

NEBESKE TAJNE TOM X

Emanuel Swedenborg

Prevod:

Risto Rundo

SADRŽAJ

Knjiga Izlaska, Poglavlje Trinaesto - (br. 8033 -8129)

Doktrina o ljubavi prema bližnjemu

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima Planete Jupiter

Knjiga Izlaska (Exodus), Poglavlje Četrnaesto (br.8130-8251)

Doktrina o ljubavi prema bližnjemu

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima Planete Jupiter

Knjiga Izlaska (Exodus) Poglavlje Petnaesto (8252-8386)

Doktrina o ljubavi prema bližnjemu (Život Pobožnosti i Život Ljubavi prema Bližnjemu)

Knjiga Izlaska (Exodus), Poglavlje Šesnaesto (br. 8387-8548-8634)

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu (Ispovest i Pokajanje)

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima Planete Jupiter

Knjiga Izlaska (Exodus) , Poglavlje Sedamnaesto (br. 8548-8634)

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu (Preporađanje)

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima Planete Jupiter Knjiga Izlaska (Exodus), Poglavlje Osamaesto (8635-8741)

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu (Preporađanje

– nastavak)

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima planete Jupiter

Knjiga Izlaska (Exodus), Poglavlje Devetnaesto (br. 8742-8852).

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu (Unutrašnji i Spoljašnji Čovek)

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima Planete Jupiter

Knjiga Izlaska (Exodus), Poglavlje Dvadeseto (br.8853-8957)

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu (Vladajuća Ljubav)

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Duhovi i Stanovnici Planete Saturn

Knjiga Izlaska (Exodus), Poglavlje Dvadeset i Prvo (br. 8958-9109).

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Duhovima i Stanovnicima Planete Saturn

Knjiga Izlaska (Exodus)

Poglavlje Trnaesto.

Doktrina (nauk) o Ljubavi prema Bližnjemu.

8033. Sada treba da se kaže šta je kod čoveka Vera, a šta je Ljubav prema bližnjemu. Ljubav prema bližnjemu je unutrašnje osećanje, koje se sastoji u tome da on (čovek) hoće od srca, i da nalazi uživanje u tome, da čini dobro bližnjemu, i to bez ikakve nagrade.

8034. Vera je, međutim, unutrašnje osećanje koje se sastoji u tome da se hoće od srca da se upozna istina i dobro, i to ne radi doktrine, nego radi života. Ovo se osećanje povezuje s osećanje ljubavi prema bližnjemu u tome što hoće da postupa u skladu s istinom, na taj način hoće da čini (tvori) istinu.

8035. Oni koji su u pravom osećanju ljubavi prema bližnjemu i veri, oni veruju da oni ne čine nijedno dobro od sebe, i da ne razumeju ništa od istine od sebe, nego da hteti dobro i da razumeti istinudolazi od Gospoda.

8036. Tada je to ljubav prema bližnjemu, i to je vera. Oni koji su u ovome, ti u sebi imaju carstvo Gospodovo i nebo; u njima je i crkva, i to su oni koji su se ponovo rodili od Gospoda, i koji su od Njega primili novu volju i novi razum.

8037. Oni kojima je cilj ljubav prema sebi i svetu, ti nikako ne mogu biti u ljubavi prema bližnjemu i veri. Oni koji su u ljubavi prema sebi i svetu, ne znaju šta je ljubav prema bližnjemu i šta je vera, niti razumeju da je hteti dobro bližnjemu bez nagrade nebo u čoveku, i da u tome osećanju postoji sreća kao što je sreća anđela, koja je neizreciva; jer oni veruju da ako se liše radosti koja dolazi od slave, počasti i bogatstva, da je druga radost nemoguća; dok u stvari nebeska radost, koja prevazilazi savku drugu radost, tek tada počinje.

POGLAVLJE XIII

1. I reče Jehova Mojsiju govoreći:

2. Posveti mi svakoga prvenca, što god otvori materinu u sinova Izrailjevih, i od ljudi i od stoke; jer je moje.

3. *I Mojsije reče narodu: pamtite ovaj dan, u koji izidoste iz Egipta, iz doma ropskoga, jer vas rukom krjepkom izvede Jehova odande; neka se dakle ne jede ništa s kvascem.*
4. *Danas izlazite, mjeseca Ahiba.*
5. *Pa kad te Jehova uvede u zemlju Hananejsku i Hetejsku i Amorejsku i Hevejsku i Jebuzejsku, za koju se zakleo ocima tvojimda će ti je dati, zemlju u kojoj teče mlijeko i med, tada da služiš službu ovu ovoga mjeseca;*
6. *Sedam dana jedi hljebove prijesne, a sedmi dan neka je praznik Jehovin.*
7. *Hljebovi prijesni da se jedu sedam dana, i da se ne vidi u tebi ništa sa kvasce, niti da se u tebe vidi kvasac u cijelom kraju tvom.*
8. *I kazaćeš sinu svojemu u taj dan govoreći: ovo je za ono što mi je učinio Jehova kad sam izlazio iz Egipta.*
9. *I neka ti bude kao znak na ruci tvojoj i kao spomen pred očima tvojim, da ti zakon Jehovin bude u ustima tvojim; jer te je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta.*
10. *Za to vrši zakon onaj na vrijeme, od godine do godine.*
11. *I kad te uvede Jehova u zemlju Hananejsku, kao što se zakleo tebi i tvojim ocima, i dade ti je.*
12. *Odvajaćeš Jehovi sve što otvara matericu, i od stoke tvoje što god otvara matericu; što je muško, da bude Jehovi.*
13. *A svako magare prvenče otkupi jagnjetom ili jaretom; ako li ga ne bi otkupio, slomi mu vrat. Ali svakoga prvenca čovječijega između sinova svojih otkupi.*
14. *A kad te zapita sin tvoj u napredak govoreći: šta je to? Reci mu: rukom krjepkom izvede nas Jehova iz Egipta, iz doma ropskoga.*

15. Jer kad otvrdnu Faraon, te nas ne htje pustiti, pobi Jehova sve prvence u zemlji Egipatskoj od prvenca čovječijega do prvenca stoke; za to prinosim Jehovi sve muško što otvara matericu, a svakoga prvenca sinova svojih otkupljujem.

16. I to neka ti je znak na ruci i kao počelnik među očima tvojim, da nas je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta.

17. A kad Faraon pusti narod, ne odvede ih Bog putem k zemlji Filistejskoj, ako i bješe kraći, jer Bog reče: da se ne pokaje narod, kad vidi rat, i ne vrati se u Egipat.

18. Nego Bog zavede narod putem preko pustinje na Crvenome Moru. A vojničkim redom izidoše sinovi Izrailjevi iz zemlje Egipatske.

19. I Mojsije uze kosti Josipove sa sobom; jer bješe zakleo sinove Izrailjeve rekavši: zaista će vas pohoditi Bog, a tada iznesite kosti moje odavde sa sobom.

20. Tako otišavši iz Sokota stadoše u oko u Etamu, nakraj pustinje.

21. A Jehova izađe pred njima u stubu od oblaka vodeći ih putem, a noću u stupu od ognja svjetleći im, da bi putovali i danju i noću.

22. I ne uklanjaše ispred naroda stupa od oblaka danju ni stupa od ognja noću.

SADRŽAJ

8038. U ovome poglavlju predmet o kome se govori je vera u Gospoda, i neprekidno sećanje na to da nas je On izbavio od prokletstva. Vera u Gospoda označena je posvećivanjem prvenaca; a neprekidno sećanje da smo bili izbavljeni kroz Gospoda, svetkovanjem pashe.

8039. U posljednjem delu poglavlja, i posle, predmet o kome se govori je dalje pripremanje onih koji su bili u duhovnoj Crkvi i koji su pre Gospodovog dolaska bili držani u nižoj zemlji dok nije bilo moguće uvesti ih u nebo, i da su radi toga prvo bili provedeni bezbedno kroz prokletstvo, da bi posle prošli kroz iskušenja, dok je Gospod neprekidno bio prisutan. Provođenje kroz iskušenja označeno je

prelaskom preko Sufskog mora (Crvenoga Mora); iskušenja, životom u pustinji u koju su uvedeni; a Gospodovo prisustvo, stupom od oblaka danju a od ognja noću.

UNUTRAŠNJI SMISAO

8040. Stihovi 1,2. *I reče Jehova Mojsiju govoreći: Posveti mi svakoga prvenca, što god otvori materinu u sinova Izrailjevih, i od ljudi i od stoke; jer je Moje./Stih 1/. I reče Jehova Mojsiju govoreći: označava obaveštavanje od Božanskog; posveti mi svakoga prvenca, označava veru, da je ona od Gospoda; što otvori matericu, označava da je to pripada ljubavi prema bližnjemu; među sinovima Izrailjevim, označava u duhovnoj crkvi; i od ljudi i od stoke, označava dobro vere, unutrašnje i spoljašnje /dobro/; jer je Moje, označava da to pripada Gospodu.*

8041. *I Jehova reče Mojsiju govoreći.* Da ovo označava obaveštavanje od Božanskog, očito je iz značenja govoriti i reći, kada to kaže Jehova o onome što pripada crkvi, a što treba održavati, što je obaveštavanje (vidi br. 7769,7793,7825), i pošto je to od Jehove, to označava obaveštavanje od Božanskog; a iz reprezentacije Mojsija, pošto je to Istina Božanska (br. 6771, 7014,7382). Otuda,*Jehova reče Mojsiju govoreći* označava obaveštavanje od Božanskog preko Božanske Istine.

8042 (Stih 2). *Posveti Mi svakoga prvenca.* Da ovo označava veru, da je ona od Gospoda, vidi se iz značenja posvetiti Jehovi, ili Gospodu, što znači pripisivati Njemu, to jest, ispovedati i priznavati da je od Njega; i iz značenja prvenca, što je vera (vidi br. 352,2435,6344,7035). Kada se kaže *vera*, misli se na svaku istinu koja pripada duhovnoj crkvi; i pošto se misli na svaku istinu crkve, tu se misli i na duhovnu crkvu, jer istina je suštinsko ove crkve. Ali dobro je suštinsko crkve /u opšte/, i ono je u stvari prvenac (br. 2435,3325,4925,4926,4928,4930); ali dobro koje imaju oni u duhovnoj crkvi, u stvari je u sebi istina; jer kada postupaju u skladu s istinom koja pripada njihovoj doktrini, tada se istina naziva dobrom; ona je prešla iz razuma u volju, a iz volje u delo. Ono što se čini iz volje, to se naziva dobrom. Da je ovo dobro još uvek, u sebi i u suštini, istina, to je stoga što su njima doktrine crkve istine, a doktrine se razlikuju, pa stoga i istine; ali iako su tako

različite, time što ih se hoće i što ih se čini, one postaju dobra, kao što je gore rečeno. Dok se čovek nanovo rađa, njega se vodi preko vere u razumu ili doktrine, u veru u volji, to jest, preko istine vere u dobro ljubavi prema bližnjemu. Kada je čovek u ljubavi prema bližnjemu, on je tada nanovo rođen, i on tada od ovoga dobra rađa istine, koje se nazivaju istinama od dobra. Ovo su istine koje su prave istine vere, i koje su označene *prvencima*. Jer s kolenima ili s rađanjem istina od dobra, to je kao sa kolenima i rađanjima sinova i kćeri od roditelja, a posle unuka i unučica, i tako dalje. Prvo ili neposredno koleno, a koje se /koleno/ sinova i kćeri, to je ono što se naziva *prvencima*, ma koliko da ih je; ali ne drugo i treće koleno ili rađanje, osim u odnosu na njihove vlastite roditelje. Dase ovi posvećuju Jehovi, ili Gospodu, to je stoga štoistine i dobra koja su izvedena, imaju svoju suštinu od prvobitnih /istina i dobara/. U ovome duhovnom /načelu/ usađeno/zasnovano/ je pravo prvenaca o kome se govori u Reči.

8043. *Što god otvara matericu.* Da ovo označava ono što pripada ljubavi prema bližnjemu, vidi se iz značenja otvoriti matericu, što je ono što dolazi od ljubavi prema bližnjemu (u skladu s onim što je gore rečeno, br. 8042). Jer onaj, koji je nanovo začet, to je kao da se nanovo rađa iz materice; ali ono što se začinje i što se rađa iz materice nije čovek kao čovek, nego je vera koja potiče od ljubavi prema bližnjemu, jer ona čini duhovni (deo) čovekov, tako kao da stvara novoga čoveka, jer tada njegov život dolazi od toga. Iz svega ovoga može se videti na šta se misli kada se kaže da se *otvara materica*. Anđeli koji su samo u duhovnim idejama, ovo samo tako shvataju. (Šta je označeno *matericom*, a šta sa biti u *materici*, i šta *izaći iz materice*, vidi br. 3293 kraj, 3294, 4904, 4918, 491, 5052, 5054, 6433). Stoga što se ovakve stvari označavaju matericom, Gospod se u Reči naziva Stvaraocem, to jest, Onim koji daje novo rođenje (Regeneratorom), kao kod Isaije: *Ovako veli Jehova koji te je stvorio i sazdao od utrobe materine, i koji ti pomaže: ne boj se, slugo moj Jakove, i mili kojega izabrah. Jer ću izliti vodu na žednog i potoke na suhu zemlju, izliću duh Svoj na tvoje natražje (na djecu tvoju) (XLIV.2,3).* Gospod se naziva Onim koji stvara i sazda je iz utrobe, jer On daje novo rođenje (regeneriše) čoveku, i od prirodnog čini ga duhovnim; a pošto se novo rođenje izvodi pomoću istine i dobra, stoga se kaže da će *On izliti vodu na žednoga i duh Svoj na njegovo seme (natražje)*; jer voda

označava istinu, koja pripada veri (vidi br. 2702,3058,3424,4976,5668,7307), a *duhom* se označava dobro ljubavi prema bližnjemu. Na sličan način, kao *voda i duh* kod Jovana: *Isus reče Nikodemu: zaista, zaista ti kažem: ako se ko nanovo ne rodi, ne može vidjeti carsva Božijega. Reče Nikodemus Njemu: kako se može čovjek roditi kadje star? Da li može po drugi put ući u utrobu matere svoje i roditi se? Odgovori Isus: zaista, zaista kažem: ako se ko ne rodi nanovo Duhom, ne može ući u carstvo Božije. Što je rođeno od tijela, tijelo je; a što je rođeno od Duha, duh je. Isus odgovori i reče: ti si učitelj Izrailjev, i to li ne znaš? (III. 3-6,10) Gospod se naziva Onim ko sazda je (stvara) od utrobe i u drugim odlomcima, kao kod *Isaije: Ovako veli Jehova, izbavitelj tvoj, koji te je sazdao od utrobe materine: ja Jehova načinih sve: razapeh nebo sam, rasporsrijeh zemlju sam sobom (XLIV.24). Nebom i zemljom* se u opštem smislu označava crkva, unutrašnja i spoljašnja (br. 82,1411,1733,1850,3355,4535), a u posebnom smislu, unutrašnje i spoljašnje kod čoveka, koji se nanovo rađa; a razapinjanjem i rasprostiranjem označava se sazdati i stvoriti Božanskom moći (br. 7673); otuda se Gospod, koji nanovo rađa, naziva *Sazdateljem i Stvoriteljem*, a novo rođenje se naziva *ново stvaranje*. Na sličan način kod istoga: *Slušajte me, dome Jakovljevi i svi koji ste ostali od doma Izrailjeva, koje nosim od utrobe, koje držim od rođenja (XLVI.3).* I kod *Davida: Tebe se držim od rođenja, od utrobe matere moje ti si branič moj! Tobom se se hvalim svagda (LXXI.6).* Iz ovoga je sada jasno šta je označeno u unutrašnjem smislu *otvaranjem materice*, pa stoga i *prvencem*.*

8044. *Među sinovima Izrailjevim.* Da ovo označava u duhovnoj crkvi, očito je iz reprezentacije sinova Izrailjevih, što je duhovna crkva (vidi br. 4286,6426,6637,6862,7215,7223).

8045. *I od ljudi i od stoke,* označava dobro vjere unutrašnje i spoljašnje (kao, br. 7424,7523).

8046. *Moje je.* Da ovo označava da ovo pripada Gospodu, jasno je iz činjenice što u Reči *Jehova* označava Gospoda (vidi br. 1343,1736,2921,5663,6281,6945,6956), iz kojega razloga *Moje je* označava da to pripada Gospodu. (Da su svo dobro i sva istina, stoga i ljubav prema bližnjemu i vera, od Gospoda, a nikako od čoveka, vidi br. 904 kraj,2411,3142,3147,7055,7056,7370,7343).

8047. Stihovi 3-10. *I Mojsije reče narodu: pamtite ovaj dan, u koji iziđoste iz Egipta, iz doma ropskoga, jer vas rukom krjepkom izvede Jehova odande; neka se dakle ne jede ništa s kvascem. Danas izlazite, mjeseca Ahiba. Pa kad te Jehova uvede u zemlju Hananejsku i Hetejsku i Amorejsku i Hevejsku i Jebuzejsku, za koju se zakleo ocima tvojim da će ti je dati, zemlju u kojoj teče mlijeko i med, tada da služiš službu ovu ovoga mjeseca; Sedam dana jedi hljebove prijesne, a sedmi dan neka je praznik Jehovin. Hljebovi prijesni da se jedu sedam dana, i da se ne vidi u tebi ništa sa kvascem, niti da se u tebe vidi kvasac u cijelom kraju tvom. I kazaćeš sinu svojemu u taj dan govoreći: ovo je za ono što mi je učinio Jehova kad sam izlazio iz Egipta. I neka ti bude kao znak na ruci tvojoj i kao spomen pred očima tvojim, da ti zakon Jehovin bude u ustima tvojim; jer te je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta. Za to vrši zakon onaj na vrijeme, od godine do godine. (Stih 3) I Mojsije reče narodu, označava uputstvo preko Istine Božanske; pamtite ovaj dan, (Stih 4) u koji izidoste iz Egipta, iz doma ropskoga, označava da taj dan posebno treba da se pamti, kada su bili izbavljeni od duhovnog ropstva (sužanjstva) po Gospodu; jer vas rukom krjepkom izvede Jehova odande, označava da su bili izbavljeni pomoću Božanske moći Gospodove; neka se dakle ne jede ništa s kvascem, označava da se ništa lažno ne sme usvojiti; Danas izlazite, označava oslobođenje koje je za uvek (večno); mjeseca Ahiba, označava početak novoga stanja. (stih 5) Pa kad te Jehova uvede u zemlju Hananejsku i Hetejsku i Amorejsku i Hevejsku i Jebuzejsku, označava u oblast u nebu koje zaposedaju oni koji su u zlu i obmani; za koju se zakleo ocima tvojim, da će ti je dati, označava ono što je obećano od Božanskog onima koji su u dobru i istini; zemlju u kojoj teče mlijeko i med, označava tamo gde je prijatnost i radost; tada da služiš službu ovu ovoga mjeseca, označava neprekidno bogoštovanje Gospoda zbog izbavljenja. (stih 6) Sedam dana jedi hljebove prijesne, označava očišćenje od obmana; a sedmi dan neka je praznik Jehovin, označava svetu službu (bogoštovanje) Gospoda. (stih 7) Hljebovi prijesni da se jedu sedam dana, označava da treba da budu sasvim očišćeni od obmana; i da se ne vidi u tebi ništa sa kvascem, niti da se u tebe vidi kvasac u cijelom kraju tvom, označava da se ne sme primiti ništa što je lažno; (stih 8) I kazaćeš sinu svojemu (susjedu, onome ko je blizu tebe), označava sve dokle se prostire istina od dobra; u taj dan govoreći, označava unutrašnje opažanje istine, koje /opažanje/ je savest; ovo je za ono što mi je učinio Jehova*

kad sam izlazio iz Egipta, označava da ih je Gospod izbavio iz duhovnog sužanjstva i od prokletstva. (stih 9) *I neka ti bude kao znak na ruci tvojoj*, označava da to treba da bude neprekino u volji; *i kao spomen pred očima tvojim*, označava da treba da bude neprekidno u razumu; *da ti zakon Jehovin bude u ustima tvojim*, označava da Božanska Istina treba da bude u svemu što proizilazi iz toga; *jer te je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta*, označava da su bili izbavljeni Božanskom moći; (stih 10) *Za to vrši zakon onaj na vrijeme, od godine do godine*, označava da zakon red mora da bude u tome stanju neprestano.

8048. (Stih 3). *I Mojsije reče narodu*. Da ovo označava uputstvo preko Istine Božanake, vidi se iz značenja reči, kada je preko istine Božanske, o stvarima koje treba održavati u crkvi, a to su uputstva (vidi br. 7186,7276,7380,7517); i iz reprezentacije Mojsija, koji pretstavlja Istinu Božansku (o čemu gore, br. 8041).

8049. *Sjećaj se (posveti mi) onoga dana kada te izvedoh iz Egipta*. Da ovo označava da se mora posebno sećati stanja iz kojega su bili izbavljeni duhovnog sužanjstva po Gospodu, očit je iz značenja *sjećaj se*, što znači da treba da se seća; iz značenja *dana*, što je stanje (vidi br. 23,487,5962,7680); iz značenja *izvesti*, što je biti izbavljen, jer *izlaskom sinova Izrailjevih* označava se izbavljenje kroz Gospoda onih koji su bili u duhovnoj crkvi (o kojem izbavljenju vidi br. 6854,6914,7932,8018); i iz značenja *Egipta, i kuće ropske*, što je duhovno ropstvo; jer su se Faraonom i Egipćanima označavali oni koji su u drugom životu napadali duhovne pomoću obmana (br. 7097,7107,7110,7228,7317). Otuda to, da se *zemljom Egipatskom* označava napadanje (br. 7278). Napadanje obmanama je u stvari duhovno robovanje; jer dok su napadani, oni kao da se drže zarobljeni obmanama, iz koji se neprestano trude da izađu; otuda se takvi u Reči nazivaju *sužnjima u jami* (br. 6854). Duhovno sužanjstvo je ono što se naziva *kućom ropskom*. (Da je sužanjstvo napad od strane obmana, ili napadanje, vidi br. 7120,7129).

8050. *Jer vas rukom krjepkom izvede Jehova odande*. Da ovo označava da su bili izbavljeni Božanskom snagom Gospodovom, vidi se iz značenja *krjepkom rukom*, što je moć, a kada se to kaže za Jehovu, to je svemoć (da *snaga* označava moć,

očito je; da *ruka* označava moć, vidi br. 878,3387,4031-4937,7518,7673); i iz značenja *izvesti*, što je izbaviti. (Da *Jehova* označava Gospoda, vidi gore, br. 8046).

8051. *Neka se dakle ništa ne jede s kvascem.* Da ovo označava da ništa lažno ne sme da se usvoji, (vidi br. 3168,3513 kraj,3596,4745); i iz značenja *kvasca*, što je obmana (2342,7900); otuda *što je s kvascem* označava ono što je lažno. U pogledu usvajanja obmane, i onoga što je lažno, treba da se zna da oni koji su u dobru i koji hoće dobro a otuda hoće da budu u istini, ti ne mogu da usvoje obmanu, nego samo oni koji su u zlu i koji stoga ne će da budu u istini. Da takvi obmanu ne usvajaju kao obmanu jer su u dobru i iz toga hoće da budu u istini, jer takvi misle dobro o Bogu, o carstvu Božijem, i o duhovnom životu, pa onikoristi obmanu kao nešto što nije suprotno ovim stvarima (Bogu, carstvu Božijem), to jest, kao nešto što se s ovima može na neki način slagati; tako oni umekšavaju to (obmanu), pa se stoga grubost i oštrina ne pokazuje u njegovoj ideji. Kada ne bi ovo bilo ovako, malo ko bi bio spasen, jer obamane prevladavaju istine (ima ih više). A treba znati i to, da oni koji su u dobru, da su oni i u ljubavi prema istini, pa stoga u drugom životu, kada ih anđeli pouče, oni odbacuju obmane i prihvataju istine, i to u skladu sa stepenom ljubavi prema istini, koju su ljubav imali u svetu.

8052. (Stih 4). *Danas izlazite.* Da ovo označava večno izbavljenje, vidi se iz značenje *danas*, što je večnost (o čemu vidi br. 2838,3998,6168,6984); i iz značenja *izaći*, što znači biti izbavljen (br. 8049).

8053. *Mjeseca Abiba.* Da ovo označava početak novoga stanja, vidi se iz značenja *mjeseca*, što je kraj prethodnog i početak sledećeg stanja, stoga novoga stanja (vidi br. 3814). Da *mjeseca Abiba* označava početak od kojega su sva sledeća stanja, jasno je iz onoga što je rečeno u prošlom poglavlju, stih 3: *Ovaj mjesec da vam je početak mjesecima; Ovaj će vam mjesec biti početak (glava) mjesecima u godini* (vidi br. 7827,7828).

8054. (Stih 5). *Da kada te Jehova uvede u zemlju Hananejsku i Hetejsku i Amorejsku i Hevejsku i Jebuzejsku.* Da ovo označava oblast u nebu koju zaposedaju oni koji su u zlu i obmani, vidi se iz značenja *zemlje Hananejske i Hetejske i Amorejske i Hevejske i Jebuzejske*, što je nebo, ali ovde oblast neba koju

zaposedaju oni koji su u zlu i obmani. (Da zemlja Hananejska označava Gospodovo carstvo u nebu i na zemlji, ili crkvu, vidi br. 1413,1437,1585,3938,3481,4116,5240,5757,6516). Zla i obmane označene su narodima koji se ovde imenuju – zlo od obmane od zla, *Hananejcima* (br. 4818); obmana od koje je zlo, *Hetejima* (br. 2913); zlo i otuda obmana, *Amorejcima* (br. 1857,6306); a idolopoklonstvo u kojemu ima malo istine, *Jebuzejima* (br. 6860). (Da je pre Gospodovog dolaska oblast u nebu, u koju su trebali da uđu oni iz duhovne crkve, bila zaposednuta zlima i obmanama, vidi br. 6858). Što se dalje tiče ovoga predmeta, neka se zna da se pre Gospodovog dolaska nebo nije razlikovalo u tri neba, naime, na najdublje ili treće, na srednje ili drugo, i na poslednje ili prvo, kao što je bilo pre Gospodovog dolaska, nego je bilo samo jedno. Duhovno nebo još nije postojalo. Oblast gde je trebalo da bude duhovno nebo, bila je zaposednuta od zlih koji su bili u obmanama i zlima, ali koji su ipak mogli da se drže u nekoj istini i dobru spoljašnjim sredstvima, osobito pomoću ideja o ugledu i dostojanstvu, kao što je to slučaj na svetu, gde su oni koji su u zlu i obamni, ipak vezani nekom obavezom da misle i govore istine, i kao da hoće i čine dobra, spoljašnjim sredstvima, a to su počasti i dobiti. Razlog da je ta oblast bila tada zaposednuta od takvih duhova, bio je to, da im je nedostajalo dobra, a oni koji pripadaju duhovnoj crkvi, još nisu bili pripremljeni; a svaki prostor mora da bude ispunjen duhovima, kako bi postojala veza (kontinuitet) od Gospoda sve do čoveka, jer bez kontinuiteta čovek bi nestao. Postoje i danas neke oblasti koje zaposedaju takvi /duhovi/; ali one koji su tamo, njih se obuzdava jakom silom da ne čine zlo. (*prim. prev. Očigledno, ovo je autor pisao pre Poslednjeg suda nad Hrišćanskom crkviom u 1757. , kada su ove oblasti bile raščišćene, takoreći, jer su oni koji su mogli da se spasu, bili uzdignuti u nebo, a oni ostali su završili (da ne kažemo bačeni) u paklu, što se dešava kod svakog Poslednjeg suda*). Neposredno iznad glave su oni koji obmanjuju i zavode pomoću /izgleda/ nevinosti; ali su iznad njih nebeski iz Pradrevne Crkve, koji ih drže u stezi takvom silom da ne mogu da nanose zlo nikome. Iza potiljka tamo je danas oblast koja je nekad bila oblast neba, a koja je zaposednuta od zlih, i druga napred prema levoj strani. Postoji neprestani napor zlih da zaposednu mesta gde su dobri, i oni ih i zaposednu čim prestanuda dolaze tu dobri, koji napor mi je bilo dato da primetim. Tako se zaposedaju ove oblasti onda kada se povećava broj zlih a smanjuje broj dobrih u

svetu; jer tada zli duhovi priđu blizu čoveku, a dobri se udalje od njega; i kako se poslednji povlače, tako se oblast najbliža čoveku ispunjava zlim /duhovima/. Kada ovo postane opšte, tada se stanovnici u ovim oblastima sasvim menjaju. Ovo se događa kada je crkva pri kraju i kada obmane preovlađuju. Ana kraju crkve, zli se bacaju dole, i cela se oblast daje dobrima, koji su u međuvremenu bili pripremljeni za nebo; na to se misli pod rečima kod *Jovana: I posta rat na nebu. Mihailo i anđeli njegovi udariše na aždahu, i bi se (bori se) aždaha i anđeli njezini. I ne nadvladaše, i više im se ne nađe mjesta na nebu* (Otkr. XII.7,8). Ovo je stanje neba pretstavljeno zemljom Hahanejskom koju su zaposedali narodi, kao i njihovim isterivanjem od starne sinova Izrailjevih; jer se zemljom Hanaskom označava carstvo Gospodovo, stoga nebo i crkva, kao što se može videti iz odlomaka gore navedenih.

8055. *Za koju se zakleo ocima tvojim da će ti je dati.* Da ovo označava ono što je Božansko obećalo onima koji su u dobru i istini, vidi se iz značenja *zakleti se*, kada to čini Jehova, što je neopoziva potvrda od strane Božanskog (vidi br. 2842,3375); otuda *zakleti se da će dati* označava obećanje; i iz značenja *očeva*, što su oni koji su u dobru i istini, jer se *očevima*, kada se govori o crkvi, označavaju drevni, ili drevne crkve, koje su bile u dobru i istini (br. 6050,6075,6589,7649).

8056. *Zemlju u kojoj teče mlijeko i med.* Da ovo označava /stanje/ gde je priyatnost i radost, vidi se iz značenja *zemlje gde teče mleko i med*, a to je ono što je prijatno i za uživanje (vidi br. 5620,6857), tako prijatnost i radost (veselje). Kaže se *prijatnost i radost*, jer u Reči se *prijatnost* odnosi na istinu a *radost* na dobro; na sličan način i *ono što je prijatno i ono što je za uživanje*; pored toga, *mleko* se odnosi na istinu od dobra, a *med* na dobro od istine.

8057. *Tada da služiš službu ovu ovoga mjeseca.* Da ovo označava neprekidno bogoštovanje Gospoda zbog izbavljenja, vidi se iz značenja *službe*, što je bogoštovanje (vidi br. 7934); i iz značenja *mjeseca*, što označava kraj pređašnjeg stanja i početak novoga; a *mjeseca Abiba*, što je početak svih sledećih stanja (br. 8053); otuda se *mjesecem* označava ono što je neprekidno.

8058.(Stih 6). *Sedam dana jedi hljebove prijesne (beskvasne)*. Da ovo označava očišćenje od obmana, vidi se iz značenja *sedam dana*, što označava ono što je sveto (vidi br. 395,433,716,881,5265,5268), a što je i puno stanje (br. 6508); i iz značenja *jesti hljebove prijesne*, što je usvajanje istina i čišćenje od obmana, jer se *hljebom prijesnim* označava dobro očišćeno od obmane, a *jedenjem* se označava usvajanje (br. 3168,3513,3596,3832,4745). Da ono što je prijesno označava dobro očišćeno od obmane, je stoga što *hljeb* označava dobro, a *kvasac* obmanu.

8059. *A sedmi dan neka je praznik Jehovin*. Da ovo označava sveto bogoštovanje Gospoda, vide se iz značenja sedmog dana, što je sveto stanje (da se *danom* označava stanje, vidi br. 23,478,5672,5962); a sa *sedam* se označava ono što je sveto, br. 395,433,716,5268); i iz značenja *praznik Jehovin*, što je bogoštovanje Gospoda (Da *praznik* označava bogoštovanje iz radosnog uma, vidi 7093; da *Jehova* označava Gospoda, vidi br. 8064).

8060 (Stih 7). *Hljebovi prijesni da se jedu sedam dana*. Da ovo označava da treba da budu sasvim očišćeni od obmana, vidi se iz značenja *jedenja hljebova prijesnih*, što znači usvajati dobro očišćeno od obmane (baš kao gore, br. 8058); pošto se ovo ponavlja, to znači da se mora učiti po svaku cenu; i iz značenja *sedam dana*, što znači ono što je sveto, kao i puno stanje (br. 8058).

8061. *I da se u tebe ne vidi ništa s kvascem*. Da ovo označava da se ni u kome slučaju ne sme primiti ono što je lažno, to jest, da se ne usvoji (prema onome što je objašnjeno gore, br. 8051); da se to nikako ne sme učiniti, označeno je rečima koje se ponavljaju.

8062. *Niti da se vidi u tebe kvasac*. Da ovo označava da se nikakva obmana ne sme primiti, vidi se iz značenja kvasca, što je obmana (vidi br. 7906). Da ono što je lažno, vidi se izu *tebe kvasac*, a obmana koja je označena *kvascem*, razlikuje se u tome što je ono što je obmana, to je istina primenjena da bi se potvrdilo zlo, a obmana je sve onio što je suprotno istini.

8063. *U cijelom kraju tvome*. Da ovo označava sve dokle se prostire istina koja je od dobra, vidi se iz značenja kraja, što je prostiranje istine od dobra; jer svaka istina ima svoje prostiranje (širenje), koje se ponekad pokazuje kao sfera; a pošto

je prostiranje, to ima i svoje krajeve (obronke). Sfera prostiranja (širenja) istine je u skladu s kvalitetom i količinom dobra; jer dobro je kao plamen, a istina je kao svetlost. Sfera prostiranja u duhovnom svetu je u društva koja su naokolo, i koliko se istina tamo prostire, toliko je i komunikacija (vidi br. 6598-6613). Svako u nebu ima inteligenciju i mudrost, i sreću, u skladu sa sferom prostiranja, naime, u skladu s njenom količinom, a u isto vreme i s kvalitetom. Iz svega ovoga se može videti šta je označeno u duhovnom smislu sa u *celom tvom kraju*, ovde, da u dobru ne sme da bude ništa lažno; jer laži (obmane) su izvan sfere, jer one počinju tamo gde sfere prestaju; jer ako uđu u sferu, one se usvajaju. Da ne smeju da uđu, označeno je sa *ništa s kvascem da ne bude u celom tvoj kraju*.

8064. (Stih 8.) *I kazaćeš sinu (susjedu) tvojemu u taj dangovoreći.* Da ovo označava unutrašnje opažanje, koje pripada savesti, očito je iz onoga što je objašnjeno gore (vidi br. 7935), gde se javljaju iste reči.

8065. *Ovo je za ono što mi je učinio Jehova kad sam izlazio iz Egipta.* Da ovo označava da ih je Gospod izbavio iz duhovnog sužanjstva i od prokletstva, vidi se iz značenja izlaziti, što je biti izbavljen; i iz značenja Egipta, što je duhovno sužanjstvo i prokletstvo (vidi br. 8049).

8066. (Stih 9.) *I neka ti bude kao znak na ruci tvojoj.* Da ovo označava da to mora da bude neprekidno u volji, vidi se iz značenja *znaka*, što je neprekidno sećanje, jer ta je istina radi znaka, a ono što je kao spomen, to je radi neprekidnog sećanja; znak je trebao da bude na ruci kako bi kad god maknu rukom, ili nešto učine, toga bi se setili; i trebalo je da bude između očiju na čelu kao spomen, tako da kad god nešto pogledaju, oni bi se toga setili; i iz značenja ruke, što je moć (vidi br. 878,3387,4931-4937,7518,7673), ove je to volja, jer svako delo i moć dela izvodi se rukom, i potiče od volje.

8067. *I kao spomen među očima tvojima.* Da ovo označava da mora da bude neprestano u razumu, vidi se iz značenja *spomena*, što je neprekidno sećanje; kaže se *spomen*, jer u Reči ovo se odnosi na razum, dok se *znak* odnosi na volju; i iz značenja *očiju*, koje su razum (vidi br. 2701,3820,4403-4421,4523-4534); otuda se *znakom među očima* označava da to treba da bude neprekidno u razumu, to

jest, u misli. Kako to da treba da neprekno u razumu i neprekidno u volji, biće u kratko rečeno. One stvari koje su kod čoveka utisnute kroz veru i ljubav prema bližnjemu, ili one koje čovek potpuno veruje i voli, neprekidno su u misli i volji, jer on njih misli i hoće ih, čak i onda kada misli o drugim stvarima i kada je zauzet drugim stvarima, i ne očekuje da one budu tada prisutne u njegovom umu; jer su one tamo između drugih stvari koje sačinjavaju kvalitet njegovoga uma. A to tako vidljivo po duhovnoj sferi okolo duha ili anđela; jer kad se on približi, odmah se iz te sfere poznaje iz koje je sfere koje vere i ljubavi prema bližnjemu, i mnogo toga što mu je u srcu, iako u to vreme o njima ne misli. Takve su stvari koje sačinjavaju život uma svakoga, i one se neprekidno tamo drže. Ove se stvari mogu ilustrovati mnogim stvarima kod čoveka, kao raznim razmišljanjima, njegovim osećanjima, i delima koja se usađuju od detinjstva, i slično, koje su neprestano prisutne i koje vladaju, iako se to o tome ništa jasno ne misli. Takav je slučaj i s ljubavlju prema bližnjemu, s ljubavlju prema Bogu, s ljubavlju za dobro i istinu, kod vere; oni koji su u ovakvim stvarima, oni ih neprekidno hoće i misli ih; jer one su u njima, i pošto su unutra, za njih se kaže da svuda vladaju (br. 6159,6571,7648).

8068. *Da ti zakon Jehovin bude u ustima.* Da ovo označava da Božanska Istina može biti u svemu što proizilazi iz nje, vidi se iz značenja zakona Jehovinog, što je Božanska Istina (vidi br. 7463); i iz značenja *biti uustima*, što je biti u svemu što iz toga proizilazi, to jest, od razuma i od volje; jer *u ustima* znači u govoru, a u *govoru* je svaki deo uma, kako Intelektualnog tako i Voljnog, Intelektualnog u smislu reči i stvari, a Voljnog u osećanju koje daje život govoru.

8069. *Jer te je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta.* Da ovo označava da su bili izbavljeni Božanskom moći, vidi se iz značenja *ruke krjepke* Jehovine, što je Božanska moć Gospodova; i iz značenja *izvesti*, što je izbaviti (vidi br. 8050).

8070. (Stih 10). *I za to vrši zakon onaj u određeno vrijeme od godine do godine.* Da ovo označava da zakon reda treba da bude u ovome stanje neprekidno, vidi se iz značenja *zakona (statuta, uredbe)*, što je zakon reda (vidi br. 7884,7995); iz značenja *vremena*, što je stanje (br. 2623,4916,6110,7381); otuda to, da *u određenovrijeme* označava ovo stanje; i iz značenja *godine*, što je ceo period od početka do kraja (br. 2906); stoga *od godine do godine* označava neprekidno.

8071. Stihovi 11-16. *I kad te uvede Jehova u zemlju Hananejsku, kao što se zakleo tebi i tvojim ocima, i dade ti je. Odvajćeš Jehovi sve što otvara matericu, i od stoke tvoje što god otvara matericu; što je muško, da bude Jehovi. A svako magare prvenče otkupi jagnjetom ili jaretom; ako li ga ne bi otkupio, slomi mu vrat. Ali svakoga prvenca čovječijega između sinova svojih otkupi. A kad te zapita sin tvoj u napredak govoreći: šta je to? reci mu: rukom krjepkom izvede nas Jehova iz Egipta, iz doma ropskoga. Jer kad otvrdnu Faraon, te nas ne htje pustiti, pobi Jehova sve prvence u zemlji Egipatskoj od prvenca čovječijega do prvenca stoke; za to prinosis Jehovi sve muško što otvara matericu, a svakoga prvenca sinova svojih otkupljujem. I to neka ti je znak na ruci i kao počelnik među očima tvojim, da nas je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta*(stih 11).*I kad te uvede Jehova u zemlju Hananejsku, označava oblast u nebu koju zaposedaju oni koji su u zlu i obmani; kao što se zakleo tebi i tvojim ocima, i dade ti je, označava da je ta oblast obećana od Božanskog onima koji su u dobru i istini.*(stih 12). *Odvajćeš Jehovi sve što otvara matericu, označava da vera od ljubavi prema bližnjemu, koja pripada novom rođenju, da dolazi od Gospoda; (stih 13) i od stoke tvoje što god otvara matericu, označava da sva ljubav prema bližnjemu koja dolazi od novoga rođenja, da pripada Gospodu; što je muško, označava ono što pripada istini vere; da bude Jehovi, označava da to pripada Jehovi. (stih 14) A svako magare prvenče, označava ono što pripada istini od vere; (biće Jehovino) otkupi jagnjetom ili jaretom, označava da čisto prirodna vera ne treba da se pripisuje Gospod, nego samo istine nevinosti koja je u njoj;*(stih 14)*ako li ga ne bi otkupio, slomi mu vrat, označava ako u tome nema istine nevinosti, onda treba da se odvoji i da se izbaci; Ali svakoga prvenca čovječijega između sinova svojih otkupi, označava da istine vere ne treba pripisivati Gospodu, nego samo njihova dobra. (stih 15) A kad te zapita sin tvoj, zašto je ovo? označava opažanje istine koja pripada savesti; u napredak, označava uvek kada se to desi; govoreći: šta je to? označava ispitivanje zašto je tako; reci mu, označava odgovor; rukom krjepkom izvede nas Jehova iz Egipta, iz doma ropskoga, označava da su oni Božanskom moći Gospodovom bili izbačeni od duhovnog ropstva; (stih 15) Jer kad otvrdnu Faraon, te nas ne htje pustiti, označava kada su oni koji su napadali obmanama tvrdokorno odbijali da ove oslobode; pobi Jehova sve prvence u zemlji Egipatskoj, označava da su bili prokleti svi oni koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem; od prvenca*

čovječijega do prvenca stoke, označava unutrašnju i spoljašnju obmanu odvojene vere; *za to prinosim Jehovi sve muško*, što *otvara matericu*, označava da se stoga vera koja dolazi od novog rođenja mora pripisivati Gospodu; *a svakoga prvenca sinova svojih otkupljujem*, označava da istine vere ne treba pripisivati Gospodu, nego njihova dobra. (stih 16) *I to neka ti je znak na ruci*, označava da to treba neprestano da bude u volji; *i kao počelnik među očima tvojim*, i da neprestano treba da bude u razumu; *da nas je rukom krjepkom izveo Jehova iz Egipta*, označava da su bili izbavljeni po Gospodovoj Božanskoj moći.

8072. (Stih 11) *I kada te uvede Jehova u zemlju Hananejsku*. Da ovo označava oblast u nebu zaposednutu u od onih koji su u zlu i obmani, vidi se iz onoga što je gore navedeno (br. 8054).

8073. *Kao što se zakleo tebi i očima tvojim, i dade ti je*. Da ovo označava koju je oblast Božansko obećalo onima koji su u dobru i istini, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8055), gde se javljaju isti reči.

8074. (Stih 12.) *Odvajaćeš Jehovi sve što otvaramatericu*. Da ovo označava da ljubav prema bližnjemu, koja potiče od novoga rođenja, da pripada Gospodu, vidi se iz značenja *odvajati*, što znači pripisivati, slično kao i *posvetiti* (vidi gore, br. 8042), i *prineti na žrtvu* (niže, br. 8088); i iz značenja *otvarati matericu*, što je vera od ljubavi prema bližnjemu, koja je kod onoga koji je nanovo rođen (kao gore pokazano, br. 8042,8043). Da *Jehova* označava Gospoda, vidi br. 8046.

8075. *I od stoke što god otvori matericu*. Da ovo označava svu ljubav prema bližnjemu koja potiče od novoga rođenja, vidi se iz značenja *otvoriti matericu*, što je vera od ljubavi prema bližnjemu, a koja dolazi od novoga rođenja (kao gore, br. 8043); i iz značenja *od stoke*, što je osećanje dobra (br.45,142,3218,3519,5198), pa stoga i dobro ljubavi prema bližnjemu.

8076. *Što je muško*. Da ovo označava ono što pripada istini od vere, vidi se iz značenjamuško, što je istina od vere (vidi br. 2046,4005,7838).

8077. *Da bude Jehovi*. Da ovo označava da to pripada Gospodu, je stoga što *Jehova* u Reči uvek označava Gospoda (vidi br. 1343,1736,6945,6956). Sadržaj ova

dva stiha se ne objašnjava dalje ovde, jer su bili objašnjeni u stihu 2 ovoga poglavlja (br. 8042-8045).

8078.(Stih 13.) *A svako magare prvenče (koje otvori matericu) otkupijagnjetom ili jaretom (malom stokom).* Da ovo označava da čisto prirodna vera ne treba da se pripisuje Gospodu, nego samo istina nevinosti koja je u ovoj, vidi se iz značenja *otvoriti*, a to je ono što se prvo rađa kod nanovo rođenog čoveka, to jest, ono što je *prvenac*, stoga vera (da je vera prvenac, pokazano je ranije); i iz značenja *magarca*, što je prirodno, jer se *magarcem* označava znanje (br. 5432,5741), kao i služba(br.5958,6389), tako /se označava/ i prirodno. Jer znanje pripada prirodnom, a prirodno u odnosu na duhovno, je sluga (služba); stoga se sada *otvaranjem /materice/ magarca* označava vera čisto prirodna (o kojoj ubrzo); i iz značenja *otkupiti*, što je dati nešto u zamenu. Da *otkupljivanje* ima ovo značenje, jasno je iz punog značenja ovih reči, naime, *otvaranje /materice/ magarca da se otkupi sitnom stokom (jagnjetom ili jaretom).* Da otkupiti Jehovi označava pripisati Gospodu, slično kao i *posvetiti*, i kao *prineti na žrtvu*, može se gore videti (br. 8074); na taj način, *ne odvojiti, nego otkupiti* označava /stih 12/ ne pripisivati, nego dati nešto drugo u zamenu. Da *mala stoka* označava istinu nevinosti, je stoga što se *malom stokom* označava jagnje ili jare, a ovima se označava nevinost (br. 3518,3994,7840), ovde, istina nevinosti, jer se ne kaže *jagnje ili jare*, nego *mala stoka (prim. prev. U Daničićevom prevodu stoji jagnje ili jare).* Iz svega ovoga očito je da se sa *svako magare prvenče koje otvori matericu, otkupićeš jednim od male stoke* označava da vera čisto prirodna ne treba da se pripisuje Gospodu, nego istina nevinosti koja je u ovoj. Vera čisto prirodna je vera koja se uliva spoljašnjim a ne unutrašnjim putem, kao što je čulna vera, koja se sastoji u tome da se veruje nešto zato što je viđeno očima, i dodirnuto rukom. Ovo je vera o kojoj je Gospod rekao Tomi, *Pošto Me vidje, vjerovao si; blago onima koji ne vidješe a vjerovali su (XX.29).* To je kao i vera zbog čuda, koja se sastoji u tome da se veruje zbog čuda (o kojoj veri vidi gore, br. 7290); a isto tako i vera zbog autoriteta, koja se sastoji u tome da se nešto veruje zato što je neko, u koga se veruje, rekao tako. Dok je duhovna vera ona koja se unosu (uliva) unutrašnjim, a u isto vreme i spoljašnjim putem; unošenje unutrašnjim putem je uzrok da se veruje, a ono što se unosi spoljašnjim putem, to je on preko čega se potvrđuje

/vera/. Duhovno /izvor, načelo/ vere je osećanje ljubavi prema bližnjemu, a iz ovoga, osećanje istine radi dobre svrhe i radi života; ove /stvari/ čine da je vera duhovna. Unošenje (ulivanje) vere unutrašnjim putem izvodi se čitanjem Reči, i prosvetljenjem od Gospoda u to vreme, koje se daje u skladu s kvalitetom osećanja, to jest, u skladu sa ciljem koji se želi postići kada se saznaje istina. Iz svega ovoga može da bude jasno šta je vera čisto prirodna; i da se ova vera, pošto nije duhovna, ne može pripisati Gospodu, to jest, ne može se priznavati i verovati da je od Gospoda; jer Gospod utiče (uliva se) preko osećanja istine i dobra. (Da je vera unutrašnje osećanje, vidi br. 8034). Istina nevinosti, koja može biti u toj veri i može se pripisati Gospodu, je ono zbog čega se veruje da je ona od Njega. Iz svega ovoga sada je jasno kako treba razumeti da veru čisto prirodnu ne treba pripisivati Gospodu, nego samo istinu nevinosti koja je u njoj.

8079. *Ali ako ga ne otkupiš, slomi mu vrat.* Da ovo označava da ako u tome nema istine od nevinosti, to treba da se odvoji i da se odbaci, vidi se iz značenja *ne otkupiti*, a to je ne pripisavati to Gospodu, nego Mu dati nešto drugo u zamenu (upravo kao gore. br. 8078); i iz značenja *slomiti vrat*, što je odvojiti i odbaciti. Da *slomiti vrat* označava ovo je stoga što vrat označava povezivanje unutrašnjih i spoljašnjih stvari (vidi br. 3542,3606,3695,3725,5320,5926,6033); tako, lomljenje vrata označava odvajanje i izbacivanje, naime, vere čisto prirodne, ako u njoj nema istine od nevinosti.

8080. *Ali svakoga prvenca između sinova čovjekovih otkupi.* Da ovo označava da istine vere ne treba pripisivati Gospodu, nego njihova dobra, vidi se iz značenja *prvenca*, što je istina (vidi br. 352,2435,6344,7035,8042); iz značenja *sinova*, što su istine (br. 489,491,2623,3373); i iz značenja *otkupiti*, što je dati nešto drugo umesto prvoga (vidi gore, br. 8077,8078). Da ovo označava da se ove ne pripisuju Gospodu, sledi iz punog značenja ovih reči: *svakoga prvenca između sinova čovječijih otkupiceš (to jest, ne ćeš prineti na žrtvu), nego ćeš otkupiti.* Iz ovoga je jasno da *svakoga prvenca između sinova čovjekovih otkupi*, da to označava da istine vere ne treba da se pripisuju Gospodu, nego nešto drugo umesto toga; da ovo nešto drugo je dobro vere, može se jasno videti iz činjenice da se *prvencem* u opšte označava dobro vere (kao gore, br. 8042,8043), ali kada se kaže, *svakoga*

prvenca između sinova čovjekovih otkupi, to označava istinu vere; jer postoji istina vere, a postoji i dobro vere. Da je dobro vere, ili ljubav prema bližnjemu, ono nešto što treba da se pripisuje Gospodu umesto istina vere, može se videti iz činjenice da se prvenci između sinova Izrailjevih ne prinose na žrtvu, nego umesto njih Leviti, i to iz razloga što je Gospodom predstavljeno dobro vere, ili ljubav prema bližnjemu (3875,4497,4503; da je pleme Levijevo bilo uzeto umesto svih prvenaca, vidi *Brojevi* III. 12,13,40 do kraja; VIII.16-18). Da je dobro ljubavi prema bližnjemu to nešto što treba pripisivati Gospodu, može se videti i iz činjenice da veranije vera bez ljubavi prema bližnjemu (br. 654,724,1162,7342 kraj,7950); kao i iz činjenice da je dobro vere naizgled na prvome mestu, to jest, istina vere je to samo prividno (br. 3539,3548,6272,6273). Da istina vere, gledana u sebi bez svoga dobra, ne treba da se pripisuje Gospodu, to jest, da se Njemu daje, ili priznaje da je od Njega, to je zbog toga što je svaka istina vere, u sebi, bez života dok ne postane dobro vere; a istina vere postaje dobro vere kada se ona hoće i kada se čini (tvori) (br. 7835). Kada stoga postane dobro vere, tada je Gospod priznaje kao Svoju, jer Gospod daje veru posredno preko njenog dobra. Svaka istina vere kod čoveka duhovne crkve postaje dobro vere kada se čovek nanovo rodi, i tada postaje Gospodova. Zakon o otkupljivanju prvenca čovekovog uveden je sa ciljem da ne bi prinostili na žrtvu svoje sinove, običaj koji je postojao kod naroda (Neznabožaca), kod koji su bile ostale uredbe Drevne Crkve, koja je bila reprezentativna crkva, ali koja je u toku vremena postala preljubočinska. Da se prvenac posvećuje Bogu, bio je jedan od statuta (uredaba) Drevne Crkve; ali su posvećivanje počeli da shvataju kao žrtvovanje. Jakovljevo potomstvo, i ono je bilo tome sklono, pa se stoga taj zakon njima objasnio; i kako ovo ne bi činili, Leviti su uzeti umesto prvenca, kao što je rečeno. Da je zakon bio objašnjen u skladu sa njegovim korespodirajućim smislom u duhovnom svetu, a koji je da istine vere nisu svete, stoga da ih ne treba posvećivati ili pripisivati, nego dobra vere. Posvećivanje se kasnije shvatalo na ovaj način, naime, da treba da dadu ili pretstave prvenca Jehovi, i da ponude žrtvu umesto njega, u skladu s ovim rečima kod *Luke*:-

I kad dođe vrijeme da idu na molitvu po zakonu Mojsijevu, doniješe ga u Jerusolim da ga metnu pred Gospoda; Kao što je napisano u zakonu Gospodovu: da se svako

dijete muško koje najprije otvori matericu posveti Gospodu, I da prinesu prilog, kao što je rečeno u zakonu Gospodovum dvije grlice, ili dva golubića (II.22-24).

8081. (Stih 14) *I kada te zapita sin tvoj.* Da ovo označava opažanje od istine koja pripada savesti, vidi se iz značenja *pitati*, što je znanje iz opažanja (vidi br. 5597,5800,6250); i iz značenja *sina*, što je istina (br. 480,491,1147,2623,3373); da to označava opažanje od istine koja pripada savesti, vidi se iz onoga što je ranije bilo objašnjeno (vidi br. 7935), gde se javljaju slične reči. Kaže de od istine koja pripada savesti, jer savest onih koji su u duhovnoj crkvi je savest od istine (sačinjen je od istine), jer se stiče preko doktrina crkve, za koje se veruje da su istine bilo da su istine ili ne; ali one pripadnu savesti kada se pretvore u život.

8082. *Sutradan.* Da ovo označava uvek kada se ovo dešava, vidi se iz značenja *sutradana*, ili *dana posle*, što je večno (br. 3998), pa stoga /označava / i ono što je trajno, ili uvek; ovde, uvek kada se ovo dešava.

8083. *Govoreći: šta je ovo?* Da ovo označava ispitivanje zašto je tako; i da *reci mu* označava odgovor, vidi se bez objašnjavanja.

8084. *Rukom krjepkom izvede nas Jehova iz Egipta, izdoma ropskoga.* Da ovo označava da ih je Božanska moć izbacila od duhovnog ropstva, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8049,8050).

8085 (Stih 15.) *Jer kada Faraon otvrdnu, te nas ne htje pustiti.* Da ovo označava da kada su oni koji su napadali obmanama tvrdokorno se opirali da ove oslobode, vidi se iz značenja kada otvrdnu, što je tvrdokorno opiranje (vidi br. 7272,7300,7305); iz reprezentacije *Faraona*, što su oni koji su napadali obmanama (br. 7107,7110,7126,7220,7317); i iz značenja pustiti, što je osloboditi.

8086. *Pobi Jehove sve prvence u zemlji Egipatskoj.* Da ovo označava da su prokleti svi koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu, vidi se iz značenja prvenaca u Egiptu, što je vera odvojena od ljubavi prema bližnjemu (vidi br. 7039,7779); da je njihovom smrću označeno prokletstvo onih koji su u ovoj veri i u životu zla, vidi br. 7760,7778.

8087. *Od prvenca čovječijega do prvenca od stoke.* Da ovo označav unutrašnju i spoljašnju obmanu odvojene vere, vidi se iz značenja *prvenaca u Egiptu*, što je vera odvojena od ljubavi prema bližnjem (kao gore, br. 8086), stoga je i obmana vere, jer oni koji razdavaju veru od ljubavi prema bližnjemu, kako u doktrini tako i u životu, oni zaista mora da budu u obmani, jer zlo života neprekidno deluje i unosi obmanu koja se s njim (sa zlom života) slaže, iako bi se iznela istina, tada bi se izokrenutom primenom dovela u saglasnost sa sobom, to jest, ona bi je falsifikovala; i iz značenja *čovjeka istoke*, što označava unutrašnje i spoljašnje (br. 4723,7523).

8088. *Za to prinosim Jehovi sve muško što otvara matericu.* Da ovo označava da veru od ljubavi prema bližnjem, koja potiče od novog rođenja, treba pripisivati Gospodu, vidi se iz značenja prinositi (žrtvovati) Jehovi, što je pripisivati Jehovi; prinošenjem (žrtvovanjem) se ovde označava slično onome što je označeno *posvećivanjem* u stihu 2 ovoga poglavlja, kao i *odvajanjem* u stihu 12. (da *žrtvovati* Jehovi označava pripisati Gospodu, vidi br. 8042, kao i *odvajanjem*, br. 8074); *pripisivanjem* se označava ne smatrati svojim, nego ispovedati i priznavati da je to od Gospoda; iz značenja *otvarati matericu*, što su stvarikoje pripadaju veri od ljubavi prema bližnjemu (br. 8043; da su ovo stvari novoga rođenja, vidi gore, br. 8042); i iz značenja *muškog*, što je istina vere (br. 2046,4005,7838).

8089. *A svakoga prvenca sinova mojih otkupljujem.* Da ovo označava da ne treba pripisivati istine vere Gospodu, nego njihova dobra, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno, gde se javljaju slične reči.

8090. (Stih 16) *I to neka ti je kao znak na ruci.* Da ovo označava da to treba da bude neprekidno u volji, i da *počeonik među tvojim očima* označava da to treba da bude neprekidno u razumu; da *jer nas je krjepkomrukom Jehova izveo iz Egipta* označava da ih je Gospod izbavio Božanskom silom, vidi se iz onoga što je bilo objašnjeno u devetom stihu ovoga poglavlja, gde se javljaju slične reči (vidi br. 8066,8067,8069).

8091. Stihovi 17,18. *A kad Faraon pusti narod, ne odvede ih Bog putem k zemlji Filistejskoj, ako i bješe kraći, jer Bog reče: da se ne pokaje narod, kad vidi rat, i ne*

vrti se u Egipat. Nego Bog zavede narod putem preko pustinje na Crvenome Moru. A vojničkim redom izidoše sinovi Izrailjevi iz zemlje Egipatske. (Stih 17.) A kad Faraon pusti narod, označava kada su oni, koji su napadali, pustili da odu one iz duhovne crkve; ne odvede ih Bog putem k zemlji Filistejskoj, označava da je to bilo od Božanskog providjenja da oni ne pređu u istinu vere koja nije od dobra; ako i bješe kraći, označava da se to prvo pokazuje; jer Bog reče, označava Božansko providjanje; da se ne pokaje narod, kad vidi rat, označava bi se otkrenuti od istine zbog napada; i ne vrti se u Egipat, označava da bi takopali u obmane koje su sasvim suprotne istinama i dobrima vere. (stih 18.) Nego Bog zavede narod putem preko pustinje, označava da su oni pod Božanskom zaštitom bili vođeni kroz iskušenja da bi potvrdili istine i dobra vere; na Crvenome Moru, označava prokletstvo kroz koje prvo treba da prođu. A vojničkim redom izidoše sinovi Izrailjevi iz zemlje Egipatske, označava da su bili izvedeni iz stanja u kome su bili napadani, i da su tako pripremljeni da podnesu iskušenja.

8092. (Stih 17.) *I kad Faraon pusti narod.* Da ovo označava kada su se oni koji su napadali, povukli od onih koji su bili u duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja *pustiti*, što je *povući se*; iz reprezentacije Faraona, što su oni koji su napadali obmanama (br. 7107,7110,7126,7228,7317); i iz značenja *sinova Izrailjevih*, koji su ovde *narod*, što su oni koji su pripadali duhovnoj crkvi (o čemu gore, br. 8044).

8093. *Ne odvede ih Bog putem k zemlji Filistejskoj.* Da ovo označava da je to bilo providjeno od Božanskog da ne usvoje (ne pređu u) istinu koja nije od dobra, vidi se iz značenja *ne odvede ih Bog putem*, što znači da je bilo providjeno Božanskim da oni ne usvoje (ne pređu u) istinu; jer se sa *odvesti*, kada to čini Bog, označava Providjenje, a *putem* se označava istina (vidi br. 627,2333), ovde usvojiti onu /istinu vere koja ne potiče od dobra/; i iz reprezentacije *Filistejaca*, a to su oni koji su u znanjima poznavanja vere, a nisu u ljubavi prema bližnjemu (br. 1197,1198,3412,3413), stoga su to oni koji su u istini vere koja nije od dobra. Da je ovo označeno Filistejcima i njihovom zemljom, vidi se iz odlomaka u Reči gde se pominju, osobito kod *Jeremije XLVII.1* do kraja, gde se oni opisuju; a i kod *Joil III.4,5,6*; a isto tako i u istorijskim delovima Reči, gde se govori o ratovima između sinova Izrailjevih i Filistejaca, o njihovom potčinjavanju Filistejcima, a

kasnije o potčinjavanju Filistejaca sinovima Izrailjevim. Tamo Filistejci predstavljaju one koji su u veri odvojenoj, ili one kojima su znanja o spoznajama glavna stvar, a ne život u skladu s njima; stoga one koji naučavaju i veruju da sama vera spasava. Mišljenje da sama vera spasava nije novo, ili samo u današnje vreme, jer je postojala i u drevnim crkvama, pa su tako poslale zle u pogledu života. Ona je opisana u celoj Reči, ali samo imenima; prvo *Kainom*, da je ubio svoga brata *Avelja* (vidi br. 337,340,1179); *Kain*, u unutrašnjem reprezentativnom smislu, označava takvu veru, dok *Avelj* označava ljubav prema bližnjemu. Tako isto opisana je *Hamom*. kada ga je otac prokleo (br. 1062,1063); kasnije, *Rubenom* koji je legao u postelju svoga oca (br. 3870,4601); i *Simeonom i Levijem*, kada su poubijali Hamora i ljude u Šehemu, i kada ih je posle toga otac prokleo (br. 3870,6352). Ova je vera opisana i *Egipćanima*, njihovim prbvcima koji su bili pomoreni (vidi br. 7766.7778), kao i *Egipćanima* koji su se utopili u Sufskom Moru. Tako isto, opisana je *Filistejcima* (br. 3412,3413), kao i *Tirom i Sidonom* kod proroka, gde se Filistejcima označava znanja spoznaja vere, a *Tirom i Sidonom* same spoznaje, unutrašnje i spoljašnje. Na kraju, opisuje je i *Petrom*, kada se tri puta odrekao Gospoda (br. 6000,6073kraj). Ali pogledaj šta je već rečeno o ovoj veri (br.36,389,916,1017,1076,1077,1162,1176,4672,7790,7950).

8094. *I ako bješe kraći(bliži).* Ovo označava da se ovo pokazuje prvo, vidi se iz značenja *kraći (bliži)*, kada se kaže za veru odvojenu, što označava ono što se pokazuje prvo. Kako treba razumeti to mišljenje o veri odvojenoj ili samoj koja se prva pokazuje, biće rečeno u kratko. Zlo života ima u sebi svoju vlastitu obmanu, koja obmana leži sakrivena u čoveku koji je u zlu života, a koji ponekad nije svestan da je ona u njemu; ali čim pomisli o istinama crkve, a posebno o spasenju, tada se ta obmana vidi i pokazuje, i ako ne može da ospori samu istinu u njenom opštem načelu, on je obašnjava u korist svog vlastitoga zla, i tako je falsifikuje; kada, dakle, misli o veri i ljubavi prema bližnjem, koje su suština crkve i spasenja, tada se odjednom pokazuje (pojavljuje) vera, ali ne i ljubav ka bližnjem, i on bira samu veru. Iz svega ovoga je jasno se se prvo (vera) pokazuje, a ne ljubav prema bližnjemu. Iz ovoga pogrešnog i lažnog načela (početka) tada slede mnoge stvari koje su lažne i pogrešne; kao ta, da dobra dela ne doprinose spasenju; da čoveka posle smrti ne prati njegov život u svetu; da se zla brišu u trenutku. Ove i slične

stvari se misle i uvrđuju od prvog načela; i one se drže skupa kao da su povezane lancem. Ali ove bi se stvari opažale na sasvim drugi način ako bi se polazilo od ljubavi prema bližnjemu i od života kao načela.

8095. *Jer Bog reče.* Da ovo označava Božansko providanje, jasno je iz značenja *Bog reče*, kada je to o budućim stvarima, što je Božansko providanje (vidi br. 5361,6046).

8096. *Da se ne pokaje (predomisli) narod kad vidi rat.* Da ovo označava da će se otkrenuti od istine zbog napada, vidi se iz značenja pokajati se, što znači odvratiti se od istine (o čemu u onome što sledi); i iz značenja rata, što su duhovne borbe (vidi br. 1664,1788,1788,2686); stoga /označava/ napade. Da pokajati se označava odvratiti se od istine, je stoga što se izlaskom sinova Izrailjevih iz Egipta, i njihovim boravkom u pustinji, i njihovim ulaskom u zemlju Hananejsku, označava da su neprekidno bili vođeni u dobro, pa tako i u nebo. Otuda to da pokajati se i vratiti se u Egipat označava odvratiti se od dobra, a to je odvratiti se od istine; jer se *Egiptom*, ili *Egipćanima* označavaju oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu, i oni koji se protive istinama crkve (br. 6692,7039,7079,7317,7766,7926). Što se tiče napada onih koji su u veri koja nije od dobra, koji se nazivaju Filistejcima, treba znati da ovi u drugom životu napadaju pravedne, i neprestano napadaju dobro vere, ili ljubav prema bližnjemu; jer oni nose sa sobom u drugi život načela koja su usvojili u svetu, i drže ih se sve dok nisu opustošeni, to jest, lišeni sveg znanja o spoznajama vere, i dok ne siđu u pakao. Ima danas mnogo ovakvih, i oni obitavaju na desno napred, na planu koji se ispod nožnog stopala; njihovo boravište je neka vrsta grada. Često mi je bilo dato da s njima razgovaram od tamo, i da slušam njihova umovanja u prilog vere same, kaja su ošroumna, i o njihovim napadima na ljubavi prema bližnjemu, koji su uporni. To su stvari koje su označene u unutrašnjem smislu *da neodvede ih Bog putem k zemlji Filistejskoj*, sa da se *ne pokaje narod kad vidi rat*.

8097. *I ne vrati se (narod) u Egipat.* Da ovo označava da bi tako došlo do ponovnog pada u obmane koje su sasvim suprotne istinama i dobrima vere, vidi se iz značenja Egipta, a to je ono što je suprotno istinama i dobrima vere (vidi br. 6692,7039,7766,7926); da *vratitise* označava ponovo pasti u obmane, očito je.

8098. (Stih 18) *Nego Bog zavede narod putem preko pustinje.* Da ovo označava da su pod Božanskom zaštitom bili vođeni da potvrde istine i dobra vere kroz iskušenja, vidi se iz značenja *Bog zavede*, ili što je isto, kao Božanska zaštita, što je *Proviđenje* (kao gore, br. 8093), ili što je isto, *Božanska zaštita* (staranje); i iz značenja *putem preko pustinje*, a to je proći kroz iskušenja, tako potvrditi istine i dobra vere, jer ove se potvrđuju preko iskušenja. Pustinjom se označava nenastanjena i neobrađena oblast (vidi br. 2708); u duhovnom smislu, to označava ono gde nema dobra i istine, kao ono gde istina još nije povezana s dobrom. Stoga se pustinjom označava stanje onih kod kojih još nije došlo do toga spajanja; a pošto ne može da dođe do povezivanja ako nije bilo iskušenja, to se ovde označavaju i ova /iskkušenja/; ali to je slučaj kada se dodaje broj četrdeset, bilo četrdeset godina ili četrdeset meseci, ili četrdeset dana; jer četrdeset označava iskušenja i njihovo trajanje, ma koliko da je (br. 730,862,2272,2273). Ove su stvari označene lutanjima sinova Izrailjevih po pustinji četrdeset godina; opisuju se i iskušenja kroz koja su prolazili. Da su vođeni (zavedeni) u pustinju da bi prošli kroz iskušenja, i da bi ih tako predstavljali, jasno je iz ovih rečima kod *Mojsija: I opominji se svega puta kojim te je vodio Jehova Bog tvoj četrdeset godina po pustinji, da bi te namučio i iskušao, da se zna šta ti je u srcu, hoćeš li držati zapovesti njegove ili ne ćeš. Koji te je hranio manom, za koju ne znaše oci tvoji, da bi te namučio i iskušao te, a najposlije da bi ti dobro učinio* (Zak. Ponovljeni (III.2,16). Zato što se sa *četrdeset* označavaju iskušenja i njihovo trajanje, a *pustinjom* stanje onih koji prolaze kroz njih; stoga kada je Gospod bio iskušavan, i On je otišao u pustinju, i tamo bio iskušavan četrdeset *dana* (*Mateja IV.1,2; Luka IV.1,2 i sledeći stihovi; Marko I.12.13*).

8099. *Na Sufskome moru (Crvenome Moru).* Da ovo označava prokletstvo kroz koje su prvo morali da prođu, vidi se iz značenja Sufskog mora, što označava pakao gde su oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu, i u životu zla; a pošto Sufsko more označava pakao, stoga se ovim označava i prokletstvo. Što se tiče toga da su prvo morali proći kroz iskušenja, ovakav je slučaj: oni koji su pripadali duhovnoj crkvi, i koji su bili držani u nižoj zemlji do dolaska Gospodovog, a gde su ih napadali oni koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu (o čemu se govorilo u prethodnim poglavljima), kada su bili od tamo izbavljeni, nisu

odmah bili uzneseni u nebo, nego su pre toga dovedeni u novo stanje čišćenja, a to su iskušenja; jer se istine i dobra vere ne mogu ni potvrditi ni povezati bez iskušenja; a pre nego se ovi /istine i dobra/ potvrde, oni ne mogu da budu uzdigniti u nebo. Ove su stvari bile predstavljene sinovima Izrailjevim koji nisu odmah bili uvedeni u zemlju Hananejsku, nego su pre toga zavedeni u pustinju, gde su ostali četrdeset godina, da bi u međuvremenu bili podvrgnuti iskušenjima koja se iznose u Mojsijevim Knjigama. Što se tiče činjenice da su prvo prošlikroz Sufsko more, kojim je označen pakao onih koji su u veri odvojenoj i u životu zla, a kojim je označeno i prokletstvo, treba znatida je ovaj pakao ispred, duboko ispod paklova preljubočinitelja, i koji se prostire široko na levo, i na taj je način odvojen od pakla preljubočinitelja vodama kao morem. Tamo na desno, a duboko ispod, sakupljeni su oni koji su u istini vere ali ne i u dobru vere, a koji su označeni *Filistejcima* (o kojima upravo gore, br. 8096); ali niža zemlja, gde su oni koji su napadani, je ispod stopala noge, malo napred. Oni koji se izbavljaju od napada, oni se vode na desno, dok su tamo već oni koji su označeni *Filistejcima*, ali se /oni koji se izbavljaju/ vode na levo, po sred pakla o kome se maločas govorilo, i oni izlaze na levo, gde su kao u pustinji. Dva puta mi je bilo dato da vidim one koji se izbavljaju od napada, kako prolaze tim putem. Dok prolaze, Gospod ih štiti da im se ne može desiti ni najmanje zlo, a najmanje prokletstvo, jer su tada opkonjeni (zaštićeni) stupom anđela s kojima je Gospod prisutan: ovo je bilo predstavljeno prolazom sinova Izrailjevih preko Sufskog mora. A to je označeno i ovim rečima kod *Isaije: Probudi se, probudi se, obuci se u slu, mišico Jehovina!.....Nijesi li ti isušila more, vodu bezdana velikoga, od dubine morske načinila put da prođu izbavljeni?* (LI.9,10) *Mišica Jehovina* označava Gospoda u pogledu Božanskog Ljudskog; *voda bezdana velikoga i dubinamorska* označavaju pakao, gde su oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem, i u životu zla; *dubina morska* ispod koje su, su obmane, jer u drugom životu obmane se pokazuju kao gusti i tamni oblaci, a isto tako i kao vodene poplave (br. 739,4428,7307); iskupljeni, koji prolaze, označavaju one koje Gospod izbavlja. Kod *Istoga: Ali se opomenu starijih vremena, Mojsija, naroda svojega: gdje je onaj koji ih izvede iz mora s pastiron stada svojega? gdje je onaj što metnu usred njih sveti duh svoj?* (LXIII.11) U ovom proročkom iskazu, *Mojsijem* se označava Gospod, koji je pastir stada; a *narod* koji izvede iz mora označava one koji su bili izbavljeni

prokletstva. Kod Jeremije: *Od praske padanja njihova zemlja će se tresti, i vika će se njihova čuti na Sufskome moru (XLIX.21).* *Sufsko more* (Crveno More) označava pakao, jer se ovde govori i Edomu i njegovom prokletstvu, pa se kaže *vika će se njegova čuti na Sufskome moru*, a nisu se ovde potopili oni, nego Egipćani; otuda je jasno da *Sufsko more* označava pakao i prokletstvo. *Edomom* su označeni oni koji, zbog zla ljubavi prema sebi, odbace istine nauka (doktrine), i prigrlje obmane (br, 3322): Iz svega ovoga može da bude jasno šta je označeno *Sufskim morem* u unutrašnjem reprezentativnom smislu, a šta prolazom kroz njega sinova Izrailjevih, kao i potapanjem Egipćana u njemu, kao što se opisuje u sledećem poglavlju.

8100. *A vojničkim redom izidoše sinovi Izrailjevi iz zemlje Egipatske.* Da ovo označava da su bili oslobođeni napadanja, i da su tako bili pripremljeni da izdrže iskušenja, očito je iz značenja *vojničkim redom*, što znači da su bili pripremljeni, ovde da izdrže iskušenja, jer su preko Sufskog mora odvedeni u pustinju (da *pustinja* označava podnošenje iskušenja, vidi gore, br. 8089); iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o kojoj često gore); i iz značenja *zemlje Egipatske*, što je stanje napadanja (vidi br. 7278). *Izići* označava biti izveden, ili izbavljen. Iz ovoga svega je jasno da *sinovi Izrailjevi izidoševojničkim redom iz zemlje Egipatske* označava da su izvedeni iz stanja u kome su bili napadani, i da su bili pripremljeni da podnesu iskušenja. (O razlici između iskušenja i napadanja, vidi br. 7474.)

8101. (Stih 19) *I Mojsije uze kosti Josipove sa sobom, jer bješe zakleo sinove Izrailjeve rekavši: zaista će vas pohoditi Bog, i tada iznesite kosti moje odavde sa sobom.* *I Mojsije uze kosti Josipove sa sobom*, označava reprezentativ crkve, koji su imali; *jer bješe zakleo sinove Izrailjeve, govoreći*, označava obavezu; *zaista će vas pohoditi Bog*, označava da će poslenje i prvo stanje crkve zaista doći; *i tada iznesite kosti moje odavde sa sobom*, označava, kao i gore, reprezentativ crkve kod njih, ne crkve koja je i u unutrašnjem.

8102. Nepotrebno je objašnjavati ove reči dalje, jer su već bile objašnjene kod *Postanja* L.24,25, gde se javljaju slične reči (vidi br. 6590,6592).

8102a. Stihovi 20-22. *20. Tako otišavši iz Sokota stadoše u oko u Etamu, nakraj pustinje.21. A Jehova izađe pred njima u stubu od oblaka vodeći ih putem, a noću u stupu od ognja svjetleći im, da bi putovali i danju i noću.22. I ne uklanjaše ispred naroda stupa od oblaka danju ni stupa od ognja noću.* 20. *Tako otišavši iz Sokota stadoše u oko u Etamu,* označava sledeće stanje (drugo stanje) posle izbavljenja; *nakraj pustinje,* označava prvo stanje iskušenja.21. *A Jehova izađe pred njima,* označava Gospodovo neprekino prisustvo; *u stubu od oblaka,* označava da kada je bilo stanje prosvetljenosti, bilo je umeravano tako što je istina postajala zatamnjena; *vodeći ih putem,* označava Božansku zaštitu; *a noću u stupu od ognja svjetleći im,* označava da kada je bilo stanje tame, ono je umeravano prosvetljavanjem od dobra; *da bi putovali i danju i noću,* označava život u svakom stanju; 22. *I ne uklanjaše ispred naroda stupa od oblaka danju ni stupa od ognja noću,* označava da je Gospodovo prisustvo bilo neprekidno.

8103. (Stih 20)*Tako otišavši iz Sokota stadoše u oko u Etamu.* Da ovo označava drugo stanje posle izbavljenja, m, vidi se iz činjenica da putanja i kampovanja (stajanje u okolu) sinova Izrailjevih posle izlaska iz Egipta označavaju duhovna stanja onih koji su bili izbavljeni kroz Gospoda (očemu gore). Promene stanja označene su kretanjima s jednog mesta na drugo i boravkom tamo; drugo stanje je ovde označeno putovanjem od Sukota do Etama, jer je prvo stanje bilo označeno putovanjem od Ramese do Sukota (br. 7972). Osim toga, putovanjima (kretanjima) u unutrašnjem smislu Reči označavaju se stanja i ustanovljeni običaji (br. 1293,3335,5605), a kampovanjima (stajanjem u okolu) označavaju se pravilna sređivanja istine i dobra koji pripadaju životu (br. 4236).

8104. *Nakraj pustinje.* Da ovo označava prvo stanje iskušenja, vidi se iz značenja pustinje, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (o čemu vidi gore, br. 8098); a pošto je ovo stanje počelo nakraj pustinje, stoga se ovde sa *nakraj pustinje* označava prvo stanje.

8105. (Stihovi 21) *I Jehova iđaše pred njima.* Da ovo označava neprekinuto Gospodovo prisustvo, vidi se bez objašnjavanja. (Da *Jehova* označava Gospoda, vidi gore, br. 8046).

8106. Danju u stubu od oblaka. Da ovo označava da kada je bilo stanje prosvetljenosti, ono je bilo umeravano zatamnjenjem istine, vidi se iz značenja *danju ili u danu*, što je stanje prosvetljenja; jer vremena dana, kao jutro, podne, večer i noć, korespondiraju /stanjima/ prosvetljenosti u drugom životu, koja pripadaju inteligenciji i mudrosti (vidi br. 5672,5962,6110); otuda *dan* označava stanje prosvetljenja ili jasnog opažanja, a *noć* stanje bez prosvetljenja ili zamračenog opažanja (br. 7680); i iz značenja *oblaka*, što je nešto tamno u istini, jer oblak oduzima blistavilo svetlosti od sunca, i umerava je. Kroz celu Reč da se Jehova pokazivao u oblaku, i da je bio opasan oblakom, a isto tako da je oblak biopod Njegovim nogama, u kojim odlomcima se oblakom označava ono što je tamno u istini, posebno u doslovnom smislu, jer u odnosu na unutrašnji smisao, ovaj je smisao ono što je zatamnjena istina (vidi predgovor *Postanju* XVIII; isto tako i br. 4391,5822,6343,6752). Ovo je bilo označeno oblakom kada se Gospod pokazao Petru, Jakovu i Jovanu (*Luka* IX.34); kada se pokazao narodu sa Gore Sinajske; i Mojsiju kada Mu je tamo prilazio (*Izlazak* XIX.9;XX.18;XXIV.15-18); kao i time što je Gospod često govorio da će doći u oblacima nebeskim (*Mateja* XXIV.30;XXVI.63,64;*Marko* XIII.26;XIV.61,62; *Luka* XXI.27). Doslovni smisao Reči naziva se *oblakom*, jer unutrašnji smisao, koji se naziva slavom, čovek ne može da shvati osim kada se nanovo rodi, kada je prosvetljen. U unutrašnjem smislu Reči, ili Istina Božanska u svojoj slavi, ako bi se pokazala čoveku koji nije nanovo rođen, izgledala bi kao mrkli mrak, u kome on ništa ne bi video, i koja bi ga oslepila, to jest, ne bi ništa poverovao. Iz svega ovoga se može jasno videti šta je označeno *oblakom danju*, naime, ono što zatamnjuje istinu; kao i ono što je označeno u Reči u doslovno smislu. Kaže se *stubom od oblaka i od ognja*, jer stub označava potporu koja ga nosi (vidi *Jeremija* I.18; *Psalam* LXXV.3;Otkr. III.12; *Job* IX.6); a odnosi se i na Prirodno, jer Prirodno je podrška ili osnova Duhovnom; jer Duhovno se oblači (zatvara) u Prirodno, i u njemu počiva. Otuda to, da su stopala anđelova koji se spuštao iz neba izgledala kao ognjeni stubovi (Otkr. X.1); jer je stopalima označeno Prirodno (vidi br. 2162,3147,5327,5328.)

8107. Vodeći ih putem. Da ovo označava Božansku zaštitu, vidi se iz značenja *voditi putem*, kada se to kaže o Jehovi, što je Proviđenje, i Božanska zaštita (vidi br. 8089,8098).

8108. *A noću u stupu od ognja svjetleći im.* Da ovo označava da kada je bilo stanje zatamnjenja, ono se umeravalo prosvetljavanjem od dobra, vidi se iz značenja noći, što je stanje zatamnjenja (vidi br. 1712,6000); iz značenja *ognja*, što je dobro ljubavi (br. 934,4906,7324,7852); i iz značenja *svetliti* (davati svetlost), što je prosvetljavanje. Da se Jehova ili Gospod pokazivao ili išao ispred u stupu od oblaku danju a ustupu od ognja noću, bilo je stoga što se time pretstavljalo nebesko stanje, jer u nebu postoje neprekidne promene stanja; jer anđeli neprestano postaju savršeni, a što ne bi bilo moguće da nema neprestanih promena stanja. U opštem /smislu/, ove varijacije i promene stanja su kao promene vremena u svetu; naime, promene stanja godine – proleće, leto, jesen, zima, pa ponovo proleće; i kao promene stanja danju – jutro, podne, večer, i noć, pa ponovo jutro. Kada je jutro i podne u nebu, to je stanje prosvetljenja od Gospoda. Ali je ova prosvetljenost tada umeravana onim što je zatamnjeno u istini, kao oblakom; a kada je večer i noć tamo, oni su u zatamnjenju razuma, ali se ovo umerava Gospodo preko dobra ljubavi, kao ognjem koji daje svetlost. Ovo su stvari koje su pretstavljene *stupom od oblaka danju i stupom od ognja noću*, kod sinova Izrailjevih u pustinji.

8109. *Da bi putovali i danju i noću.* Da ovo označava život u svakom pojedinom stanju, vidi se iz značenja putovati, što je živeti (br. 3335,5493,5605); i iz značenja dana, što je stanje prosvetljenosti, i noći, što je stanje zatamnjenja (o kome upravo gore, br. 8106,8108), stoga svako pojedino stanje.

8110. (Stih 22.) *I ne uklanjaše ispred naroda stupa od oblaka danju ni stupa od ognja noću.* Da ovo označava da je prisustvo Gospodovo bilo neprekidno, vidi se iz onoga što je objašnjeno; jer su se na ovaj način anđeli, koji su bili među njima sa Gospodom, pokazivali pred narodom.

NASTAVAK O DUHOVIMA I STANOVNICIMA PLANETE JUPITER.

8111. Iz dugog razgovora sa duhovima zemlje Jupiter, postalo je janso da su oni pravedniji (ispravniji) od duhova sa drugih zemalja. Kada bi dolazili, njihov prilaz, boravak, i njihov influks za to vreme bili su neiskazivo blagi i umilni. U drugom

životu, pravednost se pokazuje blagošću i umiljatošću. Ove su se osobine mogle jasno razlikovati od blagosti i umiljatosti dobrih duhova naše zemlje.

8112.Kad među njima dođe do najmanjeg neslaganja, pokazuje im se nešto kao svetleći beli zrak, nešto kao munja; ili uska traka na kojoj su svetlucave zvezde. Ovo su znakovi neslaganja; samo što se neslaganja među njima brzo uklanjaju. Kada se zvezde svetlucaju a u isto vrem se i kreću (lutaju), to nije dobar znak; a zvezde stajaćice su dobar znak.

8113.Mogao sam da prepoznam prisustvo duhova sJupitera, ne samo po blagosti i umiljatosti njihovog prilaza i influksa, nego i po tome što su uticali posebno u lice, i po tome što su ga ponešavali na smeh i na veselost, i to sve vreme dok su bili prisutni. Bi mi rečeno da oni tako deluju na lica stanovnika svoje zemlje, jer žele da ih nadahnu mirom i radošću srca.Ovaj mir i radost srca kojim su me nadahnjivali, osetio sam čulima u mojim grudima i srcu. Želje i strah od budućnosti, koji unose nemir i neprijatnost, i koji uzbuđuju i uznemiravaju um (animus) na razne načine, bili su tada odstranjeni. Otuda mi je bilo očito kakav je život stanovnika planete Jupiter. Rekli su mi da se ne plaše smrti, osim malo zbog toga što gube supruga i decu, jer znaju zasigurno da je smrt tela je nastavak života, i da posle postanu srećniji.

8114.Bilo je primećeno da kod njih postoji još više unutrašnje stanje sreće, i da oni mogu da primaju stanje sreće koje je više unutrašnje. To se moglo primetiti stoga što njihovo unutrašnje nije zatvoreno, nego otvoreno prema Gospodu; jer što je više njihovo unutrašnje otvoreno, to oni lakše primaju Božansko dobro i Božansku sreću. Sasvim je drugačije s onima koji ne žive po nebeskom redu. Kod ovim unutrašnje je zatvoreno a spoljašnje je otvoreno prema paklu, otkuda utiče /u takve/ prezir za druge, mržnja, i okrutnosti, a što je za njih uživanja kada je to upereno protivu onih koji ih ne poštuju, ili ne ispunjavaju njihove želje.

8115.Duhovi zemlje Jupiter ne mogu da budu zajedno s duhovima naše zemlje, jer su ovi poslednji sasvim drugoga genija, i ne vole mir kao što ga oni prethodni vole. Bili su iznenađeni kada su čuli da su oni koji su s naše zemlja a koji postanu anđeli, da su u srcu sasvim drugačiji, i da ne sačuvaju skoro niošta slično onome stanju

kada su bili duhovi. Kako bi znali da je ovakav slučaj, došao je iz neba hor anđela s naše zemlju, jedan hor za drugim. (Da postoje horovi, onda kada mnogi misle, govore, i postupaju zajedno kao jedan u neprenutom nizu; slavljenje Gospoda u nebima se uglavnom izražava preko horova; o horovima, vidi br.

1648,1648,2595,2596,3350,5182.) Ovi su horovi bili toliko prijatni duhovima Jupitera koji su bili sa mnom, da im se činilo da su bili uzdignuti u nebo. Ovo slavljenje horovima trajalo je oko jedan sat. Bilo mi je dato da doživim uživanje koje su oni osećali, a koje se meni prenosilo (komuniciralo). Rekoše da će ovo kazati svojim saradnicima (družbenicima) koji nisu bili tu.

8116. Rekoše da u oblasti zemlje gde su oni, da ima toliko ljudi koliko planeta može da izdrži, i da je plodna, i da obiluje u svemu; kao i to, da njeni stanovnici ne žele više nego onoliko koliko je nužno za život, i da zbog toga ima toliko mnogo ljudi.

8117. Rekoše dalje, da se oni tamo dele na nacije, porodice, i kuće; da svi žive odvojeno sa svojim; da razgovaraju uglavnom sa svojim srodnicima; da niko ne žudi za tuđim dobrima; da nikome ne dolazi na pamet da traži za sebe ono što je tuđe, još manje da napada i otima, što oni smatraju zločinom koji je protivan ljudskoj prirodi, i užasan. Kad sam poželeo da im kažem da na ovoj zemlji postoje ratovi, otimanja, i umorstva, okrenuli se se, odbijajući da čuju.

8118. Meni su anđeli rekli da su pradrevni ljudi na ovoj zemlji živeli na ovakav način, to jest, da su se delili u nacije, porodice, i kuće; da su svi bili zadovoljni svojim dobrima; da je tada bilo sasvim nepoznato da se može postati bogat na račun drugih, i vladati /nad nekim/. Zbog ovoga, oni u drevnim vremenima, a posebno pradrevni, bili su bliži Gospodu od onih koji su došli posle; i pošto su bili takvi, vladala je neviniost, a s nevinošću i mudrost. Svako je tada činio dobro od dobra, i ono što je pravedno od pravde /prim. prev. činio dobro ne zato što su zakoni vere to naređivali, nego iz same ljubavi da se čini dobro). Oni nisu znali šta je to činiti dobro radi, i činiti ono što je pravedno radi počasti, ili radi dobiti. Govorili su samo ono što je istinito, i to ne toliko od istine koliko od dobra, to jest, ne od Intelektu samog, nego od Volje povezane s ovim /s Intelektom). Takva su bila drevna vremena, zbog čega su anđeli mogli da razgovaraju s ljudima, i da vode

njihove umove (mens), skoro odvojene od tela, sa sobom u nebo, da ih provode kroz nebo, i da im pokažu divotne i srećne stvari u njemu, kao i da na njih prenose svoju sreću i uživanja. Ta su vreme bila poznata drevnim piscima, koji su ih nazivali Zlatnim dobom, kao i Saturnovim Dobom. Ta su vremena bila takva, jer, kao što je rečeno, oni su živeli podeljeni u nacije, porodice, i kuće, i svaka je kuća živela odvojeno; a to je bilo stoga što im tada nije padalo na um (mens) da uđu u nečije nasledstvo, i da prisvoje nečije bogatstvo i da vladaju /nad drugima/. Ljubav prema sebi i ljubav prema svetu tada su bili daleko, i tada se svako veselio u srcu svome dobru, a ne manje i tuđem dobru. Ali u toku vremena prizor se promenio i okrenuo u suprotno, kada je požuda za gospodarenjem i posedovanjem tuđih dobara prevladala u umu (*animus*). Tada, u samo-odbrani, ljudski rod se skupio u kraljevstva i carstva; i zato što su zakoni ljubavi prema bližnjemu i savesti, koji su neka bili napisani na njihovim srcima, prestali da deluju; tada je postalo nužno donositi zakone da bi se obuzdala dela nasilja; a po kojim /zakonima/, počasti i bogatstva su postali nagrade, a lišavanje ovih postale su kazne. Kada se stanje tako promenilo, nebo se povuklo od čoveka, i to sve više i više, sve do sadašnjeg doba, kada se više ne zna da postoji nebo, pa stoga ni da li ima pakla, o jest, kada se njihovo postojanje osporava. Ovo je sve rečeno kako bi se kroz upoređenja ilustrovalo stanje onih koji žive na planeti Jupiter, i da bi se pokazalo otkuda dolazi njihova ispravnost (pravednost), kao i njihova mudrost, o kojoj će više biti govora u onome što sledi,

8119. Nastavak o duhovima i stanovnicima zemlje Jupiter naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

Knjiga Izlaska (Exodus)

POGLAVLJ ČETRNAESTO.

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu.

8120. Veruje se da je ljubav prema bližnjemu u davanju siromasima, pomaganju potrebitih, i činjenju dobra svakome. Međutim, ljubav prema bližnjemu sastoji se

u mudrom postupanju tako da je cilj da iz svega proiziđe dobro. Onaj ko pomaže siromašnog ili potrebitog zločinca, čini zlo bližnjemu preko ovoga; pružajući mu pomoć, on ga utvrđuje u zlu, i daje mu sredstva pomoću kojih čini zlo drugima. Drugačije je s onim koji pruža pomoć dobrome.

8121. Ali ljubav prema bližnjemu je šira od davanja siromašnim i potrebitim. Ljubav prema bližnjemu je činiti ono što je pravo u svakom poslu, i svakoj dužnosti u svakoj službi. Ako sudija čini ono što je pravo radi pravde, on postupa iz ljubavi prema bližnjemu; ako kažnjava krivoga i oslobađa nevinoga, on postupa po ljubavi prema bližnjemu; jer on na taj način misli na dobro svojih sugrađana, svoje zemlje, a i Gospodovog carstva; oslobađajući nevinoga, misli na dobro svojih sugrađana; a kažnjavajući krivca, misli na dobro svoje zemlje. Sveštenik koji naučava istini i vodi ka dobru, vrši to iz ljubavi prema bližnjemu, ali onaj koji čini ovo sebe radi i sveta radi, taj ne postupa iz ljubavi prema bližnjemu, jer ne voli bližnjega, nego sebe.

8122. Sličan je slučaj sa svim drugima, bilo da su u nekoj službi ili ne; kao sa decom u odnosu na roditelje, i sa roditeljima prema deci; sa slugama prema gospodarima, i s gospodarima prema slugama; s podanicima prema kralju, i sa kraljem prema podanicima. U ovom slučajevima, onaj ko vrši svoju dužnost radi dužnosti, i koji čini ono što je pravopravde radi, postupa po /nauku/ ljubavi prema bližnjemu.

8123. Da je ovo u skladu s naukom o ljubavi prema bližnjemu, je stoga što je svaki čovek bližnji, ali na drugačiji način (vidi br. 6818.); svoja zemlja je još više bližnji (br. 6813,6820); crkva više; Gospodovo carstvo još više (br. 6819,6823); a Gospod iznad svega (br. 6819,6824). U univerzalnom smislu, dobro koje proističe od Gospoda, je bližnji (6706,6711), stoga i ono što je pravedno i pravo. Stoga onaj koji čini bilo šta radi dobra, i čini ono što je pravedno radi pravde, voli bližnjega i postupa po nauku ljubavi prema bližnjemu, jer postupa iz ljubavi prema onome što je dobro, i voli ono što je pravedno, pa stoga postupa iz ljubavi prema onome što je dobro i pravedno. Ali onaj koji čini ono što je nepravedno radi bilo kojeg dobitka, mrzi svoga bližnjega.

8124. Onaj ko je u ljubavi prema bližnjemu iz unutrašnjeg osećanja, taj je u ljubavi prema bližnjemu u svakoj pojedinoj stvari koju misli i govori, i koju hoće i čini. Može se reći, da u pogledu njegovog unutrašnjeg, čovek ili anđeo je ljubav prema bližnjemu onda kada je dobro njemu bližnji. Tako se daleko prostire ljubav prema bližnjemu.

POGLAVLJE XIV.

- 1. I reče Jehova Mojsiju govoreći:*
- 2. Kaži sinovima Izrailjevim neka saviju i stanu u oko pred Fihahirod između Magdala i mora prema Belsefonu; prema njemu neka stanu u oko kraj mora.*
- 3. Jer će Faraon reći za sinove Izrailjeve: zašli su u njemu, zatvorila ih je pustinja.*
- 4. I učiniću da otvrdne srce Faraonovo, te će poći u potjeru za vama, i ja ću se proslaviti na njemu i na svoj vojsci njegovoj, i Egipćani će poznati da sam ja Jehova. I učiniše tako.*
- 5. A kad bi javljeno caru Egipatskom da je pobjegao narod, promijeni se srce Faraonovo i sluga njegovijeh prema narodu te rekoše: šta učinismo, te pustismo Izrailja da nam ne služi?*
- 6. I upreže u kola svoja, i uze narod svoj sa sobom.*
- 7. I uze šest stotina kola izabranih i što još bješe kola Egipatskih, i nad svjema vojvode.*
- 8. I Jehova učini te otvrdnu srce Faraonu caru Egipatskom, i pođe u potjeru za sinovima Izrailjevim, kad sinovi Izrailjevi otidoše pod rukom visokom.*
- 9. I tjeravši ih Egipćani stigoše ih, sva kola Faraonova, konjici njegovi i vojska njegova kada bjehu u okolu na moru kod Fihahirota prema Belsefonu.*
- 10. I kad se približi Faraon, podigoše sinovi Izrailjevi oči svoje, a to Egipćani idu za njima, i uplašise se vrlo, i povikaše sinovi Izrailjevi ka Jehovi.*

11. *I rekoše Mojsiju: zar ne bješe grobova u Egiptu, nego nas dovede da izginemo u pustinji? Šta učini, te nas izvede iz Egipta?*
12. *Nijesmo li ti govorili u Egiptu i rekli: prođi nas se, neka služimo Egipćanima? jer bi nam bolje bilo služiti Egipćanima nego izginuti u pustinji.*
13. *A Mojsije reče narodu: ne bojte se, stanite pa gledajte, kako će vas Jehova izbaviti danas; jer Egipćane koje ste vidjeli danas, ne ćete ih nigda više vidjeti do vijeka.*
14. *Ali će Jehova biti za vas, a vi ćete mučati.*
15. *A Jehova reče Mojsiju: što vičeš k meni? kaži sinovima Izrailjevim neka idu.*
16. *A ti digni štap svoj i pruži ruku svoju na more, i rascijepi ga, pa neka idu sinovi Izrailjevi posred mora suhim.*
17. *I gle, ja ću učiniti da otvrdne srce Egipćanima, te će poći za njima; i proslaviću se na Faraonu i na svoji vojsci njegovoj i na konjicima njegovijem.*
18. *I Egipćani će poznati da sam ja Jehova, kad se proslavim na Faraonu, na kolima njegovijem, i na konjicima njegovijem.*
19. *I podiže se anđeo Jehovin, koji iđашe pred vojskom Izrailjevom, i otide im za leđa, i podiže se stup od oblaka ispred njih, i stade im za leđa.*
20. *I došav među vojsku Egipatsku i vojsku Izrailjsku bješe onijem oblak mračan a ovijem svjetljaše po noći, te ne pristupiše jedni drugima cijelu noć.*
21. *I pruži Mojsije ruku svoju na more, a Jehova uzbi more vjetrom istočnijem, koji jako duvaše cijelu noć, i osuši more, i voda se rastupi.*
22. *I pođoše sinovi Izrailjevi posred mora suhim, i voda im stajaše kao zid s desne strane is lijeve strane.*
23. *I Egipćani tjerajući ih pođoše za njima posred mora, svi konji Faraonovi, kola i konjici njegovi.*

24. *A u stražu jutrenju pogleda Jehova na vojsku Egipatsku iz stupa od ognja i oblaka, i smete vojsku Egipatsku.*
25. *I pobaca točkove kolima njihovijem, te ih jedva vucijahu. Tada rekoše Egipćani: bježimo od Izrailja, jer se Jehova bije za njih s Egipćanima.*
26. *A Jehova reče Mojsiju: pruži ruku svoju na more, neka se vrati voda na Egipćane, na kola njihova i na konjike njihove.*
27. *I Mojsije pruži ruku svoju na more, i dođe opet more na silu svoju pred zoru, a Egipćani nagoše bježati prema moru; i Jehova baci Egipćane usred mora.*
28. *I vrativši se voda potopi kola i konjike sa svom vojskom Faraonovom, što ih god bješe pošlo za njima u more, i ne osta od njih ni jedan.*
29. *A sinovi Izrailjevi išahu posred mora suhim; i stajaše im voda kao zid s desne i s lijeve strane.*
30. *I izbavi Jehova Izrailja u onaj dan iz ruku Egipatskih; i vidje Izrailj mrtve Egipćane na brijegu morskom.*
31. *I vidje Izrailj silu veliku, koju pokaza Jehova na Egipćanima, i narod se poboja Jehove, i vjerova Jehovi i Mojsiju sluzi njegovu.*

SADRŽAJ.

8125. U ovome poglavlju, u unutrašnjem smislu, govori se o prvom iskušanju onih koji pripadaju duhovnoj crkvi, i o njihovom sporvođenju posred pakla, kao i o Gospodovoj zaštiti u to vreme. A govori se o utapanju onih koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu, u pakao gde su obmane od zla. Oni koji su u duhovnoj crkvi, pretstavljani su sinovima Izrailjevim; oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu, Egipćanima. Prvo iskušenje se opisuje mrmljanjem sinova Izrailjevih kada su videli vojsku Faraonovu. Pakao je označen Sufskm morem preko kojega su sinovi Izrailjevi izvedeni tamo gde su bili sigurni, a u kojem

(moru) su se Egipćani podavili. Obmane od zla označene su vodom koja je prekrila ove posljednje.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8126. Stihovi 1-4. *1. I reče Jehova Mojsiju govoreći:2. Kaži sinovima Izrailjevim neka saviju i stanu u oko pred Fihahirod između Magdala i mora prema Belsefonu; prema njemu neka stanu u oko kraj mora.3. Jer će Faraon reći za sinove Izrailjeve: zašli su u njemu, zatvorila ih je pustinja.4. I učiniću da otvrdne srce Faraonovo, te će poći u potjeru za vama, i ja ću se proslaviti na njemu i na svoj vojsci njegovoj, i Egipćani će poznati da sam ja Jehova. I učiniše tako.*(Stih 1.) *1. I reče Jehova Mojsiju govoreći,* označava poučavanje od Božanskog preko Božanske Istine; *2. Kaži sinovima Izrailjevim,* označava influks Istine Božanske kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi; *neka saviju (vrate se),* označava da još uvek nisu pripremljeni; *i stanu u oko pred Fihahirod između Magdala i mora prema Belsefonu,* označava početak stanja kada treba da prođu kroz iskušenja; *prema njemu neka stanu u oko kraj mora,* označava da influks iskušenja dolazi otuda; *3. Jer će Faraon reći za sinove Izrailjeve,* označava misao onih koji su pod prokletstvom o onima koji pripadaju duhovnoj crkvi; *zašli su u njemu,* označava da su oni zbunjeni u odnosu na ono što pripada crkvi; *zatvorila ih je pustinja,* označava da ih je pokrila tama.*4. I učiniću da otvrdne srce Faraonovo,* označava da se oni koji su u obmanama, uporno protive; *te će poći u potjeru za vama,* označava da će i dalje nastojati dati potčine; *i ja ću se proslaviti na njemu,* označava da oni treba da vide Božansko delovanje od Gospodovog Božanskog Ljudskog dok ono rasipa obmane, *i na svoj vojsci njegovoj,* označava utapanje u pakao onih koji su bili u obmanama od zla, i zatvrajući (pokrivajući) ih tamo obmanama kao vodom; *i Egipćani će poznati da sam ja Jehova,* označava da se otuda znalo da je Jehova jedini Bog; *I učiniše tako,* označava poslušnost.

8127.(Stih 1.) *I Jehova reče Mojsiju, govoreći.* Da ovo označava poučavanje od Božanskog preko Božanske Istine, vidi se iz značenja *Jehova reče govoreći,* kada se radi o onim stvarima koje treba da se dogode, što je poučavanje od Božanskog

(vidi br. 7186,7241,7380,7517); i iz reprezentacije Mojsija, koji pretstavlja Gospoda kao Božansku Istinu (br. 6723,6752,6771,6827,7089,7382). Kaže se *pomoću Božanske Istine*, jer Mojsije, kojim je pretstavljena Božanska Istina, je trebalo da govori narodu. Božansko Samo ne poučava i ne govori ljudima, pa ni s anđelima neposredno; nego posredno pomoću Božanske istine (br. 7009.) To je označno Gospodovim rečima kod Jovana: *Niko nikad nije vidio Boga; jedinorođeni Sin, koji je na na grudima Oca, On Ga je pokazao* (II.18;V.37). *Jedinorođenim Sinom* se označava Gospod kao Božanska Istina; po ovome se Gospod naziva i Sinom ćovječijim (br. 2628,2803,2815,3704). I Gospod je bio, dok je bio u svetu, Božanska istina; ali kasnije, pošto se proslavio, postao je i Božansko Dobro i u Ljudskom; tada od ovoga proističe Božanska Istina, koja je *Duh Istine*, ili *Sveti Duh*.

8128 (Stih 2.) *Kaži sinovima Izrailjevim*. Da ovo označava influks Istine Božanske kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja *govoriti*, što je influks (vidi br. 2951,5481,5797,7270); i iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (br. 6426,6637,6862,7035,7223). Da *govoriti* označava influks je zato što u unutrašnjem reprezentativnom smislu, Mojsije je Božanska Istina, a Božanska Istina se opaža i misli preko influksa. Misao iz opažanja je unutrašnji govor, kojemu korespondira spoljašnji govor; stoga u unutrašnjem smislu, ono prethodno je označenom onim potonjim.

8129. *Neka saviju (neka se vrate, okrenu)*. Da ovo označava da još nisu pripremljeni, vidi se iz značenja *saviti (okrenuti se natrag)*, naime, od puta u zemlju Filistejsku na put u pustinju na Sufskome moru, šta znači da još nisu bili pripremljeni, naime, da se uvedu u nebo, što je označeno njihovim ulaskom u zemlju Hahanejsku. Kakav je to slučaj, i kako *vratiti se (okrenuti se)* označava da nisu pripremljeni, može se videti iz onoga što je objašnjeno i pokazano kod stiha 18 prethodnog poglavlja (br. 8098,8099), naime, da nisu mogli biti uvedeni u nebo sve dok ne prođu kroz iskušenja i dok Gospod ne potvrdi istine i dobra, i ne poveže ih. To je ono što je označeno sa *biti pripremljen*.

8130. *I stanu u oko pred Fihaherot između Magdala i mora prema Belsefonu*. Da ovo označava početak stanja kada se prolazi kroz iskušenja, vidi se iz značenja *stati u oko*, što je postavljati u red istine i dobro (vidi br. 4236,8103 kraj); ovde

prolaziti kroz iskušenja. Ovo stanje je ono što se označava mestima gde su stajali u okolu. Da je označeno ovo stanje, vidi se iz onoga što sledi, da je Faraon sa svojom vojskom postavio svoj oko tamo, da su se sinovi Izrailjevi, gledajući ih, vrlo uplašili, čime je označeno pravo stanje iskušenja (vidi što sledi kod stihova 9 i 12).

8131. *Prema njemu (u oblasti) neka stanu u oko pored mora Sufskog mora).* Da ovo označava da je influks iskušenja otamo, vidi se iz značenja *prema njemu (u oblasti)*, što znači da je pored, kao na pogledu, i u unutrašnjem smislu, da je influks otuda; i iz značenja *stati u oko*, što je postavljati u red istinu i dobro da bi prošli kroz iskušenja (kao upravo gore, br. 8130); i iz značenja *Sufskog mora*, što je pakao gde vladaju obmane od zala (br. 8099). Kako treba razumeti to, da influks iskušanja dolazi otamo /iz paklova/, biće rečeno ukratko. Iskušenja kod čiveka su duhovne borbe između zlih i dobrih duhova, a to su borbe od onih i o onim stvarima koje je čovek mislio i činio, koje su u njegovoj memoriji. Zli duhovi optužuju i napadaju, dok dobri duhovi izvinjavaju i brane. Ove borbe izgledaju kao da su u čoveku; jer ono što utiče (što se uliva) iz duhovnoga sveta kod čoveka, pretstavlja se ne kao da je iz toga sveta, nego kao da je u njemu (čoveku) (br. 741,751,761,1820,3927,6666). Isto je tako i s duhovima kadaprolaze kroz iskušenja. Stoga kada se pripremaju da prođu kroz iskušenja, unutrašnje stvari kod čoveka, to jest, istine i dobra se po Gospodu dovode u takvo stanje da mogu, uz pomoć neposrednog influksa od Gospod i posrednog od neba, dase mogu odupretiobmanama i zlima koji dolaze iz pakla, i tako zaštićeni oni prolaze kroz iskušenja. Kad je čovek iskušavan, on je blizupakla, naročito blizu pakla koji je označen *Sufskim morem*, jer su u njemu /tome paklu/ oni koji su u znanjima istine ali u životuzla, a otuda i u obmanama od zla. Iz paklova, kroz duhove, ulivaju se (utiču) one stvari koje unose strah u čoveka dok je u iskušanjima. Iz svega ovoga može se videti šta je označeno influksom iskušenja iz pakla, a što je označeno sa *stati u oko pored Sufskog mora*.

8132. (Stih 3.) *Jer će Faraon reći za sinove Izrailjeve.* Da ovo označava misao onih koji su u prokletstvu o stanju onih koji su u duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja reći, što je misao (vidi br. 7094,7107,7244,7937); iz reprezentacije Faraona, a to su oni koji napadaju obmanama (br. 7107,7110,7228,7317), ovde su to oni koji su u

prokletstvu, to jest, u samim obmanama od zla, jer oni koji su u samim ovim, ti su u prokletstvu; ovo je stanje označeno Faraonom i Egipćanima kada su njihovi prvenci bili pobijeni, jer se ubijanjem prvenaca označava prokletstvo (br. 7766,7778); i iz reprezentacije *sinovalzrailjevih*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (kao upravo gore, 8128).

8133. *Zašli su (zalutali su) u zemlji.* Da ovo označava da su u zabuni (da lutaju) u pogledu onoga što se odnosi na crkvu, vidi se iz značenja *zaći* (biti u zabuni, lutati), što znači biti zaprepašten, stoga u zabuni (br. 2831); i iz značenja *zemlje*, a to su oni koji pripadaju crkvi. (Da *zemlja* označava crkvu, vidi br. 8011.)

8134. *Zatvorila ih je pustinja.* Da ovo označava da ih je obuzela tama, vidi se iz značenja *zatvoriti ih u*, kada se kaže za tamu koja je označena *pustinjom*, a koja ih je tama potpuno obuzela; i iz značenja *pustinje*, što je tama u pogledu vere (vidi br. 7113).

8135. (Stih 4). *I učiniću da otvrdne srce Faraonu.* Da ovo označava da će se oni koji su u obmanama od zla i dalje protiviti, vidi se iz značenja *otvrdnuti srce*, što je uporno se protiviti (br. 7272m7300),7305); i iz reprezentacije *Faraona*, a to su oni koji su u obmanama od zla, ili što je isto, koji su u prokletstvu (kao gore, br. 8132). Kaže e, *srce Faraonu*, jer se *srcem* u pravom smislu označava dobro nebeske ljubavi (3313,3635,3883-3896,7542), stoga u obrnutom smislu, /označava se/ zlo; ovde zlo onih koji su u znanjima vere a u životu zla.

8136. *Te će poći u potjeru za vama.* Da ovo označava da će oni i dalje nastojati da ih potčine, vidi se iz značenja *potjerati zanjima*, što je nastojati da potčine; jer je namera njihove potere bila da od njih naprave sluge (robove), a oni koji hoće da ih potčine označeni su Egipćanima (br. 6666,6670,6671).

8137. *I ja ću se proslaviti.* Da ovo označava da će videti kako Božansko deluje od Gospodovog Božanskog Ljudskog kada razgoni obmanu, vidi se iz značenja *proslaviti se*, kada se kaže za Jehovu, ili za Gospoda, što je Božansko delovanje, ovde od Njegovog Božanskog Ljudskog; jer dolazeći na svet i uzimajući na Sebe Ljudsko i čineći ga Božanskim, Gospod je bacio u paklove sva zla i obmane, i doveo neba u red, a isto tako i oslobodio prokletstva one koji su pripadali duhovnoj crkvi

(vidi br. 6854,6914,7091,7828,7932,8018). Ove su stvari ugavnom označene sa *proslaviti se*; ovdeje, međutim, označeno da oni koji su napadali pravedne, da su bili bačeni u pakao, i da su tamo bili obuzeti obmanama kao morskom vodom, a što je bilo Božansko delovanje, koje je poticalo samo do Gospodovog prisustva. Da bi se znalo kakav je ovo slučaj, to će biti podrobnije objašnjeno. Ima onoliko paklova koliko ima vrsta i podvrsta zala, gde je svaki pakao odvojen od drugih maglama, oblacima, ili vodama. U drugom životu zla i obmane izgledaju pred očima duhova kao magle i oblaci, a i kao vode; obmane od zala onih koji su pripadali duhovnoj crkvi i koji su živeli zlim životom, izgledaju kao vode; dok obmane od zala onih koji su pripadali nebeskoj crkvi, izgledaju kao magle. Oni koji su u paklovima, izgledaju prekriveni ovakvim stvarima, sa razlikom prema kvantitetu i kvalitetu gustini ili razređenosti, u mrklom mraku i tami, a u skladu s genijem i vrstama obmane od zla. Pakao onih koji su živeli u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu i u životu zla, prekriven je morskom vodom; samo što se te obmane ne pokazuju kao voda onima koji su tamo, nego onima koji na njih gledaju izvana. Iznad toga mora gde su ovi, supaklovi preljubochinaca; ovi su iznad, jer u unutrašnjem smislu preljube označavaju preljubochinstva dobra i istine a stoga i izvrtanjaistine, pa stoga označavaju i zla od kojih potiču obmane, koje su suprotne istinama i dobrima vere (br. 2466,2720,2729,3399),pošto su to takve obmane kao što su kod onih koji su u paklu ispod, a koji su živeli protivno istinicrkve, i koji nisu poštovali njena dobra; i pošto su tako postupali, oni su preljubochinili i izokrenli sve što se u Reči kaže o dobru, to jest, o ljubavi prema bližnjem i o ljubavi prema Bogu. (*prim. prev. Preljubochiniti dobra i istine znači postupati suprotno zakonima ljubavi prema bližnjemu*). A što se tiče da će se On /Jehova/ proslaviti na Faraonu i na njegovim vojskama, to je ovde označeno utapanje u taj pakao i biti pokriven vodama morskim, zbog samoga Gospodovog prisustva, kao što je rečeno gore. Jer zli beže od prisustva Gospodovog, to jest, od prisustva dobra i istine koji su od Njega; od samog afluksa od ovih, oni osećaju mučenje, a u isto vreme, zbog prisustva ovih, njih obuzimaju njihova vlastita zla i obamne, jer one tada iz njega izbijaju, i one ih opkoljavaju i smetaju da Božansko ne izaziva njihovo mučenje. Ovo je Božansko delovanje koje je ovde označeno sa *proslaviću se na Faraonu i vojskamanjegovim*. Da ovo delovanje dolazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, je stoga što je svojim dolaskom u svet i

uzimanjem na Sebe Ljudskog koje je učinio Božanskim, On je bacio sve obmane i zla u pakao , doveo u red neba, i oslobodio prokletstva one koji su pripadali duhovnoj crkvi.

8138. *Na Faraonu i na svim vojskama njegovim.* Da ovo označava utapanje u pakao onih koji su bili u obmanama od zla, i njihovim prekrivanjem obmanama kao vodama, vidi se iz onoga što je maločas spomenuto (br. 8137), naime, da se *Faraonom i njegovm vojskama* označavaju oni koji su bili bačeni u pakao; *Faraonom*, oni koji su u obmanama od zla, a *njegovim vojskama*, obmane same. (Da *vojske* označavaju istine od dobra, vidi br. 3448,7236,7988, a otuda u obrnutom smislu, obmane od zla, br. 3448). Kaže se *biti prekivenobmanama*, zato što obmane od zla, kao što su one koje pripadaju crkvi a koje su od vere odvojene od ljubavi prema bližnjemu, izgledaju tamo kao vode (br. 8137); otuda to da poplave vodom oznčavaju pustošenja istine, a vode, obmane (br. 705,739,746,6853,7307).

8139. *Egipćani će poznati da sam ja Jehova.* Da ovo označava da se otuda poznalo da je Gospod jedini Bog, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 7444,7544,7598,7636), gde se javljaju slične reči.

8140. *I tako učiniše.* Da ovo označava poslušnost, vidi se bez objašnjavanja.

8141. Stihovi 5-9. *5. A kad bi javljeno caru Egipatskom da je pobjegao narod, promijeni se srce Faraonovo i sluga njegovijeh prema narodu te rekoše: šta učinismo, te pustismo Izrailja da nam ne služi? 6. I upreže u kola svoja, i uze narod svoj sa sobom.7. I uze šest stotina kola izabranih i što još bješe kola Egipatskih, i nad svjema vojvode.8. I Jehova učini te otvrdnu srce Faraonu caru Egipatskom, i pođe u potjeru za sinovima Izrailjevim, kad sinovi Izrailjevi otidoše pod rukom visokom.9. I tjeravši ih Egipćani stigoše ih, sva kola Faraonova, konjici njegovi i vojska njegova kada bjehu u okolu na moru kod Fihahirota prema Belsefonu.* *5. A kad bi javljeno caru Egipatskom da je pobjegao narod,* označava misao onih koji koji su bili u samim obmnama od zla, da su bili sasvim odvojeni; *promijeni se srce Faraonovo i sluga njegovijeh prema narodu,* označava promenu stanja u zlo kod onih koji su bili u obmanama od zla; *te rekoše: šta učinismo,* označava karanje; *te*

pustismo Izrailja da nam ne služi? označava da su ih pustili da odu, i da ih nisu potčinili. 6. *I upreže u kola svoja*, označava doktrinu obmane koja pripada veri odvojenoj, u opšte; *i uze narod svoj sa sobom*, označava sa svim obmanama, u opšte i posebno; 7. *I uze šest statina kola izabranih*, označava svaku i sve doktrine obmana koje pripadaju veri odvojenoj, njihovim redom; *i što još bješe kola Egipatskih*, označava doktrine obmana koje im služe; *i nad svjema vojvode*, označava da su svedeni u red pod opštim /stvarima/. 8. *I Jehova učini te otvrdnu srce Faraonu caru Egipatskom*, označava tvrdokorno opiranje od obmana koje potiču od zla; *i pođe u potjeru za sinovima Izrailjevim*, označava napor da se potčine oni koji su u veri povezanoj s ljubavlju prema bližnjemju; *kad sinovi Izrailjevi otidoše pod rukom visokom*, označava kada su uprkos svega bili izbavljeni Božanskom moći od nastojanja da budu potčinjeni. 9. *I tjeravši ih Egipćani stigoše ih*, označava učinak nastojanja (napora) onih koji su bili u obmani od zla, da potčine; *sva kola Faraonova, konjici njegovi i vojska njegova kada bjehu u okolu na moru*, označava komunikaciju (povezanost) okolo oblasti pakla gde suobmane od zla, i sve stvari koje pripadaju obmani od Intelektualnog koje je izokrenuto; *kod Fihahirota prema Belsefonu*, označava odakle je dolazila komunikacija, kao i početak stanja kada su prolazili kroz iskušenja.

8142. (Stih5) *I kad bi javljeno caru Egipatskom da je pobjegao narod*. Da ovo označava misao onih koji su bili u samim obmanama odvojenim, vidi se iz značenja *biti javljeno*, što je misliti i razmišljati (vidi br. 2862,5508); iz reprezentacije *Faraona*, a to su oni koji su u obmanama od zla (br. 8132,8135); koji, kada se on naziva *carem Egipta*, označava one koji su u samim obmanama (br. 7220.7228); jer *carem* se označavaju istine (br. 1672,2015.6148); otuda u obrnutom smislu, obmane; i iz značenja *pobeći*, što je biti odvojen.

8143. *Promijeni se srce (okrenulo se srce) Faraonovo i sluga njegovijeh prema narodu*. Da ovo označava promenu stanja u zlo kod onih koji su bili u obmanama od zla, vidi se iz značenja *promene srca (okrenulo se srce)*, što je promena stanja u zlo; (da promeniti se -okrenuti se - znači biti promenjen, ovde u pogledu uma (*animus*), to jest, u pogledu stanja, jasno je, i da srce označava zlo, vidi gore, br. 8135; iz reprezentacije *Faraona*, a što su oni koji su u obmanama od zla (br. 8132);

iz značenja *sluga*, a to su oni niže vrste, i koji služe, pa iz toga razloga svaki i svi označavaju one koji su u obmanama od zla (br. 7396); i iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, a što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi. Otuda je jasno da se sa *promeni sesrce Faraonovo i sluga njegovijeh*, označava promena stanja u zlo kod onih koji su u obmanama od zla, protivu onih koji pripadaju duhovnoj crkvi.

8144. *Te rekoše: šta učinismo te pustismo Izrailja da nam ne služi?* Da ovo označava prekoravanje, naime, sebe samih, vidi se bez objašnjenja.

8145. *Te rekoše: šta učinismo, te pustismo Izrailja da nam ne služi?* Da ovo označava da su ih pustili i da ih nisu potčinili, vidi se iz značenja pustiti, što je dozvoliti; i iz značenja da nam ne služi, kada to kažu Egipćani o sinovima Izrailjevima što dolazi od napadanja pomoću obmana (vidi br. 7120,7129), i iz od njihovog nastojanja da ih potčine (br. 6666,6670,6671).

8146. (Stih 6) *I upreže u kola svoja.* Da ovo označava nauk(doktrinu) obmane koja dolazi od vere odvojene, u opšte, vidi se iz značenja *kola*, što je nauk (doktrina) (vidi br. 2760,5321,5945); ovde nauk od obmane koja dolazi od vere odvojene, jer su to Faraonova kola, a *Faraonom* su predstavljene obmane koje dolaze od vere odvojene; jer oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu, a u isto vreme u životu zla, mora nužno da budu u obmanama (br. 8094). U onome što sledi, predmet o kome se govori je okupljanje svih obmana od zla kod onih koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu i u živou zla. U onome što prethodi, govorilo se o pustošnju istina vere kod njih, i na kraju, o njihovom svođenju u stanje samih obmana od zla, to jest, u prokletstvo. U ovome poglavlju govori se o tome kako su bačebi u pakao, jer bacanje u pakao dolazi posle prokletstva. U pogledu ovoga stanja, naime, stanja kada su se bacaju u pakao, slučaj je ovakav. Kada treba to da se desi, sve se obmana sakupe u jednu (do čega dolazi onda kada se otvore svi paklovi s kojima su bili povezani, i oni se ulivaju (utiču) u njih; otuda se zgusnu oko njih obmane od zla, a što izgledaju kao vode onima koji to gledaju izvana (br. 8137,8138), a to su kao isparenja iz njihovog života, kad njima ovladaju oni koji su u paklu. Cilj svega toga je da oni budu okruženi onakvim stvarima koje su bile i u njihovom životu / u svetu/, i da bi se držali u njima, kako bi se obmane od zla sakupile u jednu, i da bi se tako ulile u njih. Vrsta zla i obmane tada razlikuje

njih i njihov pakao od ostalih paklova. Pošto se govori o skupljanju svih njihovih obmana od zla, stoga Faraonova kola, njegovi konji, i konjici, vojska i narod, pominju se tako često u ovome poglavlju; jer su njima označene sve stvari obmane kod njih, kao u ovome stihu, *I upreže u svoja kola, iuze narod svoj sa sobom*; u stihu 7mom, *I uze šest stotina kola izabranijeh, i što još bješe kola Egipatskih*; u stihu 8om, *I tjeravši ih Egipćani stihoše ih, sva kola Faraonova, konjike njegove i vojsku njegovu*; u stihu 17, *I gle, ja ću učiniti da otvrdne srce Egipćanima, te će poći zanjima*; slično u stihu 18; ponovo u stihu 23, *I Egipćani tjerajući ih pođoše za njima posred mora, svikonji Faraonovi, kola i konjici njegovi*; u stihu 25, *I pobaca točkove kolima njihovijem, te ih jedva vucijahu*; u stihu 26, *I Jehova reče Mojsiju: pruži ruku svoju na more, neka se vrati voda na Egipćane, na kolanjihova i na konjike njihove*; u stihu 28, *I vrativši se voda potopi kola i konjike sa svom vojskom Faraonovom*. Ove se stvari ponavljaju toliko puta, jer se govori o obmanama od zla, naime, da su ove bile sakupljene i da su se ulile u njih; jer su njima označene sve stvari obmane od zla: *Faraonom i Egipćanima*, oni koji su u obmanam o zla; *kolima*, doktrine obmane; *konjima*, lažna spoljašnja znanja od izokrenutog Intelektualnog; *konjicima*, mudrovanje iz ovih, a *vojskama i narodom*, obmane same.

8147. *I uze narod svoj sa sobom*. Da ovo označava, sa svim obmanama, u opšte i posebno, vidi se iz značenja *naroda*, što su istine, a u obrnutom smislu, obmane (vidi br. 1259,1260,3295,3581); ovde, obmane od zla, koje su pretstavljene *Faraonom i Egipćanima*. Kada se kaže, *Faraon isluge njegove*, ili *Faraon i narod njegov*, svaki i svako je označen ko je u ovim obmanama, kao i svaka pojedina obmana (br. 7396).

8148. (Stih 7.) *I uze šest stotina kola odabranih*. Da ovo označava svakui sve doktrine obmane koja pripada veri odvojenoj, njihovim redom, vidi se iz značenja broja *šest stotina*, što je svaka i sve stvari istine i dobra vere u jednom kompleksu, stoga u obrnutom smislu, svaku i sve stvari vere odvojene od ljubavi prema bližnjemu (da su ovi ovde označeni sa *šest stotina*, može se videti iz onoga što je bilo rečeno o broju *šeststotina*, br. 7973); i iz značenja *kola*, što su doktrinarne stvari vere, ovde vere odvojene (vidi upravo gore, br. 8146). *Kolima odabranim*

označene su glavne doktrinarne stvari te vere, od kojih zavise ostale; one koje zavise, ili koje im služe, označene su kolima Egipatskim (o kojim ubrzo). Neka se zna da su ove obmane, koje su ovde označene *Faraonom, njegovom vojskom, i njegovim narodom, kao i kolima, konjima, i konjicima*, da su to osobito obmane onih koji su u nekom verskom ubeđenju (u persuazivnoj veri), to jest, kod onih koji ubede sebe da su doktrine crkve u kojima su, da su istinite, a koji su i pored toga u životu zla. Persuazivna vera je moguća zajedno sa zlom života, ali ne i vera koja spasava; jer persuazivna vera je ubeđenost da su sve stvari doktrine crkve istinite, ne radi istine, niti radi života, čak ni radi spasenja, jer u ove stari oni skoro da ne veruju, nego je to radi dobiti, radi počasti, i bogatstva, ako i radi ugleda koji dolazi od ovih. Oni uče doktrinarne stvari da bi stekli ove stvari, a to znači ne sa ciljem da budu korisni crkvi i spasenju duša, nego da bi služili sebi i onima koji im pripadaju; inače, njima je svejedno da li su te doktrinarne stvari istinite ili lažne; o ovome se oni ne staraju, a još manje to istražuju, jer kod njih nema osećanja za istinu radi istine; bez obzira kakve su te doktrinarne stvari, oni ih potvrđuju, a kada ih potvrde, oni se tada ubede da su one istinite, ne vodeći računa da se i obmane mogu potvrditi isto kao i istine (br. 4741,5033,6865,7012,7680,7950). Otuda se stvara persuazivna vera (versko ubeđenje), koja, zato što joj nije cilj bližnji i njegovo dobro, niti Gospod, nego on sam i svet, to jest, počasti i dobici, stoga se /takva vera/ povezuje sa zlom života, a ne sa dobrom života; jer vera koja je povezana s dobrom života, je vera koja spasava. Ovu veru daje Gospod, dok ona druga popiće od samog čoveka. Jedna ostaje u večnosti, a druga se rasipa u drugom životu. Ona se rasipa i u svetu, ako se ništa njom ne dobija; ali sve dok se njom nešto može dobiti, oni se bore za nju kao za samo nebo, iako ne radi te istine, nego radi sebe samih; jer njima su doktrinarne stvari sredstvo koje vodi cilju, to jest, ugledu i bogatstvu. U svetu, oni koji su u ovakvoj veri, teško se razlikuju od onih koji su u veri koja spasava; jer oni govore i besede sa žarom, to jest, revno u korist svojih doktrinarne stvari. Ali je to revnost koju raspaljuje ljubav prema sebi i svetu. Ovo su oni koji su posebno označeni *Faraonom i Egipćanima*, i koji se pustoše u pogledu te vere. Kada se ova /vera/ opustoši, tada su u čistim obmanama od zla; jer tada obmane buknu iz zla, pošto svako zlo ima svoju obmanu, jer su oni spojeni; a ove se obmane pokazuju onda kada se spoje sa zlom njihovog života. Zlo je tada kao vatra, a obmane su kao svetlo (lumen) od nje. Ova

vrsta zla obmane sasvim se razlikuju od drugih vrsta zala i obmana. Ona vrsta je više za preziranje od drugih, jer je suprotna dobrima i istinama vere, pa stoga u ovome zlu ima profanacije. (Profanacija /svetogrđe, oskrvnjenje/ je priznavanje istine i dobra, dok je /osoba/ u isti vreme u životu koji je suprotan ovima, br, 593,1008,1010,1059,2051,3398,6963,6971)

8149. *I što još bješe kola Egipaskih.* Da i ovo označava doktrinarne stvari obmana koje im služe, vidi se iz značenja *kola Faraonovih*, što su glavne doktrinarne stvari obmane, od koje druge zavise; otuda se *kolima Egipatskim* označavaju doktrinarne stvari obmane koje služe njima (o čemu vidi gore, br. 8148); jer se *carem i njegovim kolima* označavaju glavne stvari, a *narodom, ili Egipćanimai njihovim kolima*, označavaju sekundarne (drugorazredne) stvari. Doktrinarne stvari crkve kod onih koji su u zlu života, nazivaju se doktrinarnim stvarima obmane, iako mogu da budu manje ili više istinite. Razlog je to, što istine kod onih koji su u zlu života, što se njih tiče, nisu istine; zato što kad su primenjene u život, one gube istinsku suštinu, i obače se u lažnu prirodu, jer one imaju za cilj zlo, s kojim se i povezuju. Istine se nikako ne mogu povezati sa zlom osim kada su falsifikovane, a što se dešava ako se tumače tako da zavode na krivi put, što je izokretanje (istine). Otuda to da se doktrinarne stvari crkve kod takvih osoba nazivaju doktrinarnim stvarima obmane, iako su one jednom bile istine; jer kao po pravilu, kod onih koji su u zlu života, istine se falsifikuju (postaju laži), a kod onih koji su u dobru života, obmane postaju istinite. Razlog da ove obmane postaju istinite je to, što se one tako primenjuju, kako bi se slagale s dobrom, pa se na taj način oporosti obmana uklanjaju (br. 8051).

8150. *I nad svjema (nad svakom trojkom) vojvode.* Da ovo označava da su dovedene u red po opštim /načelima/, vidi se iz značenja *svjema vojvode* (nad svakom trojkom vojvoda), što označava opšte pod kojim su posebne stvari. Nad *svjema vojvode* (nad svakom trojkom vojvoda) imaju ovo značenje, jer *tri*, od čega dolazi *trojka*, označava ono što je potpuno i celo (vidi br. 2788,4495,7715), a *vojvode* označavaju glavne stvari; a ove skupa s prethodnim su opšte stvari (zajedničke stvari), jer svaka i sve stvari koje mora da budu u nizu, uređene su u red pod opštim stvarima. Uredno sređivanje pod opštim (zajedničkim) čini da

pojedine stvari deluju kao jedna i da imaju oblik, i da u isto vreme imaju kvalitet. (O opštom /zajedničkim/ stvarima, da su pod njima posebne stvari, a pod ovima pojedinačne, vidi br. 920.2384,6115,6146).

8151. Stih 8.) *I Jehova učini, te otvrdnu srce Faraonu caru Egipatskom.* Da ovo označava tvrdoglavo opiranje koje potiče od obmane koja je od zla, vidi se iz značenja *otvrdnu srce Faraonovo*, što znači tvrdoglavo se odupirati (vidi br. 7272,7300,7305,7616). Da se kaže, *Jehova učini te otvrdnu srce Faraonovo*, označava, u unutrašnjem smislu, da oni koji su u zlu i obmani, da postaju tvrdokorni, to jest, da su zlai obamne ovo učinile (vidi br, 2447,6071,7872,7926).

8152. *I pođe u potjeru za sinovima Izrailjevim.* Da ovo označava nastojanje da se potčine oni koji su bili u vere povezanoj s ljubavlju prema bližnjemu, vidi se iz značenja *potjerati*, što je nastojanje da se potčini (br. 8136); i iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (kao što je gore često pokazano), to jest, oni koji su u veri povezanoj s ljubavlju prema bližnjemu, jer oni koji pripadaju toj crkvi, ti su u toj veri i u doktrini i u životu. Dobro vere, ili ljubav prema bližnjemu, je ono što je suštinsko, stoga je na prvome mestu kod onh koji su u pravoj duhovnoj crkvi; dok kod onih kod kojih je vera odvojena od njenog dobra, kako u doktrini tako i u životu, istina vere, ili istina sama je ono što je suštinsko, i na prvome mestu. Ovi ne pripadaju toj crkvi, jer život sačinjava crkvu, a ne doktrina, osim onoliko koliko postane deo života. Otuda je jasno da Gospodova crkva nije ovde, ili onde, nego je svuda, kako u kraljstvima gde postoji crkva, i izvan njih, gde ljudi žive samo po načelima ljubavi prema bližnjemu. Otuda dolazi to da je Gospodova crkva razasuta svuda po celom svetu, ali je i pored toga jedna; jer kada život čini crkvu, a ne doktrina odvojena od života, tada je crkva jedna, ali kada doktrina čini crkvu, tada postoje mnoge /crkve/.

8153. *Kad sinovi Izrailjevi otidoše pod rukom visokom (podignutom).* Označava da kada su u prkos svega bili izbavljeni Božanskom silom od napora da ih potčine, vidi se iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi, ili oni koji su u veri povezanoj s ljubavlju prema bližnjem (kao maločas, br. 8152); iz značenja *otići*, što je biti izbavljen, to jest, biti oslobođen napora da ih se potčini, koji napor je označen sa *potjerati* (br. 8152); i iz značenja *ruke visoke (podignute)*,

što je Božanska sila, jer se *rukou* označava sila (moć) (vidi br. 878,3387,6947,7011,8060); kao i /značenja/ *visoke (uzdignute)*, što označava ono što je Božansko jer se time označava nebo, gde je Božansko; otuda u Reči kaže se o Jehovi ili Gospodu, da je Njegov stan *visoko*, i da stanuje na *visini*, i On se naziva *Svevišnjim*, kao u ovim odlomcima: *Slavite Jehovu; jer je Njegov stan na visini (Isaija XXXIII.3). Tada pruži s visine ruku, uhvati me, i izvuče me iz vode velike (Psalam XVII.16)*. Otuda se Jehova naziva *Svevišnjim* (Zak. Ponovljeni XXXII.8; Danilo IV.17,32,34; Psalam VII.17; IX.2; XVIII.13; XLVI.4; L.14; LVII.2; LXXXII.6). Zato što visoko označava nebo i Božansko u njemu, Božansko bogoštovanje održavalo se na brdima i na visikom mestima od strane onih koji su bili u reprezentativnoj crkvi; i iz istog razloga obavljalo se na visokom mestima koja su oni za to gradili, kao što se često pominje u istorijskim i proročim delovima Reči, kao kod *Jezikilja: Načinila si sebi visine na svakoj ulici; kad si gradila kuću kurvarsku na svakoj ulici (XVI.24,25,31)*. Da je Božansko bilo označeno onim što je visoko, bilo je stoga što se *zvezdanim nebom* označavalo nebo, a i verovalo se da je ono tamo; iako su mudriji među njima znali da ono nije tamo, nego da je tamo gde je dobro ljubavi, a ono je unutar čoveka, gde god on bio. (Da stvari *visoke* označavaju unutrašnje, ili dobra koja su tamo, vidi br. 450,1735,2148,4210,4599).

8154. (Stih 9.) *I potjeravih ih Egipćani*. Da ovo označava učinak napora onih koji su u obmanama od zla da potčine, vidi se iz značenja *potjerati*, što je napor da se potčini (br. 8152), ovde učinak toga napora, jer se to kaže po drugu put; i iz značenja *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla (o čemu često gore).

8155. *I stigoše ih kad bjehu u okolu kraj mora*. Da ovo označava komunikaciju s paklom okolo, gde su obmane od zla, vidise iz značenja *stigoše ih*, što je komunikacija, jer u duhovnom smislu, *stići ili dosegnuti* iznačava influks, kroz koji tamo postoji komunikacija, ovde komunikacija obmana od zla kod onih koji su označeni *Egipćanima*, s onima koji su označeni *Izrailjem*: da među njima postoji komunikacija, vidi se po iskušenju koje su tamo podneli, a o kojem u onome što sledi; svako iskušenje postoji preko influksa izpaklova, stoga preko komunikacije (br. 8131); iz značenja *stati u oko*, što znači stavljati u red istinu i dobro po Gospodu radi podnošenja iskušenja (br. 8103,8131); i iz značenja *mora*, ovde

Sufskog mora, a to označava pakao gde su obmane od zla onih koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu i u životu zla (br. 8099,8137,8148).

8156. *Sva kola Faraonova, konjici njegovi i vojska njegova.* Da ovo označava sve stvari obmane od izokrenutog Intelektualnog (vidi br. 2761.2762,3217,7024,8029), ovde Intelektualnog izokrenutog, kao što je kod onih koji su u zlu a otuda i u obmani; iz značenja *kola*, što su stvari doktrine (br. 2761,5321,5945,8146); iz značenja *konjika*, što su one stvari koje pripadaju razumu (br. 6534), ovde lažna umovanja od izokrenutog Intelektualnog; i iz značenja *vojske*, što su obmane (br. 8138). Iz ovoga svega vidi se da se *kolima Faraonovim, i njegovim konjicima i njegovom vojskom*, označavaju spoljašnje znanja, umovanja, i obmane, od izokrenutog Intelektualnog, stoga se označavaju sve stavri obmane.

8157. *Kod Fihahirota prema Belsefonu.* Da ovo označava otkuda je bila komunikacija, a otuda /označava/ stanje tekućih iskušenja, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8130).

8158. Stihovi 10-14. *10. I kad se približi Faraon, podigoše sinovi Izrailjevi oči svoje, a to Egipćani idu za njima, i uplašiše se vrlo, i povikaše sinovi Izrailjevi ka Jehovi. 11. I rekoše Mojsiju: zar ne bješe grobova u Egiptu, nego nas dovede da izginemo u pustinji? Šta učini, te nas izvede iz Egipta? 12. Nijesmo li ti govorili u Egiptu i rekli: prođi nas se, neka služimo Egipćanima? jer bi nam bolje bilo služiti Egipćanima nego izginuti u pustinji. 13. A Mojsije reče narodu: ne bojte se, stanite pa gledajte, kako će vas Jehova izbaviti danas; jer Egipćane koje ste vidjeli danas, ne ćete ih nigda više vidjeti do vijeka. 14. Ali će se Jehova biti (boriće se) za vas, a vi ćete mučati.* *10. I kad se približi Faraon*, označava nepovoljan influks obmane od zla; *podigoše sinovi Izrailjevi oči svoje*, označava Intelektualno uma i njegovu misao; *a to Egipćani idu za njima*, označava nepovoljnost obmana koja neprekidno povećava ; *i uplašiše se vrlo*, označava strah koji raste; *i povikaše sinovi Izrailjevi ka Jehovi*, oznčava usrdnu molbu za pomoć; *11. I rekoše Mojsiju*, označava veličinu iskušenja, s očajanjem; *zar ne bješe grobova u Egiptu, nego nas dovede da izginemo u pustinji?* označava da ako već treba da budu prokleti, svejedno je da li zbog napadanja onih koji su u obmanama, ili zbog iskušenja u

kojima će podleći; *Šta učini, te nas izvede iz Egipta?* označava da je bilo uzalud što su bili izbačeni od napadanja pomoću obmana; *12. Nijesmo li ti govorili u Egiptu i rekli,* označava da se mislilo o ovakvim stvarima onda kada su bili napadani obmanama; *prođi nas se, neka služimo Egipćanima,* označava da ih se ne će sprečiti da služe Egipćanima; *jer bi nam bolje bilo služiti Egipćanima nego izginuti u pustinji,* označava da bi prokletstvo koje dolazi od nasilja obmane bilo nešto povoljnije nego prokletstvo koje dolazi od podleganja iskušenjima. *13. A Mojsije reče narodu:* označava uzdizanje iznad stanja očajanja snagom Istine Božanske; *ne bojte se,* označava da ne treba da očajavaju; *stanite pa gledajte, kako će vas Jehova izbaviti danas,* označava izbačanje koje dolazi samo od Gospoda a nikako od njih samih; *jer Egipćane koje ste vidjeli danas,* označava ono što je za večnost; *ne ćete ih nigda više vidjeti do vijeka,* označava da obmane koje se sada ukone, biće uklonjene za uvek. *14. Ali će se Jehova biti (boriće se) za vas,* označava da samo Gospod podnosi iskušenja; *a vi ćete mučati,* označava da svojom vlastitom snagom ne će ništa postići.

8159. (Stih 10.) *I kad se približi Faraon.* Da ovo označava nepovoljan influks iz obmana od zla, vidi se iz reprezentacije Faraona, a to su oni koji su u obmanama od zla (vidi br. 8132,8146,8148); i iz značenja *približiti se,* što označava influks. U unutrašnjem smislu, govori se o prvom iskušenju onih koji se izbavljaju, i o iskušenju koje potiče iz paklova preko influksa; jer duhovi koji su otamo potstiču i izvlače sve stvari kod čoveka koje je ovaj učinio i mislio, i time ga optužuju i osuđuju; otuda se savest oseća povređenom, i um se uznemiri. Ovo se dešava zbog influksa iz paklova, osobito iz onoga pakla koji je pretstavljen *Sufskim morem.* Iz svega ovoga se vidi da *približiti se,* u duhovnom smislu, u kome se govori o iskušenjima, označava influks. Pošto se u sledećim stihovima govori o prvom iskušenju onih koji pripdaju duhovnoj crkvi, treba znati da oni nebi bili mogli proći iskušenja da nije Gospod proslavio Svoje Ljudsko, to jest, da Ga nije učinio Božanskim, i tako postao prisutan kod njih; da je bilo ranije, bili bi podlegli; jer oni koji su bili u duhovnoj crkvi, bili su spaseni Gospodom Božanskim Ljudskim. Iskušenja kod onih koji su pripadali duhovnoj crkvi a koji su prošli kroz njih posle Gospodovog dolaska u svet, kada je mogao da se bori zanjih protivu paklova iz Svog Božanskog Ljudskog, označena su ovim rečima kod *Malahije: Evo, ja ću*

*poslati anđela svojega, koji će pripraviti put preda Mnom, i iznenada će doći u crkvu svoju Jehova, kojega vi tražite, i anđeo zavjetni, kojega vi želite, evo, doći će, veli Jehova nad vojskama. Ali ko će podnijeti dan dolaska njegovoga? i ko će se održati kad se pokađe? jer je On oganj livčev u kao milo bjeljarsko. Sješće kao onaj koji lije i čistisrebro, i oni će prinostiti Jehovi prinose u pravdi. I ugodan će biti Jehovi prinos Judin i Jerusalimski kao u staro vrijeme i kao pređašnjih godina (III.1-4). gde se očigledno govori o Gospodovom dolasku. Sinovi Levijevi ovde označavaju one koji su u duhovnoj crkvi, jer se Levijem označava ljubav prema bližnjemu, ili duhovno dobro (br. 3875,4497,4502,4503); oganj livčev je iskušenje, kojim se čisti, a što je ovde označeno sa liti i čistiti ih kao srebro i zlato; prinos koji će prinostiti Jehovi označava veru i ljubav prema bližnjemu; staro vrijeme (dani od vječnosti) i godine pređašnje označavaju drevne crkve i stanje bogoštovanja Gospoda u to vreme. U pogledu iskušenja, s njima je slučaj kao što jerečeno gore (br. 8131), naime, da se paklovi bore protivu čoveka, a Gospod za čoveka. Na svaku obmanu koju unose paklovi, postoji odgovor od Božanskog, a obmane koje izbijaju iz paklova unose se i ulivaju u spoljašnjeg ili prirodnog čoveka; dok se odgovor od Božanskog uliva se u unutrašnjeg ili duhovnog čoveka. Ovaj odgovor, koji je od Božanskog, ne ulazi u čovekovo opažanje kao što to čine obmane, niti pokreće nešto u mislima, nego samo u opšte, i na način takav, međutim, da se opaža samo kao nada i uteha, u kojima postoje bezbroj stvari koje čovek ne zna, a koje su u skladu s njegovim osećanjem ili s ljubavlju, osobito s osećanjem ili ljubavlju prema istini i dobru, od kojih je sačinjena njegova savest. Ovo je sve rečeno kako bi se znalo da se životom sinova Izrailjevih u pustinji opisuju, u nizu, iskušenja kroz koja su prošli oni koji su pripadali Gospodovoj duhovnoj crkvi kako bi se dalje pripremili za nebo; jer se preko iskušenja, kao preko sredstava, dobra i istine potvrđuju i povezuju; i kroz njih ljubav prema bližnjemu postaje ljubav prema bližnjemu od vere; a vera postaje vera od ljubavi prema bližnjemu. Da oni koji pripadaju crkvi, mora da prođu kroz iskušenja, označeno je ovim Gospodovim rečima: *Ko god ne uzme svoj krst, i ne ide za Mnom, nije Mene dostojan* (Mateja X.38,39; Marko VIII.31 do kraja). *On reče Svojim učenicima, Ako neko hoće da ide za Mnom, neka se sebe odrekne, uzme svoj krst, i neka ide za Mnom* (Mateja XVI.24,25; Luka IX.23,24). *Onaj koji ne nosi svoj krst, i ne ide za Mnom, ne može biti Moj učenik* (Luka XIV.27). *Isus reče bogatom čovjeku: Dođi, i idi za Mnom, uzmi**

svoj krst (Marko X.21). Ne mislite da sam došao da donesem mir na zemlju; ne šaljem mir, nego mač (Mateja X.34). Ali neka se zna da se čovek ne bori u iskušenjima nego Gospod sam se bori za čoveka, iako čoveku izgleda se se on bori; a kada se Gospod bori za njega, on u svemu pobeđuje. Malo njih ovih dana prolaze kroz iskušenja, iz razloga što nisu u životu vere, pa stoga nemaju istinite savesti (prim. prev. Autor pravi razliku između savesti prirodnog čoveka ili prirodne savesti, koja mu pomaže da ostvaruje svoje sebične i prirodne interese, i savesti duhovnog čoveka ili duhovne savesti koja je zasnovana na životu u skladu s istinama vere), a onaj koji nije u istinskoj savesti koja dolazi od dobra života, taj podleže /u iskušenjima/; otuda poslednje stanje postaje gore od prvijeg.

8160. *Podigoše sinovi Izrailjevi oči svoje.* Da ovo označava Inteliktualno uma (*mens*), i njegove misli, vidi se iz značenja *očiju*, što je Inteliktualno uma (vidi br. 2701,3820,4403-4421,4523-4534); otuda *podignuti oči* označava intuiciju, opažanje, i misao (br.2789,2829,3198,3202,4339);

8161. *A to Egipćani idu za njima.* Da ovo označava da se težina obmana stalno povećava, vidi se iz značenja *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla, pa stoga /označava/ i samu obmanu od zla (vidi br. 8132,8135,8146,8148); i iz značenja *ići za njima /u poteru/*, što je bliži influks i komunikacija. Sa *Faraon se približi* označava se influks obmane od zla /br. 8159); otuda *ići za njima /približavati se/* označava influks još bliži, stoga i teži (nepovoljniji); otudase ovde označava težina (nepovoljnost) obmane koja se neprestano povećava. U onome što sledi ubrzo, opisuje se iskušenje; Pošto ovo /iskušenje/ postoji zahvaljujući influksu obmane od zla iz paklova, sada se stoga opisuje njegovo približavanje /iskušenja/, i njegova težina.

8162. *I uplašise se vrlo.* Da ovo označava strah koji se povećavao, vidi se iz značenja *plašiti se vrlo*, je stoga što kada iskušenje napadne, savest je teško pogođena obmanama i zlima; stoga je napadnut i unutrašnji čovek; otuda strah, koji je odvratnost povezana sa strahom od duhovne smrti. Strah postoji zbog samog influksa obmane i zla kod onih koji imaju savest; jer savest je sačinjena od istine i dobra vere, stoga od onih stvari koje sačinjavaju duhovni život. Obmane

i zla razaraju taj život, stoga su to napori da se zada duhovna smrt, to jest, prokletstvo; otuda povećani strah.

8163. *I povikaše sinovi Izrailjevi ka Jehovi.* Da ovo označava usrdnu molitvu za pomoć, vidi se bez objašnjavanja.

8164. (Stih 11). *I rekoše Mojsiju.* Da ovo označava vrhunac iskušenja i očajanje, vidi se iz onih stvari koje slede, jer su te stvari u onome što rekoše; da su sledeće reči reči iskušenja, kada je ovo u najvišem /stepenu/, i kada su u očajanju, to se vidi jasno. Kaže se *u očajanju*, jer je ovo po svemu sudeći kraj, ili je to na kraju duhovnih iskušenja (vidi br. 1787,2694,5279,7155,7166). Pošto malo ko ovih dana prolazi kroz duhovna iskušenja, pa se stoga ne zna kakav je slučaj s iskušenjima, dopušteno je da se o njima nešto kaže. Ima duhovnih iskušenja, a ima i prirodnih iskušenja. Duhovna iskušenja se odnose na unutrašnjeg čoveka, dok se prirodna iskušenja odnose na spoljašnjeg čoveka. Duhovna iskušenja ponekad postoje bez prirodnih iskušenja, a poneka sa njima. Iskušenja su prirodna kada čovek pati u vezi sa telom, sa počastima, i sa bogatstvom; rečju, ona su povezana sa prirodnim životom, kao u slučaju bolesti, nedaća, progona, nepravednih kažnjavanja, i slično. Ali ova iskušenja ne doprinose ništa duhovnom životu čovekovom, niti se mogu nazvati iskušenjima, nego nedaćama; jer to su povrede u prirodnom životu, koje su povezane s ljubavlju prema sebi i svetu. Rđavi /ljudi/ su ponakad u ovim nevoljama, i što više vole sebe i svet, to više osećaju žalost, i to više pate. Dok se duhovna iskušenja odnose na unutrašnjeg čoveka, i ona napadaju njegov duhovni život. U ovom slučaju, strah se ne odnosi na gubitak prirodnog životam, nego na gubitak vere i ljubavi prema bližnjemu, stoga i na spasenje. Ova se iskušenja često izazivaju preko prirodnih iskušenja; jer kada je čovek u njima, to jest, u bolestima, u žalosti, u gubitku imanja ili časti, kao i života, ako tada misli o Gospodovoj pomoći, Negovom providenju, stanju zlih /ljudi/, koji se raduju i slave kada dobri stradaju, i prolaze kroz razne žalosti i gubitke, tada se duhovno iskušenje povezuju sa prirodnim iskušenjem. Takvo je bilo poslednje iskušenje Gospodovo u Getsemanskom vrtu, i kada je patio na krstu, koje je bilo strašnije od svih ostalih. Iz svega ovoga vidi se šta je prirodno iskušenje, a šta je duhovno iskušenja. Postoji i treća vrsta, a to je melanholični strah, koji je uglavnom

povezan sa stanjem nižega uma (*animus*). U ovakvom strahu (zebnji) može da bude nešto od duhovnog iskušenja, a može i da ne bude ništa.

8165. *Zar ne bješe grobova u Egiptu, nego nas dovede da izginemo u pustinji?* Da ovo označava da ako treba da dođe do prokletstva, svejedno je da li ono dolazi od obmana onih koji napadaju, ili od iskušenja kojima će podleći, vidi se iz značenja *grobova*, što je prokletstvo (vidi br. 2916,4564); iz značenja *Egipta*, što su napadanja (br. 7278), jer se Eipćanima i Faraonom predstavljaju oni koji u drugom životu napadaju obmanama (br. 7097,7107,7142,7317); iz značenja *izginuti* (*umreti*), što znači prokletstvo (br. 5407,6119,7494); i iz značenja *pustinje*, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (br. 8098); otuda *izginuti u pustinji* označava podleći u iskušenjima, pa stoga i biti proklet. Iz svega ovoga jasno je da *Zar ne bješe grobova u Egiptu, nego nas dovede da izginemou ovoj pustinji?* označava da ako treba da dođe do prokletstva, svejedno je da li dolazi od obmana onih koji napadaju, ili od iskušenja kojima podležu, samo što dolaze u to stanje kasnije. Jasno je da su ovo reči očajanja. Oni koji su u očajanju, kao da su na strnjeni, ili ko da propadaju u pakao. Ali u takvo vreme, ovakva misao ne škodi, niti joj anđeli poklanjaju pažnju; jer snaga svakoga čoveka je ograničena, i kada iskušenje dosegne krajnju granicu njegove snage, tada više ne može da izdrži, nego počinje da pada; ali tada, u samom trenutku kada pada, Gospod ga podiže i izbavlja očajanja. Tada se obično dovodi u stanje jasne nade a otuda i prima utehu, a uz to i sreću /veselje/(*faustum*). Kaže se, /da se radi/ o prokletstvu zbog stanja iskušenja u kome podleže, jer oni koji podlegnu iskušenju, bivaju prokleti; jer iskušenja postoje stoga da bi se istine i dobra, a otuda i vera i ljubav prema bližnjemu, potvrdili i povezali; a ovaj cilj se postiže onda kada čovek pobedi u iskušenjima; međutim, kada podlegne, tada se istine i dobra odbacuju, a obmane i zla potvrđuju, pa otuda dolazi do prokletstva.

8166. *Šta učini, te nas izvede iz Egipta?* Da ovo označava da je bilo uzalud što su bili izbačeni od napada obmanama, vidi se iz značenja *Šta nam učini?* to jest, to nije imalo svrhe; iz značenja *izvesti*, što je biti izbačen; i iz značenja *Egipta*, što su napadanja (o čemu vidi upravo gore, br. 8165).

8167. (Stih 12). *Nijesmi li ti govorili (takvu riječ) u Egiptu, i rekli?* Da ovo označava da su neki ovako mislili dok su podnosili napade obmanama, vidi se iz značenja *Nijesmo li tigovorili?* što znači da su tako mislili; jer se pod *govorili reč* misli na stvar o kojoj se misli, a *govoriti* označava misliti (da *govoriti* označava influksa otuda i primanje, vidi br. 5797,7270,8128; tako isto označava i misao, br. 2271,2287,2619); i iz značenja *Egipta*, što je biti napadanje obmanama (br. 8165).

8168. *Prođi nas se, neka služimo Egipćanima?* Da ovo označava da oni ne će dopustiti da ih se spreči da se predaju, vidi se iz značenja *Prođi nas se*, kada se to odnosi na napadanja, što znači ne sprečavati, i ne smetati; i iz značenja *služiti Egipćanima*, je znači predati se kao pobeđeni onima koji napadaju obmanama; stoga bi se oni predali. Da *prođi nas se*, kada se to kaže dok su pod napadima i u iskušenjima, u vezi s influksom Istine Božanske koja je pretstavljena Mojsijem, da to označava ne sprečavati i ne smetati, je stoga što u ovim stanjima dve sile ili moći deluju, jedna koja dolazi od obmana koje se ubacuju iz paklova u spoljašnjeg čoveka, a druga, koja dolazi od istina koje uliva Gospod u unutrašnjeg čoveka (br. 8164). Ove dve sile deluju jedna protivu druge. Obmane koje se ubacuju iz paklova imaju svoju snagu i moć od ljubavi prema sebi i svetu, koja je u čoveku; dok istine koje Gospod uliva imaju svoju snagu i moć od ljubavi prema bližnjemu i prema Gospodu. Kada čovek pobeđuje, unutrašnja sila ili moć prevladava, jer je ona Božanska, i ne dopušta da sila ili moć od obmana poraste toliko da se ne može odbaciti. Stoga, kada ove dve sila deluju, unutrašnja sila, koja dolazi od Gospoda, kao da neprekidno obuzdava čoveka i zaustavlja, kako ga obmane ne bi povukle nadole, i kako ne bi podlegao; jer je opšte pravilo da kada dve sile deluju jedna protivu druge, jedna vuče napred, a druga vuče natrag. Sile u duhovnom svetu su osećanja koja pripadaju ljubavima; a sredstva (instrumenti) uz pomoć kojih deluju su istine, a u obrnutom smislu, obmane.

8169. *Jer bi nam bolje bilo služiti Egipćanima nego izginuti u pustinji.* Da ovo označava da se prokletstvo zbog nasilja obmana može lakše prihvatiti nego li prokletstvo koje je posledica podleganja u iskušenjima, vidi se iz značenja *bilo binam bolje*, što znači da se ovome daje prednost; iz značenja *služiti Egipćanima*, što znači podleći u iskušenjima koja dolaze od onih koji napadaju; jer *služiti*

označava potčinjavanje (vidi vr. 6666,6670,6671), iz značenja *izginuti*, što je prokletstvo (br. 8165); i iz značenja *pustinje*, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (br. 8098). Iz svega ovoga je jasno, da se sa *bilo binam bolje služiti Egipćanima nego izginuti u pustinji* označava da bi podleći obmana, kada ih se napada, bilo bolje nego podleći u iskušenjima. A to je istina da je bolje popustiti u prvom stanju nego podleći u drugom; jer podleći iskušenjima je potvrditi obmane i zla protivu istina i dobara vere; dok je podleći u stanju napadanja potvrditi se u obmanama i zlima, ali ne jasno protivu istina i dobara vere. Otuda se jasno vidi, da je podleganje u iskušenjima svetogrđenje (blasfemija) istine i dobra, a ponekad i profanacije (osrkvnuće).

8170.(Stih 13) / *Mojsije reče narodu*. Da ovo označava uzdizanje iz stanja očajanja uz pomoć Istine Božanske, vidi se iz stvari koje slede, koje je Mojsije *rekao*, što obuhvata uzdizanje iz stanja očajanja. Kaže se *uz pomoć Istine Božanske*, jer svako uzdizanja u iskušenjima izvodi se pomoću Istine Božanske. (Da se u unutrašnjem reprezentativnom smislu, Istina Božanska se označava *Mojsijem*, vidi br. 6752,7010,7014,7089).

8171. *Ne bojte se*. Da ovo označava da ne smeju da očajavaju, vidi se iz značenja *bojati se*, što znači biti obuzet strahom (vidi br. 8162), ovde do očajanja; jer duhovno iskušenje u iskušenjima je u početku povećani strah, a na kraju očajanje. Duhovni strah je strah od prokletstva.

8172. *Stanite i gledajte kako će vas Jehova izbaviti danas*. Da ovo označava da spasenje (*salvatio*) dolazi samo od Gospoda, a nikako od njih samih, vidi se iz značenja *stati i gledati*, što je imati veru (da *videti* označava razumeti, priznati, i imati veru, vidi br. 897,2150,2325,2807,4403-4421.5400); i iz značenja *spasenje Jehovino*, što znači da spasenje dolazi samo od Gospoda. Ovde, gde se govori i oslobađanju od iskušenja, označava izbavljenje samo od Gospoda, a nikako od njih samih. (Da *Jehova* u Reči označava Gospoda, vidi gore, br. 1343,1736,2921,3023,3035,6945,6956). Ovde se kaže damora da veruju da spasenje dolazi samo od Gospoda, a ne od njih samih, jer ovo je glavna stvar vere u iskušenjima. Onaj koji veruje kada je iskušavan da može da se odupre sam svojom snagom, taj podleže /u iskušenju/; razlog je to što je u obmani, to jest, što

on tada pripisuje sebi zaslugu, i tada zahteva da sam sebe spasi, i tada zatvara influks od Božanskog. Dok onaj ko veruje da sesam Gospod odupire u iskušenjima, taj pobeđuje; jer on je u istini, jer on pripisuje zaslugu Gospodu, i on opaža da ga samo Gospod spasava. Onaj ko je u ljubavi prema bližnjemu, taj pripisuje sve u spasenju Gospodu, i ništa samome sebi.

8173. *Kako će vas izbaviti Jehova danas.* Da ovo označava ono što je u večnosti, vidi se iz značenja *danas*, a to označava ono što je večno (vidi br. 2838,3998,4304,6165,6984).

8174. *Jer Egipćane koje ste videli danas, ne ćete nigda više vidjeti do vijeka.* Da ovo označava da će obmane, koje su jednom bile uklonjene, biti za uvek uklonjene, vidi se iz značenja *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla (vidi br. 8132,8135,8146,8148), tako isto su to i same obmane od zla; i iz značenja *više ne vidjeti*, kada se kaže o obmanama, koje se otstranjuju; jer istine, koje su kod čoveka, one se ne izbacuju, nego se otstranjuju, naime, Gospod uzdržava čoveka od zala a otuda i od obmana, kako bi ga držao u dobru (br. 1581,2256,2269,2406,4564); i iz značenja *do vijeka*, što je večnost.

8175 (Stih 14.) *Jehova će se biti (boriti) za vas.* Da ovo označava da se sam Gospod bori u iskušenjima, vidi se iz značenja *boriti se za vas*, kada se govori o Jehovi u iskušenjima, da On sam vodi borbu u iskušenjima. (Da *Jehova* označava Gospoda, vidi gore, br. 8172.) Da se sam Gospod bori u iskušenjima i pobeđuje, je stoga što samo Božansko može da pobedi paklove. Kad Božansko ne bi delovalo protivu njih, oni bi jurnuli kao silni okean, jedan pakao za drugim, protivu čega je čovek sasvim nemoćan; a još manje /može da se odupre/ stoga što je njegov proprium samo zlo, stoga pakao, iz kojega Gospod izvlači čoveka, i posle toga ga održava /čuva u tome stanju/ (vidi gore, br. 1581,1661,1692,6574).

8176. *A vi ćete mučati (šutjeti).* Da ovo označava da oni neće postići ništa svojom vlastitom silom, vidi se iz značenja *mučati (šutjeti, ćutati)*, što znači pristajati (slagati se), a pošto se govori o iskušenjima, da oni ne smeju da misle i veruju da oni sami postižu bilo šta svojom sopstvenom silom. (O ovome vidi šta je rečeno i pokazano gore, br. 8172,8175.) Da uprkos toga oni ne treba da obese svoje ruke, i

čekaju na neposredni influks, nego treba da se bore kao sami od sebe, ali da ipak priznaju i veruju da je to od Gospoda, vidi br. 1712,1937,1947,2882,2883,2891.

8177. Stihovi 15-18. *15. A Jehova reče Mojsiju: što višeš k meni? kaži sinovima Izrailjevim neka idu. 16. A ti digni štap svoj i pruži ruku svoju na more, i rascijepi ga, pa neka idu sinovi Izrailjevi posred mora suhim. 17. I gle, ja ću učiniti da otvrdne srce Egipćanima, te će poći za njima; i proslaviću se na Faraonu i na svojoj vojsci njegovoj i na konjicima njegovijem. 18. I Egipćani će poznati da sam ja Jehova, kad se proslavim na Faraonu, na kolima njegovijem, i na konjicima njegovijem.* 15. A Jehova reče Mojsiju, označava ohrabrivanje; što višeš k meni? označava da nije potrebno posredovanje; kaži sinovima Izrailjevim, označava influks i opažanje; neka idu, označava ono što sledi neprekidno sve dok nisu pripremljeni. (16.) A ti digni štap svoj, označava moć Božanske Istine; i pruži ruku svoju na more, označava dominaciju moći tamo gde je pakao obmana od zla; i rascijepi ga, označava rasipanje obmana; pa neka idu sinovi Izrailjevi posred mora suhim, označava tako da oni kojisu u duhovnoj crkvi mogu da pređu sigurni od influksa obmane. (17.) I gle, ja ću učiniti da otvrdne srce Egipćanima, označava tvrdoglavo opiranje obmane od zla; te će poći za njima, označava napor da se izvrši nasilje preko influksa obmane od zla; i proslaviću se na Faraonu i na svojoj vojsci njegovoj i na konjicima njegovijem, označava da će ubrzo videti učinak rasipanja obmana, koje dolazi od Božanskog Dobra Gospodovog Božanskog Ljudskog. (18.) I Egipćani će poznati da sam ja Jehova, označava da bi se znalo da je Jehova jedini Bog, i da osim Njega nema drugoga; kad se proslavim na Faraonu, na kolima njegovijem, i na konjicima, označava, kao i gore, da će sami videti učinak rasipanja obmana i njenih doktrina, kao i umovanja, koje dolazi samo od Gospoda.

8178. (Stih 15.) *I Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava ohrabrivanje, vidi se iz značenja *Jehova reče*, kada se govori o uzdizanju i izbavljanju od iskušenja, što je ohrabrivanje (vidi br. 7033,7090).

8179. *Što višeš k Meni?* Da ovo označava da nema potrebe za posredovanjem, vidi se iz značenja *vikati ka Jehovi*, što je posredovati, naime, radi izbavljenja od iskušenja. Otuda, *Štovičeš k meni?* označava *Zašto posreduješ kada nema potrebe?* pa stoga sledi, *kaži sinovima Izrailjevim neka idu*, čime se označava da

će im se pomoći, ali da će i dalje biti iskušavani sve dok nisu pripremljeni. Što se tiče toga da im nije potrebno posredovanje, slučaj je ovakav. Oni koji su u iskušenjima, ne treba da spuste svoje ruke i da se predaju samo molitvama, koje oni tada usrdno izgovaraju, znajući da molitve ne čine ništa, nego mora da se bore protivu obmana i zala, koji se ubacuju iz paklova. Ova se borba izvodi pomoću istina vere, koje pomažu, jer one potvrđuju dobra i istine protivu obmana i zala. U iskušeničkim borbama, čovek mora da se bori kao od samoga sebe, ali da ipak prizna i veruje daje to od Gospoda (vidi gore, br. 8176). Ako se čovek ne bori kao od sebe samoga, dobro i istina koji se ulivaju preko neba od Gospoda, ne postaju njegovi (on ih ne usvaja); ali kada se bori kao od sebe a uz to veruje da to dolazi od Gospoda, tada ih on usvaja; otuda potiče novi *proprium* (novo ja), koji se naziva nebeski *proprium*, a koji je nova volja. Osim toga, oni koji su u iskušenjima, a koji se samo mole, ne znaju da kada ne bi bili uvedeni u iskušenja pre nego li su sasvim pripremljeni /za nebo/, oni ne bi bili spremni za nebo, i tako ne bi bili spaseni. Iz ovoga razloga, malo se obraća pažnja na molitve; jer Gospod hoće cilj, koji je čovekovo spasenje, koji cilj On zna, ali ga čovek ne zna; pa Gospod ne postupa u korist molitava koje se protive cilju, koji je spasenje. Onaj ko pobedi u iskušenjima, taj se utvrđuje u toj istini; ali onaj ko ne pobedi, taj sumnja u Božansku pomoć i moć, jer ga se ne čuje; i tada ponekad on spušta ruke, i delimično podleže. Iz ovoga svega je jasno šta je označeno potrebom za posredovanjem, naime, da se ne pouzda u molitvu. Jer u molitvi koja dolazi od Gospoda, uvek se misli i veruje da samo Gospod zna da li ona pomaže ili ne; pa stoga onaj ko se moli, on ostavlja Gospodu da čuje, i tada moli da se vrši volja Gospodova, a ne njegova, u skladu s Gospodovim rečima u Njegovom najtežem iskušenju u Getsemanskom vrtu (*Mateja XXVI.39,42,44*).

8180. *Kaži sinovima Izrailjevim.* Da ovo označava influks i opažanje, vidi se iz značenja *kazati*, kada se govori o Božanskoj Istini, koja je pretstavljena Mojsijem, onima koji pripadaju duhovnoj crkvi, koji su *sinovi Izrailjevi*, što je influks i opažanje (vidi i br. 2951,5481,5797,7270,8128).

8181. *Neka idu.* Da ovo označava šta sledi neprekidno dok nisu pripremljeni, vidi se iz značenja *ići (putovati)*, a to je ono što sledi i što se nastavlja (vidi br.

4375,4554,4585,5996); jer se ovim označava da oni ne treba da viču, nego da nastave da idu (putuju) neprestano do Sufskog mora, a posle kroz njega u pustinju, to jest, preko pakao, kroz koji će proći bezbedno, gde će se iskušenja nastaviti neprekidno, sve dok ne budu pripremljeni. (Da se *Sufskim morem* označava pakao, vidi br. 8099,8137,8148, a *pustinjom* prolaženje kroz iskušenje, br. 8098).

8182. (Stih 16.) *A ti digni štap svoj.* Da ovo označava moć Božanske Istine, vidi se iz značenja *štap*, što je moć (vidi br. 4013,7011,7026); i iz reprezentacije *Mojsija*, kome se kaže da podigne svoj štap, a što je Božanska Istina (o čemu često gore).

8183. *I pruži ruku svoju na more.* Da ovo označava dominaciju moći /Božanske Istine?/ tamo gde je pakao od zla, vidi se iz značenja *pružiti ruku*, što je dominacija moći (vidi br. 7673); i iz značenja *mora*, ovde Sufskog mora, a što je pakao u kojemu su obmane od zla onih koji su pripadali crkvi (br. 8099,8137,8148). U vezi s ovim paklom, po Gospodovoj Božanskoj milosti, govoriće se na kraju poslednjih poglavlja *Knjige Izlaska (Exodusa)*, gde će se govoriti o pakovima iz iskustva.

8184. *I rascijepi ga.* Da ovo označava rasipanje obmana, vidi se iz značenja *rascijepiti more*, što je raspršiti obmane od zla, koje su u tome paklu; jer tamo obmane izgledaju kao vode, u skladu s onim što je gore pokazano (br. 8099, 8137,8148). Jer kada anđeoski stup, u kojemu je Gospod prisutan, prolazi kroz njega, tada se obmane povlače, stoga se i vode tamo, koje su obmane, slično tome rascepljuju; iz toga je jasno da *vode kojese rascepljuju* označavaju raspršavanje obmana koje su iz pakla, koji je pretstavljan *Sufskim morem*.

8185. *Pa neka sinovi Izrailjevi idu posred mora suhim.* Da ovo označava, da oni koji pripadaju duhovnoj crkvi mogu proći bezbedno i bezinfluksa obmane, vidi se iz značenja *ići* i *posred*, što je proći kroz; i iz reprezentacijesinova *Izrailjevih*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (kao često gore); i iz značenja *suhog*, (*suhe zemlje*), što znači bezbedno, i bez influksa obmane; jer se *vodama mora* označavaju obmane od zla (vidi br. 8137,8138); otuda se *suhim* označava bez obmane. Slično je označeno *duhim*, i *osušiti* kod *David*: *Ti si razmrskao glavu krokodilu (Ilevijatanu). Ti si otvorio izvore i potoke, ti si isušio rijeke koje si presušio*

(LXXIV.14,15). *Ti si isušio rijeke* označava rasipanje jačih obmana. Kod Zaharije: *I sabraču ih, jer ću ih izbaviti, i oni će se umnožiti kao što su se bili umnožili. I rasijaću ih među narode da se u daljim mjestima opominju Mene, i živeći sa sinovima svojim da se vrate. I dovešću ih natrag iz zemlje Ergipatske, i sabraču ih iz Asirske, i dovešću ih u zemlju Galadsku i na Liban; i ne će im biti dosta mjesta. I od te tjeskobe će preći preko mora, i razbiće vale u moru, i sve će dubine u rijeci presahnuti, i oboriće se ponos Asirski i palica će se Egipatska uzeti. I ukrijepiću ih Jehovom, i oni će hoditi u ime Njegovo (X.8-12)*. Ovde se govori o onima koji se pouzdaju u sebe i u njihovu sopstvenu mudrost u duhovnim stvarima, i /govori se/ o rasipanju obmana promoću iskušenja; *zemlja Egipatska* označava spoljašnja znanja; *Asirija*, mudrovanja iz tih /znanja/; *u tjeskobi preći preko mora* označava iskušenja; *razbiti vale u moru i presahnuti dubine riječne*, označava da se više ne će uzdati u svoju sopstvenu mudrost, nego u mudrost od Gospoda, nego u mudrost od Gospoda, što je označeno rečima *ukrijepiću ih Jehovom*. Na sličan način kod *Isaije: Govorim Jerusalmu: naselićeš se; i pustoline tvoje podignuću; govorim dubini: presahni, i isušiću rijeke tvoje (XLIV- 26,27)*. *Govorim dubini: presahni, i isušiću rijeke tvoje*, označava zaspršiti zla i obmane. Ali gde vode označavaju istine, isušiti označava stanje bez istine, kao kod *Isaije: Jer ću izliti vodu na žednoga i potoke na suhu zemlju (XLIV.3)*. *Vode i potoci* označavaju istine; *suho (suha zemlja)* označava gde nema istine. Kod *Jeremije: Mač na Haldejce, i na stanovnike Babilonske. Mač na konje njegove, i na kola njegova, i n svu mješavinu koja je usred njega. Suša na vode njegove, i usahnuće (L.35-38)*. *Haldejci* označavaju one koji su profanisanj (oskrvnutoj) istini, a *stanovnici Babilonski*, označavaju one koji su u profanisanim dobrima (br. 1182,1283,1304,1322,1326); *mač* označava istinu koja se bori protivu obmane, i obmanu koja se bori protivu istine, a otuda onačava i pustošenje (br. 2977,4499,6353,7102); *konji* označavaju intelektualno (br. 2761, 2762,6125,6534); *kola*, doktrinarne stvari (5321,8146,8148); *suša na vode njegove*, označava da zbog falsifikovanja, nema života u istinama. Ali kada se suho ili isušiti, u Reči, kaže o drugim stvarima, kao o drveću, bilju, žetvi, kostima, označava se obrnuto onome što je gore označeno. Sama zemlja se naziva *suhim* u odnosu na more, i tada se suho odnosi na dobro, a more na istinu.

8186. (Stih 17) *I gle, ja ći učiniti da otvrdne srce Egipćanima.* Da ovo označava tvrdoglavo opiranje obmane od zla, vidi se iz značenja *otvrdnuti srce*, što je tvrdoglavo opiranje (br. 7272,7300,7305,7616); i iz reprezentacije *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla (br. 8132,8135,8148). Kada se kaže u Reči da *Jehova otvrne srce*, kao i *da vodi u zlo*, u unutrašnjem smislu, gde je istina u nagoti, označava se da oni sami koji su u obmani i zlu, da oni otvrdnu svoje srce i vode sebe u zlo (br. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533,7633,7677,7926).

8187. *Te će poći za njima /u potjeru/.* Da ovo označava napor influksa obmana od zla da se izvrši nasilje, vidi se iz značenja *poći za njima*, što je influks obmane od zla, kao i napor da se potčini, stoga da se izvrši nasilje; *približiti se* označava influks (br. 8159); *poći za njima*, bliži influks i komunikaciju (br. 8161); a *ići za njima /u potjeru/*, napor da se potčini (br. 8136,8152,8154); otuda to, da se sa *poći za njima* označava napor da se izvrši nasilje influksom obmana od zla.

8188. *I proslaviću se na Faraonu i na svoj vojsci njegovoj, na kolima njegovijem, i na konjicima njegovijem.* Da ovo označava da će ubrzo videti učinak rasipanja obmane i umovanja, koje rasipanje će biti delo Božanskog Dobra Gospodovog Božanskog Ljudskog, vidi se iz značenja *proslaviću se na Faraonu i njegovoj vojsci*, što je potapanje u pakao onih koji su u obmani od zla, i njihovoprekrivanjeobmanama kao vodama, što dolazi samo zbog prisustva Gospodovog Božanskog Ljudskog (vidi gore, br. 8147); iz reprezentacije *Faraona*, a to su oni koji su u obmanama od zla; iz značenja *vojske*, što su obmane; iz značenja *njegovih kola*, što su doktrinarni stvari obmane; i iz značenja *njegovih konjica*, što su lažna umovanja (o kojima gore, br. 8146,8156).

8189. (Stih 18.) *I Egipćani će poznati da sam ja Jehova.* Da ovo označava da bi se znalo da je Gospod jedini Bog, i da osim Njega nema drugoga, vidi se iz onoga što je gore otkriveno (br. 7401,7444,7544,7598,7636), gde se javljaju slične reči.

8190. *Kad se proslavim na Faraonu, na kolima njegovijem, ikonjicima njegovijem,* označava da će tada videti učinak rasipanja obmane, kao i doktrinarnih stvari i umovanja obmana, što dolazi samo do Gospoda (kao upravo gore, br. 8188).

8191. Stihovi 19-22. *19. I podiže se anđeo Jehovin, koji iđāše pred vojskom Izrailjevom, i otide im za leđa, i podiže se stup od oblaka ispred njih, i stade im za leđa. 20. I došav među vojsku Egipatsku i vojsku Izrailjsku bješe onijem oblak mračan a ovijem svjetljaše po noći, te ne pristupiše jedni drugima cijelu noć. 21. I pruži Mojsije ruku svoju na more, a Jehova uzbi more vjetrom istočnijem, koji jako duvaše cijelu noć, i osuši more, i voda se rastupi. 22. I pođoše sinovi Izrailjevi posred mora suhim, i voda im stajaše kao zid s desne strane is lijeve strane. 19. I podiže se anđeo Jehovin, označava uredno raspoređivanje Božanske Istine; koji iđāše pred vojskom Izrailjevom, označava raspoređivanje istina i dobara crkve; i otide im za leđa, i podiže se stup od oblaka ispred njih, i stade im za leđa, što označava prisustvo Gospoda koji štiti stvari Volje, kao pre stvari Intelakta. 20. I došav među vojsku Egipatsku i vojsku Izrailjsku, označava između obmana od zla s jedne strane, i istina od dobra s druge; bješe onijem oblak mračan, označava obmanu od zla na jednoj strani gde postaje mrak; a ovijem svjetljaše po noći, označava prosvetljenje istine od dobra na drugoj; te ne pristupiše jedni drugima cijelu noć, označava u zamračenom stanju. 21. I pruži Mojsije ruku svoju na more, označava dominaciju moći Istine Božanske nad paklom; a Jehova uzbi more vjetrom istočnijem, označava sredstvo pomoću kojega se rasipa obmana; koji jako duvaše cijelu noć, označava u zatamnjenom stanju; i osuši more, označava rasipanje obmane; i voda se rastupi, označava odvajanje od istina i uklanjanje. (22.) I pođoše sinovi Izrailjevi posred mora suhim, označava ulazak i prolaz onih koji su u duhovnoj crkvi kroz pakao bezbedni i bez iakakvog influksa obmane; i voda im stajaše kao zid s desne strane is lijeve strane, označava da su bili čuvani protivu obmana s obe strane.*

8192. (Stih 19.) *I podiže (pođe) se anđeo Jehovin.* Da ovo označava uredno raspoređivanje Božanske Istine, vidi se iz značenja *podići se (poći)*, što je uredno raspoređivanje. Da *podići se* označava uredno raspoređivanje je stoga što se sada stup od oblaka, što je bio hor anđela, postavio između vojske Egipatske i vojske Izrailjske, i tako doneo mrak Egipćanima, a svetlost Izrailjcima; te stoga što je ove stvari Gospod uredio, tako što su došli anđeli Božiji, to jest, stup od oblaka, sto se ovde sa *podići se* označava uredno raspoređivanje iz značenja *anđela Božijeg*, što je Božanska istina, i na sličan način *Bog*; jer u Reči, gde se govori o istini, Bog se

pomene, a Jehova onda kada se govori o dobru (br. 2586,7010,7268,7873). U pogledu anđela, neka se zna da anđeli u Reči označavaju Gospoda (br. 1925,3039,4085); stoga se sam Gospod naziva anđelom (br. 6280,6831). Otuda oni označavaju Božansku Istinu koja proističe od Gospoda i sačinjava nebo; jer onoliko koliko primaju Božansku Istinu koja je od Gospoda, toliko su anđeli. Ovo se vidi iz toga što nikako ne pristaju se njima pripisuje, i tome se jako protive, bilo šta od istine i dobra, jer sve što je kod njih, pripada Gospodu. Stoga se i kaže da je Gospod Sve u svemu u nebu, i da oni koji su u nebu, da su u Gospodu. U Reči, anđeli se nazivaju *bogovima*, zbog Božanske Istine koju primaju od Gospoda (br. 4205,7268); otuda to, da je /reč/Bog u izvornom jeziku u množini. Osim toga, treba da se zna da se u Reči govori o anđelu, kada se misli na mnoge, kao ovde, gde se kaže *anđeo Božiji*, i kada se pod stupop koji je išao ispred sinova Izrailjevih misli na mnogo anđela. U Reči, o anđeima se govori po imenima, kao pod *Mihailom, Rafailom*, i drugim. Oni koji ne znaju unutrašnji smisao Reči, veruju da Mihailo ili *Rafailo*, je anđeo koji je najveći među onima koji su s njim; ali ovim se imenima označavaju u Reči ne jedan anđeo, nego sama anđeoska služba, a tako i Božansko Gospodovo u vezi s tom službom.

8193. *Koji išaše pred vojskom Izrailjskom.* Da ovo označava koje (kakvo je bilo) je bilo raspoređivanje oko istina i dobara crkve, vidi se iz značenja *vojske*, što su istine i dobra; jer se *vojskom* označava ceo skup Izrailjaca, a *skupom Izrailjaca* se označavaju sva dobra i istine u kompleksu (zajedno) (vidi br. 7830.7843); otuda to, da *ićipred vojskom* označava uredno raspoređivanje u skladu s istinama i dobrima (br. 8103,8130,8131,8155). Da *Izrailj* označava duhovnu crkvu, bilo je često već pokazano.

8194. *I ide ima za leđa (iza njih).* Da ovo označava zaštitu da ne bi obmana od zla ušla u Voljno (u Volju), vidi se iz značenja *ići iza sinova Izrailjevih*, što je zaštita da ne bi Egipćani napali; u unutrašnjem smislu, da se ne bi obmane od zla označene *Egipćanima*, ulivale (br. 8132,8135,8148). Da ovo označava da se ne bi ove /obmane) ulivale u Voljno, je stoga što se u Velikom Čoveku, ili u duhovnom svetu, stvari koje pripadaju Voljnom, pokazuju iza /leđa/, a one koje pripadaju Inteliktualnom, ispred, ili napred. Što se tiče influksa u Voljno i u Inteliktualno

čovjekovo, treba znati da Gospod sve čini kako pakleni duhovi ne bi uticali u čovjekovo Voljno; jer ako bi uticali (ulivali se) posle njegovog novog rođenja, kada je postao crkva, s njim bi bilo svršeno, jer je njegovo Voljno samo zlo. Otuda to, da Gospod daje novo rođenje čovjeku u njegovom Intelektualnom delu, i da se u tome delu rađa novo Voljno, koje je sasvim odvojeno od Voljnog koje čovjek ima preko nasleđa (br. 863,875,927,1023,1043,1044,2256,4328,4493,5113). Iz svega ovoga sada se može videti da se sa *ide iz njih* označava zaštita kako obmana od zla ne bi uticala u Voljno (Volju).

8195. *I podiže se stup od oblaka ispred njih, i stade im za leđa.* Da ovo označava prisustvo Gospodovo koje štiti stvari Volje, kao što je štitilo pre toga stvari Intelektu, vidi se iz značenja *stupa od oblaka*, što je Gospodovo prisustvo (vidi br. 8110), pošto je to bio anđeoski hor u kojemu je Gospod, i iz značenja *ispred njih*, što je Intelektualno, i /značenja/ *iza njih*, što je Voljno (Volja) (o čemu upravo gore, br. 8194); da to označava zaštitu, to je očito.

8196. (Stih 20.) *I došav među vojsku Egipatsku i vojsku Izrailjsku.* Da ovo označava između obmana od zla s jedne strane i dobara od istine s druge, vidi se iz značenja *vojske*, što su dobra i istine u kompleksu (o čemu upravo gore, br. 8193); stoga, u obrnutom smislu, /označava/ zla i obmane ukompleksu, otuda *vojska Egipatska* označava obmane od zla, jer se *Egipćanima* označavaju obmane od zla (vidi br. 8132,8135,8148); a *vojska Izrailjska* označava dobra od istine, jer se *Izrailjem* označavaju istine koje su od dobra (vidi br. 7957). Da *doći među njih* označava sprečiti da se uliju obmane od zla, jasno je.

8197. *Bješe onijema oblak mračan /a ovijema svijetliše noću/.* Da ovo označava obmanu od zla s jedne strane, koja postaje gusta, i da *svetleti noću* označava prosvetljenje istinom od dobra na drugoj, vidi se iz značenja *stupa i mraka*, što je obmana od zla koja postaje gusta (da *oblak* označava obmanu, vidi br. 1043.1047,8137,8138); isto tako *mrak*, br. 1839,1860,4418,4531,7688,77119, i iz značenja *osvetliti noću*, što je prosvetljenje istinom, kroz dobro. (Da *stup od ognjanoću* označava stanje zatamnjenja istine umereno prosvetljenjem kroz dobro, vidi br. 8108). Što se tiče okolnosti, da je stup doneo mrak na Egipćane, a dao svetlost sinovima Izrailjevim, slučaj je ovakav: Gospodovo prisustvo, ovde

označeno *stupom*, je nebeska svetlost sama, od koje nebo ima svoju svetlost, koja svetlost je hiljadu oputa blistavija nego podnevna svetlost sveta. Ali ista svetlost postaje mrak kod zli /duhova, ljudi/ čak i kada su oni u svetlosti samoj; što je gušća obmana od zla kod njih, to mrak postaje gušći. Razlog je to, što Istina Božanska, koja proizilazi od Gospoda, izgleda pred očima anđela kao svetlost, dok onima koji su u obmanama od zla, ne može da izgleda kao svetlost, nego kao gusti mrak, jer je obmana suprotna istini i gasi istinu. Otuda to, da je stup, koji je bio prisustvo Gospodovo, doneo oblak i mrak Egipćania, jer se *Egipćanima* označavaju oni koji su u obmanama od zla, i da osvetljava noć kod sinova Izrailjevih, jer se *sinovimalzrailjevim* označavaju oni koji su u istini od dobra. (Da Gospod svakome izgleda u skladu s njegovim (čovekovim) osobinama – kvalitetu, vidi br. 1861,6832.)

8198. *Te ne pristupiše jedni drugima.* Da ovo označava, da otuda nije bilo komunikacije, vidi se iz značenja *pristupiti (približiti se)*, što je influks i komunikacija (vidi br. 8159).

8199. *Cijelu noć.* Da ovo označava u mračnom stanju, vidi se iz značenja *noći*, što je stanje zatamnjenja u pogledu istine i dobra vere (vidi br. 1712,6000). Da noć ovde označava zatamnjenje koje sledi neposredno posle iskušenja; jer oni koji se izbavljaju, prvo su u zatamnjenju pre nego li u jasnoći, zato što obmane i zla, koja se ubacuju iz paklova, prijanjaju uz njih još neko vreme, i rasipaju se samo postepeno.

8200. (Stih 21.) *I pruži Mojsije ruku svoju na more.* Da ovo označava dominaciju moći Istine Božanske nad paklom, vidi se iz značenja *pružiti ruku*, što je dominacija moći (vidi br. 7673,8183); iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska (o čemu često); i iz značenja *mora*, ovde Sufskog mora, što je pakao (br. 8099,8137,8138). Kaže se *dominacija moći IstineBožanske*, jer sva Božanska moć postoji preko istine koja proističe od Gospoda. Ona je stvorila sve stvari, prema ovim rečima kod *Jovana: Sve stavri bile su stvoreno kroz Reč, i ništa bez Nje nije stvoreno što je stvoreno* (1.3). *Reč* označava Gospoda u pogledu Božanske Istine; prema toj istini sve stvari u nebu i u paklu raspoređenu se u red; otuda i sve stvari na zemlji; sva su čuda izvedena pomoću nje; u kratko, Božanska Istina ima u tome svu moć, tako

daje ona moć sama. Neki u drugom svetu više su u istini nego ostali, da oni imaju takvu moć od nje, damogu da prođu kroz paklove bez ikakve opasnosti. Oni koji su u pakovima, beže na sve strane kada su ovi prisutni. Ali imai takvih koji pomoću istine od Božanskog izvode magiju (čarobnjaštvo). I o jednim i o drugim biće više rečeno na kraju sledećih poglavlja, gde bude reč o paklovima. Oni koji vide uzroke stvari samo u spoljašnjim i zemaljskim stvarima, opažaju samo da je istina od Božanskog nešto što se misli, a što nema stvarnu suštinu; ali ona (istina od Božanskog/ je istinska suština od koje su sve suštine stvari u oba sveta, duhovnom i prirodnom.

8201. *A Jehova uzbi more vjetrom istočnijem.* Da ovo označava sredstvo pomoću kojega se rasipa obmana, vidi se iz značenja *uzbiti (ići natrag)*, što je rasuti; iz značenja *mora*, što je obmana, jer se ovde *morem* označavaju vode mora, koje označavaju obmane (vidi br. 8137,8138); i iz značenja *istočnog vjetra*, što je sredstvo razaranja (vidi br. 7679), ovde razaranja obmane, to jest, njenog rasipanja.

8202. *Cijelu noć,* označava u zamračenom stanju (kao gore, br. 8199).

8203. *I osuši more (učini more suhom zemljom).* Da ovo označava rasipanje obmane, vidi se iz značenja *mora*, što je obmana (vidi upravo gore, br. 8201); i iz značenja *učiniti suhim*, što je rasipanje. (Da *preći preko suhoga ili suhim*, kada se govori o vodama mora kada su uklonjene, označava bezbednost, i bez influksa obmane, vidi gore, br. 8185.)

8204. *I voda se rastupi.* Da ovo označava odvajanje od istina, i uklanjanje, vidi se iz značenj *voda se rastupi (razdvoji)*, što znači rasipanje i rasterivanje obmane (o kojoj gore, br. 8184), stoga odvajanje od istina, i uklanjanje.

8205 (Stih 22.) *I prođoše sinovi Izrailjevi posred mora suhim.* Da ovo označava ulaz i prolaz onih koji pripadaju duhovnoj crkvi bezbedno kroz pakao, vidi se iz onoga što je ranije objašnjeno (br. 8185), gde se javljaju slične reči.

8206. *I voda im stajaše kao zid s desne strane i s lijeve strane.* Da ovo označava da su bili odbranjeni od obmana sa svake njihove strane, vidi se iz značenja vode

morske, što su obmane od zla (vidi br. 8137,8138); iz značenja *voda im stajaše kao zid*, što je biti odbranjen od njih (o čemu niže); i iz značenja *s desne strane njihove i s lijeve strane*, što je sa svake strane. Da *biti im zid*, kada se odnosi na vodu kojom se označavaju obmane, označava biti odbranjen od obmana, je stoga što je slučaj sa čovekom ovakav /kao što sledi/. Kada ga Gospod drži u dobru i istini, tada se obmane i zla uklanjaju, i pošto su uklonjene, one stoje kao zid, jer one ne mogu da uđu u sferu gde su dobro i istina. Razlog je to, što je Gospod prisutan u dobru i istini, a Gospodovo prisustvo odstranjuje zlo i obamnu sa svake strane; jer su dobro i istina sasvim suprotni zlu i obmani, tako da ne mogu biti zajedno a da je razaraju jedni druge; a dobro s istinom razara, to jest, uklanja, zlo i obmanu, jer prvo je Božansko a otuda ima svu moć, a drugo je paklensko pa stoga nema moći; prvo deluje od unutrašnjeg, dok ono drugo deluje od spoljašnjeg /kod čoveka ili duha/. Kada se zla i obmane u čoveku uklone, one, kao što je rečeno, stoje kao zid, i stalno nastoje da jurnu natrag; ali one ovo ne mogu, zato što ih Gospodovo prisustvo, koje je u dobru i istini, odbija. To je ono što je označeno *vodom koja je stajala kao zidnjima s leve strane i s desne strane*: da se čovek brani od zla i obmane tako što ga Gospod drži u dobru i istini, vidi br. 1581,2406,4564. Ali se niko ne može odbraniti od zla i držati u dobru, osim kada primi ovu moć upražnjavajući /načela/ ljubavi prema bližnjemu u svetu. To se postiže životom dobra (dobrim životom), to jest, životom u skladu s istinama vere, iz osećanja ili ljubavi prema dobru. Onaj ko ima ljubav i osećanje dobra zbog svog života, može da bude u sferi dobra i istine; ali ne i onaj ko se obuče u prirodu zla (zlu prirodu).

8207. Stihovi 23-25. *23. I Egipćani tjerajući ih pođoše za njima posred mora, svi konji Faraonovi, kola i konjici njegovi. 24. A u stražu jutrenju pogleda Jehova na vojsku Egipatsku iz stupa od ognja i oblaka, i smete vojsku Egipatsku. 25. I pobaca točkove kolima njihovijem, te ih jedva vucijahu. Tada rekoše Egipćani: bježimo od Izrailja, jer se Jehova bije za njih s Egipćanima. 23. I Egipćani tjerajući ih, označava napor obmane od zla da izvrši nasilje; i pođoše za njima, označava napor influksa; posred mora, svi konji Faraonovi, kola i konjici njegovi, označava da su znanja od izokrenutog Intelektualnog, doktrine obmane, i umovanja, ispunjavali pakao. (stih 24.) A u stražu jutrenju, označava stanje mrkloga mraka i potpunog razaranja onih koji su u obamni od zla, a stanje prosvetljenja i spasenja onih koji su u istini i*

dobru; *pogleda Jehova na vojsku Egipatsku*, označava prostiranje Božanskog influksa prema onima koji se trude da izvrše nasilje pomoću obmana; *iz stupa od ognja i oblaka*, označava prisustvo Božanskog Dobra i Istine; *i smete vojsku Egipatsku*, označava da se prostiranje obmane i zla okrenulo protivu njih samih; *25. I pobaca točkove kolima njihovijem*, označava da je moć uvođenja obmana bila oduzeta; *te ih jedva vucijahu*, označava opiranje i nesposobnost; *Tada rekoše Egipćani*: označava misao u to vreme; *bježimo od Izrailja*, označava odvajanje od onih koji su u dobru od istine i u istini od dobra; *jer se Jehova bije za njih s Egipćanima*, označava da Gospod sam vodi borbu protivu obmana i zala.

8208. (Stih 23.) *I Egipćani tjerajući ihposred mora*. Da ovo označava napor obmane od zla da izvrši nasilje, vidi se iz značenja *tjerati*, kada to čine Egipćani, što je napor da se potčini (vidi br. 8136,8152,8154), što je vršiti nasilje; i iz reprezentacije *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla (br. 8132,8135, 8116,8148), stoga su to i same obmane od zla.

8209. *Pođošē za njima*. Da ovo označava napor influksa, vidi se iz značenja *poći za* nekim, kada se to kaže o onima koji su u obmanama od zla, što je napor da se izvrši nasilje inluksom obmane od zla (br. 8187). Da to označava napor, je stoga što pakleni geniji i duhovi ne mogu da pričine zlo dobrima, ali i pored toga stalno nastoje da ga učine. Postoji sfera koja izbija iz paklova, koja se može nazvati sferom napora, koja je sfera delovanja zla. Ponekad mi je bilo dato da opažam tu sferu. To je neprekidan napor, i čim se da prilika, on izbija. Ali ovu sferu smanjuje napor sfere od neba, koja je od Gospoda, a koja je sfera delovanja dobra, u kojoj je sferi sva moć, jer je ona od Gospoda. Na taj način se održava ravnoteža između dijametralno suprotnih napora, kako bi se /duhovi, ljudi/ održavali u slobodi, da bi mogli da biraju, i da se obnove (reformiraju); jer sva obnova je u slobodi, i bez slobode nema obnove. Duhovni napor je isto što i volja. Dok se čovek obnavlja (postaje novi), on se drži u ravnoteži, to jest, u slobodi između htenja dobra i htenja zla; i onoliko koliko prevlada htenje dobra, toliko je /čovek/blizu neba a udaljen od pakla; a to zanači, koliko njegovo novo Voljno, koje je primio od Gospoda, nadjačava njegovo sopstveno Voljno, koje je primio po nasleđu preko roditelja a kasnije i stvarnim životom. Stoga kada se čovek toliko obnovi da hoće

dobro i da ono na njega utiče, tada dobro uklanja zlo, jer je Gospod prisutan u dobru; jer dobro je od Gospoda, stoga je ono Njegovo, i štaviše, ono je On sam. Iz ovoga se može videti kakav je slučaj s influksima kod čoveka.

8210.*Svi konji Faraonovi, kola i konjici njegovi.* Da ovo označava da su znanja od izokrenutog Intelektualnog, doktrine obmane i umovanja ispunjavala paklove, vidi se iz značenjakonja *Faraonovih*, što su knowledges od izokrenutog Intelektualnog; iz značenja *kola Faraonovih*, što su doktrine obmane; iz značenja *konjika Faraonovih*, što su umovanja (o kojim vidi sve što je gore, 8146,8148); i iz značenjaposed mora, što znači ispunjavati pakao. Da se ove tri stvari Faraonove vojske, naime, konji, kola, i konjici, ovde ponovo pominju, je stoga što se sada govori o poslednjem stanju pustošenja onih koji su u crkvi, a koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu i koji su u zlom životu, a to je stanje blizu stanja da budu bačeni u pakao; a bacanje u pakao je gomilanje obmana od zla. Jer kada se zli opustoše u pogledu svake istine i dobra, i kada se ostave u zlu i obmanama njihovog života, tada se otvaraju paklovi s kojima su pre toga komunicirali preko zala svog života; otuda to, da sva ona zla koja su usvojili, jurnu u njih; tada obmane, koje ističu iz zala, sačinjavaju sferu oko njih, koja izgleda kao gust oblak, ili kao voda. Kada dođe do ovoga, oni su tada u paklu; jer su tada otsečeni od komunikacije s nebom, a i odvojeni od ostalih paklova. To je ono što se naziva *bacanjem u pakao*. Ovo je razlog da se sada, kad su bili posred mora, pominju *konji, kola, i konjici*, jer , kao što je rečeno, *Sufsko more* označava pakao; a *konji, kola, i konjici* označavaju sve obmane i sve stvari obmana od zla, koje sada u njih ulaze kako bi tako bili odvojeni od ostalih paklova svakom vrstom obmane od zla. To su stvari o kojima se govori posebno u stihovima koji sada slede (stihovi 24 do 28).

8211. (Stih 24.)*A u stražu jutrenju.* Da ovo označava stanje gustoga mraka i potpuno razaranja onih koji su u obamni od zla, kao i stanje prosvetljenja i izbavljenja onih koji su u istini od dobra, vidi se iz značenja *straže jutrenje*, što je stanje prosvetljenja i izbavljenja, a u obrnuto smislu, stanje gustoga mraka i potpunog razaranja. Razlog da *jutrenja straža* ima ovo značenje, je to što se u drugom životu stanja vere i ljubavi odnose kao vremena dana u svetu, naime,

jutro, podne, večer, i noć; pa stoga ova vremena korespondiraju tim stanjima (vidi br. 2788,5672,5962,6110); stanja se menjaju na sličan način. Kraj i početak ovih promena je *jutro*, a posebno *praskozorje*, jer se tada noć završava a dan počinje, U stanju kojemu korespondira jutro, dobro počinje da se prosvetljava u pogledu onoga što se odnosi na veru, i da se zagreva za ono što se odnosi na ljubav prema bližnjemu; i obrnuto, zlo tada počinje da se zatamnjuje obmanama, i da se hladi zbog zala, stoga je njima *jutro* stanje gustoga mraka i potpunog razaranja, dok je dobrima stanje prosvetljenja i spasenja. Zbog ovih stanja u nebu, postoje stanja svetlosti i topline, a tako isto i stanja gustoga mraka i hladnoće na zemlji, koja stanja slede jedna druge svake godine i svakoga dana; sve što postoji u prirodnom svetu vuče svoje poreklo od onoga što postoji u duhovnom svetu, zato što je celokupna priroda samo pozornica koja predstavlja Gospodovo carstvo (3483,4939,5173,5962); otuda potiču korespondencije. Varijacije svetlosti i senke, i topline i hladnoće na zemlji, svake godine i svakoga dana, u nekoliko oblasti na zemlji; ali ovi uzroci, koji su približni uzroci, u prirodnom svetu, stvoreni su prema onome što je u duhovnom svetu, kao što je u skladu sa prirodnim i posteriornim uzrocima koji postoje u prirodnom svetu. Jer nema ničega što u prirodnom svetu postoji po redu a da nema svoj uzrok i poreklo u duhovnom svetu, to jest, da ne postoji pomoću duhovnog koje je od Božanskog. Stoga što jutro označava početak prosvetljenja i spasenja u odnosi na dobro, i početak gustoga mraka i razaranja u pogledu zla, stoga se ovde kaže, *A ustražu jutrenju pogleda Jehova na vojsku Egipatsku u stupu od ognja, i smete je, i pobaca točkove kolima njihovijem, i pobaca Egipćane usred mora*; a u drugu ruku, da je On spasio sinove Izrailjeve. Iz svega ovoga se sada može videti šta je označeno u duhovnom smislu u sledećim odlomcima u Reči: kod *Isaije: Danju radi da uzraste što posadiš, i jutrom gledaj da ti sjeme nikne (XVII.11). U večer eto straha, i prije nego svane, nema nikoga (XVII.14). O Jehova, smiluj nam se, tebe čekamo; budi im mišica svako jutro, i spasenje naše u nevolji (XXXIII.2). Ovako veli Jehova Bog, zlo, jedno zlo, evo ide. Dođe jutro tebi, stanovniče zemaljski, dođe vrijeme, približi se dan, kad će bit polom i jeka gorska (Jezikilj VII. 5-7). Takoće vam učiniti Betel (Vetilj/ za veliku zloću vašu, zorom će poginuti car Izrailjev (Osija X.15). Rano (jutrom) mi javi molost Svoju, jer se u Tebe uzdam (Psalam CXLIII). Tako isto: A kad zora zabijelje, tada pusti Jehova na Sodomu i Gomoru s neba dažd od sumpora i ognja (Postanje*

XIX.15,24). Stoga što jutro označava stanje prosvetljenja i spasenja dobrih, a isto tako stanje mrkloga mraka i razaranja zlih, zato jutro označava i vreme Poslednjeg Suda, kada treba da se spasu oni koji su u dobru, a da nestanu oni koji su u zlu; stoga označava kraj prethodne crkve, i početak nove crkve, koje su stvari u Reči označene Poslednjim Sudom (br. 900,931,1733,1850, 2117-2133,3353,4057,4535). Ovo je označeno *jutrom* u sledećim odlomcima: *I reče mi: do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; i onda će se svetinja očistiti* (Danilo VIII.14). *Jehova ne čini nepravde, svako jutro iznosi sud svoj na vidjelo, ne izostaje. Istrijebih narode, kule im se razoriše* (Sofonija III.5,6). Breme Dumi: Viče k meni neko iz Seira; stražaru! što bi noćas? Stražar reče: doći će jutro, ali i noć (Isaija XXI.11,12). U ovim odlomcima *jutro* označava Gospodov dolazak i prosvetljenje i tada spasenje, stoga i novu crkvu; *noć* označava stanje čoveka i crkve u to vreme, da će biti u samim obmanama od zla. Kaže se, *jutrenjom stražom*, jer se noć delila u dve straže, od kojih je poslednja noćna i prva jutrenja straža činile jutrenju stražu. Stražar je bio na zidinama, gledajući da li neprijatelj dolazi, najavljujući vikom ono što vidi. Njima /stražarima/, u reprezentativnom smislu, označavao se Gospod, a njihovim straženjem, Negovo neprekidno prisustvo i zaštita (br. 7989), kao kod *David*: *Gle, ne dremlje i ne spava čuvar Izrailjev. Jehova je čuvar tvoj, Jehova je sjen tvoj, On ti je s desne strane. Danju te ne će sunce ubiti ni mjesec noću. Jehova će te sačuvati od svakoga zla* (Psalam CXXI.5-7). *Stražarem* se označavaju i prioroci i sveštenici, stoga i Reč, u ovim odlomcima: *Na zidovima tvojim, Jerusalime, postavih stražare, koji ne će umuknuti nigda, ni danju ni noću dokel ne utvrdi i učini Jerusolim slavom na zemlji* (Isaija LXI.3-7). *Jer će doći dan kad će vikati stražari na gori Efremovoj: ustanite, da idemo na Sion, ka Jehovi Bogu svojemu* (Jer. XXXI.6).

8212. *Pogleda Jehova na vojsku Egipatsku.* Da ovo označava prostiranje Božanskog influksa prema onima koji su nastojali da izvrše nasilje pomoću obmana, vidi se iz značenjapogledati, kada se kaže o Jehovi, što je prostiranje Njihovog influksa; jer je jasno da Gospodov pogled označava *uticati*, jer na taj način postaje prisutan, i daje opažanje dobra i istine onima koji su u istini i dobru od Njega, što se izvodi influksom; otuda to, da kad anđeli pogledaju na nekoga, oni unose u toga osećanje koje pripada njihovom /anđelovom/ životu; i iz

značenja vojske Egipatske, što su obmane od zla (br. 8193,8196); a pošto su bili u obmanama od zla, koje su gonile sinove Izrailjeve, to se ovim označava i nasilje pomoću obmana (8208).

8213. *Iz stupa od ognja i oblaka.* Da ovo označava prisustvo Dobra i istine Božanske, vidi se iz značenja *stupa od ognja i oblaka*, što je Gospodovo prisustvo; jer tamo gde je Gospod, tamo je i dobro i istina. (Šta se posebno označava *stupom od ognja i oblaka*, vidi br. 8106-8108).

8214. *I smete vojsku Egipatsku.* Da ovo označava da se zbog toga prostiranje obmane od zla obrnulo na njih, vidi se iz značenja *smete vojsku Egipatsku*, što znači da su se obmane od zla obrnule na njih, one obmane kojima su želeli na utiču na one koji su u istini i dobru. Ovim su rečima označene te stvari, jer Gospodovo prisustvo kod zlih ima taj učinak; jer zli, koji ubacujući obmanu i zlo, žele da izvrše nasilje dobrima, bacaju se sami u kaznu odmazde, koja je u tome, da se obmane i zla, koja su hteli da ubace /u druge/, okreću na njih same. Ovo kažnjavanje, koje se naziva kaznom odmazde, dolazi od sledećeg zakona reda u nebu: *Sve dakle što želite da vama čine ljudi, činite i vi njima; jer to je zakon i proroci* (Mateja VII.12); otuda to, da oni koji čine dobro od dobra, to jest, od srca, primaju dobro od drugih; a s druge strane, oni koji čine zlo od zla, ili od srca, dobijaju zlo od drugih. Otuda to, da svako dobro ima svoju nagradu koja ga prati, i da svako zlo ma svoju kaznu (br. 696,967,1857,6559). Iz ovoga svega sada je jasno da se sa *Jehova smete vojsku Egipatsku* označava da se prostiranje obmane od zla okrenulo na njih same, otkuda njihova velika pometnja. Da se ovo dešava kod zli zbog Gospodovog prisustva, vidi br. 7989.

8215. (Stih 25.) *I pobaca točkove kolima njegovijem.* Da ovo označava da je moć da se ubacuju obmane oduzeta, vidi se iz značenja *pobacati*, što je oduzeti; iz značenja *točka*, što je moć kretanja (napredovanja) (o čemu niže); i iz značenja *kola Faraonovih*, što su doktrine obmane (vidi br. 8146,8148), stoga obmane. Šta *točak* označava u pravom smislu, može se videti iz značenja *kola*. Kola je bilo dve vrste: bilo je kola koja su nosila robu (trgovinu) i kola za borbu. Kolima za robu označavale su se doktrine istine, a u obrnutom smislu, doktrine obmane; a borbenim kolima bile su označene doktrine u oba smisla, ali za borbu, stoga same

istine, i same obmane, spremne za rat. Iz ovoga se vidi šta je označeno *točkovima kola*, naime, moć napredovanja (kretanja), ovde moć uvođenja obmana i borbe protivu istina. Pošto ova moć pripada čovekovom Intelektualnom delu, *točkom* se označava i Intelektualno u pogledu onih stvari koje pripadaju doktrini. U drugom životu, često se pokazuju kola raznih oblika i veličine, napunjena robom raznih vrsta; kola se razlikuju po obliku i veličini; a kada se pojave, njima se označavaju istine u svom kompleksu, ili doktrine koje su prijemnici istine; dok se *robom (trgovinom)* označavaju znanja istine; a *robom* se označavaju znanja raznih namena. Ove se stvari pokazuju onda kada anđeli razgovaraju u nebu o doktrinama; jer kako se njihov razgovor niže (ispod) ne može razumeti, to se on pokazuje reprezentativno, i kao što je rečeno ranije, nekima kao kola, pri čemu se svaka i sve stvari razgovora pretstavljaju nekim oblikom i pred očima, iz čega se može razumeti predmet razgovora u jednom trenutku; neki /predmet razgovora/ u obliku kola, neki kao točkovi, neki kao konji koji ih vuku, neki sa robom koju kola prevoze. Iz ovih reprezentativa dolazi to, da *kola* u Reči označavaju doktrine. Iz svega ovoga se u nekoj meri može saznati da je *točkovima kola* označena moć koja dolazi od Intelektualnog; jer kao što se kola kreću i napreduju pomoću točkova, tako se kreću (napreduju) istine pomoću Intelektualnog. To je označeno točkovima kod *Isaije: Strijele će im biti oštre, i svi lukovi njihovi zapeti; kopita u konja njihovijeh biće kao kremen i točkovi njihovi kao vihor (V.28)*; gde se govori o pustošenju istine; strelama se označavaju obmane, a lukom doktrine obmane (br. 2686,2709); izokrenuti Intelekt (br. 7729); točkovi označavaju moći izokretanja i razaranja istina, kao vihorom. Kod *Jezikilja: I kada gledah životinje (stvorenja), gle, točak, jedan bijaše na zemlji uza svaku životinju prema četiri lica njegovu. Obličjem i napravom bijahu točkovi kao boje hrizolitove, i sva četiri bijahu jednaka, i obličjem i napravom bijahu kao da je jedan točak u drugom. Kad idahu, idahu sva četiri, svaki na svoju stranu, idući ne skretahu. I naplaci im bijahu visoki strahota; i bijahu naplaci puni očiju u naokolo u sva četiri. I kad idahu životinje, idahu i točkovi uz njih; i kad se životinje podizahu od zemlje, podizahu se i točkovi. Kuda god išaše, onamo idahu, i podizahu se točkovi prema njima, jer duh životinjski bijaše u njima (I.15-20; isto tako i X. 9-17).*

točkovima, Božanska inteligencija, ili providenje; stoga se kaže, točkovi idahu zajedno sa životinjama (živim stvorenjima), i da su *njihovi naplaci bili puniočiju*, kao i to, da je *duh živih stvorenja bio u njima*, to jest, istine od mudorsti. Kod *Danila: Gledah dok se postaviše prijestoli, i starac sjede na kome bješe odijelo bijelo kao snijeg, i kosa na glavi kao čista vuna, prijesto mu bješe kao plamen ognjeni, točkovi mu kao oganj razgorio (VII.9)*. Starac ovde označava Gospoda kao Božansko Dobro; prijestoli koji se postaviše označavaju obmane; kosa na glavi, Božansko Dobro u spoljašnjem obliku; *Njegov prijesto*, nebo i crkvu; *točkovi*, stvari mudrosti i inteligencije, stoga, označavaju Istine Božanske; *oganj razgorio*, stvari ljubavi i ljubavi prema bližnjemu. Pod svakim od deset umivaonika u Solomunovom hramu bili su *točkovi od mjedi*. *I naprava u tijeh točkova bijaše kao naprava u točkova kolskih; osovine njihove, glavčine, naplaci i paoci, sve bješe liveno* (I. o Carevima VII.30-33); ovim umivaonicima i njihovim osnovama označavali su se prijemnici istine pomoću kojih se čovek čisti i preporađa; *točkovima* su se označavale sile, koje omogućavaju napredovanje (kretanje).

8216. *Te ih jedva vucijahu*. Da ovo označava opiranje i nemoć, vidi se iz značenja *točka*, što je moć uvođenja obmana (vidi br. 8215); zbog toga *jedva vući* označava smetnju zbog opiranja, pa stoga i nemoć.

8217. *Tada rekoše Egipćani*. Da ovo označava misao, naime, onih koji su bili u obmanama od zla, vidi se iz značenja *reći*, kada zlo napada, što je misao (vidi br. 7094,7107,7244,7937); i iz značenja *Egipćana*, a to su oni koji su bili u obmanama od zla (br. 8132,8135,8146,8148)

8218. *Bježimo od Izrailja*. Da ovo označava odvajanje od onih koji su u dobru od istine i u istini od dobra, vidi se iz značenja *bježati*, što je odvajanja (vidi br. 4113,4114,4120); i iz reprezentacije *Izrailja*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi, ili, što je isto, koji su u dobru od istine i u istine od dobra (br. 7957).

8219. *Jer se Jehova bježe za njih protiv Egipćana*. Da ovo označava da Gospod sam vodi borbu protivu obmana i zala, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8175), gde se javljaju slične reči.

8220. Stihovi 26-28. 26. *A Jehova reče Mojsiju: pruži ruku svoju na more, neka se vrati voda na Egipćane, na kola njihova i na konjike njihove.* 27. *I Mojsije pruži ruku svoju na more, i dođe opet more na silu svoju pred zoru, a Egipćani nagoše bježati prema moru; i Jehova baci Egipćane usred mora.* 28. *I vrativši se voda potopi kola i konjike sa svom vojskom Faraonovom, što ih god bješe pošlo za njima u more, i ne osta od njih ni jedan.* (26.) *A Jehova reče Mojsiju, označava influks; pruži ruku svoju na more, označava dominaciju (prevlast) moći Istine Božanske nad paklom; neka se vrati voda na Egipćane, označava da obmane treba da se povrate na njih; na kola njihova i na konjike njihove, označava doktrine obmane, i umovanja od izokrenutog Intelektualnog.* (Stih 27) *I Mojsije pruži ruku svoju na more, označava, kao i gore, prevlast Božanske moći nad pakllom; i dođe opet more na silu svoju pred zoru, označava da će se obmane obrnuti natrag na njih, zbog prisustva Gospodovog; i da će prekriti one koji su u obmanama od zla; i Jehova baci Egipćane usred mora, znači da su se tako sami bacili u pakao, gde su obmane od zla.* (Stih 28.) *I vrativši se voda, označava obrtanje natrag obmana na njih; potopi kola i konjike sa svom vojskom Faraonovom, označava da su ih njihove vlastite obmane sakrile; što ih god bješe pošlo za njima u more, označava da su ih (obmane) zaposele; i ne osta od njih ni jedan, označava svakoga i sve.*

8221. (Stih 26.) *I Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava influks, vidi se iz značenja Jehova reče, kada je to o prevlasti moći koju vrši Istina Božanska, koja je pretstavljena Mojsijem, što je influks (vidi br. 7291,7381).

8222. *Pruži ruku svoju na more.* Da ovo označava prevlast moći Istine Božanske nad paklom, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8200), gde su slične reči.

8223. *Neka se vrati voda na Egipćane.* Da ovo označava da će se obmane od zla na njih obrnuti, i prekriti one koji su u obmanama od zla, vidi se iz značenja *vode*, što su obmane (br. 6346,7307,8137,8138); stoga *neka se vrati voda* označava obrtanje natrag ili okretanje natrag obmane; ovde, prekrivanje, zato što se vodom Sufskog mora, koje označava obmane od zla kod onih koji su u crkvi a koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem; i iz značenja *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla (o čemu često gore). Kakav je to slučaj, da se obmane obrću natrag na one koji su nameravali da ih izliju na one koji su bili u istini i dobru, koji

su predstavljani sinovima Izrailjevima, vidi gore (br. 8214), naime, da se zlo koje je namenjeno drugima, vraća njima samima, i da to ističe iz zakona Božanskog reda, *drugome ne čini ono što ne ćeš da drugi tebi čine* (Mateja VII.12). Iz ovoga zakona koji je stalan i neprekidan u duhovnomsvetu, zakon odmazne (retalijacije) vuče svoje poreklo; naime, u sledećem /odlomku/ kod *Mojsija: Ako li se dogodi smrt, Oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, noggu za nogu, užeg za užeg, ranu za ranu, modricu za modricu (Izlazak XXI.23-25). I ko rani blišnjega svojega, kako učini tako da mu bude: ulom za ulom, oko za oko, zub za zub; ko ubije živinče, da vrati drugo; ali ko ubije čovjeka, da se pogubi (Levitska XXIV.19,20). I neka dobro ispituju sudije; ako svjedok onaj bude lažan svjedok, i lažno svjedoči na brata svojega, učinite mu onako kako je on mislio učiniti bratu svojemu (Zak. Ponovljeni XIX.18,19).* Iz ovih se odlomaka jasno vidi da ovi zakoni potiču od sveopšteg zakona koji je stalan i neprekidan u duhovnom svetu, naime, da treba da činiš drugome ono želiš da drugi čine tebi. Na taj način jasno je kako treba razumeti da se obmane od zla, koje je neko hteo na nametne drugima, da se one vraćaju natrag samim osobama /od koji su krenule/. Ali što se tiče ovoga zakona u drugom žiotu, slučaj je ovakav: kada se radi o odmazdi za zlo, kaznu izvršavaju zli, nikada dobri; to jest, ona dolazi od paklova, i nikada od neba. Jer su paklovi, ili zli duhovi koji su tamo, oni su u neprekidnoj požudi da čine zlo drugima, jer je to najveće uživanje njihovih života; stoga, čim je dozvoljeno, oni čine zlo, ne obazirući se kome ga čine, zlima ili dobrima, prijateljima ili neprijateljima; a pošto je to u skladu sa zakonom reda, da se zlo vraća na one koji su nameravali zlo, pa stoga, kada je dozvoljeno zakonom, oni u to juruju. Ovo čine zli koji su u paklovima, a nikada dobri koji su u nebima, jer ovi poslednji neprekidno žele da čine dobro drugima, jer je to najveće uživanje u njihovom životu; stoga, čim se pruži prilika, oni čine dobro kako prijateljima tako i neprijateljima; štaviše, oni se ne opiru zlu, jer zakoni reda brane i štite ono što je dobro i istito. Stoga Gospod i kaže: *Čuli ste da je kazano: oko za oko, zub za zub. A ja vam kažem da se ne branite od zla, nego ako te ko udari po desnome tvom obrazu, obrni mu i drugi; ikoji hoće da se sudi s tobom, košuju tvoju da uzme, podaj mu i haljinu. Čuli ste da je kazano: ljubite blišnjega svojega, i mrzi na neprijatelja svojega. A ja vam kažem: ljubite neprijatelje svoje, i blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji vas mrze, i molite se Bogu za one koji vas gone, da budete sinovi oca svojega koji je na nebesima, je On zapovijeda svome*

suncu, te obasjava i zle i dobre, i daje dažd pravednima i nepravednima (Mateja V.38,39, 43-45.) Često se događa u drugom životu, da kada zli žele da učine zlo dobrima, oni bivaju strogo kažnjeni, i da se zlo koje smeraju drugim okreće protivu njih samih. U to vreme to izgleda kao odmazda od dobrih; ali to nije odmazda, niti je to od dobrih, nego od zlih, kojima zakon reda tada daje priliku. Dobri njima ne žele zlo, ali ne mogu da uklone zlo kazne, jer se oni tada drže u dobroj nameri, isto kao kada sudija vidi zločinca koji je kažnjen, ili kada otac vidi sina kako ga kažnjava njegov učitelj. Zli koji kažnjavaju, to čine od žudnje da čine zlo, a dobri od osećanja da čine dobro. Iz svega ovoga se može videti šta je označeno Gospodovim rečima kod *Mateje* gore, o ljubavi prema neprijatelju, i o zakonu odmazde (retalijacije), koji zakon Gospod nije opozvao, nego objasnio; naime, da oni koji su u nebeskoj ljubavi, ne treba da nalaze zadovoljstvo u retalijaciji ili osveti, nego u činjeju dobra; i da to /kažnjavanje/čini sami zakon reda koji štiti dobre; to čini sam, preko onih koji su u zlu.

8224. *Na kola njihova i na konjike njihove.* Da ovo označava doktrine obmane, i umovanja od izokrenutog Intelakta, vidi se iz značenja *kola Faraonovih*, što su doktrinarni stvari obmane (vidi br. 8146,8148,8215); i iz značenja *konjika*, što su umovanja od izokrenutog Intelektualnog (vidi br. 8146,8148).

8225. (Stih 27.) *I Mojsije pruži ruku svoju na more,* označava prevlast Božanske moći nad paklom (kao gore, br. 8200,8222).

8226. *I dođe opet more na silu svoju pred zoru.* Da ovo označava okretanje protivu njih obmana od zla, zbog prisustva Gospodovog, vidi se iz značenja *dođe opet (povrati se)*, kada se kaže o obmanama od zla koje su označene vodama Sufskog mora, što je vraćanje natrag na njih (o čemu upravo gore, br. 8223); iz značenja *mora*, ovde voda morskih, što su obmane od zla koje su u paklu (br. 6346,7307,8137); iz značenja *pred zoru*, što je prisustvo Gospoda (o čemu u onome što sledi); i iz značenja *na silu svoju*, što je u skladu s opštim stanjem i redom u paklu; jer red postoji u paklovima isto kao i u nebima, jer u paklovima postoje udruživanja preko zala, kao u nebima preko dobara; samo što su udruživanja u paklovima kao udruživanja razbojnika. Da *pred zoru* označava prisustvo Gospoda, može se videti iz onoga što je pokazano gore o *zori* (u br.

8211), naime, da *zora (jutro)* označava stanje gustoga mraka i potpunog razaranja zlih, i stanje prosvetljavanja i izbavljenja dobrima, i sve ovo od Gospoda (br. 7989,8137,8138,8188). Ono što se ovde kaže o *Egipćanima*, slično je onome što se kaže o *Babelu* kod *Jeremije: Jer On je tvorac svemu i On je dio našljedstva njegova; ime mu je Jehova nad vojskama. Ti su bio moj malj, oružje ubojito. i tobom satrh narode i tobom rasuh carstva. I tobom satrh konja i jahača njegova i tobom satrh kola i koji sjedahu na njima. I platiću Babilonu i svijem stanovnicima Haldejskim za sve zlo koje učiniše Sionu, na vaše oči, veli Jehova (Li.19-21,24)*. Ovde su označeni *Babelom* oni koji pripadaju crkvi i koji profavišu istinu; njihovo intelektualno kao i njihove doktrine i umovanja označavaju se *konjima, kolima, i onim koji sjedi na njima*; a pustošenje, se označava sa *biti razasut*; Gospodovo Božansko Ljudsko, zbog čijeg se prisustva oni rasipaju, označeno je ovim rečima: *On je Tvorac svemu i On je dio našljedstva njegova. Jehova nad vojskama Mu je ime; ti si Moj malj, oružje ubojito; tobom ću rasuti narode; tobom ću srušiti carstva; I platiću Babilonu i svijem stanovnicima haldejskim za sve zlo koje učiniše Sionu, na vaše očim veli Jehova (Li.19-2,24)* narodima se označavaju zla; *carstvima* obmane. Iz ovoga svegaje jasno dase zla koja oni čine, da je okreću protivu njih samih, jer se kaže, njihovo zlo će se njima vratiti; i na drugim mestima se kaže da će u dane pohoda osvećeni.

8227. *I Egipćani nagoše bježati prema moru.* Da ovo označava da su se utopili u obmanama od zla, vidi se iz značenja *bježati prema moru*, što je utonuti u obmane od zla, koje su označene *vodama morskim* (vidi br. 8229). Ovde je slučaj ovakav: Onaj ko ne zna unutrašnje uzroke stvari, mora da misli da zla koja se dešavaju zlima, kao kažnjavanja, pustošenja, prokletstva, i bacanje u pakao, dolaze od Božanskog (od Boga); jer sve tako izgleda, jer ovakve stvari postoje zbog prisustva Božanskog (br. 8137,8138,8188); međutim, ništa ovako ne dolazi od Božanskog, nego od njih samih. Božansko i njegovo prisustvo imaju kao jedini cilj zaštitu i izbavljenje dobrih; kad je kod ovih Božansko prisutno, i kada ih štiti protivu zlih, tada se zli još više uspaljuju protivu ovih (protivu dobrih), a još više protivu samog Božanskog, jer ovo oni mrze više od svega. Oni koji mrze dobre, najviše mrze samo Božansko; i stoga na njih jurnu, i koliko ovo čine, toliko, po zakonu reda, sami sebe bacaju u kazne, i prokletstvo, i na kraju u pakao. Iz svega

ovoga se vidi da Božansko, to jest, Gospod, čine samo dobro, a zlo nikome, nego oni koji su u zlu, sami sebe bacaju u takve stvari. To je ono što je označeno *Egipćani nagoše bježati premamoru*, to jest, da su se utopili u obmane od zla. Što se tiče ovoga, treba još nešto reći. Veruje se da su i zla od Božanskog, jer ih Božansko dopušta, i ne otklanja ih; a onaj ko dopušta i ne uklanja kada to može, izgleda kao da to i hoće, te da je njihov uzrok u njemu. Ali Božansko dopušta, jer ono nemože da ih spreči, ili oduzme; jer Božansko želi samo dobro; i kada bi sprečavalo, ili oduzimalo, kažnjavanja, pustošenja, progonjenja, i iskušavanja, i slično, to bi onda /Božansko/ htelo zlo, jer se tada takve osobe ne bi mogle popraviti, i zlo bi se tada umnožilo tako da bi prevladalo dobro. To bi bilo kao kad bi kralj osobodio krivoga; on tada postaje uzrok zla koje taj učini i njegovom kraljevstvu, i postaje uzrok slobode koju sebi daju tada zli /ljudi/; i kao dodatak, zla osoba bi se utvrdila u njenom zlu. Stoga pravedan i dobar kralj, iako je u stanju da ukine kažnjavanja, ipak to ne čini, jer na ovaj način on ne bi bio dobar, nego zao. Neka se zna da sve kazne kao i iskušanja, u drugom životu, imaju dobro kao svoj cilj.

8228. *I Jehova baci Egipćane usred mora.* Da ovo označava da su se oni bacili u pakao gde su obmane od zla, vidi se iz značenja *baciti usred mora*, što je baciti u obmane od zla, jer ove su obmane označene morskom vodom (vidi br. 6346,7307,8137,8138). Da zla koj se u smislu slova pripisuju u Reči Jehovi, to jest, Gospodu, da su porekom od onih koji su u zlu, i da ništa od toga nije od Gospoda, i da Reč treba da se razume u njenom unutrašnjem smislu, vidi br. 2447,6071,6991,6997,7533,7926,8227.

8229. *(Stih 28.) I vrativši se voda (I vode se povратиše).* Da ovo označava obrtanje natrag vode na njih same, vidi se iz onoga što je već objašnjeno (br.8223,8226).

8230. *I potopi kola i konjike, sa svom vojskom Faraonovom.* Da ovo označava da su ih njihove vlastite obmane sakrile, vidi se iz značenja *potopiti*, a to je sakriti; i iz značenjakola i konjika Faraonovih, što su doktrinarne stvari obmana i umovanja, koje se bore protivu istina i dobara; u opšte, obmane same od zla. (Da kola označavaju doktrinarne stvari obmane, a konjici umovanja od izokrenutog Intelakta, vidi br. 8146,8148; i da se ovi bore protivu istina i dobara, br. 8215.)

8231. *I što god pođoše za njima u more.* Da ovo označava da su ih /obmane/ zaposele, vidi se iz značenja *morske vode*, kojom se označavaju obmane od zla, koje su ih zaposele (obuzele).

8232. *I ne osta od njih ni jedan.* Da ovo označava sve i svakoga, vidi se bez objašnjavanja. Ovaj stih govori o utapanju ili bacanju u pakao onih koji su u obmanama od zla; ali šta je utapanje ili bacanje u pakao, malo ko zna. Pretpostavlja se da je to biti bačen dole gde je đavo i njegova četa, koji muče one koji su tamo; ali slučaj nije takav. Biti bačen u pakao je biti zadavljen samim obmanama koje su od zla, u kojima su ranije zli bili dok su bili na svetu. Kada se kao uguše (zadave) ovim obmanama, tada su u paklu; tada ih muče same obmane i zla u kojima su; samo što mučenje ne dolazi od toga što žale da su činili zlo, nego od toga što to više ne mogu da rade, jer je to bilo najveće uživanje njihovih života; jer kada čine zlo drugima u paklu, njih kažnjavaju i muče oni isti kojima oni to rade. Oni naročito čine zlo jedan drugom iz žudnje da dominiraju i da potčinjavaju druge stim ciljem /da ih muče/, što se dešava, kad drugi ne dopuštaju da budu potčinjeni, hiljadam načina mučenja. Ali tamo se dominacije, za kojima teže, stalno smenjuju, tako da oni koji kažnjavaju i muče druge, bivaju kažnjavani i mučeni od ovih, i to sve dok ne prestanu zbog straha od kazne. Iz ovoga je sada očito odakle dolaze i šta su paklovi. Pakleni oganj je požuda koja pripada ljubavi prema sebi, koja uspaljuje i muči (br. 6314,7324,7575).

8233. Stihovi 29-31. *29. A sinovi Izrailjevi iđahu posred mora suhim; i stajaše im voda kao zid s desne i s lijeve strane. 30. I izbavi Jehova Izrailja u onaj dan iz ruku Egipatskih; i vidje Izrailj mrtve Egipćane na brijegu morskom. 31. I vidje Izrailj silu veliku, koju pokaza Jehova na Egipćanima, i narod se poboja Jehove, i vjerova Jehovi i Mojsiju sluzi njegovu.* *29. A sinovi Izrailjevi iđahu posred mora suhim,* označava da su oni koji su bili u dobru od istine i u istini od dobra, prošli bezbedno kroz taj pakao, a da nisu bili napadani; *i stajaše im voda kao zid s desne i s lijeve strane,* označava da su bili čuvani od obmana sa svake strane; *30. I izbavi Jehova Izrailja u onaj dan iz ruku Egipatskih,* označava da u ovom stanju Gospod je štitio one iz duhovne crkve od nasilja obmana od zla; *i vidje Izrailj mrtve Egipćane na brijegu morskom,* označava prizor kako se prokleti rasipaju okolo; *31. I vidje Izrailj*

silu veliku, koju pokaza Jehova na Egipćanima, označava priznavanje svemoći Gospodove; i narod se poboja Jehove, označava divljenje; i vjerova Jehovi i Mojsiju sluzi njegovu, označava Gospoda kao Božansko Dobro, i kao Božansku Istinu koja od Njega proističe i koja služi.

8234. (Stih 29.) *A sinovi Izrailjevi iđahu posred mora suhim.* Da ovo označava da su oni, koji su bili u dobru od istine i u istini od dobra, prolazili bezbedno kroz taj pakao a da nisu bili napadnuti od obmana, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8185), gde su slične reči. Kaže se, *u dobru od istine i u istini oddobra*, i tu se misli na duhovnu crkvu; jer oni koji su u ovoj crkvi, prvo su u dobru od istine, a kasnije u istini od dobra; jer prvo čine dobro zato što istina nalaže da ono treba da se čini, stoga je to zbog poslušnosti; ali kasnije oni čine dobro iz osećanja. Tada, od dobra oni vide istinu, a uz to je i tvore. Iz ovoga je jasno da pre nego li čovek duhovne crkve primi novu volju od Gospoda, to jest, pre nego li se preporodi, on čini dobro iz poslušnosti; ali kada se jednom već preporodio, on čini dobro iz osećanja, i tada mu istina postaje dobro, jer pripada volji. Jer postupati iz poslušnosti je postupati od Intelektualnog, dok je postupati iz osećanja postupati od Voljnog dela /duše, uma/. Otuda i to, da oni koji tvore istinu iz poslušnosti postaju ljudi duhovne crkve, dok oni koji tvore istinu iz osećanja postaju ljudi unutrašnje crkve. Iz ovoga svega je jasno da se misli na one u duhovnoj crkvi kada se kaže, *oni koji su u dobru od istine i u istini oddobra*.

8235. *A stajaše im voda kao zid s desne strane i slijeve strane.* Da ovo označava da su oni bili zaštićeni od obmana sa svih strana, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8206), gde su slične reči.

8236. (Stih 30.) *I izbavi Jehova Izrailja u onaj dan iz ruku Egipatskih.* Da ovo označava da je Gospod u ovom stanju štitio one koji su pripadali duhovnoj crkvi od svakog nasilja koje bi dolazilo od obmana od zla, vidi se iz značenja *izbaviti*, što znači zaštititi, iz značenja *u onaj dan*, što znači u ovomestanju (da dan označava stanje, vidi br. 23,487,493,3785,4850); iz reprezentacije *Izrailja*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o čemu često gore); i iz reprezentacije *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla (vidi često gore); iz toga je jasno da *izbavi iz ruku njihovijeh* označava biti zaštićen od nasilja onih koji su u obmanama od zla.

8237. *I vidje Izrailj mrtve Egipćane na brijegu morskom.* Da ovo označava prizor prokletih koji su razasuti okolo, vidi se iz značenja *vidjeti*, što je gledati, ili vidjeti; iz reprezentacije *Egipćana*, a to su oni koji su u obmanama od zla, iz značenja *mrtvih*, a to su prokleti (vidi br. 5407,6119,7494); i iz značenja *na brijegu morskom*, što su najdalje granice pakla (da *brijeg* označava najdalje granice, jasno je; i da *more* označava pakao, već je bilo pokazano). Otuda to, *da vidje ih mrtve na brijegu morskom* označava prizor prokletih koji su razasuti naokolo. Pošto je spomenut prizor prokletih, treba ilustrovati taj slučaj. Oni koji su u jednom paklu, ne pokazuju se pred onima koji su u drugom paklu, čak ni u onome koji je blizak ili najbliži, jer su sasvim razdvojeni; ali se pokazuju onima koji su u nebu, kad god to Gospod zaželi. Jer Gospod vlada i nad paklovima preko anđela, kojima se daje prilika da sa mesta gde su, vide /vide prizor/ sve što postoji u paklu. Ovo je stoga da bi i u paklu postojao red, kako jedan /zli duh/ ne bi vršio nasilje nad drugim više nego li je dozvoljeno. Ova je služba data anđelima, i na taj način oni vladaju nad paklovima, i mogu da vide ono što se tamo dešava, jer to je u skladu s redom da se niže stvari mogu videti od viših, ali ne više od nižih. Tako da one u paklovima mogu da vide oni koji su u nebu, ali ne i obrnuto. Otuda to, da se zla mogu videti od dobra, jer dobro je više, dok je zlo niže.

8238. *(Stih 31.) I vidje Izrailj silu veliku, koju pokaza Jehova na Egipćanima.* Da ovo označava svemoć Gospodovu, vidi se iz značenja *vidjeti*, što je razumeti, priznati, i imati veru (vidi br. 897,2150,2325,2807,3796,3863,3869,5400,6805); iz značenja *sile velike (ruke velike, visoke, čvrste)*, kada se kaže o Jehovi, to jest, o Gospodu, što je svemoć (vidi br. 878,7188,7189,8153); i iz reprezentacije *Egipćana*, a to su oni koji su u prokletstvu – sada, oni koji su u paklu.

8239. *I narod se poboja Jehove.* Da ovo označava divljenje, vidi se iz značenja *bojati se Jehove*, što je bogoštovanje od ljubavi, ili od vere, ili od straha (vidi br. 2826); stoga divljenje.

8240. *I vjerova.* Da ovo označava veru i poverenje, vidi se iz značenja *vjerovati*, što je imati veru, i pouzdanje; jer onaj ko ima veru, ima i pouzdanje. Poverenje dolazi od ljubavi preko vere, stoga je to poverenje u Jehovu, to jest, u Gospoda, moguće

samo kod onih koji su u ljubavi prema Gospodu i prema bližnjemu, jer kod drugih nema vere.

8241. *Jehovi i Mojsiju, slugi Njegovom.* Da ovo označava Gospoda kao Božansko Dobro, i kao Božansku Istinu koja proizilazi od Njega i koja služi, vidi se iz činjenice da se *Jehovom* u Reči označava Gospod (vidi br. 1343,1736,6945,6956); i Gospoda kao Božansko Dobro (vidi br. 2586,2769,2807,2822,4402,6905); iz reprezentacije *Mojsija*, što je Božanska Istina koja proizilazi od njega (vidi br. 6752,7071,7014,7382); kaže se *Gospod kao Božansko Dobro i kao Božanska Istina* je od Gospoda; Božansko Dobro je prema Božanskoj Istini kao vatra prema svetlosti od nje; svetlost nije u sunca nego od sunca; i iz značenja *sluge*, što je onaj koji služi. Da se onaj naziva *slugom*, koji služi, stoga koji ministruje, vidi br. 7143; ida se Gospod kao Božansko Dobro, kad je bio u svetu, nazivao u Reči *slugom*, br. 3441; jer On je tada služio, kao što je Sam rekao: *Koji hoće da bude veliki, neka bude sluga svima; i koji želi da bude prvi neka vam služi; kao što je i Sin Čovječiji došao ne da se njemu služi, nego da služi /drugima/ (Mateja XX.26-28; Mark X.43-45; Luka XXII.27).*

NASTAVAK O DUHOVIMA I STANOVNICIMA ZEMLJE JUPITER.

8242. Kakva imaju lica stanovnici Jupitera, bilo mi je pokazano, ne da sam video same stanovnike, nego duhove sa licima sličnim onima koja su imali kad su bili na njihovoj zemlji. Ali pre nego su se pokazala lica, pojavio se jedan od njihovih anđela iza jednog svetlog oblaka, koji dade odobrenje, i tada se pokazaše dva lica. Bila su kao lica na našoj zemlji, lepa, ali još lepša; iskrenost i skromnost je iz njih izbijala.

8243. Kada su duhovi sa Jupitera bili sa mnom, lica stanovnika naše zemlje izgledala su mi manja nego inače. To je bilo stoga što se od tih duhova ulivala ideja, koju su gajili o svojim licima – da su bila šira, jer dok su živeli kao ljudi na svojoj zemlji, verovali su da će posle smrti njihova lica biti šira, i obla po formi. Pošto se ta ideja bila utisnuta u njih, to je i ostala, pa kada su postali duhovi, sami su sebi izgledali kao da imaju šira lica. Oni veruju da će njihovo lice biti šire, jer

kažu da lice nije telo, jer se njime služe kada govore i kada prikazuju svoje misli, i da tako um kao da sija kroz lice; otuda imaju ideju o licu kao u umu u formi; i pošto znaju da će biti mudriji posle života u svetu, stoga veruju da će oblik njihovog uma, ili njihovog lica, postati duži.

8244.Kada su u svetu, oni veruju da će posle smrti videti neku vatru koja će zagrevati njihovo lice. Ovo zaključuju iz toga što mudriji među njima znaju da je vatra u duhovnom svetu ljubav, i da je ova vatra vatra života, a isto tako da od ove vatre anđeli imaju toplinu. Osim toga, onim među njima koji žive u nebeskoj ljubavi, njihova se želja ispunjava, te stoga osećaju kao da je njihovo lice zagrejano kao vatrom; i tada se unutrašnje njihovoga uma ugrije, ne vatrom, nego ljubavlju.

8245.Iz toga razloga oni peru i čiste svoje lice često, i čuvaju ga od sunčane topline. Imaju pokrivala od plavkaste kore drveta, koja pokrivala povezuju oko glava, i tako štite lice; a o telu se ne brinu mnogo.

8246.Rekoše da lica stanovnika naše zemlje nisu lepa; čudili su se da da su neka lica puna bradavica i bubuljica, i na druge načine izobličena; rekoše da kod njih nema takvih izobličenja. Pa iaprk, neka su im se lica dopadala, naime, ona koja su bila vesela i s osmehom kao i ona koja su imala istaknut deo oko usana.

8247.Razlog da da su im se dopadala vesela i nasmešena lica, bilo je to što su na njihovoj zemlji skoro sva /lica/ takva, a to je zbog toga što se ne brinu za buduće stvari, niti se brinu za svetske stvari, jer te stvari unose tugu i nemir u um (*animus*), pa stoga i u lice; a ako kod onih koji nisu dobri i ima veselosti i osmeha na licu, to je na vanjskoj koži, a ne u tkivima unutra. Drugačije je sa stanovnicima Jupitera. Razlog da su im se lica s istaknutim delom oko usana dopadala, je to što se taj govor izvodi delom lica oko usana; i pošto oni se nikada ne pretvaraju, to jest, nikada ne govore ono što i ne misle, stoga oni ne prisiljavaju svoje lice, nego dopuštaju da se slobodno izrazi. Drugačije je s onima koji nauče od detinjstva da se pretvaraju. Njihovo je lice uvek zgrčeno iznutra, kako se ne bi pokazala njihova misao. Niti mu se dopušta da se slobodno ponaša, nego sve odmerava, da li da nešto pokaže ili da to sakrije, već kako lukavost nalaže. Da je ovo istina, vidi se ako se ispituju tkiva oko usana; jer tamo ima mnogo slojeva tkiva, koja su

isprepletana, koja nisu stvorena samo za žvakanje i verbalni govor, negoda bi se izražavale ideje nižega uma (*animus*).

8248. *Bilo je pokazano i to, kako se misli predstavljaju licem.* Osećanja ljubavi pokazuju se crtama na licu i njihovim promenama, a misli u ovim osećanjima varijacijama u pogledu forma unutrašnje /uma/; više od ovoga, one se ne mogu opisati. Stanovnici zemlje Jupiter imaju i verbalni govor, ali on nije tako zvučan kao kod nas. jedna vrsta govora je pomoć drugoj. gde se život unosi u govor preko reči pomoću govora lica.

8249. Anđeli su me obavestili da je prvi govor na svakoj zemlji bio govor licem, i da imao je dva izvora (porekla) – od usana, i od očiju. Razlog da je prvi govor bio ovakav, bilo je to što je lice stvoreno kako bi bilo slika onoga što čovek misli i što hoće; zbog ovoga lice se nazivali slikom ili pokazalom uma (*animus*); a isto zbog toga što je u drevno ili prvobitno vreme bila iskrenost (vidi br. 8118), kada čovek nije mislio ništa i želeo ništa što nije bio voljan da sija s njegovog lica; a sve to da bi se osećanja nižega uma i ideje misli mogle prikazati živo, i potpuno. Na taj način su se one (misli) pokazivale, kao u formi, i mnoge druge stvari, zajedno. Stoga je taj govor nadilazio govor rečima isto kao što vid nadilazi sluh, to jest, onoliko koliko videti jednu zemlju je više nego slušati kako je neko opisuje. Dodali su, da je ovaj govor bio u skladu s govorom anđela, s kojima su ljudi u to vreme imali komunikaciju. Osim toga, kada lice ili um govori licem, to je kao anđeoski govor sa čovekom u poslednjoj prirodnoj formi, i to je prisutnost unutrašnjeg vida ili misli jednoga u drugome; ali nije tako kada usta govore pomoću reči. (Da su pradrevni ljudi na ovoj zemlji govorili ovako, vidi br. 607,608,1118,1120,7361). Svak može znati da pradrevni ljudi nisu mogli imati govor rečima, jer se reči nisu uvele neposredno, nego ih je trebalo pronaći i primeniti na stvari, a što se moglo učiniti samo tokom vremena.

8250. Sve dok je kod ljudi bilo iskrenosti i poštenja, trajao je ovakav govor; ali čim je um (*mens*) počeo da misli jednu stvar a govori drugu, a to se desilo kad je čovek počeo da voli sebe a ne bližnjega, tada se počeo razvijati govor rečima, kada je lice ostajalo mirno, ili je bilo pretvorno. Otuda se unutrašnja forma govora promenila; ona se zgrčila, otvrdnula, i kao da je bila lišena života; dok je spoljašnja forma,

koja se zagrevala ljubavlju prema sebi, izgleda kao da je živa; ali kako je bila lišena života, ono što je ispod, i što na unutrašnji način služi kao podloga, to se ne pokazuje pred ljudskim očima, nego pred očima anđela, jer ovi vide unutrašnje /stvari/. Takva su lica onih koji misle jednu a govore drugu stvar; jer pretvaranje, licemerje, lukavstvo i obmana, koji se danas nazivaju pameću (mudročću), imaju ovakav učinak. Ali slučaj je drugačiji u drugom životu; tamo nije dopušteno misliti jedno a govoriti drugo. Neslaganje se jasno opaža u svakoj reči, i u zvuku glasa; i kada se to opazi, duh kod koga se opazi takvo neslaganje, izbacuje se, i biva kažnjen. Posle toga, on se dovodi raznim metodima do toga da govori kao što misli, i da misli kao što hoće, sve dok se um ne sjedini i ne postane jedan – ako je dobar, da hoće dobro i da govori i misli istinito od dobra, a ne da misli i govori ono što je lažno od zla; sve dok dobar duh nije uzdignut u nebo, a zao duh bačen u pakao; a sve to sa ciljem da u paklu bude samo zlo, i da bi tamo obaman bila od zla; i da bi u nebu bilo samo dobro, i da bi tamo istina bila od dobra.

8251. Nastavak o duhovima i stanovnicima zemlje Jupiter naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

KNJIGA IZLASKA (EXODUS)

Poglavlje Petnaesto.

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu.

8252. Čovek crkve mora da bude pobožan i da voli blišnjega; ovo treba da bude povezano. Pobožnost bez ljubavi prema bližnjemu ne doprinosi /spasenju/; dok ova spojena i s onom drugom /sa ljubavlju prema bližnjemu/ doprinosi mnogo.

8253. Život pobožnosti se sastoji u tome da se misli pobožno, ponaša ponizno u to vreme, da se posećuju službe Božije, da se slušaju besede, da se prima sakrament Večere često svake godine, kao i sve druge stvari bogoštovanja, u skladu s odredbama crkve. Dok se život ljubavi prema bližnjemu sastoji u tom da se želi

dobro i čini dobrobližnjemu, da se postupa pravedno i podjednako /prema svima/, i to sve od onoga što je dobro i istinito, u svakom poslu, na isti način u svakoj službi; jednom rečju, život ljubavi prema bližnjemu je u tome da se bude od koristi /da se obavljaju službe/.

8254. Samo bogoštovanje Gospoda sastoji se u tome da živi životom ljubavi prema bližnjem, a ne životom pobožnosti bez ljubavi prema bližnjemu. Život pobožnosti bez ljubavi prema bližnjemu se sastoji u tome da se misli samo na svoje vlastito dobro, a ne na dobro bližnjega. Prethodni život je od ljubavi prema sebi, dok je potonji od ljubavi prema bližnjemu.

8255. Da činii dobro znači bogoštovati Gospoda, vidi se iz Gospodovih reči kod *Mateje: Svaki onaj koji sluša riječi Moje i izvršuje ih, je kao mudar čovjek; dok svaki onaj koji sluša Moje riječi, a ne izvršuje ih j kao lud čovjek (Mateja VII.24,26).*

8256. Osim toga, žovekov život je onakav kakav je njegov život ljubavi prema bližnjemu; stoga život ljubavi prema bližnjemu ostaje za večnost, ali ne i život pobožnosti bez života ljubavi prema bližnjemu. Da život ljubavi prema bližnjemu ostaje sa čovekom za večnost, vidi se iz ovih reči Gospodovih kod *Mateje: Jer će doći Sin čovječiji u slavi Oca svojega s anđelima svojim, i tada će vratiti svakome po djelima njegovijem.* I kod Jovana: *I izići će koji su činili dobro u uskrsenje života, a koji su činili zlo u uskrsenje suda (V.29).* Kao i iz onoga što se kaže kod Mateje XXV.31-34.

8257. Poživotom kojim se Gospod bogoštuje misli se na život u skladu s Njegovim zapovestima u Reči, iz kojih čovek zna šta je vera i šta je ljubav prema bližnjemu; ovaj život je život ljubavi prema bližnjemu; ovaj je život Hrišćanski život, i naziva se duhovnim životom; dok život u skladu s onim što je pravedno i ravnopravno bez toga života, je samo građanski i moralni život; ovaj potniji život čini čoveka građaninom sveta, dok ga prethodni čini građaninom neba.

POGLAVLJE XV.

1. Tada zapjeva Mojsije i sinovi Izrailjevi ovu pjesmu Jehovi, i rekoše ovako: Pjevaću Jehovi, jer se slavno proslavi; konja i konjika vrže (baci) u more.
2. Sila je moja i pjesma moja Jehova, koji me izbavi; On je Bog moj, i slaviću ga: utrdio me je u stanu mojemu; Bog Oca mojega, i uzvišavaću ga.
3. Jehova je veliki ratnik (heroj); ime mu je Jehova.
4. Kola Faraonova i vojsku njegovu vrže; izbrane vojvode njegove utopiše se u Sufskom moru (Crvenome Moru).
5. Bezdani ih pokriše; padoše u dubinu kao kamen.
6. Desnica tvoja, o Jehova, proslavi se u sili; desnica Tvoja, o Jehova, satra neprijatelja.
7. I mnoštvom veličanstva svojega oborio si one koji ustaše na Te; pustio si gnjev Svoj, proždrije ih kao slamu.
8. Od daha nozdara (nozdrva) Tvojih sabra se voda; stade u gomilu voda koja teče; stinuše /utihnuše) se vali usred mora.
9. Neprijatelj reče: tjeraću, stignuću, dijeliću plijen; nasitiće se duša moja, izvući ću mač svoj, istrijebiće ih ruka moja.
10. Ti dunu vjetrom Svojim, i more ih pokri, i utonuše kao olovo u dubokoj vodi.
11. Ko je kao Ti među silnima, o Jehova? ko je kao ti slavan u svetosti, strašan u hvali, i da čini čudesa?
12. Ti pruži desnicu svoju, i proždrije ih zemlja.
13. Vodiš milošću svojom narod, koji si iskupio, vodiš krjepošću svojom u stan svetosti svoje.
14. Čuće narod; zadrhtaće; muka će spopasti one koji žive u zemlji Filistejskoj.
15. Tada će se prepasti starješine Edomske, junake Moapske spopašće drhtaj, uplašiće se svi koji žive u Hananskoj.

16. Spopašće ih strah i trepet; od veličine ruke Tvoje zamuknuće kao kamen, dokle ne prođe narod Tvoj, o Jehova, dokle ne prođe narod, koji si zadobio.
17. Odvešćeš ih i posadićeš ih na gori našljedstva Svojega, na mjestu koje si Sebi za stan spremio, o Jehova, koju su ruke Tvoje utvrdile.
18. Jehova će carovati do vijeka.
19. Jer uđoše konji Faraonovi s kolima njegovijem i s konjicima njegovijem u more, i Jehova povrati na njih vodu morsku; a sinovi Izrailjevi prijeđoše suhim preko mora.
20. I Marija (Miriam)proročica sestra Aronova uze bubanj u ruku svoju; i za njom izidoše sve žene s bubnjima i sviralama.
21. I otpijevaše im Marija (Miriam): pjevajte Jehovi, jer se slavno proslavi; konja i konjike vrže u more.
22. Po tom krenu Mojsije sinove Izrailjeve od mora Sufskog (Crvenog Mora), i pođoše u pustinju Sur; i tri dana išavši po pustinji ne nađoše vodu.
23. Odande dođoše u Maru, jer bješe Gorka; otuda se prozva mjesto Mara.
24. Tada stade narod vikati na Mojsija govoreći: šta ćemo piti?
25. I Mojsije zavapi ka Jehovi, a Jehova mu pokaza drvo, te ga metnu u vodu, i voda posta slatka. Ondje mu dade urebdu i zakon, i ondje ga okuša.
26. I reče: ako dobro uzaslušaš glas Jehove Boga svojega,
i učiniš što je pravo u očima Njegovijem, i ako prigneš uho k zapovijestima Njegovijem i uščuvaš sve uredbe Njegove, nijedne bolesti koju sam pustio na Egipat ne ću pustiti na tebe; jer ja sam Jehova, ljekar tvoj.
27. I dođoše u Elim, gdje bješe dvanaest izvora i sedamdest palama (palmi); i onde stadoše u oko kod vode.

SADRŽAJ.

8258. U unutrašnjem smislu ovoga poglavlja slavi se Gospod, da kada je proslavio Svoje Ljudsko, da je bacio u pakao zle /duhove/ koji su napadali dobre u drugom životu, a podigao u nebo dobre /duhove/ koji su bili napadani. Ovo je ono šta je sadržano u ovoj proročkoj pesmi.

8259. Posle, govori se, u unutrašnjem smislu, o drugom iskušenju onih koji su bili u duhovnoj crkvi. To se opisuje mrmljanjem ljudi kod Mare, gde je voda bila gorka; a posle toga, govori se o utehi, što je označeno stajanjem kod Elima, gde je bilo dvanaest izvora i sedamdeset palmi.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8260. Stihovi 1,2. 1. *Tada zapjeva Mojsije i sinovi Izrailjevi ovu pjesmu Jehovi*, označava slavljenju Gospoda od strane onih koji su pripdali duhovnoj crkvi; *i rekoše ovako*, označava da je to bilo od influksa; *Pjevaću Jehovi*, označava da slava pripada samo Gospodu; *jer se slavno proslavi*, označava da je On pokazao Sdvoje Božansko u Ljudskom; *konja i konjika vrže (baci) u more*, označava činjenicu da zbog njegovom prisustva obamne postale proklete i bile bačene u pakao. (Stih 2). *Sila je moja*, označava da sve što pripada moći, da je od Njega; *i pjesma moja Jehova*, označava da se što pripada veri i slavi dolazi od Božanske Istine koja je od Njega; *koji me izbavi*, (salus), označava je otuda spasenje (salvatio); *utvrdio me je u stanu mojemu*, označava da će u u dobru koje je od Njega, da će On biti kao u Sveoe nebu; *On je Bog moj, i slaviću ga: Bog Oca mojega*, označava da nema drugoga Božanskog u Drevoj Crkvi; *i uzvišavaću ga*, označava da sada Njemu pripada bogoštovanje.

8261. (Stih 1). *Tada zapjeva Mojsije i sinovi Izrailjevi ovu pjesmu Jehovi*. Da ovo označava slavljenje Gospoda od strane onih koji su pripadali duhovnoj crkvi, zbog izbavljenja, vidi se iz značenja *zapjevati pjesmu*, što je slavljenje (o čemu niže); da to označava slavljenje Gospoda je stoga što Jehova u Reči označava Gospoda (br.

1343,1736,6945,6956); i iz reprezentacije *Mojsija i sinova Izrailjevih*, a to su oni koji su duhovnoj crkvi, jer Mojsije zajedno s narodom pretstavlja tu crkvu, Mojsije njenu glavu, zato što on pretstavlja i Božansku Istinu, a narod, ili sinovi Izrailjevi, crkvu samu. (Da *sinovi Izrailjevi* označavaju one koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi br. 6426,6637,7215,7223.) Da se Goslod slavio zbog izbavljenja, vidi se iz onoga što je pokazano u prethodnom poglavlju, naime, da su oni iz duhovne crkve bili izbavljeni samo kroz Gospodov dolazak u svet, i da su do tada držani u nižoj zemlji, gde su bili napadani od duhova koji su bili u obmanama od zla, da bi bili izbavljeni Gospodom kada je Svoje Ljudsko učinio Božanskim. (Da su oni iz duhovne crkve bili izbavljeni Gospodovim dolaskom u svet, vidi br. 2661,2716,2834,6372; i da si do tada držani u nižoj zemlji, i bili izbavljeni Gospodom kada je učinio Svoj Ljudsko Božanskim, nr. 6854,6914, 8018,8054.) Da *zapjevatipjesmu* označava slavljenje, je stoga što su u Drevnoj Crkva a posle i u Jevrejskoj, pesme bili proročke i govorele su o Gospodu, osobito to da će doći u svet, i na će uništiti đavosku četvu, koja je tada besnela više nego ikada, i da će izbaviti verne od njihovh napada. I pošto su proročke izreke u pesmama sadržavale takve stvari u unutrašnjem smislu, stoga se njima označavala glorifikacija Gospodova, to jest, Njegovo slavljenje veselog srca; jer se veselo srce izražava najviše pesmom, jer u pesmi veselje izbija kao samo od sebe u zvuku. Otuda to, da se Jehova, to jest, Gospod u pesmama naziva *Junakom, Ratnikom, Bogom nad vojskama, Pobednikom, izbavljenjem (salvatio)*; dok se đavolska četa naziva *neprijateljem koji je posečen, progutan, savladan, i bačen u pakao*. Oni koji ne znaju ništa o unutrašnjem smislu, nekad su verovali da se ovim označavaju stvari u svetu, kao neprijatelji, borbe, pobede, i razaranja sveta, o kojima pesme govore u spoljašnjem smislu; ali oni koji su znali da proročke izjave sadrže nebeske i Božanske stvari, i da su ove u njima bile pretstavljene, znali su da se u njima govori o prokletstvu nevernika, i izbavljenju vernika po Gospodu kada dođe u svet. Tada su oni koji su ovo znali, i mislili o tome, i na koje je to uticalo, osećali unutrašnje veselje, a ostali samo spoljašnje. Anđeli koji su bili s ljudima, slavili su Gospoda u isto vreme; otuda su oni koji su pevali, kao i oni koji su slušali pesme, osećali radost koja je poticala od svetosti i blagoslova koji su se ulivali iz neba, u kome su se veselju osećali kao da su bili uzneseni u nebo. Kako su crkvene pesme delovale na drevne, tako bi mogle da deluju u danas; jer na duhovne anđele

osobito deluju pesme o Gospodu, Njegovom carstvu i crkvi. Da su crkvene pesme tako delovale, nije bilo samo stoga što je su toliko osećali veselje, i što je to delovalo na najdalja tkiva u telu, koja su se onda pokretala veseljem, a u isto vreme i drhtanjem tela, nego isto tako zbog toga što su u nebu horovi slavili Gospoda kao u koncertu; otuda je anđeoski govor harmoničan, sledeći ritmičke taktove. (O horovima, vidi br. 2595,2596,3350,5182,8115; da anđeoski govor sledi u ritmičkim taktovima, vidi br. 1648,1649,7191). Otuda to da se Gospod slavio kod drevnih koji su pripadali crkvi, pesmama, psalmima i muzičkim instrumentima raznih vrsta; jer su drevni, koji su pripadali crkvi, osećali radost koja je nadilazila sve druge radosti kada su mislili o Gospodovom dolasku, i Njegovom spasavanju cele ljudske rase. Da su u unutrašnjem smislu proročke pesme sadržavale slavljenje Gospoda, vidi se po pesmama u Reči; kao kod *Isaije: Ja Jehova dozvah te u pravdi, i držaću te za ruku, i čuvaću te, i učiniću te da budeš zavjet narodu, vidjelo narodima; Da otvoriš oči slijepima, da izvedeš sužnje iz zatvora i iz tamnice koji sjede u tami. Pjevajte Jehovi pjesmu novu, hvalu Njegovu od kraja zemlje. Pustinja i gradovi njezini, sela gdje stanuje Cedar, neka podignu glas, neka pjevaju koji žive po stijenama, neka klikuju savrh gora. Neka daju slavu Jehovi, i slavu Njegovu neka javljaju po ostrvima, Jehova će izaći kao junak, podignuće revnost svoju kao vojnik, vikaće i klikovati, nadvladaće neprijatelje Svoje (XLII.6,7, 10-13).* Jasno je da se ovde govori o Gospodu, da će doći da izbavi one koji su u duhovnom ropstvu; stoga se kaže, *neka klikuju oni koji žive po stijenama.* Na sličan način kod istoga: *I očuvaću te, i daću ti da budeš zavjet narodu da utvrdiš zemlju i naslijediš opustjelo našljedstvo. Da kažeš sužnjima: izidite; onima koji su u mraku: pokažite se. Oni će pokraj putova pasti, i paša će im biti po svijem mjestima visokim. Pjevajte, nebesa, i vesei se, zemljo, podvikujte, gore, veselo; jer Jehova utješi svoj narod, i na nevoljnike svoje se smilova (XLIX.8,9,13 i sledeći stihovi).* I ovde se govori o Gospodu i o izbavljenju sužanja. Kod *Davidu: Pjevajte Jehovi pjesmu novu, blagosiljajte ime Njegovo, javljajte od dana na dan spasenje njegovo. Kazujte po narodima slavu njegovu, po svijem plemenima čudesa njegova. Jer je velik Jehova i valja ga hvaliti, strašniji je od svih bogova. Jer su svi bogovi u naroda ništa; a Jehova je nebesa stvorio. Slava je i veličanstvo pred licem njegovijem, sila i krasota u svetinji njegovoj. Dajte Jehovi, plemena naroda, dajte Jehovi slavu i čast. Poklonite se Jehovi u svetoj krasoti. Strepi pred njim sva zemlja.*

Recite narodima: Jehova caruje; za to je vasseljena tvrda i neće se pomjestiti; on će suditi narodima pravo (Psalam XCVI.). Izvadi me iz jame, koja buči, i iz gliba, i postavi na kamen noge moje, i utvrdi stope moje. I metnu u usta moja pjesmu novu, hvalu Bogu našem. Vide mnogi, i počinju se bojati Jehove, i uzdati se u njega. (XI. 2,3). Iz ovih reči se vidi da pesma označava slavljenje Gospoda zbog izbavljenja; jer pesme su sadžavale veselje srca i slavu Gospodovu – veselje srca zbog Gospodovog dolaska i izbavljenja, i zbog slavljenja zbog pobjede nad duhovnim neprijateljima. Slavljenjem se označava veselje srca kada se hvali Gospod. To je veselje srca bilo označeno pjesmama, kao što se vidi iz ovih odlomaka kod Davida: *Slavite Jehovu guslama; udarajte mu u psaltir od deset žica; pjevajte mu pjesmu novu, složno udarajte podvikujući. Kao u gomilu sabra vodu morsku, a propasti metnu u sprema (Psalam XXXIII.2,3,7).* Kod Isaije: *Prestaće veselje uz bubnje, nestaće graje onijeh koji se vesele, prestaće veselje uz gusle. Ne će piti vino uz pjesme, ogrknuće silovito piće onima koji ga piju (XXIV-8,9).* I kod Amosa: *Okrenuću vaše gozbe u žalost, i vaše pjesme u žalopojke (VIII.10).* Da se Jehova, to jest, Gospod, slavio pjesmama, jasno je iz Davida: *Ljubiću te, o Jehova, krjeposti moja. O Jehova, grade moj. zakone moj, koji se oboriti ne može, izbavitelju moj, Bože moj, kamena goro moja na kojoj se ne bojim zla, štite moj, rože spasenja mojega, utočište moje! Prizivam Jehovu, kojemu se klanjati valja, i opraštam se neprijatelja svojih (Psalam XVIII.1-3).* Jehova je krjepost moja i štit moj; u njega se pouzda srce moje, i on mi pomaže. Za to se veseli srce moje, pjesmom svojom slavim ga. Jehova je krjepost naroda svojega, i obrana koja spasava pomazanika njegova (Psalam XXVIII.8,9). A ja sam ništ i bolan; pomoć tvoja, o Bože, neka me zakloni. Slaviću ime Božije u pjesmi, veličaću ga u hvali (LXIX.29,30). Da pesme govore o Gospodu, jasno je iz Jovana: *Dvadeset i četiri starješine padoše pred jagnjetom, imajući svaki gusle, u zlatne čaše pune tamjana, koje su molitve svetijeh. I pjevahu pjesmu novu govoreći: dostojan si da uzmeš knjigu, i da otvoriš pečate njezine, jer si se zaklao, i iskupio si nas krvlju svojom od svakoga koljena i jezika i naroda i plemena. (Otkr. V.8,9).* I vidjeh sedam anđela koji pjevahu pjesmu Mojsija, sluga Božije, i pjesmu Jagnjetovu, govoreći: *Velika su i silna djela tvoja, o Gospode Bože Svemoćni; pravedni su i istiniti putovi tvoji, o caru svih svetih; ko da se ne boji Tebe, o Gospode, i da ne slavi ime Tvoje? (Otkr.*

XV.1,2,4). *Pjesma Mojsijeva i Jagnjetova* je pjesma koja je u ovome poglavlju: naziva se pjesmom Jagnjetovom, jer se govori o slavljenju Gospoda

8262. *I rekoše ovako.* Da ovo označava, da je ovo od influksa, vidi se iz značenja *reći*, kada se govori kroz pesmu o proslavljenju Gospoda, što označava influks (da *reći* označava influks, vidi br. 5943, 6152, 6291, 7291, 7381, 8221).

8263. *Pjevaću Jehovi.* Da ovo označava, da sva slava pripada samo Gospodu, vidi se iz značenja *pjevati Jehovi*, što je slaviti Gospoda (o čemu upravo gore, br. 8261); stoga da slava pripada Njemu. Da je samo Njegova, je stoga što je u Reči Jehova Gospod (br. 8261), stoga jedini Bog. U Reči se svuda kaže da se samo Bogu odaje slava i čast. Onaj ko ne zna unutrašnji smisao Reči, može da pomisli da Gospod želi i voli slavu kao neki čovek u svetu; kao i zbog toga što se njemu duguje slava više nego bilo kome u svemiru; ali Gospod ne želi slavu Sebe radi, nego radi čoveka koji Ga slavi. Čovek koji Ga slavi, to čini iz svetog poštovanja za Njega, jer je On Vrhovan, i iz poniznosti smatrajući sebe ništavim. I pošto je tada čovek u svetom poštovanju i u poniznosti, on je u stanju da prima influks dobra od Gospoda, kao i ljubavi od Njega; otuda to da Gospod želi da Ga čovek slavi (vidi br. 4347, 4593, 5957). (Da influks dobra od Gospoda ulazi u ponizno srce, vidi br. 3994, 7478).

8264. *Jer se slavno proslavi.* Da ovo označava da je On pokazao Svoje Božansko u Ljudskom, vidi se iz značenja *proslaviti Se*, kada se kaže o Gospodu, što je pokazati Božansko u Ljudskom. Razlog da je ovo označeno sa *slavno Se proslavi*, je to što je Božansko Najviše ili Vrhovno, i što je Gospod učinio u Sebi Ljudsko Božanskim, stoga Se slavno proslavi. (Da s sa *visoko* u Reči označava ono što je Božansko, vidi br. 8153.). Ovde se kaže, *slavno se proslaviti*, i da se time označava pokazivanje (manifestacija) Božanskog u Ljudskom, jer se u ovoj pesmi govori o Gospodu, da je, kada je učinio Svoje Ljudsko Božanskim, bacio zle (duhove/ u paklove a uzdigao dobre u nebo (br. 8258), i to Svojim samim prisustvom (br. 7989); jer baciti zle u paklove, i uzdići dobre u nebo, je Božansko.

8265. *Konje i konjike vrže u more.* Da ovo označava su od samog Njegovog prisustva obmane od zla bile proklete i bačene u pakao, vidi se iz značenja *konja*,

što su obmane od izokrenutog Intelektualnog (da *konj* označava Intelektualno, vidi br. 2761,2762,3217,5321, a u obrnutom smislu izokrenuto Intelektualno; a pošto ovo nije Intelektualno, *konjem* se, u ovome smislu, označava obmana, a *konjem Faraonovim*, lažno spoljašnje znanje, br. 6125,8146,8148); iz značenja *konjika*, što su umovanja (br. 8146,8138); i iz značenja *vrgnuti (baciti) u more*, što je prokleti i baciti u pakao. Da *more*, ovde Sufsko more, označava pakao gde su obmane od zla onih u crkvi koji su u veri odvojenoj i u zlom životu, vidi br. 8099,8137,8148; otuda to, da se nazivaju obmanama od zla. Da su bili prokleti i bačeni u pakao samim prisustvom Gospodovim, bilo je pokazano u prthodnom poglavlju. Jer zli /duhovi/ ne mogu da podnesu Božansko prisustvo, jer Božansko prisustvo njih muči, i kao da ih lišava života, tako da se ponašaju kao oni koji su u smrtnoj agoniji. Uzrok ovome je to što u Božanskom postoji svemoć, koja ruši i uništava ono što je njoj suprotno, toga obmanu i zlo; otuda se osećaju na mukama oni koji su u obmani i zlu, u Božanskom prisustvu, i tada osećaju pakao u sebi u skladu sa stepenom toga prisustva. Međutim, da ovi koji su u obmanama i zlima ne bi osećali muke i da ne bi bili uništeni, oni se pokrivaju svojim vlastitim obmanama kao velom magle, koja je takve prirode da umanjuje influks Božanskog, ili ga odbija i prigušuje, kao što to čine magle i oblaci sunčanim zracima. To je ono što je označeno ovim rečima kod *Jovana: I govoraše gorama i kamenju: padnite na nas, i sakrijte nas od lica onoga što sjedi na prijestolu, i od gnjeva Jagnjetova. Jer dođe dan gnjeva njegovog, ko može ostati? (Otkr. VI.16,17). Gore i kamenje kojima će reći, padnite na nas i sakrijte nas, označava zla i obmane; gnjevom Jagnjetovim se označava mučenje, jer izgleda kao da Božansko muči jer je gnevno, dok u stvari to rade same obmane i zla. Slično o tome kod *Isaije II.10: kod Osije X.8; i kod Luke XXIII.30*. Da prokletstvo dolazi od samog prisustva Gospodovog, označeno je onim što sedi u *Pesmi:-**

Pustio si gnjev svoj, i proždrije ih kao slamu. Od daha nozdara tvojih sabra se voda; stade u gomilu voda koja teče; utihnuće vali usred mora. I dunu vjetrom svojim i more ih pokri. Ko je kao ti među silnima, o Jehova, ko je kao ti slavan u svetosti, strašan u hvali, i da čini čudesa? (Poglavlje XV. stihovi 7,8,10,12). Na sličan način u mnogim drugim odlomcima u Reči.

8266. (Stih 2.) *Sila je moja. Da ovo označava da je sva moć od Njega, vidi se iz značenja sile, što je snaga i moć; pa zato što se kaže silaje moja, a govori se o Jehovi, ili Gospodu, to označava da je sva moć od Njega.*

8267. *Pjesma moja je Jehova. Da ovo označava da je sva vera i slava od Dožanske Istine koja je od Njega, vidi se iz značenja pesme, kada je o Jehovi, što je slavljenje Gospoda (vidi gore br. 8261), ali kada je o čoveku, kao ovde, to je slava koja je od vere, stoga vera koja je od slave; jer je svaka slava kod čoveka od vere u Gospoda, pa je stoga Gospod u veri, stoga je On sama slava. Da je čovekova slava od vere, je stoga što Božanska Istina, od koje je i kroz koju je vera, izgleda pred očima anđela kao svetlost, kao bleštavilo i kao svetlosni zrak. Ovaj svetlosni zrak, skupa s divotom koja je od te svetlosti, naziva se slava, koja je ništa drugo nego Božanska Istina, stoga vera. Da Jah označava Božansku Istinu koja proizlazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, je stoga što je Jah od Jehova, i naziva se Jah zato što to nije Esse nego Existere from Esse, jer Božanska Istina je Existere, a Božansko Dobro je Esse (br. 6880); otuda se i kaže Moja je pesma Jah, zato što pesma označava veru koja je od Božanske istine. Da se sa Jah označava Božanska Istina i kod Davida: Radujte (hvalite) Bogu, slavite ime Njegovo; pjevajte, poklikujtr, i popijevajte (XCVIII.4). gde hvaliti i slaviti Boga jer je ime njegovo Jah, označava Božansku Istinu. Opet na istinačin Jah u Haleluja (Psalam CV.45; CVI.1,48; XCI.1; CXII.1; CXIII.1,9; CXV.17,18; CXVI.19);*

8268. *Koji me izbavi (koji je moje spasenje). Da ovo označava da je otuda spasenje, vidi se bez objašnjavanja.*

8269. *I slaviću ga. (uzdignuću stan Njegov). Da ovo označava da u dobru koje je od Njega, da će On biti kao u Svom nebu, vidi se iz značenja stana, kada se kaže o Jehovi, ili o Gospodu. da je dobar. Da stan Gospodov označava dobro, je stoga što je dobro od Njega, stoga je dobro Gospodovo, kao što se može kazati i da je Gospod dobro, i da Gospod obitava (stanuje) u ovome, On stanuje (obitava) u Svom Božanskom, niti može da obitava nigde drugo, u skladu s Gospodovim rečima kod Jovana: Isus reče, ko me ljubi, drži riječ Moju; i Moj Otac ga ljubi, i Mi ćemo mu doći, i nastaniti se kod njega (XIV.23). Dobro od Božanskog se ovde opisuje sa ljubiti Gospoda i držati Njegovu riječ, jer dobro potiče od ljubavi; kaže se*

da će se nastaniti kod njega, to jest, u dobru kod njega. Kaže se kao u Njegovom nebu, jer se nebo naziva stanom Božijim zbog toga što je dobro, koje je od Gospoda, tamo, i da ono sačinjava nebo. Gospod je isto tako u svakome čoveku kao u Svom nebu kada je u dobru koje je u njemu, jer čovekovo dobro je njegovo nebo, i čovek je u nebu s anđelima preko dobra. Iz ovoga je sada jasno da je u dobru koje je od Nega, da će On biti kao u Svom nebu.

8270.*Bog je otac moj.* Da ovo označava danije bilo drugoga Boga u Drevnim Crkvama, vidi se iz značenja *oca*, što je Drevna Crkva (vidi br. 6050,6075, 7649,8055); ovde *Bog je otac moj* označava Božansko u Drevnim Crkvama. (Daje Božansko u ovim crkvama bilo Gospod, vidi br. 6846,6876,6884; i da se pod *Jehovom* mislilo na Gospoda, br. 1343,5663.).

8271.*I uzvisivaću Ga.* Da ovo znači da On sada ima Božansko bogoštovanje, vidi se iz značenja *uzvisiti*, što je bogoštovanje; jer Božansko bogoštovanje se sastoji u uzvisivanju Gospoda u upoređenju sa sobom, što se dešava prema stepenu poniznosti nekog pred Gospodom. Poniznost je suštinska u Božanskom bogoštovanju. Kad je čovek u ovom suštinskom, on je tada u stanju da prima od Gospoda istinu koja pripada veri, i dobro koje pripada ljubavi prema bližnjemju, stoga u stanju bogoštovanja prema Njemu. Međutim, ako uzvisuje sebe pred Gospodom, on se podiže iznad Gospoda, on tada zatvara unutrašnje /uma/ za primanje dobra i istine od Gospoda. (Šta je označeno sa *uzdizati sebe*, kada se kaže o Gospodu da se *On uzvisio*, vidi gore, br. 8261.)

8272.*Stihovi 3-5. 3. Jehova je veliki ratnik (heroj); ime mu je Jehova. 4. Kola Faraonova i vojsku njegovu vrže u more; izbrane vojvode njegove utopiše se u Sufskom moru (Crvenome Moru).5. Bezdani ih pokriše; padoše u dubinu kao kamen.(3.) Jehova je veliki ratnik, označava da Gospod štiti protiv svih zala i obmana koje su iz paklova; ime mu je Jehova, označava da je On jedini od Koga su sve stvari; (4.) Kola Faraonova i vojsku njegovu vrže u more, označava da su se obmane od zla, u posebnom i u opšte, onih koji bili u crkvi ali u zlom životu, da su se oni sami bacili u pakoa u Njegovom prisustvu; izbrane vojvode njegove, označava sve stvari, zajedno sa svim pojedinostima; utopiše se u Sufskom moru (Crvenome Moru), označava da su se sami zatvorili u obmane od zla; (5.) Bezdani*

ih pokriše, označava da su ih obmane od požuda obuhvatile; *padoše u dubinu kao kamen*, označava da su pali dole prema nižim stvarima kao povučeni tegom.

8273.*(Stih 3.) Jehova je veliki ratnik.* Da ovo znači da Jehova štiti protivu svih zala i obmana koje su od paklova, vidi se iz značenja *veliki vojnik (heroj)*, a to je onaj koji se bori protivu obmana i zala, to jest, protivu paklova, i koji ih pobeđuje, ovde onaj koji štiti čoveka protivu njih; jer, kao što je pre pokazano, sam Gospod se bori za čoveka i štiti ga kada ga paklovi napadaju, i to neprekidno, osobito u iskušenjima, koja su duhovne borbe. Gospod se naziva *velikim ratnikom* prvenstveno zbog toga što kada je bio u svetu, On sam, to jest, od Sebe, borio se protivu paklova, koji su skoro svi u to vreme bili otvoreni, i koji su napadali i pokušavali da potčine svakoga ko je dolazio u drugi život. Razlog da je đavolska četa, naime paklovi, tada bila tako rasprostrta, je to što Božansko Ljudsko pre Gospodovog dolaska u svet, nije bilo dovoljno moćno u borbi protivu zala i obmana, koji su se tako mnogo bili raširili. Stoga je Samo Božansko blagovolelo da na Sebe uzme Ljudsko i na ga učini Božanskim, i tada da u isto vreme uzme na Sebe borbe, da bi bacio đavolsku četvu u paklove, i da je tamo zatvori, i da je potčini nebima; a u isti vreme da dovede u red i neba. Zbog ovih borbi Gospod se prvo nazvao *velikim ratnikom*, a kasnije, da kada je tako pobedio paklove i postao Pravda, On štiti ljude Svojom Božanskom moći, i to neprekidno, osobito u (2) iskušeničkim borbama, Da se Gospod sam i od Sebe borio u protivu paklova i da ih je savladao, vidi kod *Isaije: Pravda stoji daleko; jer istina pade na ulici i pravda ne može da prođe. I istine je nestalo, i ko se uklanja od zla, postaje plijen. To vidje Jehova, i ne bi mu milo što ne bi suda. I vidje gdje nema čovjeka, i začudi se što nema posrednika; za to učini mu spasenje mišica njegova, i pravda njegova poduprije ga. Jer se obuče u pravdu, i šljem spasenja metnu na glavu; odjede se osvetom kao odijelom, i ogrte se revnošću kao plaštem. (LXIX.14-17).* Ovde se opisuje stanje u oba sveta, i da je sam Gospod obnovio ono što je bilo palo. Na sličan način kod istoga: *Ko je ono što dolazi od Edoma, iz Bozre, u crvenijem haljinama? krasno odjeven, koračajući u veličini sile svoje? Ja sam, koji govorim pravdu i vrijedan sam spasti. Gazih sam u kaci, i niko između naroda ne bješe sa mnom; ali ih izgazih u gnjevu svome i potlačiš u ljutini svojoj; i krv njihova poprska mi haljine i iskaljah sve odijelo svoje. Jer je dan od osвете u srcu mome, i dođe*

godina da se moji iskupe. Pogledah, i nikoga ne bješe da pomogne, i začudih se što nikoga ne bješe da podupre, ali me desnica moja izbavi i jarost moja poduprije me (Isaija LXIII.1,3-5). Iz ovih se reči može videti da se Gospod borio sam protivu paklova, i savladao ih. A što se tiče borbi i pobjeda nad paklovima, slučaj je ovakav: onak ko ih savlada jednom, savladao ih je za uvek, jer kroz pobjede on stiče moć nad njima, jer se tako utvrđuje i usvaja dobra koja pripadaju ljubavi i istini vere, protivu kojih se pakovi kasnije ne usuđuju da učine bilo šta. Kad je Gospod bio u svetu, primio je na Sebe borbe od svih paklova, i preko njih (borbi) učinio Ljudsko u Sebi Božanskim, a u isto vreme je doveo paklove u poslušnost za uvek (vidi br. 1663,1668,1690,1692,1737,1813,2776,2816,4287). Otuda to da samo Gospod ima moć nad paklovima za uvek, i da se od Božanske moći bori za čoveka. Otuda to da se Gospod naziva *velikom ratnikom*, kao i *Herojem*, kao kod *Isaije: Jehova će izaći kao junak (heroj), dignuće revnost svoju kao vojnik, nadvladaće neprijatelje svoje (XLII.13)*. I kod *Davidu: Ko je taj car slave? Jehova krjepak i silan. Jehova silan u boju. Ko je taj car slave? Jehova nad vojskama; on je car slave (XXIV.8,10)*. Gde se pominje rat u Reči, u unutrašnjem smislu, misli se na duhovni rat, koji je protivu obmana i zala, ili, što je isto, protivu đavola, to jest, paklova (br. 1664,2686). O ratovima ili borbama Gospoda protivu paklova govori se u unutrašnjem smislu, kako u istorijskim tako i u proročkim delovima Reči; na sličan način govori se i o Gospodovim borbama za čoveka. Među drevnima kod koji je bila Gospodova crkva, bila je isto tako Reč kako istorijska tako i proročka, koje danas više ne postoje. Istorijska Reč se nazivala *Knjiga ratova Jehovinih*, a proročka Reč, *Izreke (priče)*. Ove se knjige pominju kod *Mojsija (Brojevi XXI.14,27)*. Da se ovim izrazom (Izreke, priče) koji se koristi u 27 om stihu, označavaju proročke stvari, jasno je iz značenja ove reči u *Brojevima XXIII.7,18; XXIV.3,15*. *Ratovima Jehovinih* su se opisivale Gospodove borbe i pobjede protivu paklova kada je On bio u svetu, isto kao i Njegove neprekidne borbe i pobjede kasnije na strani čoveka, crkve, i Njegovoga carstva. (Prim. prev. Gospod je znao unapred da će se boriti protivu paklova, jer je Njemu budućnost poznata kao i prošlost i sadašnjost. On sve vidi u SADA); jer paklovi neprestano žele da se podignu, jer dišu željom na vladaju; ali ih sam Gospod potiskuje. Njihov napor da sebi otvore put izgleda kao bujanje (ključanje), i kao stažnja izbacivanja kod čoveka (kao odstranjivanje izmeta); i kad god dođe do toga, oni se bacaju u još dublje paklove.

8274. *Ime mu je Jehova.* Da ovo označava da sve stvari potiču od Njega, vidi se iz značenja imena *Jehova*, što su sve stvari vere i ljubavi, odnosno, sve stvari istine i dobra, u jednm kompleksu, kroz koje se Gospod bogoštuje (vidi br. 2724,3006,6674); i u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Ljudsko, od kojega su sve stvari (br. 2628,6887); kao i iz toga da je Jehova samo *Esse*, stoga esse svih stvari, to je jasno da se sa *Jehova je ime Njegovo*, označava da je Gospod sam Onaj od kojega su sve stvari.

8275. (Stih 4.) *Kola Faraonova i konjike njegove vrže u more.* Da ovo označava da su se obmane od zla, posebno i uopšte, onih koji su bili u crkvi a u zlom životu, bacile u paklove u Njegovom prisustvu, vidi se iz značenja *kola*, što su obmane (vidi br. 8146,8148,8215), ovde obmane u pojedinačnom, jer se pominje i *vojska*, kojom se označavaju obamne u opšte (da *vojska* označava obmane, vidi br. 3448,8138,8146,8148); iz reprezentacije *Faraona, i Egipćana*, što su oni u crkvi koji su u veri odvojenoj i u zlom životu, pa su stoga to same obamne od zla (br. 7926,8132,8138,8148); i iz značenja *mora*, ovde Sufskog mora, što je pakao, gde su oni koji su u ovim obmanama (br. 8099,8137,8148). Otuda, *On ih vrže umore*, označava da ih je On bacio u pakao – u unutrašnjem smislu, da su se u samom prisustvu Gospoda bacili sami tamo (br. 8265). Iz ovoga svega jasno je da *Faraonovi konji i konjici vrgoše seu more*, označava da obmane, pojedinačno i u opšte, onih koji su u crkvi a u zlom životu, da su se bacili u paklove u prisustvu Gospoda.

8276. *Izbrane vojvodenjegove.* Da ovo označava sve stvari, zajedno s njihovim pojedinostima, vidi se iz značenja *izbranevojvode*, što su opšte /stvari/ koje su pojedinačne u nizu (vidi br. 8150), stoga svaka i sve /stvari/. Kada se pomenu opšte /stvari/, označavaju se i posebne, kao i pojedinačne koje su pod posebnim i u njima; jer opšte bez posebnog i pojedinačnog nije ništa, jer se naziva opšte zbog njih, jer je to kompleks (skup) mnogih. Otuda se sa *izbrane vojvode* označavaju sve stvari, zajedno s njihovim pojedinačnim /stvarima/. Kaže se *izbrani*, a ovim su označene glavne (načelne stvari), naime obmane pod kojima su ostale.

8277. *Utopiše se u Sufskom /Crvenom) moru.* Da ovo označava da su se zatvorili u obmane od zla, vidi se iz značenja *utopiti se*, ovde u vodi Sufskog mora, što je

zatvoriti se u obmanama od zla, jer *se vodom mora* označavaju obmane (br. 8137,8138), sa *utopitise* označava zatvorili se; jer oni koji su u paklovima, oni su zatvoreni i opkoljeni obmanama, kao oni koji se utapaju u vodi. (Da se one u njima utapaju ili zatvaraju, vidi br. 7926,8227,8228).

8278. (Stih 5.) *Bezdani ih pokriše*. Da ovo označava da su ih obmane od požuda prekrile, vidi se iz značenja *bezdani*, što su obmane od požuda. *Bezdanom* u Reči označavaju se vode i obilje voda u dubinama; a vodama u dobrom smislu, označavaju se istine, a u obrnutom smislu obmane (vidi br. 739,790,2702,3058,3424,4976,5668), a *bezdanim* označavaju se paklovi. Da se *bezdanim* u Reči označavaju dubine i obilja vode, vidi se kod *Jezikilja: Voda ga odgoji, bezdana ga uzvisi; ona rijekama svojim tecijaše oko njegova stabla i puštaše potoke svoje k svijem drvetima poljsim (XXXI.4)*. Kod *Davida:Raskida stijene u pustinji. poji ih kao iz velike bezdane: izvodi potoke iz kamena, i vodi vodu u rijekama (LXXVIII.15,16)*. Kod *Mojsija: Uvešće te sada u dobru zemlju, u kojoj ima dosta potoka i izvora i jezera, što izviru po dolinama i po brdima (Zak. Ponovljeni VIII.7)*. U ovim odlomcima *bezdani* označavaju vode u obilju; a vode u obilju, ili *bezdani*, označavaju istine vere u obilju. *Učini te su pili vode velikoga bezdana iz stijene*, označava da učiniš da primaju istine vere, jer *stijena* označava veru od Gospoda, stoga Gospoda u pogledu vere; *bezdani koji teknu iz doline i od brda* označavaju istine vere od ljubavi. Stoga su i među Josipovim blagoslovima bili *blagoslovi ozdo iz bezdna* (Postanje XLIX.25; Zak. Ponovljeni XXXIII.13). Da *bezdani* označavaju obmane od požuda, stoga i paklove, vidi se iz sledećeg kod *Isaije: Probudi se, obuci se u silu, mišico Jehovina, probudi se kao u staro vrijeme. Nijesi li ti isušila more, vodu bezdana velikoga, od dubine morske načinila put da prođu izbavljeni? (LI.9,10). Koji razdvojivodu pred njima, da steče sebi vječno ime? Koji ih vodi preko bezdana kao konja preko pustinje, da se ne spotakoše? (LXIII.12,13)*. Kod *Jezikilja: Kad te učinim pustim gradom, kao što su gradovi u kojima se ne živi, kad pustim na te bezdanu, i velika te voda pokrije (XXVI.19)*. Kod *Jovana: I vidjeh zvijezdu gdje pade s neba na zemlju, i dade joj se ključ od studenca bezdana; i otvori se studenac bezdana. I imahu nad sobom cara anđela bezdana kojemu je ime Jevrejski Abaddon (Otkr. IX.1,2,11)*. Onda će zvijer što izlazi iz bezdana učiniti s njim rat, i pobijediće ih i ubiti (Otkr. XI.7) Zvijer koju si vidio,

bješe i nije, i izići će iz bezdana i otići će u propast (XVII.8). U ovim odlomcima bezdana označava paklove, stoga i obmane od požuda, jer ove su u paklovima i sačinjavaju ih. Pošto su ove stvari označene *bezdanom*, njima su označena i iskušenja, jer se iskušenja dešavaju preko obmana i zala koji se ubacuju iz paklova. U ovome se smilu koristi /izraz/ *bezdana* kod *Jone*: Optekoše me vode do guše, bezdana me opkoli, sita omota mi se oko glave (II.5). Kod *David*a: Bezdana bezdanu dozivlje glasom slapova tvojih; sve vode tvoje i svi vali tvoji na mene navališe (XLII.7). Koliko si me puta bacao u velike i ljute nevolje, pak si me opet ostavio među živima, i iz bezdana zemaljskih opet si me izvadio (Psalam LXXI.20).

8279. *Padoše u dubinu kao kamen.* Da ovo označava da su pali dole u niže stvari kao pod tegom, vidi se iz značenja *u dubinu*, kada je u niže stvari kao od tega, što znači pasti; iz značenja *dubine*, što su niža mesta gde su paklovi, o čemu niže; I iz značenja *kamena*, jer se kamenom u pravom smislu označava istina (vidi br. 643,1298,3720,3771,3798,6426), otuda u obrnutom smislu /označava/ obmana. Pored toga, obmana od zla je takve prirode da tone ka nižim stvarima, kao što tone neko teško telo u svetu. Istina od dobra, međutim, takve je prirode da se podiže ka višim stvarima, kao što to čini nešto što je lagano u svetu. Otuda to da sve dok zli nisu opustošeni u pogledu istina, oni su u oblasti iznad paklova; ali čim se opustoše, to jest, čim se liše istina, oni su kao da su im otsečena krila, te tada padaju dole kao tegovi, i toliko dublje što su obmane od zla gore. Otuda se *dubinom kao i bezdanom* označavaju paklovi; samo što se *dubinom* označavaju paklovi u odnosu na zla, dok se *bezdanima* označavaju paklovi u odnosu na obmane, koju su od zala; kao kod *Jeremije*: Bježite, selite se daleko, zavrite se duboko (XLIX.8,30). Kod *David*a: Jer dođe voda do guše. Propadam u dubokom glibu, gdje nema dna, tonem vodi u dubine, I vali me zatrpavaju. Izvadi me iz gliba, da ne propadnem; da se izbavim od nenavidnika I iz duboke vode. Da me ne uzme voda na maticu, da me ne proždre pučina. I da ne sklopi jama nada mnogždrijela svojega. (Psalam LXIX.1,2,14,15) Razlog da se dubinom označava pakao u pogledu zla, je to što je to obrnuto od visoko, čime je označeno nebo, a kojim se opisuje dobro (br. 8153). Osim toga, zlo korespondira onome što je teško na zemlji, koje pada od svoje sopstvene težine; na taj način /korespondira/ težini kamena, kada se kamenom označava obmana.

8280. Stihovi 6-10.6. *Desnica tvoja, o Jehova, proslavi se u sili; desnica Tvoja, o Jehova, satra neprijatelja.* 7. *I mnoštvom veličanstva svojega oborio si one koji ustaše na Te; pustio si gnjev Svoj, proždrije ih kao slamu.* 8. *Od daha nozdara (nozdrva) Tvojih sabra se voda; stade u gomilu voda koja teče; stinuše /utihnuše) se vali usred mora.* 9. *Neprijatelj reče: tjeraću, stignuću, dijeliću plijen; nasitiće se duša moja, izvući ću mač svoj, istrijebiće ih ruka moja.* 10. *Ti dunu vjetrom Svojim, i more ih pokri, i utonuše kao olovo u dubokoj vodi.* (6.) *Desnica tvoja, o Jehova, proslavi se u sili, označava Gospodovu svemoć koja se pokazala; desnica Tvoja, o Jehova, satra neprijatelja, označava učinak svemoći na zla i obmane, čija se snaga uništava.* (7.) *I mnoštvom veličanstva svojega oborio si one koji ustaše na Te, označava da Božansko odbacuje ono suprotno kao da nije ništa; pustio si gnjev Svoj, označava bes požuda kod zli i njihov napor da učine nasilje; proždrije ih kao slamu, označava pustošenje i prokletstvo od njih samih.* (8.) *Od daha nozdara (nozdrva) Tvojih sabra se voda, označava da su se obmane sakupile zajedno zbog prisustva neba; stade u gomilu voda koja teče, označava da oni koji su neprestano pokušavali da učine zlo, nisu mogli nikako da napadnu; stinuše /utihnuše) se vali usred mora, označava da same obmane od zla požuda od ljubavi prema sebi nisu mogle da se pojave; (9.) Neprijatelj reče, označava misao onih koji su bili u zli, a otuda i u obmanama pre Gospodovog dolaska: tjeraću, označava napadanje; stignuću, označava potčinjavanje; dijeliću plijen, označava robovanje; nasitiće se duša moja, označava uživanje; izvući ću mač svoj, označava neprekidnu borbu obmana od zla; istrijebiće ih ruka moja, označava da će njihovom silom (moći) nebo biti razoreno; (10.) Ti dunu vjetrom Svojim, označava Gospodovo prisustvo kod anđela; i more ih pokri, označava da su ih prekrile sve obmane koje su imali; i utonuše kao olovo, označava da su ih zla vukla na dole ka nižim stvarima, kao tegovi u svetu; u dubokoj vodi, označava biti savladan (obuzet) ogromnim brojem obmana.*

8281. (Stih 6.) *Desnica tvoja, o Jehova, proslavi se u sili.* Da ovo označava da se Gospodova svemoć pokazala, vidi se iz značenja *desnica Jehovina*, što je svemoć, o čemu niže; i iz značenja *proslavi se u sili*, kao što je pokazano, jer se Božanska sila pokazuje silom kojom se povećava. Da *desnica Jehovina* označava silu (moć), pa stoga *desna ruka (desnica)*, označava vodeću (eminentnu) moć; otuda to, kada se

kaže *ruka ilidesnica Jehovina*, to označava Božansku svemoć. (Da *ruka idesnica* označavaju moć, vidi br. 878,4931-4937,6292,7189,7518); a kada se odnosi na Jehovu, tada označava svemoć (br. 3387,7518,8069,8153.) Da *desnica Jehovina* označava Božansku moć, ili svemoć, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči. Kod *Mateje:Odsele ćete vidjeti Sina čovječijega gdje sjedi s desne strane sile I ide na oblacima nebeskijem. (XXIV.64;Marko XIV.62).*Kod *Luke:Odsele ćete vidjeti Sina čovječijeg gdje sjedi o desnu (sile) Božije (XXII.69).*I kod *David:Reče Jehova Gospodu mome, sjedi meni s desne strane, dok položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim, Jehova se zakleo, ne će se pokajati: ti si svećenik do vijeka po redu Melhizedekovu. Jehova je tebi s desne strane. Pobiće u dan gnjega svojega careve (Psalam CX.1,4,5; Mateja XII.44).* Onaj ko ne zna da *desnica*, kad se odnosi na Jehovu, označava svemoć, ima samo ideju iz ovih reči da će Gospod sedeti o desnu ruku Svog Oca, I da će imati vlast kao onaj koji sedi o desnu nekome kralju ili caru. Međutim, unutrašnji smisao uči šta je označeno u ovim odlomcima sa *sjedati o desnu ruku*, naime, označena je Božanska svemoć; otuda se I kaže, *o desnu/sile/ Božije*. Da je Gospod Onaj koji ima svemoć, jasno je; jer se ovo kaže o Gospodu, a Gospodom se označava Gospod kao Božanska Istina, a tako isto se toznačava to kod Jevanđelista; jer Božanska Istina je ono što je svemoćno od Božanskog Dobra. (Da Božanska istina ima svemoć, vidi br. 6948,8200; u opštem, da moć pripada istini od dobra, br. 3091,3563,4932,6344,6423; I otuda se *rukom* označava istina, br. 3091,4932; a da se Sinom čovječijim označava Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda, br. 2159,2803,2813,3704.) Božanska moć ili svemoć označena je *desnom rukom* I u sledećim odlomcima kod *David:Sad vidim da Jehova čuva pomazanika svojega; sluša ga sa svetoga neba svojega; jaka je desnica njegova koja spasava (XX.6).**Jehova nad vojskama! obrati se, pogledaj s neba I vidi, I obiđi vinograd svoj. Sad ovaj, koji je posadila desnica tvoja, I sina, kojega si ukrijepio sebi!Neka bude ruka tvoja nad čovjekom desnice tvoje, nad Sinom čovječijim, kojega si utvrdio sebi! (LXXX.14,15,17).**Tvoja je mišica krjepka, silana je ruka tvoja, I visoka desnica tvoja (LXXXIX.13).**Jehova je hvala moja I pjesma; on mi postade spasitelj. desnica Gospodva daje silu, desnica Gospodova uzvisuje. Ne ću umrijeti, nego ću živ biti, I kazivati djela Jehovina (Psalam LXXX.14,15,17).* U ovim odlomcima *desnica Jehovina* označava svemoć; a u najviše smislu Gospoda kao Božansku Istinu. Ovo se vidi još jasnije kod *David:*

Neka bude desnica tvoja nad čovjekom desnice tvoje, nad sinom čovječijim, kojega si utvrdio sebi (Psalam LXXX.17). gde čovjek desnice Jehovine I sin čovječiji, označavaju Gospoda kao Božansku Istinu. Kod istoga: Rukom svjom izagnao si narode, a njih posadio; iskorijenio si plemena, a njih namnožio. Ne zadobiše zemlje mačem svojim, niti im mišica njihova pomože, nego tvoja desnica I tvoja mišica, I svjetlost lica tvogega, jer ti bijahu omiljeli (Psalam XLIV.2,3);gde svjetlost lica Jehovinog označava Božansku istinu od Božanskog Dobra; a tako isto I desnica I mišica. I kod Isaije: Bog se zakle desnicom Svojom, I silom mišice Svoje (LXII.8): desnica Bođija I sila mišice Njegove označavaju Gospoda kao Božansku Istinu; jer se Jehova, ili Gospod, kune samo Samim Sobom (br. 2842), stoga /se kune/ Božanskom Istinom jer je ona On Sam, jer je od Njega. Otuda to da se Gospod naziva ne samo desnicom I mišicom Jehovinom, nego I silom kojom On istrebljuje neprijatelje, kao I čekićem. kao kod Jeremije LI.20,21 I sledeći stihovi.Tako isto, Gospod je došao u svet, I tu postao Božanska Istina, kako bi sva zla I obmane zatvorio u paklovima, a sabrao dobra I istine u neba, I tako ih postavio u red. Iz ovoga je sada jasno da se desnicom Jehovinom u Reči označava svemoć koju ima Božansko kroz Božansku Istinu. Da desnica označava glavnu (vodeću, eminentnu) moć, potiče od toga što se oni u Velikom Čoveku ili nebu, odnose na ramena, ruke I pesnice, a to su oni koji su moćni zbog istine koja je od dobra; to jest, od vere koja je od ljubavi (br. 4931-4937,7518).

8282. *Desnica Tvoja, o Jehova, satire neprijatelje.* Da ovo označava delovanje svemoći na zla a otudai na obmane, čija je moć uništena, vidi se iz značenja *desnice Jehovine*, što je svemoć Gospodova (o kojoj upravo gore, br. 8281), iz značenja satirati, što je unuštiti; I iz značenja *neprijatelja*, što su zla I obmane, jer je samo to označeno uduhovnom smislu *neprijateljima, protivnicima, I mrziteljima* koji se pominju u Reči. Oni se nazivaju neprijateljim, protivnicima I mrziteljima ne stoga što je Gospod neprijatelj /njima/, ili gaji mržnju protivu njih, nego stoga što su oni ti koji mrze I koji su neprijatelji Božanskom; samo što, kada se oni opustoše, i bacaju u prokletstvo I u pakao, to izgleda kao da to dolazi od Jehove. Slučaj s izgledom ili zabludom, to kao kao onaj ko vidi da se sunce okreće svakoga dana oko zemlje, pa stoga veruje da se sunce pokreće, dok u stvari to je kretanje zemlje; I kao slučaj s onim koji greši protivu zakona, pa ga zbog toga kralj ili sudija

kazne, a koji veruje da kazna dolazi od sudije ili kralja; dok u stvari dolazi od njega, koji postupa protivno zakonu; to je kao I onaj ko se baci u vodu, ili u vatru, ili na mač koji je uperen prema njemu, ili protivu čete neprijatelja, pa onda veruje da njegova propast dolazi o ovih, dok ona dolazi od njega samoga. Takav je slučaj s onima koji su u zlu, koji ustaju protivu Božanskog, I koji se bacaju u sve ove /nevolje/.

8283. (Stih 7.) *I mnoštvom veličanstva svojega oborio si one koji ustaše na te; pustio si gnjev svoj, I proždrije ih kao slamu.* Da ovo označava da Božansko odbacuje ono što mu je suprotno kao da nije ništa, vidi se iz značenjamnoštvaveličanstva, što je Božansko kao moć nad onim stvarima koje se njemu protive; iz značenja *oboriti one koji ustaju protivu Njega*, što su oni koji se protive, stoga ono što se protivi.

8284. *Pustio si gnjev Svoj.* Da ovo označava bes požuda kod zlih, I njihovo nastojanje da čine nasilje, vidi se iz značenja *gnjeva*, kada se pripisuje Jehovi, ili Gospodu, što je uništavanje I kazna za napore onih koji se protive Božanskom, I za njihovu želju da izvrše nasilje protivu onih koje Božansko štiti. (Da ovo izgleda kao da ljutnja u gnev dolaze od Božanskog, a koji su u stvari kod onih koji /koji se protive/, vidi br. 5798, 6071, 6997); I nisu samo ljutnja I gnev, nego I zla koja se dešavaju, da se pripisuju Božanskom, dok u stvari sve to dolazi od zlih /ljudi, duhova/, vidi br. 2447, 6071, 8227, 8228); da je sfera napora da se čini zlo neprekidna od paklova, a sfera napora da se čini dobro, trajna od neba, vidi br. 8209.)

8285. *I proždrije ih kao slamu.* Da ovo označava da pustošenje I prokletstvo dolaze od njih samih, vidi se iz značenja *proždrijeti*, što je uništiti, a u duhovnom smislu, opustošiti I prokleti, jer uništenje onih koji su u zlu je pustošenje I prokletstvo; jer oni tada nisu ni u kojoj istini, nego u samim obmanama od zla, stoga nisu ni u duhovnom životu (nisu duhovno živi). Kaže se *kao slama*, jer je time označeno potpuno opustošenje.

8286. (Stih 8.) *Od daha nozdara /nozdrva/ tvojih sabra se voda.* Da ovo označava obmane sakupljene zajedno u jednu zbog prisustva neba, vidi se iz značenja *daha*

/vetra/ nozdrva Tvojih, što je nebo (o čemu u onome što sledi); iz značenja sabrati se, što je skupiti se u jedno; I iz značenja vode, što su obmane (vidi br. 7307,8137,8138). (Da je prokletstvo i bacanje u pakao skupljanje zajedno svih obmana I biti njima okružen, vidi br. 8146,8210,8232; I da se ovo dešava zbog samog prisustva Gospodovog, br. 8265.) Da dah nozdrva Jehovinih označava nebo, jer to označava dah života, stoga Božanski život, a pošto to čini život neba, to se dahom nozdrva Jehovinih označava nebo; otuda I to da u izvornom jeziku to označava vetar I duh. Da se vetrom Jehovinim ili dahom Njegovim označava život koji pripada nebu, I čoveku koji je u nebu, to jest, onome koje preporođen, vidi se iz Davida: Riječju Gospodovom nebesa se stvoriše, I duhom usta Njegovijeh sva vojska njegova (Psalam XXXIII.6). Odvratiš lice Svoje, žaloste se; uzmeš im duh, ginu, I u prah vraćaju. Pošlješ duh Svoj, postaju, I ponavljaš lice zemlji (Psalam CIV.29,30). Kod Jezikilja: I reče mi: sine čovječiji, hoćeš li oživjeti ove kosti? A ja rekoh; Gospode, Ti znaš. Tada mi reče: prorokuj duhu, prorokuj, sine čovječiji, I reci duhu: ovako veli Jehova Bog; od četiri vjetra dođi, duše, I duni na ove pobijene da ožive. I prorokovah kako mi se zapovjedi, I uđe u njih duh, I oživješe, I stadoše na noge, bješe vojska vrlo velika (XXXVII.3,9,10). Kod Jovana: Po tom vidjeh četiri anđela gdje stoje na četiri ugla zemlje, I drže četiri vjetra zemaljska, da ne duše vjetar na zemlju, ni na more, niti na ikako drvo. Vjetar ovde označava život neba, to jest, Božanski život; kao kod Jova: Duh Božiji stvorio me je, I dah svemogućega dao mi je život (XXXIII.4). Zato što vjetar označava život, stoga, kada Gospod uči o novom rođenju čovekovom, On tako isto kaže: Duh diše gdje hoće, I glas njegov čuješ, a ne znaš od kuda dolazi I kuda ide: tako je svaki čovjek koji je rođen od Duha (III.8). Zato što vjetar Jehovin, ili dah Njegov, označava život od Božanskog, stoga gde se opisuje Adamov novi život, kaže se da Jehoval dunu mu u nos duh životni; I posta čovjek duša živa (Postanje II.7). Kaže se u nos (nozdrve), jer se kroz njega diše, život je u disanju; kao kod Isaije: Prođite se čovjeka kojemu je dah u nosu; jer šta vrijedi? (XXX.22). Kod Jeremije: Disanje nozdrva naših, pomazanik Jehovin, za kojega govorismo: da ćemo živjeti pod sjenom njegovijem među narodima, uhvati se u jame njihove (IV.20). Pomazanik Jehovin označava Gospoda; disanje nozdrva naših, život od Njega. Kod Jova: Dok je duša moja u meni, I duh Božiji u nozdrvama mojim (XXVII.3). Pošto se vjetrom /dahom/ iz nozdrva Jehovinih označava život koji je od Gospoda, I tako na sveopšti način, nebo, I zato što se

Gospodovim prisustvom, ili prisustvom neba gde je Gospod, bacaju u pakao zla i obmane (br. 8265), stoga je i njegovo delovanje (učinak) označeno *vjetrom /dahom/ nozdrva Jehovinih kod Davida: I pokazaše se izvori vodeni, I otkriše se temelji vasionoj od prijetnje tvoje, o Jehova, od dihanja duha gnjega tvojega (XVIII.8,15; 2 Samuilova XXII.16)*. Kod Isaije: *Kao da nisu posađeni ni posijani, I kao da im stablo nije ukorijenjeno u zemlji, čim dune na njih, posahnu, I vihor /vjetar/ kao pljevu raznese ih (XL.24)*. I kod Davida: *Pošlje riječ svoju, I sve se raskravi; dune duhom svojim, I poteku vode (Psalam CXLVII.18)*. Otuda to, da se nosom, kada se odnosi na Jehovu, ili Gospoda, označava gnev, stoga kažnjavanje, pustošenje i prokletstvo onih koji su u zlima i u obmanama (kao u *Brojevima XXV.5; Zak. Ponovljeni VII.4; Sudije II.14; Isaija IX.12; Jeremija IV.8; Osija XIV.4; Psalam VI.1; LXXXVI.15; CIII.8; CXLV.8; I u mnogim drugim odlomcima*); a tako isto i *duvanjem nozdrvama I disanjem, označava se biti ljut (David IV.21; Isaija XII.1; Psalam II.12; VI.1; LX.3; LXXXIX.5; LXXXV.5)*.

8287. *Stade u gomilu voda (poplava) koja teče*. Da ovo označava da oni koji su neprestano pokušavali zlo, nisu mogli ni najmanje da napadaju, vidi se iz značenja *stati u gomilu*, kada se kaže o obmanama od zla, što je stalno pokušavati zlo, jer kada vode (poplava) stanu kao gomila, one su pretnja, i prete da se izliju, ali ih zadržava jača sila; i iz značenja *poplave*, što su obmane od zla, na sličan način kao *vode* (br. 7307,8137,8138); ali se nazivaju *poplave* zbog njihovog nastojanja da se izliju, to jest, da napadaju.

8288. *Stihnuše se vali usred mora*. Da ovo označava da same obmane od zla požuda ljubavi prema sebi nisu se više mogle pojaviti, vidi se iz značenja *stihnuti se*, kada se kaže o onima koji su u paklovima, da ne mogu da se pojave; iz značenja *vala (dubina)*, što su obmane od požuda, a to su paklovi (vidi br. 8278,8279); i iz značenja *usred mora (u srcu mora)*, što je zlo, a otuda i obmane ljubavi prema sebi; jer u pravom smislu *srce* označava nebesko dobro, koje pripada ljubavi prema Gospodu (br. 3635,3883-3895,7542), otuda u obrnutom smislu, označava zlo ljubavi prema sebi, jer je ovo zlo suprotno dobrom ljubavi prema Gospodu, a zlo ljubavi prema svetu je suprotno duhovnom dobrom, koje je ljubav prema bližnjemju. Iz ovoga je jasno da se sa *stihnuše se vali u sred mora (u*

srcu mora), označava da obmane od zla požuda ljubavi prema sebi nisu mogle da se pojave (pokažu). Kaže se da se nisu mogle pojaviti, jer se *vodom I srce mora* označavaju paklovi gde su obmane od požuda, ili gde su obmane od zla; otuda, pošto su tamo okruženi svojim obmanama od zla, više ne mogu da na silu izađu. jer se tamo Božnsko Ljudsko odupire obmanama.

8289. (Stih 9.) *Neprijatelj reče*. Da ovo označava misao onih koji su u zlima, a otuda I u obmanama pre Gospodovog dolaska, vidi se iz značenja *On reče*, što je misao (br. 3395,7244,7937); I iz značenja *neprijatelja*, a to su oni koji su u zlima I obmanama, jer u duhovnom smislu samo su to *neprijatelji* (br. 8282). Da se njihova misao pre Gospodovog dolaska ovime označava je to, što se u to vreme paklena četa tuda širila skora bez ograničenja, I napadala I pokušavala da potičini sve tamo. Njihova se misao u to vreme opisuje u ovome stihu sa *tjeraću, stignuću, dijeliću plijen; nasitiće se duša moja, izvući ću mač svoj, istrijebiće ih ruka moja*(br. 8282). Ali se ovo njihovo slavlje pretvorilo u žalopojku kada je Gospod došao u svet. Ovo se opisuje u stihu koji sledi; *Ti dunu vjetrom svojim, I moreih pokri, I utonuše kao olovo u dubokoj vodi* (O promeni stanja među njima zbog Gospodovog dolaska, vidi br. 6854,6914,7091,8018,8054.)

8290. *Tjeraću*. Da ovo označava napadanje, vidi se iz značenja *terati*, kada to kažu oni koji su u zlu o onima koji su u dobru, a što je napadati, I pokušavati da se potčini.

8291. *Stignuću*. Da ovo označava potčinjavanje, vidi se iz značenja *stignuti*, kada to kažu oni koji su u zlu o onima koji su u dobru, a što je potčinjavati.

8292. *Dijeliću plijen*. Da ovo označava robovanje, vidi se iz značenja *plena*, a to su oni koji su potčinjeni; stoga *deliti plen* označava podeliti između sebe one koji su postali roblje, stoga to označava ropstvo.

8293. *Nasitiće ih se duša moja*. Da ovo označava uživanje, vidi se bez objašnjavanja. Kaže se, *nasitiće ih se duša moja*, zato što je naveće uživanje onih u paklu da nanose zlo drugima; nekima, samo da bi se uživalo; drugima, da bi ih se pretvorilo u robove, koje će posle mučiti. Da oni koji su u zlu života nalaze u tome uživanje, malo ko može da veruje, čak ni oni sami; jer sve dok su u svetu, njih

obuzdava strah od zakonskih kazni , gubitka časti, bogatstva, ugleda, čak I života. Ovi strahovi čine da se uzdržavaju od zala u spoljašnjem; ali kada prestanu misliti o gubitku života, bogatstva, časti, I ugleda, što se dešava u drugom životu, oni su ostavljeni svojim zlima, I tada se pokazuje uživanje da se čini zlo, koje je bilo skriveno u volji I koje se pokazivalo onda kada su mogla uklone ove strahove, a koji život je paklenski život.

8294. *I izvući ću mač svoj.* Da ovo označava borbu obmana od zla, vidi se iz značenja *mača*, što je istina koja se bori protivu obamne I zla, a u obrnutom smislu, obmana koja se bori protiv istine I dobra (vidi br. 2799,4499); I iz značenja *izvući I isukatiga*, što je neprekidna borba, sve dok se neprijatelj ne položi (legne). Neprekidna borba se označava I *golim mačem I isukanim* kod *Mojsija: A vas ću rasijati po narodima, I učiniću da vas gone golijem mačevima; I zemlja će vaša biti pusta I gradovi vaši raskopani (Levitska XXVI.33).* Kod *Jezekilja: I svu vojsku njegovu zasijaću u sve vjetrove. I izvući ću mač za njima (XII.14).* Kod istoga: *Čuj riječ Jehovinu: evo ja ću raspalitiu tebi oganj koji će proždrijeti u tebi svako zeleno drvo I svako drvo suho; plamen razgorjeli ne će se ugasiti, I izgorjeće od njega sve od juga do sjevera. I svako će tijelo vidjeti da sam ja zapalio; ne će se ugasiti. A ja rekoh: Jaoh, Jehova Bože, oni govore za me: ne govori li taj same priče? I reci: evo me na te; izvući ću mač iz korica, I istrijebiću iz tebe pravednoga I bezbožnoga (XXI.3-8);* ovde izvući iz korica ili isukati označave znači ne prestati boriti se dok neprijatelj nije položen; stoga neprekidnu borbu. neprekidna borba protivu zala I obmana označava se sa *isukanim mačem Kneza (Vojvode) Jehovine vojske*, kojega je Jošua video kada je stigao u zemlju Hanansku (Jošua V.13,14), čime je označeno da će se oni boriti protivu naroda tamo I razbiti ih. Narodima, koji su tada posedovali zemlju Hahansku, označavaju se oni koji su, pre Gospodovog dolaska, zauzimali oblast neba koja je kasnije bila data kojima koji su pripadali Gospodovom duhovnom carstvu (br. 6914,8054).

8295. *Istrijebiće ih ruka moja.* Da ovo znači /daoni misle/ da će nebo biti srušeno njihovom moći, vidi se iz značenja *istrijebiti*, što je srušiti , stoga razoriti; I iz značenja *ruke* što je moć (vidi br. 878,4931-4937,6292,7518). Da je označeno nebo, je stoga što se kaže da će ih on istrijebiti, iz neba; jer kada uzde popuste, zli

/duhovi/ su tako smeoni i drski da zamišljaju da mogu da razore nebo, jer su protivni dobru i istini, pa stoga neprekidno žude za tim da razore nebo, i koliko im se dopusti, oni i pokušavaju da to učine (br. 8273 kraj). Volja da se razori nebo, ili volja da se sruše oni koji su tamo, ne pokazuje se kao neprijateljski upad (invazija), kao na zemlji, jer u drugom životu nema takvih upada ili borbi; nego se to pokazuje kao razaranje istine koja pripada veri, i dobra koje pripada ljubavi, jer istina od vere i dobro ljubavi sačinjavaju nebo. Oko toga postoje borbe i ratovi u drugom životu; a kako su prljavi i strašni ti ratovi, biće rečeno na kraju poglavlja, gde će se govoriti o tome, po Božanskoj milosti Gospodovoj. Rat opisan kod *Jovana: I bi rat u nebu; Mihailo i njegovi anđeli boriše se sa zmajem, i bori se zmaj i njegovi anđeli, ali ne nadvladaše (Otkr. XII.7)*, treba da se razume na ovaj način.

8296.(Stih 10) *Ti dunu vjetrom svojim*. Da ovo označava prisustvo Gopsoda s anđelima, vidi se iz onoga što je ranije objašnjeno (br. 8286).

8297. *I more ih pokri*. Da ovo označava da su ih pokrile sve obmane koje su imali, vidi se iz značenja *pokriti*, što je okružiti; i iz značenja *mora*, ovde voda Sufskoga mora, što su obmane od zala, zato što ovo more označava pakao. (Vidi br. 8099,8137,8138,8148).

8298. *I utonuše (otežāše) kao olovo u dubokoj vodi*. Da ovo označava da su ih njihova zla vukla dole ka nižim stvarima, kao tegovi na svetu, vidi se iz značenja duboko, što su niže stvari, i paklovi u pogledu zala (vidi rb. 8279); otuda utonuti u dubokoj vodi označava biti povuče na dole zbog zala. (Da zlli /duhovi/ tonu zbog svojih zala u paklovima, kao tegovi u svetu, vidi br. 8279), Kaže se kao olovo, jer se olovom označava zlo; međutim, gore se kaže padoše u dubinu kao kamen (stih 5), jer se kamenom označava obmana. I obmana i zlo su teški, pa stoga tonu; ipak, zlo koje uzrokuje težinu u duhovnom smislu, i zbog toga tone od svoje sopstvene težine; obman, međutim, ne tone od sebe nego zbog zla koje je u njolj; jer od sebe obmana nema težine, nego od zla koje je njoj, ona tone. Neka se zna da svi metali označavaju dobro ili istinu, a u obrnutom smislu, zlo ili obmanu. Olovo, koje je niži metal od ostalih, označava zlo koje je najniže, paje kao ono koje pripada spoljašnjem prirodnom; dok u dobrom smislu ono označava dobro istoga stepena, kao kod *Jeremije: Svi su odmetnici nad odmetnicima, idu te opadaju,*

mjed su I gvožđe, svi su pokvareni. Izgorješe mjehovi, oganj sažeže olovo, uzalud se pretapa, jer se zla ne mogu odlučiti (VI. 28-30). Kod Jezekilja: Sine čovječiji, dom Izrailjev posta mi droždina; svi su mjed I kositer I gvožđe I olovo u peći; droždina od srebra postaše (XXII.18).

8299. *U dubokoj vodi.* Da ovo označava biti obuzet (savladan) ogromnim brojem obmana, vidi se iz značenja *voda*, što su obmane od zla (o kojima upravo gore, br. 8297), stoga *duboka voda* označava obmane u ogromnom broju; da su bili obuzeti (savladani) ovima, vidi br. 8210,8232.

8300. Stihovi 11-13. *11. Ko je kao Ti među silnima, o Jehova? ko je kao ti slavan u svetosti, strašan u hvali, i da čini čudesa? 12. Ti pruži desnicu svoju, i proždrije ih zemlja. 13. Vodiš milošću svojom narod, koji si iskupio, vodiš krjepošću svojom u stan svetosti svoje.* *11. Ko je kao Ti među silnima, o Jehova?* označava da svaka istina od dobra proizilazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog; *ko je kao ti slavan u svetosti*, označava da je od Njega sve što je sveto; *strašan u hvali*, označava da samo Njemu pripada slava i hvala; *i da čini čudesa?* označava da od Njega potiču sva sredstva preko kojih se dolazi do moći; *12. Ti pruži desnicu svoju*, označava da se otuda pojavila dominacija moći nad svim stvarima; *i proždrije ih zemlja*, označava da je zbog samog prisustva Gospodovoga njima dolazilo prokletstvo i pakao. *13. Vodiš milošću svojom narod*, označava Božanski influks kod onih koji nisu činili zlo, i tako primali dobro; *koji si iskupio*, označava one koje je On izbavio od pakla; *vodiš krjepošću svojom u stan svetosti svoje*, označava da ih je Božanska moć Gospodova podigla u nebo u Božansko tamo.

8301. (Stih 11). *Ko je kao Ti među bogovima (silnima), o Jehova?* Da ovo označava da svaka istine od dobra proizilazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, vidi se iz značenja *bogova (silnih)*, što su istine (vidi br. 4402,7268,7873), ovde istine od dobra, jer se pravi upoređenje s Jehovom, pošto se kaže, *Ko je među bogovima kao Ti, o Jehova?* (Da *Jehova* u Reči označava Gospoda, vidi br. 1343,1736,6945,6956). Da se ovde misli *pod Jehovom* na Božansko Ljudsko, je stoga što ova pesma govori o izbavljenju onih koji su bili u duhovnoj crkvi, Gospodovim dolaskom u svet, i Njegovim Božanskim Ljudskim tada (br. 2661,2716,8018,8054.) Da se ovim rečima označava da svaka istina od dobra

proizilazi od Božanskog Ljudskog Gospodovog, je stoga što istine mogu da potiču od bilo koga; ali istine od dobra samo od Gospoda, stoga i od onih koji su u u dobru od Gospoda. Oni koji su u veri umišljenoj (persuazivnoj) a u zlom životu, oni misle i govore istine odvojene od dobra, kao što čine mnogi unutar crkve; ali ove istine nisu od dobra, stoga ne potiču od Gospoda, nego od njih samih. Da istine od dobra proizilaze od Gospoda, može se videti iz toga što je Gospod Dobro samo, jer On je Ljubav sama; od ovoga proizilazi istina kao svetlost u vreme proleća i leta, koje nosi toplinu u grudima, i čini da sve stvari na zemlji kao da primaju život: dok je istina koja nije od dobra, kao svetlost u vreme zime, kada sve stvari na zemlji zamiru. Da *bogovi* označavaju istine od dobra, je stoga što se *bogovima* (silnima) u dobrom smislu misli na anđele, koji se nazivaju *bogovima*, jer oni su prijemni oblici istine u kojoj je dobro od Gospoda. Anđeli, a stoga istine od dobra koje su od Gospoda, i one se označavaju *bogovima* u sledećim odlomcima kod *David*: *Bog stade u saboru Božijem, usred bogova izreče sud; Rehoh: bogovi ste, i sinovi Višnjega svi (LXXXII.1,6)*. Da su istine koje potiču od Gospoda ono što se ovde naziva *bogovima*, vidi se iz toga što se prvo kaže Sabor Božiji, u jednini; a kasnije, usred bogova (Da se *Bog* pominje u Reči tamo gde se govori o istini, vidi br. 2769,2807,2822,3921,4402,7010; i da se Bogom u najvišem smislu označava Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda, br. 7268.) Kod istoga: *Slavim Te, Gospode, od svega srca svojega, pred bogovima pjevam Tebi (Psalam CXXXVIII.1)*. *Nema među bogovima takvoga kakav si Ti, Gospode, i nema djela takvijeh kakva su Tvoja (Psalam LXXXVII.8)*. *Jer je Gospod velik Bog i velik je car nad svijem bogovima (XCV.3)*. *Jer Ti si, Gospode, visok nad svom zemljom i nadvišuješ sve bogove (Psalam XCVII.9)*. *Jer poznah da je velik Gospod, i Gospod naš svrh svijeh bogova (Psalam CXXXV.5)*. Otuda to da se Jehova naziva *Gospodar nad gospodarima* i *Bog nad bogovima* (Zak. Ponovljeni X.17; Jošua XXII.22; Psalam CXXXVI.2,3). Da se tako često kaže da je Jehova iznad svih bogova i da je On Bog nad bogovima, i da su se narodi razlikovali prema bogovima kojima su se klanjali; svaki narod je verovao da je njihov bog najviši među bogovima, i da se tako usadila u umove ideja o množini bogova, i da se raspravljalo koji je među njima najveći, što se jasno vidi iz istorijskih delova Reči na mnogim mestima; ovo mišljenje se bilo usadilo osobitou umove Jevreja, pa se stoga tako često kaže u Reči da je *Jehova viši od svih bogova, i da je On Car, i Bog bogova*. Da je ovo

mišljenje o množini bogova bilo usađeno u umove Jevreja više nego bilo kod drugih nacija, vidi se po njihovoj često apostaziji (otpadništvu), kada su bogoštovali druge bogove, o čemu se tako često govori u Reči (vidi Judije II.10-13,17,19; III.5-7; VIII.3,4; VIII.8; 1 o Caracima XIV.23,24;XIV.31-33;2 o Carevima XVI.1,10; XVII.7,15-17; XXI.3-7,21; i na drugim mestima.) Ta nacija bila je tako suluda da su ustima ispovedali Jehovu samo, ali su uprkos toga u srcu priznavali mnogo bogova, kao što se jasno može videti iz toga što su videli toliko mnogo čuda u Egiptu, i toliko kasnije; more koje se raspolovilo pred njima, i vojsku Faraonovu koja se utopila; stup od oblaka i od ognja koji se stalno pokazivao; manu koja je padala kao kiša iz neba; i samo prisustvo Jehove s takvom slavom i strahom na Brdu Sinajskom; i posle toga kad su priznali Jehovu za jedinog Boga – nekilko sedmica kasnije - neparavili su rezane (klesane) bogove da bi im se klanjali, samo zato što je Moses bio odložio svoj povratak; i kada je Aron načinio ove bogove, oni su iz gozbom slavili, žrtvama paljenicama i ponudama, i igrom. Otuda se vidi da je bogoštovanje mnogih bogova njma bilo prionulo za srce. Da je ta nacija bila takva više nego bilo koja druga, vidi se kod *Jeremije: Je li koji narod promijenio bogove iako nijesu bogovi? a moj narod promijeni slavu svoju na stvar zaludnu. Čudite se tome, nebesa, izgrozite se i upropastite se! veli Jehova. A gdje su bogovi tvoji koje si načinio sebi? neka ustanu, ako te mogu izbaviti kad si u nevolji; jer imaš, Juda, bogova koliko gradova (II.11.12,28)*. Osim toga, takav je karakter te nacije, da više nego druge nacije vole spoljašnje stvari, naime idole, i nisu radi da znalu bilo šta o unutrašnjim stvarima. Jer oni su najveće tvrđice među svim nacijama; i pošto vole zlato i srebro radi njih samih ,a ne radi njihove koristi, tvrđičluk kao što je njihov, je jedno osećanje kod njih u najvećem stepenu zemaljsko, i ono vuče na dole um sasvim u telu, i utapa ga u njega, i tako sasvim zatvara unutrašnje, tako da ništa od vere i ljubavi iz neba ne može da uđe. Otuda se jasno vidi koliko greše oni koji veruju da će ta nacija opet biti izabrana, ili da će Gospodova crkva opet preći njima, a sve druge da će biti odbačene; a lakše ćete obratiti kamen u veru u Gospoda, nego njih. Veruje se da će crkva njima biti vraćena stoga što proročke knjige Reči kažu u mnogim odlomcima da će se vratiti. Ali ne zna se da se u tim odlomcima *Judom i Jakovom, kao i Izrailjem* ne označava ta nacija, nego oni kod kojih je crkva.

8302. *Ko je kao Ti slavan u svetosti?* Da ovo označava da sve što je sveto, da je od Njega, vidi se iz značenja *Ko je kao Ti usvetosti?*, što znači da niko drugi nije tako svet; ali u unutrašnjem smislu, da sve što je sveti, da je od Njega, jer je On sama svetost. *Svetim* se označava Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda; ona se naziva *svetom*, i ona je oznčena *Svetim Duhom*, koji se stoga i naziva *Duhom istine* (Jovan XIV.16,17; XV.26,27;XVI.13), i nju šalje Gospod (Jovan XV.26,27); i da će uzeti od Gospoda i da će to javiti (Jovan XV.15). Pošto se svetost odnosi na Božansku Istinu koja proizilazi od Gospoda, stoga se anđeli, jer je primaju, nazivaju *svetim* (Mateja XXV.31; Marko VIII.38; Luka IX.26), a isto tako i proroci, a posebno Reč, koja je sama Božanska Istina. Gospod se zbog Božanske Istine koja je u Njemu, jer je od Njega, naziva *Svecem Izrailjevim*, *Svecem Jakovljevim*, *Božijom svetinjom*.

8303. *Strašan u hvali.* Da ovo označava da samo Njemu pripada slava i hvala, vidi se iz značenja *Strašan u hvali*, kada se kaže o Jehovi, a što znači da ga treba slaviti i bogoštovati, stoga samo Njemu pripada slava i hvala.

8304. *Da čini čudesa?* Da ovo označava da su od Njega sva sredstva kojima se postizemoć, vidi se iz značenja *strašno i čuda*, što su sredstva Božanske moći (vidi br. 6910). Da *strašno* označava sredstva Božanske moći, je stoga što se pomoću njih čovek doveo do toga da veruje da je Jehova viši od svih bogova, to jest, da nema drugoga boga osim Njega, stoga da samo Njega treba bogoštovati; a oni koji su bili u ovoj istini bili su posle uvedeni u istine Njegovog bogoštovanja, koje su istine sredstva moći; jer sva je moć u duhovnom smislu od Božanskog (vidi br. 3091,6344,6423,6948,8200). Moć u duhovnom smislu je tome da se nagna u beg i izbaci iz sebe paklenska četa, a što se izvodi samo uz pomoć istina. Otuda to, da se sa *Čini čudesa* označava da su od Gospod sva sredstva pomoću kojih se postiže moć. Sredstva Božanske moći su isto tako označena *čudesima* i kod *David*: *Pjevajte Mu i slavite Ga; slavite sva čudesa njegova. Pamтите njegova čudesa koja je učinio, znake njegove i sudove usta njegovijeh (Psalam CV.2-5)*. Da istine koje su od Gospoda imaju svu moć, jasno je iz Gospodovih reči Petru: *A i ja tebi kažem: ti si Petar, i na ovome kamenu sazidaću crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati. I daću ti ključeve od carstva nebeskoga; i što svežeš na zemlji biće*

svezano na nebesima; i što razdriješite na zemlji biće razdriješeno na nebesima (XVI.18-20). gde se Petrom pretstavlja vera; a kamenom (stenom) se u Reči označava vera; a ključem se označava moć (vidi predgovor u Postanju XXII. tako isto u br. 4738kraj, 6344kraj).

8305. (Stih 12.) *Ti pruži desnicu Svoju.* Da ovo označava da se vladavina moći nad svim stvarima pokazala iz toga, vidi se iz značenja *pružiti*, što se odnosi na vladavinu moći, a kada se kaže o Jehovi, odnosi se na svemoć (o kojoj vidi br. 7673); i iz značenja *desnice*, što je Božanska moć (o kojoj gore, br. 8281). Da to označava da se iz toga pokazala, naime, vladavina moći nad svim stvarima, vidi se iz onoga što sledi, da ih *jezemlja progutala*, čime se označava da su zbog Gospodovog prisustva predati prokletstvu, ili paklu.

8306. *I proždrije ih zemlja.* Da ovo označava da su postali prokleti, te da su sišli u pakao zbog samog Gospodovog prisustva, vidi se iz značenja *biti proždrt (progutan) zemljom*, što je prokletstvo i pakao; jer se *proždiranjem* označava padanje, ili bacanja, u pakao. Pakao je ispod na velikoj dubini, jer je vrlo odvojen od sunca neba, koje je Gospod, gde je najviše. Tamo su razdaljine u skladu s razlikama u osobinama i veličinama zala, a otude i obmana. Otuda to, da nebo izgleda kao da je gore, a pakao ispod. Osim toga, mesto gde su oni koji su u obmanama od zla, izgleda kao pusta zemlja, koja se naziva prokletom zemljom, pod koju se bacaju oni koji se bacaju u pakao (br. 7418). Da se ovo dešava zbog Gospodovog prisustva, vidi br. 8365. Otuda se sada sa *proždrije ih zemlja* označava prokletstvo i pakao; kao što je jasno kod *Mojsija: Ovako reče Mojsije zboru Koreja, Datana i Abirona: Ako li što novo učini Jehova, i zemlja otvori usta svoja, i proždre ih sa svijem što je njihovo, i siđu živi u grob, tada znajte da su ovi ljudi uvrijedili Jehovu. A kad izgovori riječi ove, rasjede se zemlja pod njima. I otvorivši zemlja usta svoja proždrije ih, i domove njihove i sve ljude Korejeve i sve blago njihovo. I tako siđoše sa svijem što imaše živi u grob, i pokri ih zemlja, i nesta ih iz zbora (Brojevi XVI.30-33).*

8307. (Stih 13.) *Vodiš milošću Svojom narod.* Da ovo označava Božanski influks kod onih koji se uklanjaju od zala, i tako primaju dobro, vidi se iz značenja *voditi milošću*, što je primati Božansko; pa stoga oni primaju Božansko koji se uklanjaju

od zala, označen je time Božanski influks kod njih. Što se tiče Gospodove milosti, ovakav je slučaj: Gospodova milost je neprekidna kod svakoga, jer Gospod hoće da se svi ljudi spasu, ma koliko da ih je; ali ova milost ne može da se uliva sve dok se zla na uklone, jer se zla i obmane opiru, i sprečavaju. Ali čim se zla uklone, milost se uliva, to jest, dobro od milosti od Gospoda, koje dobro je ljubav prema bližnjemu i vera. Otuda je jasno da je Gospodova milost sveopšta, to jest, prema svima, a da je posebna prema onima koji se uzdržavaju da ne čine zla. Čovek može da se uzdrži da ne čini zlo od sbe, ali ne može i da prima dobro od sebe: da čovek može da se uzdrži da ne čini zla od sebe je stoga što Gospod neprekindno utiče u njegovu volju ovim naporom, i na taj mu način daje sposobnost da se u svojoj slobodi odipire zlima, i da čini dobro. Gospod mu daje i sposobnost da ratume istinu; ali razlog da ne razume, je u tome što ne želi da razume, a to zbog toga što zlo pripada njegovom životu; jer obmana brani zlo, dok ga istina osuđuje. Otuda to da Gospod ne može da dariva čoveka duhovnim dobrom ako se ovaj ne odupre zlima.

8308. /*Narod/ koji si otkupio.* Da ovo označava one koje je On izbavio od pakla, vidi se iz značenja *otkupiti*, što je oslobodili od pakla (vidi br. 7205,7445).

8309. *Vodiš ih krjepošću Svojom u stan svetosti Svoje.* Da ovo označava da ih je Gospodova Božanska moć podigla u nebo u Božansko tamo, vidi se iz značenja *voditi krjepošću*, kada se govori o uzdizanju u nebo po Gospodu, što je biti uzdignut Božanskom moći (da *krjepost* doznachava moć, jasno je); i iz značenja *stana Svetosti* (svetoga stana), a što je nebo gde je Gospod; jer se *svetost* odnosi na Božansku Istinu koja čini nebo. Da *stan Jehovin, ili Gospodov*, označava nebo, a isto tako i dobro –jer u dobru je nebo – vidi se iz sledećih odlomaka kod *Mojsija: Pogledaj iz stana svetosti Svoje, iz neba, i blagoslovi narod Tvoj Izrailja (Zak. Ponovljeni XXVI.15).* Kod *Isaije: Pogledaj s neba, i vidi iz stana svetinje Svoje i slave Svoje (LXIII.15).* Kod *Davida: Ne ću dati sna očima svojim, ni vjeđama svojim drijema, dok ne nađm mjesta Gospodu, stana Bogu Jakovljevu. Uđimo u stan Njegov, poklonimo se podnožju nogu njegovijeh (CXXXII.4-7).* Da je *stan Jehovin*, to jest, *Gospodov*, u dobru, vidi se kod *Zaharije: Pjevaj i veseli se, kćeri Sionska, jer evo ja idem i nastavaću usred tebe, govori Jehova. I mnogi će se narodi prilijepiti*

ka Gospodu taj dan, i biće mi narod, i ja ću nastaviti usred tebe (II.4-7). Kod Jezikija: I namjestiću svetinju svoju usred njih na vijek. I šator će moj biti kod njih (XXXVII.26,27);svetinja označava /stanje/ gde je Božanska Istina u kojoj je Božansko Dobro.

8310. Stihovi 14-16. *14. Čuće narod; zadrhtaće; muka će spopasti one koji žive u zemlji Filistejskoj.15. Tada će se prepasti starješine Edomske, junake Moapske spopašće drhtaj, uplašiće se svi koji žive u Hananskoj.16. Spopašće ih strah i trepet; od veličine ruke Tvoje zamuknuće kao kamen, dokle ne prođe narod Tvoj, o Jehova, dokle ne prođe narod, koji si zadobio.(14.) Čuće narod, označava one koji su u obmani od zla svuda; zadrhtaće, označava strah; muka će spopasti one koji žive u zemlji Filistejskoj, označava očaj da se proširi njihova prevlast, na strani onih koji su u veri odvojenoj od dobra. (15.) Tada će se prepasti starješine Edomske, označava one koji su slični s onima koji su u životu zla od ljubavi prema sebi; junake Moapske spopašće drhtaj,označava one u životu obmane od ove ljubavi; uplašiće se svi, označava da se nisu usuđivali na urade bilo šta; koji žive u Hananskoj, označava one koji su slični s onima koji pripadaju crkvi, koji su preljubochinili dobra i falsifikovali istine. (16.) Spopašće ih strah i trepet, označava da su oni bili bez ikakve nade da će prevladati; ; od veličine ruke Tvoje, označava svemoć; zamuknuće kao kamen, označava padanje na dole kao olovo; dokle ne prođe narod Tvoj, označava daće tako bezopasno od napadanja biti izbavljeni oni koji su u stanju da primaju istinu od dobra i dobro od istine; o Jehova, dokle ne prođe narod,označava da će na taj način oni, koji pripadaju crkvi i koji su u istini i dobru, biti izbavljeni; koji si zadobio, označava one koji su tako pripali Gospodu.*

8311. (Stih 14.) *Čuće narod.* Da ovo označava sve one koji su u obmani od zla svuda, vidi se iz značenja naroda, što su oni u istinama od dobra, a a u obrnutom smislu one u obmanama od zla (vidi br. 1259,1260,3581,4619). kaže se, u obmana od zla, kako bi se razlikovali od onih koji su u obmanam ali ipak u dobru. Oni koji su u obmana a ipak u dobru, to su oni koji unutar crkve koji su u jeresima (krivoverjima) a i usto vreme u u životu dobra; kao i sve one koji su izvan crkva ali su u dobru; Ali kod ovih, obmane ne osuđuju , osim kad su obmane koje su suprotne dobru, i kad razaraju sami život dobra. Ali obmane koje nisu suprotne

dobru, su odista obmane, ali u odnosu na dobro života, kome se ne protive, one skoro gube osobine obmane, što se postiže njihovom primenom u dobro. Jer se ovakve obmane mogu primeniti na dobro, a mogu se primeniti i na zlo. Ako se primene na dobro, one postaju blage; ali ako na zlo, one otvrdnu; jer se obmane mogu primeniti na dobro isto kao što se istine mogu primeniti na zlo, jer se sve istine falsifikuju kada se primene na zlo. Uzmite kao primer, da sama vera spasava. U sebi, ovo je obmana, osobito kod zlih/ljudi/, koji tako isključuju da ljubav prema bližnjem doprinosi spasenju. Ali ova obmana postaje blaga kod onih koji su u dobru života, jer oni to primenjuju u dobro, govoreći da vera sama spasava, ali da vere nema ako nema plodova, a to su dobra dela. Tako i u svim drugim slučajevima. U onome što sada sledi, govori se o onima koji su bili u obmana od zla, i u zlima od obmana, i koji su bili bačeni u pakao kad je Gospod došao u svet. Jer ima mnogo vrsta zla, pa stoga i obmana, jer svaka vrsta zla ima svoju obmanu koja je prati. Jer obmana proizlazi od zla, i ona je zlo u formi (forma zla), isto kao što je intelekt forma čovekove volje; jer se volja osvetljava pomoću onoga što je u intelektu, i postaje njena slika, i pretstavlja sebe u slici, i to preko ideja, a ove opet preko reči. Ovo se kaže kako bi se znalo da ima mnogo vrsta zala, a otuda i obmana. Ove su prvo bile opisane *Egipćanima*, a sada, ili u ovim stihovima, *Filistejcima*, *Edomskim starešinama*, *Moapskimjunacima*, i *Hananejcima*, za koje se kaže da su se uplašili, jer su bili čuli da će biti bačeni u pakao kao oni koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem i u životu zla, a koji su bili označeni *Egipćanima*, i da i oni sami na isti način treba da budu bačeni u pakao, kako bi oni koji su u dobru i istini mogli proći neometano i bez povreda, i mogli biti uvedeni u nebo. Ovo je poslednje označeno rečima i sledećom stihovima (16,17); *spopašće ih strah i trepet; od veličine ruke Tvoje zamuknuće kao kamen, dokle ne prođe narod Tvoj, o Jehova, dok ne prođe narod Tvoj, koji si zadobio. Odvešćeš ih i posadićeš ih na gori našljedstva svojega, na mjestu koje si izabrao sebi za stan, u svetinji, o Jehova, koju su ruke Tvoje utvrdile.*

8312. *I drhtaće.* Da ovo označava strah, vidi se bez objašnjavanja.

8313. *Muka će spopasti one koji žive u zemlji Filistejskoj.* Da ovo označava očajnički napor onih koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemju, da prošire svoju

nadmoć, vidi se iz značenja *muke*, što označava njihovo očajanje što ne mogu dalje da šire svoju prevlast (o čemu niže); i iz značenja *onih koji žive u zemlji Filistejskoj*, a to su oni koji su u veri odovjenoj od dobra ljubav prema bližnjem (br. 1197,1198,3412,8093,8099). Oni se razlikuju od *Egipćanapotome*što oni isključuju dobra ljubavi prema bližnjem, verujući da se čovek izbavlja verom bez njih. Iz ove prve postavke njihove doktrine rođene su mnoge zablude; kao ta da se čovek spasava samo preko milosti ma kako da je živeo; da se verom peru svi grehovi i zla, i da se tako čovek opravdava (postaje pravednikom); tako isto, da se spasenje odigrava u trenutku, čak i u času smrti, kroz ispovest vere; tako da osećanje nebeske ljubavi na sačinjava nebo kod čoveka. Ovi su Filistejci, i oni se nazivaju *neobrezanima* zbog zala ljubavi prema sebi i svetu,koje su u njegovom životu. Da ovde *muka* označava očajanje, je stoga što se ovde misli na krajnju muku (bol), kao što je prođajni bol (muka). U izvornom jeziku ta reč označava takvu bol. Očajanje ili najviša bol (muka) opisuje se u Reči muka porodilje, kao kod *David*a:- *Jer. gle, carevi se zemaljski sabraše, ali prođpše svi. Trepet obuze ih ondje, mučiše se kao porodilja (Psalam XLVIII.4,7). Kod Jeremije:Car Babilonski kad čuje glas o njima, klonuće mu ruke, tuga će ga spopasti i bolovi kao porodilju (L.43).Kod Isaije:Ridajte jer je blizu dan Jehovin; doći će kao pustoš od Svemogućega. Oni će se smesti, muke i bolovi spopašće ih, mučiće se kao porodilja, prepašće se jedan od drugoga (XIII.6-8).Kod Jeremije: Evo narod će doći iz zemlje sjeverne, i velik će narod ustati od krajeva zemaljskih. Luk i koplje nosiće; žestoki će biti i nemilostivi, glas će im bučati kao more, i jahaće na konjma, spremni kao junaci da se biju s tobom, kćeri Sionska. Kad čujemo glas o njemu, klonuće nam ruke, tuga će nas spopasti i bolovi kao porodilju (VI.22-24).* Ovde se govori o pustošenju istine kod onih koji u zlu; narod iz *zemlje sjeverne* označava one koji su u obmanama od zla; *veliki narod od krajeva zemaljskih* označava one koji su u zlima sasvim suprotstavljenim dobru; *luk i koplje nosiće* označava da se bore /polazeći/od lažnih doktrina; *glas će im bučati kao more* označava umovanja; *jahaće na konjma* označava razglabanje kao da je to od intelektualnog; *spremni kao junaci da se biju* označava požude da se napada istina; *klonuće nam ruke (strah će nas spopasti)* označava muku što se napada na istinu; *bolovi kao u porodilje* označava očajanje što je dobro povređeno. Iz ovoga je jasna da se mukom (bolom) označava očajanja što se vređa dobro; *da strahspopade* one koji žive u zemlji Filistejskoj, označava

očajanje, to jest, beznađe da će proširiti svoju prevlast, je stoga što Filistejci , to jest, oni koji drže da spasenje dolazi od vere bez dobra ljubavi prema bližnjemu, u drugom životu neoprekidno nastoje da vladaju, boreći se protivu ostalih; i to sve dok se ne opustoše u pogledu poznanja istina vere. Jer u drugom životu svako zadrži načela svoje vere , koja je imao u životu tela, a samo oni ih promene (ta načela) koji su živeli u dobru života; jer dobro želi istinu, i rado je prima, jer su slični (homogeni). A oni koji su bili u životu zla, ti ne menjaju /svoja verska načela/; ona kao da su tvrda, i oni odbacuju istine i tada su u takvoj tami da ih /istine/ ni ne vide; oni vide samo ono što potvrđuje njihova načela, a ne ono što se pritivi njima. Međutim, oni veruju da su inteligentniji od svih drugih; ali oni znaju samo kako da umuju uz pomoć načela koja su usvojili; stoga su oni ti koji najviše napadaju ljubav prema bližnjemu, stoga i oni koji žele da vladaju. jer oni koji su u ljubavi prema bližnjemu, oni su ponizni, i žele da služe kao da su najniži; dok su oni koji su u veri bez ljubavi prema bližnjemu, naduveni (umišljeni), i žele da im svi služe, kao da su najviši. Stoga oni smatraju da je nebo u tome da se gospodari (vlada); a pošto veruju da su oni više inteligentni od ostalih, oni zamišljaju da će oni biti arhanđeli, i da će im mnogi služiti, isto taklo, u skladu s rečima kod Danila, da *i razumni (inteligentni) će sijati kao svjetlost nebeska, i koji mnoge privedoše k pravdi, kao zvijezde vazda i do vijeka (XII.3)*. Ali umesto svetlosti oni imaju mrak.

8314. (Stih 15.) *Tada će se prepasti starješine (duces)Edomske.* Da ovo označava slične s onima u životu zla od ljubavi prema sebi, vidi se iz značenja *starješina (vođa)*, a što su vođe (glavari), a to su oni koji od ljubavi prema sebi prijanjaju za obmane a odbacuju istine, a u smislu odvojeno od osobe, to je zlo ljubavi prema sebi kojemu se obmana pridružuje I koje odbacuje istinu, stoga su to oni koji su u životu zla od te ljubavi, naime, od ljubavi prema sebi. Što se tiče ovih vođa, njima se označavaju starješine, stoga sve I svaka stvar, pod kojima su ostale; kao na primer, *trećina vođa* (br. 8150,8276); I oni se odnose na dobro, a u obrnutom smislu na zlo. Međutim, *starješinama (knezovima)* označavaju se glavne ili prve stvari pod kojima su ostale (br. 1482,2089,5044), ali se one odnose na istinu. Neka se zna da u Reči ima izraza koji pripadaju klasi duhovnih stvari, I drugih koji pripadaju klasi nebeskih stvari kao što su one koje pripadaju dobru ili ljubavi.

Onaj ko zna ove stvari, može na prvi pogled da zna ili kada čita iz Reči, osobito u njenom izvornom jeziku, gde u unutrašnjem smislu ovakve stvari, o kojima se govori, pripadaju istini, ili takve stvari pripadaju dobru. Takav je slučaj I sa značenjem kneževa I starješina (poglavar); *kneževi* označavaju prve stvari, I odnose se na dobro ljubavi. U obrnutom smislu, *kneževi* se odnose na obmane vere, a *starješine* na zla ljubavi. Stoga se kaže, da su se oni koji su vladali u Edomom, nazivali *kneževima* (Postanje XXXVI. 15-21,29,30,40-43). Razlog je to što se Edomom označava dobro nebeske ljubavi, a u obrnutom smislu zlo ljubavi prema sebi; ali kod sinova Izrailjevih, oni koji su bili ispred ostalih, nisu se nazivali starješinama (poglavarima) nego kneževima (Postanje XXV.16), jer su se Ismailom označavali oni koji su u istini (br. 3263,3268,4747). Iz ovoga razloga su se oni koji su bili ispred ostalih u Izrailju, nazivali kneževima (Brojevi XII.2,10.18,24.30.36,48.54),jer su Izrailjem bili pretstavljeni oni koji su u istini I dobru vere. Dok su oni koji su prevodili Judu nazivali vođama (poglavarima, starješinama), jer se *Judom* pretstavljau oni koji su u dobru ljubavi, kao kod *Zaharije: I biće kao poglavar u Judi (IX.7).Te će govoriti glavari Judini u srcu svom: jaki su stanovnici Jerusalimski nad vojskama, Bogom svojim. U onaj ću dan učiniti da glavari Judini budu kao ognjište u drvima I kao luč zapaljen (XII.7,8).*

8315. *Junake Moapske.* Da ovo označava one koji su u životu obmane od ove ljubavi, vidi se iz značenja *junaka*, što su stvari koje vladaju I koje nadvladavaju; I iz reprezentacije *Moaba*, a to su oni koji su u prirodnom dobru I koji lako dopuštaju da se zavedu (vidi br. 2468), stoga oni koji su u životu obmane; jer oni su u prirodnom dobru, a ne u dobru od istine vere, stoga ne u duhovnom dobru, te dopuštaju da ih se navede da veruju obmane svake vrste, stoga I da žive u skladu s njima. Oni se zavode od istina u obmane osobito preko onih stvari koje idu u prilog njihovim ljubavima (kojih potstiču u onome što oni vole). (Da oni koji su u prirodnom dobru, a ne I u duhovnom dobru, da ne mogu da budu vođeni influksom od neba, vidi br. 3470,3471,3571,4988,5032,6208,8002). Izraz kojim se označava *junak* u izvornom jeziku, odnosi se na one koji su u istine od dobra, a u obrnutom smislu, na one koji su u obmani od zla; u ovom poslednjem smislu reč se koristi kod *Jezekilja XXXI.11; 2 o Carevima XXIV.15.*

8316. */Junake Moabske/ spopade drhat.* Da ovo označava da se nisu usuđivali da urade bilo šta, vidi se iz značenja *bitispopadnut od straha*, što znači ne usuđivati se bilo šta učiniti, jer kod onih koji drhte od straha, krv se hladi i jurne u vene; krvotok se zaustavlja; stoga i živci postaju opušteni i opada im snaga, tako da se ne usuđuju da učine bilo šta.

8317. *Uplašiće se svi koji žive u Hananskoj.* Da ovo označava one koji su slični s onima u crkvi koji su preljubočinili dobra i falsifikovali istine, vidi se iz značenja *Hananejaca*, a to su oni koji pripadaju crkvi, a koji su preljubočinili dobra i falsifikovali istine. Da se *Hananejcima* označavaju oni koji pripadaju crkvi, je stoga što je Gospodova crkva bila u zemlji Hananskoj od pradrevnih vremena (vidi br. 3686,4447,4454,6516). Da su označeni oni koji su preljubočinili dobra i falsifikovali istine, je stoga što su narodima tamo, koje su sinovi Izrailjevui izagnali, pretstavljena zla, a isto tako i obmane vere (vidi br. 8054).

8318. (Stih 16.) *Spopašće ih strah i trepet.* Da ovo označava da su bili izgubili nadu da će vladati, vidi se iz značenja *straha i trepeta*, kada se odnosi na one koji su u ljubavi prema sebi a otuda i u obmanama i zlima, koji su označeni *starješinama (glavarina) Edomskim i junacima Moapskim*, a što znači da su bili bez nade da će vladati; jer oni koji su u ljubavi prema sebi nepretanožele da vladaju; i kada ih spopadne strah zbog pobjedničkih neprijatelja, tada gube svaku nadu da će vladati. Trebada se zna da zla imaju dvostruko poreklo; naime, od ljubavi prema sebi, i od ljubavi prema svetu. Oni koji su u ljubavi prema sebi, vole samo sebe, a preziru druge osim one koji s njima čine jedno, voleći one koji ne vole njih, nego sami sebe, jer u njima vide sebe. Zla ovoga porekla su najgora od svih; jer oni koji su u njima, ti ne samo preziru druge kad ih uporede sa sobom, nego ih progone i vređaju, i mrze ih iz najmanjeg uzroka, i tada dišu željom da ih unište. Na ovaj način osveta i okrutnost postanu uživanje njihovog života. Oni koji su u zlu ove ljubavi, ti su u paklu na dubini koja odgovara osobini i veličini ove ljubavi /prema sebi/. Dok oni koji su u ljubavi prema svetu, ni oni ne cene svoga bližnjega, a cene ga samo zbog njegovog bogatstva, a ne njega samoga. Oni žele da poseduju sve što pripada njihovom bližnjem, i kada su u ovoj požudi, tada nemaju ni ljubavi prema bližnjemu ni milosti. Jer lišiti bližnjega njegovih dobara, uživanje je

njihovog života, osobito kod onh koji su prljave tvrdice, to jest, koji vole zlato I srebro radi samog zlata I srebra, a ne radi toga što su korisni. Oni kod kojih vlada ova ljubav /prema svetu/, I oni su u paklovima, ali ne u tako dubokim kao oni koji su u ljubavi prema sebi. Pored ova dva porekla zla, postoji I treće, a to je činiti zlo vođen načelima lažne religije; ali ovo zlo treba smatrati zlom samo u slučaju onih koji su u ljubavi prema sebi I svetu; ali ne u slučaju onih koji su u ljubavi prema bližnjemu I u njihovom dobru; jer njihov cilj je dobro, a cilj odeđuje osobine svim stvarima (vidi 8311).

8319. *Od veličine rukeTvoje.* Da ovo označava, od svemoći (vidi br. 878,4931-4937), a kad se to kaže o Božanskom, to je svemoć.

8320. *Zamuknuće kao kamen.* Da ovo označava pasti dole kao olovo, vidi se iz onoga što je već objašnjeno (br. 8279,8298).

8321. *Dok ne prođe narod, /o Jehova/.* Da ovo označava da će svi biti spaseni, bez opasnosti od napadanja, koji su u stanju da primaju istinu od dobra I dobro od istine, vidi se iz značenja *proći*, što je spasiti bez opasnosti od napadanja; jer kad oni kojisu bili u obmanama od zla, I koji su napadali bili bačeni u pakao I tako uklonjeni, tada više nije bilo ničega što je smetako I sprečavalo primanje dobra I istine od Gospoda, unoseći obmane I zla. To je ono što je ovde označeno sa *proći*; sve dok zli nisu bili bačeni u pakao, skoro niko nije mogao da *prođe*, to jest, da se spase; jer su tada zli neprestano potsticali zla I obmane kod onih koji su dolazili u drugi život, I tako ih odvrćali od dobra I istine. Da bi stoga oni koji su biliu doru I istini mogli biti oslobođeni od ovakvih napadača, Gospod je došao u svet;I kad je bio u svetu, tada je neprekidnim iskušanjima u Svom Ljudskom, I neprekidnim poredama u njima, sve je takve pokorio, I posle, Svojim prisustvom, učinio da budu bačeni u pakao, gde su ih opsedala njihova sopstvena zla I obmane, da bi tamo bili držani kroz večnost. *Narodom* se ovde označavaju oni koji su u stanju da primaju istinu od dobra I dobro od istine, jer *narod* u opšte označava one koji su u istini I dobru vere (br. 1259,1260,3581,4619); ovde, označava *Izrailja*, to jest, one koji su u duhovnoj crkvi, ili što je isto, koji su u istini od dobra I u dobru od istine (br. 7957,8234). Kaže se , sposobnost da se prima istina od dobra I dobro od istine, jer za ovo su sposobni samo oni koji koji su živeli životom ljubavi prema

bližnjemu. Ovaj život daje tu sposobnost. Kako mnogo greše oni koji veruju da vera bez ljubavi premabližnjemu može dati ovu osobinu; jer je vera bez ljubavi prema bližnjemu tvrda i pruža otpor, i odbacuje sav influks od Gospoda; dok se ljubav prema bližnjemu s verom povinuje, meka je, i prima influks. Otuda to da ljubav ka bližnjem daje tu sposobnost, ali ne vera bez ljubavi prema bližnjemu; i pošto ljubav prema bližnjemu daje tu sposobnost, to ona i spasava; jer oni koji se spasavaju, ne spasavaju se po samoj ljubavi prema bližnjemu, nego preko ljubavi ka bližnjemu od Gospoda, stoga sposobnošću da to primaju.

8322. *Dok narod ne prođe.* Da ovo označava da će oni koji pripadaju crkvi a koji su u istini i u dobru, biti izbačeni, vidi se iz onoga što je bilo pokazano upravo gore.

8323. *Koje si zadobio.* Da ovo označava one koji su postali Gospodovi, vidi se iz značenjaza *dobiti*, što je biti Njegov. Jer se ovde govori o onima koji su u istini i u dobru, radi čijeg je spasenja Gospod došao u svet; to su oni koji su označeni kao oni koji pripadaju Gospodu. Na drugim mestima, oni se nazivau *iskupljeni (izbačeni)*, kao kod *Isaije: Nijesi li ti isušila more, od dubine morske načinila put da prođu izbačeni? Tako oni koje iskupi Jehova neka se vrate i dođu na Sion pjevajući (Li.10,11).*

8324. Stihovi 17-19. *17. Odvešćeš ih i posadićeš ih na gori našljedstva Svojega, na mjestu koje si Sebi za stan spremio, o Jehova, koju su ruke Tvoje utvrdile.18. Jehova će carovati do vijeka.19. Jer uđoše konji Faraonovi s kolima njegovijem i s konjicama njegovijem u more, i Jehova povrati na njih vodu morsku; a sinovi Izrailjevi prijeđoše suhim preko mora.(17.) Odvešćeš ih, označava uzdizanje; i posadićeš ih, označava neprekidnopreporađanje; na gori našljedstva Svojega, označava nebo gde je ljubav prema bližnjemju; na mjestu koje si Sebi, označava mesto gde je Gospod; za stan spremio, o Jehova, koju su ruke Tvoje utvrdile, označava nebo gde su oni koji su u istini vere od Gospoda;(18.) Jehova će carovati do vijeka, označava da je samo Gospod Gospod neba i zemlje. (19.) Jer uđoše konji Faraonovi s kolima njegovijem i s konjicama njegovijem, označava sve obmane odizopačenog intelektualnog kod onih koji su bili u veri odvojenoj i u zluživota; u more, označava prokletstvo; i Jehova povrati na njih vodu morsku, označava da su se obmane od zla, koje su oni namenili dobrima, okrenule na njih*

same, zbog prisusutva Gospoda kod onih koji su bili u dobru; ; a sinovi Izrailjevi prijedoše suhim preko mora, označava da su oni koji su bili u dobru od istine i u istini od dobra, prešli nezbedno kroz oblast toga pakla.

8325. (Stih 17.) *Odvešćeš ih.* Da ovo označava uzdizanje, vidi se iz značenja *odvesti*, jer nebo je pred spoljašnjih vidom duhova visoko, a pred unutrašnjim vidom, kao što je vid anđela, unutra; jer sve unutrašnje u drugom životu predstavljeno je kao da je iznad, a sve spoljašnje ko da je ispod; otuda to da nebo izgleda iznad, a pakao ispod (br. 2148,3084,4599,5146); jer ima stanja istine i dobra, a u obrnutom smislu stanja obmane i zla, koja su predstavljena u drugom životu visinama i dubinama; (br.2148,3084,4599,5146); jer su to stanja istine i dobra, a u obrnutom smislu, stanja obmane i zla, koja su u drugom životu predstavljenavisinama i dubinama; jednom rečju, koja su predstavljena razdaljinama i mestima (br.2625,2837,3356,3384,4321,4882,5605,7381). Iz samog ovoga iskustva može se zaključiti koliko je prirodnom čoveku teško da razume duhovne stvari, stoga i one stavri koje se odnose na nebo. Koji prirodni čovek može da shvati da nema prostora i vremena u nebu, nego ima stanja umesto toga? naime, stanja dobra ili stanje od *Esse*, umesto prostora, i stanja istine ili stanja od *Existere*, umesto vremena? Zar ne će prirodni čovek poverovati da je sve praznina i ništalotamo gde nema prostora i vremena? Otuda je jasno da ako prirodni čovek zaključa u sebi da ne treba verovati ništa što se ne može razumeti, on se tada baca u velike zablude. Onako kako je sa prostorom i vremenom, tako je i sa mnogim drugim stvarima; kao, na primer, prirodni čovek mora da pada u neku fanatiziju kada misli o Božanskom , kada misli šta je Božansko radilo pre stvaranja sveta, šta je ono radilo od večnosti do tada; tako se /prirodni čovek/ ne može izvući iz ove teškoće sve do se ne ukloni de ja vremena i prostora. Kad anđeli razmišljaju o ovoj večnosti, oni nikako ne misle od vremena i od prostora, nego od stanja.U drugom životu, pokazuju se dve statue, delomično do tela (puti), delomično od kamena, postavljena na obronku stvorenog svemira, napred na levo; za njih se kaže da one progutaju one koji misle o tome šta je Božansko radilo od večnosti pre nego li je svet stvoren. Ovo gutanje predstavlja da čovek može da misli samo od vremen i prostora, i da se ne može tome oteti, osim od Božanskog, što se izvodi ili tako što razasspe ovu misao, ili tako što se ukloni ideja vremena.

8326. *I posadićeš ih.* Da ovo označava neprekidno preporađanje, vidi se iz značenja *posaditi*, što je ponovo se roditi, jer ponovno rađanje je kao posaditi; jer kadse drvo posadi, ono raste i dobija grane, lišće i plodove, a od semena plodova raste u novo drveće; i tako dalje. Slučaj je sličan čovekovom preporađanju, pa se stoga u Reči čovek upoređuje sa drvetom, a preporođeni čovek sa vrtom ili sa rajem; istine vere kod njega upoređuju se sa lišćem, a dobra ljubavi prema bližnjem sa plodovima, seme od kojega počinje novo drvo, s istinama koje su od dobra, ili što je isto, s verom koja je od ljubavi prema bližnjem. Kaže se, *neprekidno preporađanje*, zato što se čovekov preporod nikad ne završava; čovek se neprestano usavršava ne samo dok je u svetu, nego i u drugom životu kroz večnost; međutim, nikad ne može da dođe do takvog savršenstva da bi se mogao uporediti sa Božanskim.

8327. *Na gori našljedstva Svojega.* Da ovo označava nebo gde je ljubav prema bližnjemu, vidi se iz značenja *gore našljedstva*, a to je nebo; jer se *gorom* označava dobro ljubavi (vidi br. 795,796,4210,6435), a *našljedstvom* život drugoga /čoveka/, ovde Gospoda, to jest, život dobra i istine koji su od Gospoda; jer oni koji su su ovome životu, nazivaju se *našljednici carstva i sinovi* (br. 2658,2851,3672,7212). Pošto su ove stavri označene *gorom našljedstva*, to se time označava nebo; jer je nebo nebo zbog dobra ljubavi, i ono je našljedstvo onima koji su Gospodovi.

8328. *Na mjestu koje si sebi za stan spremio.* Da ovo označava /mesto/ gde je Gospod, vidi se iz značenja *mesta*, što je stanje (o čemu upravo gore, br. 8325), ovdestanje dobra od Božanskog, jer se označava nebo; i iz značenja *stana Jehovinog*, ili *Sebi za stan*, što je tamo gde je Gospod. (Da se *stanovati* odnosi na dobro, vidi br. 2712,3613; i da *stan Jehovim* označava dobro, a otuda i nebo, br. 8269,8309; da je Gospod *Jehova* u Reči, vidi gore, br. 8261.)Gospod često govori o Ocu koji je u nebima /nebesima/, čim misli na Božansko u nebu, stoga Dobro koje je u nebu. Gledano u sebi, Božansko Samo je iznad neba; dok je Božansko u nebima Dobro koje je u Istini koja proizilazi od Božanskog. Na to se misli pod *Ocem* koji je na nebesima, kao kod *Mateje: Da budete sinovi Oca svojega koji je na nebesima. Budite dakle savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski (V.45,48;*

*VI.1).Oče naš koji si na nebesima, neka se sveti ime Tvoje (VI.9).Onaj koji čini volju Oca kojega koji je na nebesima (VII.2)(kao i u X.32,33;XVI.17;XVIII.10,14,19.)*Božansko, koje je u nebima, je Dobro koje je u Božanskoj Istini koja proizilazi od Gospoda; ali Božansko iznad neba je Božansko Dobro Samo. Da se *mjestom stana Tvojega* označava nebo gde je Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda, a koja je u nebima dobro, može se ilustrovati upoređivanjem sa suncem, i sa svetlošću od sunca. U suncu je vatra; ali od sunca proizilazi svetlost koja je u toplini, zbog čega u vrtovima sve klija, i postaje kao rajski vrt. Vatra sama od sunca ne prelazi na zemlju, jer bi zapalila i izgorela sve stvari, ali dolazi svetlost u kojoj je toplina od vatre sunca. U duhovnom smislu, ova svetlost je Božanska Istina, toplina je dobro u Istini od Božanskog Dobra, a raj iz toga je nebo.

8329.*/U mjestu/koje si Ti sebi pripremio, o Jehova.* Da ovo označava da je to od samog Gospoda, vidi se iz *pripremio* kada se govori o preporodu I o nebu, a što znači da je to od Gospoda samog; jer sve u preporodu, I sve u nebu, od Gospoda je.

8330. *U svetinji koju su ruke Tvoje, o Jehova, utvrdile.* Da ovo označava nebo gde su oni koji su u istini vere od Gospoda, vidi se iz značenja *svetinje*, što je nebo gde je istina vere (o čemu niže); i iz značenja *Tvoje ruke utvrdile*, što je ono što je od Gospoda. Za svjetnju se kaže, *koju su Tvoje ruke utvrdile*, jer ruke se odnose na istinu, I označavaju moć. (Da se *ruke* odnose na istinu, vidi br. 3091,8281; I da označavaju moć, br. 878,3387,5328,8281); I da se *svetinja*, na sličan način, odnosi na istinu, br. 8302.) Ali reči koje prethode, kao stan u *kome obitavaš, o Jehova, I koji si pripremio, o Jehova*, odnose se na dobro, jer se govori o *gori našljedstva*, kojom se označava nebo, gde je dobro ljubavi prema bližnjemu (br. 8327).(Da u Reči ima izraza koji se odnose na dobro, I onih koji se odnose na istinu, vidi br. 8314). Šta je označeno *neбом* u kome je dobro ljubavi prema bližnjemu, a što je označeno *gorom našljedstva*, a šta *neбом* u kome je istina vere, koja je *svetinja*, biće kazano u kratko. Nebo u kome je dobro ljubavi prema bližnjemu, je ono u kome su unutrašnji /anđeli/ koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu; dok je nebo u kome je istina vere ono u kome su spoljašnji /anđeli/ koji pripadaju

ovome carstvu. Oni koji su unutrašnji, oni su u samoj ljubavi prema bližnjemu, a otuda u veri; dok oni koji su spoljašnji, to su oni koji su u veri, ali ne još i u ljubavi prema bližnjemu. Ovi poslednji čine dobro iz poslušnosti, dok oni prvi ga čine iz osećanja. Iz ovoga je jasno šta je označeno nebom u kme je dobro ljubavi prema bližnjemu, a šta nebom u kome je istina vere. U pogledusvetinje, ovo u najvišem smislu označava istinu vere koja je od Gospoda, a otuda u reprezentativnom smislu to je Gospodovo duhovno carstvo, a isto tako i duhovna crkva, a otuda i preporođeni čovek koji je crkva, a u smislu odvojenom od ovih /smislova/, označava istinu vere, stoga samu veru. (Šta sveto označava, b. 8302.) Otuda to, da se nebo naziva *svetinjom* zbog istine vere koja je od Gospoda, kao kod *David*: *Da te usliši Jehova u dan žalosti; da ti pošlje pomoć iz svetinje, I sa Siona da te potkrijepi (Psalam XX.1,2)*; ovde se *svetinjom* označava nebo gde je istina vere; *Sion* označava nebo gde je dobro ljubavi. *Vidješe kako ideš, o Bože, kako u svetinji ide Bog moj, car moj. Divan si Bože, u svetinji svojoj! Bog Izrailjev daje silu I krjepost narodu (Psalam LXVIII.24,25)*. *svetinja* označava nebo gde je istina vere, otkuda se kaže *Bog*, a ne *Jehova*, *I Car*; jer *Bog* se kaže tamo gde se govori o istini, a *Jehova* gde se govori o dobru (br. 2586,2769,207,2722,3921kraj,7268), i zato što *Car* označava istinu (br. 1672,1728,2015,3009,4581,6148). Kod istoga: *Napisaće se ovo potonjem rodu, I narod nanovo stvoren hvaliće Jehovu, što je prinikao sa svetinje svoje, Jehova pogledao s neba na zemlju. da čuje uzdisanje sužnjevo, I odriješi sinove smrtne (Psalam CII.18-20)*. *Svetinja* i ovde onačava nebo u pogledu istine vere. Kod istoga: *Hvalite Boga u svetinji Njegovoj, hvaligte ga na tvrđi slave Njegove (CL.1)*. *Hvalite u svetinji* označava od istine vere koja je od Gospoda; a *slavite Ga u tvrđi /tvrđavi/* označava dobro ljubavi prema bližnjemu koja je od Gospoda.

8331. (Stih 18.) *Jehova će carovati do vijeka*. Da ovo označava da je samo Gospod Gospod neba i zemlje, vidi se iz toga što se o Jehovi, odnosno o Gospodu, može reći da će carovati do vijeka; a o anđelima, da će i oni carovati, ali od Gospoda, stoga je to Gospod sam koji vlada kroz njih. Bilo je uobičajeno kod drevnih, koji su pripadali crkvi, da kažu, *Bog vlada ili Bog će vladati večno*, čime je bilo označeno da je to dobro za crkvu, zato što su u njoj dobro i istina od Božanskog; u opšte, ovim je bilo označeno da je Jehova jedini Bog; a oni koji su bili poučeni o dolasku

Gospoda, time su označavali da je Gospod jedini Gospod neba I zemlje. Zato što je u crkvi kod drevnih bilo uobičajeno kazati, *Bog vlada, i Bog će vladati*, stoga je David I nekim Psalmima upisao ove reči, *Jehova će vladati (carovati)* (vidi Psalm XCIII.1;XCVII.1;XCIX.1). I u ovim odlomcima: *Jehova je car do vijeka, Bog tvoj, Sione, od koljena do koljena (Psalam CXLVI.10)*. Kod *Isaije: kako su krasne na gorama noge onoga koji nosi dobre glase, koji oglašuje mir, koji javlja dobro, oglašuje spasenje, govori Sionu: Bog tvoj caruje! (LII.7;govoreći o Gospodu*. Kod *Jovana: Postaše glasovi veliki na nebesima govoreći: posta carstvo svijeta Gospoda našega I Hrista njegovog, I carovaće u vijek vjeka (Otkr, XI.15)*. I *čuh onoga koji govori; Aleluja! jer Gospod Bog caruje (Otkr. XIX.6)*. Iz ovih se odlomaka jasno vidi da su ovo reči radosti; otuda usklik Aleluja, pa se stoga kaže kako su krasne noge onoga koji donosi dobre glase, koji kaže, *Bog caruje!* Da je Gospod Gospod neba I zemlje, vidi se kod *Mateje:-*

Isus reče učenicima: Sva moć data je Meni, u nebu I na zemlji (XXVIII.18).

8332. (Stih 19). *Jer uđoše konji Faraonovi s kolima i konjicima njegovijem*. Da ovo označava sve obmane od izokrenutog intelektualnog kod onih koji su bili u veri odvojenoj i u životu zla, vidi se iz značenja *konja Faraonovog*, kao I *kola njegovijeh, I konjikanjegovijeh*, što su obmane od izokrenutog intelektualnog (vidi br. 8146,8148); I iz reprezentacije *Faraona I Egipćana*, a to su oni koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem I u životu zla (br. 7926,8148).

8333. *U more*. Da ovo označava prokletstvo, vidi se iz značenja *Sufskog mora*, što je pakao (br. 8099,8137,8138), ovde prokletstvo, jer se kaže da su *ušli u more*, a zatim da *Jehova povrati vodu morsku nanjih*, čime je označeno da su potonuli u pakao, jer su prvo bili prokleti a onda su ušli u pakao.

8334. *I Jehova povrati na njih vodu morsku*. Da ovo označava da su se obmane od zala, koje su oni bili namenili dobrim, okrenule protivu njih samih, zbog prisusutva Gospoda kod onih koji su bili u dobru, vidi se iz značenja *I Jehova povrati na njih vodu morsku*. Da se obmane od zla skupljaju u jedno, I da se one ulivaju u one koji su u zlu, I da su ovi njima okruženi, vidi br. 8146; da se obmane od zla, koje zli /duhovi/ smeraju protivu drugih, po zakonu reda, obrću na njih same, br.

8214,8223,8232; I da se ovo dešava zbog samog prisustva Gospodovog kod dobrih, kada ih On štiti I daje im nebo I radost neba, br. 8137,8265.

8335. *I sinovi Izrailjevi prijeđoše suhim preko mora.* Da ovo označava da su oni koji su bili u dobru od istine I u istini od dobra, prošli nezbedno kroz oblast toga pakla, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8099,8185).

8336. Stihovi 20,21.20. *I Marija (Miriam) proročica sestra Aronova uze bubanj u ruku svoju; i za njom izidoše sve žene s bubnjima i sviralama.21. I otpijevaše im Marija (Miriam): pjevajte Jehovi, jer se slavno proslavi; konja i konjike vrže u more.(20.) I Marija (Miriam) proročica sestra Aronova uze bubanj u ruku svoju,* označava slavljenje Gospod od plodova vere; *i za njom izidoše sve žene,* označava sva dobra od istine; *s bubnjima i sviralama,* označava slavljenje od radosti i veselja.(21.) *I otpijevaše im Marija (Miriam),* označava ono što je uzajamno; *pjevajte Jehovi,* označava da slava pripada samo Gospodu; *jer se slavno proslavi,* označava da je pokazao Svoje Božansko u Ljudskom; *konja i konjike vrže u more,* označava da od samoga Njegovog prisustva obmane vere i zla života sami se bacaju u pakao.

8337. (Stih 20.) *I Mariam proročica, sestra Aronova, uze bubanj u ruku.* Da ovo označava slavljenje Gospoda od dobra vere, vidi se iz reprezentacije *Mariame*, a to je dobro vere; jer *Moses* pretstavlja istinu, dok *Aron* pretstavlja istinu verekoja proističe neposredno od Gospoda, stoga spoljašnju istinu (vidi br. 7009,7089.7882); otuda *Mariam* označava dobro vere koje proizlazi posredno od Gospoda; jer kada ljudi (*viri*) pretstavljaju istinu, njihove žene pretstavljaju dobro (br. 6014); zato što *Mariam* sa ženama pretstavljaspoljašnje dobro, stoga se dodaje *sestra Aronova*, a ne kaže se *sestra Mojsijeva*; dobro i istina su kao sestra i brat (br. 3160); ali treba znati da žene pretstavljaju dobro, a ljudi (muškarci) istinu, kada se govori o duhovnoj cvkvi, dok žene pretstavljaju istinu, a muškarci dobro, kada se govori o nebeskoj crkvi (br.4823); i iz značenja *proročice*, a što je onaj koji naučava (br. 2534,7269), ovde onaj koji hvali Gospoda, ili što je isto, koji Ga slavi od dobra vere, jer je ona pevala Jehovi, kao što su to radili i Mojsije i sinovi Izrailjevi (da *pevati* označava slaviti , vidi br. 8261,8263,8267); i iz značenja *uzeti bubanj u ruku*, što je slaviti od dobra vere, jer se *bubnjem* opisuje duhovno dobro,

ili što je isto, dobro vere (br. 4138). Nekada su kod bogoštovanja korišteni mnogi instrumenti, ali sa razklikovanjima. U opšte, duvačkim instrumentima bila su pretstavljena osećanja dobra, a gudačkim instrumentima osećanja istine, a ovo je zbog korespondencije svega zvučnog s osećanjima. Poznato je da se prirodna osećanja jednog kvaliteta izražavaju određenom vrstom muzičkih instrumenata, a druga instrumentima druge vrste, i kada se stvori prijatna harmonija, oni tada izazivaju takva osećanja. Oni koji su vešti u muzici, oni znaju ove stvari, i koriste ih na odgovarajući način. Uzrok je ovome sama priroda zvuka i njegovog slaganja s osećanjima. Čovek ovo prvo nauči, ne iz nauke i umetnosti, nego slušanjem i izvanrednim čulom /za slušanje/. Otuda je jasno da to ne dolazi iz njegovoga prirodnog porekla, nego je uzrok u duhovnom svetu, pa stoga iz korespondencije onih stvari u prirodnom svetu, koje se ulivaju po redu, koje su stvari u duhovnom svetu. Harmonija zvukova i njihovih promena korespondira stanjima veselja i radosti u duhovnom svetu; a stanja radosti i veselja postoje tamo od osećanja, a koja su u tome svetu osećanja dobra i istine. Otuda, sada, može da se vidi da muzički instrumenti korespondiraju nebeskim osećanjima, a drugi duhovnim osećanjima. vidi što je rečeno i pokazano ranije o ovome predmetu (br. 418-420,4138). Što se tiče bubnja, u pojedinačnom, on korespondira duhovnom dobru, to jest, dobru od istine. Razlog je to što bubanj nije gudački instrument, a nije ni duvački instrument. a i zato što je njihov zvuk grublji i dublji nego zvuk duvačkih instrumenata. Ovo se može videti iz Reči, gde se spominje bubanj; kao kod *Isaije: Prestaće veselje uz bubnje, nestaće graje onijeh koji se vesele, prestaće veselje uz gusle (XXIV.8); veselje uz bubnje* označava uživanje u osećanjima dobra vere; *veselje uz gusle*, uživanje u osećanjima istine vere. Kod *Jeremije: Opet ću te sazidati, djevojko Izrailjeva, opet ćeš se veseliti bubnjima svojim, I izlazićeš sazborem igračkim (XXXI.4); veseliti se s bubnjima* označava slaviti Boga od duhovnoga dobra, jer se govori o duhovnoj crkvi, koja je *djevojka Izrailjeva*. Slično kod *Jezikilja: Bio si u Edenu vrtu Božijem; pokrivalo te je svako drago kamenje; u onaj dan kad si se rodio, načinjeni ti biše bubnji tvoji I svirale (XXVIII.13); govoreći o Tiru, kojim se označavaju poznavanja dobra I istine, a bubnjima I sviralama osećanja prvih /osećanja dobra/, a igrom osećanja drugih /osećanja istine/. Kod Davida: Vidješe kako ideš, Bože, kako ideš u svetinji, care moj. Naprijed idu pjevači, za njima svirači sred djevojaka s bubnjima (Psalam LXVIII.24,24).* Radujte

*se Bogu, koji nam daje krjepost; pokliknite Bogu Jakovljevu. Podignite pjesme, dajte bubanj, slatke gusle sa psaltinom (Psalam LXXXI.1,2); Pojte Jehovi pjesmu novu; hvala da mu je na saboru svetijeh. Neka hvale ime njegovio I gusle neka mu udaraju (Psalam CXLIX.1,3). bubnji neka mu udaraju označava slavljenje zbog uživanja u osećanju dobra vere; a hvalite uz gusle označava prijatnost osećanja istine vere. Kod istoga: Hvalite ga s bubnjem I veseljem, hvalite ga uz žice I organ. Hvalite ga uz jasne cimbele, hvalite ga uz cimbele ogromne (Psalam CL.4,5). Hvalite ga s bubnjem I veseljem (igrom) označava od dobra I istine vere; hvalite ga uz žice I organ označava od istina I od dobra. Zato što instrumenti svake vrste korespondiraju uživanjima I prijatnostima duhovnih I nebeskih osećanja, mnogi Davidovi Psalmi imaju oznake, I pokazuju kako da se pevaju, kao *na Neginot, na Nehilit, na Oktavu, na Šigajon, Gitit, Muthaben, Šeminit, Mahalat.**

8338. *A za njom izidoše sve žene.* Da ovo označava sva dobra od istine, vidi se iz značenja *žena*, što su osećanja dobra, kada ljudi (muškarci, *viri*) označavaju osećanja istine (o kojima upravo gore, br. 8337).

8339. *S bubnjima I sviralama.* Da ovo označava slavlje od radosti I veselja, vidi se iz značenja *bubnja*, što se odnosi na osećanje duhovnog dobra, ili dobra od istine, I iz značenja *veselja (igre)*, što se odnosi na duhovne istine, I što označava njenu prijatnost (o čemu niže). U drevna vremena veselje srce bilo je posvedočeno ne samo muzičkim instrumentima I pesmama, nego I igrama (plesovima); jer radost srca, ili unutrašnje radosti, pokazuju se na telu raznim načinima, kao pesmama, I igrama. Stoga što je u drevna vremena radost koja je nadilazila sve druge, bila duhovna radost, to jest, bila su osećanja duhovnih ljubavi, a to su ljubav prema dobru I istini, stoga je bilo dopušteno dodavati igre pesmama I muzičkim harmonijama, I na taj način posvedočavati radost. Otuda to da se igre pominju u Reči, I da se njima označavaju osećanja istine ili vere, od dobra ili ljubavi prema bližnjem, kao kod *Jeremije: Opet ćeš se veseliti, djevojko Izrailjeva, opet ćeš se veseliti bubnjima svojim, I izlaziti sa zborovima igračkim. I doći će I pjevaće na visini Sionskoj. Tada će se veseliti djevojka u kolu, I momci I starci zajedno, I promijeniću žalost njihovu u radost I utješiću ih, I razveseliću ih (XXXI.4,12,13). Nesta radosti srcu našem, igra naša pretvori se u žalost (Plač*

V.15). Kod Davida: *I ti promijeni plač moj na radost (Psalam XXX.11). Neka hvale ime Njegovo poklikujući, u bubanj I gusle neka mu udaraju (Psalam CXLIX.3;CL.4).* I Narodi (Neznabošci) su u svom bogoštovanju svirali I igrali, kao što se vidi iz *Izlaska XXXII.6,19.* Pominju se *radost I veselje*, jer u Reči radost se odnosi na dobro, a veselje na istinu; stoga se u Reči radost I veselje tako često pominju zajedno, kao kod *Isaije: A gle, radost I veselje, ubijaju goveda, kolju ovce, jedu meso I piju vino (XXII.13).* I koje iskupi Jehova, *vratit će se I doći će u Sion pjevajući, I vječna će radost biti nad glavom njihovom, dobiće radost I veselje, a žalost I uzdisanje bježaće (XXXV.10).* Radost I veselje nalazi se u njemu, zahvaljivanje I pjevanje (LI.3,11). Kod Jeremije: *Glas radostan I glas veseo, glas ženikov I glas nevjestin (XXXIII.11).* Kod Zaharije: *Post desetoga obratiće se domu Judinu u radost I veselje I u praznike vesele (VIII.19).* Kod Davida: *Daj mi da slušam radost I veselje (Psalam LI.8).* U ovim odlomcima, zato što se radost odnosi na dobro, a veselje na istinu, obe se pominju, inače jedna reč bi bila dovoljna. Takav je sveti način na koji se govori u Reči, da u svakoj najmanjoj stvari bude nebeski brak, to jest, brak dobra I istine (br. 683,801,2173,5502,7945).

8340. (Stih 21.) *I otpjevaše im Mariam.* Da ovo označava ono što je uzajamno, vidi se iz značenja *otpjevati*, što je slaviti Gospoda pesmom, a to je ono što je uzajamno. U svetom bogoštovanju kod drevnih, bilo je uobičajeno pevati u horovima, tako da je bio jedan ili više /pevača/ koji su odgovarali; čime je bilo pretstavljeno ono što je uzajamno I što je odgovor, kao što je odgovor crkvi iz neba, I nebu od Gospoda. Takvo je značenje kod *Osije: Odgovaraću Mu I pjevaću Mu (XIV.8);* Kod Mojsija: *Tada pjeva Izrailj pjesmu ovu: Diži se, studenče; pripjevajte ga (XXI.17).*

8341. *Pjevajte Jehovi.* Da ovo označava da slava pripada Njemu samom, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8263), gde se nalaze iste reči.

8342. *Jer se slavno proslavi.* Da ovo označava da je objavio Svoje Božansko u Ljudskom, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8264), gde se nalaze iste reči.

8343. *Konja I konjika vrže u more.* Da ovo označava da su se zbog samog Njegovog prisustva obmane vere I zla života sami bacali u pakao, vidi se iz značenja *konja I konjika*, što su obmane od zla (vidi br. 8146,8148); I iz značenja *vrgnuti (baciti)* u more, što je /baciti/ u pakao; da se ovo desilo zbog samog Gospodovog prisustva, vidi br. 8137kraj,8265. Kaže se da su se obmane I zla bacali u pakao, iz razloga što se obmane I zla same bacaju u pakao, a s njima I oni koji su uz njih prionuli (pristali). Jer preko života zla ljudi postaju forme obmana od zla; stoga onda kada se zla s njihovim obmanama bace, tada I forme koje uz njih prijanjaju, I one se bacaju uzajedno s njima; jer su obamne I zla izduvci (eshalacije, isparenja) iz paklova, I ulivaju se kod onih koji su, preko zla života, učinili svoje unutrašnje formama koje primaju /zlo I obmanu/. (Da se sve što pripada misli I volji uliva, dobro od neba, a zlo od pakla, vidi br. 2886-2888,6324,6325,7147,7343.) Otuda sada to da se kaže da se obmane vere I zla života bacaju u pakao. Zbog ovoga, kada anđeli misle I govore o paklovima, oni misle I govore o obmanama I zlima odvojeno od onih koji su tamo; jer anđeli uvek odvajaju ideju od osobe, I ostaju u idejama stvari (vidi br. 5225,5287,5434).

8344. Stihovi 22-26. 22. *Po tom krenu Mojsije sinove Izrailjeve od mora Sufskog (Crvenog Mora), i pođoše u pustinju Sur; i tri dana išavši po pustinji ne nađoše vodu.* 23. *Odande dođoše u Maru, jer bješe Gorka; otuda se prozva mjesto Mara.* 24. *Tada stade narod vikati na Mojsija govoreći: šta ćemo piti?* 25. *I Mojsije zavapi ka Jehovi, a Jehova mu pokaza drvo, te ga metnu u vodu, i voda posta slatka. Ondje mu dade urebdu i zakon, i ondje ga okuša.* 26. *I reče: ako dobro uzaslušaš glas Jehove Boga svojega, i učiniš što je pravo u očima Njegovijem, i ako prigneš uho k zapovijestima Njegovijem i uščuvaš sve uredbe Njegove, nijedne bolesti koju sam pustio na Egipat ne ću pustiti na tebe; jer ja sam Jehova, ljekar tvoj.* 22. *Po tom krenu Mojsije sinove Izrailjeve od mora Sufskog (Crvenog Mora),* označava ono što je uzastopno u skladu s redom Istine Božanske posle njihovog prelaska kroz oblast pakla; *i pođoše u pustinju Sur,* označava stanje iskušenja u koje su bili uvedeni posle toga; *i tri dana išavši po pustinji ne nađoše vodu,* označava da je nedostajalo istina, i na kraju da nje ni bilo. (23.) *Odande dođoše u Maru,* označava stanje iskušenja; *jer bješe Gorka,* označava da su im istine izgledale neprijatne, jer su bile bez osećanja dobra; *otuda se prozva mjesto Mara,*

označava stanje i osobinu ovoga iskušenja; (24.) *Tada stade narod vikati na Mojsija*, označava žaljenje zbog gorčine iskušenja; *govoreći: šta ćemo piti?* označava da nisu mogli da podnesu istine, jer im nisu bile prijatne jer u njima nije bilo osećanja za istine. (25.) *I Mojsije zavapi ka Jehovi*, označava molbu Gospod zbog tuge; *a Jehova mu pokaza drvo*, označava da je Jehova nadahnjivao dobrom; *te ga metnu u vodu*, označava da je na taj način dodao osećanje za istine; *i voda posta slatka*, označava da su stoga istine postale prijatne. *Ondje mu dade urebdu i zakon*, označava da su tada istine reda bile otkrivene; *i ondje ga okuša*, označava u pogledu iskušenja u opšte. (26.) *I reče*, označava poučavanje; *ako dobro uzaslušas glas Jehove Boga svojega*, označava veru u Gospodove zapovesti; *i učiniš što je pravo u očima Njegovijem*, označava život u skladu s njima /zapovestima/; *i ako prigneš uho k zapovijestima Njegovijem*, označava poslušnost i život u skladu s dobrima vere, koja su unutrašnje stvari crkve; *i uščuvaš sve uredbe Njegove*, označava život u skladu s istinama vere; *nijedne bolesti koju sam pustio na Egipat ne ću pustiti na tebe*, značava da treba da su uzdržavaju od zala koja imaju oni koji su u veri odvojenoj i u životu zla; ; *jer ja sam Jehova, ljekar tvoj*, označava da Gospod sam čuva od zala.

8345. (Stih 22.) *Po tom krenu Mojsije sinove Izrailjeve od mora Sufskog (Mora Crvenog)*. Da ovo označava ono što je uzastopno u skladu s redom Istine Božanske onda kada su već bili prešli kroz oblast pakla, vidi se iz značenja krenuti, a to je ono što je uzastopno i neprekidno u odnosu na život i njegov red (vidi br. 4875,4554,4585,5996,8181); iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska (br. 7010,7014,7382); otuda *Mojsije ih krenu*, označava ono što je uzastopno u skladu s redom Istine Božanske; iz reprezentacije *Izrailja*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi a koji su bili zadržavani u nižoj zemlji sve do Gospodovog dolaska, i koji su tada bili oslobođeni (br. 6854,6914,8018,8321); i iz značenja *mora Sufskog*, što je pakao, gde su oni iz crkve koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem i u životu zla (br. 8099,8137,8138). (Da su ovi, kad su bili oslobođeni, vođeni kroz pakao koji je označen morem Sufskim, vidi br. 8099.)

8346. *I pođoše u pustinju Sur*. Da ovo označava stanje iskušenja u koje su zatim biti uvedeni, vidi se iz značenjapodgoše, što znači biti vođen; i iz značenja *pustinje*

Sur, što je stanje iskušenja. Da *pustinja* označava stanje prolaženja kroz iskušenje, vidi br. 6828,8098; i da *Sur* označava spoznaje crkve kojejoš nisu oživele (br. 1828), stoga takve stvari koje oživljavaju kroz iskušenja; jer se duhovni život postiže kroz iskušenja (koja su duhovne borbe, ili borbe zala i obmana), i kroz pobjede u borbama. (Da su oni u duhovnoj crkvi prošli kroz iskušenja posle Gospodovog dolaska u svet, i da to nije moglo biti ranije, vidi br. 8159.

8347. *I tri dana išavši po pustinji, ne nađoše vode.* Da ovo označava da su istine nedostajale, i na kraju da su sasvim nedostajale, vidi se iz značenja *tri dana*, što je ono što je puno (potpuno) (vidi br. 2788,4495,7715); iz značenja *pustinje*, što je stanje prolaženja kroz iskušenje (o čemu upravo gore, br. 8346); i iz značenja *vode*, što su istine vere (br. 2702,3058,3424,5668); otuda *ne nalaziti vode* označava da su istine nedostajale; a da su sasvim nedostajale, označeno je sa *tri dana*. Kaže se, *po pustinji*, jer su tamo bili iskušavani, kao što sada sledi.

8348. (Stih 23.) *Odande dođoše u Maru.* Da ovo označava stanje iskušenja, vidi se iz toga što su tamo bili iskušavani, kao što se kaže u onome što sledi, u ovim rečima, *ondje mu dade uredbu i zakon, i ondje ga iskuša* (stih 25).

8349. *Ali ne mogoše piti vode u Mari, jer bješe gorka.* Da ovo označava da su im se istine činile neprijatne, jer nije bilo osećanja za dobro (osećanja dobra), vidi se iz značenja *piti vodu*, što je primati istine i primenjivati ih u dobro (o čemu br. 3069,5709); iz značenja *vode*, što su istine (o čemu upravo gore, br. 8347); i iz značenja *biti gorak*, što je biti neprijatan (br. 7854). Otuda je očito da se sa *nemogoše piti vode*, jer bješe gorka, označava da su istine bile bez osećanja za dobro, jer svo uživanje u istini dolazi od dobra. Da osećanje za istinu ima poreklo u dobru, je stoga što dobro voli istinu, a istina voli dobro, jer su ove dve /stvari/ povezane kao brakom. Poznato je da svako želi da bude poučen u onim stvarima koje voli i koje su mu cilj. Onaj ko voli dobro, to jest, onaj koji hoće od srca da bogoštuje Boga i da čini dobro svome bližnjem, voli da bude poučavan u tim stvarima koje tome vode, stoga u istinama; iz čega se vidi da svo osećanje za istine dolazi od dobra. Međutim, ima i takvih koji vode zao život, a ipak žele da budu poučeni u istinama; ali kod ovih to nije osećanje za istinu, nego samo osećanje za potvrđivanje doktrina crkve radi svoje vlastite slave, to jest, radi

ugleda, počasti, ili dobitka. Pravo osećanje za istinu je hteti da se zna šta je istinito radi života u svetu, i radi večnog života. Ovi ulaze u iskušenja kad istine počnu da nedostaju, a još više onda kada im istine koje imaju, izgledaju neprijatne. Ovo osećanje dolazi od toga što je prekinuta komunikacija s dobrom. Ova komunikacija prestaje čim čovek dođe u svoj proprium, jer on tada pada u ljubav prema sebi, ili svetu. Akada izađe iz ovoga stanja, istine mu postaju prijatne. Ovo je označeno u onome što sledi ogorkoj vodi koja je bila izlečena drvetom, koje je u nju bačeno, jer se *drvetom* označava dobro.

8350. *Otuda se prozva mjesto Mara.* Da ovo označava stanje i osobinu ovoga iskušenja, vidi se iz toga što imena koja se daju stvarima o kojima se govori u Reči, označavaju osobinu i stanje stvari o kojoj se govori (vidi br. 2643,3422,4298,4442). Ovde stoga Mara označava osobinu i stanje iskušenja o kome se govori u ovim stihovima; *Mara* isto tako znači *gorko*.

8351. (Stih 24.) *Tada stade narod mrmljati (vikati) na Mojsija.* Da ovo označava tugu zbog gorčine iskušenja, vidi se iz značenja *mrmljati* (vikati), kao što je kod iskušenja, stoga tugu zbog gorčine iskušenja. Iskušenja kroz koja su prolazili oni koji su bili u Gospodovoj duhovnoj crkvi posle izbavljenja od napadanja, a isto tako iskušenja koja su podneli oni koji su pripadali ovoj crkvi, opisuju se *mrmljanjem* sinova Izrailjevih u pustinji (br. 1787, 2694,5279,8165), stoga se *mrmljanjem* označava prigovaranje zbog tuge u iskušenjima, kao u *Izlasku* XVI.2,3;XVI.1.3; *Brojevi* XIV.27.29,36; XVI.11. Kaže se *na Mojsija*, jer je Mojsijem pretstavljena Božanska Istina (vidi br. 6723,6752,6771,7089,7382). U pogledu iskušenja koja su podnosili oni koji su pripadali duhovnoj crkvi, i koja su podneli oni u ovoj crkvi, treba znati da se vera ne može usaditi nikad u one koji pripadaju duhovnoj crkvi osim kroz iskušenja, pa stoga ni ljubav ka bližnjemu; jer u iskušenjima čovek se bori protivu obmane i zla. Ovi, naime, obmana i zlo, ulivaju se u spoljašnjeg čoveka iz paklova, dok se dobro i istina ulivaju preko unutrašnjeg čoveka od Gospoda; stoga se iskušenjem naziva borba između spoljašnjeg i unutrašnjeg čoveka; pa tada, koliko se spoljašnji čovek dovede do toga da bude poslušan unutrašnjem, toliko se vera i ljubav prema bližnjemu mogu usaditi; jer je spoljašnji ili prirodni čovek prijernik istine i dobra od unutrašnjeg čoveka. Ako se

prijemnik ne slaže, on ne prima ništa od onoga što se uliva izvana, nego to ili odbija, ili gasi, ili guši, pa stoga nema preporađanja. Otuda mora da dođe do iskušenja kako bi se čovek preporodio, a što se izvodi usađivanjem vere i ljubavi prema bližnjem, pa stoga i stvaranjem nove volje i novog razuma; iz kojeg razloga, Gospodova se crkva i naziva *borbenom (militantnom)*. (Vidi što je rečeno i pokazano ovome predmetu, br. 3928,4249,4311,4572,8159,8168,8179,8273.)

8352. *Govoreći, šta ćemo piti?* Da ovo označava da oni nisu mogli da podnose istine, jer su im bile neprijatne zbog nedostatka osećanja za njih, vidi se iz značenja piti, što je biti poučavan u istinama i što znači primati ih, kao i biti pod njihovim uticajem, a to znači usvajati ih (vidi br. 3069,3168,3772,4017,4018); ovde, ne podnositi ih, jer su bile neprijatne zbog toga što nisu imali osećanja za dobro, što je označeno *vodom koja je bila gorka*, u skladu s onim što je objašnjeno gore (br. 8349). Ovo se iskušenje sastoji u tome što su prigovarali i što su se žalili jer istine, koje su nekad bile njima prijatne, i koje su tako sačinjavale njihov duhovni život to jest njihov nebeski život, sada su im se činile neprijatnim, tako da su ih jedva mogli podneti. Čisto prirodan čovek teško može poverovati da takva jedna stvar može da bude uzrokom bilo kakve tuge, jer on misli, *Šta se to tiče mene, da li su istine prijatne ili ne? Ako su neprijatne, neka se odbace.* Ali duhovan čovek oseća sasvim drugačije. Njegovo najveće uživanje u životu je da prima pouku u istinama, i da bude prosvetljen u pogledu stvari koje se odnose na njegovu dušu, to jest, na duhovni život; stoga kada ovih /istina/nema, duhovni život pati i trpi, pa otuda tuga i strahovanje. Razlog je to što se osećanje za dobro neprekidno uliva preko unutrašnjeg čoveka od Gospoda, i potstiče odgovarajuće stvari u spoljašnjem čoveku koje su ranije činile uživanje osećanja za istinu; stoga kada su ovakve stvari napadnute od zala ljubavi prema sebi i svetu, koje je ranije čovek opažao kao prijatne, dokazi do sukoba uživanja odnose osećanja, otkuda dolazi do strahovanja, a od toga i tuga i prigovaranje. Biće u kratko rečeno kakav je slučaj s iskušenjem koje se javlja zbog nedostatka istine. Hrana duhovnog života je dobro i istina, kao što je hrana prirodnog čoveka jelo i piće. Ako nedostaje dobra, to je kao da nema jela; a ako istine nedostaje, to je kao da nedostaje pića. Nevolja koja se tada pojavljuje, je kao kad nevolja zbog gladi i žeđi. Ovo upoređenje je zbog korespondencije, jelo i piće hrane telo bolje i uspešnije, kada čovek uz

večeru ili doručak u isto vreme uživa u razgovoru s drugima o tome što voli, nego kad sedi za stolom sam bez društva. Kad je čovek u ovom poslednjem stanju, sasudi koji primaju jelo sužavaju se kod njega; dok kada je u prethodnom stanju, oni su otvoreni. Ove stvari se odigravaju zbog korespondencije između duhvene i prirodne hrane. Kaže se, *uživanje u razgovoru s drugima o takvim stvarima koje on voli*, jer sve se ovo odnosi na dobro I istinu; jer na svetu nema ničega što se ne odnosi na obe stvari /dobro I istinu/; ono što čovek voli, odnosi se na dobro kod njega, a ono što uči o dobru, I što se povezuje s tim, odnosi se na istinu.

8353. (Stih 25.) *I on /Mojsije/ zavapi ka Jehovi*. Da ovo označava molbu Gospodu zbog nevolje, vidi se iz značenja *zavapiti*, što je moliti (vidi br. 6801), kao I unutrašnje žaljenje (plač) (br. 7782); otuda označava I molbu zbog nevolje. (Da *Jehova* u Reči označava Gospoda, vidi br. 8261.)

8354. *A Jehova mu pokaza drvo*. Da ovo označava da Gospod nadahnjuje dobrom, vidi se iz značenja pokazati, kada Jehova, to jest, Gospod, daje opažanje, a što, jer se izvodi influksom, označava nadahnuti; I iz značenja *drveta*, što je dobro (br. 643, 2784, 2812, 3720).

8355. *Te ga baci (metnu) u vodu*. Da ovo označava da je na ovaj način dao osećanje prema istinama, vidi se iz značenja *baciti drvo u vodu*, kada *drvo* označava dobro, a *vode označavaju istine*, a što znači uticati na istine dobrom. (Da *drvo* označava dobro, vidi upravo gore, br. 8351; I da *vode* označavaju istine, br. 2702, 3058, 5668, 8349.)

8356. *I voda posta slatka*. Da ovo označava da su od ovoga istine postale prijatne, vidi se iz značenja *slatke*, a to je ono što je prijatno, jer u duhovnom smislu *slatko* označava slatkoću života, što je jedno s uživanjem, I iz značenja *voda*, što su istine (o čemu upravo gore, br. 8355). Tu je slučaj ovakav: da istina utiče na čoveka, to dolazi od dobra; jer su dobro I istina povezani kao brakom, stoga jedno voli drugo, I oni se vole kao što jedan suprug voli drugoga. Otuda se povezanost istine I dobra upoređuje u Reči sa brakom, a istine I dobra koja se rađaju iz toga /braka/ nazivaju se *sinovima I kćerima*. Iz ovoga se može videti da je uzrok uživanja u osećanju istine u samom dobru. Ovo se jasno vidi I iz iskustva, jer oni koji vole

dobro života, to jest, koji vole Boga I bližnjega, isto tako vole I istine vere. Otuda to, da sve dokle se dobro uliva I prima, svedotle istina izgleda prijatna; ali čim se dobro više ne uliva, to jest, čim zlo počne preovladavati, I time zaustavljati influks dobra, odjednom se oseća neprijatnost (neukusnost) istine; jer istina I zlo uzajamno se odbacuju I otkreću jedno od drugoga. Iz svega ovoga sada se može videti zašto je bilo zapovedeno da se baci drvo u gorku vodu; a isto tako zašto su te vode postale slatke zbog drveta koje je u nju bačeno. Božansko ne bi nikad učinilo one vode slatkim da one nisu označavale ove stvari; jer Božansko nije moglo učiniti te vode slatkim bez drveta kao sredstva.

8357. *Onde ima dade uredbu I zakon.* Da ovo označava da su tada istine reda bile okrivene, vidi se iz značenja *uredbe*, što je spoljašnja istina crkve; I iz značenjazakona (*suda*), što je unutrašnja istina crkve; otuda, *dati uredbu I zakon (sud)* za nekoga, označava postaviti u red u skladu s istinama, stoga otkriti ih. *Uredba* označava spoljašnju istinu reda, jer se svaka spoljašnja stvar crkve nazivala *uredbom*, a svaka unutrašnja istina reda nazivala se *zakonom (sudom)*.

8358. *I ondje ga iskušša (okuša).* Da ovo označava u pogledu iskušenja u opšte, vidi se iz onoga što prethodi I što sledi. U onome što prethodi, govori se o prvom iskušenju u pustinji; u onome što sledi, govori se o tome kako oni moraju da žive kako ne bi podlegli u iskušenjima.

8359. (Stih 26.) *I reče.* Da ovo označava poučavanje, vidi se iz značenja *reći*, kada dolazi od Jehove, o istini reda u pogledu iskušenja, što je poučavanje (vidi I br. 6879,6881,6883,6891,7517,8127).

8360. *Ako dobro uzasluššaš glas Jehove Boga svojega.* Da ovo označava veru u Gospodove zapovesti, vidi se iz značenja *uzaslušati*, što je opažanje I vera (vidi br. 3921,5017,7216); I iz značenja *glasa Jehovinog*, što je izjava iz Reči, stoga Gospodova zapovest (br. 6971).

8361. *I učiniš što je pravo u očima Njegovijem.* Da ovo označava život u skladu s njima, vidi se iz značenja *učiniti što je pravo*, što je živeti u skladu sa zapovesti (diktatom) istine; I iz značenjau *očima Jehovinim*, što je pred Gospodom, stoga u skladu s Njegovim zapovestima, jer Gospod je u zapovestima kada čovek živi u

skladu s njima; za onoga se isto tako kaže da je *u očima Gospodovim* ko je u veri u Njega. Što se tiče *uzaslušanja glasa*, ovo u pravom smislu označava poslušnost /br. 2542,3869,5017); ali kada se, kao ovde, pomene *u učiniti (izvršavati)*, tada *uzaslušati* označava veru, a *učiniti (izvršavati)* označava život, kao što se može videti iz Gospodovih reči kod *Mateje: Svaki dakle koji sluša ove Mje riječi I izvršuje ih, kazaću da je kao mudar čovjek koji sazida svoju kuću na kamenu. A svaki čovjek koji sluša ove Moje riječi a ne izvršuje ih, on će biti kao čovjek lud koji sazida kuću svoju na pijesku (VKII.24,26).* Kod *Luke: Svaki koji ide za Mnom I koji sluša riječi Moje I izvršuje ih, kazaću vam kakav je (VI.47).* A *koji je na dobroj zemlji to su oni koji riječ slušaju, I u dobrome I čistome srcu drže, I rod donose u trpljenju (VIII.15).* A *on odgovarajući im reče: mati mja I braća moja oni su koji slušaju riječ Božiju I izvršuju je (VIII.21).* U ovim odlomcima *slušati* označava opažati, razumeti I imati veru; a *izvršavati* označava živeti u skladu s tim. Ali tamo gde se govori o slušanju a ne u isto vreme I o izvršavanju, tada *slušati* označava veru u volji i činu, stoga /označava/ poslušnost. Razlog je to što ono što se čuje, to prelazi u unutrašnji vid, koji pripada razumu, I tamo ga volja prima, a onda prelazi kao po krugu u čin; otuda to da u reči *slušati* prirodno postoji značenja poslušnosti, kao kad kažemo slušati ili čuti nekoga (vidi br. 4652-4660).

8362. *Iako prigneš uho zapovijestima njegovijem.* Da ovo označava poslušnost I život u skladu s dobrima vere, koja su unutrašnje stvari crkve, vidi se iz značenja *prignuti uho*, što je poslušnost I život; I iz značenja zapovijesti (uredaba), što su unutrašnje istine Reči (vidi br. 3382); stoga su to istine vere, koje su unutrašnje stvari crkve; ove se nazivaju *dobrima vere*, jer ona pripadaju volji.

8363. *I uščuvaš sve uredbe Njegove.* Da ovo označava život u skladu s istinama vere, koje su spoljašnje stvari crkve, vidi se iz značenja *uščuvati*, što znači živeti; I iz značenja *uredaba*, što su spoljašnje stvari Reči (o čemu, br. 3382,8357); stoga /označava/ istine vere koje su spoljašnje stvari crkve. U mnogim odlomcima Reči pominju se uredbe, I zapovesti, I kada se pomenu zajedno, tada *uredbe* označavaju ono što je spoljašnje crkve, a *zapovesti* ono što je unutrašnje /crkve/.

8364. *Nijedne bolesti koje sam pustio na Egipat, ne ću pustiti na tebe.* Da ovo označava da oni treba da se uklanjaju od zla koja imaju oni koji su u veri odvojenoj

I u životu zla, vidi se iz *značenja bolesti*, što je zlo (o čemu niže); I iz reprezentacije *Egipćana*, a to su oni koji su u veri odvojenoj I u životu zla (vidi br. 7997,7317,7926,8148); I iz značenja *neću pustiti na tebe*, kada se odnosi na bolest, čime se označava zlo, a od kojega treba da se čuvaju; jer Jehova, to jest, Gospod, ne oduzima zlo, nego uzdržava čoveka od zla, I drži ga u dobru (br.926,1581,2256,4564,8206). Otuda *ne ću pustiti blesti na njih* označava da će biti odvajani (uzdržavani) od zala. Bolesti koje deluju na ovaj život su zla, a nazivaju se požudama I pohotama. Vera I ljubav prema bližnjemu sačinjavaju duhovni život. Ovaj se život razboli kad obmana uzme mesto istine vere, a zlo uzme mesto dobra ljubavi prema bližnjemu; jer ove stvari donose smrt, koja se naziva duhovnom smrću, I prokletstvom, kao što bolesti vode prirodni život u smrt. Otuda to, da se bolešću, u unutrašnjem smislu, označava zlo; a *bolesti Egipćana* označavaju zla u koja se bacaju oni koji su u veri odvojenoj I u zlu života, čime su napadali pravedne, a o kojim zlima je bilo govora u onome što prethodi, kada se govorilo o pomorima (pošastima) u Egiptu. Zla su označena *bolestima* I u drugim odlomcima u Reči; kao kod *Mojsija: Ako ne uzaslušaš glasa Jehove Boga svojega da držiš I tvoriš sve zapovijesti njegove I uredbе njegove, koje ti danas zapovijedam, doći će na tebe sve ove kletve I stignuće te. Poslaće na tebe Jehova kletvu, rasap I pogibao u svemu za što se prihvatiš rukom svojom I što uzradiš, dokle se ne zatreš I ne propadneš na prečac za zla djela svoja kojima si me odustavio. Učiniće Jehova Bog da se prilijepi za tebe pomor, dokle te ne istrijebi sa zemlje u koju ideš da je naslijediš. Udariće te Jehova suhom bolešću I vrućicom I groznicom I žegom I mačem, I sušom I medljikom, koje će te goniti dokle ne propadneš. Udariće te Jehova prištevima Egipatskim I šuljevima I šugom I krastama, da se ne ćeš moći iscijeliti. Udariće te Jehova ludilom I šljepotom I bjesnilom. I poludjećeš od onoga što ćeš gledati svojim očima. Udariće te Jehova prištem zlim u koljenima I na golijenima, da se ne ćeš moći iscijeliti, od stopala noge tvoje do tjemena. I obratiće na tebe sve pomore Egipatske, od kojih si se plašio, I prilijepiće se za tebe. I sve bolesti I sva zla, koja nisu zapisana u knjizi ovoga zakona, pustiće Jehova na tebe, dokle se ne istrijebiš. Ali u onijem narodima ne ćeš odahnuti, niti će se stopala noge tvoje odmoriti; nego će ti Jehova dati ondje srce plašljivo, oči iščiljele, I dušu iznemoglu (Zak. Ponovljeni 15,20-22,27,28,34,35,60,61,65).* Ovde se bolestima ovde imenovanim označavaju

duhovne bolesti, koje su zla koja razaraju život volje, I obmane koje razaraju život razumevanja istine; jednom rečju, koje razaraju duhovni život vere I ljubavi prema bližnjemu. Prirodne bolesti I korespondiraju takvim stvarima, jer svaka je bolest u ljudskom rodu iz toga izvora, jer je od greha (br. 5712,5726). Svaka bolest korespondira svom zlu; razlog je to što je sve u čovekovom životu preklom iz duhovnog sveta; stoga ako se njegov duhovni život razboli, bolest koja od toga dolazi, pojavljuje se u prirodnom životum I tu postaje bolest. (Vidi šta je rečeno iz iskustva o korespondenciji bolesti sa zlima, br. 5711-5727). Slične stvari označene su bolestima I u drugim odlomcima, kao kod *Mojsija: I služite Jehovi Bogu svojemu, I on će blagosloviti hljeb tvoj I vodu tvoju; I ukloniću bolest između vas (Izlazak XXII.25). Ako pvrgnete uredbe moje, I duši vašoj omrznu zakoni moji da ne tvorite sve zapovijesti moje, I raskinete zavjet moj, I ja ću vam učiniti ovo: pustiću na vas strah, suhu bolest I vrućicu, koje će vam oči iskvariti I dušu ucvijeliti; I zaludu ćete sijati sjeme svoje, jer će ga jesti neprijatelji vaši (Levitska XXVI.15,16);* ovakve stvari koje označavaju smanjenje istine I porast obmane; *vrućica* označava požudu za zlom. Kao I kod *Isaije: Što biste još bili bijeni kad se sve više odmećete? Sva je glava bolesna I sve srce onemoćalo. Od pete do glave nema ništa zdravo, nego uboj I modrica I rane gnojave, ne zacijeljene ni zavijene ni uljem zablazene (I.5,6).* da ovde *bolest I ranai modrica I uboj* označavaju grehove, skriveno je od svakoga. Slično kod *Jezikilja: teško pastirima Izrailjevim koji pasu sami sebe! Ne treba li stado da pasu pastiri? Slabijeh ne krijepite, I bolesne ne liječite, ranjene ne zavijate, odagnane ne dovodite natrag, izgubljene ne tražite, nego silom I žestinom gospodarite nad njima (XXXIV.2,4).* Kod *Davidu: Jer bezakonja moja izadoše vrh glave moje, kao teško breme otežaše mi. Usmrđješe se I zagnojiše se rane moje od bezumlja mojega. Jer sam iznutra pun ognja, I nema zdrava mjesta na tijelu mojem (Psalam XXXVIII.2,5,7);* Zato što se bolestima označavaju poroci I zla duhovnog života, stoga se raznim vrstama bolesti označavaju zarne vrste poroka I zala toga života. (Da se *kugom* označava pustošenje istine, vidi br. 7102,7505; a *leprom*, profanacija istine, br. 6963). Da se u opšte *bolestima* označavaju grehovi, može se videti kod *Isaije: Prezren bješe I odbačen između ljudi, bolnik I vičan bolestima, I kao jedan odkoga svak zaklanja lice, prezren da ga ni za šta ne uzimamo. A on bolesti naše nosi I nemoći naše uze na se, a mi mišljamo da je ranjen, da ga Bog bije I muči. Ali on bješe ranjen za*

*naše prijestupe, izbijen za naša bezakonja; kar bješe na njemu našega mira radi, I ranom njegovom mi se izliječismo (LIII.3-5); govoreći o Gospodu: Zato što bolesti pretstavljaju nepravde I zla u duhovnom životu, stoga se bolestima koje je Gospod lečio označava izbavljenje od raznih vrsta zla I obmane, koje su napadale crkvu I ljudsku rasu, a koje mogu da dovedu do duhovne smrti. Jer se Božanska čuda razlikuju od ostalih čuda po tome što se ona odnose na stanja crkve I nebeskoga carstva; zbog čega su Gospodova čuda tako često bila lečenje bolesti. Na ovo su se odnosile Gospodove reči učenicima poslate Jovanu /Krstitelju/:*Kažite Jovanu ono što vidite; slijepi gledaju, I hromi hodaju, gubavi se čiste, gluvi čuju, mrtvi ustaju, I ubogi slušajju dobru vijest /Mateja XI.4,5). Otuda se često kaže za Gospoda da je lečio svaju bolest I slabost (Mateja IV.23;IX.35;XIV. 14,35,36; Luke IV.40;V.15;VI.17;VII.21;Mark I.34-34; III.10).**

8365. *Ja sam Jehova, ljekar tvoj.* Da ovo označava da samo Gospod čuva od zala, vidi se iz značenja *ljekar*, što je lečiti, kao I čuvati od bolesti, jer bolestima označavaju zla, a *lečiti* označava lek I čuvanje od njih, kao što se često (kaže/ u Reči; kao kod Mojsija: *Ja ubijam, I oživljujem, ranim I iscjeljujem (Zak. Ponovljeni XXXII.39).* Kod Jeremije: *Jer ću te iscijeliti, I rane ću ti izliječiti, govori Jehova, jer te zvaše otjeranom: Sionom koga niko ne traži (XXX.17).* Kod Davida: *Jehova će te ukrijepiti bolna na odru. Sa svijem mijenjaš postelju njegovu u bolesti njegovoj. Ja vičem: Gospode, smiluj se na me, iscijeli dušu moju, sagriješih ti (XLI.3,4.* Pored mnogih drugih odlomaka, kao *Isa. VI.10;LIII.5; LVII.18;Jer.III.22;XVII.14; Osija VI.1; VII.1;XI.3;XIV.4;Zah. XI.16;Ps. XXX.2; I drugde.* A pošto lečenje ima ovo značenje, Gospod sebe naziva ljekarom: *Oni koji su zdravi ne trebaju ljekara, nego oni koji su bolesni. Nisam došao pravednika radi, nego grešnika radi da se pokaju (Mat. IX.12,13;Marko II.17; Luka V.31,32).*

8366. Stih 27. *I dođoše u Elim, gdje bijaše dvaest izvora I sedamdeset palama; I ondje stadoše u oko kod vode.* (Stih 27.) *I dođoše u Elim,* označava stanje prosvetljenja I osećanja, stoga I utehe posle iskušenja; *gdje bješe dvanaest izvora,* označava da su imali dvanaest istina u izobilju; *I sedamdeset palama,* označava dobra istine na sličan način; *I ondje stadoše u oko kod vode,* označava da su posle iskušenja istine vere bile dovedene u red preko dobra ljubavi.

8367. *I dođoše u Elim.* Da ovo označava stanje prosvetljenja I osećanja, stoga I utehe posle iskušenja, vidi se iz značenja *Elima*, što se odnosi na stanje I osobinu stvari o kojoj se govori, kao I sva ostala mesta gde su dolazili sinovi Izrailjevi (vidi br. 2643,3422,4298,4442); ovde stanje posle iskušenja, naime, stanje prosvetljenja I osećanja, stoga prijatnosti I uživanja;prijatnost zbog prosvetljenja od istine, a uživanje zbog osećanja dobra. Da uteha sledi posle iskušenja, vidi br. 4572,5246,5628,6829; razlog je to što se preko iskušenja usađuju I povezuju istine I dobra; otuda je čovek u pogledu svoga duha uveden iznutra u nebo, I u nebeska društva s kojima je pre toga bio /*prim.prev. povezan, odnosno kroz koja je primao uticaj, ili influks, iz neba*/. Kada se završi iskušenje, komunikacija je otvorena s nebom, koja je prethodno bila delimično zatvorena; a stoga I prosvetljenost I osećanje, a stoga I prijatnost I uživanje: jer tada se anđeli, s kojima je data komunikacija, ulivaju s istinom I dobrom. Prosvetljenje kroz istinu I prijatnost iz toga, označeni su sa *dvanaest izvora vode*, jer *izvori* označavaju istine; osećanje istine od dobra, I uživanje iz toga, označeni su sa *sedamdeset palama* (o čemu niže).

8368. *A gdje bijaše dvanaest izvora vode.* Da ovo označava da su imali istina u punom obilju, vidi se iz značenja *dvanaest*, što su sve istine u kompleksu (vidi br. 2089,2129,2130,3272,3858,7973), stoga u obilju; I iz značenja *izvora*, što su istine vere (o čemu br. 2702,3096,3424,4861). Otuda je očito da su *dvanaest izvora vode* duhovne istine u obilju; iz čega sledi da se ovim rečima označava prosvetljenje, otuda I prijatnost; jer onaj ko ima istina u obilju, ima I prosvetljenje, ako želi istine iz osećanja, on onda ima I prijatnost.

8369. *I sedamdeset palama (palmi).* Da ovo označava dobra istine na sličan način, to jest, u punom obilju, vidi se iz značenja *sedamdeset*, što je sve stvari u kompleksu, na sličan način kao *dvanaest* (vidi br. 7973); I iz značenja *palmi*, što su dobra, kojima je označeno I osećanje dobra, a otuda uživanje, jer je svako uživanje od osećanja dobra. Sve je ovo označeno *palmama*, pa su stoga palme korištene kod svetkovina, kao što je praznik senica, u skladu s ovim rečima kod *Mojsija: U prvi dan uzmite voća s lijepijeh drveta, I grana palmovijeh I grana s gustijeh drveta, I vrbe s potoka, I veselite se pred Jehovom Bogom svojim sedam dana*

(Levitska XXIII.40); voćem s lijepijeh drveta označava se nebesko dobro; palmama, duhovno dobro, ili dobro od istine; granama s gustijeh drveta, spoljašnja znanja o istinama; vrbama s potoka, najniže istine prirodnog; tako s ovim četiri označavaju se dobra i istine njihovim redom. Da palme označavaju svete praznike koji su od dobra, vidi se iz ovij reči kod Jovana: *A sutradan mnogi od naroda koji bješe došao na praznik, čuvši da Isus ide u Jerusalem, uzeše grane od finika i iziđoše mu na susret, i vikahu govoreći: hosana! blagosloven koji ide u ime Jehovino, car Izrailjev (XII.12,13); Au Otkrovenju: Po tom vidjeh, i gle, narod mnogi, kojega niko ne može izbrojati, od svakoga jezika i koljena i naroda i plemena, stajaše pred prijestoljem pred jagnjetom, obučen u haljine bijele, i palme u rukama njihovijem (VII.9); Kod Joila: -Loza posahnu i smokva uvenu; šipak i palma i jabuka i sva drveta poljska posahnuše, jer nesta radosti između sinova ljudskih (I.12); Kod Davida: Pravednik se zeleni kao finik, kao cedar na Libanu uzvišuje se (Psalam XCII.12); palma označava dobro, a cedar istinu. Zato što palma označava dobro, ona označava i mudrost, jer mudrost je od dobra. Ova je mudrost bila označena palmama, koje su zajedno sa heruvimima i cvetovima bile uklesane u zidove hrama; jer hram je označavao Gospoda Samoga, a u reprezentativniom smislu, nebo (br. 2777,3720). Heruvimi, palme, i cvetovi na zidovima označavali su Proviđenje, mudrost, i inteligenciju, koje su od Gospoda, tako sve stvari koje pripadaju nebu. Da su ovi uklesani na zidovima, očito je iz prve knjige o Carevima: *A sve zidove domu u naokolo Solomun iskiti rezanijem heruvimima i palmama i razvijenijem cvjetovima iznutra i spolja. I na tijem dvokrilnijem vratima od drveta maslinova izreza heruvime i palme i razvijene cvjetove, i obloži ih zlatom, i heruvime i palme obloži zlatom (VI.29,32).* Ovim je rezbarijama bilo pretstavljeno stanje neba; heruvimima, Gospodovo Proviđenja, stoga da su sve stvari od Njega (da heruvimi označavaju Proviđenje, vidi br. 308); palmama, mudrost, koja potiče od dobra od Gospoda; a cvetovima, inteligencija, koja potiče od istine od Njega; zlatom, kojim su bili obloženi heruvimi i palme, bilo je označeno dobro ljubavi koje vlada svuda u nebima. (Da zlato označava dobro ljubavi, vidi br. 113.1551,1552,5658). Stoga i kod Jezikilja, kad se govori o novom hramu, kojim je označeno Gospodovo nebo, kaže se: *heruvimi i palmina stabla svuda unaokolo (XLI.17,18,20,25,26).**

8370. *I ondje stadoše u oko kod vode.* Da ovo označava da su istine vere posle iskušnja bile postavljene u red kroz dobro ljubavi, vidi se iz značenja *stati u oko*, što je postavljanje u red istine od dobra (br. 8103,8130,8131,8155); I iz značenja *voda*, što su istine vere (br. 2702,3058,3424,4976,5668). Da se sa *ondje stadoše u oko kod vode* označava da su istine vere bile postavljene u red pomoću dobra ljubavi, je zato što se *okolom* označavaju istine I dobra (br. 8193,8196), a *stajanjem u oko* označava se njihovo uredno postavljanje, a se sa *kod vode*, označava da je to bilo u skladu s istinama koje su od Božanskog. Kaže se, *uz pomoć dobra ljubavi*, jer se svako raspoređivanje istine izvodi pomoću dobra ljubavi; jer je to pod I prema dobru da se istine primenjuju, I čine kao jedno telo s dobrom (u skladu sa slikom čoveka u kome su). Kaže se, *u skladu sa slikom čoveka u kome su*, jer slika čovekovog duha, koji je sam čovek, jer je to unutrašnji čovek, sasvim je u skladu s urednim rasporedom istina od dobra kod njega. Otuda to, dakada su anđeli prisutni, iz njih izbija sfera dobra ljubavi, I ona utiče na one koji su prisutni, a istine vere blistaju sa njihovih lica. U duhovnom svetu ovakve stvari pojavljuju se I pokazuju jasno. Kaže se da se ovaj uredni raspored pokazuje posle iskušenja, pošto se dobra I istine usađuju pomoću iskušenja, ali se raspoređuju tek posle iskušenja; jer je stanje iskušenja burno, dok je stanje posle iskušenja tiho. Postavljanje u red odigrava se u tišini (u miru). Zbog toga posle iskušenja dolazi prijatnost od prosvetljenja od istine, a kroz ovo I uživanje od osećanja dobra (o čemu upravo gore, br. 8367).

NASTAVAK O DUHOVIMA I STANOVNICIMA ZEMLJE JUPITER.

8371. Dalje sam bio upućen od duhova sa te zemlje o raznim stvarima koje se odnose na njene stanovnika, kao o tome kako hodaju, kako se hrane, o njihovim domovima, I slično. Što se tiče njihovg načina hoda, oni ne hodaju uspravno kao stanovnici ove zemlje I mnogih drugih zemalja, niti puze kao životinje, nego dok hodaju, oni se pomažu palmama u rukama, a ponekad se uzdižu na noge, a na svaki treći korak okreću lice na stranu u iza sebe, a u istio vreme naginju malo telo, što rade brzo; jer kod njih nije pristojno gledati na druge osim u lice.

8372.Kada hodaju na ovaj način, uvek drže lice napred, tako da gledaju ispred sebe, nikada dole, ili na zemlju. Gledati dole, to oni nazivaju prokletim. To čine najgori među njima, I ako se ne naviknu da gledaju napred, oni se izgone iz njihovog društva.

8373.Ali kada sede, izgledaju kao ljudi s naše zemlje, uspravni u gornjem delu tela; ali sede sa prekrštenim nogama. Krajnje su pažljivi, ne samo kada hodaju, nego I kada sede, da ih se ne gleda otraga, nego u lice. Osim toga, vrlo su voljni da ih se gleda u lice, jer se iz toga pokazuje njihov um (mens); jer nikad ne pokazuju lice koje se razlikuje od uma, niti mogu to da urade. Iz ovoga oni, koji su prisutni, lako znaju šta ovi misle o njima (animus), a što ni ne kriju; a posebno vide da li je prijateljstvo iskreno ili neiskreno.

8374.Ovo su mi pokazali njihovi duhovi, a isto su potvrdili njihovi anđeli. Otuda to, da ni njihovi duhovi ne hodaju uspravno kao ostali, nego kao osobe koje plivaju u vodi, pomažući se u kretanju rukama, a ponekad pogledajući oko sebe.

8375.Oni koji žive u toplim oblastima, hodaju nagi, ali sa pokrivalom oko bedara; a ne stide se svoje nagote, jer su u umovima čedni; a vole samo svoje supružnike, dok se užasavaju preljuba. Bili su jako iznenađeni, kada su ih videli duhovi s naše zemlje kako hodaju nagi, da su ih ismevali, I da su mislili pohotno, I da nisu obraćali pažnju na njihov nebeski život, nego samo na ovakve stvari. Rekoše da je to znak da se ovi brinu više za telesne I zemaljske stvari nego za nebeske; I daneprijetnosti preokupiraju njihove umove. Rekoše da nagota ne izaziva sram ili skandal (kamen spoticanja) kod onih koji žive u stanju nevinosti, nego samo kod onih koji žive u požudama I u bestidnostima.

8376.Kada stanovnici ove zemlje leže u krevetu, okreću lica napred, ili u sobu, ali ne natrag, ili prema zidu. Ovo su mi rekli njihovi duhovi, pa su kazali I razlog: da oni veruju da na ovaj nači okreću lica ka Gospodu. a ako bi okretali natrag, da bi to bilo okretati se od /Gospoda/. Slična se stavr I meni desila kad sam bio u krevetu, ali zašto je to, to ranije nisam znao.

8377. Uživaju u dugim ručkovima, ne toliko zato što uživaju u hrani, klike zbog razgovora u to vreme. Kada sede za stolom, ne sede na stolicama ili klupama, niti

na ležajima od trave, niti na zelenilu, nego na lišću određenog stabla. Nisu bili voljni da kažu od kojega stable je bilo lišće; ali kad sam pomenu nekoliko, kako bih pogodio, I na kraju pomenuo smokvino lišće, složili su se.

8378.Pored toga, rekoše da oni ne pripremaju svoja jela da bi bila ukusna, nego uglavnom da bi bila korisna, dodajući da je njima prijatna hrana koja je korisna. Razvio se razgoor među anđelima o ovome, jer je to za dobrobit čoveka, jer tada smatra da je u zdravom telu I um zdrav; da inače kod onih kod koji je ukus najvažniji, telo se razboleva, I iznutra postaje mlitavo, pa stoga I um, jer se ovaj ponaša prema stanju prijernih delova koja pripadaju telu, baš onako kako vid zavisi od stanja oka. Otuda suludost kad se smatra da je uživanje života, ili ako se to zove, *summum bonum*, (vrhovno dobro), u luksuzu I u zadovoljstvu; a otuda /potiče/ nedotupavost u stvarima misli I rasuđivanja, a živost u stvarima tela I sveta. Otuda čovek postaje sličan životinji, s kojom se ovakve osobe, ne bez razloga, upoređuju.

8379.Pokazana su mi I njihova staništa. Ona su niska, I od drveta, a iznutra su obložena korom /drveta/ blede plave boje, a okolo I iznad ukrašena su malim zvezdama, kao na nebeskom svodu; jer žele da njihovi domovi slične vidljivom svodu sa zvezdama. Razlog je to što veruju da su stanovi anđela u svodu /nebeskom/. Pored ovoga, imaju I šatore, koji su okolo I koji se pružaju u dužinu, a koji su iznutra ukrašeni zvezdama na plavoj podlozi. U tim borave danju, kako žar sunca ne bi ošteti njihova lica, jer se jako brinu za lice, pošto ne smatraju da ono pripada telu. Jako se brinu da naprave I na drže čistima ove šatore; oni jedu I svoje obroke u njima.

8380.Malo se brinu za svetske stvari, jer žive zajedno sa porodicama, I ne traže više nego da imaju hranu I stanište; više od toga, oni smatraju nepotrebnim, pa stoga nekorisnim. Njihova je najveća briga odgoj dece, koju vole vrlo nežno.

8381.Kad su duhovi s Jupitera videli konje s ove zemlje, ovi su im konji izgledali manjim, iako su bili I jaki I visoki. Ovo je zbog ideje duhove te zemlje o konjima tamo. Rekoše daimaju slične konje, ali mnogo šire, I da su ovi divlji, to jest, da su u šumama; I kad ih vide, da ih se plaše, iako ih ovi ne napadaju. Dodali su da je

strah od konja urođen, to jest , njima prirodan. Ovo je bio razlog da se razmišlja o tome šta je uzrok ovoga straha. Jer u duhovnom svetu konji predstavljaju Intelktualno stvoreno od spolajšnjih znanja (br. 2761,2762,6534); pa stoga što se plaše da razvijaju (neguju)svoje Intelktualno pomoću nauka, stoga I postoji taj influks straha. Da ne drže do spoljašnjih znanja ljudske učenosti, videće se u onome što sledi.

8382.Duhovi sJupitera ponekad su meni slali delegate ili subjekte (podanike duhove), radi komunikacije, I to po za dugo vremena; otuda sam upoznao njihovu narav (*indole*), I da su oni savim drugačiji od duhova s naše zemlje. Kad su bili sa mnom, bili su često napadani od strane duhova s naše zemlje, ali ovi za to nisu marili. Samo su to rekli društvu duhova koji su ih bili poslali, I dok su to govorili, malo bi se povukli od mene.

8383.U jednoj prilici bilo je dopušteno zlim duhovima s naše zemlje da koriste svoje zle veštine, I da napadnu duhove s Jupitera koji su bili sa mnom. Ovi poslednji trpeli su to za poduže vreme; ali su na kraju priznali da više ne mogu da trpe, rekavši da veruju da nema gorih duhova, jer su izokretali njihovu maštu u njihove misli na takav način da im se činilo kao da su svezani, I da se mogu izvućisamo uz Božansku pomoć. Dok sam nešto čitao u Reči o Patnji našega Gospoda, neki su Evropski duhovi ubacivali takve skandolozne stvari, kako bi zaveli duhove s Jupitera. Bilo je istraženo ko su ovi duhovi, I šta su bili u svetu, pa je nađeno da su neki od njih bili besednici, slični onima koji se nazivaju Društvo Gospodovo, ili Jezuiti, I da su oni svojim prodikama o Gospodovoj patnji mogli da dovedu obična ljude do suza. Uzrok im je rečen, a to je, da su su ovi u svetu mislili na jedan način a govorili na drugi; tako da im je na srcu bila jedna stavr, dok su drugu izražavali svojim ustima, prevarno; jer kada postanu duhovi, oni su prisiljeni da govore onako kako misle. Duhovi s Jupitera bili su jako iznenađeni da takvo neslaganje između unutrašnjeg I spoljašnjeg /čoveka/ može postojati, naime, da /čovek/može govorili na jedan način a misliti sasvim drugačije, što je njima bilo nemoguće.

8384.Duhovi s Jupitera maju prijazan pristup, I oprezni su u razgovoru. Oni misle o onome što govore. Oni to donose iz svog života u svetu; jer tamo /u svetu/, ako

učine ili kažu nešto protivno redu, navedu se na razne načine da se pokaju, a oni koji su tvrdokorni, ti bivaju kažnjeni.

8385. Primetili su da bih ja voleo da objavim ove stavri na našoj zemlji. Ovo nisu želeli, jer njima je zabranjeno da objave ono što im se kažu njihovi duhovi. Čudili su se da se ove stavri mogu objaviti samim pisanjem; ali su ona bili obavešteni o štampanju, kao I o Reči, kao I o doktrinarnim stvarima na našoj zemlji; a onda im je rečeno I to da su Reč I dokrinarne stvari bili objavljeni I da su poznati, I da se na taj način uče.

8386. Nastavak o duovima I stanovnicima zemlje Jupiter naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

KRAJ ŠESTOG DELA (IZVORNOG LATINSKOG)

KNJIGA IZLASKE (EXODUS).

Doktrine od Ljubavi prema Bližnjemu.

8387. Onaj ko želi da bude spasen, mora da ispovedi svoje grehove I da se pokaje.

8388. Ispovediti grehove znači znati šta su zla, videti ih u sebi, priznati ih, smatrati se krivim, I sebe osuditi zbog toga. Kada se ovo učini pred Bogom, onda je to ispovedanje greha.

8389. Učiniti pokajanje je, posle ispovedanja greha, I poniznog srca molitve da se gresi otpuste, uzdržavati se od njih i voditi nov život u skladu sa zapovestima vere.

8390. Onaj ko samo na opšti način priznaje da je grešnik, I koji se smatra krivim, ali ne ispituje sebe, to jest, ne vidi svoje grehove, taj se doista ispoveda, ali ne ispoveda se da bi se pokajao, jer I dalje živi kao pre.

8391. Onaj ko vodi život vere vrši pokajanja svakoga dana; jer on razmišlja o zlima koja su u njemu, priznaje ih, čuva se od njih, I moli se Gospodu za pomoć. Jer od sebe, čovek neprestano pada, ali ga neprekidno Gospod podiže. Kada smišlja zlo, on pada sam od sebe; a Gospod ga podiže kada se odupire zlu, I kada ga ne čini.

Takvo je stanje kod svih onih koji su u dobru; ali oni koji su u zlu, oni neprestano padaju, samo što ih Gospod neprestano podiže, ali samo u blaži pakao, tako da ne padnu u najgori pakao, prema kojemu teže svom svojom snagom.

8392. Pokajanje, koje se vrši u stanju slobode, ima vrednost; ali ono koje se vrši pod prinudom, nema vrednosti. Stanje prinude je stanje kad je čovek bolestan, u stanju tuge zbog nesreće, u stanju neumitne smrti; jednom rečju, svako stanje straha koje oduzima zdrav razum. Zao čovek, koji je u stanju prinude, obećava pokajanje, čak i čini dobro, ali kad se vrati u stanje slobode, vraća se svom prethodnom zlom životu. Drugi je slučaj s dobrim čovekom, kod kojega su ovo stanja iskušenja u kojima on pobeđuje.

8393. Pokajanje ustima a ne i životom, nije pokajanje. Gresi se ne otpuštaju pokajanjem ustima, nego pokajanjem životom. Gospod neprestano otpušta grehove čoveku, jer On je milost sama, ali gresi prijanjaju za čovek, ma koliko on mislio da se otpuštaju, a ne uklanjaju se od njega osim kroz život u skladu sa zapovestima vere. Onoliko koliko živi po ovim zapovestima, toliko se otpuštaju. Jer Gospod čoveka odvaja od zla i drži ga u dobru onoliko koliko je čovek činio dobro iz osećanja. Iz toga se vidi šta je otpuštanje grehova, i otkuda je. Onaj ko misli da se gresi otpuštaju na bilo koji drugi način, vrlo se vara.

8394. Kad čovek ispita sebe i prizna svoje grehove, i kada se pokaje, mora da ostane u dobru sve do kraja života. Međutim, ako padne ponovo u svoj prethodi zao život, i ako ga prigrli, on vrši profanaciju (svetogrđe); jer tada spaja zlo i dobro, pa je onda potonje stanje gore od prvašnjeg u skladu sa Gospodovim rečima :-

A kad nečisti duh izađe iz čovjeka, ide kroz bezvodna mjesta tražeći pokoja, i ne nađe ga. Onda reče: da se vratim u dom svoj otkuda sam izišao; i došavši ondje. nađe ga prazan, pometen i ukrašen. Tada otide i uzme sa sobom sedam drugijeh duhova gorijeh od sebe, i ušavši žive ondje; i bude potonje gore čovjeku onome od prvoga. Tako će biti i rodu ovome zlome (Mateja XII.43-45).

1. *Od Elima se podigoše. I sav zbog sinova Izrailjevih dođe u pustinju Sin, koja je između Elima I Sinaja, petnaestog dana drugoga mjeseca pošto izidoše iz zemlje Egipatske.*
2. *I stade vikati sav zbog sinova Izrailjevih na Mojsija I na Arona u pustinji,*
3. *I rekoše im sinovi Izrailjevi: kamo da smo pomrli od ruke Jehovine u zemlji Egipatskoj, kad sjedasmo kod lonaca s mesom I jeđasmo hljeba izobila! jer nas izvedoste u ovu pustinju da pomorite sav ovaj zbor glađu.*
4. *A Jehova reče Mojsiju: evo, učiniću da vam daždi iz neba hljeb, a narod neka izlazi I kupi svaki dan koliko treba na dan, da ga okušam hoće li hoditi po mom zakonu ili ne će.*
5. *A šestoga dana neka zgotove što donesu, a neka bude dvojinom onoliko koliko nakupe svaki dan.*
6. *I reče Mojsije I Aron svijem sinovima Izrailjevijem: doveče ćete poznati da vas je Jehova izveo iz zemlje Egipatske;*
7. *I sutra ćete vidjeti slavu Jehovinu; jer je čuo viku vašu na Jehovu. Jer šta smo mi da vičete na nas?*
8. *I Mojsije reče: doveče će vam dati Jehova mesa da jedete a u jutru hljeba da se nasitite; jer je čuo Jehova viku vašu, kojom vikaste na nj. Jer što smo mi? Nije na nas vaša vika nego na Jehovu.*
9. *I reče Mojsije Aronu: reci svemu zboru sinova Izrailjevih: pristupite pred Jehovu, jer je čuo viku vašu.*
10. *I kad reče Aron svemu zboru sinova Izrailjevih, pogledaše u pustinju, I gle, slava Jehovina pokaza se u oblaku.*
11. *I Jehova reče Mojsiju govoreći:*
12. *Čuo sam viku sinova Izrailjevih. Kaži im I reci: doveče ćete jesti mesa, a sutra ćete se nasititi hljeba, I poznaćete da sam ja Jehova Bog vaš.*

13. *I u večje doletješe prepelice I prekriše oko, a u jutro pade rosa oko okola;*
14. *A kad se diže rosa, a to po pustinji nešto okruglo, sitno kao slana po zemlji.*
15. *I kad vidješe sinovi Izrailjevi, govoraju jedan drugom: šta je ovo? jer ne znadijahu šta bješe. A Mojsije im reče: to je hljeb, što vam dade Jehova da jedete.*
16. *To je što zapovjedi Jehova: kupite ga svaki dan koliko kome treba za jelo, po gomor na glavu, po broju duša vaših, svaki neka uzme za one koji su mu u šatoru.*
17. *I učinište tako sinovi Izrailjevi; I nakupiše koji više koji manje.*
18. *Pa mjeriše na gomor, pa ne dođe više onome koji nakupi mnogo, niti manje onom koji nakupi malo, nego svaki nakupi onoliko koliko mu je trebalo da jede.*
19. *I reče Mojsije: niko da ne ostavlja od toga za sjutra.*
20. *Ali ne poslušashe Mojsija, nego neki ostaviše od toga za sjutra, te se ucrva I usmrdje. I rasrdi se Mojsije na njih.*
21. *I tako ga kupljahu svako jutro, svaki koliko mu trebaše za jelo; a kada sunce ogrijevashe, tada se rastapashu.*
22. *A u šesti dan nakupiše hljeba dvojinom, po dva gomora na svakoga; I dođoše sve starješine od zbora I javiše Mojsiju.*
23. *A on im reče: ovako kaza Jehova: sjutra je subota, odmor svet Jehovi; što ćete peći, pecite, I što ćete kuhati, kuhajte danas; a što preteče, ostavite I čuvajte za sjutra.*
24. *I ostaviše za sjutra, kao što zapovjedi Mojsije, I ne usmrdje se niti bješe crva u njemu.*
25. *I reče Mojsije: jedite to danas, jer je danas subota Jehovina, danas ne ćete naći u polju.*
26. *Šest ćete dana kupiti, a sedmi je dan subota, tada ga neće biti.*
27. *I u sedmi dan izidoše neki od naroda da kupe, ali ne nađoše.*

28. *A Jehova reče Mojsiju: dokle ćete se protiviti zapovijestima mojim I zakonima mojim?*

29. *Vidite, Jehova vam je dao subotu, za to vam daje šestoga dana hljeba na dva dana. Stojte svaki na svom mjestu, I neka ne odlazi niko sa svojega mjesta u sedmi dan.*

30. *I počinu narod u sedmi dan.*

31. *I dom Izrailjev prozva taj dan mana; a bješe kao sjeme korijandrovo, bijela, I na jeziku kao medeni kolači.*

32. *I reče Mojsije: ovo je zapovjedio Jehova: napunite gomor toga, neka se čuva od koljena do koljena vašega, da vide hljeb, kojim sam vas hranio u pustinji kad vas izvedoh iz zemlje Egipatske.*

33. *I reče Mojsije Aronu: uzmi krčag I naspi pun gomor mane, I metni pred Jehovu da se čuva od koljena do koljena vašega.*

34. *I ostavi ga Aron pred svjedočanstvom da se čuva, kao što zapovjedi Jehova Mojsiju.*

35. *A sinovi Izrailjevi jedoše manu četrdeset godina dok ne dođoše u zemlju u kojoj će živjeti; jedoše manu dok ne dođoše na među zemlje Hananske.*

36. *A gomor je desetina efe.*

SADRŽAJ.

8395. U prethodnom poglavlju se govori o drugom iskušenju onih koji su pripadali duhovnoj crkvi, ako je /iskušenje/ dolazilo od toga što im je istina bila neprijatna. U ovom poglavlju, u unutrašnjem smislu, govori se o trećem iskušenju, do kojega dolazi zbog nedostatka dobra. Nedostatkom hleba I mesa, zbog čega su mrmljali (vikali) sinovi Izrailjevi, označava se nedostatak dobra. Uteha posle iskušenja označena je I opisana manom koju su primali, kao I jarebicama. Mana označava duhovno dobro. Da nju Gospod daje neprekidno, bez njihove brige ili pomoći,

označeno je time što su primali manu svakoga dana, kao I crvima koji su se stvarali ako su skupljali više /mane/.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8396. Stih 1. *Od Elima se podigoše. I sav zbog sinova Izrailjevih dođe u pustinju Sin, koja je između Elima I Sinaja, petnaestog dana drugoga mjeseca pošto izidoše iz zemlje Egipatske.*

(Stih 1.) *Od Elima se podigoše*, označava ono što je postupno; *I savzbor sinova Izrailjevih dođe u pustinju Sin*, označava (da su stigli) u drugo stanje iskušenja; *koja je između Elima I Sinaja*, označava nastavak I osobinu; *petnaestog dana drugoga mjeseca*, označava stanje relativno; *pošto izidoše iz zemlje Egipatske*, označava da su /stigli/ u svoje stanje kao što je bilo ono u kome su bili kad su tek bili izbavljeni od napadanja.

8397. (Stih 1.) *Od Elima se podigoše*. Da ovo označava ono što je uzastopno, vidi se iz značenja *podići se (kretati, putovati)*, a to je ono što je uzastopno I što se nastavlja (vidi br. 4375,8181,8345); I iz značenja *Elima*, što je stanje utehe posle iskušenja (br. 8367), stoga se sa *od Elima se podigoše*, označava ono što je uzastopno u životu kao što su stanja iskušenja. Jer kada oni u duhovnoj crkvi prolaze kroz iskušenja, oni se vode iz jednog iskušenja u drugo; to je ono što je uzastopno a što je ovde označeno sa *došavši (poći, krenuti)*. Da *došavši (doći, krenuti)* označava ono što je uzastopne u životu, to je stoga što u drugom životu nema prostora , kao što nema ni vremena, nego ima stanja umesto toga (br. 2625,4321,4882,5605,7381); stoga kretanje ne označava kretanje, niti putovanje označava putovanje, nego promene I uzastopna stanja.

8398. *I sav zbor sinova Izrailjevih dođe u pustinju Sin*. Da ovo označava u drugo stanje iskušenja, vidi se iz značenja *doći*, što je faza u uzastopnom /iskušenju/ koja je označena *boravljenjem* (vidi br. 8397); iz značenja *zbor sinova Izrailjevih*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (br. 7843); iz značenja *pustinje*, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (vidi br. 8098); I iz značenja *Sina*, što je osobina ovoga

stanja; jer imena sadrže sve osobine stanja stvari o kojoj se govori, kao što je pokazano gore. Iz iskušenja koje je označeno mrmljanjem (vikom) zbog nedostatka hleba I mesa, I iz utehe koja dolazi posle a koja je označena manom I jarebicama, može da se vidi šta je označeno Sinom, naime, dobro koje je od istine. Otuda Sin, koji je bio grad u Egiptu, od kojega je pustinja Sin dobila ime, u obrnutom smislu označava zlo koje dolazi od obmane, kao kod *Jezekilja: I izliću gnjev svj na Sijen (Sin), grad Egipatski, I istrijebiću ljudstvo u Nobu. Kad zapalim oganj u Egiptu, ljuto će se uzmučiti Sijen (Sin), I Nob će se raspasti, I Nof će biti u tjeskobi svaki dan. Mladići Abinski I Pi-besetski pašće od mača, a djevojke će otići u ropstvo. I u Tafnisu pomrknuće prijevornice Egipatske I nestaće u njemu ponosa sile njegove; oblak će ga pokriti; a kćeri njegove će otići u ropstvo (XXX.15-18)*. Ovde se radi o onima koji su u spoljašnjim znanjima, jer tako se izlegu obmane od koji su zla; Egipat ovde označava Spoljašnja znanja; Sin (Sijen), zlo koje je od obmane; a Nob, obmanu od koje je zlo. Da dublji smisao leži ovde sakriven nego što se pokazuje u slovu, biće jasno svakome ko uzme u obzir – da je Reč Božanska; I da nema u njoj dubljeg smisla, njen se smisao skoro ne može razumeti, a još manje se može videti u njemu nešto sveto. Otuda je vrlo jasno da se imenima u Reči označavaju Stvari (res), I da iz njih proizlazi opšti smisao koji je dostojan Reči koja dolazi od Jehove. Onaj ko priznaje da je Reč Božanska, ne može da ovo ospori, pod uslovom da je voljan da misli razumno, to jest, po zaključcima razuma koji je donekle prosvetljen.

8399. *Koja je između Elima I Sinaja.* Da ovo označava kontinuitet I kvalitet, vidi se iz značenja *Elima*, I iz značenja *Sinaja*, iz čega je jasno šta je označeno sa *između*. Jer Elim, zbog izvora I palmi koje su tu bile, označava istinu I dobro utehe posle iskušenja (vidi poslednji stih prethodnog poglavlja); a *Sinaj*, zbog zakona koji je tu proglašen, označava dobro a otuda I istinu; otuda je kontinuitet I kvalitet označen *Sinom*, dobro koje je od istine. Dobro od istine je dobro koje je kod duhovnog čoveka pre preporoda, jer on tada čini dobro od istine (vođen istinom), to jest, zato što je tako zapovedeno, stoga iz poslušnosti; dok je dobro od koje je istina dobro koje je kod duhovnog čoveka posle preporoda, jer on tada čini dobro od osećanja (vođen osećanjem). Prvo je dobro označeno *Sinom (Sienom)*, drugo *Sinajem*.

8400. *Petnaestog dana drugoga mjeseca.* Da ovo označava stanje relativno /stanje u odnosu na nešto drugo/, vidi se iz značenja broja *petnaest*, iz značenja *dana*, i iz značenja *mjeseca*. *Mjsecem* se označava kraj prethodnog stanja (vidi br. 3814); *danom* se označava stanje u opšte (br. 23,487,488,493,893,2788,3462,7680); a sa *petnaest* se označava jedan ceo period, ili stanje od početka do kraja (br. 782,2044,3845); otuda se sa *petnaest* označava ono što je novo, ovde novi život, koji je označen manom koju su primili iz neba; jer mana označava dobro istine, koja je život duhovnog čoveka; jer slično je označeno sa *petnaest* kao i sa *osam*, jer je osmi dan prvi dan sledeće sedmice. (Da *osam* označava svaki početak, stoga nešto novo kao nešto različito od onoga pre, vidi br. 2044.2866; i da svi brojevi u Reči označavaju stvari, br. 482,487,575,647,755,5265,6175.)

8401. *Pošto izidoše iz zemlje Egipatske.* Da ovo označava/da su se vraćali/ u svoje stanje u kome su bili kada su bili prvi put izbačeni od napadanja, vidi se iz značenja *izići i biti izveden*, što znači biti izbačen (o čemu često gore); i iz značenja *zemlje Egipatske*, što je napadanje od strane onih koji su u zlu, a otuda i u obmanama.

8402. Stihovi 2,3.2. *I stade vikati sav zboz sinova Izrailjevih na Mojsija i na Arona u pustinji, 3. I rekoše im sinovi Izrailjevi: kamo da smo pomrli od ruke Jehovine u zemlji Egipatskoj, kad sjeđasmo kod lonaca s mesom i jeđasmo hljeba izobila! jer nas izvedoste u ovu pustinju da pomorite sav ovaj zbor glađu.* (Stih 2.) *I stade vikati (mrmljati) sav zboz sinova Izrailjevih stade vikati*, označava patnju i otuda i žalbu zbog gorčine iskušenja; *na Mojsija i na Arona*, označava protivu Božanske Istine; *u pustinji*, označava stanje iskušenja; *i rekoše im sinovi Izrailjevi*, označava misaokoda dolazi od bojazni (teskove); *kamo da smo pomrli od ruke Jehovine u zemlji Egipatskoj*, označava da bi bilo za njih bolje da ih je Gospod ostavio kada su bili pod napajima; *kad sjeđasmo kod lonaca*, označava život u skladu s njihovim sopstvenim zadovoljstvima, i njihovi požudama; *I jeđasmo hljeb izobila*, označava da su na ovaj način oni uživali dobro zadovoljstva koliko god su hteli; *jer nas izvedoste*, označava posle svog izbačivanja; *u pustinju*, označava stanje iskušenja;

da pomorite sav ovaj zbor glađu, označava da su izdisali zbog nedostatka uživanja i dobra.

8403. (Stih 2.) *I stade vikati (mrmljati) sav zbor Izrailjev.* Da ovo označava patnju, a otuda i žalbu zbog gorčine iskušenja, vidi se iz značenja *vikati (mrmljati, buniti se)*, što je patiti zbog gorčine iskušenja, i žalbu (vidi br. 8351); *zbor sinova Izrailjevih* označava one koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi br. 8398). Ovde se govori o trećem iskušenju, koje je uzrokovano nedostatkom zadovoljstva i dobra. Ovo iskušenje sledi, u nizu, prethodno, koje je bilo zbog nedostatka istine. Oni koji nisu poučeni o čovekovom preporađanju, pretpostavljaju da se čovek može preporoditi bez iskušenja; kao i to, da kada prođe jedno iskušenje, da je preporođen. Ali treba da se zna da se niko ne može preporoditi bez iskušenja: razlog da preporod služi tome kako bi stari čovek umro, a novi čovek se rodio. Stoga je jasno da mora da dođe do borbe, jer se stari čovek odupire, i ne želi da bude ugašen, a novi se ne može roditi osim kada se život staroga čoveka ugasi. Otuda je jasno da postoji borba s obe strane, i ona je oštra, jer se bore za život. Onaj ko misli iz zdravoga razuma može da vidi i opazi da se nijedan čovek ne može preporoditi bez borbe, to jest, bez duhovnog iskušenja; kao i to, da se ne preporuča samo jednim iskušenjem, nego mnogima. Jer ima mnogo vrsta zala koja čine uživanje prethodnog života, to jest, starog života. Sva se ta zla nemogu pokoriti od jednom i u isto vreme, jer ona prijanjaju uz čoveka uporno, pošto su ukorenjena u roditelje iz prošlog vremena, pa su stoga urođena kod čoveka, a koja su i potvrđena u njemu od detinjstva njegovim sopstvenim zlima. Sva su ova zla dijametralno suprotna nebeskom dobru, koje treba da se usadi, i koje treba da sačinjava novi život.

8404. *Protivu Mojsija i Arona.* Da ovo označava /da su se bunili/ protivu Božanske Istine, vidi se iz reprezentacije Mojsija, što je Božanska Istina koja proističe neposredno od Gospoda, stoga unutrašnja istina; i iz reprezentacije Arona, što je istina koja proističe posredno od Gospoda, stoga spoljašnja istina (vidi br. 7009,7089,7382).

8405. *U pustinji.* Da ovo označava stanje iskušenja, vidi se iz značenja *pustinje*, što je prolaženje kroz iskušenja (vidi br. 6828,8098).

8406- (Stih 3.) *I rekoše mu sinovi Izrailjevi.* Da ovo označava misao iz bojazni (straha), vidi se iz značenja *reći*, kada je o takvim stvarima koje utiču na um, kao što je misao (vidi I br. 3395,7094,7244,7937). Da je to zbog bojazni, jasno je, jer je rečeno u iskušenju.

8407. *Kamo da smo pomrli od ruke Jehovine u zemlji Egipatskoj.* Da ovo označava da bi bilo bolje da ih je Gospod ostavio tamo gde su bili napadani, vidi se iz značenja *kamo da smo*, što znači da bi bilo bolje, ili da bi više odgovaralo; iz značenja *od ruke Jehovine*, što znači da ih je Gospod ostavio; u duhovnom smislu *da smo umrli* označava biti u zlima I obmanama, stoga biti u prokletstvu (br. 5407,6119,7494), I kada se kaže *da smo umrli od ruke Jehovine*, označava kamoda ih je Gospod ostavio, jer koji su ostavljeni od Njega, to jest, oni koji Ga ostave, jurnu u zla I obmane, pa tako I u prokletstvo (da *Jehova* u Reči označava Gospoda, bilo je često pokazano gore); I iz značenja *zemlje Egipatske*, što je stanje napadanja (vidi gore, br. 8401. (Da oni koji su bili u duhovnoj crkvi, koji su pretstavljeni sinovima Izrailjevim, da su pre nego što su bili izbavljeni, da su bili napadani od onih koji su bili u obmanama od zla, a koji su pretstavljeni *Faraonom I Egipćanima*, vidi br. 6854,6914,7474,7828,7932,8018,8099.8159,8321.)

8408. *Kad sjeđasmo pored lonaca s mesom.* Da ovo označava život u skladu s njihovim sopstvenim zadovoljstvom, I onako kako su žudeli, vidi se iz značenja *lonca*, što je sadržatelj dobra, a u obrnutom smislu sadržatelj zla (o čemu niže); I iz značenja *mesa*, što je nebeski proprium, stoga dobro, a u obrnutom smislu čovekov proprium, stoga zlo (o kojem niže); a pošto se mesom označava proprium, stoga sedeti pored lonca s mesom označava život u skladu s njihovm vlastitim zadovoljstvom, I kako su sami žudeli; jer ovaj život je život propriuma. *Lonac* označava sadržatelja zla, iz razloga što se *mesom*, koje je skuhanu, označava dobro, a u obrnutom smislu zlo. Pošto lonac ima ovo značenje, stoga se njime označava I Telesno I Prirodno čovekovo, jer su ovi sadržatelji (prijemnici) dobra ili zla; stoga se u univerzalnom smislu *loncem* označava čovek, a u još više univerzalnom smislu, narod ili grad, a tada se *mesom* označava dobro ili zlo u tome; kao kod *Jezikilja: Ovi ljudi smišljaju bezakonje, I svjetuju u tom gradu. Govoreći: nije blizu; da gradimo kuće; ovaj je grad lonac a mi meso. Za to ovako*

govori Jehova: koje pobiste I pobacaste usred njega, oni su meso, a on je lonac, a vas ću izvesti iz njega (XI.2.3,7); lonac označava ovde grad, ili narod; a meso označava zlo; jer pobijeni, koji se nazivaju mesom, označavaju one kod kojih su dobro I istina ugašeni (vidi br. 4503). Kod istoga proroka: Kaži priču tome domu odmetničkom, I reci im: ovako veli Jehova Gospod: pristavi lonac, pristavi, I nalij u njega vode. Složi u nj dijelove, sve dobre dijelove, stegno I pleće, I napuni ga najboljih kostiju. Jer ovako veli Jehova Gospod: teško gradu krvničkom, loncu na kojem stoji zagorjel, s kojega ne će da siđe zagorjel; povadi dio po dio; ždrijeb da se ne baci za nj (XXIV.3,4,6). Ovde se loncem označava grad, ili narod u njemu, u kojemu je zlo od profanacije dobra; dobro koje je meso, je stegno I pleća; zlo je zagorjel iz toga; profanacija dobra je zagorel koja stoji; stoga senaziva I krvnički grad (grad krvi) (prim.prev. grad u čijoj blizini je nađen ubijen čovek, pa se neko iz toga grada optužuje za to ubistvo). Kod Jeremije: Jehova reče Jeremiji: šta vidiš, Jeremija? I rekoh: vidim prut bademov. I opet mi dođe riječ Jehovina drugom prilikom govoreći: šta vidiš? I rekoh: vidim lonac gdje vri, I prednja mu je strana prema sjeveru. Tada mi reče Jehova: sa sjevera će navaliti zlo na sve stanovnike ove zemlje (I.12-14). Lonac koji vri označava ljude koje je obuzela strast; sjever označava čovekovo Čulno I Telesno, iz kojih izbija zlo. Ovde se govori o kraju crkve, kada je spoljašnja, stoga Čulna I Telesna, i gde vlada obmana I zlo; jer Gospodova crkva ide od unutrašnje ka spoljašnjoj, I tada izdahne. Kod Zaharije: Utaj će dan biti na zvoncima konjskim: svetinja Jehovi; I lonci će u domu Jehovinom biti kao zdjele pred oltarom; I svi će lonci u Jerusalmu I u Judi biti svetinja Jehovi nad vojskama, I svi koji hoće da prinesu žrtvu dolazeći uzimaće ih I kuhati u njima; I u taj dan ne će više biti Hananejaca u domu Jehove nad vojskama (XIV.20,21). Ovde se govori o izbavljenju vernih; verni su lonci, tako nazvani jer primaju dobro od Gospoda, stoga se lonac naziva svetinja Jehovi (posvećen Jehovi); zvonci konjski (na konjima) na kojima je Svetinja, označavaju istine koje korespondiraju dobru. Zato što lonci označavaju prijemnike I sadržatelje dobra, stoga su oni, skupa s ostlim posudama kod oltara, bili načinjeni od mjedi (bronz) (Izlazak XXXVIII.3); jer mjed označava dobro prirodnog (vidi br. 425,1551). Osim toga loncem se označava doktrina, jer on sadrži dobro I istinu crkve. Doktrina je označena loncem u kojem je Eliša po zapovesti kuhao jelo (kašu) za sinove prorokove; o čemu čitamo u Drugoj Knjizi o Carevima: Po tom vrati se Eliša u

Galgalu. A bješe glad u onoj zemlji, I sinovi proročki sjeđahu pred njim; a on reče momku svojemu: pristavi veliki lonac, I skuhaj zelja sinovima proročkim. A jedan ode u polje da nabere zelje, I nađe divlju lozui nabra s nje divjih tikvica pun plašt, I došavši sasiječe ih u lonac gdje bješe zelje, jer se ne poznavahu. I usuše ljudima da jedu; a kad stadoše jesti onoga zelja, povikaše govoreći: smrt je u loncu, čovječe Božiji! I ne mogahu jesti. A on reče: donesite brašna. I sasu brašno u lonac, I reče, uspi ljudima, neka jedu. I ne biše više nikakvoga zla u loncu (IV-38-41). Neka se zna da sva Božanska čuda sadrže stvari koje pripadaju Gospodovom carstvu I crkvi (br. 7337,8364), I da *Eliša* pretstavlja Gospodovu Reč, a *prorocidoktrine* iz nje (br. 2534,7269); otuda se vidi da se ovim čudom pretstavlja nešto što se odnosi na na crkvu, naime, da je dobro crkve, koje je bilo falsifikovano, da je postalo dobro pomoću istine iz Reči; *glad* označava nedostatak spoznaja istine I dobra; *lonac*, doktrinu; *zelje*, dobro spoljašnjeg obreda Jevrejske crkve; *divlje tikvice iz polja*, falsifikovanje; *jelo*, istinu iz Reči (br. 2177), preko koje ono što je falsifikovano, a što je *smrt u loncu*, postaje dobro. Da *lonci* označavaju sadržatelje dobra, je stoga što su oni (lonci) među posudama u kojima se priprema hrana, a hranom se svake vrste označavaju stvarikoje hrane dušu, pa stoga I osećanje dobra I istine (br. 681,1480,3114,5147,5293,5915).

8409. Pošto *meso* (telo) označava priprium u oba smisla, u najvišem smislu Gospodov Božanski Proprium, koji je Njegovo Božansko Ljudsko, stoga dobro Njegove ljubavi prema celoj ljudskoj rasi, stoga *meso*, u relativnom odnosu prema čoveku, označava priprium oživljen od Gospodovog Božanskog Propriuma, to jest, označava Gospodov Proprium kod čoveka, stoga dobro ljubavi prema Njemu. (O značenju *mesa*(tela) u ovome smislu, vidi br. 3813,7850.) Ali u obrnutom smislu, *meso* označava čovekov proprium, stoga označava zlo ljubavi prema sebi, pa otuda I požude ili pohote te ljubavi (br. 999,3813; da je čovekov priprium samo zlo, vidi br. 210,215,1044,1047,5660,5786). Da *meso* (telo) označava čovekov proprium, stoga zlo svake vrste, dalje se vidi iz sledećih odlomaka kod *Isaije*: *Nahraniću ih njihovijem mesom I opiće se svojom krvlju kao novijem vinom (XLIX.26); nahraniti mesom* označava biti ispunjen svojim sopstvenim zlom. Kod *Jeremije*: *Da je proklet čovek koji se uzda u čovjeka I koji stavlja tijelo (meso) sebi za mišicu, a od Gospoda odstupa srce njegovo (XVII.5)stavljati tijelo (meso) sebi za*

mišicu označava imati poverenja u svoju sopstvenu moć; pa se stoga kaže kod *Isaije IX.20, Svaki će jesti meso od mišice svoje*, što označava pouzdati se u sebe. Opet kod *Isaije: Egipat je čovjek, a ne Bog; a njegovi konji su meso (tijelo), a ne duh(XXXI.3); konji Egipatski označavaju spoljašnja znanja izokrenutog* Intelektualnog (br. 6125); *meso (tijelo)* označava ono što je mrtvo; *duh*, ono što živi; stoga se za sinove Egiptaske kaže da su velikoga *mesa (tijela) (Jezek. XVI.26)*. Ono što je mrtvo, zove se tako zbog zla, jer je duhovna smrt od zla; a ono što živi, tako se zove zbog dobra, jer je duhovni život od dobra. Otuda su u Reči meso (telo) i duh jedno drugom suprotni, kao u sledećim odlomcima: *Ono što je rođeno do tijela (mesa) je tijelo, a ono što je rođeno od duha, duh je (Jovan III.6)*. U knjizi *Postanja: A Jehova reče: ne će se duh moj do vijeka preti s ljudima, jer su tijelo (meso; neka im je još sto i dvadeset godina (III.6).Duh je ono što oživljava; tijelo (meso) ne pomaže ništa. Riječ koju vam ja rekoh duh su i život su (VI.63)*. U knjizi *Postanja: Ne će se duh moj preti s čovjekom u vijek, jer je tijelo (meso) (VI.3)*. Ovde *tijelo (meso)* označava čovekov proprium. Na sličan način kod *Mateje: Blagosloven da si, Sinome Jonin, jer ti to nije kazalo tijeloi krv, nego Otac moj koji je na nebesima (XVI.17)*. Kod *Jovana: A koji ga primiše dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime njegovo, koji se ne rodiše od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego od Boga (I.12,13)*. *Volja tjelesna* označava voljni proprium (proprium koji pripada volji); *volja muževljeva* označava intelektualni proprium; *sinovi Božiji* označavaju preporođene; a oni koji se preporode, njih oživljava Gospodov Proprium, koji je Gospodove meso i tijelo. Pošto *tijelo (meso)* označava u obrnutom smislu čovekov proprium, stoga zlo jesamo uživanje čula, i apetita, i požude. Da *tijelo* označava požudu, vidi se iz ovih reči kod *Mojsija: A svjetina što bješe među njimabješe vrlo lakoma, te i sinovi Izrailjevi stadoše plakati govoreći: ko će nas nahraniti mesa? A sada posahnu duša naša, nema ništa osim mane pred očima našim. A Jehova reče Mojsiju: saberi mi sedamdeset ljudi između starješina Izrailjevih, koje znaš da su starješine narodu i upravitelji njegovi, i dovedi ih k šatoru od sastanka, neka onjde stanu s tobom. A narodu reci: pripravite se sutra da jedete mesa, jer plakaste da Jehova ču, i rekoste: ko će nas nahraniti mesa? jer nam dobro bijaše u Egiptu. Daće vam dakle Jehova mesa, i ješćete. Nego cijeli mjesec dana, dokle vam na nos ne udari i ne ogadi vam se, za to što odbaciste Jehovu koji je među vama i plakaste pred njim govoreći: za što izidosmo iz Egipta?*

Ali meso još im bijaše u zubima, jošte ga ne pojedoste, a Jehova se razgnjevi na narod, I udari Jehova narod pomorom vrlo velikim. I prozva se ono mjesto Kibrol-Hatava, jer ondje ukopaše narod koji se bješe polakomio (XI.4,6,16,18,20,33,34). Iz ovoga svega sada se vidi šta je označeno sa *sjedjeti pored lonaca u Egiptu*, naime, život u skladu sa svojim uživanjima I požudama, stoga život pripriuma.

8410. *I jeđasmo hljeba izobila.* Da ovo označava da su uživali dobro zadovoljstva koliko su god hteli, vidi se iz značenja *jeđasmo*, što je usvajanje (vidi br. 3168,3513kraj,3596,4745), kao I uživanje (br. 7849); I iz značenja *hljeba*, što je dobro nebeskog života, stoga dobro zadovoljstva; jer se *hljebom* u duhovnom smislu označava ono što hrani dušu I čuva njen duhovni život; da je ovo dobro ljubavi, vidi se iz života neba, koji se sastoji samo iz ovoga dobra; ali u obrnutom smislu *hljebom* se označava ono čime se hrane oni u paklu, I čime se održava njihov život; da je to zlo ljubavi prema sebi I svetu, vidi se iz života pakla, koji se sastoji samo u tome; ovo zlo je njima dobro, jer nema ništa drugo što im je prijatnije I slađe nego to; to je ovde označeno *dobrom zadovoljstva*; I iz značenja *izobila*, što je koliko god hoće, jer kod dobrih /ljudi/ volja se ispunjava dobrom, a kod zlih volja se ispunjava zlom.

8411. *Jer nas izvedoste.* Da ovo označava kad su bili izbavljeni, vidi se iz značenja *izvesti*, ovde iz zemlje Egipatske, što je izbaviti, name, od stanja napadanja.

8412. *U ovu pustinju.* Da ovo označava stanje iskušćenja, vidi se iz značenja pustinje, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (vidi br. 8098).

8413. *Da pomorite sav ovaj zbor gladu.* Da ovo označava da su izdisali zbog nedostatka prijatnosti I dobra, vidi se iz značenja *pomoriti*, što je lišiti života, ovde, života koji dolazi od zadovoljstva I dobra, jer se čovekov život sastoji od ovih (vidi br. 4607,6767); iz značenja *zbor*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (br. 7843); I iz značenaj *gladi*, što je nedostatak dobra (vidi br. 5893), ovde dobra zadovoljstva, koje je zadovoljstvo označenio *hljebom* (br. 8410); jer kada se oduzme ono što hrani duhovni život, ili život duha, sledi glad. Kakav je ovo slučaj, biće rečeno ukratko. Kada treba da se usadi dobro ljubavi prema blišnjem, koje sačinjava duhovni život, tada se uklanja uživanje koje je činilo prirodni život. Kad

se ovo uživanje ukloni, čovek ulazi u iskušenje, jer misli da ako je lišen uživanja, da je lišen života, jer se njegov prirodni život sastoji u ovome uživanju, ili dobru, kako ga on naziva. Ali on ne zna da kada se ovo životno uživanje ukloni, da se tada od Gospoda usađuje duhovno uživanja na mesto onoga. To je dobro koje je označeno *manom*; prethodno dobro ili uživanje označeno je *mesom I hljebom u zemlji Egipatskoj*, a a biti lišen ovoga, naziva se *gladju*. Ali treba pažljivo opaziti da čovek, koji se preporuča, da se ne lišava zadovoljsva tela I nižeg uma (*animus*), jer I dalje uživa u tome zadovoljstvu posle preporoda, I to potopunije nego pre, ali u obrnutom odnosu: pre preporoda, uživanje je bilo sve u njegovom životu; dok posle preporoda, dobro ljuavi prema bližnjemu postaje sve u njegovm životu, I tada uživanje služi kao sredstvo, I kao poslednji plan (osnova), u kome se završava duhovno dobro sa njegovom srećom I blaženošću. Stoga, kada red treba da se izokrene, prethodno uživanje izdiše I nestaje, a novo uživanje počinje da se usađuje na mesto onoga prethodnog.

8414. Stihovi 4,5. 4. *A Jehova reče Mojsiju: evo, učiniću da vam daždi iz neba hljeb, a narod neka izlazi I kupi svaki dan koliko treba na dan, da ga okušam hoće li hoditi po mom zakonu ili ne će.* 5. *A šestoga dana neka zgotove što donesu, a neka bude dvojinom onoliko koliko nakupe svaki dan.* (4). *A Jehova reče Mojsiju,* označava utehu od Gospoda; *evo, učiniću da vam daždi iz neba hljeb,* označava da će se ulivati nebesko dobro; *a narod neka izlazi,* označava life iz toga; *I kupi svaki dan koliko treba na dan,* označava neprekidno, prema potrebi; *da ga okušam,* označava da će ih time isprobati; *hoće li hoditi po mom zakonu ili ne će,* označava da li mogu da žive životom istine I dobra;(5.) *A šestoga dana,* označava na kraju svakoga stanja; *neka zgotove što donesu,* označava postaviti u red dobra koja su usvojena; *a neka bude dvojinom onoliko koliko nakupe svaki dan,* označava da dobra treba da budu povezana.

8415. (Stih 4.) *I Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava utehu od Gospoda, vidi se iz onoga što sledi, jer ono što je Gospod rekao, to je bilo o utesi posle iskušenja (da posle iskušenja dolazi uteha, vidi br. 8367,8370).

8416. *Evo, učiniću da vam daždi hljeb iz neba.* Da ovo označava da će se ulivati nebesko dobro, vidi se iz značenja *dažditi*, što je blagoslov (br. 2445); da *dažditi*

označava blagoslov je stoga što dažd (kiša) dolazi iz neba I čini zemlju plodnom, kao što Božansko Dobro I Istina silaze s neba kod čoveka I nose blagoslov; otuda se može videti da u približniom smislui *dažditi* označava ulivati se, jer sve dobro se uliva od Božanskog; I iz značenja *hljeba*, što je nebesko dobro (o čemu u onome što sledi).

8417. *A narod neka izlazi.* Da ovo označava život iz toga, vidi se iz značenja *izlaziti*, što je život (vidi br. 1293,3335,4882,5493,5605), na sličan način ovde *izlaziti*, što je ići kupiti manu. (O značenju *ići*, što je život, vidi I br. 8420).

8418. *I kupi /skupi/ koliko trba na dan.* Da ovo označava neprestano, u skladu s potrebom, vidi se iz značenja *skupiti*, što je primati; jer kad *dažditi* označava influks, naime, influks dobra od Božanskog, *skupiti* označava primanje, jer to korespondira jedno drugom; iz značenja *koliko*, što je ono o čemu se govori, ovde hleb ili mana s neba; I iz značenja *koliko treba na dan*, što je neprestano, u skladu s potrebom. Da to označava neprestano je stoga što su to primali svakoga dana (da *svakoga dana (dnevno)* označava neprestano, vidi br. 2838); I da označava u skladu s potrebom, je stoga što su trebali da skupe koliko je bilo potrebno na dan, ne više, naime, omer za svakoga.

8419. *Da ga (narod) okušam.* Da ovo označava da će ih time iskušati, vidi se iz značenja *okušati*, što je dokazati (iskušati), jer sledi, *hoće li hoditi po Mome zakonu, ili ne će.*

8420. *Hoće li hoditi po Mome zakonu, ili ne će.* Da ovo znači da li mogu živeti životom istine I dobra, vidi se iz značenja *hoditi*, što je živeti (vidi br. 519,1794); I iz značenja *zakona*, a to je Reč (br. 2606,3382,6752); a pošto označava Reč, to isto tako označava I doktrinu o dobru I istini. Stoga *hoditi po zakonu Jehovinom*, označava živeti životom istine I dobra prema doktrini. Da *hoditi po zakonu* označava živeti u skladu sa zakonom, svakome je poznato, jer se ta fraza koristi u običnom govoru. Iz ovoga se vidti da *hoditi* označava živeti, a isto tako da u samoj reči *hoditi* postoji duhovni smisao; isto kao što postoji u mnogim drugim /rečima/. Jer ovo dolazi od samog influksa duhovnog sveta u ideje misli, a tako I u reči; jer bez ovoga influksa ko bi ikada rekao hoditi umesto živeti? kao I *hoditi po*

zakonu, po zapovestima, ustrahu Božijem. Slučaj je sličan sa *ići*, što označava živeti (o čemu upravo gore, br. 8417), kao sa *kretati se, otići, I biti došljak*. Da ovi izrazi označavaju *živeti*, to je stoga što u u duhovnom svetu nema prostora, nego stanja života (vidi br. 2625,2684,2837,5605,7381).

8421. (Stih 5) *A šestoga dana.* Da ovo označava kraj svakoga stanja, vidi se iz značenja *dana*, što je stanje (br.23,487,4850,7680); I iz značenja *šestoga*, što označava kraj stanja. Razlog zašto šesti dan označava kraj stanja je to što *sedam dana* ili *sedmica* označavaju ceo period, ili puno stanje (br. 2044,3845,6508); otuda dan koji prethodi sedmom, to jest, šesti dan, označava kraj toga stanja; a sledeći dan, ili osmi dan, označava početak istoga stanja (br. 2044,8400).

8422. *Neka zgotove što donesu.* Da ovo označava postaviti u red usvojena dobra, vidi se iz značenja *zgotoviti*, kada se kaže o usvojenim dobrima, što je postaviti u red; I iz značenja *onoga što donesu*, kada se misli na manu koja označava dobro, a što su dobra koja su oni učinili svojima. *Skupljati manu* svakoga dana označava primanje dobra, a *jedenje* označava usvajanje; otuda *zgotoviti što donesu* označava postaviti u red usvojena dobra. Ovo postavljanje u red izvodi Gospod na kraju svakoga stanja, što je označeno *šestim danom*. Povezivanje, koje je označeno *sedmim danom*, dolazi posle ovoga postavljanja u red.

8423. *I neka bude dvojinom onoliko koliko nakupe svaki dan.* Da ovo označava da dobra treba da se povežu, vidi se iz značenja *neka bude dvojinom*, što znači povezati (da je biti povezan označeno *dvojinom (duplim)*, je stoga što dva označava povezivanje (vidi br. 1686,3519,5194); iz značenja *nakupiti*, što je primiti (br. 8418); I iz značenja *svaki dan (dan za danom)*, to jest, istoga dana, što znači neprestano (kao gore, br, 8418). Da dva označava povezivanje, to je zato što postoje dve stvari u svemiru koje su u odnosu (jedna prema drugoj), I to su dobro I istina, ili što je isto, ljubav I vera. Otuda isto tako postoje dve stvari koje čine njegov (čovekov) život, volja I razum. Volja je tako oblikovana da prima dobro ili ljubav, a razum da prima istinu ili veru. Povezanost ove dve /stvari/ naziva se brakom; jer je kod ove dve /stvari/, kada su povezane međusobno, slučaj je sličan bračnome paru: oni se uzajamno vole; oni začinju I rađaju; onda se potomstvo naziva plodom. Iz ovoga je sada jasno zašto se sa *dva* ili *dvojinom* označava

povezivanje, jer se bez povezanosti ove dve /stvari/ ništa ne rađa niti stvara. Može se dodati da se iz svega ovoga može jasno videti da vera bez ljubavi prema bližnjemu ne može roditi ploda, nego da plod mora da potekne iz njihove povezanosti.

8424. Stihovi 6-8. *6. I reče Mojsije I Aron svijem sinovima Izrailjevijem: doveče ćete poznati da vas je Jehova izveo iz zemlje Egipatske;7. I sutra ćete vidjeti slavu Jehovinu; jer je čuo viku vašu na Jehovu. Jer šta smo mi da vičete na nas?8. I Mojsije reče: doveče će vam dati Jehova mesa da jedete a u jutru hljeba da se nasitite; jer je čuo Jehova viku vašu, kojom vikaste na nj. Jer što smo mi? Nije na nas vaša vika nego na Jehovu. (6.) I reče Mojsije I Aron svijem sinovima Izrailjevijem, označava informaciju preko Božabska Istine; doveče ćete poznati da vas je Jehova izveo iz zemlje Egipatsk, označava da će na kraju prethodnogstanja primiti otkrivenje da su izbavljeni;(7.) I sutra ćete vidjeti slavu Jehovinu,označava da će na početku novoga stanja Gospod doći; jer je čuo viku vašu, označava da će žalbe prestati; na Jehovu. Jer šta smo mi da vičete na nas?, označava da su žalbe bile protivu Božanskog, a ne protivu onih koji Ga predstavljaju.(8.)I Mojsije reče, označava informaciju; doveče će vam dati Jehova mesa da jedete, označava daće na kraju stanja dobro biti usvojeno preko uživanja; a u jutru hljeba da se nasitite, označava da će na početku novoga stanja imati onolikodobra kolliko mogu da prime; jer je čuo Jehova viku vašu,označava daće tako nestati žalbi; kojom vikaste na nj, označava da su ove /žalbe/ bile protivu Božanskog; . Jer što smo mi? Nije na nas vaša vika nego na Jehovu, označava da u buduće mora da se čuvaju ovakvih žalbi u iskušenjima.*

8425.(Stih 6.) *I reče Mojsije I Aron svijem sinovima Izrailjevim.* Da ovo označava infomaciju preko Božanske Istine, vidi se iz značenja *reči*, kada je o onim stvarima koje je Jehova zapovedio onima koji su u duhovnoj crkvi, što je informacija (obaveštenje) (br. 7769,7835,8041); iz reprezentacije *Mojsija I Arona*, što je Istina Božanska, *Mojsije* ona u unutrašnjem a *Aron* u spoljašnjem /smislu/ (br. 7009,7080,7382).

8426. *Doveče ćete poznati da vas je Jehova izveo iz zemlje Egipatske.* Da ovo označava da će pri kraju prethopdnog stanja njima biti otkriveno da su izbavljeni,

vidi se iz značenja *doveče*, što je kraj prethodnog stanja (o kojemu niže); iz značenja *poznati*, što je primiti otkrivenje, jer ono što Jehova daje da se zna, to se naziva otkrivenje; I iz značenja *izvesti*, što je izbaviti (kao često gore), ovde od napadanja koja su ovde označena *zemljom Egipatskom* (br. 7278). Da *doveče* (*veče*) označava kraj prethodnog stanja, je stoga što su promene stanja u drugom životu slične vremenima dana u svetu, naime, jutru, podnevi, večeri, I noći, ili praskozorju, pa nanovo jutru. Neka se zna da u duhovnom svetu postoje neprestane promene stanja, I da svi koji su tamo, prolaze kroz njih. Razlog je to, što oni treba da neprestano postaju savršeniji, jer bez promene stanja, ili bez varijacija koje slede jedna drugu na uredan način, ne usavršavaju se oni koji su u duhovnom svetu. Promenestanja slede jednadruge po utvrđenom redu kao vremena dana u I vremena godine, da se nikada ne vrate sasvim isti, nego malo promenjeni. Početak svakoga stanja korepondira jutru na zemlji, a u Reči se često I naziva *jutrom*; dok kraj svakoga stanja korespondira u Reči večeri. Kada se jutro, oni su u /stanju/ ljubavi, kada u podne, oni su u istini ili u svetlosti; tako, kada je večer, oni su u zatamnjenju u pogledu istine, I u uživanju prirodne ljubavi. Ovo je uživanje ono što se nazvalo jarebicama (prepelicama), koje su primali u večer, dok je dobro ono što je označeno *manom*, a što su primali ujutro. Iz ovoga svega jasno je šta večer označava, naime, kraj stanja. Da u drugom svetu postoje izmene stanja, kao što u svetu postoje izmene vremena, vidi br. 5672,5962,6110; da večer označava kraj prethodne crkve, a *jutro* početak nove, br. 2323,7844; otuda da *veče* I *jutro* označavaju Gospodov dolazak, br. 7844; da u nebu postoji večer I praskozorje pre jutra, ali ne I noć, koja je u paklu, vidi br. 6110.

8427. (Stih 7.) *A sutra ćete vidjeti slavu Jehovinu.* Da ovo označavada će pri kraju prethodnog stanja Gospod doći, vidi se iz značenja *sutra*, što je početak novoga stanja (o čemu upravo gore, br. 8426); I iz značenja *slave Jehovine*, što je Njegovo prisustvo I dolazak. Da slava označava prisustvo I Gospodov dolazak, jestoga što u najvišem smislu *slava* označava Božansku Istinu, koja proizlazi od Gospoda, I Božansku Istinu koja se pokazuje pred očima kao svetlost I blistavilo Sunca, koje je Gospod. (Da *slava* označava Božansku Istinu koja proizilazi od Gospoda, vidi br. 5922,8267; I da označava inteligenciju I mudrost koje su od Božanske Istine, br. 4809; I da otuda označava unutrašnji smisao Reči, jer ovaj smisao je Božanska

Istina u slavi, br. 5922). Kaže se, *ujutro će vidjeti slavu Jehovinu*, jer izlazak sunca i svetlost od njega (koja svetlost iz neba osvetljava unutašnji i spoljašnji vid anđela) označava i prisustvo i dolazak Gospoda, koji je Sunce neba, jer oni korespondiraju vremenu jutra na zemlji, a što je ovde označeno *jutrom*. Stoga to znači da je ta svetlost od Sunca, koja je svetlost Božanska istina koja proizlazi od Gospoda, Gospod i Njegova slava. Iz svega ovoga jasno je da se slavom označava prisustvo i dolazak Gospodov. Da je ovo slava, vidi se i iz mnogih odlomaka u Reči; kao kod *Mojsija: I slava Jehovina pokri goru Sinajsku, I oblak je pokrivaše šest dana, a u sedmi dan viknu Mojsije isred oblaka. I slava Jehovina bješe po viđenju kao oganj koji sažiže navrh gore pred sinovima Izrailjevim* (Izlazak XXIV.15-17). Jasno je da se ovde prisustvo Jehovino, to jest, Gospodovo, koje se pokazuje kao oblak i vatra na gori, naziva slavom Jehovinom. Ponovo: *Tada oblak pokri šator od sastanka. I napuni se šator slave Jehovine. I ne mogaše Mojsije ući u šator od sastanka, jer bješe na njemu oblak. I slave Jehovine bješe pun šator* (Izlazak XL. 34,35). I ovde prisustvo Gospoda kao oblaka naziva se slavom. I u sledećem: *Po tom uđe Mojsije s Aronom u šator od sastanka. A kad opet izidoše blagosloviše narod; I slava se Jehovina pokaza svemu narodu* (Levitska IX.23). *Ali se pokaza slava Jehovina svijem sinovima Izrailjevim u šatoru od sastanka* (Brojevi XIV,10;I XVI.19,42). *A kad svećenici izidoše iz svetinje, oblak napuni dom Jehovin* (1 o Carevima VIII.10,11). *I napuni se crkva dima od slave Božije I od sile njegove* (Otkr. XV.8). *I pokaza mi grad veliki, sveti Jerusolim, gdje silazi s neba od Boga. I imaše slavu Božiju; I svjetlost njegova bješe kao dragi kamen. I grad ne potrebuje sunca ni mjeseca da svijetle u njemu: jer ga slava Božija prosvijetli, a žižak je njegov jagnje* (Otkr. XXI.10,11,23). Ovde slava Božija jasno označava svetlo od Gospoda, koja je Božanska Istina koja proizlazi od Njega, stoga /označava/ prisutnost Gospodovu, jer je Gospod prisutan u Istini koja je od Njega. Da slava Jehovina označava Njegovo prisustvo, vidi se kod *Mojsija: I opet Mojsije reče: molim Te, pokaži mi slavu Svoju. A Jehova mu reče: učiniću da prođe sve dobro Moje ispred tebe, I povikaću po imenu: Jehova pred tobom. Smilovaću se kome se smilujem, I požaliću koga požalim. I reče: ali ne ćeš moći vidjeti lica Mojega, jer ne može čovjek Mene vidjeti I ostati živ . I reče Jehova: evo mjesto kod Mene, pa stani na stijenu. I kad stane prolaziti slava Moja, metnuću te u rasjelinu kamenu, I zakloniću te rukom Svojom dok ne prođem. Po tom ću dignuti ruku Svoju, I vidjećeš Me s leđa, a lice se*

Moje ne može vidjeti (Izlazak XXXIII.18 do kraja). I ovde slava Jehovina jasno označava Njegovu prisutnost. Kod *Mateje: Kaži nama kako će to biti? I kakav je znak Tvojega dolaska I pošljedka vijeka? I odgovarajući im reče: I tada će se pokazati znak sina čovječijega na nebu; I tada će proplakati sva plemena na zemlji; I ugledaće sina čovječijega gdje ide na oblacima nebeskim sa silom I slavom velikom(XXIV.3,30).* Poslednje vreme prethodne crkve I prvo vreme nove crkve su ono o čemu se ovde govori; *sin čovječiji* označava Istinu Božansku koja proizilazi od Gospoda; *oblaci nebeski* označavaju Reč u smislu slova; sila I slava označavaju unutrašnji smisao, stoga Božansku Istinu koja će se tada pokazati; dolazak Gospodov označava priznavanje Istine Božanske od strane onih koji pripadaju staroj crkvi (vidi br. 4060). Da je Gospod kao Božanska Istina ta *slava*, vidi se kod *Isaije: Glas je nekoga koji viče: pripravite u pustinji put Gospodov, poravnite u pustoši stazu Bogu našem. I javiće se slava Gospodova, I svako će tijelo vidjeti (XL.3,5);* govoreći o Gospodu, koji je *slava*. Kod *Jovana: I Riječ postade tijelo, I useli se u nas puno blagosti I istine; I vidjesmo slavu Njegovu, slavu kao jednorodnoga od Oca (I.14).* Ovo reče *Isaija kad vidje slavu Njegovu I govori za Njega (Jovan XII.41);* Ovde slava označava Gospoda. Na sličan način kod *Mojsija: Ali tako ja bio živ, I tako sva zemlja bila puna slave Jehovine (XIV.21)* Ovde slava Jehovina označava Gospodov dolazak, I prosvetljenje kroz Božansku Istinu koja je od Njega. *Slava* označava Božansko Gospodovo kod *Isaije: I sam Jehova, I ovo je Moje ime, I slave Moje ne ću dati drugome (XLII.8).* Kod *Marka: Kad Sin čovječiji dođe u slavi Oca Svojega s anđelima nebeskim (VIII.38).* Kod *Luke: Trebalo je da Hrist postrada, da bi ušao u slavu Svoju (XXIV.26).* Zato što se *slavom Jehovinom* označava Gospod kao Božanska istina, stoga se *slavom* označava I Božanska Mudrost I Inteligencija, koje pripadaju Gospodovoj Božanskoj Istini. Mudrost I inteligencija od Božanskog označavaju se *slavom* kod *Jezikilja I.28; VIII.4; IX.3; X.4,1,19; XI.22,23;* što je bilo pretstavljeno dugom kakva se vidi u oblacima.

8428. *Jer je čuo viku (mrmljanje) vašu.* Da ovo označava da će žalbe prestati, vidi se iz značenja *čuti*, kada se kaže za Jehovu, što je biti milostiv I doći u pomoć, stoga I da će žalbe prestati; I iz značenja *vike (mrmljanja)*, što su patnje zbog gorčine iskušenja, a otuda I žalbe (br. 8351).

8429. *Na Jehovu. Ali šta smo mi da vičete na nas?* Da ovo označava da su žalbe bile /uprene/ protivu Božanskog, a ne protivu onih koji su Ga predstavljali, vidi se iz toga što se Jehovom označava Božansko, ovde Božanska Istina koju su predstavljali Mojsije I Aron; I iz značenja *vike* (mrmljanja), što je žalba (kao upravo gore, br. 8428), a pošto se kaže da je *vika bila protivu Jehove a ne protiu Mijisija I Arona*, time je označeno da je to bilo protivu Božanske Istine, koja je bila predstavljena Mojsijem I Aronom (br. 8425), a ne protivu onih koji su je predstavljali; stoga se I kaže u sledećem stihu, *Šta smo mi? vaša vika nije protivu nas; jer osoba koja predstavlja Božansko relativno je ništa. Osim toga, onaj koji više protivu osobe koja predstavlja, kada govori od Božanskog, ne više protivu osobe, nego protivu Božanskog,*

8430. (Stih 8.) *I reče Mojsije, označava informaciju kao gore br. 8425).*

8431. *Jehova će vam doveče dati mesa da jedete.* Da ovo označava da će na kraju stanja dobro biti usvijeno preko uživanja, vidi se iz značenja *doveče*, što je kraj stanja (vidi gore, br. 8426); I iz značenja *mesa* (tela), što je oživljeni proprium, ili nebeski proprium koji čovek ima od Gospoda, stoga dobro ljubavi (br. 148,149,780,381,7850,8409); ali ovde dobro vere, jer je to bilo meso ptice ili letećeg stvora, nazvanog jarebica. jer se letećim stvorom označava ono što je duhovno, ili što pripada veri; otuda se njenim mesom označava takvo dobro, ovde dobro prirodnog čoveka, ili uživanje. Neka se zna da se *manom* označava dobro duhovnog ili unutrašnjeg čoveka, a *jarebicom* dobro spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, koje se naziva uživanjem. Da su označene ove stvari, vidi se iz toga što se *mana* davala ujutru, a *jarebica* uveče; a onim što e daje ujutro označava se duhovno dobro, a onim što se daje uveče označava se prirodno dobro, ili uživanje. Jer u duhovnlom svetu jutro je onda kada Je duhovno dobro u svetlu, a prirodno dobro, ili ono koje pripada spoljašnjem čoveku, u tami; dok je veče stanja kada je prirodno dobro, ili dobro spoljašnjeg čoveka, ujasnoći, a duhovno dobro, ili ono koje pripada unutrašnjem čoveku, u tami. Ove promene se dešavaju kako bi se čovek usavršio, osobito stoga da bi usvojio dobro, štose dešava u stanju večeri kroz uživanje.

8432. *A ujutro hljeba da se nasitite.* Da ovo označava da će u početku stanja imati onoliko dobra koliko mogu primiti, vidi se iz značenja *hljeba*, što je dobro ljubavi (br. 2165,2177,3464,3478,5915,8410), ali ovde dobro istine, što je dobro duhovne crkve, jer je dobro označeno *manom* (o čemu u onome štosledi); iz značenjajutra, što je početak novoga stanja (vidi gore, br. 8427); I iz značenja *koliko možete primiti*, jer dobro koje se uliva od Gospoda, ne daje se koliko ko hoće, nego koliko ko može primiti; dok im je zlo dopušteno da se primi koliko se hoće.

8433. *I je Jehova čuo viku vašu.* Da ovo označava da će na ovaj način žalbe da prestanu, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br, 8428), gde se javljaju slične reči.

9434. *Kada ste vikali protivu Njega.* Da ovo označava da su /ove žalbe/ bile protivu Božanskog, I a šta smo mi? nije na nas vika vaša, označava da nisu bile /žalbe/ protivu onih koji predstavljaju Božansko, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8429), gde se javljaju slične reči.

8435. *Nego protivu Jehove.* Da ovo označava da u buduće treba da se čuvaju sebe samih, vidi se iz onoga što se kaže, *vaša je vika na Jehovu*, to jest, protivu Božanskog. Otuda to da se ovim rečima označava da se u buduće moraju čuvati od ovakvih žalbi u iskušenjima.

8436. Stihovi 9-12. *9. I reče Mojsije Aronu: reci svemu zboru sinova Izrailjevih: pristupite pred Jehovu, jer je čuo viku vašu. 10. I kad reče Aron svemu zboru sinova Izrailjevih, pogledaše u pustinju, I gle, slava Jehovina pokaza se u oblaku. 11. I Jehova reče Mojsiju govoreći: 12. Čuo sam viku sinova Izrailjevih. Kaži im I reci: doveče ćete jesti mesa, a sutra ćete se nasititi hljeba, I poznaćete da sam ja Jehova Bog vaš. (9.) I reče Mojsije Aronu, označava influks Istine Božanske koja proizilazi neposredno od Gospoda preko Istne Božanske koja proizilazi posredno; reci svemu zboru sinova Izrailjevih, označava poučavanje; pristupite pred Jehovu, označava stanje primanja I primenjivanje ; jer je čuo viku vašu, označava kako bi pomogao zbog patnje u iskušenju;(10.) I kad reče Aron svemu zboru sinova Izrailjevih, označava poučavanje od Božanskog preko influksa; pogledaše u pustinju, označava sećanje na stanje iskušenja u kojemu su već bili; I gle, slava Jehovina pokaza se u oblaku, označava Gospodovo prisustvo u istini prilagođeno*

njihovom opažanju. (11.) *I Jehova reče Mojsiju govoreći*, označava istinu koja proizilazi od Gospodovog Božanskog, u kojoj je Gospod prisutan. (12.) *Čuo sam viku sinova Izrailjevih*, označava da treba da prestanu žalbe zbog iskušenja; *Kaži im I reci*, označava informaciju preko influksa; *doveče ćete jesti mesa*, označava da će na kraju stanja dobro biti usvojeno preko uživanja; *a sutra ćete se nasititi hljeba*, označava da će u početku imati onoliko dobra koliko mogu primiti; *I poznaćete da sam ja Jehova Bog vaš*, označava kako bi znali da je samo Jehova Bog

8437. (Stih 9.) *I Mojsije reče Aronu*. Da ovo označava influks Istine Božanske koja neposredno proizilazi od Gospoda kroz Istinu Božansku koja proizilazi posredno, vidi se iz značenjareći, kada to kaže Božanska istina koja proizilazi neposredno od Gospoda, koja je pretstavljena *Mojsijem*, preko Istine Božanske koja proizilazi posredno I koja je pretstavljena *Aronom*, što je influks. (Da *reci* označava ulivati se, vidi br. 5736152,6291,8262; I da *Mojsije* označava Istinu koja proističe neposredno od Gospoda, I ono što proizilazi posredno, vidi br. 7055,7056,7058.)

8438. *Reče zboru sinova Izrailjevih*. Da ovo označava poučavnje, vidi se iz značenja *reci*, kada dolazi od Božanske istine onima koji pripadaju crkvi, o onome što treba da se radi po Božanskoj zapovesti, što je poučavanje (vidi I br. 7186,7267,7517,8127); I iz značenja *zboru sinova Izrailjevih*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi br. 7843).

8439. *Pristupite pred Jehovu*. Da ovo označavastanje primanja, I primenjivanja, vidi se iz značenja *pristupiti pred Jehovu*, što je influks (vidi br. 8159), a otuda I primanje; jer je primanje uzajamno kod influksa, jer oni uzajamno korespondiraju jedno drugom. Onoliko koliko čovek prima Božanski influks, toliko se za njega kaže da *pristupa pred Njega*. U duhovnom smislu, *pristupati pred Jehovu* je prići blizu Njemu kroz veru I ljubav; a pošto su vera I ljubav od Jehove, to jest, od Gospoda, pristupiti pred Njega označava primanje dobra I istine koji se ulivaju od Njega. Da to označava I primenjivanje, jer primanje nije ništa ako nema primenjivanja, naime, svrhe. Jer influks od Božanskog prvo ulazi u opažanje, koje pripada razumu kod čoveka, otuda u volju, a na kraju u čin, to jest, u dobro delo, koje je svrha, I tamo prestaje. Kada influks dobra I istine od Gospod prođe ovaj put, tada

čovjek usvaja dobro i istinu; jer tada influks ide čak u posljednje reda, to jest, u posljednje prirode, gde ceo Božanski influks teži da dopre. Takav čovek, kod kojega Božanski influks ovako stiže, može se nazvati nebeskim putem. Iz ovoga svega je sada jasno da se sa *pristupiti pred Jehovu* označava stanje primanja i primenjivanja; ovde, stanje primanja dobra označeno *manom*, i uživanja označeno *jarebicom*.

8440. *Jer je čuo viku vašu.* Da ovo označava kako bi On pomogao kod patnje u iskušenju, vidi se iz značenja *čuti*, kada se kaže o Jehovi, što je smilovati se, i pomoći, a otuda i učiniti da prestane (vidi gore, br. 8428); i iz značenja *vike*, što je patnja u iskušenju i žalba (br. 8351,8428,8433=).

8441. (Stih 10.) *I kad reče Aron svemu zboru sinova Izrailjevih.* Da ovo označava poučavanje od Božanskog preko influksa, vidi se iz značenja *reći*, kada to dolazi Božanskog preko istine koja proizilazi posredno od Gospoda, koja je pretstavljena Aronom, što je poučavanje preko influksa, jer je Božanski influks kod čoveka u istinu o kojoj je bio poučavan (da *reći* označava influks, vidi br. 7226,5797,8128; a da to označava poučavanje, br. 7226,7241); i iz reprezentacije *Arona*, što je istina koja proizilazi posredno od Gospoda (br. 7009,7352).

8442. *Pogledaše u pustinju.* Da ovo označava sećanje na stanje iskušenja u kojemu su bili, vidi se iz značenja *pogledati natrag* prema nečemu, što je misao i razmišljanje (vidi br. 7341), a otuda i sećanje, jer onaj ko misli i razmišlja, on se seća; i iz značenja *pustinja*, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (vidi br. 6828,8090).

8443. *I gle, slava Jehovina pokazala se u oblaku.* Da ovo označava prisustvo Gospodovo u istini prilagođeno opažanju, vidi se iz značenja *slave Jehovine*, što je prisustvo i dolazak Gospoda (vidi br. 8427); i iz značenja *oblaka*, što je doslovni smisao Reči (vidi predgovor Postanju XVIII., i br. 4391,922,6343kraj,8106), stoga istina prilagođena opažanju jer je ona iznad zabluda i izgleda smislova; stoga i označava unutrašnji smisao Reči (vidi Predgovor Postanju XVIII., i br. 5922,8427). Da *slava* označava unutrašnji smisao Reči, je zato što se u u ovome smislu govori o Gospodovoj crkvi i carstvu, a u najvišem smislu o Gospodu Samom, u kojem je

smislu Božanske Istina sama. Istina Božanska se ne sastoji od samo jednog stepena, nego od mnogih. Istina Božanska u prvom stepenu, kao I u drugom, je ona koja proizilazi od Gospoda neposredno; ova je iznad anđeoskog razumevanja. Ali Istina Božanska u trećem stepenu je takva kakva je u najdubljem ili trećem nebu; ova je takva da čovek ne može ni malo da je shvati. Istina Božanska u četvrtom stepenu je takva da je u srednjem ili drugom nebu; ni ova nije čoveku razumljiva. Ali Istina Božanska u petom stepenu je takva da je u poslednjem ili prvom nebu; ova je donekle shvaljiva čoveku pod uslovom da je prosvetljen; ali je još uvek takva da se ne može većim delom izraziti ljudskim rečima; a kada uđe u ideje, ona sama daje sposobnost da se opaža I veruje da je tako. Ali Istina Božanska u šestom stepenu je onakva kakva je kod čoveka, prilagođena njegovom opažanju; ovo je doslovni smisao slova Reči. Ovaj smisao, ili ova istina, predstavljena je *oblakom*, a unutarnja istina *slavom u oblacima*. Otuda to da se Jehova, to jest, Gospod tako često pokazivao Mojsiju I sinovima Izrailjevim u oblaku (vidi *Izlazak* XXIV.15,16;XL.34,35; *1 o Carevima* VIII.10,11;*Mateja* XXIV.30, I druga mesta). Gospod se pokazuje preko Božanske Istine, I On jeste Božanska Istina. Da oblak označava istinu prilagođenu opažanju, je zbog reprezentacija u drugom životu, gde anđeoski govor viših neba izgleda kao svetlost onima iz nižih neba, I kao blistavilo svetlosti; dok se govor anđela nižega stepena pokazuje kao svetao oblak, raznih oblika, gustine ili proređenosti, sve prema kvalitetu istina. Iz ovoga se može videti da *slava Jehovina* u oblaku označava prisustvo Gospoda u istini prilagođenoj izgledu.

8444. (Stih 11.) *I Jehova reče Mojsiju govoreći.* Da ovo označava istinu koja proizilazi od Gospodoviog Božanskog, u kojemu je Gospodovo prisustvo, vidi se iz značenjareći, što je influks I poučavanje (vidi gore, br. 8441); I iz reprezentacije *Mojsija*, što je istina koja proizilazi od Gospodovog Božanskog (vidi br. 6752,6771,7010,7089,7382). Gospodovo prisustvo u istini od Božanskog označeno je *Jehovinim govorom Mojsiju* iz oblaka u kojemu se videla slava Jehovina; jer *slava Jehovina* označava prisustvo Gospodovo u istini koja proizilazi od Gospoda (br. 8427).

8445. (Stih 12.) *Čuo sam viku sinova Izrailjevih.* Označava da žalbe (pritužbe) zbog iskušenja treba da prestanu (vidi gore, br. 8428,8433, gde se nalaze slične reči).

8446. *Kaži im I reci.* Da ovo označava informaciju preko influksa, vidi se iz značenja *kazati*, u istorijskim delovima Reči, što je informacija (vidi br. 8041); I /značenja/ *reći*, što je influks (br. 6291,7291,7381,8221,8262).

8447. *Doveče ćete jesti mesa.* Da ovo označava da će na kraju stanja dobro biti usvojeno preko uživanja, vidi br. 8431, gde se nalaze slične reči.

8448. *A sutra (ujutro) ćete se nasititi hljeba.* Da ovo označava da će na početku novoga stanja imati dobra onoliko koliko mogu primiti, vidi kao gore, br. 7401,7444,7544,7598,7636).

8449. *I poznacete da sam ja Jehova Bog vaš.* Da ovo označava da bi oni znali da je jedino on Jehova Bog, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore, br. 7401,7444,7598,7598,7636.

8450. Stihovi 13-15. *13. I u večer doletješe prepelice I prekriše oko, a u jutro pade rosa oko okola; 14. A kad se diže rosa, a to po pustinji nešto okruglo, sitno kao slana po zemlji. 15. I kad vidješe sinovi Izrailjevi, govoraју jedan drugom: šta je ovo? jer ne znadijahu šta bješe. A Mojsije im reče: to je hljeb, što vam dade Jehova da jedete.(13.) I u večer, označava kraj stanja; doletješe prepelice, označava prirodno uživanje kroz koje dolazi dobro; I prekriše oko, označava daje ispunilo čovekovo Prirodno; a u jutro, označava početak novogastanja; pade rosa oko okola, označava istinu mira koja se pripojila; (14.) A kad se diže rosa, označava uvođenje istine; a to po pustinji, označava novo Voljno; nešto okruglo, označava dobro istine u svome prvom oblikovanju; sitno kao slana po zemlji, označava istinu stabilnu I koja se uliva u oblik dobra. (15.) I kad vidješe sinovi Izrailjevi, označava usvajanje; govoraју jedan drugo, označava čuđenje; šta je ovo? jer ne znadijahu šta bješe, označava /čuđenje/ zbog onoga što je nepoznato; . A Mojsije im reče, označava informaciju preko istine od Božanskog; to je hljeb, što vam dade Jehova da jedete, označava da je ovo dobro koje se mora usvojiti I koje čini život; a u najvišem smislu, da je ovo Gospod u vama.*

8451. (Stih 13.) *I (dogodi se) uveče.* Da ovo označava kraj stanja, vidi se iz značenja večeri, što je kraj stanja (vidi gore, br. 8426).

8452. *Doletješe prepelice (jarebice).* Da ovo označava prirodno uživanje kroz koje dolazi dobro, vidi se iz značenja *prepelica (jarebica)*, što je prirodno uživanje. Da *prepelica* označava prirodno uživanje, je stoga što je to ptica mora (morska ptica), a *morska ptica* označava ono što je prirodno, a njenim se mesom, koje je poželjno, označava uživanje (vidi gore, br. 8431). Da isto tako označava da se preko toga dolazi do dobra, jer je */prepelicu/daju uveče.* Jer kada u drugom životu nastane stanje koje korespondira večeri, tada se dobri duhovi, kao i anđeli, vraćaju u stanje prirodnih osećanja u kojima su nekad bili u svetu, stoga u uživanja svog prirodnog čoveka. Ovome je razlog to, da bi iz toga nastalo dobro, preko kojega oni postaju savršeniji (br. 8426). Svi postaju savršeniji usađivanjem vere i ljubavi prema bližnjem u spoljašnjem ili prirodnog čoveka; jer ako se ovo ne usadi tamo, dobro i istine ne mogu da se ulivaju od duhovnog ili unutrašnjeg čoveka, to jest, od Gospod kroz ovo */prirodno osećanje/*, jer nema primanja, pa zato što nema primanja, influks se zaustavlja i nestaje, a unutrašnji čovek se zatvara. Otuda je jasno da se prirodno, na svaki način, mora dovesti do toga da se slaže, kako bi postalo prijemnik. Ovo je postiže uživanjima; jer se dobra prirodnog čoveka nazivaju uživanjima, jer se ona osećaju. Da *prepelica* označava prirodno uživanje, kao što je pre rečeno, je stoga što je ona morska ptica, jer se kaže da nju donosi more: *Tada se podiže vjetar od Jehove. I potjera od mora prepelice (Brojevi XI. 31);* a *morskom pticom (pticom od mora) i njenm mesom* označava se prirodno uživanje, a u obrnutom smislu uživanje požude. To je označeno *prepelicom* u sledećem odlomku kod *Mojsija: A svjetina što bješe među njima, bješe vrlo lakoma, te i sinovi Izrailjevi stadoše plakati govoreći: ko će nas nahraniti mesa?..... A sada posahnu duša naša, nema ništa osim mane pred očima našim. Tada se podiže vjetar od Jehove, i potjera od mora prepelice, i razasu ih po okolu, na dan hoda odovuda i na dan hoda odonuda oko okola, na dva lakta od zemlje. I ustavši narod vas onaj dan i svu noć i vas drugi dan skupljaše prepelice; i ko nakupi najmanje, nakupi deset gomora; i povješaše ih redom sebi oko okola.....I još im meso bješe u zubima, jošte ga ne pojedoh, a Jehova se razgnjevi na narod, i udari Jehova narod pomorom vrlo velikim. I prozva se ono mjesto Kibrot-Hatava,*

*jer ondje ukopaše narod koji se bješe polakomio (Brojevi XI. 4,6,31-34);*ovde *prepelica* označava uživanje požude. Uživanje požude je svako uživanje svake telesne ili svetske ljubavi koja vlada nad celim čovekom, tako da gasi dobro i istinu vere kod njega. To je uživanje ono što je opisano kao uzrok što su bili udareni velikim pomorom. Ali prirodno uživanje, koje je u ovom poglavlju označeno *prepelicom* koja je data narodu uveče, nije uživanje požude, nego uživanje prirodnog ili spoljašnjeg čoveka koje korespondira dobru duhovnog ili unutrašnjeg čoveka. Ovo uživanje u sebi ima duhovno dobro, dok uživanje požude o kome se govori u Brojevima XI., ima u sebi pakleno zlo. Svako od ovih naziva se uživanjem, i svako se oseća kao uživanje, ali među njima postoji velika razlika; jedno ima nebo u sebi, a drugo pakao; jedno postaje nebo kod čoveka kada se spoljašnje odbaci, dok drugo postaje pakao. Ovaj je slučaj sličan dvema ženama koje izvana izgledaju lepe u licu i koje su prijatne u životu, ali u unutrašnjoj formi /jedna je/ pohotna i bolesna; jedna je duhom s anđelimam, dok je druga u svome duhu s đavolima. Ali šta su one stvarno, ne pokazuje se osim onda kada se spoljašnje otvori, a unutrašnje otkrije. Ovo se kaže kako bi se znalo šta je prirodno uživanje u kome je dobro, koje je označeno *prepelicom* u ovome poglavlju, a šta je prirodno uživanje u kome je zlo, a koje je označeno *prepelicom* u *Brojevima XI.*

8453. *I prekriše oko.* Da ovo označava da je ovo ispunilo čovekovo Prirodno, vidi se iz značenja *prekriti*, što je ispuniti; i iz značenja *okola/vojnoga kampa/*, što su dobra i istine (vidi br. 8193,8196), ovde /dobra i istine/ Prirodnog, koje je sadržatelj, jer sadrži dobra i istine; a bez ovih Prirodno nije živo, niti su dobra i istine nešto bez Prirodnog.Otuda to da pošto oko označava istine i dobra, to isto tako označava i Prirodno u kome su /istine i dobra/.

8454. *A u jutru.* Da ovo označava početak novoga sanja, vidi se iz značenja *u jutro*, što je početak novoga stanja (vidi br. 8427)8455.

8455. *Pade rosa oko okola.* Da ovo označava da se istina od mira pripaja, vidi se iz značenja rose, što je istina od mira (br. 3579). Razlog zašto rosa označava istinu od mira je to što ona ujutru silazi s neba i pokazuje se na travkama kao kiša; ona u sebi nosi i nešto slatko ili prijatno višenego kiša, a to prija poljskim usevima i travi; *jutro* isto tako označava i stanje mira(br. 2780). Šta je mir, vidi br.

2780,3696,4681,5662, naime, da je to kao rosa na zemlji, koja prija umovima(*animus*) sa punim uživanjem; a istina od mira je kao svetlost od zore. Ova istina, koja se naziva *istinom od mira*, je sama Božanska Istina u nebu od Gospoda, a deluje na sve one koji su tamo, I koja čini nebo da je nebo; jer mir ima u sebi pouzdanje u Gospoda, da On vlada nad svim stvarima , predviđa sve stvari, I da sve stvari vodi ka dobrom završetku. Kada je čovek u veri u ove stvari, on je u miru, jer se tada ne plaši ničega, niti ga uznemirava briga oko bilo čega. Čovek dolazi u ovo stanje onako kako dolazi u stanje ljubavi prema Gospodu. Svako zlo, osobito samo-pouzdanje, oduzima stanje mira; veruje se da je zao čovek u miru kad je u prijetnost. I da je u miru jer mu sve uspeva. Ali ovo nije mir; to je mir od požuda, koji se krivo pretstavlja kao stanje mira. Ali u drugom životu se ovo uživanje, jer je suprotno uživanju od mira, pretvara u nešto neprijatno, jer ovo /neprijatno/ se skriveno u njemu. U drugom životu spoljašnje se postupno otvara sve do najdubljeg; mir je ono najdublje u svakom uživanju, čak I u onome što je neprijatno kod čoveka koji je u dobru. Onoliko koliko odlaže ono što je spoljašnje, toliko se stanje mira otkriva, I toliko na njega deluje zadovoljstvo, blaženost, I sreća, čije je poreklo od Gospoda Samoga. O stanju mira u nebu može se reći da se ne može opisati rečima, niti može da uđe u čovekovu misao I opažanje, sve dok je u svetu, ili preko bilo koje ideje koja vuče poreklo iz sveta. Ono je tada iznad svakoga čula. Mir uma (*animus*), zadovoljstvo I radovanje koji potiču od uspeha, relativno su ništa; jer ovo deluje samo na spoljašnje /čovekovo/; dok /pravi/ mir deluje na najdublje od svih stvari – na prve supstancije, I na početke supstancija kod čoveka, a što se uliva u supstancijate I principijate (stvari sastavljene), delujući na njih s /osećanjem/ zadovoljstva, kao I na porekla ideja, stoga na svrhe čovekovg života, sa zadovoljstvom I srećom, I tako čini njegov um nebom.

8456. (Stih 14.) *A kad se diže rosa.* Da ovo označava nagoveštenje istine, vidi se iz značenja *dignuti se*, što je ovde raspršiti se, pa stoga I ne pokazivati se pogledu; I iz značenja rose, što je istine od mira)(o kojoj upravo gore). Padanje ove /rose/ na manu označava nagoveštenje istine: jer istina od mira je Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda u nebu, koja, pošto je najdublja, nagoveštava se u istini koja je ispod, I oživljava je, pošto je rosa potrebna da bi oživela travu I da bi rasl usevi na koje pada jutrom. Kada istina, koja je ispod, kroz to oživi, tada se istina od mira

pokazuje, to jest, pošto izgled prestane, a istina, koja je od nje primila život, pokaže se pogledu. Tako se rađa istina od vere. Jer nijedna istinadoktrine ili Reči ne postaje istina kod čoveka sve dok ne primi život od Božanskog, I dok ne primi život kroz nagoveštenje istine koja proističe od Gospoda, a koja se naziva istinom od mira (prim. prev. istinom koja se prima samo onda kada je čove u miru s Bogom I njegovim zakonima). Ova istina nije istina vere, ali je život ili duša istine od vere, I ona raspoređuje sve stvari koje su u istini koja se naziva istinom od vere, u nebesku formu, a posle I u same istine /raspoređujući ih / jednu prema drugoj. Iz svega ovoga može se videti kakav je slučaj s nagoveštavanjem istine kod čoveka preko istine od mira. Treba da se zna da niže ili spoljašnje stvari kod čoveka, koji se rađa nanovo, primaju život uzastopno od viših ii unutrašnjih stvari; tako, istine vere, od istine od mira, a istina od mira, od Samoga Gospoda. Nagoveštenje života od Gospod kod onih koji se nanovo rađaju, izvodi se uzastopnim redom od Njega, stoga preko najdubljeg pa onda kroz unutrašnje do spoljašnjeg; otuda kod onih koji su nanovo rođeni, postoji otvoren put sve do Gospoda, dok je ovaj put zatvoren kod onih koji nisu nanovo rođeni.

8457. *A to po pustinji.* Da ovo označava novo Voljno (novu volju), vidi se iz značenja *pustinje*, što je ovde novo Voljno preko nagoveštenja istine. Jer kod čoveka, koji pripada duhovnoj crkvi, novo se Voljno formira preko istine, I pokazuje se kod čoveka kao savest. A da je ova savest savest od istine, vidi se iz onoga što je prethodo pokazano o preporodu duhovnog čoveka. Pustinja ozačava neobrađeno I nenastanjeno mesto; u duhovnom smislu to označava /stanje/ u kome nema istine I dobra, pa stoga I gde nema života (vidi br. 1927,2708,3900); stoga kada se kaže da je rosa popala po pustinji, I da je ispod rose bila mana, onda se *pustinjom* označava novo Voljno.

8458. *Nešto (malo) okruglo.* Da ovo označava dobro od istine u svom prvo oblikovanju, vidise iz značenja *malo*, što se odnosi na dobro; stoga *semalo okruglo* odnosi na dobro od istine. Da se dobro kod čoveka duhovne crkve naziva dobrom istine, I da je to istina ne samo u pogledu porekla nego I po suštini; ona izgleda kao istina, ali se oseća kao dobro. Sledstveno, kao istina, ona oblikuje Intelektualni deo uma, a kao dobro ona formira novi Voljni deo. Jer se kod čoveka Intelektualno

razlikuje od Voljnog u tome, što Intelktualno sebi pretstavlja stvari u formi, I tako ih vidi u svetlosti, dok na Voljno to utiče tako što /istinu/ oseća kao uživanje, stoga kao dobro, I to u skladu s osobinom forme. Da se *malo* odnosi na istinu, a *okruglo* na dobro, potiče od toga kako se istina I dobro pokazuju u drugom životu, kada istine I dobra postanu vidljivi, a što se dešava pred očima duhova i anđela; tada se istina pokazuje kao određena količina, stoga kao mnogo ili malo, već prema tome kakva je istina; isto tako, istina se pokazuje kao s uglovima u raznim formama, I kao bela. Dok se dobro tamo prikazuje kao nešto neodređene količine, stoga ne kao mnogo ili malo; isto tako, dobro se pretstavlja kao nešto okruglo, koje je neodređeno po formi; a po boji, ono je plavo, žuto, ili crveno. Da se dobro I istina ovako pokazuju (izgledaju), kada postanu vidljivi, dolazi od razlike koja, kada postane vidljiva, ovako se izražava u prirodnoj formi. Pa otuda to, da kad se u svetu nešto približi takvim formama, one označavaju ili istine ili dobra, jer nema ništa u svemiru što se u pogledu osobine ne odnosi na ili dobro ili na istinu.

8459. *Sitno kao slana (mraz) po zemlji.* Da ovo označava istinu, stalnu I tekuću, u formi dobra, vidi se iz značenja *malo*, što se odnosi na istinu (o čemu upravo gore); I iz značenja *kao slana (mraz)*, što je u obliku dobra. Dobro od istine, koje je dobro čoveka duhovne crkve (vidi br. 8458), upoređuje se *slanom (mrazom)*, jer postoji kontinuitet sa negom. Sneg, zbog toga što je to *malo I belo*, odnosi se na istinu; dok se *slana (mraz)* odnosi na istinu koja je se pretvorila u dobro, što je dobro od istine. Da se *sneg* odnosi na istinu, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod *Marka: Kada se Isus preobrazi, haljine Njega postaju sjajne I bijele kao snijeg (IX.2,3).* Kod *Mateja: A lice Njegovo bijaše kao munja, a haljine Njegove kao snijeg (XXVIII.3).* Kod *Jovana: I usred sedam svijetnjaka kao sina čovječijega, obučena u dugačku haljinu, I opasana po prsima zlatnijem pojasom. A glava Njegova I kosa bijaše bijela, kao bijela vuna, kao snijeg (Otkr. I.13,14).* Kod *Jeremije: Nazireji njezini bjehu čistiji od snijega, bjelji od mlijeka (Pláč IV. 7).* Kod *Davidu: Pokropi me isopom, I očistiću se; umioj me, I biću bjelji od snijega (LI.7).* Kod *Danila: Gledah dokle se postaviše prijestoli, I starac sjede, na kome bijaše odijelo bijelo kao snijeg (VII.9).* U ovim odlomcima *sneg* se odnosi na istinu od belila, a *haljine* se upoređuju s njim, jer *haljine* u duhovnom smislu označavaju istine (br. 4545,4745,4763,5248,5319,6918). Iz svega ovoga jasno je šta se označava *slanom*

(*mrazom*), naime, istina u formi dobra. Kaže se *istina u formi dobra, stalna i tekuća*, zato što je istina forma dobra, a dobro je životove forme, kao i njegova duša.

8460. (Stih 15). *I kad vidješe sinovi Izrailjevi*. Da ovo označava opažanje, vidi se iz značenja *vidjeti*, što je razumeti i opaziti (vidi br. 2150,2325,2807,3764,4567).

8461. *Govorahu jedan drugom (čovjek svome bratu)*. Da ovo označava čuđenje, vidi se iz toga što se *govoriti* odnosi na ono što sledi, ovde da su se čudili kada su videli man, jer rekoše, *Šta je ovo (Man hoc)?jer ne znadijaša šta to bješe*; i iz značenja *čovjeka svome bratu (jedan drugome)*, što znači nešto uzajamno (br. 4725).

8462. *Šta je ovo (Man hoc)?jer ne znadijaše šta to bješe*. Da ovo označava čuđenje u odnosu na nepoznato, vidi se iz toga što reč man na tome jeziku označava *Šta? stoga*, ono što je nepoznato. Da se zbog toga hleb koji se davao sinovima Izrailjevim u pustinji nazivao *manom*, zato što *hleb* označava dobro ljubavi prema bližnjem, koje se rodilo preko istine vere. Pre preporoda, ovo dobro je potpunonepoznato čoveku, i za koje se ne zna da postoji. Jer pre preporoda, čovek veruje da osim uživanja ljubavi prema sebi i svetu, koje se naziva dobrom, da ne može da postoji neko drugo dobro, koje ne dolaziotuda /od ljubavi prema sebi i svetu/, i koje nije takvo. Ako bi neko rekao da postoji unutrašnje dobro koje se ne opaža, stoga da se ne može saznati, sve dok ljubav prema sebi i svetu vladaju, i da je to dobro u kojemu su dobri duhovi i anđeli, ljudi bi ostali začuđeni pred nečim potpuno nepoznatim, i nemogućim; dok je u stvari to nešto što neposredno pravazilazi uživanja ljubavi prema sebi i svetu. (Da oni koji su u ljubavi prema sebi i svetu, ne znaju šta je ljubavi prema bližnjemu i veri, i šta je činiti dobro bez nagrade, i da je to nebo u čoveku, i da veruju da im ništa od života ne bi ostalo ako bi im se oduzela zadovoljstva ljubavi prema sebi i svetu, kada su u stvari tada počinje nebeska radost, vidi br. 8037). Iz ovoga svega sada se vidi zašto je mana nazvala po *Šta je ovo?*.

8463. *I Mojsije im reče*. Da ovo označava informaciju preko istine od Božanskog, vidi se iz značenja *reći*, što je informacija (vidi r. 7769,7793,7825,8042); i iz

reprezentacije *Mojsija*, što je istina koja je od Gospoda od Božanskog (vidi br. 6771,6827).

8464. *To je hljeb, što vam daje Jehova da jedete.* Da ovo znači da je ovo dobro koje se mora usvojiti i sačinjavati njihov život; u najvišem smislu, daje ovo Gospod u vama, vidi se iz značenja *hljeba*, što je nebesko i duhovno dobro, a u najvišem smislu, Gospod (vidi br. 276,680,3464,4976,5915), ovde duhovno dobro, koje je dobro od istine (o kojemu upravo gore, br. 8458). Pošto je ovaj hleb bio *mana*, to sledi da *mana* označava ovo dobro; a to se lako vidi iz opisa u trideset i trećem stihu ovoga poglavlja, *daje bila kao korijandovo sjeme, bijela, i da je ukus bio kao medeni kolač*; kao i iz njenog opisa u *Brojevima: A mana bješe kao sjeme korijandovo, a boja mu bješe kao boja u bdela (bdeliuma). I izlažaše narod, te skupljahu, i meljahu na žrvnjima i tucahu u stupama, i kuhahu u kotlu ili miješahu pogače; a kus mu bješe kao kus novoga ulja (XI.7,8.)*; iz pojedinosti koje su date, jasno je da u duhovnom smislu *mana* označava dobro istine, to jest, dobro duhovne crkve. Stoga se i naziva *hljebom nebeskim*, kao kod *David*a: *Tada zapovjedi oblacima odozgo, i otvori vrata nebeska. I pusti, te im dolažaše mana za jelo, hljeb (žito)nebeski daje im (Psalam LXXVIII.23,24).* (Da žito (hljeb) označava dobro od istine, vidi br. 5395,5410.) *Mana* označava i dobro od istine koje se daje onima koji prolaze kroz iskušenje i pobeđuju, kao kod *Jovana: Onome ko pobedi, daće se da jede manu, i ja ću mu dati kamen bijel (Otkr. II.17).* (prim. prev. u drevno vreme se verovalo da onaj ko spavana belom kamenu, ima proročanske snove. Vidi delo *Anatola France, Na belom kamenu, Sur la pierre blanche*). Da u najvišem smislu *mana* označava Gospoda u nama, vidi se iz samih Gospodovih reči kod *Jovana: Oci vaši jedoše manu u pustinji i pomriješe. Ovo je hljeb koji silazis neba; da koji od njega jede, ne umre. Ja sam hljeb živi koji siđe s neba, koji jede odovoga hljeba živjeće u vijek; i hljeb koji ću ja dati, tijelo je moje, koje ću dati za život svijeta. Ovo je hljeb koji siđe s neba; ne kao što oci vaši jedoše manu, i pomriješe; koji jede hljeb ovaj živjeće u vijek (Gospel of John, 49-51,58).* Iz svega ovoga vrlo je jasno da *mana* u duhovnom smislu označava Gospoda. Razlog da *mana* u duhovnom smislu označava dobro od istine, je to što je sve dobro od Gospoda, pa je stoga Gospod u dobru, i On je samo dobro. Da će ovo dobro postati njihovo i da će sačinjavati njihov život, označeno je *jedenjem* (br.

3168,3513,3596,4745); jer dobro koje je od Gospoda, čini život neba kod čoveka, pa stoga ga hrani i održava.

8465. Stihovi 16-18. *16. To je što zapovjedi Jehova: kupite ga svaki dan koliko kome treba za jelo, po gomor na glavu, po broju duša vaših, svaki neka uzme za one koji su mu u šatoru. 17. I učinište tako sinovi Izrailjevi; I nakupiše koji više koji manje. 18. Pa mjeriše na gomor, pa ne dođe više onome koji nakupi mnogo, niti manje onom koji nakupi malo, nego svaki nakupi onoliko koliko mu je trebalo da jede.*

(16.) To je što zapovjedi Jehova, označava zapovest od Božanskog o tome; kupite ga svaki dan koliko kome treba za jelo, označava primanje i usvajanje u skladu sa sposobnošću svakoga od njih; po gomor na glavu, označava dovoljno za svakoga; po broju duša vaših (u društvu), označava dovoljno za svakoga u društvu; svaki neka uzme za one koji su mu u šatoru, označava komunikciju s njima, a otuda opšte dobro. (17.) I učinište tako sinovi Izrailjevi, označava učinak; I nakupiše koji više koji manje, označava primanje u skladu sa snagom svakoga društva. (18.) Pa mjeriše na gomor, označava moć primanja dobra; pa ne dođe više onome koji nakupi mnogo, niti manje onom koji nakupi malo, označava da je bila pravedna srazmera za svakoga pojedinca u opšte i posebno; nego svaki nakupi onoliko koliko mu je trebalo da jede, označava primanje u skladu sa sposobnošću svakoga pojedinog.

8466. (Stih 16.) *To je (za ono) za što zapovjedi Jehova. (To je riječkoju je zapovjedio Jehova).* Da ovo označava zapovest od Božanskog o tome, vidi se iz značenja reči, a to je predmet o kome se govori; i iz značenja *zapovediti*, kada je od Jehove, što je zapovest.

8467. *Skupite ga svaki dan koliko kome treba za jelo.* Da ovo označava primanje i usvajanja u skladu sa mogućnošću svakoga, vidi se iz značenja *skupiti*, kada se kaže o dobru od istine označenom *manom*, što je primiti; i iz značenja *svaki koliko mu treba za jelo*, što je usvajanje u skladu sa sposobnošću svakog od njih. Jer, *koliko kome treba za jelo*, kada se govori o hrani, tada označava da je to u skladu sa

sposobnošću primanja I usvajanja, jer *jedenje* u duhovnlom smislu označava biti usvojen (vidi br. 3168,3513,4745).

8468. *Po gomor na glavu.* Da ovo označava dovoljno za svakoga, vidi se iz značenja *gomora*, što je onoliko koliko je dovoljno (o čemu ubrzo), I iz značenja *na glavu*, što je za svakoga. Da *gomer* označava onoliko koliko je dovoljno, je stoga što je to desetina efe, kao što se vidi iz poslednjeg stiha ovoga poglavlja, a *deset* označava ono što je puno (vidi br. 3107); otuda *desetina* označava onoliko koliko je dovoljno, ovde za svakoga, to jest, na glavu. *Gomor* se pominje samo u ovome poglavlju; na drugim mestima pominje se *homer*, koji je bio mera koja sadrži deset efa, pa je stoga označavala ono što je puno; kao kod *Osije: I kupih je za petnaest sikala srebra I gomor I po ječma (III.1,2); gde žena preljubočinica* označava kuću Izrailjevu, a u duhovnom smislu crkvu tamo, za koju se kupovanjem punom cenom označava sa petanaest silaka srebra I gomor I po ječma, dobra. Kod *Jezikilja: Mjerila su vam prava, i efa prava, I vat prav. Efa I vat su jedne mjere, da vat bere desetina homora; mjera da im je prema homoru. Ovo je prinos što ćete prinositi: šestina efe od homora pšenice, tako I od ječma dajete šestinu efe od homora. A za ulje je uredba ova: vat je mjera za ulje; desetina vata od jednoga kora, koji je homor od deset vata, jer je deset vata homor (XLV.10,11,13,14);* Ovde se govori o novoj zemlji I novome hramu, čime se označava Gospodovo duhovno carstvo. Svak može da vidi da tamo ne će biti homera, ni efe, ni vata, ni kore, niti će biti ječma, ili ulja. Otuda je očito da se ovim označavaju stvari u tome carstvu, koje su jasno duhovne stvari kakve postoje u tome carstvu, a koje su duhovne stvari stoga stvari koje se odnose na dobro ljubavi prema bližnjemu ili na istinu od vere. A *homer* se odnosi na dobro, jer je to mera za pšenicu I ječam; slično je I sa efom. Dok se vat odnosi na istinu, jer je to mera za vino; a zato što je to mera I za ulje, kojim se označava dobro ljubavi, to se kaže da će vat biti /isti deo/ homera kao I efe, koja označava u duhovnom smislu da se sve stvari u tome carstvu odnose na dobro, I da će tamo istana da bude dobro, I da će se ovo davati u punini, jer se homerom označava ono što je puno. Kod *Isaije: Mnoge će kuće opustjeti, u velikim I lijepijem ne će biti nikogajer će deset rala vinograda biti jedan vat, I homer sjemena daće efu (V.9.10);* deset rala ovde označavaju ono što je puno, a isto tako I ono što je mnogo, a tako isto I homer: ali *vat I efa* označavaju malo; jer *deset*

označava mnogo, *desetina* označava malo kod *Mojsija*: *Ako bi neko zavjetovao Jehovi dio njive svoje, cijenićeš je prema usjevu; homer ječma gdje se posije, cijenićeš pedeset sikala srebra (Levitska XXVII.16); gde sjeme homera . I pedeset sikala, označavaju puninu cene. Pošto homer označava ono što je puno, deset homera označavaju ono što je previše I što je suvišno (Brojevi XI.32).*

8469. *Po broju duša vaših.* Da ovo označava da je ovo dovoljno za sve u društvu, naime, dovoljno dobra od istine koje je dobro označeno *manom*, vidi se iz značenja *po broju duša*, što je ono što je dovoljno za sve u društvu; jer kada se *gomorom po glavi* označava onoliko koliko je dovoljno za svakoga, to *po broju duša* označava ono što je dovoljno za sve u jednom društvu. Ovde se govori o dobru onih koji su u Gospodovom duhovnm carstvu, koje se dobro označava *manom*, I /označava se/ da će biti dovoljno dato za svakoga udruštvu, jer svaka kuća sinova Izrailjevih pretstavljala je jedno društvo u nebu (vidi br. 7836,7891,7996,7997). Što se tiče društava u nebu, slučaj je ovakav. Nebo se sastoji od bezbroj društava, koja se razlikuju jedna od drugih. Svako društvo ima opšte dobro različito od dobara drugih društava;svaki pojedinac u jednom društvu ima posebno dobro različito od dobara svih drugih u društvu. Iz odvojenih, pa stoga različitih, ali I složnih dobara onih koji su u nekom društvu, stvara se jedna forma, koja se naziva *nebeskom formom*. Sveopšte se nebo sastoji od ovakvih formi. Uodnosu na dobra, ove povezanosti /među članovima društva/nazivaju se formama, a odnose se na osobe, koj se /forme/ nazivaju društvima. Ove su stvari bile predstavljene razlikovanjima sinova Izrailjevih po plemenima, porodicama, I kućama.

8470. *Svaki neka uzme za one koji su mu u šatoru.* Da ovo označava komunikaciju njima, a otuda opšte dobro, vidi se iz značenja *šatora*, što je društvo u pogledu dobra; ovde *šator* označava isto što I *kuća*, jer dok su putovali, bili su u šatorima. Da svaki čovek treba da uzme za onoga ko je bio u njegovom šatoru, označava komunikaciju s njima, a tako istio I opšte dobro iz toga. Pošto ove reči govore o stvarima koje postoje u društvima u nebu (kao što je gore rečeno, br. 8469), to će se još reći kakav je slučaj s tim društvima, kako bi se znalo šta se označava komunikacijom s onima koji su u društvu, I sa opštim dobrom koje iz toga

prioizlazi, a što je označeno sa *neka svaki uzme za onekoji su mu u šatoru*. Svako u nekom društvu u nebu komunicira svoje dobro onima s kojima je u tome društvu, otkuda nastaje opšte (zajedničko) dobro. Ovo dobro se komunicira opštem dobru drugih društava, otkuda dolazi do opšteg dobra još više opšteg (zajedničkog), i na kraju to najopštijeg /dobra/. Takva komunikacija postoji u nebu, a otuda su oni svi kao jedno, kao što su organi, udovi, i tkiva u čoveku /jedno/, koji, iako su različiti i raznovrsni, kroz ovakvu komunikaciju oblikuju jedinstvo. Ovakva komunikacija (saopštavanje, prenošenje) dobara moguća je samo kroz ljubav, koja je duhovna komunikacija. Ono univerzalno koje formira i raspoređuje sve stvari u opšte i u posebne, jeste Božansko Dobro Božanske Ljubavi od Gospoda.

8471. (Stih 17.) *I učiniše tako sinovi Izrailjevi*. Da ovo označava učinak, vidi se bez objašnjavanja.

8472. *I nakupše koji više koji manje*. Da ovo označava primanje u skladu sa sposobnošću svakoga društva, vidi se iz značenja *nakupiti*, što je primiti (vidi gore, br. 8467); i iz značenja *nakupiše koji više kojimanje*, što je prema sposobnosti svakoga društva. Kako stoje ove stvari, mora se zaključiti iz onih koje postoje u društvima u nebu; jer *mana* označava nebesku hranu, a nebeska hrana je dobro i istina, a dobro i istina u nebu su Gospod, jer su od Njega. Iz ovoga se vidi da su ove stvari koje su zapovedene u vezi s *manom*, da su takve jer postoje u rečenim društvima. To je ovakav slučaj: Božansko Dobro, koje proističe od Gospoda, komunicira se svima koji su u nebu, univerzalno i individualno, ali svuda u skladu sa sposobnošću primanja; jer ih ima koji primaju malo, i onih koji primaju puno. Oni koji primaju malo, ti su na obroncima neba, dok oni koji primaju puno, ti su u unutrašnjim /delovima/. Svaki tamo može da primi onoliko dobra koliko je stekao u svetu. Razlika u sposobnosti je ono što je označeno sa malo.

8473. (Stih 18.) *Pa mjeriše na gomor*. Da ovo označava sposobnost primanja dobra, vidi se iz značenja *na gomor*, što je onoliko koliko je dovoljno (vidi gore, br. 8468), stoga /označava/ i sposobnost.

8474. *I ne dođe više onome ko nakupi puno, niti manje onome ko nakupi malo.* Da ovo označava da je bio pravedan deo za svakoga pojedninačno I u opštem, vidi se iz značenja ne dođe više, , kao I niti manje, što zanči koristiti pravedan deo (pavu proporciju); I iz značenja puno I malo, što je razlika u sposobnosti (o kojoj gore, br. 8472), ovde u skladu sa sposobnošću svakoga pojedninačno I u opštem (zajednički).

8475. *Nego svaki nakupi koliko mu je trebalo za jelo.* Da ovo označava primanje u skladu sa sposobnošću svakoga, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8467), gde se javljaju iste reči.

8476. Stihovi 19,20. *19. I reče im Mojsije: niko da ne ostavlja od toga za sutra.20. Ali ne poslušajte Mojsija, nego neki ostaviše od toga za sutra, te se ucrva I usmrdje. I rasrdi se Mojsije na njih.(19.)I reče im Mojsije, označava ohrabrivanje; niko da ne ostavlja od toga za sutra, označava da ne treba da se brinu da steknu za sebe; (20.) Ali ne poslušajte Mojsija, označava da nema vere pa stoga ni poslušnosti; nego neki ostaviše od toga za sutra, označava zloupotrebu Dobra Božanskog; te se ucrva, označava da tako postaje prljavo; I usmrdje, označava da tako postaje pakleno; I rasrdi se Mojsije na njih, označava su zbog toga okrenuli Istinu Božansku od sebe samih.*

8477. (Stih 19.) *I reče im Mojsije.* Da ovo označava ohrabrivanje, vidi se iz značenja *reći*, što se odnosi na ono što sledi, ovde na ohrabrenje da ne ostavljaju ništa do jutra. (Da *reći* označava ohrabrivanje, vidi br. 7090,8178).

8478. *Niko da ne ostavlja od toga za sutra.* Da ovo označava da ne treba da se brinu da stiču za sebe same, vidi se iz toga što se mana davala svakoga jutra, I da se crvalo ono što je ostajalo, čime je označeno da Gospod svakoga dana provida ono što je nužno, I da zbog toga ne treba da se brinu da to stiču sami; Isto je označeno *hlebom svagdašnjim* u Gospodovoj Molitvi, kao I u Gospodovih rečima kod Mateje: *Ne brinite se za život svoj, šta ćete jesti, ili šta ćete piti; ni za tijelo svoje, u šta ćete se obući. Nije li život pretežniji od hrane, I tijelo od odijela? I za odijelo, za što se brinete? Pogledajte na ljiljane u polju kako rastu; ne trude se niti pred; ne brinite se dakle govoreći: što ćemo jesti, ili, što ćemo piti? čim ćemo se*

odjenuti? jer sve ovo neznabošci išzu; a zna I otac vaš nebeski da vama treba sve ovo. Nego ištite najprije carsva Božijega, I pravde njegove, I ovo će vam se sve dodati. Ne brinite se dakle za sutra; jer sutra brinuće se za se. Dosta je svakome danu zla svojega (VI. 25,28,31-34; slično kod Luke XII.11,12,22-31). U ovom I sledećim stihovima (Izlazak XVI.19 I sledeći), govori se u unutrašnjem smislu o brizi za sutra, kao I o tome da ta briga ne samo da da je zabranjena, nego I je zapovedeno da treba da bude zabranjena, što je označeno sa *Da niko od toga ne ostavlja za sutra.* a da je toda je tako zapovedeno, sa *te se ucrva I usmrdje;* it ovoga razloga onaj ko na ovo gleda samo po smislu slova, može da poveruje da se briga za sutra mora potpuno odbaciti, I da se životne potreštine očekuju s neba svakoga dana; ali onaj koji gleda malo dublje od slova, kao onaj ko gleda u unutrašnji smisao, može da zna šta je označeno *brigom za sutra.* To ne označava brigu da se pribavi sebi hrana I odelelo, kao ni zalihe za vreme koje dolazi; jer nije to protivno redu pribavljati ovakve stavri za se be I za svoje. Nego se pod brigom za sutra misli na one koji nisu zadovoljni svojom sudbinom, koji nemaju poverenja u Božansko, nego samo u sebe same, I koji drže samo do svetskih I zemaljskih stvari, a nikako do nebeskih. Kod ovakvih stalno vlada briga za budućnost, I kod njih vladaju požude za posedovanjem svih stvari I požuda da se vlada nad svima, koja se požuda povećava onim što joj se daje, tako da na kraju poraste preko svake mere. Takvi su žalosni ako im se ne ispunjavaju želje, a isto tako kada izgube /ono što su posedovali/. Oni ne mogu da se uteše, jer se ljute na Božansko, koje odbacuju zajedno sa svim što pripada veri, I tako sebe prokunu (tako postaju prokleti). Sasvim je drugačije s onima koji imaju poverenja u Božansko . Ovima, iako se staraju za sutrašnjicu, I za sve što im ona donosi, oni ne misle o budućnosti, a još se nje manje plaše. Oni se osećaju podjednako bilo da se njihove želje ostvare ili ne; ako postanu bogati, njihove srce nije u tome bogatstvu; ako ih se uzdigne u počastima, oni sebe ne gledaju dostojnijima /počasti/ od drugih; ako osiromaše, oni nisu tužni; ako žive skromno, oni se zbog toga ne žaloste. Oni znaju da za one koji imaju poverenja u Božansko, sve stvari vode sreći u večnosti. Treba znati da je Božansko Proviđenje univerzalno, da je ono u najmanjim pojedinostima; I da oni koji su toku Proviđenja, da ih ono nosi prema sreći, ma kako izgledala sredstva koja tome služe; oni su u toku Proviđenja, koji imaju poverenja u Božansko I koji sve pripisuju Njemu; dok oni koji se pouzadju samo u

sebe, I sve pripisuju sebi samima, ti nisu u toku Proviđenja, jer su u suprotnom, jer oduzimaju Proviđenje Božanskom, I smatraju da je ono njihovo /delo/. Jer je poznato da onoliko koliko je neko u toku Proviđenja, toliko je u miru; isto tako, koliko je neko u miru od dobra vere, toliko je u Božanskom proviđenju. Samo takvi znaju I veruju da je Gospodovo Božansko Proviđenje u svim stvarima, čak i u najamanjim detaljima, (kao što se može videti gore, br. 1919 kraj, 4329,5122,7004,7007), I da Božansko proviđenje vodi ka onome što je večno (br. 6491). A oni koji su u suprotnom, ti jedva dopuštaju da se pomene Božansko Proviđenje, jer oni svaku I sve stvari pripisuju svojoj pameti; ono što ne pripisuju svojoj pameti, za to kažu da je sreća ili prilika, a neki kažu da je to sudbina, kojoj ne vide poreklo u Božanskom, nego u prirodi. Oni nazivaju prostima one koji ne pripisuju sve stvari sebisamima ili prirodi. Iz svega ovoga se sada može videti kakvi su oni koji se staraju za sutra, a kakvi su oni koji se ne staraju za sutra.

8479. (Stih 20.) *Ali ne poslušajte Mojsija.* Da ovo označava da kada nema vere, nema ni poslušnosti, što se vidi iz značenja *poslušati*, što je opaziti, imati veru, Iposlušati (vidi br. 5017,7216,8361).

8480. *Niko da ne ostavlja od toga za sutra.* Da ovo označava zloupotrebu Dobra Božanskog, u tome što su želeli da ga steknu sami od sebe, vidi se iz značenja *ostaviti do jutra*, što je brinuti se kako da se stekne dobro od samih sebe (o čemu gore, br. 8478), stoga je to zloupotreba Dobra Božanskog. Kaže se *zloupotreba*, kada nešto slično postoji u poslednjim /stvarima/, a što je istoga porekla. Dobro je suprotnog porekla onda kada je od čoveka, a ne od Gospoda; jer Gospod je Dobro Samo, stoga je svako /pravo/ dobro od Njega; Dobro koje je od Njega, ima u sebi Božansko; na taj način, to je dobro iz najveće dubine, I ono je prvo *esse*; dok dobro koje je od čoveka, nije /pravo/ dobro, jer je čovek sam po sebi čisto zlo; stoga dobro koje je od njega, u svojoj suštini je zlo, iako u spoljašnjoj formi može izgledati kao dobro. Taj slučaj je kao cveće naslikano na nekoj ploči, upoređeno sa cvećem koje raste u vrtu. Ovo poslednje je lepo iz najveće dubine; I što se više ono gleda iznutra, to je lepše; dok su cvetovi naslikani na ploči lepi samo u spoljašnjoj formi, dok su u unutrašnjoj formi samo glina I mešavina sa zemljom bez nekoga reda, kao što Gospod uči kada govori o ljljanima u polju, da *Salamun u svoj slavi*

svojoj nije odeven kao jedan od njih (Mateja VI.29). Takav je slučaja sa dobrom koje je od čoveka ako se uporedi s dobrom koje je od Gospoda. Čovek ne može da zna da su ova dva dobra različita, jer on sudi izvana; ali anđeli to jasno opažaju, odakle dolazi dobro kod čoveka, i kakvo je. Anđeli koji su kod čoveka, ti su u dobru koje je od Gospoda, i oni kao da žive u njemu /u dobru/; a oni ni ne mogu da budu u dobru koje je od čoveka; oni se udaljavaju od njega koliko god mogu, jer je ono zlo u svojoj dubini; jer dobro od Gospoda ima u sebi nebo, jer ovo je dobro forma neba kao u slici, i čuva u sebi Gospoda Samog, jer u svakom dobru koje potiče od Gospoda, postoji Njegova slika, pa je stoga i slika neba; dok u dobru koje je od čoveka, postoji slika čoveka, a pošto sam po sebi čovek je samo zlo, to je /njegovo dobro/ slika pakla. Tako je velika razlika između dobra koje je od Gospoda, i dobra koje je od čoveka. Dobro od Gospoda je kod onih koji vole Gospoda iznad svega a bližnjega kao same sebe; dok je dobro od čoveka kod onih koji vole sebe iznad svega a preziru bližnjega u upoređuju sa samima sobom. Poslednji su oni koji se staraju za sutra, jer veruju u sebe, a prvi su oni koji se ne staraju za sutra, jer veruju (imaju poverenje) u Gospoda (vidi gore, br. 8478). Oni koji veruju u Gospoda, neprestano primaju dobro od Njega; jer ma šta da im se desi, bilo da su imućni ili ne, to je uvek dobro, jer ih ono kao sredstvo vodi ka večnoj sreći. To je ono što je označeno zapovešću da ne treba da ostavljaju manu do jutra, jer da će se ucvati i strnuti ono što ostane.

8481. *Nego se ucrva.* Da ovo označava da od toga postaje prljavo, vidi se iz značenja *ucrvati se*, što znači stvoriti prljavštinu, jer crvi se rađaju tamo gde je nešto prljavo i gde nešto trune: Obmana od zla, koja je u dobru koje je od propriuma, upoređuje se sa crvima, jer je to sličan slučaj; jer i obmana pritiskuje i muči. Postoje dve stvari koje sačinjavaju pakao, kao što postoje dve koje čine nebo. Dve koje čine nebo su dobro i istina, a dve koje čine pakao su zlo i obmana. Sledstveno, one dve čine sreću /u nebu/; a druge dve uzrok su muke u paklu. Mučenje od obmane u paklu upoređuje se sa crvom, dok se mučenje od zla upoređuje s vatrom, kao kod *Isaije: Jer kao što će nova zemlja i nova nebesa stajati preda mnom, veli Jehova, tako će stajati sjeme vaše i ime vaše. I od mladine do mladine, i od subote do subote dolaziće svako tijelo da se pokloni preda mnom, veli Jehova. I izlaziće i gledaće mrtva tjelesa onijeh ljudi koji se*

odmetnuše od mene; jer crv njihov ne će se ugasiti, I biće gad svakome tijelu (LXVI. 22-24.) Na sličan se način to kaže kod Marka: gdje njihov crv ne umire, a oganj se nikada ne gasi (IX.44,46,48). govoreći o Geheni ili paklu. Prljavština obmane upoređuje se sa *crvom* I kod *Mojsija: Vinograde ćeš raditi I saditi, ali ne ćeš piti vina niti ćeš ih brati, jer će izjesti crvi (Zak. Ponovljeni XXVIII.39);vino* označava istinu od dobra, a u obrnutom smislu obmanu od zla (br. 6377).

8482.*I usmrdje se.* Da ovo označava otkuda dolazi pakleno, vidi se iz značenja *usmrdjeti se*, što je paklena prljavština. *Usmrdjeti se* ovde se odnosi na zlo, a crv na obmanu; jer kada dobro postane zlo, to je kao meso ili hleb koji se usmrdi, a obmana od oviga zla je kao crv koji se stvara u onome što se usmrdelo.

8483. *I rasrdi se Mojsije na njih.* Da ovo označava da su od sebe otkrenuli Istinu Božansku, vidi se iz značenja *rasrditi se*, kada se kaže za Mojsija, kojim se pretstavlja Istina Božanska, što je biti njoj protivan (vidi br. 5034,5798). (Da ovo protivljenje izgleda kao da dolazi od Gospoda , iako dolazi od čoveka, vidi br. 5798). U Reči, gnev ili ljutnja, kao I bes, protivu ljudi, često se pripisuje Jehovi, dok u stvari kod Jehove postoji samo čista ljubav I čista milost prema čoveku, I nimalo gneva. Ovoko se kaže u Reči radi izgleda; jer kada se ljudi protive Božanskom, I na taj način zatvore influks ljubavi I milosti, tada se bacaju u zlo kazne, I u pakao. Ovo izgleda kao nemilost I kao osveta od Božanskog, zbog zla koje su ovi učinili, kad u stvari nema takve stvari u Božanskom, nego je to u samome zlu. (Ali vidi šta je već rečeno I pokazano o ovome predmetu, br. 1857,2447,7533,6997,8228,8282). Iz svega ovoga jasno je da *Mojsije se rasrdi na njih* označava da su se otkrenuli od Istine Božanske.

8484. Stihovi 21-24. *21. I tako ga kupljahu svako jutro, svaki koliko mu trebaše za jelo; a kada sunce ogrijevaše, tada se rastapaše.22. A u šesti dan nakupiše hljeba dvojinom, po dva gomora na svakoga; I dođoše sve starješine od zbora I javiše Mojsiju.23. A on im reče: ovako kaza Jehova: sjutra je subota, odmor svet Jehovi; što ćete peći, pecite, I što ćete kuhati, kuhajte danas; a što preteče, ostavite I čuvajte za sjutra.24. I ostaviše za sjutra, kao što zapovjedi Mojsije, I ne usmrdje se niti bješe crva u njemu.(21.) I tako ga kupljahu svako jutro, označava neprekidno primanje dobra od Gospoda; svaki koliko mu trebaše za jelo, svako prema svojoj*

sposobnosti usvajanja; *a kada sunce ogrijevaše, tada se rastapaše*, označava da /sposobnost/ iščezava onako kako požuda raste.(22.) *A u šesti dan*, označava kraj svakoga stanja; *nakupiše hljeba dvojinom*, označava povezanost koja dolazi od primljenog dobra; *po dva gomora na svakoga*, označava moć u to vreme; *I dođoše sve starješine od zbora I javiše Mojsiju*, označava razmišljanje od prvobitnih istina;(23.) *A on im reče*, označava poučavanje; *ovako kaza Jehova*, označava influks od Božanskog; *sjutra je subota*, označava stanje mira kada nema iskušenja; *odmor svet Jehovi*, označava povezanost istine I dobra u večnosti; *što ćete peći, pecite*, označava pripremanje za povezivanje dobra; *I što ćete kuhati, kuhajte danas*, označava pripremanje za povezivanje istine; *a što preteče, ostavite I čuvajte za sjutra*, označava uživanje dobra I istine tada, kao da je od propriuma.(24.) *I ostaviše za sjutra*, označava uživanje koje će doći; *kao što zapovjedi Mojsije*, označava prema pouci od Istine Božanske; *I ne usmrdje se niti bješe crva u njemu*, označava da nije bilo ničega prljavoga, jer je došlo do usvajanja preko Gospoda.

8485. (Stih 21.) *Tako ga skupljahu svakoga jutra*. Da ovo označava neprekidno primanje dobra od Gospoda, vidi se iz značenja *skupljati manu*, što znači primati dobro (kao gore, br. 8467,8472); I iz značenja *svakoga jutra*, ili *od jutra do jutra*, što znači neprekidno; jer se sa od jutra do jutra označava svako jutro, a *jutrom* se označava ono što je večno (br. 3998), stoga stalno I neprekidno.

8486. *Svaki koliko mu trebaše za jelo*. Da ovo označava da svakome ide onoliko koliko može da usvoji, vidi se iz onoga što je gore rečeno, br. 8667), gde se javljaju slične reči.

8487. *A kada sunce ogrijevaše, tada se rastapaše*. Da ovo označava da ona /mana/ nestaje onako kako rastu požude (concupiscentia), vidi se iz značenja *sunce ogrijevaše*, što je porast požuda (o čemu u onome što sledi); I iz značenja *rastapati se*, što je nestajati. Da *sunce ogrijevaše* označava požude (concupiscentia), je stoga što *sunce* u dobrom smislu označava nebesku ljubav, jer se u drugom životu Gospod je Sunce, a toplina koja dolazi od od njega je dobro ljubavi, a svetlost je istina vere. (Da je Gospod sunce, I da je nebeska ljubav iz njega, vidi br. 1053,1521,2495, 7173,7270). Otuda u obrnutom smislu *sunce*

označava ljubav prema sebi i svetu, a toplina ili ogrijevanje od sunca označava u ovom smislu požudu. Kakav je ovo slučaj, da dobro od istine, koje je označeno *manom*, nestaje onako kako se požuda povećava, što je označeno *sa rastapaše se kad sunce ogrijevaše*, biće u kratko rečeno. Dobro od istine, ili duhovno dobro, doista je dato čoveku duhovne crkve dok se nanovo rađa; alipošto to dobro gasi svako uživanje ljubavi prema sebi i svetu, koja je prethodno činila njegov život (jer su suprotnosti), stoga čisto dobro od istine ne može da i dalje bude kod toga čoveka, pa ga stoga Gospod umerava uživanjima ljubavi koje su činile njegov prethodni život, je da se ovo dobro tako ne umeri, bilo bi mu otužno, i on bi ga odbacio. Takvo je nebesko dobro u početku onima koji se nanovo rađaju. Stoga onoliko koliko uživanje ljubavi prema sebi i svetu rastu, toliko se dobro nebeske ljubavi gubi, jer kao što je rečeno, one /ove ljubavi/ su suprotne; tako i u obrnutom slučaju. Otuda to da se u nebu stanja smenjuju, čemu korespondiraju vremena u svetu (br. 8426), pa se tako /duhovi i anđeli/ naizmenično vraćaju u prirodna uživanja; jer bez ovih promena stanja, dobro nebeske ljubavi bi postao kao suho i bezvredno; a drugačije je kada se umerava prirodnim uživanjima u isto vreme, ili uzastopno. Otuda to da je u početku, kada je mana davana sinovima Izrailjevim svakoga jutro, prepelica se davala uveče; jer se prepelicom označava prirodno uživanje, kao i uživanje u požudi (br. 8452). Ali treba znati da požude u kojima su dok su u nebu kada je kod njih veče, da nisu požude koje su suprotne nebeskom dobru, nego da se u nekoj meri slažu s tim dobrom; jer to su uživanja u činjenju dobrih dela, i u osećanju slave, u čemu ima dobrih želja, kao i želje da se bude koristan. To su isto tako i uživanja u ulepšavanju svojih domova i u ukrasima na odeći, i u mnogim drugim uživanjima. Ovakva uživanja ne razaraju dobro nebeske ljubavi, ali ga skrivaju, i na kraju, prema stepenu preporoda, više se ne nazivaju požudama, nego uživanjima. Da bi, bez umeravanja ovakvim stvarima, dobro nebeske ljubavi postalo kao posahnutu, i da bi bilo odbačeno kao bezvredno, označeno je time što su sinovi Izrailjevi nazvali manu posahnutom (suhom) hranom, i lošom (nikakvom) hranom, kao što čitamo kada im se više nisu davale prepelice, kod *Mojsija: A svjetina što bješe među njima, bješe vrlo lakoma, te i sinovi Izrailjevi stadoše plakati govoreći: ko će nas nahraniti mesa? A sada posahnu duša naša, nema ništa osim mane pred očima našim (Brojevi XI.4,6). I vikaše narod na Boga i na Mojsija; za što nas izvedoste iz Egipta da izginemo u*

ovoj pustinji? jer nema ni hljeba ni vode, a ovaj se nikaki hljeb već ogadio duši našoj (Brojevi XXI.5). Jehova te je mučio. I glađu te morio; ali te je opet hranio manom, za koju ti nijesi znao ni oci tvoji, da bi ti pokazao da čovjek ne živi o samom hljebu nego o svemu što izlazi iz usta Jehovinih (Zak. Ponovljeni VIII.3.) Isto kao i manom, tako se i *kiselim hljebom*, označava se dobro čisto od obmana (br. 8058), koji se hleb naziva i *hljebom nevoljničkim* (Zak. Ponovljeni XVI.3). Iz svega ovoga sada se vidi šta se označava dobrom od istine, koje se gubi onako kako požuda raste, a što je označeno sa *kako ogrijevaše, tako se mana rastapaše*.

8488. (Stih 22). *A u šesti dan*. Da ovo označava na kraju svakoga stanja, vidi se iz značenja *šestoga dana*, što je kraj svakoga stanja (vidi gore, 8421).

8489. *Nakupiše hljeba dvojinom*. Da ovo označava povezivanje od primljenog dobra, vidi se iz značenja *skupljati manu*, što je primanje dobra (da *skupljanje* označava primanje, vidi br. 8467,8472); a *mana* dobro od istine, br. 8464), i iz značenja *dvojinom*, što je povezivanje.

8490. *Po dva gomora na svakoga*. Da ovo označava moć (sposobnost) u to vreme, vidi se iz značenja *gomora*, što označava dovoljnu količinu,, pa stoga i moć (vidi br. 8468,8473), ovde dovoljnu količinu i moć povezivanja; jer je *sedmim danom* ili *sabatom* označava povezanost dobra i istine.

8491. *I dođoše sve starješine od zbora i javiše Mojsiju*. Da ovo označava razmišljanje od primarnih istina, vidi se iz značenja *starješina od zbora*, što su primarne istine (vidi br. 1482,2089,5044); i iz značenja *javiti*, što je razmišljanje (br. 2862,5508).

8492. (Stih 23.) *A on im reče*. Da ovo označava poučavanje, vidi se iz značenja *reći*, što se odnosi na stvari koje slede, ovde na poučavanje, naime, kako treba skupljati manu na dan uoči sabata. (Da *reći* na drugim mestima tako isto označava poučavanje, vidi br. 6879,6881,7304,7380.)

8493. *Ovo kaza Jehova*. Da ovo označava influks od Božanskog, vidi se iz toga što Jehova ili Gospod poučava preko influksa, a to se izražava u istorijskim delovima

Reči sa *reći*, *I kazati*. (Da *I* na drugim mestima *reći* označava influks, vidi br. 2951,5481,5797,7270,8128.)

8494. *Odmor*. Da ovo označava stanje mira kada nema iskušenja, vidi se iz značenja *odmora*, kao što je bio na dane sabata, što je pretstava stanja mira, u kome dolazi do povezivanja dobra *I* istine. Dok prvih šest *dana* predstavljaju borbu *I* napor, stoga *I* iskušenja, koja prethode stanju mira; jer posle iskušenja dolazi stanje mira, *I* tada je dobro *I* istina povezuju. (Da šest *dana*, koja prethode sedmom ili sabatu, označavaju borbu *I* napor, vidi br. 720,737,900; *I* da posle iskušenja dolazi do tišine *I* mira, br. 3696,4572,5246,6829,8370kraj). Da *sabat* označava povezanost dobra *I* istine, videće se u onome što sledi.

8495. *Svet Jehovi*. Da ovo označava povezanost dobra *I* istine za večnost, vidi se iz značenaj *sabata*, što je povezanost dobra *I* istine (o čemu niže); *I* iz značenja *jutra*, što je u večnost (vidi br. 3998). Onaj ko ne zna šta *sabat* predstavlja, aotuda *I* šta označava, ne može da zna zašto se smatrao najsvetijom od svih stvari. A smatrao se najsvetijim zato što je predstavljao jedinstvo Božanskog *I* Božanskog Ljudskog u Gospodu. a u relativnom smislu povezanost Božanskog Ljudskog Gospodovog sa celom ljudskom rasom; otuda je *sabat* najsvetiji. A pošto predstavlja ove stvari, to predstavlja *I* nebo u pogledu povezanosti dobra *I* istine, koja se povezanost naziva nebeskim brakom. A pošto sam Gospod povezuje dobro *I* istinu, a ne nikako čovek, *I* pošto se to dešava u stanju mira, to je stoga bilo najstrožije zabranjeno čoveku da tada radi bilo koji posao toliko, da se ta duša iskorenjivala, ako bi radio neki posao, kao što čitamo kod *Mojsija*: *Čuvajte dakle subotu, jer vam je sveta; ko bi je oskrvnio, da se pogubi; je ko bi god radio kakav posao u nju, istrijebiće se duša ona iz naroda svojega (Izlazak XXXI.14)*. Stoga je sledilo kamenovanje onome ko bi skupljao drva na taj dan (*Brojevi XV.32-36*). Stoga je zapovest o sabatu na trećem mestu u Dekalogu (Ploči Deset Zapovesti), odmah posle dve zapovesti o bogoštovanju Jehove (*Izazak XX.8; Zak. Ponovljeni V-12*); stoga se *sabat* naziva *vječnim zavjetom (Izlazak XXXI.16)*, a *zavjet (savez)* označava povezanost (br. 665,666,1023,1038, 6804). Iz svega ovoga sada se vidi šta je označeno u unutrašnjem smislu onim što je rečeno u sledećim odlomcima o sabatu; kao kod *Isaije*: *Blago čovjeku koji tako čini, I sinu čovječijem koji se toga drži čuvajući*

subotu da je ne oskrvni, I čuvajući ruku svoju da ne učinizla. I neka se govori tuđin koji pristane uz Jehovu: Jehova me je odlučio iz svoga naroda; I neka ne govori uškopljenik: gle, ja sam suho drvo. Jer ovako govori Jehova za uškopljenike: koji drži subote moje I izbiraju što je meni ugodno, I drže zavjet moj. Njima ću dati u domu svom I među zidovima svojim mjesto I ime bolje nego sinova I kćeri, ime vječno daću svakome od njih, koje se ne će zatrti. A tuđine koji pristanu uz Jehovu, da mu budu sluge, koji god drže subotu daje ne oskrvne I drže zavjet moj, njih ću dovesti na svetu goru svoju, I razveseliću ih u domu svojem molitvenom; žrtve njihove paljenice I druge žrtve biće ugodne na oltaru mom, jer će se dom moj zvati domom molitve svima narodima (LVI.2-7). Iz svega ovoga se vidi da se pod onima kojidrže sabat svetim misli na one koji su povezani s Gospodom. Da će ti biti u nebu označeno je sa mjestom I imenom bolje nego sinova I kćeri u domu Jehovinom, I da će dati ime vječno svakome od njih, I da će biti dovedeni na goru svetu. Kod istoga: Ako odvратиš nogu svoju od subote da ne činiš što je tebi drago na moj sveti dan, I ako prozoveš subotu milinom, sveti dan Jehovin slavnijem, I budeš ga slavio ne idući svojim putevima I ne čineći što je tebi drago, ni govoreći riječi. Tada ćeš se veseliti u Jehovi, I izvešću tena visine zemaljske, I daću ti da jedeš našljedstvo Jakova oca svojega; jer usta Jehovina rekoše. (LVIII.13,14). Ovde se jasno vidi šta se označava sa ne raditi nikakav posao na dansabata, naime, označava da ne treba da rade ništa od propriuma, nego od Gospoda; jer anđeosko stanje u nebu je u tome da ne hoće I ne čine, čak ni ne misle ili govore, bilo šta od samihsebe, ili od svoga propriuma. Njihova povezanost sa Gospodom sastoji se od ovoga. Proprium od kojega ne treba da deluju, označeno je sa ne činiti što im je drago, ili ići svojim putevima, ni želeći nešto svoje, I govoriti reč (svoju). Ovo stanje kod anđela je samo nebesko stanje, i kada su u njemu, imaju mir I odmor, a I Gospod se odmara; jer kada su povezani s Njim, tada ne rade, jer su tada u Gospodu. Ove su stvari označene rečima, držaćeš sabat svetim Imilinom Jehovinom, I veselićeš se u Jehovi. Gospodov odmor je označen Njegovim odmaranjem na sedmi dan posle šest dana stvaranja (Postanje II.2). Na slično se misli pod sličnim rečima kod Jeremije: Ako me poslušate, govori Jehova, da ne nosite bremena na vrata ovoga grada u subotu, nego svetite subotu ne radeći u nju nikakvoga posla. Tada će ulaziti na vrata grada ovoga carevi I knezovi, koji sjede na prijestolu Davidovu, na kolima I na konjima, oni I knezovi njihovi, Judejci I

Jeruzalemljani, I stajaće ovaj grad do vijeka (XVII.24,25.) Radom na sabat označava se sve što je od propriuma, a stanje onih koje ne vodi njihov proprium nego Gospod, opisuje se sa *ulaziti na vrata grada kao carevi I knezovi s kolima I konjima; carevima* označene su istine vere, *knezovima* primarne /istine/; *onima koji sjede na prijestolu Davidovom*, označavaju ovi pripadaju Gospodu; *kola I konji*, doktrinarne I intelektualne stvari vere. Treba znati da su sve stvari koje dolaze od propiruma zle, a da su sve koje dolaze od Gospoda dobre. Da se kod onih koje vodi Gospod, sve stvari ulivaju, do najmanjih stvari Intelektualnog I Voljnog, tako I u sve stvari vere I ljubavi prema bližnjemu, vidi što je obilno pokazano iz iskustva, br. 2886-2888,6053-6058,6189-6215,7147,7270.) Da je sabat bio pretstava povezanosti Gospoda s ljudskom rasom, vidi se kod *Jezikilja: I dadoh im Moje subote, da budu znak između Mene I njih, da priznaju da sam ja Jehova njima svet (XX.12; I Izlazak XXXI.13)* Stoga je bilo zabranjeno paliti vatru na sabat (*Izlazak XXXV.3.*), zato što vatra označava sve što pripada životu; a *upaliti vatru*, označava ono što u životu pripada propriumu. Iz svega što je rečeno, jasno je da je Gospod, *Gospod sabata*, prema Njegovim rečima kod *Mateje XII.1-8; I zašto je Gospod mnoge izlečio na sabat (Mateja XII.1-3; Marko III.1-8; Luka VI.6-11; XIII.10-17; XIV.1-6; Jovan V.9-18; VII.22,23; IX.14,16)*; jer su bolesti koje je Gospod izlečio, bile duhovne bolesti, koje dolaze od zla (vidi br. 7337,8364).

8496. *Što ćete peći, pecite.* Da ovo označava pripremu za povezivanje dobra; a *što ćete peći, pecite*, označava pripremu za povezivanje istine, vidi se iz značenja *peći*, jer se to čini vatrom, što je pripremanje za povezivanje s dobrom; I iz značenja *kuhati*, jer se to radi vodom, što je pripremanje za povezivanje s istinom; jer se *vodom* označava istina vere (vidi br. 2702,3058,3414,6832,7324,7852). Da to označava pripremanje za povezivanje, jasno je; jer ono što se peče I kuha bilo je pripremljeno za sledeći dan sabata, kojim se označava povezanost, kao što je upravo gore pokazano, jer im je bio zabranjeno da upale vatru na taj dan. (Da se *peći* kaže za hleb I za brašnjenice, I da se to činilo vatrom, vidi *Isaija XIV.15,18; I Samuilova XXVIII.24; Jezik. XLVI.20; Levitska VI.17*; a da se kuhanje kaže za meso, I da se to činilo vodom, vidi *Jezek. XXIX.31; Levitska VI.28; I Samuilova II.13,15*).

8497. *A što preteče, ostavite I čuvajte za sutra.* Da ovo označava uživanje sveg dobra I istine tada kao da je od propriuma, vidi se iz značenja *ostaviti I čuvati za sutra*, što je uživanje na dan sabata; da to označava uživanje dobra I istine, je stoga što ono što bi ostalo od pečenog I kuhanog trebalo je ostaviti, I onda pojesti; jer se *pečenjem* označava pripremanje dobra, *a kuhanjem* pripremanje istine (kao što je gore pokazano, br. 8496); a *jedenjem* se označava uživanje I usvajanje (br. 3168,3513m3832,4745,7849); I iz značenja *ostavite /za sebe/*, što je od propriuma. Da su ove stvari označene gornjim rečima je zato što se dobro I istina ulivaju od Gospoda, povezani, I kao da su usvojeni. Takvo je nebesko povezivanje, to jest, kod onih koji su u nebu, s Gospodom. Kaže se, *kao od propriuma*, zato što se dobra vere I ljubavi prema bližnjemu ne mogu dati anđelima I ljudima kao da su njihova, jer su anđeli I ljudi samo prijemnici, ili forme prilagođene da primaju život, stoga dobro I istinu od Gospda. Život sam je samo iz toga izvora. ; I pošto je život od Gospoda, to on ne može da se usvoji osim tako da izgleda kao da je vlastiti čovekov /život/; ali oni koji su u Gospodu, jasno opažaju da se život uliva, to jest dobro I istina, jer pripadaju životu. Razlog da život izgleda kao da je čovekov vlastiti (*propria*) je stoga što Gospod od Božanske ljubavi hoće da da I da poveže sa čovekom sve što je Njegovo, a koliko se to može izvesti, On to I povezuje. Ovaj proprium koji Gospod daje, naziva se nebeskim propriumom (vidi br. 731,1937,1947,2883,3812kraj, 5660).

8498. (Stih 24.) *A za što Mojsije zapovedi.* Da ovo označava da je to uskladu s poučavanjem od Istine Božanske, vidi se iz značenja *zapovediti*, što je poučavati; I iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska (vidi često gore).

8499. *Kao što zapovijedi Mojsije.* Da ovo označava , u skladu s poučavanjem /od Istine Božanske/, vidi se iz značenja *zapovijediti*, što je poučavati; i iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska (kao često gore).

8500. *I ne usmrdje se, I ne bi crva u njemu.* Da ovo označava da u tome nije bilo ničega prljavog, jer je tako bilo usvojeno /njima/ od Božanskog, vidi se iz značenja *usmrdjeti se*, što je paklenka prljavština koja se odnosi na zlo (o čemu gore, br. 8482); I iz značenja *crva*, što je takođe paklenska prljavština, ali koja se odnosi na

obmanu (br. 8481.) (Da su takve stvari u svemu što proprium radi, dok su nebeske I božanske stvari u svemu što Gospod radi, vidi br. 8478.)

8501. Stihovi 25-27. *25. I reče Mojsije: jedite to danas, jer je danas subota Jehovina, danas ne ćete naći u polju. 26. Šest ćete dana kupiti, a sedmi je dan subota, tada ga neće biti. 27. I u sedmi dan izidoše neki od naroda da kupe, ali ne nađoše. (25.) I reče Mojsije, označava obaveštenje o ovom predmetu; jedite to danas, označava usvajanje za večnost; jer je danas subota Jehovina, označava zato što Gospod povezuje dobro I istinu; danas ne ćete naći u polju, označava da onda dobro neće više biti ostvareno preko istine (26.) Šest ćete dana kupiti, označava primanje istine pre nego se ona poveže s dobrom; a sedmi je dan subota, označava da će posle doći do povezivanja; tada ga neće biti, označava da se dobro više neće ostvarivati preko istine (27.) I u sedmi dan, označava stanje dobra i istine kada su povezani; izidoše neki od naroda da kupe, ali ne nađoše, označava da su hteli da ga steknu /dobro/, ali im nije bilo dato.*

8502. (Stih 25.) *I reče Mojsije.* Da ovo označava obaveštavanje o ovom predmetu, vidi se iz značenja *reći*, što se odnosi na ono što sledi, ovde na obaveštavanje o mani, da je ne će biti u dan sabata.

8503. *Jedite to danas.* Da ovo označava usvajanje za večnost, vidi se iz značenja *jesti*, što je usvajanje (vidi br. 3168,3513kraj, 3596,4745); I iz značenja *danas*, što je za večnost (br. 2838,3998,4304,6165,6984).

8504. *Jer je danas subota Jehovina.* Da ovo označava zato što Gospod povezuje istinu s dobrom, vidi se iz značenja *sabata (subote)*, a što je povezanost dobra I istine (o čemu gore, br. 8495); I iz značenja *danas*, što je večnost (o čemu upravo gore, br. 8503); da *Jehova* u Reči označava Gospoda, često je pokazivano gore.

8505. *Danas ne ćete naći u polju.* Da ovo označava da se tada dobro ne će više sticati (ostvarivati) pomoću istine, vidi se iz značenja *ne ćete naći*, kada se odnosi na dobro koje dolazi preko istine, što je više se ne sticati; I iz značenja *polja*, što je čovek, ovde um čoveka u koga se usađuje dobro preko istine; jer čovek se naziva *poljem* zbog toga što prima istine vere, koje su semenke, I donosi plodove iz semena, koji /plodovi/ su dobra. Kakav je ovo slučaj, biće ukratko rečeno. Pre

preporoda, čovek postupa od istine, ali se preko toga kao sredstva stiće dobro; jer istina postaje dobro kod čoveka kada postane deo njegove volje, a tako i njegovog života; ali posle preporoda, on postupa od dobra, i preko toga dolazi do istina. Da ovo bude još jasnije: pre preporoda čovek postupa iz poslušnosti, a posle preporoda, od osećanja. Ova su dva stanja suprotstavljena jedno prema drugom; jer u prethodnom stanju istina vlada, dok u potonjem dobro vlada; ili, u potonjem stanju čovek gleda na dole ili natrag, dok u potonjem, nagore ili napred. Kada je čovek u potonjem stanju, to jest, kada postupa od osećanja, nije mu dopušteno da gleda unatrag, i da postupa od istine, jer tada se Gospod uliva u dobro kod njega, i vodi ga pomoću dobra. Ako bi gledao unatrag, ili ako bi činio dobro od istine, delovao bi iz svoga vlastitog; jer onaj ko deluje od istine, vodi sebe, ali onaj koji deluje od dobra, njega Gospod vodi. To je ono na šta se misli pod ovim Gospodovim rečima kod *Mateje: Kada dakle ugledate mrzost opušćenja (pustoši), o kojoj govori prorok Danilo, gdje stoji na mjestu svetome (koji čita da razumije); i koji bude na krovu da ne silazi uzeti što mu je u kući; i koji bude u polju, da se ne vrati natrag da uzme haljine svoje (XXIV.15,17,18).* I kod *Luke: U onaj dan koji se desi na krovu, a pokućstvo njegovo u kući, neka ne silazi da ga uzme; i koji se desi u polju, taj neka se ne vraća natrag. Opominji se žene Lotove (XVII.31,32).* (Kakav je slučaj dalje s ovim stvarima, vidi šta je bilo objašnjeno gore, br. 3652,5895kraj, 5897,7923, i u onome što sledi. br. 8506,8510). Ovo je ono što je označeno u unutrašnjem smislu reči da se *mana ne će naćiu polju sedmoga dana, i da neki izidoše u polje da pokupe, i ne nađoše.*

8506. (Stih 26.) *Šest dana ćete kupiti.* Da ovo označava primanje istine pre nego li je povezana s dobrom, vidise iz značenja *šest dana*, što su stanja borbe i truda (vidi gore, br. 8494), ovde stanja primanja istine, ili stanja kada se dobro stiće preko istine (br. 8505), jer u ovome stanju je borba i trud. U ovome stanju čovek se uvodi u iskušenja, koja su borbe protivu zala i obmana u njemu, a tada se Gospod bori za čoveka a isto tako i pored njega, ali posle ovoga stanja dolazi stanjepovezivanja dobra i istine, stoga je i Gospod tada u stanju odmora. Ovo stanje je ono što je pretstavljeno odmorem na sedmi dan, ili na dan sabata. Da se tada Gospod odmara, je stoga što kada se dobro povezuje s istinom, čovek je u

Gospodu, I Gospod ga vodi bez truda I borbe. Ovo je stanje na koje se misli pod drugim stanjem, o kome se govori upravo gore, br. 8505.

8507. *A sedmi je dan subota (sabat).* Da ovo označava da će posle biti povezivanje, što se vidi iz značenja *sedmog dana ili sabata*, što je povezanost dobra I istine (vidi br. 8496).

8508. *Tada je ne će biti.* Da ovo označava da se dobro više ne stiče preko istine, vidi se iz onoga što je gore otkriveno (br. 8505).

8509. (Stih 27.) *I u sedmi dan izidoše.* Da ovo označava stanje dobra I istine kad se povezuju, vidi se iz značenja *sedmog dana ili sabata*, što je povezanost dobra I istine (kao gore, br. 8507).

8510. *Izidoše neki od naroda da kupe, I ne nađoše.* Da ovo označava da su hteli da dobiju (steknu) dobro, ali im nije bilo dato, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8505). Tu se pokazuje šta je delo od istine vere, a šta od dobra ljubavi prema bližnjem, naime, da onak koji postupa od istine vere nije u redu neba, a onaj ko postupa od dobra ljubavi ka bližnjem, je u tome redu. Jer redom kojim Gospod vodi čoveka, je preko čovekove volje, stoga preko dobra, jer ovo pripada volji, a tada njegov razum služi, pa stoga I istina /služi/, jer ona pripada razumu. Kada dođe do ovoga stanja, tada je *sabat*, jer je to Gospodov odmor. Ovo stanje postoji onda kada se dobro poveže s istinom. Da je ovo stanje Gospodov *odmor*, može se videti iz toga što se Jehova, ili Gospod, posle stvaranja I truda za šest dana, odmorio na sedmi dan od svega Svoga truda (*Postanje* II.2). Ovo stanje je stanje neba; otuda se nebo naziva *sabatom*, ili da je u nebo neprekidni sabat. Da se stvaranjem u prvom poglavlju *Postanja* misli na novo stvaranje, ili preporod, I da se sa *šest dana* u tome poglavlju misli na iskušenja I borbe, može se videti tamo gde su objašnjena poglavlja I. i II.

8511. Stihovi 28-31. *28. A Jehova reče Mojsiju: dokle ćete se protiviti zapovijestima mojim I zakonima mojim? 29. Vidite, Jehova vam je dao subotu, za to vam daje šestoga dana hljeba na dva dana. Stojte svaki na svom mjestu, I neka ne odlazi niko sa svojega mjesta u sedmi dan. 30. I počinu narod u sedmi dan. 31. I dom Izrailjev prozva taj dan mana; a bješe kao sjeme korijandrovo, bijelo, a na*

jeziku kao medeni kolači.(28.) A Jehova reče Mojsiju, označava izgled Božanskog zatamnjen; dokle ćete se protiviti zapovijestima mojim I zakonima mojim?, označava , zbog toga što nisu postupali prema Božanskim zapovestima; (29.) Vidite,označava da treba da budu pažljivi I da razlisle; Jehova vam je dao subotu,označava da Gospod povezuje dobro I istinu; za to vam daje šestoga dana hljeba na dva dana, označava da zbog ovoga, sve do kraja prethodnog stanja, On daje toliko mnogo dobra posredstvom istine, tako da se ovo povezivanje može izvesti kasnije. Stojte svaki na svom mjestu,označava stanje mira; I neka ne odlazi niko sa svojega mjesta u sedmi dan, označava da to tada mora daostane u tome stanju.(30.) I počinu narod u sedmi dan, označava pretstavu u to vreme povezivanja dobra I istine u stanju mira;.(31.)I dom Izrailjev prozva taj dan Mana, označava njegovu osobinu kod njih; a bješe kao sjeme korijandrovo, bijelo, označava da je istina u tome bila čista; a na jeziku kao medeni kolači, označava da je dobro bilo vrlo prijatno kao ono što je od istine koja je postala dobro preko uživanja.

8512. (Stih 28.)*A Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava da je izgled (viđenje) Božanskog zatamnjen, vidi se iz značenja *Jehova reče*, što se vidi iz onoga što sledi, ovde da nisu držali Njegove zapovesti I zakone, tako da je njihovo viđenje Božanskog bilo zatamnjeno; jer se ovo dešava uvek kada neko ne živi pream Božanskim zapovestima. Jer kada čovek živi prema njima, tada živi po Božanskom redu, jer su Božanske zapovesti istine I dobra, koja pripadaju redu; a kada on živi u skladu s redom, on je tada u Gospodu, jer Gospod je red sam. Otuda sledi da onaj ko ne živi u skladu sa zapovestima I zakonima koji pripadaju Božanskom redu, ne živi u Gospodu, pa je stoga kod njega viđenje Božanskog zatamnejeno. Živeti u skladu s Božanskim redom je biti vođen od Gospoda preko dobra; a ne živeti u skladu s redom je biti vođen /samom/ istinom; a kada je čovek vođen /samom/ istinom, Gospod se ne pokazuje; pa je stoga čovek tada u tami, u kojoj ne vidi dobro. Dragačije je sa čovekom kojega vodi dobro. On tada vidi u svetlosti.

8513.*Dokle ćete se protiviti zapovjestima mojim I zakonima mojim?* Da ovo označava, da je to bilo stoga što nisu postupali u skladu s Božanskim redom, vidi se iz onoga što je maločas objašnjeno (br. 8512). Kako bi se znalo šta je to

postupati prema Božanskom redu, a šta je ne postupati prema njemu, biće još nešto rečeno. Sve što se radi u skladu s Božanskim redom, otvoreno je sve do Gospoda, pa je stoga nebo u tome; a sve što nije urađeno u skladu s Božanskim redom, iznutra je zatvoreno, pa stoga nema neba u tome. Božanski red je stoga u tome da se Gospod uliva kroz čovekovo unutrašnje u njegovo spoljašnje, stoga kroz njegovu volju u njegova dela. Ovo se dešava kad je čovek u dobru, to jest, kad je u osećanju da čini dobro radi dobra, a ne radi sebe. Kad čovek čini dobro sebe radi, a ne dobra radi, njegovo je unutrašnje zatvoreno, i njega Gospod ne može voditi preko neba, nego on sam sebe vodi. Ljubav određuje ko ga vodi, jer svakoga vodi njegova ljubav; ali onaj koji voli dobro, njega dobro vodi, stoga ga vodi Gospod od koga je dobro. Iz svega ovoga se može videti šta je razlika između života u skladu s redom, i života koji nije u skladu s redom. Kako mora čovek živeti /da bi bio/ u skladu s redom, Reč uči, kao i doktrine vere iz Reči. Onak ko ne gleda iznad spoljašnjeg, ne može nikada da razume ovakve stvari; on ne zna šta je unutrašnje, a jedva zna da postoji unutrašnje, a još manje da unutrašnje može da se otvori, i da kada se otvori, da je nebo u njemu. Inteligentni /ljudi/ u svetu žive u neznanju o ovome; a oni koji smatraju da postoji unutrašnje, ili nemaju ideje o tome, ili o tome imaju neku ludu ideju. Otuda to, da veruju vrlo malo, a i to, da svoje znanje koriste tako što potvrđuju da sve stvari dolaze od prirode.

8514. (Stih 29.) *Vidite!* Da ovo označava da treba da obraćaju pažnju i da razmišljaju, vidi se iz značenja *videti*, što je razumeti (vidi br. 2325,3863,5114), otuda, i opažati (br. 2150,3764,4567,5400); a isto tako i razmišljati (br. 6836,6839).

8515. *Jehova vam je dao subotu.* Da ovo označava povezivanje dobra i istine preko Gospoda, vidi se iz značenja *sabata*, što je povezanost dobra i istine (vidi br. 8195); da je to preko Gospoda, označeno je sa *Jehova vam daje*, jer Jehova je u Reči Gospod.

8516. *Za to vam daje šestoga dana hljeba za dva dana.* Da ovo označava da zbog ovoga, sve do kraja prethodnog stanja, On daje toliko mnogo dobra uz pomoć istine, da se ovo povezivanje može ostvariti i kasnije, vidi se iz značenja *šestoga dana*, što je kraj prethodnog stanja (vidi br. 8421); iz značenja *mane*, što je ovde

hljeb, a što je dobro od istine (br. 8462,8464); I iz značenja *sabata* kada je mana davana u šesti dan, stoga hljeba za dva dana, šta je povezanost dobra I istine (br. 8495). Bilo je pokazano gore da se *sabatom* označava povezanost dobra I istine, stoga mana nije davana sedmoga dana, što označava da kada je čovek u ovoj povezanosti, on postupa od dobra, a ne više od istine, kao I to da više ne treba da postupa od istine (br.8510). Ali pošto ovo izgleda kao paradoks, to je dopušteno ovu stvar malo više objasniti. Svak treba da bude vođen u Hrišćansko dobro, koje se naziva ljubavlju prema bližnjemu (*karitasom*), a što znači da treba da ga vodi istina vere; jer istina vere treba da uči ne samo šta je ljubav prema bližnjemu, nego I kakva ona treba da bude; jer ako ne nauči ovo prvo iz doktrinarnog učenja crkve (jer to ne može da zna sam od sebe), on ne može da se pripremi I da tako bude u stanju da primi ovo dobro. Na primer: on treba da zna iz doktrine vere da ljubav prema bližnjemu nije ako se čini dobro sebe radi, ili nagrade radi, niti da se delima ljubavi ka bližnjemu zaslužuje spasenje; mora da zna da svako dobro ljubavi ka bližnjemu pripada Gospodu, a nikako samome sebi; pored mnogih drugih stvari preko kojih se učišta je ljubav prema bližnjem, I kakva ona mora da bude. Iz svega ovoga jasno je da se čovek može voditi u Hrišćansko dobro samo pomoću istina koje pripadaju veri. Čovek dalje treba da zna da istine same od sebe ne ulaze u dobro, negi da dobro usvaja istine I sebi ih pridružuje; jer istine vere leže u čovekovojoj memoriji kao u polju koje se prostire ipod unutrašnjim pogledom. Dobro od Gospoda uliva se preko ovoga pogleda (vida) I bira između onoga što je tamo, I pridružuje sebi istine s kojima se slaže. Istine koje su ispod, ne mogu da utiču u dobra koja su iznad, jer to je sasvim suprotno redu, I to je nemoguće, za niže da se uliva u više (br. 5259). Iz ovoga svega može se sada znati kako se Hrišćansko dobro rađa kada se čovek nanovo rađa, I tako isto kakav čovek treba da bude kada se preporodi, naime, kada postupa od dobra, a ne od istine; to jest, da ga Gospod vodi preko dobra, a ne više preko istine; jer on je tada u ljubavi prema bližnjemu, to jest, u osećanju činjenja toga dobra. Svi koji su u nebu, vođeni su na ovaj način, jer se to slaže s Božanskim redom; I na tak način sve što misle I čine teče kao samo od sebe I iz slobode (slobodno). Bilo bi sasvim drugačije kad bi mislili od istine, I ako bi delovali od nje; jer bi tada razmišljali da li treba nešto da se čini ili ne, I onda bi oklevali oko detalja, I time bi zatamneli svetlost koju imaju, I na kraju bi postupali u skladu s onim što sami vole, to jest, prema

influksu od onih stvari koje pogoduju njihovim ljubavima, a to znači da bi sami sebe vodili, a ne Gospod. Iz svga ovoga opet se jasno vidi da se dobro više ne stiče preko istine, što je označeno *skupljanjem mane šest dana, I ne nalaženjem mane sedmog dana* (vidi br. 8505,8506,8510).

8517. *Neka svaki stoji na svome mjestu.* Da ovo označava stanje mira, vidi se iz značnja *stajati na mestu (odmarati se)*, što je stanje mira (vidi br. 8494). Da su trebali da se odmaraju na dan sabata I da ne rade tada, čak ni da pale vatru, niti da sebi pripreme nešto za jelo, predstavljalo je stanje mira, kada Gospod povezuje dobro I istinu; jer se svako povezivanje dešava u tome stanju. Kada je čovek u stanju mira, njega tada Gospod vodi preko dobra; kad bi čovek vodio samoga sebe, pa I uz pomoć istine, on bi pokvario stanje mira, pa stoga ne bi dolazilo do povezivanja (vidi upravo gore, br. 8516).

8518. *I neka niko ne odlazi sa svojega mjesta na sedmi dan.* da ovo označava da tada mora da ostanu u tome stanju, vidi e iz onog što je gore rečeno (br. 8494,8517).

8519. (Stih 30.) *I počinu narod u sedmi dan.* da ovo označava pretstavu u to vreme povezanosti dobra I istine u stanju mira, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8494,8517).

8520. (Stih 31.) *I dom Izrailjev nazva to (taj hljeb) Mana.* Da ovo označava njenu osobinu kod njih, vidi se iz značenja nazvati (značenja imena), što je osobina neke stvari (vidi br. 144,145,1896,6674). (Da je /ttaj hljeb/ to nazvano manom stoga što se nije znalo šta je to, I da ona označaba dobro od istine, a što je dobro onih koji su u duhovnoj crkvi, može se gore videti, br. 8463,8464.)

8521. *A bješe kao sjeme korijandrovo, bijela.* Da ovo označava da je istina u tome bila čista, vidi se iz značenja *sjemena*, što je istina vere (vidi br. 255,1910,2048,3310,3373). Kaže se *kao korijandrovo sjeme*, jer je ovo belo; je se belim opisuje istina, pošto je istina predstavljena kao bela (br. 3301,3993,4007,5319). Dobro od istine, koje je označeno *manom*, opisuje se sada, kako u pogledu Kvaliteta istine u njemu tako I u pogledu kvaliteta dobra. Kvalitet istine se opisuje *sa kao korijandrovosjeme, bijelo*, a kvalitet dobra *sa a u ustima*

bješe kao medeni kolači. Dobro istine, a to je dobro koje imaju oni koji su u Gospodovom duhovnom carstvu, sasvim se razlikuje od dobra koje imaju oni koji su u Gospodovom nebeskom carstvu. Dobro istine koje imaju oni koji su u Gospodovom duhovnom carstvu, usađuje se u Intelktualni deo, jer u ovome delu Gospod stvara novu volju, koja je u tome da čovek hoće da postupa u skladu s istinom koja je izvedena iz doktrinarnog učenja njegove crkve; a kada čovek hoće i čini ovu istinu, ona postaje dobro kod njega, i naziva se duhovno dobro, kao i dobro od istine. Da je ovo zaista istina, on to zaista veruje, jer on ima istinu iz doktrinarnog učenja; ali nema opažanja da li je istinita, osim kada ga ima iz činjenice da ju je on potvrdio u sebi, a delimično iz smisla slova Reči, a delimično iz zabluda ideja koje idu u prilog mišljenja koje je usvojio; pri tome ne uzimajući u obzir da nema ničega što se ne može potvrđivati tako da to izgleda kao istina, čak i sama obmana (br. 4741,5033,6865,7012,7680,7950). Otuda to da svi, ma ko da su, veruju da su njihove vlastite dogme istinite, čak i Socinijanci, kao i sami Jevreji Iz svega ovoga se vidi kvalitet istine koja se pretvara u dobro u slučaju mnogih koji su u crkvi. Nijedan od ovih ne može da vidi da li su doktrinarna učenja njihove crkve istinita, osim onih koji su u osećanju istine radi njene koristi u životu. Oni koji imaju ovo kao cilj, primaju prosvetljenje neprekidno od Gospoda, ne samo za života u svetu, nego i posle. Samo su ovi oni koji mogu primati; jer njih Gospod vodi preko dobra, i preko toga im daje da vide istinu, i tako da veruju. Iz ovoga svega se vidi otkuda je i kakvo je dobro kod onih koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu. Ali dobro koje imaju oni koji su u Gospodovom nebeskom carstvu, ne usađuje se u Intelktualni deo, nego u Voljni deo. Oni koji su u ovome dobru, ti znaju iz unutrašnjeg opažanja, koje dolazi od Gospoda, da li je nešto istinito. (O svakome od ovih dobara, i o razlikama među njima, vidi br. 2046,2088,7977,7992).

8522. *A na jeziku (a ukus) bješe kao medeni kolači.* Da ovo označava da je dobro bilo vrlo prijatno, vidi se iz značenja *a na jeziku (a ukus)*, čime se opisuje zadovoljstvo što se postaje mudar (*sapiendi*) (vidi br. 3502,4793); iz značenja *kolača*, što je duhovno dobro (vidi br. 7978); i iz značenja *meda*, što je prirodno zadovoljstvo (uživanje) (br. 5620,6857). Iz svega ovoga sledi da *a ukus bješe kao medeni kolači*, označava dobro koje je vrlo prijatno, jer je stvoreno od istine uz

pomoć uživanja. Duhovno dobro se ovde opisuje, otkuda i kako postoji, pa stoga i njegov kvalitet, naime, da je u prvom poreku istina, i da postaje dobro zato što potiče od volje, stoga od osećanja; a pretvarase u čin, jer što god čovek hoće iz osećanja, on to opaža kao dobro. Ali ovo dobro može da postoji samo uz pomoć uživanja, koja pripadaju prirodnom čoveku. Duhovni se čovek uvodi preko ovih /uživanja/, a kada je već uveden, on tada oseća ovo dobro. To je ono što je označeno sa *a ukus (na jeziku) bješe kao medeni kolači*.

8523. Stihovi 32-34. *32. I reče Mojsije: ovo je zapovjedio Jehova: napunite gomor toga, neka se čuva od koljena do koljena vašega, da vide hljeb, kojim sam vas hranio u pustinji kad vas izvedoh iz zemlje Egipatske. 33. I reče Mojsije Aronu: uzmi krčag i naspuni pun gomor mane, i metni pred Jehovu da se čuva od koljena do koljena vašega. 34. I ostavi ga Aron pred svjedočanstvom da se čuva, kao što zapovjedi Jehova Mojsiju. (32.) I reče Mojsije: ovo je zapovjedio Jehova, označava zapovest; napunite gomor toga, označava najveći stepen moći; neka se čuva od koljena do koljena vašega, označava što imaju oni koji pripadaju duhovnoj crkvi; da vide hljeb, kojim sam vas hranio u pustinji, označava dobro od istine kada je u stanju iskušenja; kad vas izvedoh iz zemlje Egipatske, označava onda kada su bili izbavljeni od napadanja; (33.) I reče Mojsije Aronu, označava influks; uzmi krčag i naspuni pun gomor mane, označava onoliko dobra kojiko će moći da primi; i metni pred Jehovu, označava da bi bilo u prisustvu Božanskog; da se čuva od koljena do koljena vašega, označava da bi to bila mera za one koji pripadaju duhovnoj crkvi. (34.) I ostavi ga Aron pred svjedočanstvom da se čuva, označava da je bilo u prisustvu Bžansko; kao što zapovjedi Jehova Mojsiju, označava zapovest.*

8524. (Stih 32). *I Mojsije reče: ovo je zapovijedio Jehova.* Da ovo označava zapovest, vidi se iz *zapovijedio Jehova*, što je Božanska zapovest (vidi gore, br. 8466).

8525. *Napuni gomor toga.* Da ovo označava najveći stepen moći, vidi se iz značenja *gomora (omera)*, što znači dovoljno, i moć (vidi br. 8468.8473); pa stoga što gomor označava onoliko koliko je dovoljno, ili onoliko koliko moći ima jedna osoba, isto tako označava i najviši stepen moći.

8526. *Neka se čuva od koljena do koljena vašega.* Da ovo označava /stepen moći/koju imaju oni koji pripadaju duhovnoj crkvi , vidi se iz značenja *koljena (pokolenja)*, što su one stvari koje pripadaju veri I ljubavi prema bližnjem (vidi br. 613,2020,2584,6239), a otuda, u određenom smislu, one koji pripadaju duhovnoj crkvi, jer su to oni koji su u veri I u ljubavi prema bližnjemu, a koji su pretstavljeni sinovima Izrailjevim, na čija je koljena ovde misli. *Neka se čuva* označava da treba da bude za sećanje.

8527. *Da vide hljeb kojim sam vas hranio u pustinji.* Da ovo označava dobro od istine kada je u iskušenjima, vidi se iz značenja mane, koja je ovde hljeb, što je dobro od istine (vidi br. 8462,8464); I iz značenja pustinje, što je stanje iskušenja (vidi br. 8098).

8528. *Kad vas izvedoh iz zemlje Egipatske.* Da ovo označava kada su bili izbačeni od napadanja, što se vidi iz značenja *izvesti iz*, što je izbaviti; I iz značenja *zemlje Egipatske*, što su napadanja (vidi br. 7278). Da *zemlja Egipatska* označava napadanja, je stoga što *Egipćani I Faraon* označavaju one koji napadaju pravedne u drugom životu , a koji ih I dan danas napadaju (br. 7097,7220,7317,8141).

8529. (Stih 33.) *I reče Mojsije Aronu.* Da ovo označava influks, vidi se iz značenja *rećikada* unutrašnja Božanska Istina, pretstavljena Mojsijem, /govori kroz/ spoljašnju Istinu Božansku , pretstavljenu Aroni, što je influks; jer do Božanskog influksa dolazi onda kada se istina, koja neposredno dolazi od Gospoda, uliva u istinu koja proizilazi posredno. /Da *Mojsije I Aron* označavaju, u reprezentativnom smislu, ove istine, vidi br. 7009,7010,7382).

8530. *Uzmi jedan krčag.* Da ovo označava istinu, vidi se iz značenja *krčaga*, što je ovde istina. Da *krčag* označava istinu, je stoga što je to posuda koja je primala *manu*, kojom je označeno dobro, I svaka istina je posuda za dobro; stoga se *posudama* u opšte označavaju istine (br. 3068,3316,3318); stoga se *posudama* u posebnom smislu, I ovde označava *krčagom* /ozačava istina/. Da su istine posude koje primaju dobro, može se ilustrovati mnogim stvarima u prirodi, kao svetlošću, koja je prijemnik topline od sunca, gde se svetlošću označava istina, a toplinom dobro. Slučaj je sličan s istinom I dobrom. Isto tako, slična je odeći u odnosu na

telo, I sa telom u odnosu ba dušu; tako isto, sa krvlju I sa tkivima u odnosu na telo I na životinjski (animalni) duh koji je u njima zatvoren; tako isto I sa plućima I disanjem pluća u odnosu na kucanje srca. Rečju, slučaj je sličan sa svakom organskom formom tela u odnosu na život u njoj. Iz ovih se upoređenja može videti kakva je istina bez dobra, ili kakva je vera bez ljubavi prema bližnjemu, naime, da je kao organska forma tela bez života – da je kao disanje pluća bez kucanja srca, ili kao pluća bez srca; I ona je I kao krvi sud I tkivo bez krvi I animalnog duha; I kao telo bez duše; stoga da je kao nešto nezživotno, a kada je tu zlo umesto dobra, onda je kao lešina.

8531. *I naspj pun gomor mane.* Da ovo označava dobro u tome koliko mogu da sadže, vidi se iz značenja *pun gomor*, što je onoliko koliko može da sadrži; I iz značenja *mane*, što je duhovno dobro, ili dobro od istine (vidi br. 8462,8464).

8532. *I metni pred Jehovu.* Da ovo označava da bi bili u Božanskom prisustvu, vidi se bez objašnjavanja.

8533. *Da se čuva od koljena do koljena vašega.* Da ovo označava da to može da bude mera za one koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja *gomoa mane*, koja je ostavljena da se čuva, onoliko koliko je dovoljno (vidi br. 8468), stoga /označava/ I meru, koja je upravo koiko j dobra je imala ova crkva. (Da vaše pokoljenje označava koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi br. 8526.) Što se tiče mere ili stepena dobra koja crkva ima, treba da se zna da se u drugom životu dobra određuju (to jest, dibujaju konačnu flormu), u pogledu kvaliteta I kvantiteta, I da se ona određuj kod svakoga dok živi u svetu. Ona /dobra/ se određuju u pogledu kvaliteta I kvantiteta svačije vere I ljubavi prema bližnjemu u životu. Kada se to dobije od Gospoda, kvalitet I kvantitet dobra svakoga pokazuje se pred anđelima; jer se to može pretstaviti pogledu u svetlosti neba, ali ne u svetlosti sveta. Isti je slučaj u opšte, naime, u pogledu dobra crkve. Kvantitet I kvalitet dobra svakoga, I crkve, pretstavlja se tegovima I merama u Reči; u ovome slučaju kvantitet dobra duhovne crkve, koji je pretstavkljen sinovima Izrailjevim, gomerom mane koja se držala pred Jehovom.

8534. (Stih 34.) *Kao što Jehova zapovedi Mojsiju.* Da ovo označava u skladu sa zapovešću, vidi se iz značenja zapovediti, kada je od Jehove, što je zapovest (vidi gore, br. 8466,8524).

8535. *I ostavi ga Aron /krčag mane/ pred Svjedočanstvo da se čuva.* Da ovo označava da je to bilo u prisustvu Božanskog, vidi se iz značenja *ostaviti da se čuva*, što je za sećanje (vidi gore, br. 8526kraj,8533); I iz značenja *pred Svjedočanstvo*, što je prisustvo Božanskog. Da *Svjedočanstvo* označava Božansko, jasno je iz onoga što se pre događa, gde Mojsije kaže Aronu, da treba da ga /krčag/stavi pred Jehovu (vidi br. 8532), to jest, pred Božansko. Da *Svjedočanstvo* označava Božansko je stoga što se *Svjedočanstvom* u univerzalnom smislu označava Reč, I zato što je Reč Istina Božanska, stoga Gospod. Da je Gospod Reč, jasno je kod *Jovana: U početku bječe Riječ, I Riječ bješe u Boga, I Bog bješe Riječ...I Riječ postane tijelo, I boravi s nama (I.1,14).* Da *Svjedočanstvo* označava Gospoda kao Božansku Istinu, vidi se iz kovčega u kome je bio Zakon proglašen na Sinaju, koji se naziva *Svjedočanstvom*. Da je šator imao svu svetost od toga, I da je Svjedočanstvo bilo samo Božansko, vidi se po tome što je iznad njega bilo sedište milosti sa heruvimima, a odmah iza zavesa bile su zlatne tablice s listovima, I sa svetnjacima; I da je Aron opsluživao najsvetiju stvar u bogoštovanju; kao I to da je posle toga Jehova razgovarao s Mojsijem iznad sedišta milosti, između dva heruvima, stoga od Svjedočanstva (o čemu vidi *Izlazak XXV. 16,21,22; XL.20*).

8536. Stihovi 35,36. *35. A sinovi Izrailjevi jedoše manu četrdeset godina dok ne dođoše u zemlju u kojoj će živjeti; jedoše manu dok ne dođoše na među zemlje Hananske.36. A gomor je desetina efe.(35.) A sinovi Izrailjevi jedoše manu četrdeset godina, označava usvajanje dobra od istine u stanju svih iskušenja; dok ne dođoše u zemlju u kojoj će živjeti, označava pre nego dođu u nebo, gde je dobro svuda; jedoše manu dok ne dođoše na među zemlje Hananske, označava da su usvajali dobro od istine sve dok nisu stigli u oblast neba. (36.) A gomor je desetina efe, označava količinu dobra u to vreme.*

8537. (Stih 35.) *I sinovi Izrailjevi jedoše manu četrdeset godina.* Da ovo označava usvajanje dobra od istine u stanju svih iskušenja, vidi se iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi br.

6426,6637,6868,7062,7198); iz značenja *jedoše*, što je usvajanja (br. 3168,3513kraj,3596,4745); iz značenja *mane*, što je dobro od istine (br. 8464); I iz značenja *četrdeset godina*, što je stanje iskušenja. (Da *godine* označavaju stanje, vidi br. 482,487,493,893; I da *četrdest* označava iskušenja, br. 730,862,2272,2273,8098.)

8538. Dok ne dođoše u zemlju u kojoj će živjeti. Da ovo označava pre nego su stigli u nebo, vidi se iz značenja *zemlje*, ovde zemlje Hananske, što je Gospodovo carstvo, stoga nebo (vidi br. 1607,3038,3481,3686,3705,447,5136). Nebo se naziva *zemljomnastanjenom*, zbog dobra, jer *nastanjen* označava ono što je živo zbog dobra (br. 2268,2451,2712,3613,8309).

8539. *Jedoše manu dok ne dođoše na među zemlje Hananske.* Da ovo označava da su usvajali dobro od istine dok nisu stigli u oblast neba, vidi se iz značenja *mane*, što je dobro od istine; iz značenja *jedoše*, što je usvajanje (vidi gore, br. 8537), I iz značenja *zemlje Hananske*, što je nebo (vidi gore, br. 8538); stoga *međa zemlje Hananske* označava ulaz u nebo, ili oblast gde počinje nebo. Kakav je ovo slučaj, vidi se iz svega što je pre rečeno o usvajanju dobra pomoću istine, naime, da se pre preporoda svako dobro stiče preko istine, ali da posle preporoda Gospod vodi čoveka pomoću dobra; I da je prethodno stanje označeno sa *šest dana* koja prethode sedmom, a da se potonje stanje označava *sedmim danom ili sabatom*. Otuda je jasno I to, da je prethodno stanje označeno *putovanjem sinova Izrailjevih po pustinju četrdeset godina*, a da je potonje stanje označeno *njihovim ulaskom u zemlju Hanansku*. Jer je to ovakav slučaj: čovek je izvan neba sve dok postupa od istine a je od dobra, a dolazi u nebo kada deluje od dobra, jer njime tada vlada Gospod u skladu sa nebeskim redom; a ne dolazi u taj red, stoga ne u nebo gde je red, pre nego li je pripremljen, što se dešava onda kada je vođen u dobro pomoću istine. (O ova dva stanja, vidi šta je pokazano gore, ber. 7923,8505.8506,8510,8512,8516).

8540. (Stih 36.) *A gomor je desetina efe.* Da ovo označava koliko je bilo dobra u to vreme, vidi se iz značenja *gomora*, jer je *gomor* desetina efe, što je onoliko koliko je dovoljno; jer se sa *desetoznačava* ono što je puno (ispunjeno) (vidi br. 3107), otuda *desetina* označava onoliko koliko je dovoljno (br. 8468); I iz značenja *efe*,

što je dobro. Da *efa* označava dobro, je stoga što su se njome, kao I gomerom, merile suhe stvari koje su služile za hranu, kao što je pšenica, ječam, I belo brašno; a stvarima koje služe za jelo označavaju se dobra; a *vatom (batim)* I inom (*hinom*)merile su se tečnostui, koje su služile za piće; otuda to, da su se ovim merama označavale istine. Sadržatelj dobija značenje po stvarima koje su sadržane. Da je *efa* bila mera, jasno je iz sledećih odlomaka. Kod *Mojsija: Mjeria neka su vam prava, kamenje pravo, efa prava, in prav (Levitska XIX.36)*. Kod *Jezikilja: Mjerila da su vam prava, I efa prava, I vat prav (XLV.10)*. Tako se određuje mera I kod *Amosa VIII.5*. da *efa* označava dobro, jasno je iz odlomaka gde se govori o /žrtvama zahvalnim/ *zahvalnicama*, kada se merilo belo brašno *efom (Levitska V.11; Brojevi V.15; XXVIII.5; Jezikilj XLV.24; XLVI.7,11)*. *Brašnjenice* označavaju dobro. Isto tako iz ovoga odlomka kod *Zaharije: Po tom izide anđeo koji govoraša sa mnom, I reče mi: podigni oči svoje I vidi šta je ovo što izlazi. A ja rekoh: šta je? A on reče: to je efa što izlazi, I reče: to mi je oko po svoj zemlji. I gle, podizaše se talanat olova, I jedna žena sjeđaše usred efe. I on reče: to je bezbožnost. I vrže je usred efe, I vrže onaj komad olova ozgo na ždrijelo joj. I podigoh oči svoje I vidjeh, a to dvije žene izlažahu, I vjetar im bješe pod krilima, a krila im bijahu kao u rode, I digoše efu među zemlju I nebo. I rekoh onome koji govoraše sa mnom: kuda one nose efu? A on mi reče: da joj načine kuću u zemlji Senaru; I ondje će se namjestiti I postaviti za svoje podnožje (V. 5-11)*. Niko ne može znati šta znače ove stvari osim preko unutrašnjeg smisla, I ako se zna šta je označeno *efom*, šta *ženom usred nje*, šta *olovnim kamenom na ustima efe. a šta Sinarom*. Kada se svaka pojedinost otvori, jasno je da se označava profanacija u to vreme u crkvi; jer se *efom* označava dobro; *ženom*, zlo, kao što je otvoreno rečeno; *olovnim kamenom*, obmana od zla, jer se *kamenom* označava spoljašnja istina, a u obrnutom smislu obmana (br. 643,1298,3720,6426), a *olovom* se označava zlo (br. 8298). Da se *ženom posred efe*, na ustima /ustima efe/čijim je *bio kamen od olova* označava zlo sakriveno u dobru preko obmane, što je isto što I profanacija, jer profanacija je zlo povezano sa dobrom (br. 6348). *Dve žene koje podižu efu između zemlje I neba* označavaju crkve (br. 252,253), čime se nosi ono što je profanisano . *Sinar gde je žena u efi odnešena* označava ono što je profanisano (oskrvnuto) (br. 1183,1292).

NASTAVAK O DUHOVIMA I STANOVNICIMA ZEMLJE JUPITER.

8541. U pogledu njihovog bogoštovanja, glavna je stvar priznavanje Gospoda kao Svevišnjega, koji vlada nebom i zemljom. Oni Ga nazivaju, Jedan jedini Gospod; i pošto Ga priznaju i klanjaju Mu se za života tela, stoga Ga traže posle smrti, i nalaza da je On isti kao i naš Gospod. Bili su upitani da li znaju da je jedan Jedini Gospod Čovek? Odgovoriše da svi oni znaju da je On Čovek, jer su Ga mnogi na zemlji videli kao Čoveka; i da ih On poučava o istini, čuva ih, i daje večni život onima koji u Njega veruju. Dalje rekoše da im je otkrio kako treba da žive, i kako treba da veruju; i da ono što im je otkroveno, da se prenosi od roditelja na decu, i da se tako učenje širi u sve porodice, i na taj način kroz celu rasu koja je od jednoga oca. Dodali su, da im se čini da je to učenje napisano u njihovim umovima, a što zaključuju iz toga što oni trenutno opažaju i priznaju, kao sami od sebe, da li je ono što drugi kažu o životu neba istinito, ili nije.

8542. Vodi se najveća briga otome da niko ne padne u izopačeno mišljenje o Jednom Jedinom Gospodu; i ako primete da neko misli na nepristojan način o Njemu, prvo ga savetuju, tada ga zastrašuju pretnjama, i na kraju kaznama. Rekoše da su opazili da ako se takva stvar uvuče u neku porodicu, ta se porodica od njih odvodi, ali ne da bi bili kažnjeni od strane njihovih drugova, nego/su kažnjeni/ lišavanjem disanja pa i života od strane duhova, pošto im se prvo pretilo smrću. Jer na zemlji /njihovoj/ duhovi razgovaraju s njima, i kažnjavaju ih ako čine zlo, čak i ako nameravaju da učine zlo (vidi br. 7801-7812); otuda, ako misle zlo o Jednom Jedinom Gospodu, njima se pretilo smrću ako se ne pokaju. Na ovaj se način kod njih čuva bogoštovanje Gospoda, koji je za njih Najviše Božansko.

8543. Oni ne znaju da je njihov Jedan Jedini Gospod bio rođen kao čovek na ovoj zemlji. Kažu da to njima nije važno da znaju, nego samo da znaju daje on Čovek, i da On vlada svemirom. Kad sam im rekao da se On na našoj zemlji naziva Isus Hristos, i da *Hristos* znači Pomazanik, ili Car, a *Isus*, Spasitelj, oni rekoše da Mu se oni ne klanjaju kao Caru, jer carstvo potseća na ono što je svetsko, nego da Ga bogoštuju kao Spasitelja. A pošto je od strane duhova s naše zemlje ubačena

sumnja, da je njihov Jedan Jedini Gospod isti kao naš Gospod, oni su otklonili sumnju rekavši da su Ga videli u Suncu, I da su prepoznali da je to bio On kojega su videli na svojoj zemlji. (O ovome vidi br. 7173; da je naš Gospod Sunce neba, vidi br. 1053,3636,3643,7171,7173.)

8544. Kad su duhovi sa zemlje Jupiter već bili sa mnom za nekoliko sedmica, odjednom se u njih uvukla sumnja da li je njihov Jedan Jedini Gospod isti kao I naš Gospod; ali ova je sumnja, koja se uvukla u trenutku, u trenutku I raspršila. Ona se ulila od nekih duhova s naše zemlje; a tada, na moje iznenađenje, duhovi s Jupitera su osetili takav sram za to što su posumnjali I za trenutak, da su mi rekli da to ne objavim na ovoj zemlji, kako ne bi bili optuženi za neverovanje zbog toga, kada sada bolje znaju nego ostali.

8545. Sa mnom su bili duhovi s Jupitera dok sam čitao sedamnaesto poglavlje kod Jovana, o Gopspodovoj ljubavi, kao I o Njegovoj glorifikaciji (slavi); I kada su čuli šta je tamo napisano, obuzela ih je svetost, I tada priznaše da je sve u tome Božansko. Ali tada su duhovi s naše zemlje, koji su bili nevernici, neprekindo sugerisali zamerke, govoreći da je On bio rođen kao beba, živeo kao čovek, I izgledao kao svaki drugi čovek, da je bio razapet, I drue slične stvari. Ali im duhovi s Jupitera nisu poklanjani nikakvu pažnju. Rekoše da su njihovi đavoli takvi, I da ih se oni užasavaju; dodadoše da nema ničega nebeskoga u umovima tih duhova s naše zemlje, nego samo ono što je zemaljsko, što oni nazivaju talogom. Tvrdili su da je ovakav slučaj zbog toga što kad su duhovi s naše zemlje čuli da na njihovoj zemlji stanovnici hodaju okoli nagi, nepristojne stvari obužeše njihove misli, pa nisu tada mislili o svom nebeskom životu, o kome su slušali u to vreme (vidi br. 8375).

8546. Isto tako, kada sam jednom razgovarao s duhovima zemlje Jupiter o Gospodu, rekavši da niko ne može da čini nikakvo dobro sam od sebe, nego samo od Gospoda, koji je Dobro samo, stoga izvor svakoga dobra, tada su skromno priznali da oni prepostavljaju da oni mogu da čine dobro od sebe, I da samo to znaju. Ali kad im je bilo pokazano da svo dobro dolazi jedino od Gospoda, rekoše da su govorili na ljudski način, a da je ono što sam ja govorio, da je bilo rečeno na nebeski način; isto tako, da njihovi anđeli govore na taj način, a I oni sami onoliko

koliko postaju anđeli. Rekoše da je jednostavnije tako govoriti. Tada im je odgovoreno da Gospod dozvoljava onima koji su u pristoti I u nevinosti da tako govore, pod uslovom da znaju da nikakvo dobro ne dolazi od njih samih, nego od Gospoda.

8547.Duhovi sa zemlje Jupiter duboko su osetili I radovali se kada su čuli da je Jedan jedini Gospod I Jedini Čovek, I da od Njega svi imaju ono po čemu se nazivaju ljudima; I da su ljudi onoliko koliko su Njegove slike I koliko vole bližnjega, stoga onoliko koliko su u dobru; jer je dobro ljubavi I vere Gospodova slika.

Knjiga Izlaska

EXODUS.

POGLAVLJE SEDAMNAEST

Doctrina o Ljubavi prema Bližnjemu.

8548. Onaj ko ne primi duhovni život, to jest, ko nije rođen od Gospoda, ne može doći u nebo. To uči Gospod kod *Jovana: zaist zaistam ti kažem, Osim ako se rodi nanovo, čovek ne može da vidi carstvo Božije (III.3).*

8549. Čovjek nije od roditelja rođen u duhovni život, nego u prirodni život. Duhovni život je voljeti Gospoda iznad svega, i voljeti bližnjega kao samoga sebe; a ovo je u skladu sa zapovijestima vjere koju Gospod naučava u Riječi; dok je prirodni život voljeti sebe i svijet više nego bližnjega, i više nego Samoga Boga.

8550. Svaki se čovek rađa se od svojih roditelja u sva zla ljubvi prema sebi I svetu. Svako zlo koje postaje kao prirodno, nasleđuje se kod potomaka, stoga uzastopno od roditelja, od dedova, I od pradedova, u dugom nizu unatrag; otuda to, da zlo na kraju postaje tako veliko, da je ceo čovekov vlastiti život samo zlo. Ovo neprekino nasleđe ne prekida se I ne menja osim kroz život vere I ljubavi prema bližnjemu od Gospoda.

8551. Čovek neprekidno naginje prema, I pada u ono što vuče od nasleđa; otuda on potvrđuje ovo zlo u sebi, I dodaje tome mnogo više zala od sebe.

8552. Ova su zla sasvim protivna duhovnom životu. Ona ga razaraju. Stoga ako čovek se čovek, u pogledu svog duhovnog života, nanovo ne začne, nanovo ne rodi, I nanovo ne odgoji, to jest, ako ga Gospod ne stvori nanovo, on je proklet (osuđen); jer on ne hoće ništa osim zla, a otuda ne misli ništa drugo osim ono što pripada paklu.

8553. Pošto je čovek takav, red života je kod njega izokrenut. Ono što treba da vlada, to služi, a ono što treba da služi, vlada. Kako bi čovek mogao biti spasen, ovaj se red mora izokrenuti. To izvodi Gospod preko novog rođenja (regeneracije).

POGLAVLJE XVII.

1. I podiže se sav zbor sinova Izrailjevih iz pustinje Sina putem svojim po zapovijesti Jehovinoj, I stadoše u oko u Rafidimu; a ondje ne bješe vode da narod pije.

2. I narod se svađашe s Mojsijem govoreći: daj nam vode da pijemo.

A on im reče: što se svađate sa mnom? što kušate Jehovu?

3. Ali narod bješe ondje žedan vode, te vikaše narod na Mojsija, I govoraše: za što si nas izveo iz Egipta, da nas I sinove naše I stoku našu pomoriš žeđu?

4. A Mojsije zavapi ka Jehovi govoreći: što ću činiti s ovijem narodom? Još malo, pa će me zasuti kamenjem.

5. A Jehova reče Mojsiju: prođi pred narod, I uzmi sa sobm starješine Izrailjeske, I štap svoj kojim si udario vodu uzmi u ruku svoju, I idi.

6. A ja ću stajati pred tobom ondje na stijeni na Horebu; a ti udari u stijenu, I poteći će iz nje voda da pije narod. I učini Mojsije tako pred starješinama Izrailjskim.

7. A mjesto ono prozva Masa I Meriba za to što se svađaše sinovi Izrailjevi I što kušaše Jehovu govoreći: je li Jehova među vama ili nije?

8. Ali dođe Amalek dase bije s Izrailjem u Rafidimu.

9. A Mojsije reče Jozui: izberi nam ljude, te iziđi I bij se s Amalekom; a ja ću sutra stati na vrh brda sa štapom Božijim u ruci.

10. I učini Jozua kako mu reče Mojsije, I pobi se s Amelekom; a Mojsije I Aron I Hurizađošē navrh brda.

11. I dokle Mojsije držaše u vis ruke svoje, nadbijahu Izrailjci, a kako bi spustio ruke, odmah nadbijahu Amalečani.

12. Ali ruke Mojsiju otežaše, za to uzeše kamen I podmetnuše pod nj, te sjede; a Aron I Hur držahu mu ruke jedan s jedne strane a drugi s druge, I ne klonuše mu ruke do zahoda sunčanoga.

13. I razbi Jozua Amaleka I narod njegov oštrijem mačem.

14. Po tom reče Jehova Mojsiju: zapiši to za spomen u knjigu, I kaži Jozui neka pamti da ću sa svijem istrijebiti spomen Amalekov ispod neba.

15. Tada načini Mojsije oltar. I nazva ga: Jehova zastava moja.

16. I reče: što se ruka bješe podigla na prijesto Jehovin, Jehova će ratovati na Amaleka od koljena do koljena.

SADRŽAJ.

8554. U prethodnom poglavlju, u unutrašnjem smislu, govorilo se o trećem iskušenju - da nije bilo dovoljno dobra. Pošto im je ovo bilo dato, sada se u unutrašnjem smislu u ovom poglavlju govori o četvrtom iskušenju – da nije bilo dovoljno istine. Ovo je iskušenje označeno prigovaranjem sinova Izrailjevih zato što nije bilo vode; zbog toga im je Gospod dao istinu vere, što je označeno vodom iz stene na Horivu.

8555. Polse se govori o borbi obmane protivu istine I dobra vere; ovo je pretstavljeno borbom Amalekićana protivu Izrailja. Da pobeđuju oni koji su u istini I dobru vere kada gledaju prema Gospodu, I da podležu kada gledaju nadole, pretstavljeno je sinovima Izrailjevim koji nadvladavaju sve dok Mojsije drži ruke podignute, a da podležu kada su mu ruke spuštene.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8556. Stihovi 1-3. *1. I podiže sesav zbor sinova Izrailjevih iz pustinje Sina putem svojim po zapovijesti Jehovinoj, I stadoše u oko u Rafidimu; a ondje ne bješe vode da narod pije. 2. I narod se svađашe s Mojsijem govoreći: daj nam vode da pijemo. A on im reče: što se svađate sa mnom? što kušate Jehovu? 3. Ali narod bješe ondje žedan vode, te vikaše narod na Mojsija, I govoraše: za što si nas izveo iz Egipta, da nas I sinove naše I stoku našu pomoriš žeđu?(1.) I podiže se sav zbor sinova Izrailjevih, označava napredovanje duhovnog života; iz pustinje Sina, označava iz stanja iskušenja prema dobru; putem svojim, označava u skladu s redom života u pogledu primanja života neba; po zapovijesti Jehovinoj, označava ono što pripada Gospodovom providenju; označava uredno sređivanje unutrašnjeg radi prolaženja kroz iskušenje u pogledu istine; I stadoše u oko u Rafidimu, označava uredno raspoređivanje unutrašnjeg radi prolaska kroz iskušenje u pogledu istine; kakavo je iskušenje, označeno je Rafidimom; a ondje ne bješe vode da narod pije, označava nedostatak istine pa stoga I osveženja.(2.) I narod se svađашe s Mojsijem govoreći, označava jake pritužbe protivu Istine Božanske; daj nam vode da pijemo, označava žarku želju za istinom; A Mojsije im reče, označava odgovor preko influksa u misao; što se svađate sa mnom?, označava da treba da budu umereniji u pritužbama; što kušate Jehovu?, označava da je to bilo protivu Božanskog, za čijom pomoći očajavaju.(3.) Ali narod bješe ondje žedan vode, označava jačanje želje za istinom; te vikaše narod na Mojsija, označava veći stepen žalbe; I govoraše: za što si nas izveo iz Egipta, označava pitanje zašto smo bili oslobođeni napadaja? da nas I sinove naše I stoku našu pomoriš žeđu?, označava da zbog nedostatka istine sve izumire.*

8557. (Stih 1.) *I podiže se sav zbor sinova Izrailjevih.* Da ovo označava napredovanje u duhovnom životu, vidi se iz značenja *podići se*, što je uzastopno I neprekidno u životu (vidi br. 4375,4557,4554,8345,8397), ovde ono što je uzastopno I neprekidno u duhovnom životu, to jest, njegov rast, koji je neprekidan preko iskušenja. Da duhovni život raste pomoću iskušenja je stoga što se preko njih potvrđuju istine vere, I povezuju se sa dobrom ljubavi prema bližnjem. (da *zbor sinova Izrailjevih* označava one koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi br. 7830,7843.)

8558. *Iz pustinje Sina.* Da ovo označava od stanja iskušenja u odnosu na dobro, vidi se iz značenja *pustinje*, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (vidi br. 6828,8098); I iz značenja *Sina*, što je kvalitet stanja iskušenja u odnosu na dobro (br. 8398).

8559. *Putem svojim.* Da ovo označava u skladu s redom života radi primanje života neba, vidi se iz značenja *puteva*, što je biti napredovanje duhovnog života (o kojemu upravo gore, br. 8557), stoga red toga života (br. 1293). Da označava daje to radi primanja života neba, je stoga što je taj život dat od Gospoda pomoću iskušenja, koja se opisuju *putovanjem (kretanjem) sinova Izrailjevih u pustinji*. Gospod vodi /čoveka/ u život neba pomoću dobra. Da bi čovek ušao u taj život, dobro mora da se usadi pomoću istine, to jest, ljubav prema bližnjemu pomoću vere. Sve dok se ovo radi, čovek je na putu ka nebu, ali još nije u nebu. A da bi se u to vreme istine vere potvrdile, I da bi se povezale s dobrom, čovek se uvodi u iskušenja, jer su ona sredstvo za povezivanje dobra I istine. Stoga kada je čovek u dobru, to jest, u osećanju činjenja dobra radi samoga dobra, stoga radi bližnjega, on se uzdiže ka nebu, jer je u redu neba, I njega Gospod vodi pomoću dobra. Iz ovoga svega može se videti šta je označeno *životom neba*.

8560. *Po zapovjesti Jehovinoj (U ustima Jehovinim).* Da ovo označava, daje to od Gospodovog providenja, vidi se iz značenja *zapovjesti Jehovine (usta Jehovinih)*, što je Istina Božanska u skladu sa kojom su bili vođeni; jer ovde *zapovjest Jehovina* označava Božanski iskaz, I znači biti vođen po njoj, što je Providenje. Božansko Providenje se razlikuje od svakog drugog vođenja I nadzora po tome što Providenje neprekidno gleda na ono što je večno, i što neprekidno vodi ka

spasenju, I to kroz razna stanja, nekad radosna, nekada tužna, koja čovek ne može da shvati; ali sva vode njegovom životu u večnosti. Ove su stvari označene *putevima po zapovjesti Jehovinoj*. (Da *Jehova* u Reči označava Gospoda, vidi br. 1343,1736,2004,6303,6905).

8561. *I stadoše u oko u Rafidimu*. Da ovo označava uredno raspoređivanje unutrašnjeg radi prolaženja kroz iskušenja u pogledu istine, I da je se njegov kavlitet označaba *Rafidimom*, vidi se iz značenja *stati u oko*, što je uredno raspoređivanje istine I dobra radi prolaženja kroz iskušenja (vidi br. 8130,8131,8155), ovde radi prolaženja kroz iskušenja u pogledu istine, što je pretstavljeno time što *nisu imali vode*.(o čemu u onome što sledi). Kaže se, uredno raspoređivanje unutrašnjeg /čovekovog/ , jer dobro I istina sačinjavaju unutrašnje čoveka crkve. Da *Rafidim* označava kakvo je iskušenje, je stoga što imena mesta označavaju kakvo je stanje stvari o kojoj se govori, ovde kakvo je stanje iskušenja u pogledu istine, jer je to ono o čemu se ovde govori.

8562. *A ondje ne bješe vode da narod pije*. Da ovo označava nedostatak istine, a otuda I osveženja, vidi se iz značenja *vode*, što je istina vere (vidi br. 2762,3058,4017,4018), ovde, biti osvežen; jer kao što voda I piće osvežavaju prirodni život, tako I istine I spoznaje istine osvežavaju duhovni život. Jer onaj ko je u duhovnom životu, želi podršku od onih stvari koje se nazivaju *nebeskom hranom I pićem*, a što su dobra I istine vere, upravo onako kao što neko ko je u prirodnom životu želi podršku od stvari kao što su hrana I piće. Da se sada govori o iskušenju u pogledu istine, je stoga što se maločas govorilo o iskušenju u pogledu dobra, posle kojeg iskušenja su primili *manu*, kojom se označava dobro. Jer kada Gospod dariva čoveka dobrom, čovek dobija želju za istinom, a ova se želja pojačava nedostatkom istine, jer dobro neprestano oseća glad za istinom. Svako pravo osećanje istine dolazi od dobra. Taj je slučaj kao sa hranom, koja bez pića ne može da hrani prirodni život; a hrana traži piće, s kojim da se poveže, kako bi služila svojoj svrsi. To je razlog zašto iskušenje u pogledu istine sledi neposredno posle iskušenja u pogledu dobra. Iskušenja napada ono što čovek voli I želi (br. 4274,4299).

8563. (Stih 2.) *I narod se svađaše (prepiraše) s Mojsijem.* Da ovo označava teške pritužbe protivu Istine Božanske, vidi se iz značenja *svađati se*, što je teška pritužba, jer onaj ko sežali u iskušenju, taj izražava tešku pritužbu; I iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska (vidi br. 6723,6752,7089,7382).

8564. *Govoreći, daj nam vode da pijemo.* Da ovo označava žarku želju za istinom, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8562) o značenju vode I pića.

8565. *A Mojsije im reče.* Da ovo označava odgovor preko influksa u misao, vidi se iz značenja *reći*, kada to dolazi od istine Božanske, koja je pretstavljena Mojsijem, a što je odgovor; I pošto se svaki odgovor od Božanskog izvodi influksom, I to u misao, stoga je to označeno ovim stvarima.

8566. *Zašto se svađate sa mnom?* Da ovo označava da treba da budu umereniji u svojim pritužbama, vidi se iz značenja *svađati se (prepiratise)*. što je ozbiljna pritužba (vidi br. 8563); I da treba da budu umereniji u, jer se kaže da time *kušaju Jehovu*.

8567. *Što kušate Jehovu?* Da ovo označava da je to bilo protivu Božanskog, za čijom pomoći žude (očajavaju), vidi se iz značenja *kušati Jehovu*, što je pritužba protivu Božanskog. Da ovo označava da očajnički traže Njegovu pomoć, je stoga što pritužbe u iskušenjima podrazumevaju ovakvo očajanje; jer su iskušenja neprestana očajavanja u vezi sa spasenjem, u početku su neznatna, ali tokom vremena duboka, da bi na kraju skoro postala sumnja I odricanje prisustva Božanskog I Njegove pomoći. U iskušenjima duhovni život većim delom dolazido ove krajnosti; jer se na ovaj način prirodni život gasi, pošto se tada, u sred očaja, najdublje /u čoveku/ se Gospodovom snagom bori protivu obmane; zbog toga se ubrzo ovaj očaj rasipa pomoću uteha koje Gospod tada unosi; jer posle svakoga duhovnog iskušenja dolazi uteha, I kao obnova života. (Da iskušenja vode sve do očajanja, vidi br. 1787,2694,7166,8165, a da posle iskušenja dolazi do utehe, br. 3696,4572,8367,8370kraj).

8568. (Stih 3.) *Ali narod bješe ondje žedan vode.* Da ovo označava porast želje za istinom, vidi se iz značenja *biti žedan*, što je težiti I želeti, a što se odnosi na istinu, dok se *biti gladan* odnosi na dobro; I iz značenja *vode*, što je istina vere (vidi br.

8562). Da *biti žedan* označava težiti za nečim i želeći, naime istinu, koja je označena *vodom*, jasno se vidi iz mnogih odlomaka u Reči, kao kod *Amosa: Gle, idu dani, govori Jehova Bog, kada ću pustiti glad na zemlju, ne glad hljeba ni žed vode, nego slušanja riječi Jehovine. I potuće se od mora do mora, I od sjevera do istoka trčaće tražeći riječ Jehovinu, I ne će je naći. U to će vrijeme obamrijeti lijepe djevojke I mladići od žeđi (VIII.11-13)*. Želja da se sazna istina ovde se naziva *žeđu*; želja za istinom označava se sa *Ne ću poslati žeđ za vodom, nego za slušanjem riječi Jehovinih*; nedostatak istine a otuda i lišenost duhovnog života opisuju se sa *u to će vrijeme obamrijeti lijepe djevojke I mladići od žeđi; lijepe djevojke* označavaju one koji su u osećanju istine. Kod *Isaije: Oj žedni koji ste god, hodite na vodu, I koji nemate novaca, kupujte I jedite; hodite, kupujte bez novaca I bez plate vina I mlijeka (LV.1)*; *žedni koji ste god dođite na vodu*, jasno označava onoga koji želi istine vere; *kupujte vina I mlijeka bez plate* označava naći istinu i dobro vere za sebe od Gospoda, stoga besplatno. Da *vode* označavaju istinu vere, vidi br,8562; da *vino* označava dobro vere, br, 6377, a *mljeko*, br.2184). Svako može da vidi da *doći po vodu I kupovati vino I mleko*, da to ne znači vino i mleko, nego ono što pripada nebu i crkvi. Na sličan kod *Jovana: daći ću onome koji je žedan, izvor žive vode slobodno (Otkr. XXI.6)*: *gde izvor vode žive* označava istinu vere; a *onaj koji je žedan* označava onoga koji želi iz osećanja, prema Gospodovim rečim kod *Jovana: Odgovori Isus I reče: svaki koji pije od ove vode opet će ožednjeti. A koji pije od vode koju ću ja dati ne će ožednjeti do vijeka, nego voda što ću mu ja dati biće u njemu izvor vode koja teče u život vječni (IV.13,14)*. Ovde *voda* jasno izražava istinu vere iz Reči, stoga od Gospoda; *ne će ožednjeti* ovde označava da mu nikada ne će nedostajati istine. Na sličan način i na drugome mestu kod *Jovana: A isus im reče: ja sam hljeb života; koji meni dolazi ne će ogladnjeti, I koji mene vjeruje ne će nikad ožednjeti (VI.35)*. *Isus vikaše govoreći: ko je žedan neka dođe k meni da pije. Koji me vjeruje, iz njegova tijela će poteći rijeke žive vode (VII.37,38)*. *Žednjeti* označava želeći istinu; *piti* označava biti poučavan; *poteći ćeživa voda* označava Božansku Istinu, koja je od samoga Gospoda. Kod *Isaije: Iznesite vode pred žene, koji živite u zemlji Temi, sretite s hljebom bjegunca (XXI.14)*. *Iznesite vode pred one koji su žedni* označava poučavati u istinama onoga koji ih želi, i tako osvežiti (potkrepiti) život duše. Kod istoga: *jer nevaljalac o nevaljalstvu govori. I srce njegovo gradi bezakonje, radeći licemjerno I govoreći na*

Boga laž, da isprazni dušu gladnome I napoj žednome da uzme (XXXII.6). Gladan označava onoga koji želi dobro; a onaj koji je žedan da pije označava onoga ko želi istinu. Ponovo: Siromahe I uboge, koji traže vode a nje nema, kojima se jezik osušio od žeđi, njih ću uslišati ja Jehova, ja Bog Izrailjev ne ću ih ostaviti. Otvoriću rijeke na visovima, I izvore usred dolina, pustinju ću obratiti u jezero vodeno, I suhu zemlju u izvore vodene (XLI.17,18). Svako jasno vidi da tražiti vodu označava tražiti istinu; da obamrijeti odžeđi označava biti lišen duhovnog života zbog nedostatka istine; da rijeke, izvori, jezera, I izvor vode označavaju istine vere u kojima treba da budu poučeni. Ponovo: Izbavi Jehova slugu svojega Jakova. Neće ožednjeti kad ih povede preko pustinje; voda iz stijene točiće im, jer ću rascijepiti kamen I poteći će voda (XLVIII.20,21). neće ožednjeti označava da im neće nedostajati istina; vode jasno označavaju istine vere. Ponovo: Neće biti ni gladni ni žedni, neće ih biti vrućina ni sunce; jer kome ih je žao, on će ih voditi, I pokraj izvora vodenijeh provodiće ih (XLIX.10). neće biti gladni označava da im ne će nedostajati dobra; ne će biti žedni označava da im ne će nedostajati istine iz Reči. Na sličan način kod Mojsija: Jehova teje vodio preko pustinje velike I strašne gdje žive zmije vatrene I skorpije, gdje je suša a nema vode; koji ti je izveo vodu iz tvrdoga kamena (Zak. Ponovljeni VIII.15). Kod Isaije: Recite onima kojima se srce uplašilo: ohrabrite se, ne bojte se; evo Boga vašega; osveta ide, plata Božija, sam ide I spašće. Tada će hromac skakati kao jelen, I jezik nijemoga pjevaće, jer će u pustinji provreti vode I potoci u zemlji sasušenoj. I suho će mjesto postati jezero, I zemlja sasušena izvori vodeni, u stanu zmajevskom, po ložama njihovijem, biće trava, trska, I sita (XXXV.4,6,7). Vode će u pustinji provreti, rijeke, jezero, izvor vodeni, jasno označavaju istine vere I njihove spoznaje, koje će Gospod dati kada dođe u svet. Kod Davida: Bože! ti si Bog moj, k Tebi ranim, žedna je tebe duša moja, za tobom čezne tijelo moje u zemlji suhoj, žednoj I bezvodnoj (Psalam LXIII.1); gde se biti žedan odnosi na istinu; a ginuti od žeđi bez vode označava da nema istina. Žeđ označava nedostatak istina a otuda I lišavanje duhovnog života, kod Isaije: Za to se narod moj odvedeu ropstvo što ne znaju, I koje poštuju gladuju, I ljudstvo njihovo gine od žeđi (V.13); Gle, prijetnjom svojom isušujem more, obraćam rijeke u pustinju da se usmrde ribe njihove za to što nema vode, I mru od žeđi (L.2). Iz ovih se odlomaka sada može videti šta je označeno u ovom poglavlju sa nema vode da narod pije (stih 1); I njihovim rečima, daj nam vode da pijemo

(stih 2); I sanarod bješe žedan vode (stih 3), I poteći će iz stijene voda da pije narod (stih 6); sledstveno njihovim pritužbama zbog nedostatka vode označava se iskušenje zbog nedostatka istine; kada čovek dođe u iskušenje zbog nedostatka istine, on se čvrsto drži u želji za njom, a u isto vreme je u očaju u odnosu na večno spasenje; ove stvari *tada* dovode do žalosti I pritužaba.

8569. *Te vikaše narod na Mojsija.* Da ovo označava veći stepen žalbe, vidi se iz značenja *vikati*, što je gorčina iskušenja (vidi br. 8351); da označava veći stepen žalbe, jasno je iz Mojsijevog povika Jehovi, *Još malo, pa će me zasuti kamenjem* (stih 4).

8570. *I vikaše narod; Za što? si nas izveo iz Egipta?* Da ovo označava, Za što smo bili izbavljeni napadanja? vidi se iz značenja *izaći ili izvesti*, što je izbaviti; I iz značenja *Egipta*, što su napadanja br. 7278); jer se *Egipćanima* označavaju oni koji napadaju one koji su u crkvi u drugom životu (vidi br. 6854,6914,8159,8321).

8571. *Da nas I sinove naše I stoku našu pomoriš žeđu.* Da ovo označava, da zbog nedostatka istine ceoduhovni život izdiše, vidi se iz značenja *pomoriti*, što je izdahnuti, a što se odnosi na duhovni život; I značenja *nas I sinove naše I stoku našu*, što su sve stvari duhovnog života; jer se sa *nas*, ili ljude crkve, označava dobro ljubavi prema bližnjem I vere; *sinovima*, unutrašnje istine vere; a *stokom*, spoljašnje istine od kojih je dobro; stoga sve stvari duhovnog života. Jer se duhovni život sastoji iz dobra ljubavi prema bližnjemu I vere, I od istine vere unutrašnje I spoljašnje. (Da čovek označava dobro, vidi br. 4287; da *sinovi* označavaju istine vere, br. 489,491,3372,3704; I da *stoka* označava istine od kojih je dobro, br. 6016,604,6049.) I iz značenja *žeđi*, što je nedostatak istine (o čemu upravo gore, br. 8568kraj).

8572. Stihovi 4-6. 4. *A Mojsije zavapi ka Jehovi govoreći: što ću činiti s ovijem narodom? Još malo, pa će me zasuti kamenjem.* 5. *A Jehova reče Mojsiju: prođi pred narod, I uzmi sa sobom starješine Izrailjeske, I štap svoj kojim si udario vodu uzmi u ruku svoju, I idi.* 6. *A ja ću stajati pred tobom ondje na stijeni na Horebu; a ti udari u stijenu, I poteći će iz nje voda da pije narod. I učini Mojsije tako pred starješinama Izrailjskim.* (4.) *A Mojsije zavapi ka Jehovi govoreći*, označava

unutrašnje žaljenje I posredovanje; *što ću činiti s ovijem narodom?*, označava za one koji se žale tako gorko zato što ne primaju istine; *Još malo, pa će me zasuti kamenjem*, označava da oni nisu daleko od nanošenja nasilja istini od Božanskog; (5.) *A Jehova reče Mojsiju*, označava pomoć; *prođi pred narod*, označava da on treba da ih vodi I da ih uči; *I uzmi sa sobom starješine Izrailjeske*, označava od primarnih (glavnih) istina; *I štap svoj kojim si udario vodu uzmi u ruku svoju, I idi*, označava da kad je bio time snabdeven, treba da izvrši zapovest. (6.) *A ja ću stajati pred tobom ondje na stijeni na Horebu*, označava Gospoda u pogledu istina vere; *a ti udari u stijenu*, označava da oni treba da ga hitno zamole; *I poteći će iz nje voda*, označava da su istine vere od Njega; *da pije narod*, označava ono što će iz oživeti I dati duhovni život; *I učini Mojsije tako pred starješinama Izrailjskim*, označava učinak pomoću primarnih (glavnih) istina.

8573. (Stih 4.) *I Mojsije zavapi ka Jehovi*. Da ovo označava žalbu I posredovanje, vidi se iz značenja zavapiti, kada se radi o Božanskoj pomoći, koju ljudi žarko traže zbog teške patnje, a što je unutrašnje žaljenje (vidi br. 7782), kao I posredovanje (br. 8170). Pošto se sa *Mojsije zavapi ka Jehovi* označava posredovanje (zauzimanje) Božanske istine predstavljene Mojsijem, to će ukratko biti rečeno šta je posredovanje, I kako taj slučaj stoji. Oni koji ne znaju šta je posredovanje, ne mogu da stvore neku drugu ideju o tome osim da se Gospod neprestano moli Ocu, I posreduje za grešnika koji se moli I koji obećava pokajanje; prosti misle da Gospod sedi pored Oca, I govori mu o grešniku, I zauzima se za njega kao za grešnika, I moli da se ovaj dade Njemu, da bi bio u Njegovome carstvu, kako bi uživao večnu sreću. Takvu ideju imaju mnogi o posredovanju o kome se govori u Reči, gde se kaže da će se On zauzeti (posredovati) kod Oca za njih. Ali ko ne vidi da su ove ideje stvorene uskladu s ljudskim mišljenjem? jer niko u to vreme, a I mnogi ni danas, nije mogao o tome da misli drugačije nego kao o nekom zemaljskom carstvu, jer ideju o prvom dobijaju iz ideje o drugom /o carstvu zemaljskom/. To se jasno vidi po Gospodovim apostolima, Jakovu I Jovanu, koji su tražili da sednu jedan s desne a drugi s leve Njegove strane, u Njegovom carstvu (*Marko X.35-37*); kao I po ostalim apostolima, među koji je bila rasprava o tome ko je najveći u Gospodovom carstvu; a kojima je Gospod stoga kazao da će jesti I piti za Njegovom trpezom u Njegovom carstvu, I da će sedeti na prestolima sudeći

dvanaest plemena Izrailjevih (*Luka XXII.24,30*), stoga da će vladati s Njim. Jasno je da je sve ovo rečeno u skaldu s njihovom idejom, to jest, u skladu s njihovim shvatanjem, I da u unutrašnjem smislu to ima drugačije značenje, koje se u to vreme nije moglo biti poznato. (Šta označavaju dvanaest prestola na kojima su apostoli trebali da sede, vidi br. 2129,6397.) U pogledu posredovanja, slučaj je ovakav. Postoji posredovanje u svakoj ljubavi, sledstveno u svakoj milosti, jer milost potiče od ljubavi. Onaj ko voli ili ko oseća samilost, neprekidno posreduje, može se videti iz primera. Muž koji voli svoju ženu, želi da ona bude ljubazno primljena I da se s njom dobro postupa. On to ne kaže u mnogo reči, ali neprestano misli o tome, pa stoga šutke moli I posreduje za nju. Roditelji postupaju na sličan način u korist svoje dece koju vole. A oni koji su u ljubavi prema bližnjemu, rade slično u korist svoga bližnjega, a oni koji su u prijateljstvu, u korist svojih prijatelja. Iz ovoga se vidi da je posredovanje neprestano prisutno u svakoj ljubavi. Slučaj je sličan s Gospodovim posredovanjem za ljudsku rasu, a osobito za one koji su u dobru I istini vere; jer njima je upravljeno Božansko, to jest, beskonačna Ljubav, I Božansko, to jest, beskonačna Milost. On ne moli Oca za njih, jer bi to bilo postupati sasvim na ljudski način; ali On neprestao izvinjava, I na taj način posreduje, jer neprestano oseća samilost; ovo se dešava kod Gospoda, jer su Gospod I Otac jedno (*Jovan XIV.8-12*). Jedna tajna, koja leži još dublje sakrivena u reči *posredovanje*, biće rečena. Božanska Istina, koja proizilazi od Gospoda, neprestano posreduje na taj način, jer proizlazi od Božanske ljubavi. Kada je Gospod bio u svetu, On je bio Božanska Istina; ali od kada se proslavio, što se desilo kada je uskrsnuo, On je Božansko Dobro (br. 7499). Na Božansko Dobro se misli u Reči u unutrašnjem smislu pod Ocem, a na Božansku Istinu pod Sinom (br. 2803,3704,7499); a pošto Božanska Istina proističe od Božanskog Dobra, postoji neprestano posredovanje, pa se stoga kaže da Sin moli Oca, I posreduje za čoveka; ovu poslednju ideju čovek može da shvati, ali onu drugo teško.

8574. *Šta ću činiti s ovijem narodom?* Da ovo označava, za one koji se žale tako gorko zbog ne-primanja istine, vidi se iz značenja, *Šta ću činitis ovijem narodom?* na što se odnose takve stvari; *vikom (raspravom)* naroda protivu Mojsija

označeno je gorko prigovaranje (žalba)(vidi br. 8563,8566); a tome što su *nije bilo vode da piju*, označava se nedostatak istine (br. 8562,8568).

8575. *Još malo, pa će me zasuti kamenjem.* Da ovo označava da nisu bili daleko da počine nasilje protivu istine od Božanskog, vidi se iz značenja *Još malo*, što znači da nije daleko; I iz značenja *kamenovati*, što je kažnjavanje zbog nasilja nad istinom koja pripada bogoštovanju (vidi br. 7456); ovde, u obrnutom smislu, zbog nanošenja nasilja istini od Božanskog, koja je istina pretstavljena Mojsijem. (Da *Mojsije* označava istinu od Božanskog, bilo je često pokazano.)

8576. (Stih 5.) *A Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava pomoć, vidi se iz značenja *reći*, što se odnosi na ono što sledi, ovde da će istine biti date, zbog čijega su se nedostatka tako gorko žalili, što je označeno *vodom sa Horeba*; stoga *reći*, ovde označava pomoć.

8577. *Prođi pred narod.* Da ovo označava, da on treba da vodi I da ih uči, jer onaj ko uči, vodi na duhovan način; I iz reprezentacije *sinovalzrailjevih*, koji su ovde *narod*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o čemu često).

8578. *I uzmi sa sobom starješine Izrailjske.* Da ovo označava, od primarnih istina, vidi se iz značenja *starješina Izrailjskih*, što su primarne (glavne) stvari mudrosti I inteligencije, koje su u skladu s dobrom I s istinom (vidi br. 6524,6530,6890,7912), stoga primarne istine, jer su to /istine/ koje potiču od inteleencije I mudrosti.

8579. *I štap svoj kojim si udario vodu (rijeku).* Da ovo označava Božansku moć kojom su razasute obmane, vidi se iz značenja *štapa*, što je moć (vidi br. 4013,4015,4876,7011,7036), ovde Božanska moć, jer se Mojsijem, čiji je to bio štap, pretstavlja Gospod kao Božanska Istina; I iz značenja *rijeke (vode)*, ovde rijeke Egipatske, što je obmana (br. 6693). Kaže se, *kojim si udario reku*, da bi time bilo označeno razasipanje obmane, jer se obmane rasipaju Božanskom moći preko koje se daje istina; istina, koja se daje, označena je *vodom iz stijene na Horivu*.

8580. *Uzmi u ruku svoju I idi.* Da ovo označava, da pošto je bio snabdeven (opremljen) time, treba da izvrši zapovest, vidi se iz značenja *uzeti štap u ruku*,

što je biti snabdeven tom moći. Da *idi* označava izvršiti naređenje, jasno je bez objašnjavanja.

8581.(Stih 6.) *A ja ću stajati ondje pred tobom na gori Horivu.* Da ovo označava Gospoda u pogledu istine vere, ovde vere od Gospoda, ili Gospoda u pogledu vere; jer Jehova, to jest, Gospod, kaže, *ja ću stajati na stijeni*; I iz značenja *Horiva*, što je Božanski Zakon; stoga se ovim rečima označava Gospod u pogledu istine vere, koja je iz Njegovog zakona, ili Reči. Da *stena* označava Gospoda u pogledu vere, a u odnosu na čoveka, označava veru koju daje Gospod, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, kao kod *Mojsija: Veličajte Boga našega. Djelo je te stijene savršeno, jer su svi potovi njegovi pravda; Bog je vjeran, bez nepravde, pravedan je I istinit.....Vođaše ga na visine zemaljske da jede rod poljski, I davaše mu da sisa med iz stijene I ulje iz tvrdoga kamena. Maslo od krava I mlijeko od ovaca s pretilinom od jaganjaca I ovnova Bazanskih I jaraca, sa srcem zrna pšeničnih; pio si vino, krv od grožđa.....Ali se Izrailj ugoji, pa se stade ritati; I utio si, udebljao I zasadio; pa ostavi Boga koji ga je stvorio, I prezre stijenu spasenja svojega. Stijenu koja te je rodila zaboavio si; kako bi jedan gonio tisuću, a dvojica tjerali deset tisuća, da ih nije stijena njihova prodala I Jehova ih predao? jer stijena njihova nije kao naša stijena;neprijatelji naši neka budu sudije. I reći će: gdje su bogovi njihovi? stijena u koju se uzdaju? (Zak. Ponovljeni XXXII.3,4,13,15,18,30,31,37). .*

Iz ovih je reči jasno da je Jehova, to jest, Gospod, onaj koji se naziva *Stijenom*; da je to Jehova ili Gospod u pogledu vere, jasno je iz pojedinosti u unutrašnjem smislu. Kod *Danila: Ti gledaše dokle se odvali kamen bez ruku, I udari lik u stopala mjedena I zemljana, I satr ih. Tada se str I gvožđe I zemlja I mjed I srebro I zlato, I postakao pljeva na gumnu u ljeto, te odnese vjetar, I ne nađe mu se mjesto; a kamen koji udari lik, posta gora velika I ispuni svu zemlju. A u to vrijeme careva Bog će nebeski podignuti carstvo koje se do vijeka ne će raspasti, I to carstvo ne će ostaviti drugom narodu...Kako si vidio gdje se od gore odvali kamen bez ruku I satr gvožđe, mjed, kal, srebrao I zlato.....(II.34,35,44,45).* Ovde se govori o Gospodu I o Njegovom carstvu; *kamenom* se označava vera; a *stenom* Gospod u pogledu vere. Da su ove stvari označene *kamenom I stenom*, jasno je svakome ko razmisli.

I u Reči *kamenoznačava* istinu vere (vidi br. 643,1298,3720,3769,3798,6426); otuda se Gospod u pogledu Božanske istine naziva *kamenom (stenom) Izrailjevim* (br.6426). Da *stena* označava Gospoda u pogledu istine vere, je stoga što je stena bedem (zaklon)protivu obmana, sam bedem je istina vere, jer se vodi borba kako protivu obmana tako I protivu zala. Iz svega ovoga se sada može videtida se *stenom* označava Gospod u pogledu vere, a I vera od Gospoda, kao u rečima koje je Gospod rekao Petru, kod *Mateje: A ja ti kažem, Ti si Petar (Petrus), I na toj steni (Petra) sazidaću Svoju crkvu; ni vrata paklena ne će joj odoljeti. I daću ti ključeve carstva nebeskoga; I sve što svežeš na zemlji, biće svezano u nebima; I što god odriješiš na zemlji, biće odriješeno I u nebima (XVI.18,19);*da *stena* ovde označava Gospoda u pogledu vere, I veru koja je od Gospoda, I da *Petar* pretstavlja tu veru, vidi predgovor *Postanju XXII*, kao I br. 3750,4738,6000,6344kraj). Isto tako, svakome može da bude jasno, po zdravom razumu, da moć otvaranja neba I zatvaranja pakla za dobre, a otvaranja pakla I zatvaranja neba za zle, pripada samo Gospodu; I da ta /moć/ pripada veri, zato što je vera od Gospoda, to jest, sam Gospod je u njoj. Osim toga, sva moć u drugom životu ostvaruje se preko istine vere od dobra (vidi br. 4931,6344,6428,8200,8304). Onaj ko misli razumno, može da zaključi da Gospodova crkva nije zasnovana ni na jednom čoveku, stoga ne ni na Petru, nego na Samom Gospodu, stoga na veri u Njega. Iz svega ovoga se može videti u kakvu veliku zabludu padaju oni koji se uporno drže smisla slova Reči; I kako su spremni vođe crkve da se uhvate za tu ideju koja takvu moć daje Petru, pa sledstveno I onima koji se nazivaju njegovim naslednicima, zato što to povlađuje njihovoj ljubavi; I kako ih je teško ubediti da je nešto drugo tu označeno, jer svaki od njih hoće da stekne preko toga najveću moć. Iz svega ovoga se vidi koliko je nužno da se zna šta je označeno *stenom*, šta *ključevima*, šta *vratima pakla*, I mnogim drugim stvarima. Da se Jehova naziva *Stenom*, I da se tada označava Gospod u pogledu vere, jasno je iz mnogih odlomaka u Reči, kao iz sledećih koji se mogu navesti bez daljeg objašnjavanja. Kod *Isaije: Šaljite jaganjce gospodaru zemaljskom, od Stijene (od Sele) do pustinje, ka gori kćeri Sionske (XVI.1).*I *Asirac će pasti od mača ne čovječijega, I bježaće ispred mača.....Jer si zaboravio Boga spasenja svojega, I nije si se sjećao Stijene sile svoje; I Stijena će njegova proći od straha, I knezovi njegovi se prepasti od zastave (XXXI.8,9).* *Pustinja I gradovi njezini, sela gdje stanuje Cedar, neka podignu glas, neka pjevaju koji žive po*

stijenama, neka klikuju sa vrh gora (XLII.11 Poslušajte me koji idete za pravdom, koji tražite Gospoda; pogledajte Stijenu iz koje ste isječeni, I duboku jamu iz koje ste iskopani (LI.1). Kod Jeremije: Ostavuite gradove, stojte na Stijeni, stanovnici Moapski (XLCIII.28). Zamahnućurukom svojom na tebe I svaliću te sa Stijene, I načiniću od tebe goru izgorjelu. I ne će uzeti od tebe kamena za ugao ni kamena za temelj, jer ćeš biti pustoš vječna (LI.325,26); govoreći o Babelu (Babilonu). I kod Davida: Izvadi me iz jame, koja buči, I iz gliba, I postavi na kamen noge moje, I utvrdi stope moje (XL.2). Jer si ti utočište. Od kraja zemlje vičm k tebi, kad klonu srce moje. Izvedi me na Stijenu (goru), gdje se ne mogu popeti (LXI.2). Najboljom bih pšenicom hranio njih, I medom iz kamena (stijene) sitio ih (LXXXI.16). Stoga što stena označava Gospoda u pogledu vere, I veru od Gospoda, stoga su se izvanredne stvari dešavale na steni; o čemu je napisano u Knjizi Sudija: A anđeo Božiji reče mu: uzmi to meso I hljebove prijesne, I metni na onu Stijenu, a juhu prolj, I on učini tako. Tada anđeo Jehovin pruži kraj od štapa koji mu bješe u ruci, I dotače se mesa I hljebova prijesnih; I podiže se oganj sa Stijene (VI.20,21). I na drugome mestu u istoj Knjizi: Tada Manuje uze jare I dar, I prinese Jehovi na Stijeni, I anđeo učini čudo pred Manojem I ženom njegovom; jer kad se podiže plamen s oltara k nebu, anđeo Jehovin podiže se u plamenu s oltara, a Manuje I žena njegova videći to padoše ničice na emlju (XIII.19,20). Šta ove stvari označavaju može se videti, ako se otkrije iz unutrašnjeg smisla šta predstavljaju Gideon I Manuje, otac Samsonov; isto tako, šta je označeno mesom, prijesnim hljebovima, kao I jaretom, I juhom, a šta ognjem; jer svaka I sve ove stvari predstavljaju I označavaju /nešto/. Iz značenja stene, što je vera, može se znati šta je oznčeno Mojsijem kada je bio postavljen u raselinu u steni, kada je video Jehovu (Izlazak XXXIII.20-23); jer se raselinm u steni označava zatamnjenje vere. Poznato je u crkvama da stena na Horebu, iz koje je izbila voda, označava Gospoda; ali da ona označava Gospoda u pogledu vere. I da označava veru od Gospoda, sada se pokazuje. Slično onome što je označeno stenom na Horebu, označenio je I ovim rečima kod isaije: Recite: izbavi Jehova slugu svojega Jakova. Ne će ožednjeti kad ih povede preko pustinje; vodu iz stijene točiće im, jer će rascijepiti kamen I poteći će voda (XLVIII.20,21). a voda nije bila data narodu ni iz jedne druge stene nego iz one na Horebu, je stoga što Horeb označava Božanski Zakon; a da je Božanski Zakon označen Horebom, je stoga što sa njega proglašen Zakon; I vera koja je od

Gospoda je od Božanskog Zakona, to jest, iz Reči; jer preko nje Gospod uči šta je vera, a isto tako I daje veru .

8582. *Te udari u stijenu.* Da ovo označava, da oni treba da žurno Ga mole, naime, Gospoda, vidi se iz značenjau *udariti*, to je žurno (hitno) molenja, iz poniznog srca. Da udariti u stijenu označava žurnu molbu iz poniznog srca, može se videti iz toga što je Mojsije udario u stenu tvrdoga srca, stoga tražeći (zahtevajući); stoga mu je rečeno da on ne će uvesti narod u zemlju Hanansku, kao što on sam iznosi u Knjizi o *Brojevima*:- *(prim. prev. Autor previđa činjenicu da Mojsije NIJE mogao napisati ovo o svojoj vlastitoj smrt, posle smrti. Stvar je u tome, prvo, što su knjige, pripisane Mojsiju kao autoru, napisane u konačnoj formi 600 godina posle događaja koje opisuju; I drugo, što su se u to vreme, a I kasnije, knjige pripisivale poznatim ličnostima, iako su bilo ponekad kolektivno delo, kako bi se više čitale. Uzgred budi rečeno, na ovoj teškoći, filosof Spinoza, koji se kao mlad pripremao da postane rabin, odvoji se od Judaizma :bio je ekskomuniciran jer je odbio da veruje u Mojsijevo autorstvo ove posebne knjige. U svom traktatu o Religiji, navodi, da je na pitanje, Koja je vaša Religija? odgovorio je, Moja Religija je Istina. Bravo, Spinoza!): I sazvaše Mojsije I Aron zbor pred stijenu, I on im reče: slušajte, odmetnici! hoćemo li vam iz ove stijene izvesti vodu? I diže Mojsije ruku svoju I udari u stijenu štapom svojim dva puta. I izide voda mnoga, te se napoji narod I stoka njihova. A Jehova reče Mojsiju I Aronu: što mi ne vjerovaste I ne proslaviste me pred sinovima Izrailjevijem, za to ne ćete odvesti zbora toga u zemlju koju sam im dao.(XX.10-12).*

8583. *I poteći će iz nje vode.* Da ovo označava da su istine vere od Njega, vidi se iz značenja *stijene*, iz koje je izbila voda, što je Gospod u pogledu vere (o čemu maločas gore, br. 8581); I iz značenja *voda*, što su istine vere br. 2702,3058,3424,5668,8568).

8584. *Da pije narod.* Da ovo označava, de će ih ovo oživeti dati im duhovni život, vidi se iz značenja *piti*, što je biti poučavan u istinama vere, I na taj način davati I oživljavati duhovni život (vidi gore, br. 8562).

8585. *I učini tako Mojsije pred starješinama Izrailjevim.* Da ovo označava učinak postignut pomoću primarnih istina, vidi se iz značenja *IMojsije učini*, što je učinak; I iz značenja *pred starješinama Izrailjevijem*, što su primarne istine (vidi br. 8578). Da se prethodno reklo, *Uzmi sasobom starješine Izrailjeske*, a sada, da je to učinio pred starješinama *Izrailjskim*, je stoga što se vera daje preko istina, I to pomoću primarnih istina; jer prosvetljenje od njih dolazi, kako bi se istine koje iz njih ističu, a koje se nazivaju sekundarnim, mogle jasno opažati.

8586. Stih 7. *A mjesto ono prozva Masa I Meriba za to što se svađase sinovi Izrailjevi I što kušase Jehovu govoreći: je li Jehova među vama ili nije? (7.).* A mjesto ono prozva Masa, označava kakvo je stanje iskušenja; I Meriba, označava kakva je bila pritužda; *za to što se svađase sinovi Izrailjevi*, označava pritužbu zbog gorčine iskušavanja, kada su skoro podlegli; *I što kušase Jehovu*, označava da je to bilo protivu Božanskog, za čijom su pomoći očajavali; *je li Jehova među nama?*, označava da su skoro poverovali da Gospod ne pomaže Svojima.

8587. (Stih 7). *I mjesto on prozva Masa.* Da ovo označava kakvo je iskušenje, vidi se iz značenja prozvati (imenovati), I nazvali imenom, što je kvalitet (vidi br. 144,145,1754,1896,2009,6887); I iz značenja *mjesto*, što je stanje (br. 2625,2837,5606,7381). Da to označava kakvo je iskušenje je zato što se govori o iskušenju; a kakvo je iskušenje, označeno je *Masom*. Pored toga, u izvornom jeziku *Masa* označava iskušenje. A kakvo je, biće rečeno u onome što sledi.

8588. *I Meriba.* Da ovo označava kakva je pritužba, vidi se iz toga što u izvornom jeziku *Meriba* označava raspravu (osporavanje), ili borbu, a borba označava prituživanje (vidi br. 8563,8566); a pošto imena označavaju kvalitet neke stvari (br. 8587), stoga *Meriba* ovde označava kakvo je prituživanje. Što se tiče ovoga iskušenja I njegovoga kvaliteta, neka se zna da oni koji se ovde opisuju a koji u iskušenju skoro da su podlegli, naime, oni koji se žale protivu neba, a I protivu Božanskog Samog, da su to oni koji na kraju skoro da ne veruju u Božansko Proviđenje. Ove su stvari označene u unutrašnjem smislu onim što prethodi, kao I onim što sledi u ovome stihu, I to su kvaliteti stanja iskušenja koje je označeno *Masom*, dok je kvalitet pritužbe u iskušenju označen *Meribom*; da se ovde misli na taj kvalitet koji je označen *Meribom*, jasno je kod *Davida: U nevolji si me zazvao. I*

izbavih te, usliših te usred groma, na vodi Meribi iskušah te (Psalam LXXXI.7) Ali u unutrašnjem istorijskom smislu, u kome se govori o Izrailjskoj religioznosti, opisuje se kakva je ta nacija u odnosu na Jehovu, da su oni takvi da nisu bili voljni da mole za pomoć pokorno, nego zahtevajući. Razlog je to, što u srcu nisu priznavali Jehovu za vrhovnog Boga, nego samo ustima, kada bi videli čuda. Da ga nisu priznavali srcem, vidi se jasno po Egipaskom teletu kojega su sebi načinili i kojemu su se klanjali, govoreći da *su to njihovi bogovi*; isto tako, to se vidi i po njihovoj često apostaziji (odmetanja od vere) (o čemu vidi br. 8301). To je ono što je ovde opisano u unutrašnjem istorijskom smislu; dok se u unutrašnjem duhovnom smislu opisuje kakvo je bilo iskušenje kod onih koji su, prego nego su nili izbavljeni, uvedeni u poslenje iskušenje. Da se raspravom (svađom) kod Mase i Meribe opisuje kakva je bila Izrailjska nacija i njena religioznost, vidi se kod *Davidu: Nemojte da vam odrveni srce vaše kao u Meribi, kao u dan kušanja u pustinji, gdje me kušaše oči vaše, ispiaše i vidješe djelo moje. Četrdeset godina srdih se na rod onaj, i rekoh: ovi ljudi tumaraju srcem, i ne znaju puteva svojih; i za to se zakleh u gnjevu svojem da ne će ući u mir moj (Psalam XCV.8-11).*

Kod Mojsija: Ne kušaj Jehovu Boga svoga, kao što me kuša u Masi (Zak. Ponovljeni VI.16; IX.22,24). I za *Levija reče: tvoj Tumim i tvoj Urim neka bude u čovjeka tvojega svetoga, kojega si okušao u Masi i s kojim si se prepirao na vodi Meribi (Zak. Ponovljeni XXX.8).* Čovek svet ovde označava Gospoda, kojega su kušali, i s kojim Mojsije i Aron nisu proslavili (nisu ga sanktificirali). U unutrašnjem istorijskom smislu, u kome se govori o religioznosti Izrailjske nacije, Mojsijem i Aronom nije pretstavljana Istina Božanska, nego religioznost te nacije čiji su bili vođe i poglavari (br. 7941). Pošto je ta religioznost bila takva kao što je gore rečeno, rečeno im je da oni ne će uvesti narod u zemlju Hanansku; o čemu je ovako napisano u Knjizi o *Brojevima: A Jehova reče Mojsiju i Aronu: što ne vjerovaste i ne proslaviste me pred sinova Izrailjevih, za to ne ćete odvesti zbora togau zemlju koju sam im dao (XX.12,13; XXVII.14).* Aron valja da se pribere k rodu svome, jer ne će ući u zemlju koju sam dao sinovima Izrailjevih, jer ne poslušaste zapovijesti moje na vodi od svađe (kod meribe) (XX.24). Isto je rečeno i o Mojsiju (Zak. Ponovljeni XXXII.50,51). Dase i pored toga reprezentativno Bogoštovanje moglo ustanoviti u toj naciji, je stoga što se onomoglo ustanoviti u svakoj naciji koja je smatrala spoljašnje bogoštovanje svetim, i kod koje je to spoljašnje bogoštovanje

išlo do idolopoklonstva; jer reprezentacije ne zavisi od osobe, nego od stvari (br. 1361), a to je bilo u geniju te nacije, više nego kod ijedne druge, da se potpuno klanja spoljašnjem kao da je Božansko, bez imalo unutrašnjeg; kao na primer, poštovanje svojih otaca, Abrahama, Isaka, I Jakova kao božanstava, a posle Mojsija I Davida, kao I da smatraju svetim I Božanskim, I da mu se klanjaju, svaki kamen I komad drveta koji su bili posvećeni Božanskoj službi; kao kovčezi (I šatori?), stolovi u njima, svetnjak, oltar, hram. Pomoću tih stvari, po Proviđenju Gospodovom, bila je data komunikacija anđela neba sa čovekom. Jer nužno je da negde postoji crkva, ili reprezentativ crkve, da bi postojala komunikacija neba s ljudskim rodom; a pošto je ta nacija, više nego druge, mogla da održava Božansku službu preko spoljašnjih (stvari), I da na taj način deluje kao reprezentativ crkve, stoga je za to uzeta ta nacija. Komunikacija s anđelima u nebu preko reprezentativa održavala se u to vreme na ovaj način. Njihovo spoljašnje bogoštovanje komuniciralo se (prenosilo?) anđeoskim duhovima koji su prosti I koji ne razmišljaju o unutrašnjim (stvarima), ali su iznutra dobri. Takvi su oni u Velikom Čoveku koji korespondiraju vanjskoj koži. Ovi ne obrćaju pažnju na unutrašnje čvekovo, nego samo na spoljašnje. Akoovo izgleda sveto, oni misle I o unutrašnjem kao o svetom. Unutrašnji anđeli neba su videli u tim duhovima stvari koje su bile pretstavljene, znači nebeske I Božanske stvari koje su korespondirale; jer su ovi (anđeoski duhovi) mogli da budu kod tih duhova I da vide te stvari, ali ne I kod ljudi, osim preko duhova. Jer anđeli obitavaju kod ljudi u unutrašnjim stvarima; a tamo gde nema unutrašnjih (stvari), oni obitavaju u unutrašnjim stvarima prostih duhova; zato što anđeli nalaze zadovoljstvo samo u duhovnim I nebeskim stvarima, a koje su unutrašnje stvari reprezentativa. Iz ovo nekoliko navoda, vidi se kako komunikacija može da se održava preko takvog naroda. (Ali vidi šta je prethodno bilo pokazano o ovom predmetu, naime, da se kod Jevreja svetost bogoštovanja uzdizala u nebo bez njih, br. 4307; da su potomci Jakovljevi, ma kakvi da su bili, mogli da predstavljaju ono što je sveto, pod uslovom da se strogo drže zapovedenih obreda, vidi br. 3147,3479,7051,8301kraj).

8589. *I što se svađahu sinovi Izrailjevi.* Da ovo označava, pritužbu zbog gorčine iskušenja, da su skoro podlegli, vidi se iz značenja *svađe*, što je gorka žalba (vidi br. 8563); da to označava da su skoro podlegli, vidi se iz karaktera njihove svađe

(raspre), naime, da su skoro kamenovali Mojsija, da su kušali Jehovu, I da su rekli, *Je li Jehova među nama ili nije?*

8590. *I što kušaše Jehovu.* Da ovo označava da je to protivu Božanskog, za čijom su pomoći očajavali, vidi se iz onoga što je gore rečeno (vidi br. 8567), gde se javljaju iste reči.

8591. *Govoreći, Je li Jehova među nama, ili nije?* Da ovo označava da su skoro poverovali da Jehova ne će pružiti pomoć Svojima, vidi se bez objašnjavanja.

8592. Stihovi 8,9. *8. Ali dođe Amalek da se bije s Izrailjem u Rafidimu.9. A Mojsije reče Jozui: izberi nam ljude, te iziđi I bij se s Amalekom; a ja ću sutra stati na vrh brda sa štapom Božijim u ruci. (8.) Ali dođe Amalek, označava obmane od unutrašnjeg zla; da se bije s Izrailjem u Rafidimu, označava da su ih one (obmane) napadale onda dok su prolazili kroz gorka iskušenja;(9.) A Mojsije reče Jozui, označava Božanski influks u istinu koja se bori : izberi nam ljude,označava da su se pripremili istne za borbu; te iziđi I bij se s Amalekom, označava protivu obmana od unutrašnjeg zla; ; a ja ću sutra stati na vrh brda, označava Istine Božanske s dobrom ljubavi prema bližnjemu,a otuda influks; sa štapom Božijim u ruci, označava da je otuda moć.*

8593. (Stih 8.) *Ali dođe Amalek.* Da ovo označava obmanu od unutrašnjeg zla, vidi se iz značenja *Ameleka*, što je obmana od unutrašnjeg zla (o čemu u onome što sledi). Treba prvo reći ko su, I kakvi su oni koji su u obmani od unutrašnjeg zla. Unutrašnje zlo je ono koje leži unutra skriveno kod čoveka, prikriveno u njegovoj volji, a koje se nikako ne pokazuje izvana, kao u delima, govoru, I licu. Oni koji su u ovome zlu, trude se svakom metodom I veštinom da ga prikriju I sakriju pod izgledom brige za ono što je časno I pravedno, kao I pod maskom ljubavi prema bližnjemu. Međutim, u sebi misle samo o tome kako da nanesu zlo, I koliko je moguće da to urade pomoću drugih, brinući da se ne pokaže da to od njih dolazi; oni ga isto tako oblače u drugo ruho, tako da ne izgleda kao zlo. Najveće uživanje u njihovom životu je da smišljaju takve stvari, I da ih pokušavaju iz potaje. To se naziva unutrašnjim zlom. Oni koji su u ovome zlu, nazivaju se zlim genijima, a u drugom životu su sasvim odvojeni od onih koji su u spoljašnjem zlu, a koji se

nazivaju duhovima. Zli geniji su u svom paklu iza čoveka, to jest, na njegovim leđima, i tamo u raznim pećinama; dok su zli duhovi u paklovima ispred čoveka, kao i sa strana. U Velikom Čoveku ovi geniji pripadaju oblasti cerebeluma (maloga mozga), kao i onome delu kičmene srži iz koje izlaze vlakna i živci u delove kojima volja ne upravlja. Što se dalje tiče obmane od zla, ona nije kao obmana od zla kod zlih duhova, jer je ova u sebi zlo. Oni koji su u oome zlu, ne napadaju istine vere, nego dobra vere; jer deluju preko izopačenih osećanja, preko koji izokreću dobre misli, i to čine na način koji se teško može shvatiti. Zato što su takvi, njihovi su paklovi potpuno odvojeni od paklova zlih duhova, tako da među njima skoro da i nema nikakve komunikacije, a razlog je tome to, da bi bili odvojeni od ljudi duhovne crkve; jer kada bi uticali (ulivali se) iz svojih paklova, bilo bi svršeno sa čovekom te crkve, jer bi oni delovali na tajnovit način u savest i izokretali je, i to tako što bi udahnjivali izopačena osećanja. Ovi pakleni duhovi nikada ne napadaju čoveka otvoreno, niti onda kada je sposoban da se snažno odupre; nego onda kada izgleda da će popustiti, oni su tada odjednom prisutni, tako da sasvim padne. Ovo je predstavljeno Amalekićanima koji su napali Izrailjce u to vreme, a i kasnije, kadasuse sinovi Izrailjevi usprotivili Jehovi, pa su se stogaplašili naroda (Neznabožaca) u zemlji Hananskoj: *Tada siđe Amalek i Hananej, koji življahu u onoj gori, i razbiše ih i baciše doli do Horme (Brojevi XIV.45)*. Iz svega ovoga se vidi kakvi su oni koji su predstavljeni Amaklekićanima, i zašto je Jehova osudio Amelekićane, dase uvek ratuje protivu njih, i da treba da si izbriše spomen na njih pod nebom, u skladu sa ovim rečima u poslednjem stihu sadašnjeg poglavlja: *Jer se ruka bješe podigla na prijesto Jehovin, Jehova će ratovati na Amaleka od koljena do koljena. I u Zakonima Ponovljenim: Opomeni se šta ti je učinio Amalek na putu kad išaste iz Egipta, kako te dočeka na putu i pobi na kraju sve umorne koji išahu za tobom, kad si bio sustao i iznemogao, i ne boja se Boga. Za to kad te Jehova Bog tvoj smiri od svih neprijatelja tvojih u naokolo u zemlji koju ti daje Jehova Bog tvoj, da je našljediš, tada zatri spomen Ameleku pod nebom, ne zaboravi (XXV.17-19)*. Isto tako i u Prvoj Knjizi Samuilovoj, gde Jehova kaže Saulu preko Samuila: *Opomenuh se šta je učinio Amalek Izrailju, kako mu se opro na putu kada je išao iz Egipta. Za to idi, i pobij Ameleka, i zatri kao prokleta sve što god ima; ne žali ga, nego pobij i ljude i žene i djecu i što je na sisi i volove i ovce i kamile i magarce. A Saul i narod njegov poštedje Agaga, i najbolje ovce i najbolje*

volove I ugojenu stoku I jaganjce I sve što bješe dobro, I ne htješe pobiti; nego što bijaše zlo I bez cijene, ono samo pobiše. ...Jer je neposlušnost kao grijeh od čaranja, I nepokronost kao sujevjerstvo I idolopoklonstvo. Odbacio si riječ Jehovinu, za to je I on tebe odbacio da ne budeš višecar. ...I Samuilo reče Saulu: ne ću se vratiti s tobom, jer si odbacio riječ Jehovinu, I za to je tebe Jehova odbacio da ne budeš više car nad Izrailjem; stoga je rečeno Saulu da više ne će biti car nad Izrailjem (XV.1-3,9,23,26), da spomen Amalekov treba da se zatre, I da sve stvari tamo treba da budu proklete, označava da zli geniji ne trreba da imaju nikakvu komunikaciju s onima koji su u duhovnoj crkvi, jer oni komuniciraju s onima koji nisu u istinama, nego više vole obmane koje su od zlih osećanja. Ko ne može da vidi da bez nekog uzroka Jehova ne binikad rekao da treba da bude rat protivu Amaleka, I da treba njegovu uspomenu zatrti pod nebom, I da sve treba da bude proketo, I da se ovo uprkos svega nije dogodilo. Duboko skriven razlog zašto su ove stvairi rečene I učinjene, nalazi se u rečima Samuiloviom Agagu caru Amalekićana, kojega je Saul poštedeo: *Po tome reče Samuilo: dovedite mi Agaga cara Amalečkoga. I dođe k njemu Agag veseo, jer govoraše Agag: zaista, prošla je grčina smrtna. Ali mu Samuilo reče: kako je tvoj mač učinio te su žene ostale bez djece, tako će ostati bez djece tvoja majka među ženama. I isječe Samuil Agaga pred Jehovom u Galgali (1 Sauilova XV.32,33); dođe veseo označavaspočkašnja umiljavanja (laskanja) kojima se služe oni koji su takvi u prisusutvu drugih; tvoj mač je ožlostio žene označava da je njihova obmana izvršila nasilje nad dobrim osećanjima; tako će I tvoja mati biti ožalošćena među ženama* označava da će kod njih prevagnuti zlo osećanje koje prpada Volji a ne zlo osećanje koje pripada Inteljektu; *I Samuilo ga isječe u komade pred Jehovom*, označava da su oni bili odvojeni od onih koji su u obamne od zla iz Inteljektualnog /dela/. stoga geniji od duhova. kao šo je gore rečeno. (Da žene označavaju osećanja, vidi br. 568,6014,8337; a da mač označava obmanu koja se bori I pustoši, br. 2799,4499,7102).

8594. *Da se bije s Izrailjem u Rafidimu.* Da ovo označva da su ih napali onda kada su prolazili kroz gorka iskušenja, vidi se iz značenja *biti se*, što je napad obmane od unutrašnjeg zla; I iz značenja *Rafidima*, što je osobina iskušenja u pogledu istine (vidi br. 8561). Šta je označeno ovim rečima, vidi se iz onoga što je gore rečeno

(br. 8593), naime, da oni koji su u drugom životu pretstavljeni Amalekom, napadaju one koji su u iskušenju, kada ovi padaju toliko da mogu lako da podlegnu.

8595. (Stih 9.) *I Mojsije reče Jošui.* Da ovo označava Božanski influks u istine koje se bore, vidi se iz značenja *reći*, što je ovde influks, jer je u istinu koja se bori. a koja je pretstavljena *Jošuum*; da je to Božanski influks, je stoga što je *Mojsijem* pretstavljena Božanska Istina, to jest, Istina koja proizilazi neposredno od Gospoda; ova Istina, pošto je čisto Božanska, utiče (uliva se) u istine vere svake vrste, I čini ih istinama; I iz reprezentacije *Jošue*, što je istina koja se bori. Da *Jošua* označava istinu koja se bori (*verum militans*), vidi se iz toga što se on borio protivu Amalekićana, to jest, protivu obmana od unutrašnjeg zla. Protivu ove istine koja je postala borbena kroz influks Božanske Istine, mora da se bori. Istina Božanska sama koja proizilazi od Gospoda, nije borbena, nego je miroljubiva; jer ona je mir sami, jer proizilazi od Božanskog Dobra Gospodove Božanske Ljubavi. Ali da bi postala borbena istina, ona utiče kod takvih anđela koji su revnosni za istinu I dobro, I koji se bore nadahnuti ovom revnošću; otuda to, da je *Jošuum* pretstavljena istina koja se bori. Pošto je ova istina bila pretstavljena *Jošuum*, I zbog toga je postao vođa sinova Izrailjevih posle Mojsija, I uveo ih u zemlju Hanansku, I borio se tamo protivu naroda (Neznabožaca). Iz ovoga se razloga, kada je stigao u zemlju Hanansku, njemu pojavio anđeo Jehovin s isukanom (golim) mačem u svojoj ruci, koji se nazvao Vojvodom vojske Jehovine (*Jošua* V.13-15). *Isukani (goli) mač* u ruci označava Istinu Božansku koja se bori, u svojoj moći. (Da *mač* označava istinu koja se bori, vdi br. 2798,4499; I da *isukani mač* označava istinu koja se neprestano bori protivu obamna I zala, vidi br. 8294; I da *ruka* označava moć, br. 878,4931-4947,7518,8513; I da *senarodima u zemlji Hananskoj* označavaju obmane I zla protivu kojih mora da se bori, br. 8054).

8596. *Izaberi nam ljude (vires).* Da ovo označava da su istine pripremljene za borbu, vidi se iz značenja *ljudi (muškaraca)*, što su istine (br. 265,749,1007,3134). Pripremiti ove za borbu označeno je *Jošuinim biranjem ljudi*; jer kada se *Jošuum* pretstavlja Istina Božanska koja se bori, tada se ljudima koje je *on izabrao* I koji su mu se pridružili, označavaju istine pripremljene za borbu.

8597. *Te izadi I bij se s Amelekom.* da ovo označava protivu obmana od unutrašnjeg zla, vidi se iz reprezentacije *Amaleka*, što su obmane od unutrašnjeg zla (vidi br. 8593).

8598. *A sutra ja ću stajati na vrh brda.* Da ovo označava povezivanje Istine Božanske s dobrom ljubavi prema bližnjemu, a otudai influks, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, koji je trebao da stoji na vrhu brda, što je Istina Božanska (o kojoj često gore); iz značenja *stajati*, što je biti povezan I uticati. Da *stajati* ovde označava biti povezan, je stoga što je tada bio na vrhu brda, a brdom se označava dobro ljubavi prema bližnjemu; a da označava I uticati (ulivati se), je stoga što je s njega posmatrao borbu, pa ju je stoga I odredio (odlučio), što je označeno time što je Izrailj nadvladavao onda kada je on držao ruku podignutu, a Amalek je nadvladavao kad bi ovaj spustio ruku; I iz značenja *brda (brega)*, što je dobro ljubavi ka bližnjemju (br. 6435). Kakav je slučaj s povezivanjem I influksom dobra ljubavi prema bližnjemu u istinu koja se bori, biće ukratko rečeno. Kao što je gore rečeno, Istina Božanska postaje istina koja se bori time što se povezuje s onima koji su revnosni. Oni koji su revnosni, ti se bore, ali ne iz neprijateljstva I zlovolje, nego radije iz ljubavi prema bližnjemu; jer se revnost razlikuje od gneva u tome, što je unutar revnosti dobro ljubavi prema bližnjemu; stoga kada se revnost bori, ona samo uklanja one koji su u obmani I zlu, kako ne bi udili (škodili) onima koji su u dobru I istini. Međutim, gnev (ljutnja) ne samo da uklanja, nego ove I goni u svetim im se. Jer revnost, zbog ljubavi prema bližnjemu koja je u ovoj, hoće dobrobit čak I onima koji su u zlu I obmani, a isto tako čini im dobro sve dok oni ne škode dobrima. Dok gnev, zbog mržnje I osvete koji su u njemu, žele zlo svima onima s kojima se bori, bilo da su dobri ili zli. Iz ovoga se može videti na šta se misli pod influksom dobra ljubavi prema bližnjemu u istinu koja se bori. (Da revnost ima u sebi dobro, a gnev da ima zlo, vidi br. 4164,4444).

8599. *Sa štapom Božijim u ruci.* Da ovo označava da je otuda moć, vidi se iz značenja *štapa Božijeg*, što je Božanska Moć (br. 4013m4015,4876,4936,7026); I iz značenja *ruke*, koja je isto tako moć (br. 8595kraj). Da se kaže *sa štapom Božijim u ruci*, je zato što *štap* označava spoljašnju moć, a *ruka*, unutrašnju moć; ili, *štap*, prirodnu moć, a *ruka*, unutrašnju moć (br. 6947,7011). Kaže se, *otuda je moć*, jer

istina koja se bori ima moć od dobra; jer sva moć koju istina ima, dolazi od Božaskog u dobrom, a preko dobra u istini, ali ne u istini bez dobra. (Da sva moć istine dolazi od dobra, vidi br. 3563,493; a da sva moć dobra potiče od Božanskog, sasvim je jasno.)

8600. Stihovi 10-13. *10. I učini Jozua kako mu reče Mojsije, I pobi se s Amelekom; a Mojsije I Aron I Hur izađoše navrh brda. 11. I dokle Mojsije držaše u vis ruke svoje, nadbijahu Izrailjci, a kako bi spustio ruke, odmah nadbijahu Amalečani. 12. Ali ruke Mojsiju otežaše, za to uzeše kamen I podmetnuše poda nj, te sjede; a Aron I Hur držahu mu ruke jedan s jedne strane a drugi s druge, I ne klonuše mu ruke do zahoda sunčanoga. 13. I razbi Jozua Amaleka I narod njegov oštrijem mačem.* (10.) *I učini Jozua kako mu reče Mojsije,* označava učinak, pošto je istina koja se bori bila pripremljena kroz Božansku Istinu; *I pobi se s Amelekom,* označava protivu obmane od unutrašnjeg zla; *a Mojsije I Aron I Hur,* označava Božanske istine u uzastopnom redu; *izađoše navrh brda,* označava u dobru ljubavi prema bližnjemu. (11.) *I dokle Mojsije držaše u vis ruke svoje,* označava kada je vera kod onih koji su bili u duhovnoj crkvi gledala prema Gospodu; *nadbijahu Izrailjci,* označava da je tada nadvladavala istina koja se bori; *a kako bi spustio ruke,* označava kada je vera kod njih gledala na dole (opadala), ili nije gledala prema Gospodu nego prema sebi I svetu, *odmah nadbijahu Amalečani,* označava da su tada obmane nadvladavale. (12.) *Ali ruke Mojsiju otežaše,* označava da je moć kojom su gledali prema Gospodu popuštala; *za to uzeše kamen,* označava Istinu Božansku u poslednjem redu; *I podmetnuše poda nj, te sjede,* označava korespondenciju s istinom u prvom (a početku) redu; *a Aron I Hur,* označava istine u redu (redom); *držahu mu ruke,* označava podršku moći istine koja se bori; *jedan s jedne strane a drugi s druge,* označava sa svih strana; *I ne klonuše mu ruke,* označava snagu moći u to vreme; *do zahoda sunčanoga,* označava kada je došlo to stanje do kraja. (13.) *I razbi Jozua Amaleka I narod njegov,* označava smanjenje moći kod onih koji su u obmani od unutrašnjeg zla; *oštrijem mačem,* označava uz pomoć istine koja se bori.

8601. (Stih 10.) *I učini Jošua kako mu Mojsije reče.* Da ovo označava učinak, pošto je istina koja se bori bila pripremljena kroz Božansku Istinu, vidi se iz značenja

učiniti, što je učinak; iz reprezentacije *Jošue*, što je istina koja se bori (vidi upravo gore, br. 8595); I iz značenja kao *što mu Mojsije reče*, a što je biti pripremljen kroz Božansku Istinu. jer se Mojsijem pretstavlja Božanska Istina. a sa *kao što on reče* označava se biti pripremljen kroz nju.

8602. *I pobi se s Amelekom*. Da ovo označava protivu obmane od unutrašnjeg zla, vidi se iz reprezentacije Ameleka, što je obmana od unutrašnjeg zla (vidi gore, br. 8593).

8603. *A Mojsije, Aron, I Hur*. Da ovo označava Božanske Istine u uzastopnom redu, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je Božanska Istina koja proizilazi neposredno od Gospoda (vidi br. 7010); iz reprezentacije *Arona*, što je Božanska Istina koja proizilazi posredno od Gospoda (br, 7009); I iz reprezentacije *Hura*, što je Božanska istina koja opet proizilazi posredno iz prethodne; na taj način oni označavaju istine uzastopnim redom. Šta suistine uzastopnim redom, biće ukatko rečeno. Sve I svaka stvar u celokupnoj prirodi postoje od unutrašnjih stvari redom (u redu), pošto su one derivacije (izdanci) I stvari koje slede jedna drugu. Ali unutrašnje stvari ne slažu se sa spoljašnjim na kontinuiran način, nego su odvojene, a spojene su produžecima kao vlaknima, preko kojih postoji komunikacija. Ideja o prirodi izdanaka I uzastopnih nizova u opšte, može se izvesti iz (ideje) voća , kao što su limuni, jabuke, I slično. Najviše spoljašnje stvari su kože koje ih opkoljavaju; unutrašnje stvari su kao meso ploda koje je zatvoreno; a još više unutrašnje stvari su semenke, koje su pokrivene kao kožom izvana, a sledeće /unutra/ sa opnama (membranama); ispod ovih je unutrašnje meso ploda, koje sadrži prvu formu, kao dušu, iz koje ponovoizlaze nova stabla I novo voće. Sve su ove stvari postavljen u uzastopni red, I razlikuju se jedna od druge, ali su isto tako I povezane.

Komunikacija između unutrašnjih I spoljašnjih stvari izvodi se na izvanredan način preko vlaknastih prolaza. U početku, kada se tek formiraju, oni su kao jedno, ali tokom vremena se odvajaju; a kada se otvore I počnu rasti, meso (*pulpa*) kojim se sami počeci opkoljavaju, prilagođavaju se, služeći prvo kao zemljište, a potom kao sok koji oplođuje. Posle ovog vremena, što je vreme kao u materici, seme se rađa. I tada se ono ostavlja kao u zemljištu , I kome je zasijano kao seme. Iz ovoga se može stvoriti neka ideja o tome kakav je to slučaj s izdancima u uzastopnom redu.

Kao što je to u biljnom carstvu, tako je i u životinjskom carstvu, samo što je u posljednjem mnogo savršenije. I u životinjskom carstvu postoje unutrašnje i spoljašnje stvari, kao i najdublje stvari, slično u uzastopnom redu, ali isto tako su i povezane; samo što se razlikuju u tome, što što su te forme u životinjskom carstvu stvorene da primaju život; otuda pošto su to forme. to stvorene da budu prijemnici života u uzastopnom redu, a takvi su i životi koji iz njih potiču; jer su forme ili supstancije koje prijemaju život, subjekti, dok su stvari koje nastaju iz njihovih promena i modifikacija, žive sile. Iz ovoga svega se sada može videti šta su *Božanske Istine u uzastopnim redu*; jer sve stvari koje pripadaju životu, odnose se na istinu, a njihovo savršenstvo na dobro, a u obrnutom smislu odnose se na obmanu, njihov nedostatak savršenstva /odnosi se/ na zlo. Prelazi od jednih ka drugim nazivaju se stepenima.

/8603a /Izadose na vrh brda. Ovo označava dobro ljubavi prema bližnjemu.

8604.(Stih 11.) *I dokle Mojsije držaše ruke svoje u vis.* Da ovo označava da dok je vera kod onih koji su pripadali duhovnoj crkvi gledala prema Gospodu (uzdala se u Gospoda), vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je Božanska Istina (o čemu često gore); i iz značenaj *držati ruke u vis*, što je upravljati duhovnu moć prema gore, vidi br. 6947,7011; a pošto označava duhovnu moć, to označava i veru; jer sva moć u duhovnom svetu, a to je moć protivu obmana od zla, pripada istini od dobra, ili veri od ljubavi prema bližnjemu (br. 3563,4933). Šta je to *uzdati se uGospoda (gledati prema Gospodu)*, a šta je to *uzdati se u svet i u sebe*; to jest, šta je gledati iznad sebe, a šta gledati ispod sebe, može se videti gore, br. 7814-7828; naime, da je gledati iznad sebe gledati prema /brinuti se/ bližnjemu, svojoj zemlji, crkvi, i nebu, stoga prema Gospodu (br. 7817); da je gledati iznad sebi i ispod sebe imati kao cilj i voleti iznad svega (br, 7818); i da se čovek razlikuje od divljih zveri po tome što može da gleda iznad sebe i ispod sebe, i da na taj način, kada gleda iznad sebe, on je čovek, a kada gleda ispod sebe, on je zver (br. 7821); da je *gledati iznad sebe* biti od Gospoda uzdignut (br. 7816), jer Gospod utiče u svakloga čoveka preko istine koja je od Njega; naime, On daje život čoveku, jer svetlost koja je od Gospoda je Božanska Istina, i Život (*Jovan* I.4). Ova Božanska Istina koja je od Gospoda, uliva se u dobro kod čoveka, i preko nje On privlači čoveka prema Sebi;

jer je ljubav koja je od Gospoda, privlačna /sila/, jer je od ljubavi, pošto sva ljubav ima u sebi moć privlačenja, jer želi da bude povezana, čak I da bude jedno. Kada je čovek u dobru, a od dobra u istini, Gospod ga privlači I /čovek/ se povezuje s Njim. Na ovo semisli pod *uzdati (gledati) u Gospoda*. Ali kada čovek nije u dobru, pa stoga ni u istini od dobra,čak I tada ga Gospod privlači, ali ne može da ga uzdigne, jer se obmane I zla okreću na drugu stranu; to je ono na šta se misli pod *gledati na dole*, ili ka sebi I svetu.Da Gospod privlači čoveka prema Sebi, Sam Gospod uči kod *Jovana: I kada ja budem uzdignut od zemlje, sve ću ljude privući k Sebi (XII.32)*. Iz svega ovoga se sada može videti kako treba shvatiti da kada vera gleda prema Gospod (kada se uzda u Gospoda), tada pobeđuje istina koja se bori, a kada vera gleda na dole dalje od Gospoda, a prema sebi I svetu, tada obmana pobeđuje, što je označeno *I dokle Mojsije držaše ruke svoje u vis, nadbijahu Izrailjci, a kako bi spustio ruke, nadbijaše Amalečani*.

8605. *Nadbijahu Izrailjci*. Da ovo označava da je tada pobeđivala istina koja se bori, vidi se iz značenja *nadbijati*, što je pobeđivati; I iz reprezentacije Izrailjaca, što su obni koji pripadaju duhovnoj crkvi, ovde oni koji koji se od istina bore protivu obmane od unutrašnjeg zla.

8606. *A kako bi spustio ruke*. Da ovo označava kada vera kod njih gleda na dole (pouzda se u ono što je niže?), ili dalje od Gospoda prema sebi I svetu, vidi se iz onoga što je objašnjeno upravo gore (br. 8604). Da vera koja se pouzda u Gospoda pobeđuje, je stoga što se tada Gospod bori; jer Gospod je vera, jer je vera od Njega; dok vera koja se ne uzda u Gospoda nego u sebe (ljudsko ja) I svet, podleže, jer tada se čovek bori od sebe samoga.

8607. *Nadbijahu Amalečani*. Da ovo označava da tada obmana pobeđuje, vidi se iz značenjan*nadbijati*, što je pobeđivati; I iz reprezentacije *Amaleka*, što je obmana od unutrašnjeg zla (br. 8593). Da je ponekad Izrailj pobeđivao, a ponekad Amalek, predstavljalo je one koji pripadaju duhovnoj crkvi I koji su u veri, ali nisu u stanju da se neprestano uzdaju u Gospoda, nego se ponekad njihova vera pouzda u njih same I u svet; jer oni koji pripadaju toj crkvi, ti su u zatamnjenju, a otuda I u slabosti u pogledu vere. (Da su oni takvi, vidi br. 2708,2715,6845,7233). Stoga

Jošua nije zatro Amalečane, niti su ih sudeje zatrli, niti carevi u zemlji Hananskoj, uprkos zapovesti da ih treba istrebiti (br. 8593).

8608. (Stih 12.) *Ali ruke Mojsiju otežaše.* Da ovo označava da je moć pouzdavanja u Gospoda popuštala, vidi se iz značenja *ruka*, što su moći (*potentia*) koje pripadaju veri (vidi gore, br. 8601); I iz značenja *otežati*, ili da je snaga da se drže ruke uspravno popuštala, što znači da je moć da se pouzdaje u Gospoda bila smanjena; jer se podizanjem ruka označava vera koja se pouzdaje u Gospoda (br. 8604), a *rukama koje otežaju* označava vera koja se ne pouzdaje u Gospoda (br. 8606).

8609. *Te uzeše kamen.* Da ovo označava Istinu Božansku u poslednjem reda, vidi se iz značenja *kamena*, što je istina (br. 643,1298,3798,6426), ovde istina u polednjem reda, jer se stavio ispod njega, I on je sedeo na njemu. Običan kamen označava nižu istinu dok dragoceni kamen označava višu ili unutrašnju istinu. Šta je istina u poslednjem reda, može se videti iz onoga što je gore rečeno (br. 8603) o istinama u uzastopnom redu, naime, da ima unutrašnjih I spoljašnjih istina. Oni koji su u poslednjem označavaju se istinama u poslednjem reda.

8610. *Podmetnuše pod nj, te sjede.* Da ovo označava korespondenciju s istinom u prvom reda, može se videti iz toga da je taj kamen podržavao Mojsija, I što je Mojsije pretstavkljao istinu u prvom reda, ili Istinu Božansku koja proizilazi neposredno od Gospoda. Kada istina u poslednjem reda korespondira toj istini, tada su povezane sa spoljašnjim I konačno s poslednjim, po korespondenciji; tada prva istina ima snagu u poslednjem, jer je ona u tome I deluje kroz to; ali ako tu nema korespondencije, dolazi do razdvajanja; otuda prva istina nema snage u poslednjem. Šta je korespondencija, vidi se iz onoga što je obilato navedeno na kraju mnogih poglavlja okorespondenciji svih stvari u čoveku s Velikim Čovekom.

8611. *Aron I Hur.* Da ovo označava istine u redu (po redu), vidi se iz reprezentacije Arona I Hura, što su niže istine u uzastopnom redu u odnosu na istinu u prvom reda, što je pretstavljeno Mojsijem (vidi gore, br. 8603).

8612. *Držahu mu ruke.* Da ovo označava podršku moći istine koja se bori, vidi se iz značenja *ruka*, što je moć (vidi br. 878,4931-4837,8050,81539, ovde moć istine koja se bori, koja je pretstavljena *Jošuum* (br. 8595). Da je podrška istine koja se

bori označena *Aronom* I *Hurom* koji držahu ruke Mojsijeve, je stoga što je zbog podizanja Mojsijevih ruka Jošua pobeđivao.

8613. *Jedan s jedne, a drugi s druge /strane/.* Da ovo označava sa svih strana, vidi se iz toga što jedan s jedna a drugi s druge strane označava na desnu I na levu , u duhovnom smislu na desnu ruu I na levuoznačava sa svake strane, jer desno I levo ne odrežuju izvesne predele, neko svaki redeo, jer to na ma koju stranu da se čovek okrene. To je još više slučaj u duhovnom svetu, gde se prostori određuju sasvim drugačije nego što je to slučaj u oprirodnom svetu; jer u duhovnom svetu ono što je na desno pokazuje se na desno kod svakog okretanja, ili zaokreta; a na sličan ančin I ono što je na levo (vidi br. 4321,4882).

8614. *I klonuše mu ruke.* Da ovo označava snagu moći u to vreme, vidi se iz značenja *ruku*, što je moć (vidi gore, br. 8612). Otuda se snaga moći označavarukama koje klonuše.

8615. *Do zahoda sunčanoga.* Da ovo označava kada je stanje došlo kraju, naime, stanje borbe protivu obmane od unutrašnjeg zla, vidi se iz toga što doba dana, od izlaska sunca do njegovog zalaska, I opet do izlaska, označavaju promene stanja kroz koja prolaze oni koji su u drugom svetu. Kraj toga stanje označava se vremenom zalaska sunca; otuda se sa *do zalaska sunca* označava kad je stanje došlo kraju. (Da doba dana od izlaska sunca do njegovog zalaska označavaju stanja I njihove promene, vidi br. 5672,5962,6110,8426.) Svako ko razmisli, može da vidi da stvari ovde spomenute sadrže tajne koje se ne pokazuju u slovu – kao to da je Mojsije stajao na bregu; da je držao štap u ruci; I da je Jošua pobeđivao kada je Mojsije držao ruke u vis, a da je Amalek pobeđivao kada je Mojsije spuštao ruke; da su stavili kamen ispod njega na koji je seo; da su Aron I Hur držali njegove ruke, sve do zalaska sunca. Da svaka I sve stvari nemaju korespondenciju sa stvarima koje su u nebu, one ne bi doprinele ništa u borbi s Amalekom. Korespondencije imaju svu snagu (*vis*), je zbog toga što sve što se dešava na zemlji prema korespondenciji, ima snagu (*valeat*) u nebu, jer s korespondencije od Božanskog. Oni koji su u dobru ljubavi I u veri, ti su u korespondenciji, I Božansko čini sve stvari kod njih, jer od Božanskog potiče dobro ljubavi I dobro vere. Sva su čuda koja su pomenuta u Reči, postignuta preko korespondencija. Reč je tako bila

napisana tako da svaka pojedinost u njoj čak I namanja, korespondira stvarima u nebu. Sledstveno Reč ima Božansku moć, I ona povezuje nebo I zemlju; jer kada se čita Reč na zemlji, anđeli u nebu osećaju svetost koja je u njenom unutrašnjem smislu. Ovo je posledica korespondencija koje su u pojedinačnim stvarima u njoj.

8616. (Stih 13.) *I razbi(oslabi) Jošua Amaleka I narod njegov.* Da ovo označava umanjenje moći kod onih koji su u obmani od unutrašnjeg zla, vidi se iz značena *razbiti (oslabiti)*, što je smanjenje moći; I iz reprezentacija *Amaleka I naroda njegovog*, što su oni koji su u obmani od unutrašnjeg zla (vidi gore, br. 8593).

8617. *Oštrijem (golijem) mačem.* Da ovo označava pomoću istine koja se bori, vidi se iz značenjamača, što je istina koja se bori (vidi br. 2799,8394).

8618. Stihovi 14-16. *14. Po tom reče Jehova Mojsiju: zapiši to za spomen u knjigu, I kaži (u uši) Jozui neka pamti da ću sa svijem istrijebiti spomen Amalekov ispod neba.15. Tada načini Mojsije oltar. I nazva ga: Jehova zastava moja.*

16.I reče: što se ruka bješe podigla na prijesto Jehovin, Jehova će ratovati na Amaleka od koljena do koljena.(14.) Po tom reče Jehova Mojsiju, označava poučavanje; zapiši to za spomen u knjigu,označava za večito sećanje; I kaži (u uši) Jozui, označava biti poslušan, pošto se istina bori protivu ove obmane; neka pamti da ću sa svijem istrijebiti spomen Amalekov ispod neba, označava da se ova obmana mora sasvim ukloniti kako se ne bi više borila;(15.) Tada načini Mojsije oltar, označava u onome što je sveto u bogoštovanju I u sećanju; I nazva ga: Jehova zastava moja, označava neprekidno ratovanje, I Gospodovu zaštitu protivu onih koji su u obmani od unutrašnjeg zla.(16.) I reče: što se ruka bješe podigla na prijesto Jehovin,označava stoga što su hteli da izvrše nasilje nad Gospodovim duhovnim carstvom; Jehova će ratovati na Amaleka od koljena do koljena, označava da su stavljeni po jaram, I da su bili bačeni u pakao, iz kojega, zbog Gospodove Božanske moći, nikada ne mogu da se podignu.

8619. (Stih 14.) *I reče Jehova Mojsiju.* Da ovo označava poučavanje, vidi se iz značenja reći, što obuhvata stvari koje slede; I pošto je ovde Mojsije poučen šta treba da se radi, to se označava poučavanje.

8620. *Zapiši to za spomen u knjigu.* Da ovo označava za večito pamćenje, vidi se iz značenja *spomena*, što je biti zapamćen, ili da treba da bude u memoriji (sećanju) (vidi br. 8066,8067); I iz značenja *zapisati u knjigu*, što je večito sećanje. To je označeno zapisivanjem u knjigu kod *Isaije: Sada idi, zapiši ovo na dašćicu, napiši u knjigu, da ostane za vremena koja će doći, do vijeka (XXX.8).* Pošto je sećanje označeno zapisivanjem u knjigu, stoga se kaže za verne da su *zapisani u knjizi života*; jer se Božanskim sećanjem označava spasenje, a ne-sećanjem, ili zaboravom, označava se prokletrstvo (osuda). O *knjizi života* čitamo ovako kod *Danila: I starac sjede radi suda, I knjige seotvoriše (VII.9,10). I u to će se vrijeme izbaviti tvoj narod, svaki koji se nađe zapisan u knjizi (XII.1).* Kod *Davida: meći na njih krivicu za krivicom, da ne dođe do pravde tvoje. Neka se izbrišu iz knjige živijeh, I s pravednicima da ne budu zapisani (Psalam LXIX.7,28).* Kod *Jovana: Onaj koji pobjedi, biće obučen u haljine bijele, I ja ga ne ću izbrisati iz knjige života (Otkr. III.5).* Ne će ući u *Novi Jerusamim oni koji nisu upisani u Jagnjetovu knjigu života (XXI.27).*

I vidjeh gdje se knjige otvoriše; I druga se knjiga otvori, koja je knjiga života; I mrtvima se sudilo prema onome što je upisano u knjigama, prema njihovim djelima. Svi biše suđeni po njihovim djelima. I koji god se ne nađe u knjizi života, bi bačen u jezero ognjeno (XX-12,13,15; I XIII.8;XVII.8). Onaj ko ne zna iz unutrašnjeg smisla šta je *knjiga života*, I šta su *knjige* po kojima mrtvima treba da se sudi, mora da misle da u nebu ima knjiga, I da su u njima upisana dela svih, I da se tako čuva sećanje na njih. Dok se knjigama u gornjim odlomcima ne označavaju knjige nego sećanje svih stvari koje suse ikad dogodile; jer svako nosi sa sobom sećanje svih svojih dela, to jest knjigu svog života (br, 2474). Ali samo Gospod je u stanju da sudi po njegovim (čovekovim) delima, jer sva dela potiču od finalnih uzroka /ciljeva kao uzroka/, koji leže duboko skriveni u njemu. Čoveku se sudi prema tih uzrocima, a njih zna samo Gospod, stoga sud pripada samo Njemu. A to je ono što je označeno ovim rečima kod *Jovana: I vidjeh u desnici onoga što sjedaše na prijestolu knjigu napisanu iznutra I spolja, zapečaćenu sa sedam pečata. I vidjeh anđela jaka gdje propovijeda glasom velikijem: ko je dostojan da otvori knjigu I razlomi pečate njezine? I jedan od starješina reče mi: ne plači, evo je nadvladao lav, koji je od koljena Judina, I korijen Davidov, da otvori knjigu I razlomi sedam*

pečata njezinijeh. ...I kad uze knjigu, četiri životinje I četrdeset I četiri starješine padoše pred jagnjetom, imajući svaki gusle, i zlatne čaše pune tamjana, koje su molitve svetijeh. I pjevahu pjesmu novu govoreći: dostojan si da uzmeš knjigu, I da otvoriš pečate njezine; jer si se zaklao, I iskupio si nas Bogu krvlju svojom od svakoga koljena I jezika I naroda I plemena. (Otkr. 1,2,5,8,9). Iz svega ovoga može se videti da se *knjigom napisanom* označava prisustvo dela svačijih. Na sličan način /se to označava/ I u knjizi kod *Davidu: Zamjetak moj vidješe oči tvoje, u knjizi je tvojoj sve to zapisano, I dani zabilježeni (CXXXIX.16).*

8621. *I kaži (u uši) Jošui.* Da ovo označava biti poslušan, pošto se istina bori protivu obmane, vidi se iz značenja *kazati (staviti) u uši*, što je biti poslušan (da *uho* označava poslušnost, vidi br. 2542,3869,4652-4660); I iz reprezentacije *Jošue*, što je istina koja se bori protivu obmane od unutrašnje zla (br. 8595).

8622. *Da ću sasvijem istrijebiti spomen Amalekov ispod neba.* Da ovo označava da se ova obmana mora potpuno ukloniti, tako da se ne može više boriti, vidi se iz značenja *istrijebiti spomen*, što je ukloniti (o čemu niže); I iz reprezentacije *Amaleka*, što su oni koji su u obmani od unutrašnjeg zla (vidi br. 8593). Da *istrijebiti spomen Amalekov* označava ukloniti obmane koja je od unutrašnjeg zla, je stoga što se ovo se može ukloniti, ali se ne može istrebiti, jer je to obmana koja je kod unutrašnjih genija koji večno žive (br. 8593); ali ove genije Gospod uklanja, kako oni ne bi uticali u one koji su u duhovnoj crkvi. Razlog je to, što oni ne ulivaju, kao pakleni duhovi, u misli koja pripadaju razumu, pa stoga ni u ono što pripada veri, nego u osećanja, koja pripadaju volji, sledstveno u stvari ljubavi prema bližnjemu; a to rade tako tajnovito da se ne pokazuje da je to od njih; jer kada bi uticali, čovek duhovne crkve se ne bi mogao spasiti, jer bi oni izokrenuli I sasvim izopačili osećanja istine I dobra. Otuda to da se ovi paklenski geniji uklanjaju, kako ne bi komunicirali s onima koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu. Osim toga, trebalo bi, da će se kod čoveka duhovne crkve nova volja usađuje u intelektualni deo (br.

895,927,1023,1043,1044,1043,2256,4328,4493,5113): Ti geniji sasvim bi uništili ovu volju kako bi im se dopustilo da utiču. Oni bi ušli u nasledno zlo stare volje, I opet ga otvorili, a koji su im bili zatvoreni (da su ovi zatvoreni, vidi br.

986,1667,2308). Ovi se paklenski geniji uklanjaju kako ne bi uticali (ulivali se); jer njihova obmana, koja je obmana od unutrašnjeg zla, je zlo, I to zlo takve vrste, dane može da utiče u Intelektualni deo, nego utiče u Voljni deo (Volju); U ovome cilju Gospod se brine da se ovakvi geniji opustoše posle smrti u pogledu svega što je uintelektualno. Takvi ljudi postaju geniji posle smrti koji su neprestano smišljali (planirali) zlo protivu svog bližnjega, I uživaju u ovome, a uz to I pričinjavaju zlo, ali tajno I pomoću drugih, starajući se da niko ne zna da to od njih dolazi. Inače, u spoljašnjem oni izgledaju skromni I učtivi, I kao prijatelji I kao Hrišćani u svom govoru, kao I u životu; ali iznutra bili su licemjeri, I gabljvi tigrovi.

8623. (Stih 15.) *Tada načini Mojsije oltar.* Da ovo označava svetost bogoštovanja I sećanja, vidi se iz značenja *oltara*, koji je glavna pretstava Gospoda (vidi br. 2777,2811,4489), a otuda /označava/ svetost bogoštovanja (br. 4541). Da to isto tako označava I sećanje, je zato što su spomenici podizani u drevna vremena kao svedočanstvo I kao opominjanje na nešto što stoji čvrsto, I što se pamti; a posle /su podizani/ I oltari (br. 4192); u ovom slučaju, da bi se pamtilo da je *ruka Amalekova bila podignuta na prijesto Jehovin, Jehova će ratovati protivu njega od koljena na koljeno.* Da su oltari podizani kao svedočanstvo I za sećanje, vidi se po oltaru koji su sinovi Rubenovi, Gadovi I pola plemena Manasijina sagradili na Jordanum o čemu su rekli sinovima Izrailjevim, koji su hteli zbog toga da na njih ratuju, da su ga sagradili da bi /taj oltar / svedočio da neće da prinose žrtve paljenice I ponude na tome oltaru, nego na oltaru koji je bio pred šatorom, I da su ga stoga nazvali *svedok između nas I vas da je Jehova Bog (Jošua XXII.1034).* (prim. prev. *Onaj ko pročita uKnjizi Jošuinov navedeni odlomak, shvatiće da je taj novi oltar sagrađn ne da bi se sinovi Rubenovi I drugi odelili ili odmetnuli, nego da bi njihovi sinovi tu prinosili žrtve istome Bogu tj Jehovi I tako održali jedinstvo sa braćom, sa sinovima Izriljevim, od koje su bili odeljeni rekom Jordanom).*

8624. *I nazva ga Jehova zastava naša.* Da ovo označava neprekidno ratovanje, I Gospodovu zaštitu protivu onih koji su u obmani od unutrašnjeg zla, vidi se po tome što su u drevna vremena imena davana kako bi označavali osobinu I stanje stvari o kojoj se tada govori I stoga što su ona /ta imena/ označavala same te stvari (vidi br. 340,1846,3422,4298). Osobina I stanje stvari o kojoj se ovde govori

je da će *Jehova ratovati protivu Amaleka od koljena do koljena*; u unutrašnjem smislu, da će biti neprekodan rat protivu onih koji su u obmani od unutrašnjeg zla; ovo je označeno I sa *Jehova zastava naša*. U izvornom jeziku, *Jehova-nissi* znači Jehova moja zastava, ili znak, a znakom ili zastavom, u Reči se označava poziv u rat; pa stoga što se kaže, *Jehova će ratovati (rat Jehovin)*, stoga se označava I zaštita koja dolazi od Njega. Da se *zastavom ili znakom* označava poziv u rat, vidi se iz toga da kada se oni /sinovi Izrailjevi/sazovu (pozovu), bilo da bi putovali, ili da bi svetkovali, oglasilo bi se to trubom, a onda bi postavili znak ili zastavu na brda. Da su trubili u trubu, vidi *Brojevi X. 1-11*; da su postavljali znak ili zastavu, vidi sledeće odlomake: kod *Jeremije: Objavite u Judeji I oglasite u Jerusalimu I recite: trubite u trubu po zemlji; vičite, sazovite narod I recite:skupite se I uđite u tvrde gradove. Podignite zastavu prema Sionu, bježite I ne stajte, jer ću dovesti zlo od sjevera I pogibao veliku (IV.5,6).* Kod *Isaije: Svi koji živite na svijetu I stanujetena zemlji, kad se digne zastava na gorama, gledajte, I kad zatrubi truba, slušajte. (XVIII.3).* Na gori visokoj *podignite zastavu, vičite im iza glasa, mašite rukom, neka uđu na vrata kneževska (XIII.2).* I *podignuću ruku svoju k narodima. I k plemenima ću podignuti zastavu svoju, I donijeće sinove tvoje u naručju, I kćeri tvoje na ramenima će se nositi. (XLIX.22).* Iz ovih je odlomaka jasno da se *zastavom* označava sakupljanje. Da se *zastavom ili znakom*, kada se odnose na Gospoda, označava I zaštita, vidi se kod *Isaije: I bojaće se imena Jehovina sa zapada, I slave njegove s istoka sunčanoga; jer će neprijatelj navaliti kao rijeka, a duh će Jehovin podignuti zastavu suprot njemu. I doći će izbavitelj u Sion I k onima od Jakova koji se obraćaju od grijeha, veli Jehova (LIX.19,20).* I u to će vrijeme za korijen *Jesejev, koji će biti zastava narodima, raspitivati narodi, I počivalište njegovo biće slavno (XI.10).* Zato što se *znakom* koji se u izvornom jeziku izražava istom rečju kao zastava, to označava sakupljanje, a kada se govori o Gospodu, znači I zaštitu, pa je stoga bilo izričito zapovedeno da se zmija od mjedi postavi kao znak, o čemu čitamo kod *Mojsija: I Jehova reče Mojsiju: načini zmiju vatrenu, I metni je na motku, pa koga ujede zmija, neka pogleda u nju, pa će ozdraviti. I načini Mojsije zmiju od mjedi, I koga god ujede zmija, on pogleda u zmiju od mjedi, I ozdravi (Brojevi XXI.8,9).* Da *zmija od mjedi* predstavlja Gospoda, vidi *Jovan III.14,15*; da tako isto označava zaštitu, jasno je; jer je ozdravljenje do kojega se dolazilo gledanjem na zmiju na znaku (motki), označavalo ozdravljenje od zala od obmane

kroz kontemplaciju (razmatranje, *inspectio*) vere u Gospoda. Jer Gospod kaže u odlomku navedenm kod *Jovana*: *I kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba sinu čovječijem da se podigne. Da ni jedan koji ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni (III.14,15).*

8625. (Stih 16.) *I reče: što se ruka bješe podigla na prijesto Jehovin.* Da ovo označava da oni hoće da izvrše nasilje nad Gospodovim duhovnim carstvom, jasno je iz značenja *ruka se diže protiv*, što je vršenje nasilja; I iz značenja *prijestola Jehovinog*, što je Gospodovo duhovno carstvo. Da *prijestol Jehovin* označava Gospodovo duhovno carstvo je zato što se *prijestol* odnosi na Goaspoda kao cara, a *duhovno carstvo* Gospodovo korespondira Njegovoj carskoj službi (carevanju). Ove se dve stvari odnose na Gospoda, naime, na sveštenstvo I carstvo. Nebesko carstvo korespondira Njegovom sveštenstvu (sveštentičkoj službi), dok duhovno carstvo Njegovom carstvu (carskoj službi): jer se Gospod naziva Sveštenikom zbog Božanskog Dobra, a Carem zbog Božanske Istine. Ime *Hristos* se odnosi na ovo posljednje, naime, na Božansku Istinu, a ime *Iesus* na Božansko Dobro (vidi br. 1728,2015,3004,3009,6148). *Prijestol* se odnosi na Gospodovo carstvo, sledstveno na Njegovo duhovno carstvo, a na sličan način I *Jah*. (Šta *prijestol* označava, vidi br. 5313M a šta *Jah*, br. 8267). Što se tiče samoga predmeta, da oni koji su pretstavljeni Amalekom (koji su paklenski geniji koji su u obmani od unutrašnjeg zla), to su oni koji vrše nasilje u Gospodovom duhovnom carstvu, a to je bilo objašnjeno gore (br. 8593,8622). Oni koji su u obmani od ovoga zla, nisu se mogli odstraniti od onih koji su bili u duhovnoj crkvi, pre nego li je Gospod došao u svet I učinio Svoje Ljudsko Božanskim. Oni su tada bili zatvoreni u pakao, iz kojega ne mogu nikad da se podignu; a istotako, komunikacija, koje se odigrava preko influksa, bila je sasvim oduzeta. Jer je čovek duhovne crkve relativno u zatamnjenju u pogledu istine vere, I priznaje to kao istinu jer je crkva tako rekla, a ne stoga što je on to uočio (opazio), da je to istinito. Kod njih ova istina postaje dobro, a otuda to da ona pripada savesti. Kad bi zlobni geniji uticali u to zatamnjenje, oni bi razarili savest na hiljadu načina, jer oni tamo ne deluju u istine vere, nego u sama osećanja; I gde god primete nešto što pripada osećanju dobra, oni to u trenutku izokrenu tako tajnovito da se nikako ne može primetiti. Oni napadaju same ciljeve (svrhe); jednom rečju, njihova lukavost se ne može opisati,

ali se može uporediti sa smrtonosnim otrovom koji se ne primećuje, ali koji prodire u samu moždinu. O ovim genijima, po Božanskoj milosti Gospodovoj, govoriće se iz iskustva na kraju poglavlja.

8626. *Jehova će ratovati na Amaleka od koljena do koljena.* Da ovo označava da su po Gospodovoj Božanskoj milosti bili savladani i bačeni u pakao, iz kojega ne mogu da ustanu, vidi se iz značenja *rata Jehovinog*, što je biti bačen u pakao; i iz značenja *od koljena do koljena*, što znači neprestano, to jest, da nikad više iz njega ne će izaći. (Da je do ovoga došlo zbog Božanske Moći Gospodove, vidi upravo gore, br. 8625). Da se *ratom Jehovinom* označava bacanje u pakao, je stoga što se ratom Jehovinom označava neprekidno pobeđivanje. Paklenski duhovi ni na koji način ne mogu da vode rat i da se bore protivu Jehove, to jest, protivu Gospoda; ali njima se čini kao da oni ratuju, čak i da ponekad i pobeđuju, kada potčine one koji koji su u zlu; ali u stvari nemaju moći ako se bore protivu Božanskog. Najmanja Božanska moć u svakom trenu može da pokori (potčini) celu đavolsku četvu, i da ih jemirijade mirijada; pa ipak, to im da je priliku da deluju koliko je potrebno da služe nečemu, pa se njihovo zlo može okrenuti u dobro kroz Gospoda; o kojem predmetu, po Božanskoj milosti Gospodovoj, na drugome mestu. Iz sevgu ovoga može se u izvesnoj meri videti šta je označeno *ratom Jehovinom protivu Amaleka od koljena do koljena*, naime, da se označava potčinjavanje i bacanje u pakao, kroz Božansku milost Gospodovu, odakle nikada ne će ustati.

NASTAVAK O STANOVNICIMA I DUHOVIMA ZEMLJE JUPITER.

8627. Stanovnici zemlje Jupiter smatraju da je mudrost u tome da se misli dobro i pravedno o stvarima koje im se dešavaju u životu. Ovu mudrost stiču od roditelja, iz detinjstva, a ona se prenosi uzastopno potomstvu, i tako se povećava. O naukama, kao što su one na našoj zemlji, oni ništa ne znaju, niti pak hoće da znaju. Oni ih nazivaju senkama, i upoređuju ih s oblacima koji zaklanjaju sunce. Ovu ideju onaukama stvorili su zahvaljujući nekim /duhovima/ s naše zemlje, koji su se pred njima hvalisali da su mudri zbog nauka.

8628. Duhovi s naše zemlje, koji su se tako hvalisali, bili su od onih koji su mislili da je mudrost u samoj memoriji; kao u jezicima, u zapisima književnog sveta, u samim eksperimentalnim istraživanjima, ako i u terminima, posebno filozofskim, kao i u ostalim stvarima te vrste; a koji nisu koristili stvari kako bi postali mudri, jer su smatrali da je mudrost u samim tim stvarima. Pošto nisu negovali svoje razumske sposobnosti pomoću nauka kao sredstava, njihovo opažanje je slabo u drugom životu, jer oni vide samo termine i ono što se izvede iz termina, a što je kao prašina, i kao gusti oblaci koji zaklanjaju intelektualni vid; a oni kojisu bili umišljeni zbog ovakve učenosti, njihovo opažanje je još slabije. Ali oni koji su koristili nauke kao sredstvo kojim bi uništavali stvari vere, ti su sasvim razorili svoje intelektualno, i oni vide u gustome mraku, slično sovama, obmanu kao istinu, a zlo kao dobro. Iz razgovora s ovakvima, duhovi s Jupitera zaključiše da nauke unose senke i uzrokuju slepilo. Ali im je rečeno da su na ovoj zemlji nauke sredstva za otvaranje intelektualnog vida, koji je vid u svetlosti neba, i koji (vid) poučava o takvim stvarima koje se odnose na duhovni život; ali da pošto ljubav prema sebi i svetlu vlada, pa su otuda ovakve stvari nešto što pripada samo prirodnom i čulnom životu, takvim, stoga, nauke su samo sredstvo da se postane bezuman, naime, da se utvrde /u veri/ da postoji samo priroda i da nema Božanskog /Boga/, i da veruju samo u svet, a ne u nebo. Njima /duhovima s Jupitera/ bi rečeno da su u sebi nauke duhovna bogatstva, i da oni koji ih imaju, da su to kao oni koji poseduju svetska bogatstva, koja su na sličan način sredstva preko kojih se postaje koristan sebi, blišnjem, svojoj zemlji, ali koja mogu da budu i sredstva da se čini zlo; i da su to kao haljine, koje su korisne i koje su ukras, ali koje služe kao ponos, kod onih koji žele da ih se počastvuje samo zbog tih /haljina/. Duhovi s Jupitera razumeli su dobro ove stvari, ali su se čudili da ovakva osobe, koje su ljudi, više vole one stvari koje vode ka mudrosti nego mudrost samu; i da takvi treba da vide da utapati um u takve stvari, i ne uzdizati ga iznad njih, da to znači zatamniti i oslepiti ga /um/.

8629. Neki duh koji se uspinjao iz niže zemlje, dođe mi, i reče da je bio čuo šta sam govorio ostalim duhovima, ali da nije razumeo skoro ništa o onome što je bilo rečeno o duhovnom životu i svetlosti. Bio je upitan da li želi da nešto nauči o tim stvarima. Reče da nije došao s tom namerom; iz čega se moglo zaključiti da nije

želeo. On je biopreko svake mere tupav. Anđeli rekoše da je ovaj čovek, za života na svetu, bio jedan od onih koji su bili slavljani sa svoje učenosti. Bilo mu je hladno, što se jasno videlo po njegovom disanju (*afflatus*), što je bio znak samo prirodne svetlosti (lumen), a ne duhovne svetlosti; tako da pomoću nauka on nije otvorio, nego je zatvorio put nebeske svetlosti ka sebi.

8630. Stanovnici zemlje Jupiter stiču inteligenciju drugačije nego stanovnici naše zemlje, a osim toga, po svom životu drugačije su naravi, stoga ne mogu da budu s njima zajedno, nego kada se ovi približe, oni beže od njih ili ih teraju. Postoje sfere, koje se nazivaju duhovnim sferama, koje neprekidno zrače (emaniraju) iz svakoga društva. Ove sfere potiču od delovanja osećanja, a otuda I misli, pa su stoga one sam život. (O sferama, vidi br. 1048,1053,1316,1504,1505,1508,1510-1519,7454,8063). Sva se udruživanja u drugom životu ostvaruju u skladu sa sferama; oni koji se slažu, ti se povezuju u skladu sa slaganjem; oni koji se ne slažu, odbijaju se u skladu sa neslaganjem. Svaka oblast u Velikom Čoveku, kojoj korespondira neki ud ili organ u ljudskom telu, ima svoju sferu različitu od sfere bilo koje druge oblasti; otuda uzajamno povezivanje onih koji pripadaju istoj oblasti, a razdvajanje onih koji pripadaju nekoj drugoj /oblasti/. Duhovi I anđeli koji su sa zemlje Jupiter, odnose ne u Velikom Čoveku na *Misaonu Imaginaciju*, pa stoga na aktivno stanje unutrašnjih delova; dok se duhovi s naše zemlje odnose na različite funkcije spoljašnjih delova tela, u koje, kada žele da vladaju, *Misaonal Imaginacija* ne može da utiče (da se uliva); otuda neprijateljstvo između ovih sfera.

8631. Koliko je jasno opažanje duhova sa Jupitera o duhovnim stvarima, mogao sam videti po tome kako ni pretstavljaju kako je Gospod, kojega ono nazivaju Jedini Gospod, obraćao izokrenuta osećanja u dobra /osećanja/. Pretstavili su intelektualni um u lepoj formi, dodajući mu delovanje forme koja odgovara osećanju; a zatim su pokazali kako Gospod obraća ono što je izokrenuto u dobro, što su učinili na način koji se ne može opisati rečima, ali tako vešto da su ih anđeli pohvalili. Tu su bili prisutni neki učeni /duhovi/ s naše zemlje, koje su utopili svoje Intelektualno u znanstvene termine, I koji su se prepirali mnogo o formi, supstanciji, materijalnom I imaterijalnom, I slično, bez primene ovakvih stvari na

bilo šta; ovi /učeni duhovi s naše zemlje/ nisu bili u stanju ni da razumeju ovu pretstavu.

8632.Razovarao sam s duhovima s te zemlje o Gospodu, da On ne pričinja zlo nikome, još manje kažnjava nekoga. Ovi duhovi, budući među prisutnim, u početku nisu bili voljni da ovo priznaju, verujući da kazne dolaze od Gospoda. Ali kad im je bilo rečeno da ni njihovi anđeli, kada su kod čoveka s njihove zemlje, ne kažnjavaju, niti govore grubo, nego samo dopuštaju duhovima koji kažnjavaju (kastigatorima), koji su oprisutni, da to urade; I pošt anđeli ne kažnjavaju, kako onda da Gospod kažnjava, On koji je samo dobro, I koji vlada anđelima – kada su ovo čuli, tada su priznali, I potvrdili jasnm glasom, da Gospod ne kažnjava nikoga, I da ne nanosi zlo nikome, niti govori grubo nikome. (O anđelima I duhovima koji kažnjavaju / kastigatorima/ među stanovnicima Jupitera, vidi br. 7802-7805,7810).

8633.Što se tiče dalje života onih s te zemlje, bio sam obavešten od njihovih duhova da oni ne drže do učenosti, niti da se staraju za ono što stvara umetnost; isto tako, da kod njih nema praznika (*festosdies*), nego da svakoga jutra kod sunčanog izlaska I svake večeri kod zalaska, održavaju bogoslužjenje Jednom Jedinom Gospodu u svojim šatorima, I da tada pevaju himne / pesme hvale/.

8634.O stanovnicima I duhovima zemlje Jupiter nastaviće se na kraju sledećeg poglavlja.

EXODUS (Knjiga Izlaska).

POGLAVLJE OSAMNAESTO.

Doktrina (Nauk) o Ljubavi prema Bližnjemu.

8635. Niko ne može da se nanovo rodi ako ne zna ono što se odnosi na novi život, to jest, na duhovni život. Stvari koje se odnose na novi, ili duhovni život, su istine koje treba verovati, I dobra koja treba činiti; prve pripadaju veri, a druge ljubavi prema bližnjemu.

8636. Niko ne može znati ove stvari od samoga sebe, jer čovek shvata samo one stvari koje su očigledne njegovim čulima; iz ovih stvari on stiže svetlo (*lumen*) koja se naziva prirodnom svetlošću, u kojoj može da vidi samo ono što pripada ovome svetu I sebi, a ne one stvari koje pripadaju nebu I Bogu; ove mora da nauči iz otkrivenja.

8637. Kao, na primer, da je Gospod, koji je Bog od večnosti, došao na svet da bi spasio ljudski rod; da On ima svu moć u nebu I na zemlji; da je sve što pripada veri I ljubavi prema bližnjemu, od Njega; da postoji nebo, I da postoji pakao; da će čovek živeti večno, u nebu ako je činio dobro, u paklu ako je činio zlo.

8638. Ove I mnoge druge su stvari vere, koje čovek koji se rađa nanovo, treba da zna; jer onaj koji ih zna, može da ih drži u mislima (da ih misli), I u volji (da ih hoće), I na posletku I da ih čini, te da tako stekne novi život.

8639. Kao, na primer, onaj ko ne zna da je Gospod Spasitelj ljudskoga roda, taj ne može da veruje u Njega, da Ga obožava, da Ga voli, I da tako čini dobro Njega radi. Onaj ko ne zna da je sve dobro od Njega, ne može da misli da je njegova vlastita pravda I njegvo spasenje od Njega, još manje može da hoće da tako I bude; na taj način, on ne može da živi od Njega. Oni koji ne znaju da postoji pakao, I da postoji nebo, niti da postoji večni život, ne mogu ni da misle o životu neba, niti mogu da se pripreme da ga prime, a tako je I u drugim stvarima.

8640. Iz svega ovoga može se videti kakav je život preporođene osobe, da je to život vere; tako isto, da se /život vere/ ne može dati čoveku sve dok se ne dovede u stanje u kome može da prizna istine vere, I da onoliko koliko ih priznaje, da može da ih I hoće.

POGLAVLJE XVIII.

1. A Jetro svećenik Medijanski, tast Mojsijev, ču sve što učini Jehova Mojsiju I Izrailju narodu svojemu, kako izvede Jehova Izrailja iz Egipta.

2. I uze Jetro tast Mojsijev Seforu ženu Mojsijevu, koju bješe poslao natrag,

3. I dva sina njezina, od kojih jednome bješe ime Gersam, jer reče: tuđin sam u zemlji tuđoj,
4. A drugom bješe ime Eliezer, jer reče, Bog oca mojega bi mi u pomoći I ote me od mača Faraonova.
5. I pođe Jetro tast Mojsijev sa sinovima njegovijem u pustinju, gdje bješe u okolu pod gorom Božijom
6. I poruči Mojsiju: ja tast tvoj Jetro idem k tebi I žena tvoja I oba sina njezina s njom.
7. I Mojsije izide na susret tastu svojemu I pokloni mu se I cjeliva ga; I upitaše se za zdravlje, pa uđoše pod šator njegov.
8. I pripovjedi Mojsije tastu svojemu sve što učini Jehova Faraonu I Egipćanima radi Izrailja, I sve nevolje, koje ih nalaziše putem, I kako ih izbavi Jehova.
9. I radovaše se Jetro svemu dobru što učini Jehova Izrailju izbavivši ga iz ruke Egipatske;
10. I reče Jetro: blagosloven da je Jehova, koji vas izbavi iz ruke Egipatske I iz ruke Faraonove, koji izbavi narod iz ropstva Egipatskoga.
11. Sada vidim da je Jehova veći od svijeh bogova, jer čime se ponošahu onijem ih samijem nadvisi.
12. I uze Jetro tast Mojsijev I prinese Bogu žrtvu paljenicu I prinos; I dođe Aron I sve starješine Izrailjeve, I jedoše s tastom Mojsijevim pred Bogom.
13. A sutradan sjede Mojsije da sudi narodu; I stajaše narod pred Mojsijem od jutra do večeri.
14. A tast Mojsijev gledajući sve šta radi s narodom, reče: šta to radiš s narodom? za što sjediš sam, a vas narod stoji pred tobom od jutra do večeri?
15. A Mojsije reče tastu svojemu: jer dolazi narod k meni da pita Boga.

16. Kad imaju što među sobom, dolaze k meni, te im sudim I kazujem naredbe Božije, I zakone njegove.
17. A tast Mojsijev reče mu: nije dobro što radiš.
18. Umorićeš se I ti I narod koji je s tobom; jer je to teško za tebe, ne ćeš moći sam vršiti.
19. Nego poslušaj mene; ja ću te sjetovati, I Bog će biti s tobom; ti budi pred Bogom za narod, I stvari njihove javljaj Bogu;
20. I uči ih naredbama I zakonima njegovijem, I pokazuj im put kojim će ići I šta će raditi.
21. A iz svega naroda izberi ljude poštene, koji se boje Boga, ljude pravedne, koji mrze na mito, pa ih postavi nad njima za poglavare, tisućnike, stotnike, pedestnike I desetnike;
22. Oni neka sude narodu u svako doba; pa svaku stvar veliku neka javljaju tebi. a svaku stvar malu neka raspravljaju sami; tako će ti biti lakše kad I oni stanu nositi teret s tobom.
23. Ako to učiniš I Bog ti zapovjedi, možeš se održati, I sav će narod doći mirno na svoje mjesto.
24. I Mojsije poslušaj tasta svojega, I učini sve što reče.
25. I izabra Mojsije iz svega Izrailja ljude poštene, I postavi ih za poglavare nad narodom, tisućnike, stotnike, pedestnike I desetnike.
26. Koji suđahu narodu u svako doba, a stvari teške javljahu Mojsiju, a male stvari raspravljahu sami.
27. Poslije otpusti Mojsije tasta svojega, koji se vrati u svoju zemlju.

SADRŽAJ.

8641. Predmet o kome se govori u ovome poglavlju su istine u uzastopnom redu od Prve do poslednje, da su one postavljene u red kroz Božansko Dobro. Istina u prvom stepenu pretstavljena je Mojsijem; istine iz nje u uzastopnom redu, starešinama, tisućnicima, stotinicima, pedetnicima I desetnicima. A Dobro Božansko, preko kojega je sve postavljeno uzastopnim redom, pretstavljena je Jetrom, Mojsijevim tastom.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8642. Stihovi 1-5. *1. A Jetro svećenik Medijanski, tast Mojsijev, ču sve što učini Jehova Mojsiju I Izrailju narodu svojemu, kako izvede Jehova Izrailja iz Egipta. 2. I uze Jetro tast Mojsijev Seforu ženu Mojsijevu, koju bješe poslao natrag, 3. I dva sina njezina, od kojih jednome bješe ime Gersam, jer reče: tuđin sam u zemlji tuđoj, 4. A drugom bješe ime Eliezer, jer reče, Bog oca mojega bi mi u pomoći I ote me od mača Faraonova. 5. I pođe Jetro tast Mojsijev sa sinovima njegovijem u pustinju, gdje bješe u okolu pod gorom Božijom (1.)* A Jetro svećenik Medijanski, označava Božansko Dobro; *tast Mojsijev*, označava od kojega je dobro povezano s Istinom Božanskom; *ču sve što učini Jehova Mojsiju I Izrailju narodu svojemu*, označava opažanjeh stvari koje su učinjene za one koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu; *kako izvede Jehova Izrailja iz Egipta*, označava da ih je Gospod izbavio od napadanja; *(2.) I uze Jetro tast Mojsijev Seforu ženu Mojsijevu*, označava dobro od Božanskog povezano s Istinom Božanskom; *koju bješe poslao natrag*, označava razdvajanje tako daleko u odnosu na stanje onih koji su u duhovnoj crkvi. *(3.) I dva sina njezina*, označava dobra od istine; *od kojih jednome bješe ime Gersam, jer reče: tuđin sam u zemlji tuđoj*, označava osobinu dobra od istine onih koji su izvan crkve *(4.)*. *A drugom bješe ime Eliezer*, označava kakvo je dobro od istine onih koji su unutar crkve; *jer reče, Bog oca mojega bi mi u pomoći*, označava Gospodovu milost I prisutnost u crkvi; *I ote me od mača Faraonova*, označava oslobađanje od obmane onih koji napadaju; *(5.) I pođe Jetro tast Mojsijev*, označava Božansko Dobro; *sa sinovima njegovijem*, označava dobra od istine; *I njegova žena*, označava dobro spojeno s Istinom Božanskom; *Mojsiju u*

pustinju, označava povezivanje u stanju pre preporoda kada dolazi do iskušenja; *gdje bješe u okolu (utaboren) pod gorom Božijom*, označava blizu dobru od istine.

8643. (Stih 1.) *I Jetro svećenik Medijanski*. Da ovo označava Božansko Dobro, vidi se iz reprezentacije *Jetra, svećenika Medijanskog*, što je dobro crkve koja je u istini od prostoga dobra (vidi br. 7015), ovde, međutim, on označava Božansko Dobro, iz razloga što Mojsije, čiji je Jetro bio tast, pretstavlja Božansku Istinu; jer kada zet pretstavlja istinu, tada tast pretstavlja dobro višega stepena, jer je on otac njegove žene; da je Božansko Dobro ovde pretstavljeno *Jetroom*, je stoga što je predmet u ovome poglavlju o kome se govori stavljanje u red istina kod čoveka duhovne crkve, a što izvodi Božansko Dobro pomoću Božanske istine, jer je svako postavljanje u red od dobra preko istine. Ovo se postavljanje u red istina kod čoveka duhovne crkve. a ono se izvodi onda kada počne da postupa ne više od istine, nego od dobra; jer ovo je drugo stanje, do kojega dolazi posle izdržanih iskušenja. Jer kada postupa od istine, tada je iskušavan, kako bi se istine kod njega povrdile; a kada se ove potvrde, tada ih Gospod postavlja u red; a kada se postave u red, tada ulazi u drugo stanje, a to je stanje kada hoće istine I kada I tvori, preko čega on postaju deo života, I nazivaju se dobrima. O ovome postavljanju u red govori se u onome što sledi.

8644. *Tast Mojsijev*. Da ovo označava iz čega je dobro povezano s Istinom Božanskom, vidi se iz značenja *tasta*, što je dobro od kojega je dobro od kojega je reprezentacija *Mojsija*, što je Istina Božanska (br. 6752,6771,7010,7014,7382). Da *tast* označava dobro od kojega je dobro povezano s istinom, je stoga što *žena* označava dobro onda kada čovek (muškarac, *vir*) označava istinu (br. 2517,4510,4823). Stoga što se u onome što sledi govori o povezivanju Božanskog Dobra s Božanskom Istinom, tako da otuda dolazi do postavljanja u red, stoga do toga može doći kod čoveka crkve, pa treba da se zna da između Božanskog Dobra I Božanske Istine postoji razlikovanje u tome što je Božansko Dobro u Gospodu, dok je Božanska Istina od Gospoda. Ovo je /slučaj/ kao sa suncem I svetlošću koja je od njega; vatra je u suncu, a svetlost je od sunca; u svetlosti nema vatre nego topline. Gospod je u drugom životu Sunce, a isto tako On je I toplina. Tamo u Suncu, koje je od Njega, je Božanska vatra, što je Božansko Dobro Božanske

Ljubavi. Od toga Sunca je Božanska svetlost, koja je Božanska Istina od Božanskog Dobra. U ovoj Božanskoj Istini je Božansko Dobro, ali ne onakvo kakvo je u Suncu, jer je prilagođeno za primanje u nebu; jer da se ne prilagodi da bi bilo primljeno, nebo ne bi moglo postojati, jer nijedan anđeo ne bi mogao da izdrži plamen od Božanske Ljubavi; on bi izgoreo u trenutku, isto kao što bi čovek izgoreo kada bi ga plamen sunca sveta zahvatio. Ali kako se Božansko Dobro Gospodove Božanske Ljubavi prilagođava radi primanja, ne može niko znati, čak ni anđeli u nebu, jer je to prilagođavanje Beskonačnoga konačnom; beskonačno je takvo da prevazilazi svaku konačnu inteligenciju, I to toliko da kada konačni razum želi da upravi svoju intuiciju u tome pravcu, on pada kao što neko padne u dubinu morskou I tamo nestane. (Da Dobro Božanske Ljubavi, I da je Sunce tamo Božansko Dobro Božanske Ljubavi, I da je ta svetlost iz njega Božanska istina, od koje je inteligencija, vidi br. 1053,1521-1533,7171,7174,7270,8197).

8645. *Ču sve što Bog učini Mojsiju I Izrailju narodu svojemu.* Da ovo označava opažanje onih stvari koje su učinjene za one koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu, vidi se iz značenja *čuti*, naime, sve što je Bog učinio, što je opažanje (vidi br. 5017,8361); iz značenja *sve što Bog učini*, što su stvari koje je učinilo Božansko; I iz reprezentacije *Izrailja*, koji je ovde Mojsije I narod za koji su te stvari učinjene, a što su oni koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu (br. 6426,6687,7215,7223); jer Mojsije, zajedno s narodom pretstavlja to carstvo, Mojsije glavu, a narod stvari potčinjene glavi; na taj način Mojsije pretstavlja I Gospoda kao Božansku Istinu, jer iz ove je /nastalo/ duhovno carstvo.

8646. *Kako izvede Jehova Izrailja iz Egipta.* Da ovo označava da ih je Gospod izbavio od napadanja, vidi se iz značenja *izvesti*, što je izbaviti; iz reprezentacije *Izrailja*, što su oni koji pripadaju duhovnom carstvu (kao upravo gore, br. 8645); I iz značenja *Egipta*, što su napadanja pomoću obmana (br. 7278). Da *Egipat* označava napadanja, je stoga što se *Egipćanima I Faraonom* označavaju oni koji u drugom životu napadaju pomoću obmana one koji su u duhovnoj crkvi (br. 7097,7110,7126,7142,7220,7228,7317,8148).

8647. (Stih 2.) *I uzme Jetro tast Mojsijev Seforu ženu Mojsijevu.* Da ovo označava dobro od Božanskog povedzano s istinom Božanskom, vidi se iz reprezentacije

Jetroa, tasta Mojsijevog, što je Božansko Dobro od kojega je dobro povezano s istinom, ovde, a istinom Božanskom koja je predstavljena Mojsijem (o čemu gore, br. 8643,8644); I iz reprezentacije Sefore, žene Mojsijeve, što je Dobro Božansko. Jer brakovi predstavljaju povzivanje doba I istine; u nebeskoj crkvi muž pregtstavlja dobro, a žena istinu iz toga /dobra/; ali u duhovnoj crkvi čovek (muškarac, vir) predstavlja dobro, jer se govori o duhovnom carstvu (br. 2617, 4510,4823,7022).

8648. *Koju bješe poslao natrag.* Da ovo označava ovakvo odvajanje na daljinu, u odnosu na stanje onih koji su u duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja *poslati natrag (otпустiti)*, što je odvajanje. Da se to odnosi na stanje onih koji su u duhovnoj crkvi, jer u u prvom stanju onih koji su u duhovnoj crkvi, dobro se ne pokazuje, nego samo istina. Kakav je ovo slučaj, može se videti iz onoga što je prethodno pokazano o dva stanja onih koji su u duhovnoj crkvi, naime, da u prvom stanju oni deluju od istine a ne od dobra, dok u drugom stanju oni deluju od dobra (iz dobra). U prvom stanju, kada deluju od istine a ne od dobra, dobro izgleda kao da je odsutno, te je kao žena koja je otpuštena (poslata natrag); ali u drugom stanju, kada postupaju od dobra, tada je dobro prisutno, I ono je kao žena koja je povezana sa svojim mužem (**vir**). Ovo je ono na šta se misli u unutrašnjem smislu pod *bješe poslao natrag* (posle *otpusta*). Dalje treba dase zna, da se ovo odnosi na opne koji sju u duhovnoj crkvi, jer je istina koja proizilazi od Gospoda, uvek povezana sa svojim dobrom; ali u prvom stanju, koje je pre preporoda, dobro se ne prima, nego istina, iako se I jedno I drugo uliva iz neba od Gospoda. U drugom stanju, međutim, koje dolazi posle preporoda, dobro se prima povezano s istinom. Ono što se dešava kod čoveka, opisuje se kao da se dešava kod Gospoda, sve to radi izgleda. Ovako je u mnogo slučajeva, kao na primer, da Gospod čini zlo, kažnjava, I baca u pakao. Ove se stvari pripisuju Gospodu jer tako izgleda, iako u stvari sve zlo koje se čoveku dešava, dolazi od njega samoga. U Reči ima mnogo ovakvih stvari, koje su jasne onome ko istražuje Pismo iz osećanja istine, I radi dobrog života, jer ga tada Gospod prosvetljava.

8649. (Stih 3.) *I dva sina njezina.* Da ovo označava dobra od istine, vidi se iz značenja *sinova*, što su istine (vidi br. 489,533,1147,3704,4257), ovde dobra od

istine, jer se nazivaju *ženini sinovi (njezini sinovi)*, što je jasno u izvornom jeziku, na sličan način kao I u šestom stihu koji sledi; otuda, pošto se *ženom* označava dobro povezano s istinom (br. 8647), to se *sinovima* označavaju dobra od istine. Dobra od istine su istine, koje su postale deo volje a otuda I života, I one čine novu volju kod čoveka koji pripada duhovnoj crkvi.

8650. *Od kojih jednom ime bješe Gersam, jer reče: tuđin sam u zemlji tuđoj.* Da ovo označava osobinu (kvalitet) dobra od istine kod onih koji su izvan crkve, vidi se iz značenja *imena, I nazvati imenom*, što je osobina (kvalitet) (vidi br. 144,145,3421,6674). Ova se osobina opisuje rečima koje Mojsije tada kaže, naime, *Bijah tuđin u zemlji tuđoj.* Da se ovim rečima označava dobro od istine kod onih izvan crkve, je stoga što se *tuđinom* označavaju oni koji su rođeni izvan crkve, ali su bili poučeni u stvarima crkve; a *zemljom tuđom* se označava /ono stanje/gde nema prave crkve, jer se *zemljom* označava crkva (br. 662,1067,4447,4545,5577), a *tuđom* se označava ono gde ima onoga što nije pravo; jer je Gospodova crkva razasuta po celom svetu, pa stoga I među Narodima (Neznabošcima) (br. 2049,2284,2589-2604). Da kad je Gersam rođen, I Mojsije je bio izvan svoje crkve, a kod onih koji su u dobru od proste istine, označeno je *Medijanitima*, može se videti, br. 6793-6796.

8651. (Stih 4.) *A drugome bješe ime Eliezer.* Da ovo označava osobinu dobra od istine kod onih koji su unutar crkve, vidi se iz značenja *imena, I nazvati imenom*, što je osobina (kvalitet) (vidi gore, br. 8650). Da označava osobinu dobra od istine, je stoga što se sa *dva sina* označavaju dobra od istine (vidi br. 8649). Da se osobinom ovoga dobra od istine pokazuje kakvi su oni koji su unutar crkve, jasno je iz reči koje je Mojsije rekao o ovome sinu kada je ovaj bio rođen, naime, *jer mi Bog ocamojega bi u pomoći, I izbavi me od mača Faraonovog*; I iz toga što se osobina dobra od istine označava *imenom prvog sina, Gersam*, a što označava osobinu onih koji su izvan crkva (br. 8650).

8652. *Bog oca mojega mi bi u pomoći.* Da ovo označava Gospodovu milost I prisustvo u crkvi, vidi se iz značenja *oca*, što je crkva u pogledu dobra (kao dobro) (vidi br. 5581), I Drevna Crkva (br. 6050.6075.6846); I *Boga oca mojega*, što je Božansko Drevne Crkve, koje je Gospod (br. 6846,6876,6884); I iz značenja

pomoći, kada se odnosi na Gospoda, što je milost; jer pomoć od Njega je milost, a isto tako I prisustvo; a ovo je osobito tako u crkvi, jer je tu Reč, a preko Reči i Gospodovo prisustvo.

8653. *I ote me od mača Faraonova.* Da ovo označava izbavljenje od onih koji napadaju, vidi se iz značenja *mača*, što je istina koja se bori, a u obrnutom smislu, obmana koja se bori I koja pustoši (vidi br. 2799,4499,6353,7102,8294); I iz reprezentacije *Faraona*, što su oni koji napadaju pravedne u drugom životu uz pomoć obmana (br. 7107,7110,7126,7228,8317).

8654. (Stih 5.) *I pođe (dođe) Jetro tast Mojsijev.* Da ovo označava Božansko Dobro, vidi se iz reprezentacije *Jetroa I Mojsija*, što je Božansko Dobro I Božanska Istina; I iz značenja *tasta* (o čemu gore, br. 8643,8644).

8655. *Sa sinovima njegovijem,* označava dobra od istine (vidi gore, br. 8649).

8656. *I ženom njegovom.* Da ovo označava dobro povezano s istinom Božanskom, vidi se iz reprezentacije Mojsijeve žene, što je dobro od Božanskog, povezano s Istinom Božanskom (o čemu gore, br. 8647).

8657. *K Mojsiju u pustinju.* Da ovo označava povezivanje u stanju pre preporoda, kada dolazi do iskušavanja, vidi se iz značenja *doći k Mojsiju*, što je povezivanje, naime, Božanskog Dobra pretstavljenig Jetroom s Božanskom Istinom pretstavljenm Mojsijem; I iz značenja *pustinje*, što je stanje prolaženja kroz iskušenja (vidi br. 6828, 8098), stoga stanje pre preporoda. Da postoje dva stanja u koja ulaze oni koji se preporučaju I koji postaju duhovna crkva; a kada su u prvom stanju, tada prolaze kroz iskušenja, vidi gore, br. 8643). Ranije se stanje opisuje stanjem sinova Izrailjevih u pustinji, a kasnije stanje njihovim stanjem u zemlji Hananskoj pod Još uom.

8658. *Gdje bješe u okolu (taboru) pod gorom Božijom.* Da ovo označava blizu dobra od istine, vidi se iz značenja *biti u okolu*, što je stavljanje u red istine I dobra crkve kod čoveka (vidi br. 8103kraj), 8130,8131,8155); I iz značenja *gore Božije*, što je dobro ljubavi (vidi br. 795,796,6435,8327), ovde dobra od istine, zato što se govori o dobru onih koji su u duhovnoj crkvi, a koji su pretstavljeni *sinovima*

Izrailjevim. Dobro koje imaju je dobro od istine; ovo dobro je isto tako I dobro ljubavi prema bližnjemu; stoga se I naziva *gorom Božijom*, jer *Bog* se kaže kada se govori o istini, a *Jehova* kada se govori o dobru (br. 2586,2769,2807,2822,3921,4202,7268,7873). Iz svega ovoga jasno je se sa *I on bješe u okolu pod gorom Božijom* označava stavljanje u red dobra I istine crkve blizu dobra od istine. Šta je ovime označeno, biće ukratko rečeno. Kada je čovek u prvom stanju, naime, kada postupa od istine a ne od dobra, to jest, od vere a ne od ljubavi prema bližnjemu, on je u stanju prolaženja kroz iskušenja. Ovime je postupno nošen ka drugom stanju, naime, da postupa od dobra, to jest, od ljubavi prema bližnjemu I njenog osećanja. Stoga kada dođe blizu ovoga stanja, za njega se kaže da je *u okolu pod gorom Božijom*, to jest, u dobru od kojega će kasnije postupati. Ovo se kaže zato što u onome što sledi, govoriće se o novom rasporedu, ili postavljanju u red istina kako bi se ušlo u to stanje, u koje čovek crkve ulazi posle izdržanih iskušenja, a pre nego li se Božanski zakon uspiše u u njegovo srce. U onome što prethodi, govori se o iskušenjima, a u onome što sledi, govori se o zakonu koji je proglašen sa Sinajske Gore. *Gora Sinajska* označava dobro u kome je istina.

8659. Stihovi 6,7. *6. I poruči Mojsiju: ja tast tvoj Jetro idem k tebi I žena tvoja I oba sina njezina s njom. 7. I Mojsije izide na susret tastu svojem u pokloni mu se I cjeliva ga; I upitaše se za zdravlje, pa uđoše pod šator njegov. (6.) I poruči Mojsiju, označava influks, a otuda I opažanje; ja tast tvoj Jetro idem k tebi I žena tvoja I oba sina njezina s njom, označava Božanska dobra u njihovom redu;(7.) I Mojsije izide na susret tastu svojem, označava primenjivanje Božanske Istine za Božansko Dobro; I pokloni mu se, označava prihvatanje; I cjeliva ga, označava povezivanje; I upitaše se za zdravlje, označava uzajamno Božansko stanje; pa uđoše pod šator njegov, označava svetost sjedinjavanja.*

8660. (*Stih 6.*) *I poruči (reče) Mojsiju.* Da ovo označava influks I opažanje, vidi se iz značenja *poručiti (reći)*, kada to ide od Božanskog Dobra ka Božanskoj Istini o postavljanju istina u red, što je influks; pa stoga što označava influks, to tako isto označava I opažanje, jer opažanje dolazi od influksa. (Da *reći* u odnosu na agenta

(onoga koji deluje) označava influks, a u odnosu na onoga koji prima, opažanje, vidi br. 5743.)

8661. *Ja tvoj tast Jetro idem k tebi I žena tvoja I oba sina njezina.* Da ovo označava Božanska dobra u njihovom redu, vidi se iz reprezentacije *Jetroa, tasta Mojsijevog*, što je Božansko Dobro (vidi br. 8643,8644); iz reprezentacije *Sefore, žene Mojsijeve*, što je dobro povezano s Istinom Božanskom (br. 8647); I iz reprezentacije *njezinih sinova*, što su dobra od istine (br. 8649-8651), stoga /označava/ dobra u njihovom redu. Dobra u njihovom redu su unutrašnja I spoljašnja dobra u uzastopnom redu u skladu sa stepenima (br. 3691,4154,5146,8603).

8662. (Stih 7.) *I Mojsije izide na susret tastu svojemu.* Da ovo označava primenjivanje Božanske Istina za Božansko Dobro, vidi se iz značnja *izići na susret*, što je primenjivanje (da *izići na susret* označava primenjivanje je stoga što ubrzo sledi da ga je celivao, čime se označava *povezanost, I primena koja prethodi povezivanju*; iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska (o kojoj gore, br. 8644); I iz reprezentacije *Jetroa*, koji je tast, a što je Božansko Dobro (o kojemu isto tako gore, br. 8643,8644).

8663. *I pokloni mu se.* Da ovo označava priznanje (pristanak), vidi se iz značenja *pokloniti se*, što je poniznost I potčinjenost (br. 2153,5682,7068), ali u ovom slučaju priznanje, jer se opisuje Istina Božanska u odnosu na Božansko Dobro.

8664. *I celiva ga.* Da ovo označava povezanost, vidi se iz značenja *celivati*, što je povezanost iz osećanja (vidi br. 3573,3574,5929,6260).

8665. *I upitaše se za zdravlje (upitaše, čovek svoga druga, za mir.)* Da ovo označava uzajamno Božansko nebesko stanje, vidi se iz značenja *pitaše za mir (zdravlje)*, što je udruživanje u pogledu Božanskog nebeskog stanja (o čemu niže); I iz značenja *čovek svoga druga* (jedan drugoga), što je uzajamno. Da *pitati za mir*, označava udruživanje u pogledu Božanskog nebeskog stanja, je stoga što u unutrašnjem smislu *pitati za mir* je pitati o životu, napretku I sreći; ali u najvišem smislu, gde se govori o Božanskom Dobru I Istini Božanskoj, *pitati za mir* označava udruživanje u pogledu Božanskog nebeskog stanja. Jer u najvišem smislu, mir

označava Gospoda, a stoga I stanje najdubljeg neba, gde su oni koji vole Gospoda, I koji su stoga u nevinosti; I oni su, iznad svih drugih, u miru, jer su u Gospodu; njihovo se stanje naziva Božanskim nebeskim. Otuda se *mirom* označava to stanje. (Šta *mir* označava u najvišem smislu, a šta u unutrašnjem smislu, vidi br. 3780,4681,5662,8455.)

8666. *I uđoše pod šator njegov.* Da ovo označava svetost sjedinjenja, vidi se iz značenja *šatora*, što je svetost ljubavi (vidi br. 414,1102,21452152,4128), stoga svetost sjedinjenja, jer ljubav je sjedinjavanje; otuda *ući pod šator* označava biti sjedinjen kroz svestu ljubav. U ovome se stihu govori o sjedinjavanju Božanskog Dobra s Istinom Božanskom; a pošto se svako sjedinjavanje izvodi prvo kroz influks od jednog u drugo, pa otuda kroz opažanje, zatim preko primena, potom priznavanjem, a najposle kroz povezivanje; stoga se prvo opisuje influks a otuda I opažanje (br. 8660), onda primenjivanje (br. 8662), pa priznavanje (br. 8663), posle toga povezivanje (br. 8664), I konačno sjedinjavanje kroz ljubav.

8667. Stihovi 8-11. *8. I pripovjedi Mojsije tastu svojemu sve što učini Jehova Faraonu I Egipćanima radi Izrailja, I sve nevolje, koje ih nalaziše putem, I kako ih izbavi Jehova.9. I radovaše se Jetro svemu dobru što učini Jehova Izrailju izbavivši ga iz ruke Egipatske;10. I reče Jetro: blagosloven da je Jehova, koji vas izbavi iz ruke Egipatske I iz ruke Faraonove, koji izbavi narod iz ropstva Egipatskoga.11. Sada vidim da je Jehova veći od svijeh bogova, jer čime se ponošahu onijem ih samijem nadvisi.(8.) I pripovjedi Mojsije tastu svojemu sve što učini Jehova Faraonu I Egipćanima, označava tada opažanje od Istine Božanske o moći Gospodovog Božanskog Ljudskog protivu onih koji su biliu obmanama I koji su napadali; radi Izrailja, označava za one koji su pripadali duhovnoj crkvi; I sve nevolje, koje ih nalaziše putem, označava trudove u iskušenjima; I kako ih izbavi Jehova, označava izbavljenje kroz Gospodovu Božansku pomoć; (9.) I radovaše se Jetro svemu dobru što učini Jehova Izrailju, označava stanje Božanskog Dobra kada sve stvari uspevaju; izbavivši ga iz ruke Egipatske, označava zbog izbavljenja od progonjenja od onih koji napadaju. (10.) I reče Jetro: blagosloven da je Jehova, označava Božansko Dobro; koji vas izbavi iz ruke Egipatske I iz ruke Faraonove, označava izbavljanje od progonjenja onih koji napadaju; koji izbavi narod iz*

ropstva Egipatskoga, označava milost prema onima koji su u dobru od istine I u istini od dobra.(11.) Sada vidim da je Jehova veći od svijeh bogova,označava Gospoda, da nema drugoga Boga osim Njega; jer čime se ponošahu onijem ih samijem nadvisi, označava iz razloga što su hteli da vladaju nad onima kojisu pripadali crkvi.

8668. (Stih 8.). *I pripovjedi Mojsije tastu svojemu sve što učini Jehova Faraonu I Egipćanima. Da ovo označava tadašnje opažanje od Istine Božanske o moći Gospodovog Božanskog Ljudskog protivu onih koji koji su bili u obmanama I koji su napadali, vidi se iz značenja *pripovijedi Mojsije*, što je opažanje od istine Božanske (da *pripovjediti* označava Istinu Božansku, br. 6752,6771,7010,7014,7382); iz reprezentacije *tasta Mojsijevog*, što je Božansko Dobro koje je dobro povezano s Istinom Božanskom (vidi br. 8643,8644); iz značenja *sve što je učinio Jehova*, što su one stvari koje su bile učinjene za sinove Izrailjeve u Egiptu, a kasnije I u pustinji; koje u unutrašnjem smislu govore o stvarima koje su učinjene za one koji su bili u Gospodovoj duhovnoj crkvi, a koji su bili držani u nižoj zemlji sve dok Gospod nije proslavio Ljudsko u Sebi; stoga se ovime označava opažanje o moći Gospodovog Božanskog Ljudskog (da su oni koji su pripadali Gospodovoj duhovnoj crkvi, bili držani u nižoj zemlji, I da su bili izbavljeni uz pomoć Gospodovog Božanskog Ljudskog, vidi br. 6854,7035,7091kraj,8099,8321); I iz reprezentacije Faraona I Egipćana, a što su oni koji su u obmanama I koji napadaju (7097,7107,7228,7317).*

8669. *Radi Izrailja.* Da ovo označava, za one koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi se iz reprezentacije *Izrailja*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi br. 6426,7215,7223).

8670. *I sve nevolje koje ih našahu putem.* Da ovo označava trud u iskušenjima, vidi se iz značenja *nevolje*, što je trud; da *nevolja* označava trud je stoga što se njome opisuju iskušenja, jer u ovima oni koji su iskušavani, trpe trudove boreći se protivu obmana I zala, kao što I anđeli trpe trudove održavajući ove u veri, I tako im dajući moć da pobeđuju; I iz značenja *koje ih nalažahu putem*, što se odnosi na iskušenja, naime, na trud, jer *putem* označava u pustinji, gde su podnosili iskušenja (o kojima gore).

8671. *I kako ih izbavi Jehova.* Da ovo označava izbavljenje uz Božansku pomoć Gospodovu, što se vidi iz značenja *izbaviti*, što je oslobađanje. (Da *Jehova* u Reči označava Gospoda, vidi br. 1343,1736, 6303,6905.)

8672. (Stih 9.) *I radovaše se Jetro svemu dobru što Jehova učini Izrailju.* Da ovo označava stanje Božanskog Dobra (vidi gore, br. 8643); iz značenja *radovaše se svemu dobru*, kada se to odnosi na Božansko Dobro koje je pretstavljeno Jetroom, a što je stanje ovoga dobra; jer se stanje Božanskoga, kada se dobro čini nebu i tamošnjim anđelima, kao i crkvi i čoveku, ozražava u Reči sa *radost*; samo što je neshvatljivo kakva je ova radost, jer ona dolazi od beskonačnog. Da tako isto postoji beskrajna radost zbog primanja dobra od strane onih koji su u nebu i u crkvi, može se videti od Božanske Ljubavi, koja je beskonačna. Iz svega ovoga je jasno se sa *Jetro se radovaše svemu dobru koje Jehova učinilzrailju*, označav stanje Božanskog Dobra kada sve stvari idu dobro; jer se *Izrailjem* označavaju oni koji su bili u Gospodovom duhovnom carstvu i duhovnoj crkvi (8669), kod kojih su sve stvari išle dobro, jer su bili izbavljeni od napadanja, a kasnije su pobeđivali u iskušenjima, kao što je gore opisano.

8673. *Izbavivši ga iz ruke Egipatske (Egipćana).* Da ovo označava da je to bilo zbog izbavljenja od ruženja onih koji su napadali, vidi se iz značenja *izbaviti*, što je oslobađanje (vidi gore, br.8671); i iz reprezentacije *Egipćana*, što su oni koji napadali obmanama (br. 8668).

8674. (Stih 10.) *I Jetro reče: blagosloven da je Jehova.* Da ovo označava da je sve dobro od Gospoda, vidi se iz značenja *blagosloven da je Jehova*, što je da je sve dobro od Gospoda (vidi br. 1096,1422,3140; da *Jehova* označava Gospoda, vidi gore, br. 8671.) Da *da je blagosloven Jehova* označava da je sve dobro od Gospoda, je zato što kod čoveka, blagoslov se odnosi na sve dobro večnog života, to jest, na dobro ljubavi ka Gospodu i ka bližnjemu (br. 3106,4981); ova dobra sačinjavaju kod čoveka večni život.

8675. *Koji vas izbavi iz ruke Egipatke i iz ruke Faraonove.* Da ovo označava izbavljenje od ruženja napadača, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8671,8673).

8676. *Koji izbavi narod Svoj od ropstva Egipatskoga.* Da ovo označava milost prema onima koji su u dobru od istine I u istini od dobra, vidi se iz značenja *izbaviti*, što je oslobađanje (vidi upravo gore, br. 8675); iz značenja *Egipćana*, što su oni koji napadaju obmanama (br. 8668); I iz reprezentacije *Izrailja*, koji su ovde *narod Jehovin*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (br. 8645), stoga su to oni koji su u dobru od istine I u istini od dobra (br. 7957,8234). Da je to po Gospodovoj milosti, je stoga što se kaže, *da je blagosloven Jehova koji izbavi*; a sa *da je blagosloven Jehova*, što označava se da je svo dobro od Njega, od Njegove Božanske Ljubavi (br. 8674). Božanska Ljubav od koje čovek koji je u nevolji, ima dobro, je milost, jer je čovek po sebi samom čisto je zlo I u paklu je.

8677. (Stih 11.) *Sada vidim da je Jehova veći od svih bogova.* Da ovo označava Gospoda, da nema drugoga pored Njega, vidi se iz onoga što je rečeno I pokazano gore (br. 7401,7444,7544,7598,7636,8274).

8678. *Jer čim se ponošahu onijem ih samim nadvisi.* Da ovo označava iz razloga što su naporom I silom vladali nad onima koji pripadaju crkvi, vidi se iz značenja *biti ponosan (ohol)*, što je napor I sila da se vlada (o čemu niže); I iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, a to su oni nadkojima su se ponašali ponosno (oholo), a koji su pripadali duhovnoj crkvi (vidi gore, br. 8645). Da *biti ponosan (ohol)* označava napor I silu da se vlada je stoga što su ovaj napor I sila u ponosu (oholosti), jer ponos je u tome da se voli sebe više nego drugoga, I da se postavlja ispred drugih, I želi da nad njima vlada; a oni koji ovo žele, ti preziru druge u upoređenju sa sobom, a pored toga, iz mržnje I osvete, ove progone one koji više vole nekoga drugoga nego ove /koji ih progone/, I koji im se ne klanjaju. Ljubav prema sebi, koja je ponos /oholost/, je takva, da koliko joj se popuste uzde, srlja napred, I povećava se sa svakim korakom, dok na kraju ne poželi za zamenu I Boga. Takvi su svo oni koji su u paklu. Da su takvi, opažase po njihovom naporu otamo, kao I iz njihove gorke mržnje jednih protivu drugih zbog želje za vladanjem. Ovaj napor je ono što Gospod potiskuje, a što je označeno *zmijinom glavom koju će sjemeženino gaziti* (br. 257). Ovakvi su označeni I *Luciferom* kod *Isaije: Kako pade s neba, zvijezdo danice, kćeri zorina? kako se obori na zemlju koji si gazio narode? A govorio si u srcu svome: izaćiću na nebo, više zvijezda Božijih podignuću prijestol*

svoj, I sješću na gori zbornoj na strani sjevernoj. I izaći ću u visine nad oblake, izjednočiću se s Višnjim. A ti se u pakao svrže, u dubinu grobnu. ...A ti se izbaci iz groba svojega, kao gadna grana, kao haljina pobijenih, mačem pobodenijeh, koji slaze u jamu kamenu, kao pogažen strv (XIV.12-15,19). Da ponos srca, a to je ljubav prema sebi, odbija od sebe Božansko, I udaljava nebo od sebe, može se jasno videti po stanju primanja Božanskog I neba, a to je ljubav prema bližnjemu, I poniznost prem Bogu. Onoliko koliko se čovek ponizi pred Gospodom, I koliko može da voli bližnjega kao sebe, kao što se radi u nebu, I više od sebe, toliko prma Božansko, I toliko je u nebu. Otuda je jasno u kakvom su stanju oni koji vole sebe više nego bližnjega, I koji s *ponosom* (oholo) s njim postupaju, to jest, koji su u ljubavi prema sebi; naime, da su oni u stanju koje je suprotno nebu I Božanskom, stoga u stnju u kojemu su pakleni /duhovi/ (Vidi šta je rečeno I pokazano o ljubavi prema sebi, br. 2041,2045,8318,8487).

8679. Stih 12. *I uze Jetro tast Mojsijev I prinese Bogu žrtvu paljenicu i prinos; I dođe Aron I sve starješine Izrailjeve, I jedoše s tastom Mojsijevim pred Bogom.* (Stih 12.) *I Jetro tast Mojsijev uze I prinese Bogu žrtvu paljenicui prinos, označava bogoštovanje od dobra ljubavi I istina vere; I dođe Aron I sve starješine Izrailjeve, označava stvari crkve koje su primarne (glavne); I jedoše s tastom Mojsijevim pred Bogom, označava usvajanje ovih stvari od Božanskog Dobra.*

8680. (Stih 12.) *I uze Jetro tast Mojsijev I prinese Bogu žrtvu paljenicu I prinos.* Da ovo označava bogoštovanje od dobra ljubavi I od istina vere, vidi se iz značenja *žrtve paljenice I prinosa*, što pretstavlja nebeske I duhovne stvari koje pripadaju unutrašnjem bogoštovanju; cela žrtva paljenica pretstavlja nebeske stvari; a pronosi pretstavljaju duhovne stvari, to jest, stvari istine vere (vidi br. 922,923,1823,2805,2830,6905). Da cele žrtve paljenice pretstavljaju stvari koje pripadaju dobru ljubavi, a prinosi one koje pripadaju istini vere, vidi se iz toga kako su ustanovljene; naime, da se cela žrtva paljenica sažeže (sagori), meso I krv; ali od prinosa, meso se jelo, što se može videti iz onoga što je rečeno u *Levitskoj I.do V.*; u *Brojevima XXVIII*; kao I u *Zak. Ponovljenim*, gde su ove reči: *I prinese žrtve svoje paljenice, meso I krv, na oltaru Jehove Boga svojega; krv pak od drugih žrtava tvojih neka se prolije na oltaru Jehove Boga tvojega, a meso jedi (XII.27).* Da

su ne dve stvari bile pretstavljene celom žrtvom paljenicom I *prinosima*, bilo je stoga što su cele žrtve paljenice I pronosi pretstavljali celo bogoštovanje Boga u opšte (br. 923,6905); a bogoštvanje Boga u opše zasnovano je na ljubavi I veri, jer bez ovih nema bogoštovanja, nego samo obreda, kao što je to kod spoljašnjeg čovek bez unutrašnjeg, stoga bez života.

8681. *I dođe Aron I sve starješine Izrailjske.* Da ovo označava glavne stvari crkve, vidi se iz reprezentacije *Arona*, što je istina doktrine (nauka) (vidi br. 6998,7009,7382); I iz reprezentacije *starješina Izrailjevih*, što su glavne stvari crkve koje se slažu s dobrom (br. 6524,8578,8585); jer se *Izrailjem* označava crkva (br. 8645).

8682. *I jedoše (hljeb) s tastom Mojsijevim pred Bogom.* Da ovo označava usvajanje tih stvari od Božanskog Dobra, vidi se iz značenja *jesti*, što je usvajati (vidi br. 3168,3513,3596,4745); I iz značenja *hljeba*, što je dobro ljubavi (br. 2165,2177,3464,4211,4217,4735,5915); da to označava od Božanskog Dobra, označava se *njihovim jedenjem hljebapred Bogom*. Ovde se *hljebom (jelom)* označava svaka hrana koja se koristila, posebno meso žrtava; jer kada su se prinobile žrtve, njihovo meso se jelo pored oltara. (Da *hleb* označava svo bogoštovanja uopše, vidi br. 2165.); razlog da se meso žrava jelo, je stoga da bi postojala reprezentacija usvajanja nebeskoga dobra, kao I udruživanja kroz ljubav; jer je *meso žrtava*, koje su tada jeli, označavalo dobro ljubavi; stoga im je to bila sveta gozba (svetkovina). (Da *meso* označava dobro ljubavi, vidi br. 7850.) Iz svega ovoga se da se može videti šta je označeno onim što je Gospod rekao, da oni treba da jedu Njegovo telo (*Jovan* VI.53-56); a isto tako kad je ustanovio Svetu Večeru, da je *hleb* bio Njegovo telo (Mat. XXVI.26). Niko nikad ne bi nikada znao šta je ovim označeno osim ako zna da postoji unutrašnji smisao, I da u tome smislu nebeske I duhovne stvari treba razumeti umesto prirodnih stvari, I da prirodne stvari ovima korespondiraju, I da imaju značenja u skladu sa korespondencijama; bez toga niko ne bi znao zašto je ustanovljena Sveta Večera, I šta je sveto u hlebu, I zašto su telo I meso sveti, pored mnogih drugim stvari.

8683. Stihovi 13-16. *13. A sjutradan sjede Mojsije da sudi narodu; I stajaše narod pred Mojsijem od jutra do večeri.14. A tast Mojsijev gledajući sve šta radi s*

*narodom, reče: šta to radiš s narodom? za što sjediš sam, a vas narod stoji pred tobom od jutra do večeri?*15. *A Mojsije reče tastu svojemu: jer dolazi narod k meni da pita Boga.*16. *Kad imaju što među sobom, dolaze k meni, te im sudim I kazujem naredbe Božije, I zakone njegove.*(13.) *A sjutradan, označava ono što je večito; sjede Mojsije da sudi narodu, označava raspoređivanje Istine Božanske kod onih koji su bili u duhovnoj crkvi u stanju pre nego je /istina/ bila od dobra ; I stajaše narod pred Mojsijem, označava poslušnost u to vreme od Istine Božanske; od jutra do večeri, da je /poslušnost/ bila unutrašnja i spoljašnja u svakom stanju u to vreme; (14.) A tast Mojsijev gledajući sve šta radi s narodom, označava svemoć Božanskog Dobra; reče: šta to radiš s narodom? (šta je ova riječ koju činiš s narodom), za što sjediš sam, označava da je to bilo bez influksa istine od dobra iz nekog drugog izvora; a vas narod stoji pred tobom od jutra do večeri?, označava da su tada oni iz duhovne crkve imaju sve od volje, u svakom stanju. (15.) A Mojsije reče tastu svojemu, označava uzajamnost u odgovoru; : jer dolazi narod k meni da pita Boga, označava da oni hoće i postupaju,uzimjući u obzir samo šta kaže Reč. (16.) Kad imaju što (reč) među sobom,označava u svemu što se dešava; dolaze k meni, označava da se sve raspoređuje prema otkrivenoj istini ; te im sudim I kazujem naredbe Božije, I zakone njegove, označava da su tada poučavani šta je istinito a šta dobro.*

8684. (Stih 13.) *A sjutradan.* Da ovo označava ono što je večno, vidi se iz značenja sjutradan, ili sutra, što je ono što je večno (br. 3998).

8685.*Sjede Mojsije da sudi narodu.* Da ovo označava raspoređivanje Istine Božanske kod onih koji su bili u duhovnoj crkvi u stanju pre nego li je /istina/ bila od dobra, vidi se iz rprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska koja proizilazi neposredno od Gospoda (vidibr. 7010,7382); iz značenja *suditi*, što je raspoređivati; da *suditi* ovde označava raspoređivanje, je stoga što Istina Božanska nikoga ne sudi, nego utiče I raspoređuje da se može primiti /Istina Božanska/; kasnije, zbog primanja, dolazi do suđenja u skladu sa zakonima reda; da se to označava sudom Gospodovim (*Mat. XXV.31 do kraja; Jovan V. 22,26,27,30; IX.39*); da je ovo označeno, vidi se iz Gospodovih reči kada kaže da *On nikome ne sudi* (*Jovan III.17-21; VIII.15;XII.47,48*); I iz reprezentacije *Izrailja*,

koji je ovde *narod*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi gore, br. 8645). Iz svega ovoga jasno je da *Mojsijesede da sudi narodu*, označava raspoređivanje Istine Božanske koja proizilazi neposredno od Gospoda kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi. Da označava stanje pre nego je /istina/ postala od dobra (pre nego počne da potiče od dobra), vidi se iz onoga što sledi. Jer kod čoveka koji se preporuča I postaje crkva, postoje dva stanja; u prvom stanju on deluje od istine (postupa vođen istinom), u drugom od dobra (o čemu vidi br. 851,8648,8658). U oba stanja, čovek je vođen od Gospoda; ali u prvom stanju neposrednim influksom, a u drugom, influksom kako neposrednim tako I posrednim. (O infuksu dobra I istine od Gospoda, neposrednom I posrednom, vidi br. 6472-6478,6982,6985,6996,7270.) Neposredni je influks pretstavljen *Mojsijem koji sudi narodu sam*; a influks neposredni I posredni, *starešinama* nad tisućama, stotinama, pedesetinama I desetinama, koji su izabrani, koji su trebali da sude u malim predmetima, a da šalju Mojsiju veće (očemu u onome što sledi). Ali ovo su tajne koje malo ko može razumeti, osim onaj koji je u prosvetljenju od Gospoda, a preko prosvetljenja, u opažanju. Ova dva influksa, kao I njihovi učinci, mogu se opisati, ali ne ulaze sasvim u misao ako nema opažanja iz neba; a opažanje iz neba se ne daje osim onima koji su u ljubavi prema istini radi istine od dobra, pa čak ni tada, osim kada su u ljubavi prema istini od pravoga dobra.

8686. *Stajaše Mojsije pred narodom.* Da ovo označava poslušnost u to vreme, od Istine Božanske (kao upravo gore, br. 8685), otuda *stajatipred njim*, označava postupati prema Istini Božanskoj I očekivati odgovor otuda, I postupati u skladu s njom, to jest, biti poslušan. Ovim se stvarima u unutrašnjem smislu opisuje prvo stanje, u kome je čovek koji se preporuča vođen od Gospoda preko istine; a istina preko koje se vodi, je Reč, jer je to Istina Božanska.

8687. *Od jutra do večeri.* Da ovo označava /poslušnost/ unutrašnju I spoljašnju u svakom stanju /u to vreme/, vidi se iz značenja *jutra Ivečeri*, što su duhovna stanja, koja slede jedna druge kao stanja u svetu, naime, kao jutro, podne, večer, noć, I opet jutro. (Da ova vremena korespondiraju stanjima u drugom životu, vidi br. 572,5962,6110,8426.) Da oni označavaju unutrašnju I spoljašnju /poslušnost/, jer u drugom životu oni su u unutrašnjem dobru I istini kada su u stanju jutra

tamo, to jest, u stanju koje korespondira vremenu jutra, a u spoljašnjem dobru I istini kada su u stanju večeri tamo; jer kada su u stanju večeri, oni su u stanju prirodnog uživanja; ali kada su u stanju jutra, oni su u duhovnom uživanju (vidi br. 8431,8452).

8688. (*Stih 14.*) *A tast Mojsijev gledajući sve što radi s narodom.* Da ovo označava svemoć Božanskog Dobra, vidi se iz značenja *gledajući svešto radi*, kada se kaže o Božanskom Dobru, koje je pretstavljeno *Jetroom, tastom Mojsijevim*, što je svemoć; jer u unutrašnjem smislu *vidjeti* označava razumeti I opažati (vidi br. 2150,2325,2807,5400); ali u najvišem smislu, gde se govori o Gospodu, označava predviđanje I providanje (br. 2637,2839,3854,3863); otuda *gledajući sve što radi* označava svemoć.

8689. I reče: *Što to radiš s narodom? Zašto sjediš sam?* Da ovo označava da je to bilo bez influksa istine od dobra iz nekog drugog izvora, vidi se iz značenja *sedeti sam*, kada se kaže o Istini Božanskoj koja proizilazi neposredno od Gospoda, koja je pretstavljena *Mojsijem*, što je influks od Njega samoga, a ne u isto vreme I iz nekog drugog izvora. Kakav je ovo slučaj, može se videti iz onoga što je gore rečeno, br. 8685.)

8690. *A vas narod stoji pred tobom od jutra do večeri.* Da ovo označava da oni koji su bili u duhovnoj crkvi, da su tada imali sve od volje (što pripada volji), u svakom stanju, vidi se iz reprezentacije *Izrailja*, koji je ovde *narod*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi gore, br. 8686), a pošto označava poslušnost, to pripada volji, jer poslušnost dolazi od volje, ali je to volja da se tvori istina zbog zapovesti, a ne iz osećanja, koja je volja poslušnost; I iz značenja *odjutra do večeri*, što je u svakom stanju, unutrašnjem I spoljašnjem (o kojem gore, br. 8687). Prvo stanju, u kojemu je čovek pre nego se preporodi, je ono o čemu se ovde govori, što je u tome da čini dobro iz poslušnosti, a još ne iz osećanja; ali ovo dobro je istina koju tvori, jer se čini po zapovesti, dakle još uvek pod prinudom, a ne slobodno. On je tvori slobodno onda kada je tvori iz osećanja, jer sve što se uliva iz osećanja, što dolazi od ljubavi, slobodno je. Kada je čovek u prethodnom stanju, tada Gospod utiče I vodi neposredno; ali neposredni influks od Gospoda ne ulazi u opažanje, jer nije u najdubljem čovekovom, dok neposredni I u isto vrem posredni

influks od Gospoda ulazi u opažanje, I daje osećanje, jer on nijesamo u čovekovom najdubljem, nego I u srednjem I u poslednjem. O ovome poslednjem stanju govori se u onome što sledi u ovome poglavlju; prethodno stanje /se razmatra/ u onome što sledi u ovome poglavlju; prethodno u ovim stihovima, gde se kaže o Mojsiju da je sudio narodu sam (vidi šta je rečeno gore, br. 8685).

8691. (Stih 15.) *A Mojsije reče tastu svojemu.* Da ovo označava uzajamnost u odgovoru, vidi se iz značenja *reči*, što je ovde odgovor, jer Mojsije odovara svome tastu. Da to označava uzajamnost, je stoga što se *Mojsijem* pretstavlja Božanska Istina povezana I ujedinjena sa Božanskim Dobrom (br. 8664,8666); a kada dođe do povezivanja I sjedinjavanja, tada postoji uzajamnost, jer dobro deluje a istina reaguje (odgovara); reagovanje je uzajamnost koja je u odgovoru. Tako je u opšte u slučaju s dobrom I istinom kod čoveka u kome su povezani (istina I dobro).

8692. *Jer dolazi narod k meni da pita Boga.* Da ovo označava da oni hoće I deluju samo tako što uzimaju u obzir šta Reč kaže, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska, stoga Reč (br. 5922,623,6752); I iz značenja *naroda koji dolazi da pita Boga*, što je primati savet iz Božijeg diktata, šta treba da hoće I da čine.

8693. (Stih 16.) *Kad imaju nešto (reč) među sobom.* Da ovo označava u svemu što se dešava, vidi se iz značenja *reči*, a što je stvar koja se dešava. Da označava *u svemu*, je stoga što je narod dolazio samo njemu, pa stoga označava da je Istina Božanska pitana za savet (konsultovana) u svakom predmetu (u svemu).

8694. *Dolaze k meni, te im kazujem (sudim po).* Da ovo označava da su tada /stvari/ raspoređene prema otkrivenoj istini, vidi se iz značenja *dolaziti k njemu*, kada se kaže o Istini Božanskoj, koja je pretstavljena *Mojsijem*, što znači pitati za savet šta da se hoće (želi) I čini (vidi gore, br. 8692); I iz značenja *da im kazujem (sudim)*, što je raspoređivanje među istinama. (Da *suditi* označava sređivati, vidi gore, br. 8685.) Da je to iz otkrivene istine, to sledi, jer se kaže da je *narod dolazio k njemuda pita Boga*, amalo niže, *da im kazujem naredbe I zakone Božije*. Da se otkrivenjem misli na prosvetljenje kada se čita Reč I opažanje u to vreme; jer oni koji su u dobru I koji žele istinu tako primaju pouku iz Reči; međutim, oni koji nisu u dobru, ne mogu da primaju pouku iz Reči, nego mogu samo da se

utvrde u onim stvarima u kojima su bili poučeni u detinjstvu, bilo da je to bila istina ili obmana. Razlog da oni koji su u dobru imaju (primaju) otkrovenje, a oni koji nisu u dobru da ne primaju otkrovenje, je u tome što u unutrašnjm smislu, svaka i sve stvari u Reči govore o Gospodu i o Njegovom carstvu, a anđeli koji su kod čoveka, opažaju Reč u skladu s unutrašnjim smislom. Ovo se saopštava (komunicira) čoveku koji je u dobru, i koji čita Reč, i koji iz osećanja želi istinu, pa otuda prima prosvetljenje i opažanje. Jer kod onih koji su u dobru a otuda i u osećanju istine, Intelakulni deo je otvoren do u nebo, i njihovje um, to jest, njihov unutrašnji čovek, je u društvu anđela; ali drugačije je s onima koji nisu u dobru, pa stoga ne žele istinu iz osećanja dobra; ovima je nebo zatvoreno. Kakvo je otkrovenje koje imaju oni koji su u dobru a otuda i u osećanju istine, ne može se opisati. Ono nije vidljivo, ali nije ni sasvim skriveno; nego je to neko slaganje i podržavanje koje dolazi iz unutrašnje /uma/ da je nešto istinito, a ne- podržavanje ako nije istinito (prim. prev Ovde se govori u naslućivanju ili intuiciji). Kada postoji podržavanje, um se odmara i smiruje, i tada postoji potvrđivanje koje dolazi od vere. Uzrok da je ovako, je influks neba i od Gospoda; jer preko neba a od Gospoda, dobija se svetlost, koja okružuje i obasjava razum, što je oko unutrašnjeg vida. Stvari koje se tada pokazuju u svetlosti, su istine, jer ta svetlost je Istina Božanska koja proizlazi od Gospoda. Da je ova Božanska istina svetlost neba, bilo je često pokazano.

8695. *I kazujem im naredbe i zakone Božije.* Da ovo označava da su na taj način poučavani šta je istinito i šta je dobro, vidise iz značenja *kazujem im*, što je poučavanje; iz značenja *naredaba (sudova)*, što su istine (br. 2235,6397); i iz značenja *zakona*, što su istine od dobra. Da zakoni iznačavaju istine od dobra, je zato što u širokom smislu, *zakon* označava celu Reč, a u užem smislu istorijsku Reč, a u restriktivnom (suženom) smislu Reč je ono što je Mojsije napisao, a u najužem smislu to su deset zapovesti Dekaloga (Desetorečja); otuda pošto je Reč Božanska Istina koja proizilazi od Gospodovog Božanskog Dobra, *zakoni* označavaju istine od dobra. Istine od dobra su istine koje su od dobra, a u sebi samima one su dobra, jer vuku svoje postojanje /*existere*/ od dobra.

8696. Stihovi 17-23. 17. *A tast Mojsijev reče mu: nije dobro što radiš.* 18. *Umorićeš se I ti I narod koji je s tobom; jer je to teško za tebe, ne ćeš moći sam vršiti.* 19. *Nego poslušaj mene; ja ću te sjetovati, I Bog će biti s tobom; ti budi pred Bogom za narod, I stvari njihove javljaj Bogu;* 20. *I uči ih naredbama I zakonima njegovijem, I pokazuj im put kojim će ići I šta će raditi.* 21. *A iz svega naroda izberi ljude poštene, koji se boje Boga, ljude pravedne, koji mrze na mito, pa ih postavi nad njima za poglavare, tisućnike, stotnike, pedestnike I desetnike;* 22. *Oni neka sude narodu u svako doba; pa svaku stvar veliku neka javljaju tebi. a svaku stvar malu neka raspravljaju sami; tako će ti biti lakše kad I oni stanu nositi teret s tobom.* 23. *Ako to učiniš I Bog ti zapovjedi, možeš se održati, I sav će narod doći mirno na svoje mjesto.*(17.) *A tast Mojsijev reče mu, označava predviđanje; nije dobro što radiš, treba da dođe do promene;*(18.) *Umorićeš se I ti I narod koji je s tobom, označava da će istina, koja je bila posijana, nestati; jer je to teško za tebe, označava da to nije moguće, jer nije od reda; ne ćeš moći sam vršiti, označava bez influksa istine od Božanskog iz nekog drugog izvora.*(19.) *Nego poslušaj mene, označava slaganje sa jedinstvom (sjedinenjem); ja ću te sjetovati, I Bog će biti s tobom, označava da je to od Božanskog; ti budi pred Bogom za narod, označava istinu koja proizlazi neposredno od Gospoda; I stvari njihove javljaj Bogu, označava zauzimanje I posredovanje.* (20.) *I uči ih naredbama I zakonima njegovijem, označava da su spoljašnje I unutrašnja dobra I istine crkve od Istine koja proističe neposredno od Gospoda; I pokazuj im put kojim će ići, označava svetlost inteligencije I životiz toga; I šta će raditi, označava veru na delu.*(21.) *A iz svega naroda izberi, označava izbor potčinjenih istina; ljude poštene, koji se boje Boga, označava kod kojih se dobro od Božanskog može da se poveže; ljude pravedne, koji mrze na mito, označava one kod koji su istine čiste I bez svetskog cilja; pa ih postavi nad njima za poglavare, tisućnike, označava glavne istine koje su u prvom stepenu pod Istinom neposredno od Božanskog; stotnike, označava glavne istine u drugom stepenu; pedestnike, označava glavne istine u posrednim stvarima; I desetnike, označava glavne istine na trećem mestu;*(22.) *Oni neka sude narodu u svako doba, označava raspoređivanje na ovaj način neprekidno; pa svaku stvar veliku neka javljaju tebi, označava daje sve od Istine neposredno od Božanskog; a svaku stvar malu neka raspravljaju sami, označava izgled (privid) da su neke pojedinačne I posebne stvari iz drugog nekog izvora; tako će ti biti lakše kad I oni*

stanu nositi teret s tobom, označava funkcije I službe za njih;(23.) *Ako to učiniš I Bog ti zapovjedi*, označava da je ovo od Božanskog; *možeš se održati*, označava na taj način njihovo stanište kod njih; *I sav će narod doći mirno na svoje mjesto*, označava da će oni koji su u duhovnoj crkvi, biti tako u dobru, I biće vođeni od dobra.

8697. (Stih 17.) *I reče mu tast Mojsijev*. Da ovo označava predviđanje, vidi se iz značenja reći, kada se odnosi na Božansko Dobro koje je pretstavljeno Jetroom, Mojsijevim tastom, što je predviđenje (vidi I br. 5361,6196).

8698. *Nije dobro što radiš (Reč koji tvoriš nije dobra)*. Da ovo označava da mora doći do promene, vidi se iz onoga što sledi.

8699. (Stih 18.) *Umorićeš se I ti I ovaj narod s tobom*. Da ovo označava da će istina, koja je tako posejana, nestati, vidi se iz značenja *umorićeš se* (prim prev, *umoriti* u značenju umoriti ili ubiti), što značu postepeno se istrošiti, stoga I nestati. Da označava istinu koja je posejana, je stoga što se *Mojsijem* označava Istina od Božanskog, a narodom oni koji primaju. Kakav je slučaj s ovim stvarima, biće rečeno ukratko u onome što sledi.

8700. *Jer je to teško za tebe*. Da ovo označava da to nije moguće stoga što nije od reda, vidi se iz značenja teško (teška reč), što je da to nije moguće, vidi se iz onoga što prethodi, naime, da će se umoriti I on I njegov narod s njim, čime se označava da će posejana istina nestati; kao I iz onoga što sledi, naime, *jer je teško za tebe, ne ćeš moći 2 samsvršiti*, čime se označava nemogućnost osim ako dođe do promene. Da je nemoguće jer nije od reda (u skladu s redom), je stoga što u drugom životu sve je moguće što je od reda. Božanska Istina koja proističe od Gospoda, je ono što sačinjava red, I to je Red sam; otuda sve što je u skladu s redom, moguće je, a ono što nije u skladu s redom, nemoguće je. Da je ovako može se videti iz primera. U skladu je s redom da oni koji žive dobrim životom, da budu spaseni a oni koji žive zlim životom, da budu osuđeni ; stoga je nemoguće da oni koji su živeli dobrim životom budu poslani u pakao, I da oni kojisu su živeli zlim životom budu podignuti u nebo, sledstveno da je nemoguće da oni koji su u paklu, da se po samoj milosti Gospodovoj izvedu (iz pakla) I pripuste u nebo, I da tako

budu spaseni; jer se svako spasava na taj način što prima Gospodovu milost dok je na svetu. Oni koji je prime tada, ti su u Gospodovoj milosti u drugom životu, jer I tada su u stanju da je primaju I tamo. Dati je drugima, I svakome po svojoj volji, pod uslovom da imaju veru I da stoga veruju da su očišćeni od greha, **3** nemoguće je, jer je to protivno redu, to jest, protivno Božanskom, koje je Red. U skladu sa redom je da se vera I ljubav usađuju u slobodi a ne pod prisilom, I da vera I ljubav prema bližnjemu, koji su usađeni u slobodu, ostanu; ali ne ako su usađeni pod prisilom. Razlog je to da stvari usađene u slobodi ,ulaze u osećanje, pa tako u čovekovu volju, pa se tako usvoje, a ne usađuju se pod prinudom. Sledstveno, zato što je čovek rođen u zlu, to je nemoguće za njega da se spasi, osim ako mu se dozvoli da čini zlo, I tuda se se udupre zlu. Kada se iz ove slobode odupire zlu od sebe, tada se usađuju dobro I istina od Gospoda; otuda on ima slobodu da prima stvari koje pripadaju veri I ljubavi prema **4** bližnjemu, jer sloboda dolazi od osećanja. Otuda je jasno da je nemoguće prisiliti čoveka da bude spasen: kada bi ovo bilo moguće, svi ljudi na svetu bili bi spaseni. U skladu je s redom da se svi u drugom životu udružuju prema životu koji su stekli za sebe u svetu, zli sa zlima, a dobri s dobrima; jer je nemoguće da zli I dobri budu zajedno; otuda nije moguće ni onima koji su u zlu da budu u dobru, jer su dobro I zlo suprotnosti, I jedno razara drugo. Otuda je isto tako jasno da nije moguće onima koji su u paklu da budu spaseni; oni koji su u paklu I koji se muče, pripisuju muke Božanskom, govoreći da Božansko može da ukloni muke ako hoće, jer je On svemoguć; nego da On nije voljan, pa da je stoga On odgovoran /za njihove muke/; jer kažu da onaj ko može a ne će, da je on uzrok. Ali nemoguće je odstraniti ove muke, jer je to protivno redu; jer kada bi se odstranile, zli bi ustali protivu dobrih, I potčinili bi same anđele, I razorili nebo. A Božansko hoće samo dobro, naime, sreću dobrih a /hoće/one /muke/samo kao način da se uspore I da se u isto vreme poprave zli. Pošto je to cilj, cilj Božanske Ljubavi I Milosti same, nije moguće ukloniti muke od onih koji su u paklu. Iz ovih se primera vidi da je nemoguće ono što je protivno redu, iako to može izgledati moguće onima koji ne znaju tajne neba.

8701. *Ne ćeš moći sam svršiti.* Da ovo označava, bez influksa istine od dobra iz drugog izvora, vidi se iz značenjamoći *sam* (*činiti sam*), kada se kaže o Istini Božanskoj pretstavljenoj *Mojsijem*, što je influks istine iz nje same, a ne u isto

vreme I iz drugog izvora. Kako stoji taj slučaj, može se videti iz onoga što je rečeno gore (br. 8685) o neposrednom influksu Istine Božanske, I o posrednom a u isto vreme posrednom influksu, naime, da je influks Istine Božanske neposredan u prvom stanju čoveka kada se preporađa, ali da je influks posredan u drugom stanju (fazi), to jest, onda kada je preporođen. Kada je influks neposredan, Gospod doista utiče s dobrom I istinom, iako se dobro tada ne opaža, nego istina; stoga je tada vođen istinom, to jest, ne dobrom. Ali kada je influks u isto vreme I posredan, tada se dobro opaža, jer je **2** posredni influks u čovekovo spoljašnje čulno; otuda to, da je tada čovek vođen od Gospod preko dobra. U opšte treba da se zna da čovek nije preporođen sve dok ne postupa od osećanja dobra; jer on tada hoće dobro, I oseća blaženstvo I sreću čineći ga. A kada je u tome stanju, njegov je život tada život dobra, I on je u nebu, jer dobro vlada svuda u nebu; međutim, istina vere vodi čoveka ka dobru, stoga u nebo, ali ne čini da je još prisutan u nebu. Da je ovako, je stoga što u drugom životu sva se udruživanja izvode u skladu sa životom volje, a ne u skladu sa životom razuma; jer tamo gde je volja, tamo je I razum, ali ne obrnuto; tako je u nebu, a tako je I u paklu. Oni koji su u zlu (koji su zli), ne šalju se u pakao sve dok nisu u zlu svoga života, jer kada su u ovome, tada su I u obmaie njihovog zla; na sličan način, oni koji su u dobru (koji su dobri), oni su u nebu u istini njihovog dobra. (prim.prev. u istini koja se slaže s njihovim dobrom, to jest, koja je povezana s njihovim dobrom). U drugom životu svi se dovode u takvo stanje da imaju jedan um, to jest, da hoće isto što I misle, a ne obrnuto, naime, da hoće onako kao što ne misle, to jest, da hoće drugačije nego što misle. A u svetu je drugačije, naime, čovek može da misli drugačije, čak I da razume drugačije nego što hoće; ali ovo je tako da bi se mogao popraviti (reformisati), naime, da može da razume šta je dobro iako hoće zlo, I tako da preko svoga razuma može da se vodi da hoće dobro; ali u drugom životu svako je vođen prema svojoj volji koju je stekao u svetu.

8702. (Stih 19.) *Nego poslušaj mene (Sada čuj moj glas)*. Da ovo označava slaganje zbog jedinstva, vidi se iz značenja *čuj glas*, što je poslušnost, a ovde slaganje, jer se kaže o Jetrou, kojim je pretstavljeno Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom pretstavljenom Mojsijem (da su ujedinjeni, vidi br. 8666); otuda se sa *čuj moj glas* označava slaganje koje dolazi od jedinstva. Poznato je da kada se dobro I

istina povežu, postoji slaganje u svakoj I svim stvarima, naime, dobra s istinom, I istine s dobrom. Razlog je to što dobro pripada istini, a istina dobru, pa su tako ove dve /stvari/ jedno; jer ono što dobro hoće, istina potvrđuje; I ono što istina opaža kao istinu, dobro hoće, I zajedno čine. Slučaj je sličan s dobrom I istinom kao s voljom I razumom; ono što volja hoće I voli, razum misli I potvrđuje, I obratno. Daje slučaj sličan s dobrom I istinom kao što je s voljom I razumom, je stoga što dobro pripada volji, a istina razumu. U takvom su stanju oni koje Gospod vodi preko dobra (o čemu upravo gore, br. 8701).

8703. *Ja ću te sjetovati, I Bog će biti s tobom.* Da ovo označava da je to od Božanskog, vidi se iz značenja *sjetovati*, kada to čini Božansko Dobro pretstavljeno Jetroom, što je Božansko odredilo, stoga ono što je od Božanskog; I iz značenja *I Bog će biti s tobom*, što je biti (postojati) od Božanskog. Ali *od Božanskog* kao što je označeno sa *sjetovati*, odnosi se

na Božansko Dobro koje je pretstavljeno Jetroom; dok *od Božanskog* koje je označeno sa *Bog će biti s tobom*, odnosi se na Božansku Istinu koja je pretstavljena Mojsijem.

8704. *I ti budi pred Bogom za narod.* Da ovo označava Istinu koja proizilazi neposredno od Gospoda, vidi se iz značenja *biti pred Bogom za narod*, kada se kaže o Božanskoj Istini pretstavljenoj *Mojsijem*, koja je najbliža s Gospodom, jer proizilazi neposredno od Njega. Šta ovo sve obuhvata, biće jasno iz onoga što sledi.

8705. *I stvari (reči) njihove javljaj Bogu.* Da ovo označava posredovanje I zagovaranje, vidi se iz značenja *javljeti riječi Bogu*, kada se kaže o Božanskoj Istini, što je posredovati kod Božanskog Samog I zagovarati (zauzimati se), jer onaj ko posreduje I ko zagovara, dojavljuje predmete Onome ko donosi pomoć. Posredovanje I zagovaranje pripada Božanskoj Istini, jer ova je najbliža sa Božanskim Dobrom, koje je Gospod Sam. Da je Božanska istina najbliža sa Božanskim Dobrom, koje je Gospod, je stoga što proističe neposredno od Njega. Pošto se pružila prilika, ovde će se reći kakav je slučaj s Gospodovim posredovanjem I zauzimanjem. Oni koji veruju da postoje tri Osobe koje

sačinjavaju Božansko, I koje su zajedno nazvane jedan Bog, nemaju druge ideje osim od iz slova Reči o posredovanju I zagovaranju (zauzimanju), a to je da Gospod sedi na desnu ruku Svog Oca I razgovara sNjim kao čovek sa čovekom, **2** I koji donosi molbe (molitve) ljudi k Ocu, I zauzima se Njega radi, jer On je trpeo na krstu za ljudski rod, kako bi On (Otac) oprostio I smilovao se. Takva je ideja kakvu svaka jednostavna (prosta) osoba stiče iz smisla slova Reči. Ali treba znati da je smisao slova u skladu s razumevanjem prostih ljudi, kako bi se uveli u unutrašnje istine same; jer prosti ne mogu da imaju drugu ideju o nebeskom carstvu osim kao o nekom zemaljskom carstvu, niti neku drugu ideju o Ocu osim o nekom caru na zemlji, a o Gospodu kao o carevom sinu koji je naslednik carstva. Da prosti imaju ovakvu ideju, vrlo se jasno vidi po Gospodovim apostolima o Njegovom carstvu; jer su u početku verovali, kao I ostali Jevreji, da je Gospod, jer je bio Mesija, trebao da bude najveći car na zemlji, I da treba da njih uzdigne u slavi iznad svih ostalih nacija I naroda u celome svetu. Ali kad su čuli od Gospoda Samoga daNjegovo carstvo nije na zemlji, nego u nebu, onda su pak mislili da je Njegovo carstvo u nebu sasvim kao carstvo na zemlji; stoga su Jakov I Jovan molili da jedan bude na Njegovu desnu a drugi na Njegovu levu ruku, a ostali su se apostoli , koji su I sami želeli da budu veliki u tome carstvu, ljutili I raspravljali među sobom koji će tamo da bude najveći; a pošto je takva ideja prijanjala uz njih I nije mogla da se iskoreni, Gospod im je rekao da će oni sedeti na dvanaest prestola sudeći dvanaest plemena Izrailjevih (vidi Marko X.37,41;Luka XXII.24,30; Mateja XIX.28); ali oni nisu tada znali da na šta je Gospod **3** mislio pod *dvanaest prestola I pod dvanaestplemena, I pod suđenjem*. Iz svega ovoga se sada vidi kakva je ideja o Gospodovom posredovanju I zauzimanju kod Oca, i odakle je potekla. Ali onaj ko zna unutrašnje stvari Reči ima sasvim drugačiji pojam o Gospodovom posredovanju I zauzimanju (zagovaranju) , naime, da se on ne zauzima kao sin kod oca na zemlji, nego kao Gospod svemira sa Sobom, I kao Bog po Sebi, jer Otaci On su ne dva nego jedan, kao što Ona sam naučava (Jovan VI.8-11). On je naziva Posrednikom I Zagovaračem, jer se pod Sinom misli na Božansku Istinu, a pod Ocem na Božansko Dobro (vidi br. 2803,2813,3704), a posredovanje se izvodi Božanskom Istinom, jer se preko nje može prići Božanskom Dobru; jer se Božanskom Dobru ne može približiti, jer je ono kao vatra sunca, dok se može /prići/ Božanskoj Istini, jer je ona kao svetlost od njega /sunca/, koja daje pristup I

prohod čovekovome vidu, koji dolazi od vere (br. 8644); otuda može da se vidi šta je posredovanje zagovaranje. Treba ustvrditi, međutim, otkuda to da se Gospod Sam, koji je Božansko Dobro Samo I samo Sunce neba, naziva *Posrednikom I Zagovaračem kod Oca*. 4 Gospod, kada je bio u svetu, a pre nego se savim proslavio, bio je Božanska Istina; otuda je tada postojalo posredovanje , I On je zagovarao kod Oca, to jest, kod Božanskog Dobra Samog u pogledu Ljudskog., I tada se On nazivao Posrednikom I Zagovaračem zbog što niko ne može da misli o Božanskom Samom ako nema pretstavu o ideji o Božanskom Čoveku; a još manje se može bilo ko povezati preko ljubavi sa Božanskim samim osim preko ovakve ideje. Ako neko misli o Božanskom Samom bez ideje Božanskog Čoveka, on misli neodređeno, a ideja koja nije određene, nije ideja; ili on preuzme ideju Božanskog od vidljivg svemira koji je bez kraja, ili koji ima svoj ciju zatamnjenju, koja se ideja povezuje s idejom onih koji se klanjaju prirodi; ona isto tako ppada u u prirodu, I nestaje. Otuda je jasno da ne možeda postoji nikakvo spajanje sa Božanskim preko vere, ili kroz ljubav. Svako povezivaje zahteva predmet (objekt), a povezivanje se ostvaruje u skladu sa kvalitetom predmeta. Otuda se Gospod kao Božansko Ljudsko naziva Posrednikom I Zagovarače, ali on posreduje I zagovara kod Sebe. Da se Božansko samo ne može obuhvati nijednom idejom, vidi se iz Gospodovih reči kod Jovana: *Niko nika nije vidio Boga; samo jedino.rođeni Sin, koji je na grudima Oca, On ga objavi (I.18). Nikad ne čuste glas Očev, niti Ga vidjeste (V.37)*. Uprkos toga, što je značajno, svi oni koji misle od sebe ili od tela o Bogu, o Njemu misle neodređeno, to jest, bez ijedne određene ideje; dok oni koji misle o Bogu ne od sebe samih I od tela (po telu), nego od duha, misle o Njemu na određen način, to jest, oni sebi pretavljaju ideju Božanskog pod ljudskom oblikom. Tako anđeli u nebu misle o Božanskom, I tako su mudraci mislili, kojima se, kada se pokazivalo Božansko samo, ono se pokazivalo kao Božanski Čovek; jer Božansko koje prolazi kroz nebo je Božanski Čovek, jer je razlog je nebo Veliki Čovek, kao što je bilo pokazano na kraju mnogih poglavlja. Iz svega ovoga se vidi da kakav ja kvalitet inteligentnih u svetu, a kakav je kvalitet inteligentnih u nebu, naime, da inteligentniu svetu odstranjuju od sebe ideju ljudskog. Otuda to da između njihovih umova I Božanskog, nema posredoanja, pa su otuda u mrklome mraku; ali inteligentni neba imaju ideju Božanskog u Ljudskom; stoga njima je Gospod Posrednik, pa stoga u njihovim umovima ima svetlosti.

8706. (Stih 20.) *I uči ih naredbama I zakonima njegovijem.* Da ovo označava da su spoljašnja I unutrašnje dobra I istine od Istine neposredno od Gospoda, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, za koga se kaže da treba na uči, što je Istina koja proizilazi neposredno od Gospoda (vidi br. 7010,7382); iz značenja *naredaba*, što su spoljašnja dobra I istine crkve (br. 3382,8362); I iz značenja *zakona*, što su unutrašnja dobra I istine crkve (br. 8695.)

8707. *I pokazuje im put kojim će ići.* Da ovo označava svetlost inteligencije, I život od nje, vidi se iz značenja *puta*, što se odnosi na razumevanje istine (vidi br. 627,2333), ovde u unutrašnjem stepenu, jer se odnosi na razumevanje koje čovek crkve stiče od influksa Istine od Gospoda, od kojega nema opažanja istine, nego svetlosti koja daje moć razumevanja. S ovom svetlošću je kao I sa svetlošću očnoga vida; da bi oko videlo predmete, mora da postoji svetlo od kojega je opšte rasvetljenje. U ovome svetlo oko vidii raspoznaje predmete, I na njega utiče lepota I priyatnost u skladu sa redom. Slučaj je sličan vidu unutrašnjeg oka, koji je razum; da bio oko videlo, mora da postoji svetlost od koje je opšte prosvetljenje, u kojoj se pokazuju predmeti koji su stvari inteligencije I mudrosti. Ova je svetlost od Božanske Istine koja proizilazi neposredno od Gospoda (vidi br. 8644kraj). Predmeti pretstavljeni u ovoj svetlosti izgledaju lepi I prijatni u skladu s njihovim slaganjem s dobrom koje svaki /čovek/ ima. I iz značenja *puta kojim će ići*, to jest, u svetlosti, što je život iz nje. (Da u unutrašnjem smislu *ići* označava život, vidi br. 3335,4882,5493,8420).

8708. *I šta će raditi.* Da ovo označava veru u činu, vidi se iz značenja *šta će raditi (delo koje mora da čine)*, što je delovanje, ovde delovanje od svetla inteligencije, stoga od vere, jer je vera od Gospoda u svetlosti inteligencije (o kojoj gore, br, 8707). U srazmeri u kojoj čovek prima istine koje pripadaju veri, toliko ulazi u istine I uzdiže se u nebo; ali do primanja ne dolazi samo preko istina vere koje se priznaju, nego preko priznavanja koje spojeno sa životom; to jest, onoliko koliko su priznate u delu. Ovoje primanje ono što se naziva *delom koje treba da čine*.

8709. (Stih 21.) *I iz svega naroda izberi (vidi) ljude.* Da ovo označava izbor potčinjenih istina, vidi se iz značenja *videti*, što je ovde odabrati; I iz značenja *naroda*, što se odnosi na istine (vidi br. 1259,1260,3581,4619), ovde istina

potčinjenih Istii koja potiče neposredno od Božanskog koje je pretstavljeno Mojsijem (br. 7010); zato što su starešne, koje je treba da izabera, bile njemu potčinjene. (Da starešine označavaju potčinjene istine, videe se niže).

8710. *Ljude (viri) poštene (vrle), koji je boje Boga.* Da ovo označava s kojim bi se dobrom od Božanskog mogao povezati, vidi se iz značenja *ljudi poštenih* (vrljih), a to su oni koji imaju moć (vires) od istina koje su od dobra; jer se čovekom (*vir*) označava istina (br. 3134,5502), a sa *poštene (vrle)*, moć (*vires*) iz toga; I u izvornom jeziku moć se izražava istom rečju kao poštenje (vrlina) (prim. prev. treba uočiti da reči *moć*, I *vrlina*, *poštenje* imaju isto poreklo, I da se povezuju *sabiti čovek* (*vires – virtue, vrlina*). Da označava moć od istina *koje su od dobra*, je stoga što se kaže da ti ljudi treba da se *boje Boga*, I da oni koji se boje Boga, označavaju one koji su u dobru od Božanskog; jer *bojati se Boga* označava bogoštovanje od dobra vere, I od dobra ljubavi (br. 2826,5459).

8711. *Ljude pravedne (ljude od istine), koji mrze na mito (dobit).* Da ovo označava, da su istine čiste onda kada im ciljnije svet, vidi se iz značenja *ljudi pravednih (ljudi od istine)*, što su čiste istine; *ljudi odistine* označavaju čiste istine je zato što se *ljudima* označavaju istine (vidi br. 3134,5502), a *istinom*, vera, to jest, čiste istine; I iz značenja *mrzeti na mito*, što je odbojnost prema ubeđenjima koja potiču od obmane I zla, jer se sa *mrzeti* označava odbojnost, a *mitom* obmana I zlo koji ubeđuju I udaljavaju od istine I dobra. *Mitom* se u opšte označava sva obmana od zla koja izokreće sudove uma. Ovo se dešava kod onih kojima je cilj svet. Da *mito* označava svu obmanu od zla koja izokreće sudove uma I koja udaljava od istine I dobra, može videti svako ko razmišlja; a u ovome smislu *mito (dobit)* se često pominje u Reči (ako kod *Isaije XXXIII.15; LVI.11; kod Jer. VI.13; VIII.10:xxii.17; Kod Jez. XXII.27; XXXIII.31; kod Davida, Ps. CXIX.36*).

8712. *Pa ih postavi nad njima za poglavare.* Da ovo označava glavne (primarne) stvari koje su u prvom stupnju ispod Istine neposredno od Božanskog, vidi se iz značenjastarešina, što su glavne stvari (o kojima vidi br. 1482,2089,5044), ovde istine od dobra, jer su ove starešine bile pod Mojsijem, kojim je pretstavljena Istina Božanska koja proističe od Božanskog Dobra, to jest, od Gospoda; I iz značenja *tisuća*, što su oni koji su u prvom stupnju; jer se tisućama ozačava mnogo

ljudi, ili u apstraktnom smislu, mnogo stvari; isto tako, tamo gde ima mnogo stvari, ili gde ima onih koji su nad mnogima, pa su stoga u stupnju većeg dostojanstva nego oni koji su nad malim (brojem ljudi); ovde su to oni koji su u prvome stupnju, jer oni koji su u nižem stupnju, bili su poglavari nad stotinama, pesetinama, I desetinama. (Da u unutrašnjem slislu *tisuća* ne označava tisuću, nego mnogo ljudi ili mnogo stvari, vidi br. 2575.)

8713. Stotnike. Da ovo označava glavne istine u drugome stupnju, vidi se iz značenja *poglavara*, što su glavne stvari (kao upravo gore, br. 8712); I iz značenja *stotnika*, što su mnogo ljudi ili mnogo stvari, ali u drugom stupnju, označavaju one koji su u prvome stupnju. (Da *stotinu* označava mnogo, vidi br. 4400).

8714. Pedesetnike. Da ovo označava glavne posredne istine, vidi se iz značenja *poglavara*, što su glavne stvari (kao gore, br. 8712,8715); I iz značenja *pedesetnika*, što su posredne stvari, naime, između istina od dobra koje su u drugom stupnju, I onih koji su u trećem stupnju, što je označeno *starješinama nad stotinama* I *starješinama nad desetinama*. Da se pedesetnicima označavaju posredne stvari, je stoga što se sa *pedeset* označava I mnogi I nešto, kao I sa *pet* (da je označeno mnogo, vidi br. 5708,5956; da označava nešto, vidi br.4638,5291); otuda kada se imenuje pedeset između stotinu I deset, to označava posredne stvari. Posredne stvari su one koje prilaze s jedne a nastavljaju se s druge strane, na taj način su između onih koje su u posteriornom /položaju/ radi povezivanja.

8715. I desetnike. Da ovo označava glavne istine na trećem mestu, vidi se iz značenja *poglavara*, što su glavne stvari (kao gore); I iz značenja *desetnika*, koji su takođe mnogi, ali u manjem stupnju, jer su ispod stotnika (Da I *desetinci* ili *desetina* tako isto označavaju mnoge, vidi br. 3107,4638.) Da su *poglavari* postavljeni po redu nad tisućama , nad stotinama, I nad desetinama, pretstavljali mnoge stvari, apstraktno od brojeva, u prvom stupnju, u drugom, I u trećem, na sličan način kao I na drugim mestima u Reči; kao tamo gde je Gospod rekao o slugi koji je *dugovao deset tisuća talenata, I da mu je drugi sluga dugovao stotinugroša* (Matt. XVIII.24,28); na sličan način gde je govorio o *caru koji sesprema da se pobije s drugim carem, ne sjede li najprije I ne drži li vijeću može li s deset hiljada sesti onoga koji ide s dvadesethiljada?*(Luka XIV.31). Ba sličan način kod Jovana: I

vidjeh anđela gdje silazi s neba....i koji uhvati aždahu, staru zmiju koja je đavo I sotona, I sveza je na hiljadi godina.I u bezdan baci je, I zatvori je, I zapečati nad njom, da više ne prelašćuje naroda, dok se ne navrši hiljadu godina; I po tom treba da bude odriješena na malo vremena. ...A ostali mrtvaci ne oživješe, dokle se ne svrši hiljadu godina. Ovo je prvo uskrnuće (Otkr. 1-3,5).Ovde se sa tisuću ne označava tisuća, nego mnogo, bez ikakvog broja. Na sličan način kod Mojsija: Jehova pokazuje milost tisući pokoljenja (Izlazak XX.5,6; Zak. Ponovljeni V.9.10; VII.9; kao I u Jer. XXXII.18).Kod Davida: Riječ koju zapovijedi za hiljadu koljena (Psalam CV.8).Pašće pored tebe tisuća s desne strane tebi, a tebe se ne će dotaći (CIX.7).Hiljadu godina je pred Tobom kao jedan dan (XC.4). Slično je sa stotinu I sa deset, jer manji brojevi označavaju što I veći kada su proizvod množenja sa sličnim brojem (br. 5291,5335,5708,7973). (Da stotina I deset označavaju mnogo, vidi br. 3107,4400,4638-)

8716. (Stih 22.) *Oni neka sude narodu u svako doba.* Da ovo označava raspoređivanje u red neprekidno, vidi se iz značenja *suditi*, što je raspoređivanje istina (o čemu gore, br. 8685); I iz značenja *u svakodoba*, što je neprekidno.

8717. *A svaku stvar veliku neka javljaju tebi.* Da ovo označava da je sve od Istine neposredno od Božanskog, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina neposredno od Božanskog (vidi br. 7010,7382); da je sve od ovoga, označeno je sa *svaku veliku stvar da dojavljaju* njemu. Iz smisla slova izgleda kao da se sve mora dojavljivagti Božanskoj Istini; ali pošto sve potiče od Gospoda preko Istinekoja proizilazi od Njega, jer sve života je od Njega, stoga u unutrašnjem smislu to ne označava *ovoj istini*, nego *od nje*. Ovde je slučaj kao što je pokazano s influksom (br. 3721,5119,5259,6322), naime, da influks ne ide od spoljašnjeg ka unutrašnjem, nego od unutrašnjeg ka spoljašnjem. Razlog je to što je svako spoljašnje stvoreno da bi služilo unutrašnjem, kao instrumentalni uzroci služe svojim glavnim uzrocima, a prvisu uzroci mrtvi bez drugih. Treba znati da su stvari u unutrašnjem smislu raspoređene takakve kakve **2**su po sebi, a kako izgledaju u smislu slova. Činjenica je da pomoću Istine koja iz Njega proizilazi, Gospod vlada svim stvarima, sve do pojedinačnih, ne kao car u svetu, nego Bog u nebu I u svemiru. Car u svetu se brine sam za sveopštustvar, dok se kneževi I nastojnici

brinu za pojedinosti. Drugačiji je slučaj s Bogom, jer Bog vidi sve stvari, I zna sve stvari od večnosti, I provida sve stvari kroz večnost, I sve stvari drži u redu od Sebe. Otuda je jasno da Gospod vodi ne samo sveopštu brigu, nego I posebnu I pojedinačnu brigu za sve stvari, za razliku od cara u svetu. Njegovo raspoređivanje je kroz neposrednu Istinu Božansku od Sebe, kao I kroz posrednu preko neba; samo što je posrednoraspoređivanje kroz nebo, isto tako I kao I neposredno od Njega, jer ono što dolazi od neba, dolazi kroz nebo od Njega. Da je ovako, anđeli u nebu ne samo da znaju, nego to I opažaju u sebi samima, (Da Božansko raspoređuje ili da je Gospodovo providenje u3svim stvarima I u svakoj, čak I u najmanjim, iako to izgleda drugačije čoveku, vidi br.

4329,5122kraj,5904krj,6491.)No o ovome je predmetu teško čoveku da stvori neku ideju, a najmanje to mogu da to shvate oni koji se uzdaju samo u svoju pamet; jer oni sebi sve pripisuju što se okreće na dobro za njih, a ostalo pripisuju sreći ili sličaju, a malo njih to pripisuju Božanskom Providenju. Na taj način oni pripisuju ono što se dešva mrtvm uzrocima, a ne živim uzrocima. Kada se stvari srećno završe, oni doista kažu da je to od Boga, kao I da nema šta što nije od Njega; ali malo njih, a jedva da ikoji to veruje u srcu. Tako isto čine oni koji smatraju da su zadovoljstva samo u svetskim I telesnim stvarima, naime, u počastima I u bogatstvu, I koji veruju da su samo ovo Božanski blagoslovi; pa kada vide da mnogi među zlima obiluju u ovakvim stvarima, a ne tako I dobri, oni odbacuju iz svojih srca I poričuBožansko Providenje u pojedinačnm stvarima, ne uzimajući u obzir da Božansko providenje vodi ka sreći u večnosti, I da su ovakve stvari za kratko – kao što su relativno stvari ovoga sveta – koje Ghospod smatra samo kao sredstva za večne stvari. Stoga se Gospod brine I za dobre, koji primaju Njegovu milost na vreme, stvari koje vode sreći njihovog večnoga života . bogatsva I počasti za one koji za koje ovi nisu škodljivim a ne bogatstvo I počasti za one kojima bi to škodilo. Međutim, ovim poslednjim, On to daje u /pravo/ vreme, a umesto počasti I bogatstva, da im dade su setn s malo stvari, i da s njima budu više zadovoljni nego što bi bili s počastima I bogatstvom.

8718. *A svaku malu stvar neka raspravljaju sami.* Da ovo označava izgled (privid) da su neke posebne I pojedine stvari iz drugoga izvora, vidi se iz stvari koje su objašnjene upravo gore (br. 8717), naime, da se sa *svakom većom stvari koja se*

dojavljuje Mojsiju označava da je svaka I mala I pojedina stvar od Gospoda (prim. prev. pod Gospodovom kontrolom). Otuda sledi da je I mala stvar (mala riječ), to jest, posebne I pojedinačne stvari (*res*), da su od Njega. A da postoji izgled (da izgleda) da su iz nekog drugog izvora, biće pokazano niže.

8719. *I tako će biti lakše kad I oni stanu nositi teret sa tobom.* Da ovo označava da će funkcije I službe biti /prenesene/ na njih, što se vidi iz značenja *tako će biti lakše /tebi/*, što znači podeliti s njima; I iz značenja *nositi teret s tobom*, što je biti od pomoći. Da se ovim rečima označava da su neke funkcije I službe njima /dodeljene/, je stoga što Gospod čini svaku I sve stvari neposredno od Sebe, a posredno kroz nebo. Da On deluje posredno kroz nebo, nije stoga što je Njemu tamo potrebna pomoć, nego da bi oni /anđeli/ imali funkcije I službe, I tako bili korisni. Otuda to da njima izgleda da postupaju od sebe, ali u isto vreme imaju opažanje da to dolazi od Gospoda. Ove su stvari označene time što će *Mojsiju biti lakše*, I sa *poglavarima*, koji treba da sude u malim stvarima, I da tako *nose teret s njim*. (Da Gospod utiče ne samo neposredno, nego I posredno, I ne samo u prvim /stvarima/, nego I u posrednim I u poslednjim stvarima reda, vidi br. 6982,6985,6996,7004,7007.)

8720. (Stih 23.) *Ako to učiniš, I Bog ti zapovjedi.* Da ovo označava da je na taj način to od Božanskog, vidi se iz značenja *ako Bog zapovijedi daučiniš tu stvar (riječ)*, što znači kad je to na taj način od Božanskog.

8721. *Možeš se održati.* Da ovo označava da na taj način on ima stanište kod njih, vidi se iz značenjamožeš se održati, što je imati stanište kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi. Da je ovo označeno, jestoga što kad bi istina uticala od Božanskog samo neposredno, a ne I posredno preko neba, čoveka te crkve bi vodila samo istina, a ne I dobro, što se može videti iz onoga što je pokazano gore br. 8685,8701); jer ako ga ne vodi dobro, čovek ne može biti u nebu, pa stoga Gospod ne bi mogao imati stanište kod njega. Jer Gospodovo stanište kod čoveka je u dobru kod njega, a ne u istini, osim pomoću dobra.

8722. *I sav će narod doći mirno na svoje mjesto.* Da ovo označava da će tako oni koji pripadaju duhovnoj crkvi biti I u dobru, I da će biti vođeni dobrom, vidi se iz

značenjanaroda, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi, jer se *narodom* iznačavaju sinovi Izrailjevi, kojim se pretstavlja duhovna crkva; iz značenja doći na svoje mjesto, što je doći u stanje u koje će biti vođeni, a to je stanje dobra; jer oni koji su u duhovnoj crkvi, njih vodi istina ka dobru, a kada dođu do dobra, *tadadolaze na svoje mjesto.*(da *mjesto* označava stanje, vidi br, 2625,2837,5605,7381); I iz značenja *mira*, što je Božansko u dobru; jer u najvišem smislu, mir označava Gospoda, I otuda to da dobro utiče u najvećoj dubini, I ono jetamo *esse* sreće onih kojisu u dobru. Sve dok je čovek u istini, a još ne u dobru, on je u nemiru; ali kada je u dobru, on je u tišini, stoga u miru. To je ono što je označeno sa *I sav će narod doći mirno na svoje mjesto.* (Šta znači da Gospod vodi preko istine, a šta preko dobra, vidi br. 8516,8539,8648,8690,8701.)

8723. Stihovi 24-27. *24. I Mojsije poslušaj tasta svojega, I učini sve što reče. 25. I izabra Mojsije iz svega Izrailja ljude poštene, I postavi ih za poglavare nad narodom, tisućnike, stotnike, pedestnike I desetnike. 26. Koji suđahu narodu u svako doba, a stvari teške javljahu Mojsiju, a male stvari raspravljahu sami. 27. Poslije otpusti Mojsije tasta svojega, koji se vrati u svoju zemlju.(24.) I Mojsije poslušaj tasta svojega, I učini sve što reče, označava učinak koji je u skladu s postavljanjem u red Božanskog Dobra. (25.) I izabra Mojsije iz svega Izrailja ljude poštene, označava odabiranje istinas kojima se dobro može povezati, kod onih koji su pripadali duhovnoj crkvi; I postavi ih za poglavare nad narodom,označava influks u te istine; tisućnike, stotnike, pedestnike I desetnike, označava glavne istine koje su potčinjene uzastopnim redom Istini koja proističe neposredno od Božanskog.(26.) Koji suđahu narodu u svako doba, označava neprekidnu zavisnost od toga; a stvari teške javljahu Mojsiju,označava posredovanje I zagovaranje; a male stvari raspravljahu sami, označava izgled (privid) da su posebnosti I pojedinačne stvari iz drugog izvora. (27.) Poslije otpusti Mojsije tasta svojega, označava prilagođeno stanje Istine Božanske; koji se vrati u svoju zemlju, označava /prilagođavanje/ Božanskom Samom.*

8724. (Stih 24.) *I poslušaj Mojsije (glas) tasta svojega, I učini sve što reče.* Da ovo označava učinak koji je u skladu s postavljanjem u red Božanskog Dobra, vidi se bez objašnjavanja; Jer je Jetroom, tastom Mojsijevim, pretstavljeno Božansko

Dobro (vidi br. 8643), a Mojsijem Božanska Istina koja proističe od Božanskog Dobra (br. 8644). Božanska Istina koja proističe od Gospoda, ništa ne čini od sebe, nego od Božanskog Dobra koje je Božansko Samo; Jer Božansko Dobro je *Esse*, dok je Božanska Istina *Existere* iz onoga; pošto *Esse* mora da bude u *Existere* da bi ono bilo nešto, a otuda i da bi se moglo bilo šta učiniti. Kad je Gospod bio u svetu, bio je Božanska Istina, i tada je Božansko Dobro u Njemu bilo Otac; ali kada se proslavio, tada je On sam postao Božansko Dobro u pogledu Ljudskog. Božanska Istina, koja je tada proizašla od Njega, nazvana je Parakletom, ili Duhom Istine. Onaj ko zna ove dve tajne, on se prosvetljuje od Gospod dok čita Reč, i taj može da razume mnoge stvari koje je Gospod sam rekao o Ocui o Sebi, kao i o Parakletu, Duhu Istine, koje bi inače bile neshvatljive misterije; kao kod *Jovana: A Isusu odgovatrajući reče im: zaista, zaista vam kažem; sin ne može ništa činiti sam od sebe nego što vidi da otac čini; jer što on čini to i sin čini. Jer kao što otac ima život u sebi, tako daje i sinu da im živopt u sebi. Jer otac sina ljubi.. (V.19,26)*. Kod istoga *Jevanđeliste: Još ne bi Svetoga Duha, jer se Isus još ne proslavi (VII.39)*. Na drugome mestu: *nego vam ja istinu govorim: bolje je za vas da ja odem: jer ako ja ne odem, utješitelj (Paraklet) ne će doći k vama; ako li odem, poslaću vam ga. A kad on dođe, Duh istine, uputiće vas na svaku istinu; jer ne će od sebe govoriti, nego će govoriti što čuje, i javiće vam što će biti u pošljedak. I on će me proslaviti, jer će od mojega uzeti, i javiti vam (XVI. 7,13,14)*; i mnogi drugi odlomci na drugim mestima.

8725. (Stih 25.) *I izabra Mojsije ljude poštene iz svega Izrailja*. Da ovo označava odabiranje istina s kojima se dobro može povezati s onima koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja *ljudi poštenih*, što su istine s kojima se dobro može povezati (vidi gore, br. 8710); i iz reprezentacije *Izrailja*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o kojima gore, br, 8645). Kaže se, *odabiranje istina s kojima se dobro možepovezati*, jer ima istina koje se još ne mogu povezati , i istina koje mogu. Istine koje se mogu povezati, su istine potvrđene i koje su udružene s mnogim drugim, kao i s onima koje uživaju u intelektualnoj svetlosti; na ovaj način te istine ulaze u osećanje, koje čini da ih /čovjek/ hoće. Kada se ovo desi, tada se dobro povezuje s njima; jer hteti istine, i iz toga tvoriti ih, čini da one postanu dobro. Osim toga, treba znati se dobro ne spaja s istinom dok ove istine nisu

očišćene od obmana koje su od zla, I dok nemaju vezu sa svim istinama koje mora da budu istine vere kod onoga ko se preporuča. Anđeli od Gospoda jasno I uočljivo vide I opažaju povezivanje I čišćenje istina, ma koliko malo od toga čovek opaža to u sebi.

8726. *I postavi ih za poglavare nad narodom.* Da ovo označava influks u te istine, vidi se iz značenja *poštenih ljudi*, a koji su ovde oni koji su postavljeni glavarima nad narodom, što su istine s kojima se dobro može povezati (o čemu upravo gore, br. 8725); iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina neporedo od Božanskog (o čemu često gore); I iz značenja *postaviti ih za glavare*, što je uticati, pa stoga I dati osobinu, tako da Istina neposredno od Božanskog pomoću njih vodi čoveka crkve preko dobra. Kako ovo izgleda, može se videti iz onoga je prethodno pokazano, naime, da se čovek koji se preporuča, prvo vodi pomoću istine koja pripada veri; a kad je preporođen, on se vodi dobrom koje pripada ljubavi prema bližnjemu (br. 8643,8648,8690,8701); I da u prvom stanju, naime, kada je vođen istinom, Gospod utiče preko Istine Božanske koja proizilazi neposredno, I one koja proističe posredno od Njega (br. 8685,8701), I da je posredni influks isto toliko od Gospoda kao I neposredni (br, 8717). Ove su stvari opisane u ovome stihu u unutrašnjem smislu. Posredni ifluks Istine od Božanskog označen je ovim rečima, *Mojsije postavi poglavare nad narodom.*

8727. *Tisućnike, stotnike, pedesetnike, I desetnike.* Da ovo označava glavne istine koje su potčinjene uzastopnim redom Istini koja proizilazi neposredno od Božanskog, vidi se iz onoga što je navedeno gore (br, 8712-8715, 9817,8722).

8728. (Stih 26.) *Koji suđahu narodu u svako doba.* Da ovo označaba njiovu neprekidnu zavisnost od toga, vidi se iz značenja suditi, što je raspoređivati istine (vidi br. 8685), ovde potčinjeno raspoređivanje, koje je zavisnost; jer starešine koji su trebali da sude narodu, bile su umesto Mojsija u matim predmetima; u unutrašnjem smislu to označava da istine u uzastopnom redu, od unutrašnjih do spoljašnjih, potčinjene su Istini koja je nposrednea od Božanskogm preko kojih istina Gospod tako deluje posredno; ali u smislu koji se odnosi na osobe, to označava anđel I anđeoska društva u takvom potčinjenosti I zavisnosti, jer Gospod preko njih dekluje posredno I vlada ljudima; pa ipak, nisu anđeli ti koji vladaju,,

nego Gospod preko njih (br. 8718,8719). dalje o ovome predmetu, treba znati da da nekae stvari dolaze od samih anđela koji su kod čoveka; ali svako dobro I istina, koji pripadaju veri I ljubavi prema bližnjemu, to jest, koji pripadaju novome životu kod čoveka, potiču od Gospoda samog, I preko anđela od Njega; a tako je sa svakim raspoređivanjem, koje se neprekidno, radi ove svrhe. Stvarni koji dolaze od anđela samih takve su kako se prilagode čovekovo osećanju, I one u sebi nisu dobra, ali iapk služe radi uviđenja dobara I sitina koje su od Gospoda. da svo vreme označava neprekidno, vidi se bez objašnjenja.

8729. *A stvari teške javljahu Mojsiju.* da ovo označava posredovanje I zagovaranje, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8705). Ovde se kaže da teške stvari javljahu Mojsiju. a tako, da će Mojsije to javiti Bogu; ali I jedno I drugo se odnosi na istu stvar.

8730. *A male stvari raspravljahu sami.* označava izgled da izvesne posebnosti I pojednosti dolaze iz drugog izvora, kao gore (br. 8718), gde se javljaju istine reči.

8731. (Stih 27.) *I Mojsije otpusti tasta svojega.* Da ovo označava prilagođeno stanje Istine Božanske, vidi se iz toga što kada se sve stvari dovedu u red, to jest, kada se prilagode, naime, kada se posredne istine potčine Istini koja dolazi neposredno od Božanskog, to je kraj toga stanja. Ovo je opisano Mojsijevim otpuštanjem (opraštanjem, odvajanjem) od njegovog tasta; jer se početak stanja opisuje Jetroomovim dolaskom Mojsiju, I njihovim udruživanjem u tome cilju. Razlog da ranije nije bilo zapovedeno od Jehove da glavari treba da se postave koji bi sudili narodu, nego da je ovo učinjeno po savetu I ubeđenju Jetrooma, bilo je stoga da bi se predmet o kome se govori u ovome poglavlju, mogao potpuno pretstaviti svojim redom. Jer u prethodnom poglavlju, predmet o kome se radilo bilo je prethodno stanje, u kojemu su oni iz duhovne crkve onda kada se preporučuju, naime, kada ih Gospod vodi preko istine. Ovome stanju sledi drugo, a to je da njih Gospod vodi preko dobra. Ovo okretanje ili promena stanja iz jednog stanja u drugo, je ono što se opisuje Jetroomom u ovome poglavlju.

8732. *Koji se vrati u svoju zemlju.* Da ovo označava, ka Božanskom Samom, vidi se iz značenja *vratiti se (ići) u svoju vlastitu zemlju*, što je vratiti se u prethodno

stanje, stoga u Božansko. Osim toga, *zemljom* se u unutrašnjem smislu označava crkva, a isto tako I nebo, stoga je u najvišem smislu označeno Božansko. (Da se *zemljom* u unutrašnjem smislu označava crkva, stoga I Gospodovo carstvo u nebu, vidi br. 566,662,1066,1067,5577,8011.) Da se *zemljom* u najvišem smislu označava Božansko, je stoga što *Jetro* pretstavlja Božansko Dobro, stoga Božansko Samo, čiji se povratak može izraziti u istorijskm smislu samo sa *vratiti se u svoju vlastitu zemlju*, jer se značenja u Reči prilagođavaju onoj stvari koju predstavljaju, dok samo značenje koje pripada izrazu, I dalje ostaje; kao na primer, značenje *zemlje*, što zapravo označava crkvu, zato što oni koji su u nebu, ne misle o zemlji kada se ona pomene u Reči, nego o duhovnom stanju nacije koja je na zemlji, stoga o tamošnjoj religioznosti; a kada imaju ideju neba, imaju tako isto I ideju Božanskog tamo. Ali kada predstavljena stvari govori o nekoj drugoj svetoj stvari u crkvi, ili u nebu, tada se ta stvar može shvatiti kao zemlja, kao ljubav, ljubav prema bližnjem, dobro, vera. Otuda je jasno da značenje koje pripada izrazu I dalje ostaje; kao kad je označio dobro, ili ljubav, ili ljubav prema bližnjem, I dalje ostaje značenje crkve svuda /u Reči/, jer ove su stvari suštinske stvari crkve, I one je čine crkvom.

NASTAVAK O DUHOVIMA I O STANOVNICIMA ZEMLJE JUPITER.

8733. Pošto se duhovi sa zemlje Jupiter odnosi u Velikom Čoveku na *Imaginaciju misli (mislenu imaginaciju)*, oni govore malo a misle mnogo; a kada govore, njihov govor je misaon, I razlikuje se vrlo od govora drugih po tome, što se ne zavšava toliko zvukom, nego kao mekim mrmljanjem koje je iznutra tečno. Sama misao kod njih se na ovaj način otvara u govor. Razlog je to što oni pripadaju geniju koji je između duhovnog I nebeskog; jer duhovni govore zvučno, I unose celu svoju misao u govor; stoga da bi se znalo šta misle, to treba shvatiti iz reči. Alisa nebeskim je drugačije; jer ono što je u njihovoj volji, to se prenosi preko nečega kao misao u nešto kao talas, koji dejuje na, I pokreće volju drugoga u skladu s prirodom predmeta (*res*).

8734.Govoreći u opšte, govor duhova se formira od ideja koje pripadaju misli, koje padaju u reči u skladu s punoćom i osećanjem; i pošto se cela ideja neke stvari tako pretstavi i prenese (komunicira), duhovi mogu da izraze više u minutu nego čovek u svetu za čitav jedan sat; jer se cela ideja jedne stvari, onakva kakva je u misli, poptuno prenese u misao drugoga /duha/. Otuda mi je postalo jasno da šta je povezivanje umova (*animus*), ili duhovno povezivanje – koje je ljubav prema bližnjem ili uzajamna ljubav – naime, da se um (*mens*) jednoga pokazuje (pretstavlja) u umu drugoga sa svim dobrom svoje misli i volje prema njemu, i tako utiče na njega; a u drugu ruku, šta je duhovno razdvajanje – a to je mržnja i neprijateljstvo – naime, da se um (*mens*) jednoga pokazuje u umu drugoga s mišlju i voljom da ga razori, otkuda je to odbacivanje.

8735.Dalje sam bio obavešten od duhova sa zemlje Jupiter, koji su bili sa mnom za poduže vreme, da na /njihovoj/ zemlji ima onih koji se nazivaju *svecima*, a koji, pod pretnjom kazne, zapovedaju svojoj posluzi, koju umnožavaju, da ih nazivalordovima (gospodima). Oni im uzabranjuju da obožavaju Gospoda svemira, govoreći da su oni Gospodovi posrednici, i da će oni javljatii njihove molbe Gospodu svemira. Gospoda svemira, koji je naš Gospod, oni ne nazivaju *Jedan Jedinu Gospod*, kao što ostali čine, nego *Vrhovni Gospod*, zato što sami sebe nazivaju *gospodima* (gospodom).

8736.Ovi sveci, koje njihova posluga pozdravlja kao gospode (lordove), nazivaju sunce licem Svevišnjega Gospoda, i veruju da je tamo Njegov stan, zbog čega obožavaju i sunce. Ostli stanovnici osećaju prema njima odbojnost, i nisu voljni da s njima razgovaraju, kako zbog toga što obožavaju sunce tako i zbog toga što se nazivaju gospodima, i što ih njihov posluga obožava kao posredničke bogove.

8737.Duhovi koji poučavaju i kažnjavaju, a o kojima gore (br. 7802-7812), ne dolaze ovima kao drugima na toj zemlji, jer oni ne dopuštaju da ih se poučava, niti se mogu popraviti disciplinom. Oni su nesalomljivi, jer postupaju iz ljubavi prema sebi. Duhovi kažu da oni znaju po hladnoći da su ovi takvi; i kada osete hladnoću, oni od njih odlaze.

8738.Duhovi su mi pokazali pokrivala za glavu onih koji se nazivaju svecima; to je šešir (kapa) u obliku male kule tamne boje.

8739.U drugom životu takvi se pokazuju na desno, iza, na određenoj visini, I tu sede kao idoli , da bi im se u početku klanjala kao idolima njihova posluga, koja je bila s njima u životu tela /vidi *Duhovni Dnevnik*, br. 519), ali im se kasnije podruguju; I ono što me iznenadilo, njihova su lica sijala kao od vatre, što je bilo zbog toga što su verovali da su sveci, kao I da sliče Gospodu, koji je u suncu. Ali iako u licu izgledaju kao da su u plamenu, oni su hladni, I jako žele da im bude toplo. Iz ovoga je jasno da je vatra kojom sijaju iluzorna vatra (*ignis fatuus*).

8740.Da bi se zagrejali, njima se čini da cepaju drvo, I dok ga tako seku, pokazuje im se ispod drveta nešto kao čovek, kojega pokušavaju da udare. Ovo dolazi od toga što sebi pripisuju zaslugu; a pošto sebi pripisuju svetlost, to isto tako sebi pripisuju pravednost (da su pravedni). Oni koji ovo čine u svetu, u drugom životu im se čini da seku drva; kao što je slučaj s nekima s naše zemlje, o kojima je bilo ranije govora iz iskustva, što se, radi ilustracije, može ovde navesti iz br. 4943. *U nižoj zemlji, ispod nožnih stopala, su oni koji smatraju da su zaslužni jer su činili dobra dela. Mnogima od njih se čini da seku drva. Mesto gde su, prilično je hladno, a njima se čini da im je toplije zbog toga truda. I s ovima sam razgovarao, I bilo mi je dato da ih pitam da li bi voleli da izađu iz toga mesta. Odgovoriše da to još nisu zaslužili svojim trudom. Ali kad se ovo stanje ispuni, oni se izvode odatle. Ovi duhovi su I prirodni, jer želja da se zasluži spasenje nije duhovna, jer dolazi od pripruma, ne od Gospoda. Osim toga, oni više vole sebe nego druge, a neki od njih druge čak I mrze. Ako ne prime više radosti od drugih u drugom životu, ljuti su na Gospoda; stoga kada seku drva, izgleda im da vide nešto kao Gospoda ispod drveta, a to je zbog njihove ljutine. Ali pošto su vodili pobožan život, I postupali iz neznanja u komeje bilo nešto nevinosti, stoga im se šalju anđeli da ih teše. Osim toga, ponekad, pokazuje im se na levo iznad, nešto kao ovca, koju kada gledaju, primaju utehu. (Vidi I br. 1110).*

8741.O duhovima I stanovnicima zemlje Jupiter, nastaviće se na kraju sledećeg poglavlja.

EXODUS (Knjiga Izlaska).

POGLAVLJE DEVETNAESTO.

Doktrine o ljubavi prema Bližnjemu.

8742. Svako ima unutrašnjeg čoveka I spoljašnjeg čoveka; unutrašnji se čovek naziva duhovnim čovekom, a spoljašnji čovek se naziva prirodnim čovekom. Oba treba da se rode nanovo da bi čovek bio proporođen.

8743. Kod čoveka koji se nije preporodio, spoljašnji ili prirodni čovek vlada, a unutrašnji ili duhovni služi; dok kod čoveka koji je preporođen, unutrašnji ili duhovni čovek vlada, a spoljašnji ili prirodni služi. Ovo izokretanje se može izvesti samo kroz preporod koji dolazi od Gospoda.

8744. Sve dok spoljašnji čovek nije preporođen, on smatra da je dobro samo u uživanju, I dobiti, u ponosum, I plamti mržnjom I osvetom protivu onih koji mu se protive, a tada se spoljašnji čovek ne samo slaže, nego I daje razloge koji potvrđuju I unapređuju /ono što radi spoljašnji čovek): tako unutrašnji čovek služi a spoljašnji vlada.

8745. Međutim, kada se spoljašnji čovek preporodi, tada unutrašnji čovek smatra da je dobro u tome da se misli dobro o bližnjemu I da mu se želi dobro, dok spoljašnji čovek smatra da je dobro u tome da se govori dobro o njemu (o bližnjemu), I da se postupa dobro s njim; a na kraju svaki od njih ima kao cilj ljubav prema bližnjemu I ljubav ka Gospodu, a ne kao pre, ljubav prema sebi I ljubav prema svetu. Tada spoljašnji ili prirodni čovek služi, a unutrašnji ili duhovni vlada.

8746. Gospod prvo preporuča unutrašnjeg čoveka, a posle I spoljašnjeg čoveka, a ovog poslednjeg uz pomoć onog prethodnog. Unutrašnji se čovek preporuča tako što misli o onim stvarima koje pripadaju veri, I tako što ih I hoće (želi); dok se spoljašnji čovek /preporuča/ tako što živi prema njima /onme što pripada veri/. Život vere je ljubav prema bližnjemu.

8747. Čovek koji je preporođen u pogledu svog unutrašnjeg čoveka, u nebu je, a on je anđeo s anđelima, među koje I dolazi posle smrti. Tada je u stanju da živi nebeskim životom, da voli Gospoda, voli bližnjega, da razume istinu, da uživa u dobru, I da opaža u tome blaženstvo. Ove stvari su sreća večnoga života.

POGLAVLJE XIX.

- 1. Prvog dana trećega mjeseca, pošto izađoše sinovi Izrailjevi iz Egipta, toga dana dođoše u pustinju Sinajsku;*
- 2. Krenuvši se iz Rafidima, dođoše u pustinju Sinajsku, I stadoše u oko u pustinji, a oko načiniše Izrailjci ondje pod gorom.*
- 3. A Mojsije izađe na goru k Bogu, I povika mu Jehova s gore: ovako kaži domu Jakovljevu, I reci sinovima Izrailjevim:*
- 4. Vidjeli ste šta sam učinio Egipćanima I kako sam vas na krilima orlovijem nosio I doveo vas k sebi.*
- 5. A sada ako dobro uzaslušate I uščuvate zavjet moj, bićete moje blago mimo sve narode, premda je moja sva zemlja.*
- 6. I bićete mi carstvo svećeničko I narod svet. To su riječi koje ćeš kazati sinovima Izrailjevim.*
- 7. A Mojsije dođe I sazva starješine narodne; I kaza im sve ove riječi koje mu Jehova zapovijedi.*
- 8. A sav narod odgovori I složno reče: što je god kazao Jehova, činićemo. I Mojsje javi Jehovi riječi narodne.*
- 9. A Jehova reče Mojsiju: evo, ja ću doći k tebi u gustom oblaku, da narod čuje kad ti stanem govoriti I da ti vjeruje do vijeka. Jer Mojsije bješe javio Jehovi riječi narodne.*

10. I reče Jehova Mojsiju: idi k narodu I osveti ih danas I sutra, I neka operu haljine svoje;
11. I neka budu gotovi za treći dan, jer će u treći dan sići Jehova na goru Sinajsku pred svijem narodom.
12. I postaviću narodu među u naokolo, I reći ćeš: čuvajte se da ne stupite na goru I da se ne dotaknete kraja njezina; što se god dotakne gore, poginuće;
13. Toga da se niko ne dotakne rukom, nego kamenjem da se zaspe ili da se ustrijeli, bilo živinče ili čovjek, da ne ostane u životu. Kad rog zatrubitežući, onda neka pođu na goru.
14. I Mojsije siđe s gore k narodu; I osveti narod, I opraše haljine svoje.
15. I reče narodu: budite gotovi za treći dan, I ne liježite sa ženama.
16. A treći dan kad bi u jutru, gromovi zagrmješe I munje zasijevaše, I posta gust oblak na gori, I zatrubi truba veoma jako, da zadrhva sav narod kad bijaše u okolu.
17. Tada izvede Mojsije narod iz okola pred Boga I stadoše ispod gore.
18. A gorase Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Jehova u ognju; I dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, I sva se gora tresijaše veoma.
19. I truba sve jače trubijaše, I Mojsije govoraše a Bog mu odgovaraše glasom.
20. I Jehova sišavši na goru Sinajsku, sa vrh gore, pozva Mojsija na vrh gore; I izađe Mojsije.
21. A Jehova reče Mojsiju; siđi, opomeni narod da ne prestupe međe da vide Jehovu, da ne bi izginuli od mene.
22. I sami svećenici, koji pristupaju ka Jehovi, neka se osvete, da ih ne bi pobio Jehova.
23. A Mojsije reče Jehovi: ne će moći narod izaći na goru Sinajsku, jer si nas ti opomenuo rekavši: načini među gori I osveti je.

24. *A Jehova mu reče: idi, siđi, pa onda dođi ti I Aron s tobom; a svećenici I narod neka ne prestupe međe da se popnu ka Gospodu, da ih ne bi pobio.*

25. *I siđe Mojsije k narodu, I kaza im.*

SADRZAJ.

8748. U onome što sledi, govoriće se o unutrašnjem smislu otkrivenja Istine Božanske od Gospoda iz neba; a u ovome poglavlju /govoriće se/ o pripremama da se primi /otkrivenje/.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8749. Stihovi 1,2.1.*Prvog dana trećega mjeseca, pošto izađoše sinovi Izrailjevi iz Egipta, toga dana dođoše u pustinju Sinajsku;2. Krenuvši se iz Rafidima, dođoše u pustinju Sinajsku, I stadoše u oko u pustinji, a oko načiniše Izrailjci ondje pod gorom.(1.)Prvog dana trećega mjeseca, označava puninu stanja; pošto izađoše sinovi Izrailjevi iz Egipta,označava onda kada su oni iz duhovne crkve bili izbavljeni od napadanja; toga dana, označava da je to bilo tada; dođoše u pustinju Sinajsku, označava stanje dobra u koje istine vere treba da se usade.(2.)Krenuvši se iz Rafidima, označava nastavak (konitinitet) života od prethodniog stanja; dođoše u pustinju Sinajsku, označava stanje dobra u koje istine vere treba da se usade; I stadoše u oko u pustinji,označava raspoređivanje u ovome stanju; a oko načiniše Izrailjci ondje pod gorom, označava raspoređivanje koje nebesko Dobro Božansko izvodi kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi.*

8750. (Stih 1.) *Prvog dana trećeg mjeseca (U trećem mjesecu).* Da ovo označava puninu stanja, vidi se iz značenja *mjeseca*, što je stanje; jer sva vremena, *dani, sedmice, mjeseci I godine*, označavaju stanja; (vidi br. 2788); I iz značenja *tri I treći*, što je ono što je potpuno (br. 1825,2788,4495,5159); otuda *u trećem mjesecu* označava puninu **2**stanja. Šta je punina stanja, biće ukratko rečeno. Svako stanje ima svoj početak, svoj razvoj I svoj kraj. Kada stanje dođe do svoga kraja, tada je potpuno, I naziva se *puninom*. U drugom se životu sve stvari mere razvojem (kretanjem) I njihovim uzastopnim promenama od početka do kraja, kao u svetu

vremenima. Da je ovako, je stoga što u nebu nema vremena, nego stanja umesto /vremena/. Razlog je to što u drugom životu sunce, koje je Gospod, stoji neprekidno na svome mestu, I ne čini da se dan deli, kao na svetu, na jutro, podne, večer I noć zbog svakodnevnog prividnog kretanja; niti se prividnim godišnjim kretanjem godina delina proleće, leto, jesen I zimu; otuda u nebu nema vremena, nego stanja mesto toga. Ali stoga što u najdubljoj sfere neba postoji izvesno kretanje u skladu sa Božanskom nebeskom formom, koju niko ne opaža, stanje svih u nebu menja se u skladu s tim; stoga su anđeli tamo uzastopno u stanju dobra ljubavi, istini vere, I u zatamnjenju ovih /dobra I sitine/. Od toga dolazi to da postoji korespondencija tamošnjih stanja sa vremenima u svetu, naime, stanja dobra ljubavi s jutro,, stanja istine vere sa podnevicom, a zatamnjenja sa stanjem sa večeri I noći. Osim toga, toplina koja tamo dolazi od sunca, je dobro ljubavi, a svetlost koja dolazi od tamošnjeg sunca, je istina vere. Otuda to, da postoji korespondencija između topline u svetu sa ljubavlju, koja se /toplina/ tada naziva duhovnom toplinom; kao I /korespondencija/ svetlosti u svetu sa verom, koja se tada naziva duhovnom svetlošću. Uglavnom, postoje dva stanja života, naime, stanje misli, koje pripada razumu, I stanje osećanja, koje pripada volji. Stanje misli, koje pripada razumu, odnosi se na istinu koja pripada veri. U ovom stanju dolazi do prosvetljenja svetlošću koja dolazi od sunca neba, koje je Gospod; svetlo razuma u čoveku potiče od ovoga svetla. Ali stanje osećanja, koje pripada volji, odnosi se na dobro koje pripada ljubavi prema bližnjemu; toplina volje u čoveku, koja je ljubav, isto tako je od topline sunca u nebu, koja je Gospod. Iz svega ovoga se može videti kakav je slučaj sa stanjima I njihovim promenama u drugom životu, a šta je označeno puninom stanja koje je označeno *trećimmesecom*. Pod stanjem ovde, o kome se kaže da je puno, misli se na prethodno stanje, kroz koje su prolazili oni koji su pripdali duhovnoj crkvi. (Da ovi prolaze kroz dva stanja, kroz prvo kada ih Gospod vodi preko istine, I drugo, kada ih vodi kroz dobro, vidi br. 8643,8648,8658,8690,8701.) Ovde se misli na puninu prethodnog stanja koja /punina/ se opisuje u onome što se dešava ranije; a sada se opisuje drugo stanje.

8751. *Pošto izađoše sinovi Izrailjevi iz Egipta.* Da ovo označava posle onoga stanja kada su oni iz duhovne crkve bili izbavljeni od napadanja, vidi se iz značenja *izaći*,

što je biti izbavljen; iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi br. 6426,6637,7215,7223); I iz značenja *zemlje Egipatske*, što su napadanja (br. 7278). (Šta su napadanja, vidi br. 7474; da su oni iz duhovne crkve bili zadržavani u nižoj zemlji do Gospodovog dolaska u svet, I da ih je Gospod izbavio, br. 6854,6914,8018,8051,8099.)

8752. *U tom danu. (prvoga dana).* Da ovo označava da je to onda bilo, vidi se iz značenju *tome danu*, što je tada; jer se *danom* označava stanje (vidi br. 23,487,488,493,2788,7680); stoga *u tom danu* označava da je došlo do punine stanja.

8753. *Dođoše u pustinju Sinajsku.* Da ovo označava stanje dobra u kojem istine vere treba se usađuju, vidi se iz značenja *pustinja Sinajske*, što je stanje dobra u kome istine vere treba da se usade. Ovde *pustinja* označava dobro u kome istine još nisu usađene; a *Sinaj* označava istine same. Jer *pustinja* može imati mnoga značenja (vidi br. 3900); u opšte, označava ono što nije nastanjeno (napučeno), stoga u duhovnom smislu, dobro u kojem još nije bilo istina, jer dobro bez istina je ono što nije duhovo obrađeno; sledstveno pustinja označava novo Voljno koje još nije oblikovano pomoću istina vere (br. 8457): Što je tiče Gore Sinajske, u najvišem smislu ona označava Božansku Istinu od Božanskog Dobra; brda, Božansko Dobro; a Sinaj, Božansku Istinu. U unutrašnjem smislu ona označava istinu vere od dobra, ovde istine vere koja treba da se usadi u dobro, zato što zakon još nije bio proglašen sa nje. Gora Sinajska ima ova značenja zato što je Gospod proglasio *zakon* odatle, a *zakon* označava Božansku Istinu od Božanskog Dobra, a isto tako I istinu vere od dobra (br. 6752,7463,8695). Otuda to da su se sinovi Izrailjevi utoborili u pustinji pored te gore, jer su sa nje proglašeni ne samo deset zapovesti, koji su *zakon* u užem smislu, nego I uredbe crkve, koje u sebi sadrže – jer one predstavljaju – duhovne I nebeske istine I dobra Gospodovog carstva. Da je *zakon* otuda proglašen, vidi se iz sledećeg poglavlja XXI. I onih koji slede; iz Knjige I Levitske VII.37,38; XXVII.34. Isto je označano *Sinajem* kod *Davida*: *Bože, kad si išao pred narodom svojim, kad si išao preko pustinje, zemlja se tresijaše, I nebo se rastapaše od lica Božijega, I sav Sinaj od lica Boga, Boga Izrailjeva (Psalam LXVIII.7-9).* Sinaj ovde označava istinu koja je od dobra, jer je

takvo značenje *neba koje se rastapaše od lica Božijega*, I značenja Boga koji kapaše milosću Njegovom. U knjizi *Sudija: Gospode! kad si silazio sa Seira, kad si išao iz polja Edomskoga, zemlja se tresijaše, I nebesa kapah , oblaci kapahu vodom. Brda se rastapahu pred Gospodom; taj Sinaj pred Gospodom Bogom Izrailjevim. Za vremena Samraga cara Anatova, za vremena Jahelina nesta putova, I koji iđahu stazama iđahu krivijem putovima. Nesta sela u Izrailju, nesta ih, dokle ne nastah ja, Debora, dokle ne nastah majka Izrailju (V.4-7). Sinaj ovde označava zakon ili Božansku Istinu od Božanskog Dobra, koje su stvari ovde označene I *neбом koje kapaše, I oblacima koji kapahuvodom*; da nije bilo dovoljno istina vere I da su ove bile izokrenute, označeno je sa *nesta putova, I koji iđahu stazama iđahu krivijem putovima* (da putovi, staze, I ulice oznavaju istine, vidi br. 627,2333,3128,3477); jer ono o čemu se peva u ovoj proročkoj pesmi, koju pevaju Debora I Barak, je izokretanje istine crkve, I njeno ponovno ustanovljavanje. Kod *Mojsija: Mojsije reče: Gospod izide sa Sinaja I pokaza im se sa Seira; zasja s gore Faranske, I dođe s mnoštvom tisuća svetaca, a u desnici mu zakon ognjeni za njih (Zak. Ponovljeni XXXIII.2)*;gde Mojsije blagosilja sinove Jakovljeve pre svoje smrti, I koji počinje svoje proročanske izreke svog blagoslova sa *Jehova siđe sa Sinaja*, a Sinajem se označavaju istine vere u kompleksu. Da on počinje na ovaj način je stoga što se *sinovima Jakovljevim* označavaju sve istine I dobravere (br. 3858,3862,5879,5951).*

8754. Biće rečeno nekoliko reči o dobru u koje istine treba da se usade, a koje je dobro ovde označeno *pustinjom Sinajskom*. (Da je čovek koji se preporađa prvo dođem istinom, a posle dobrom, vidi br. 7923,8648,8658,8690,8701.) Čovek koji se preporađa, vođen je istinom kako bi došao u dobro, to jest, kako bi ga upoznao, a onda hteo, I na kraju I činio. Ali onda kada se vodi istinom u dobro, prvo dolazi u dobro u kome još nisu usađene istine vere; jer se istine ne mogu usaditi sve dok nije u dobru. Pre ovoga, one su poznate, jer su u memoriji, ali tada još nisu u dobru, nego su izvan dobra. Posle, kada čovek primi novi život, koji prima tek onda kada je u dobru, istine vere su usađene , I kao da su ušle u brak s dobrom u unutrašnjem čoveku. Ovo dobro, u kome još nisu usađene istine vere, ali koje je tako pripremljeno da mogu biti primljene, je ono na šta se misli pod

pustinjom Sinajskom. Ovde se misli samo na Hrišćansko dobro (o kojemu vidi br. 8635-8638).

8755. (Stih 2.) *Krenuvši se iz Rafidima*. Da ovo označava nastavljanje života od pređašnjeg stanja, vidi se iz značenja *krenuti (putovati)*, što je nastavljanje života (kontinuitet života) (vidi br. 4375,4554,4585,5996,8181, 8345, 8397,8557); I iz značenja *Rafidima*, što je kvalitet stanja iskušenja u pogledu istine (vidi br. 8561), stoga kvalitet pređašnjeg stanja (o čemu upravo gore, br. 8754); jer u prethodnom stanju čovek duhovne crkve podnosi iskušenja; stoga počev od toga stanja postoji nastavak života što je označeno *krenuti (otputovati) iz Rafidima*.

8756. *Dođoše u pustinju Sinajsku*. Da ovo označava stanje dobra u koje treba dobro da se usadi, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8753), gde se javljaju slične reči; a o kvalitetu toga dobra, vidi br. 8754.

8757. *I dođoše (utaboriše se) u pustinji*. Da ovo označava sređivanje u ovome stanju, vidi se iz značenja *doći (utaboriti se)*, što je raspoređivanje u red istine I dobra koji pripadaju životu (vidi br. 8103kraj), stoga njihovo traspoređivanje; I iz značenja pustinje, što je stanje dobra u kome istine treba da se usade (o čemu gore, br. 8753).

8758. *A tabor ondje učiniše Izrailjci pod gorom*. Da ovo označava raspoređivanje kroz nebesko Dobro Božansko kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi se iz značenja *utaboriti se*, što je raspoređivanje (vidi br. 8757); iz reprezentacije *Izrailja*, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (br. 8751); I iz značenja *gore*, što je dobro nebeske ljubavi (br. 4210,6435,8327). Pod nebeskim Dobrom Božanskim misli se na Dobro Božansko u nebu, jer u sebi Dobro Božansko je daleko iznad neba.

8759. Stihovi 3-8. 3. *A Mojsije izađe na goru k Bogu, I povika mu Jehova s gore: ovako kaži domu Jakovljevu, I reci sinovima Izrailjevim:4. Vidjeli ste šta sam učinio Egipćanima I kako sam vas na krilima orlovijem nosio I doveo vas k sebi.5. A sada ako dobro uzaslušate I uščuvate zavjet moj, bićete moje blago mimo sve narode, premda je moja sva zemlja.6. I bićete mi carstvo svećeničko I narod svet. To su riječi koje ćeš kazati sinovima Izrailjevim.7. A Mojsije dođe I sazva starješine*

narodne; I kaza im sve ove riječi koje mu Jehova zapovijedi.8. A sav narod odgovori I složno reče: što je god kazao Jehova, činićemo. I Mojsje javi Jehovi riječi narodne.(3.) A Mojsije izađe na goru k Bogu, označava istinu od Božanskog, koje je ispod neba a kojese povezuje s Božanskom Istinom koja je u nebu; I povika mu Jehova s gore govoreći, označava jedinstvo Božanskog Dobra u nebu s Božanskom Istinom tamo (u nebu); : ovako kaži domu Jakovljevu, I reci sinovima Izrailjevim, označava izbavljenje onih koji pripadaju duhovnoj crkvi, spoljašnjoj I unutrašnjoj. (4.) Vidjeli ste šta sam učinio Egipćanima, označava sećanje na sve ono što se desilo zlima zbog napadanja; I kako sam vas na krilima orlovijem, označava da su uz pomoć istina bili podignuti u nebesku svetlost; nosio I doveo vas k Sebi, označava da su tako bili dovedeni u dobro ljubavi koja je u nebu; (5.) A sada ako dobro uzaslušate, označava primanje istine; I uščuvate zavjet moj,označava život u dobru a otuda I u povezanosti; bićete moje blago mimo (peculium) sve narode, označava da će tada Božanska Istina biti kod njih više nego kod drugih; premda je moja sva zemlja, označava da Gospod ima svu moći na zemlji I u nebu;(6.) I bićete mi carstvo svećeničko, označava da će tada dobro istine biti kod njih; I narod svet, označava duhovno carstvo. To su riječi koje ćeš kazati sinovima Izrailjevim, označava influks za primanjeistina od dobra; (7.) A Mojsije dođe I sazva starješine narodne, označava izbor onih koji su glavni u razumevanju (inteligenciji) istine; I kaza im sve ove riječi, označava ono što je predloženo, zajedno s influksom; koje mu Jehova zapovijedi, označava od Božanskog. (8.) A sav narod odgovori, označava primanje; I složno reče, označava da je to u skladu s influksom od Božanskog; što je god kazao Jehova, činićemo. I Mojsje javi Jehovi riječi narodne, označava korespondenciju I povezanost.

8760. (Stih 3.) *I Mojsije izađe na goru k Bogu.* Da ovo označava istinu od Božanskog koja je ispod neba, a koja se povezuje sa Božanskom Istinom koja je u nebu, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je istina od Božanskog (vidi br. 6771,6827,7014), ovde istina od Božanskog koje je ispod neba, stoga što sada,on, kao njihova glava, pretstavlja sinove Izrailjeve, to jest one koji su u duhovnoj crkvi, a koji još nisu u nebu, jer još nisu u dobru koje je oblikovano istinama (vidi br. 8753,8754); iz značenja *izaći (uspjeti se)*, što je povezati sa sobom, jer onaj ko se uspinje ka Božanskom, taj se povezuje s Njim; kao kad se pomene *ići unebo*

(*uspjeti se u nebo*), što znači biti povezan s Gospodom; I obrnuto, kad se pomene *spustiti se od neba*. Božanska Istina u nebu, s kojom se povezuje, označena je *Bogom*, jer u Reči Gospod se naziva *Bogom* od Božanske Istine, a *Jehovom* od Božanskog Dobra (br. 2586,2786,2822,3921kraj,4402,7010,8301); a stoga što se ovde govori o povezivanju Božanske Istine s Božanskim Dobrom, stoga se u ovome stihu prvo kaže *Bog*, a neposredno posle *Jehova*, u ovom rečima, *I Mojsije izađe na goru k Bogu, I povika mu Jehova s gore*. Kaže se, Božanska Istina u nebu, a posle, Božansko Dobro u nebu, zato što je Božansko Samo daleko iznad neba, ne samo Božansko Dobro samo, nego I Božanska Istina sama, koja proizilazi neposredno od Božanskog Dobra. Da su ovi daleko iznad neba, je zato što, u sebi, Božansko je beskrajno, a beskrajno se ne može povezati s krajnjim stvarima, stoga ni s anđelima u nebima, osim ako se obuče u nešto krajnje (konačno), te da se tako prilagodi za primanje. Božansko Dobro samo je u sebi isto tako neskonačan žarkiplamen, to jest, plamen ljubavi, plamen koji nijedan anđeo u nebu ne može da podnese, jer bi ga on uništio kao što bi čoveka uništio plamen sunca ako bi ga se dotakao, I ako ne bi bilo nečega između što ga umerava. Isto je I sa svetlošću od Božanske Ljubavi (koja je svetlost Božanska istina), koja bi zaslepila sve koji su u nebu ako bi se ulila bez smanjivanja svog plamenog žara. Iz svega ovoga može se videti šta je razlika između Božanskog Dobra I Božanske Istine iznad neba, I Božanskog Dobra I Božanske Istine u nebima, o kojima se ovde govori.

8761. *I povika mu Jehova s gore govoreći.* Da ovo označava jedinstvo Božanskog Dobra u nebu s Božanskom Istiniom u nebu, vidi se iz značenja *povikati mu, ili pozvati nekoga k sebi*, kada se kaže o Božanskom, što je povezanost, a ovde jedinstvo, jer se govori o Božanskom Dobru s Božanskom Istinom koja, preko povezanosti, postaje jedno. (Da *pozvati k sebi (povikati mu)* označava povezivanje, a isto tako I prisutnost, vidi br. 6047,6177,7390,7451,7721); da je to Božansko Dobro s kojima se povezuje, je stoga što se ovde kaže *Jehova* (o čemu upravo gore, br. 8760); I iz značenja *gore*, što je Božansko Dobro u nebu (o čemu upravo gore, br. 8758), ovde nebo; jer bilo da se kaže Božansko Dobro u nebu, ili nebo, isto je, jer nebo postoji zbog ovoga dobra. Ovaj je slučaj kao sa svim stvarimakada se gledaju apstraktno od svojih subjekata; kada se govoriu ovakvim apstrakcijama, subjekti u kojima su one, još se opažaju; kao kada se govori o istine vere, ili o

dobru ljubavi prema bližnjem, uvek se misli na čoveka crkve u kojemu je to sve; još je to više slučaj u nebu, jer tamo je Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom Sve u svemu, stoga je to život ili duša neba.

8762. *Ovako kaži domu Jakovljevu, I sinovima Izrailjevim.* Da ovo označava spasenje onih koji su u duhovnoj crkvi, spoljašnjoj I unutrašnjoj, vidi se iz značenja *kazati*, I *objaviti* što je ovde spasenje, jer ono što sada Jehova kaže I što se objavilo preko Mojsija, odnosi se na spasenje; I iz značenja *doma Jakovljeva*, I *sinova Izrailjevih*, što je crkva, spoljašnja I unutrašnja (vidi br. 3305,4286). Šta je spoljašnja crkva, a šta unutrašnja crkva, već je bilo rečeno na nekoliko mesta, naime, da je spoljašnje Drevne Crkve bilo sve ono što je predstavljalo unutrašnje, a da je unutrašnje crkve bilo ono što je bilo ono što je predstavljeno spoljašnjim. Kao na primer, oni koji su smatrali da je Božansko bogoštovanje u žrtvama, u obredima I u uredbama, što je predstavljalo duhovne I nebeske stvari Gospodovog carstva, ti su bili u spoljašnjim stvarima; ali oni koji su smatrali da je bogoštovanje u isto vreme u nebeskim I duhovnim stvarima koje koje su bile predstavljene, ti su bili u unutrašnjim stvarima. Na sličan način danas, oni koji smatraju da se bogoštovanje sastoji u obilaženju crkava, slušanju beseda (prodika), pristupanju Svetoj Večeri, I koji ovo rade pobožno, verujući da su ove stvari bile ustanovljene I zapovedene, ti su u spoljašnjoj crkvi; ali oni koji u isto vreme veruju da ove stvari treba da se održavaju, ali da I pored toga da je suštinsko bogoštovanje život vere, to jest, ljubav prema bližnjem I ljubav ka Gospodu, ovi su u unutrašnjoj crkvi. Sledstveno, I oni su u spoljašnjoj crkvi koji čine dobro bližnjemu I klanjaju se Gospodu samo iz poslušnostiveri; dok su u unutrašnjoj crkvi oni koji čine dobro bližnjemu I koji se klanjaju Gospod od ljubavi. Tako I u svim drugim slučajevima. Pa ipak, kod svakoga u crkvi mora da bude I jedno I drugo, naime, spoljašnje I unutrašnje. Ako nije oboje, tada nema duhovnog životakod toga čoveka; jer unutrašnje je kao duša, a spoljašnje je kao telo duše. Ali oni koji su u spoljašnjoj crkvi jasno im je su njihovom spoljašnjem, a zatamnjeno u njihovom unutrašnjem; dok oni koji su u unutrašnjem, jasno im je u unutrašnjem a zatamnjeno u spoljašnjem. Međutim, oni koji su u spoljašnjem a ne I u isto vreme I u unutrašnjem, ti nisu u crkvi. Svi su u jednom I u drugom, koji su u dobru života u skladu s naukom svoje crkve; ali oni su u spoljašnjem bez

unutrašnjeg, koji su u bogoštovanju a ne u isto vreme I u dobru života u skladu s naukom crkve. Malo njih zna ovo. Da malo njih zna, je stoga što smatraju da je jedino bogoštovanje potrebno, I da ono jedino koje donosi spasenje, da je u veri, a ništa u ljubavi prema bližnjemu. Otuda I to da oni koji misle o večnom spasenju smatraju da ono dolazi od pobožnosti, a ne od života ljubavi prema bližnjemu (o čemu vidi br. 8252-8257).

8763. (Stih 4.) *Vidjeli ste šta sam učinio Egipćanima*. Da ovo označava potsećanje na stvari koje su se desile zlima koji su napadali, vidi se iz značenja *vidjeli ste*, što je potsećanje; I iz reprezentacije *Egipćana*, a to su zli koji su napadali (vidi br. 7097,7107,7142,7317). Iz ovoga je jasno da se sa *Vidjeli ste šta sam učinio Egipćanima* označava potsećanje na ono što se desilo onima koji su napadali.

8764. I kako sam vas na krilima orlovijem. Da ovo označava, da se tako pomoću istina oni podižu u nebesku svetlost, vidi se iz značenja *nositi nekoga na orlovim krilima*, što je biti uzdignut visoko čak do nebeske svetlosti; jer se sa *nositi* označava biti uzdignut na krilima duhovne istine, a *orlom* Racionalno u pogledu istine (da *orao* ima ovo značenje, vidi br. 3901). Jer orlovi lete visoko; jer su pod vidljivim nebom drevni razumevali anđeosko nebo; I prosti su verovali da je dom anđela tamo; a isto tako, da je ono visoko, a jer je to bliže suncu I zvezdama, da je tamo nebeska svetlost sama. Otuda, biti *nošen na orlovim krilima* označava biti podignut u tu svetlost. Da to uzdizanje dolazi s istinama vere, je stoga što istina vere uzdiže čovek sve do neba, gde je njeno dobro. Da se Racionalno u pogledu istine označava orlom, je stoga što je Racionalno čovekovo njegovo nebo, a njegovo Prirodno je relativno kao zemlja, jer Racionalno sačinjava unutrašnjeg čoveka, a Prirodno 2 spoljašnjeg. Da *krila* označavaju duhovne istine, je stoga što *ptice* označavaju uglavnom intelektualne stvari I misli (br. 40,745,776,3219,7441); otuda *krila* označavaju duhovne istine, jer je svako Intelektualno od tih istina. Intelektualno koje se stiče od obmana, iako izgleda oštorumno I jasno, nije Intelektualno; jer /pravo/ Intelektualno vidi iz svetlosti neba, a svetlost neba je duhovna istina, to jest, istina vere; stoga tamo gde nema istine vere, nema ni svetlosti, nego mrkloga mraka, a Intelektualno u mrklom mrakunije /pravo/ Intelektualno. *Krila* označavaju I moći, koje pripadaju duhovnoj istini od njenog

dobra; jer krila kod ptica su kao ruke I šake kod čoveka, a ruke I šake označavaju moći (br. 878, 3387,5327,6292,8281,8305; da moć 3 dolazi od duhovne istine od dobra, vidi br. 3563,4931,6423). *Da krila* označavaju duhovne istine, ili istine vere, koje imaju moć od dobra, jasno je iz ostalih odlomaka u Reči. Stoga kada se krila pripisuju Božanskom, njima se označava Božanska Istina, kojoj pripada svemoć; kao kada se pripisuju heruvima (kerubima), kojima se označava Gospodovo Proviđenje; kao kod *Jezikilja: I u svake /životinje/ bijahu četiri lica, I četiri krila u svake; ...a pod tijem nebom bijahu im krila pružena, jedno prema drugom, a dva krila svakoj pokrivalahu tijelo. I čujah huku krila njihovijeh kad iđahu kao da bješe huka velike vode, kao glas svemogućega I kao graja u okolu; I kad stajahu, spuštahu krila. ...I lupu krila onijeh životinja, koja udarahu jedno o drugo, I prasku točkova prema njima, glas koji se silno razlijegaše.I lupa krila u herubima čujaše se do spoljašnjega trijema kao glas Boga svemogućega kad govori...A svaka imaše četiri lica i četiri krila. I kao ruka čovječija im pod krilima* (I.6,23,24;III.13;X.5,21). Da ovde *krila* označavaju Istinu Božansku, vidi se iz svake pojedinosti 3 opisa, ako iz toga da su krila bila jedna prema drugom, I da su pokrivala tela, kao I da je njihov glas bio kao buka velike vode, I kao točkovi kola, I kao glas Svemogućega, I kao ruke čovečije uspod njihovih krila. Da su krila bila pružena jednoprema drugom predstavljalo je udruživanje svega što je Božansko; da su */krila/ pokrivala njihova tijela* označavalo je da je Božanska Istina pokrivala Božansko Dobro od kojega potiče. Jer Božansko Dobro je plamen, a Božanska istina je svetlost iz njega, okružujući I pokrivajući plamen. Sam plamen se ne pokazuje u nebu, nego samo svetlost u kojoj je plamen, koji se */plamen/* tada opaža kao toplina, koja je ljubav. Da se glas čuo kao *huka velikih voda* označava kakva je Božanska Istina u nebu; na sličan način *glas je bio kao zvuktočkova* , kao glas Svemogućega, jer *zvuk I glas* se pripisuju Božanskoj Istini. Stoga se kaže, *glas velikih voda*, jer *vode* označavaju istine (vidi br. 2702,3058,8138,8568); tako isto *buka točkova*, jer *točkovi* označavaju istine doktrina (nauka) (br. 5321,5945,8148,8215); kao I *glas Svemogućega*, jer *Bog Svemogućí* označava istinu koja kara u iskušenjima, a koja kasnije pruža utehu (br. 1992,4572,5628). I kao *ruka čovječija pod krilima* koja je označavala svemoć koja pripada Božanskoj Istini, jer *ruke* označavaju moć, a u najvišem smislu svemoć, kada se pripisuje Gospodu. Iz svega ovoga jasno je da šta je pretstavljeno **5 krilima herivima koje su bila iznad sjedišta milosti**, koja su bila

iznad kovčega, kao I time što su /krila/ bila raširena uvis I da su zaklanjalasjedište milosti (Izlazak XXV.20); kao I ono što jer bilo pretstavljeno herubima na zastorima šatora I na zavesi (velu), ako I u Solomunovom hramu; isto tako I onima koji su bili okolo novoga doma o kome govori *Jezekilj* XLI.18-20:ž; tako isto onim što je bilo pretstavljeno sa četiri životinje oko prijestola, od kojih je svaka imala šest krila (*Otkr.* IV.6,8); kao I serafimima koji je stajao iznad prijestola, od kojih je svaki imao šest 6 krila (*Isaija* VI.1,2). Da u unutrašnjem smislukrila označavaju duhovne istine, ili istine vere, vidi se kod *Jezekilja*: *I reci: ovako veli Gospod Jehova: orao velik, velikih krila, dugih pera, pun perja, šaren, dođe na Liban I uze vrh od cedra. Odlomi vrh od mladijeh grana njegovijeh, I odnese ga u zemlju trgovačku, u grad trgovasčki metnu ga. I uze sjeme iz one zemlje, I metnu ga na njivu, odnese ga gdje ima mnogo vode, I ostavi ga dobro. I izniče, I posta busat čokot, nizak, kojemu se loze pružahu k njemu, a žile bijahu pod njim; posta čokot, I pusti grane I izbi odvode. A bijaše drugi orao velik, velikih krila I pernat, I gle, taj čokot pusti k njemu žile svoje I grane svoje pruži k njemu da bi ga zaljevao iz brazda svoga sada. Posaden bijaše u dobroj zemlji kod mnogo vode, da pusti grane I rađa plod I bude krasna loza. (XVII.3-8).* Proroštvo opisuje ustanovljavanje od Gospoda duhovne crkve. Da *orao* tu označava veru; *velikih krila I dugačkih pera* označava istine vere; *Izvedeno (vez)* označava spoljašnja znanja (Scientifica); rast je opisan *malom granom sa Libana, zemljom trgovačkom, sjemenom zemlje kojemetnu u drugu zemlju pored velike vode*; sama se crkva naziva *lozom*. (Da *loza* označava duhovnu crkvu, vidi br. 1069,5113; a da označava spoljašnju crkvu, br. 6375; ali *divna loza* koja je pripadala drugome orlu, označava unutrašnju crkvu, 6376; jer se spoljašnje crkve opisuje jednim orlom, a njeno unutrašnjedrugim). Posle prorok opisuje u 7 istom poglavlju kako je crkva, koja je bila ustanovljena kod drevnih, bila izopačena kod Jevreja. Na isti način krila označavaju istine vere kod *David*a: *Smirivši se u svojim krajevima, vi ste kao golubica, kojoj su krila posrebrana a perje joj se zlatni (Psalam LXVIII.13).* *Krila golubice* označavaju istine vere (da *golubica* označava veru, vidi br. 870); za koju se kaže da su bila posrebrana, zato što srebro označava 8 istinu od dobra (br. 1551,6917,7999). Da *krila* označavaju Istinu Božansku, vidi se I iz sledećih odlomaka: *Ali koji se nadaju u Jehovu, dobijaju novu snagu, podižu se na krilima kao orlovi (XL.31).* *Sjede na herubima I podiže se, I poletje na krilima vjetrenijem (Psalam XVIII.10;CIV.3).* Ovde se govori o Božanskoj

Istini I njenoj moći. Ponovo: *Perjem svojim osjениće te, o pod krilima njegovijem zaklonиćeš se; istina je njegova štит I ograda (Psalam XCI.4); pod krili krilima Jehovinim I I pod krilima njegovijem zakloniti se*, označava zaštitu I pouzdanje koje dolaze od vere. Slično je označeno I sa *pokriven sjenom krila Božijih (Ps. XVII.8); sinovi ljudski u sjenu krila tvojih ne boje se (Ps. XXXV.17; LVII.1; LXI.4); popijevati u sjenu krila Njegovijeh (Ps. LXIII.7)*. A pošto većina stvari imaju I suprotno značenje, tako I *krila*, u kojem značenju su to obmane, kao kod *Jovana: I otvori studenac bezdana, I iziđe dim iz studenca kao dim velike peći, I pocrnje nebo od dima studenčeva. I iz dima izidoše skakavci na zemlju, I dade ime seoblast,....I imahu oklope kao oklope gvozdene, I glas krila njihovijeh bijaše kao glas kola kad mnogi konji trče na boj (Otkr. 2,3,9);* ovde *krila* označavaju obmane koje se bore protivu istine, jer *skakavac* označava obmanu u krajnjim stvarima (br. 7643).

8765. *I doveo vas k meni.* Da ovo označava /da su vođeni/ ka dobru ljubavi, vidi se iz toga što Jehova, koji kaže da *su dovedeni k Njemu*, označava Božansko Dobro Božanske Ljubavi (vidi br. 2586,2769,7873,8300,8760); ovde Božansko Dobro Božanske Ljubavi u Nebu (br. 8761). Jasno je na koji su način ove stavri povezane s onima koje neposredno prethode; jer u onome što neposredno prethodi, *Nosio sam vas na krilima orlovijem*, označava da su uzdignuti u nebesku svetlost pomoću istina; a ovim rečima, *Doveo sam vas k Sebi*, označava se Božansko Dobro ljubavi u Nebu, stoga što se pomoću istina vere čovek vodi ka dobru, stoga u nebo, I ka Gospodu tamo; jer čovek nije u nebu, tako ne I s Gospodom, pre nego li je u dobru, to jest, u osećanju ljubavi prema bližnjemu. Oni koji nalaze spasenje samo u veri, a ne u isto vreme I u životu ljubavi prema bližnjem, veruju da svako može doći u nebo I Gospodu, bez obzira kako je živio; jer oni ne znaju šta je čovekov život, I pošto ovo ne znaju, misle da život nije ništa; pa stoga ako ih se pita da li zao čovek može da bude među dobrima, oni kažu da , po Gospodovoj mislosti, može, jer je to delo svemoći. Štaviše, ako ih se zapita da li đavo može da postane nebeski anđeo, odgovaraju potvrdno, samo ako je (đavo) voljan da primi veru; a što se tiče toga da li on može da je primi, u to se sumnjaju. Ali ako im se kaže da zlo ne može da se pretvori u dobro, stoga I da je pakao ne može pretvoriti u nebo kod čoveka, I da je to nemoguće jer je protivno redu, stoga I da je protivno Istini Božanskoj, stoga protivno Bogu Samom, koji je red, odgovaraju da su ovakve

stvari umovanja o spasenju, koja se njih ne tiču. Iz ovih, I bezbroj drugih razloga, jasno je u kakvo slepilo o spasenju I večnom životu vodi doktrina (nauk) o veri samoj.

8766. (Stih 5.) *A sada, ako dobro uzaslušate glas Moj.* Da ovo označava primanje istine, vidi se iz značenja *uzaslušati*, što je poslušnost (vidi br. 2542,3869,4652-4660); a *poštouzaslušati* označava poslušnost, stoga označava primanje (br. 5471,5475,7216); I iz značenja *glasa Jehovinog*, što je Reč, stoga Istina Božanska (br. 219,220,6971,7573).

8767. *I uščuvate zavjet Moj.* Da ovo označava život u dobru a otuda povezanost, vidi se iz značenja *uščuvati zavjet*, što je živeti u skladu sa zapovestima, stoga u dobru, I tako biti povezan s Gospodom. Da *čuvati zavjet* označava živeti u skladu sa zapovestima, stoga u dobru, I stoga biti povezan s Gospodom, je stoga što uslovi (termini) zaveta su bili sve ono što je zapovedeno, a što su nazivali *svedočanstva, uredbe, zakoni, I statuti*; osobito deset zapovesti. Sve se ovo nazivalo *zavetom*, jer je postalo pomoću njih /pomoću zapovesti/. Da *uščuvati ove* znači živeti u skladu s njima, jasno je iz značenja *uščuvati*, u Reči; jer se često pominje da treba *slušati zapovesti I držati ih*, I da *držati* znači primati ih životom, to jest, živeti u skladu s njima. Da *držati zavet* označava I biti povezan, jestoga što se u univerzalnom smislu *zavetom* označava povezivanje (vidi br. 665,666,1023,2021,6804). Ovo je stoga što onaj ko živi u skladu sa zaposvetima, taj je povezan s Gospodom; jer zapovesti uče život a isto tako I daju život, I tako otvaraju put ka nebu, I ka Gospodu.

8768. *Bićete moje blago (peculium) mimo sve narode.* Da ovo označava da će tada Božanska Istina biti s njima više nego s ostalim, vidi se iz značenja biti *blago (dostojanje) Jehovino ili Gospodovo* mimo druge, jer osobito /blago/ (peculium) označava dostojanje (vlasništvo), pa stoga posed (vlasništvo). Da to označava one kod kojih je Reč, je stoga što oni koji imaju Reč, to jest, gde je Reč, to jest, gde je crkva, nazivaju se *Gospodovo dostojanje* (Njegovo vlastito/, vidi se iz Njegovih reči kod *Jovana* I.11; X.2-4. Da se oni kod kojih je Reč, nazivaju Njegovo posebno (vlastito), vidi se kod *David*a: *Jer Jakova izbra sebi Jehova, Izrailja za dostojanje Svoje (Psalam CXXXIV. 4).* da *Jakov I Izrailj* ovde označavaju one koji pripadaju

crkvi, kod kojih je Reč, jasno je. Na sličan način kod *Mojsija: jer ti si narod svet Jehovi Bogu svojemu, tebe je izabrao Jehova Bog tvoj da mu budeš narod osobit mimo sve narode na zemlji (Zak. Ponovljeni VII.6; XIV.2).* da su oni koji imaju Reč, nešto osobito (*peculium*) I dostojanje (vlasništvo) mimo drugih, jer oni znaju istine I dobra vere, I pošto je tako, to oni, više nego drugi, mogu živeti životom neba I tako biti povezani s Gospodom. Jer dobro, koje čini nebo kod čoveka, takvo je zbog istina vere; stoga dobro postaje više nebesko ili više Božansko kod onih koji imaju prave istine, a to su istine iz Reči; ali samo ako se drže, to jest, ako se živi u skladu s njima. Da je ovo ovako, vidi se kod *Mojsija: Danas si se zatekao /zavetovao/Jehovi da će ti biti Bog I da ćeš ići putovima njegovim I I držati uredbe Njegove I zapovijesti Njegove I da ćeš slušati glas Njegov. A Jehova se tebi zatekao (zavetovao) da ćeš Mu biti narod osobit, kao što ti je govorio, da bi držao sve zapovijesti Njegove (Zak. Ponovljeni XXVI.17,18).*

8769. *Premda je Moja sva zemlja.* Da ovo označava da Gospod ima svu moć u nebu I na zemlji. vidi se iz značenja *zemlje*, što je u unutrašnjem smislu Gospodovo carstvo na zemlji kao I Gospodovo carstvo u nebu (vidi br. 1413,1607,4447). Da Gospod ima ovu moć je stoga što se pod *Jehovom* u Reči označava Gospod (br. 1343,1736,6281,6303). Da Gospod ima svu moć u nebu I na zemlji, On Sam uči kod *Mateje XXVIII.16,18* (vidi I br. 8331).

8770. (Stih 6.) *I bićete mi carstvo svećeničko.* Da ovo označava da će tada dobro od istine biti / s njima/, vidi se iz značenja *carstva svećeničkoga*, što je duhovno dobro, koje je dobro od istine, to jest, dobro u koje je uveden čovek duhovne crkve pomoću istine. Da je ovo dobro označeno *carstvom svećeničkim*, je stoga što se kaže domu Jakovljevom I sinovima Izrailjevim, kojima je predstavljena duhovna crkva, spoljašnja I unutrašnja; *domom Jakovljevim* spoljašnja crkva, a *sinovima Izrailjevim* unutrašnja crkva (vidi br. 8762). Osim toga, *carstvom* se označava istina (br. 172,2547,4691, a *svećenicima* dobro; jer Sveštenstvo (*Sacerdotale*) Gospodovo, koje je bilo predstavljeno sveštenicima, označava Božansko Dobro; a Carstvo (*Regium*) Gospodovo, koje je predstavljeno carevima, označava Božansku Istinu od Božanskog Dobra; carstvom Sveštenika, koji su ujedno bili sudije, bilo je predstavljeno Božansko Dobro od kojega je Božanska Istina; a carstvom Careva

bila je pretstavljena Božanska Istina od Božanskog Dobra. Ali kad je Carstvu bilo dodato nešto od sveštenstva, tada se carevima pretstavljala Božanska istina u kojoj je bilo onoliko dobra koliko je bilo sveštenstva dodato carstvu (carskoj službi). Sve su ove stvari bile ustanovljene u Jevrejskoj Crkvi kako bi se tim pretstavljala stanja neba; jer u nebu postoje dva carstva, od kojih je jedno nazvano nebesko carstvo, a drugo duhovno carstvo. Nebesko carstvo je ono što se naziva Gospodovim Sveštenstvom, a duhovno carstvo je ono što se naziva Njegovim Carstvom. U poslednjem vlada Božanska Istina, a u prethodnom Božansko Dobro. Ali stoga što je reprezentativ nebeskog carstva počeo da nestaje kada su hteli cara, stoga, da bi se reprezentativ Gospodovog carstva u nebima nastavio, Jevreji su tada bili odvojeno od Izraelićana, pa je Jednim carstvom bilo pretstavljeno nebesko carstvo Gospodovo, a Izrailjskim carstvom Njegovo duhovno carstvo. Oni koji znaju ove stvari, mogu znati da su se oblici uprave među potomstvo Jakovljevim menjali, i zašto, kada su tražili da imaju cara i kada im je Jehova rekao preko proroka Samuila, da oni tako odbacuju da nad njima vlada Jehova i da stoga On neće više vladati nad njima (*1 Samuilova VIII.7*); i tada im je rečeno šta je carevo pravo (stih 11 i sledeći), čime je opisana Božanska Istina bez Dobra. Oni koji znaju gore pomenute stvari, mogu da znaju zašto je nešto od sveštenstva dato bilo Davidu, i zašto je posle Solomunovog vremena carstvo bilo podeljeno u dva, naime, u carstvo Judino, i carstvo Izrailjevo. (O dva carstva u nebu, vidi br. 3635,3883-3896, 4112,4113,4138.)

8771. *I narod svet.* Da ovo označava duhovno carstvo, vidi se iz značenja *naroda*, što su onikoji su u dobru (vidi br. 1259, 1260,1846,6005); i iz značenja *svet*, čime se opisuje istina koja je od dobra (br. 6788,7499,8330); otuda *narod svet* označava dobro od kojega je istina. Kaže se, *carstvosvećeničko I narod svet*, gde svaki izraz označava duhovno carstvo, ali s razlikom; carstvo svećeničko označava one koji su u dobru a otuda u istini. Oni koji su u dobru od istine, gledaju prema Gospodu pomoću istina; ali oni koji su u dobru a iz toga i u istini, oni su u Gospodu, i od Njega gledaju istine. Ova dva stanja slede jedno drugo kod onih koji su preporođeni, kod kojih je duhovno carstvo, tio jest, život neba, usađeno od Gospoda, jer oni se uvode u dobro, pa tako i u nebo, jer nebo je dobro, i kad su u nebu, tada iz toga gledaju istine.

8772. *To su riječi koje ćeš kazati sinovima Izrailjevim.* Da ovo označava influks za primanje istina u dobru, vidi se iz značenja *kazati*, kada to čini Božansko, što je influks (vidi br. 2951,5481,8128,8660). Da to označava da je to radi primanja istina u dobru, je stoga što se to kaže o *sinovimalzrailjevim*, kojima se označava duhovna crkva; a duhovna crkva je kod onih koji su u dobru u kome su istine. Biće ukratko rečeno kakav je slučaj s dobrom u u kojemu su istine. Onaj ko zna oblikaovanje dobra od istina, zna same tajne neba, jer on zna tajne o tome kako se oblikuje novi čovek, to jest, kako se u njemu oblikuje nebo I Gospodovo carstvo. Svo Hrišćansko ili duhovno dobro, ima u sebi istine vere, jer kvalitet ovoga dobra potiče od istina koje pripadaju veri. Dobro koje nema svoj kvalitet od istina vere, nije Hrišćansko dobro, nego prirodno dobro, koje ne daje večni život. Razlog je to što prirodno dobroima u sebi samo prirodni život, koji je život sličan životu zveri, koje su u dobru (koje su dobre) kadasu pitome; ali zveri ne mogu primiti večni život. Otuda je jasno da se duhovni život stiče samo pomoću istina vere. Ovaj život, to jest, duhovni život, prvo se stiče poznavanjem istina koje pripadaju veri, **2**kasnije njihovim priznavanjem, I na kraju verovanjem u njih. Kada ih se samo poznaje, one su kao na ulaznim dverima; kada se priznaju, one su kao u predvorju; a kada se veruju, tada su u unutrašnjoj odaji. Tako one napreduju od spoljašnjih ka unutrašnjim /stvarima/. Dobro je u unutrašnjem čoveku, koje dobro neprekidno ističe od Gospoda, I tamo se poveuje s istinama, I čini da postaju vera, a posle I ljubav prema bližnjemu. Ovo dobro privlači sebi istine, jer ih želi kako bi pomoću njih sebi steklo kvaluitet I tako postojao. Kada su stoga ove istine povezane **3**s dobrom, tada je čovek nanovo rođen, jer tada više ne gleda na to šta treba verovati I što treba da se čini od istina, nego od dobra, jer je ispunjen istinama, I ima ih u sebi; niti drži do istina iz bilo kojeg drugog izvora osim do onih koje može da vidi od svog vlastitog dobra; I on ih vidi kako se nastavljaju, jer one se stiču kao potomci od njihovih roditelja. Ovo potomstvo je od takvioga braka dobra I istine, koji se naziva nebeskim brakom. Istine koje su iz toga /izvora/ imaju dobro u sebi, jer su rođene od njega. Ove uzastopno ulaze u dobro, te ga proširuju I usavršavaju, I tako u večnost. Iz svega ovoga se jasno vidi kakav je slučaj s ova dva stanja kod čoveka koji se priporada (o čemu gore, br. 7992,8643,8690,8701, kaoi br. 8516,8539,8722).

8773. (Stih 7.) *I Mojsije dođe I sazva starješine narodne.* Da ovo označava izbor onih koji više razumeju istinu, vidi se iz značenja *sazva ksebi*, što je izbor (biranje); I iz značenja *starješina narodnih*, a to su oni koji više od drugih razumeju istinu, a u smislu odvojenom od osobe, označavaju glavne istine (vidi br. 6524,6525,6890,8585). Ovaj slučaj izgleda ovako. One koji su u dobru, koje još nije oblikovano istinama (o kojeru je dobru bilo govora u ovome poglavlju), njih /takve ljude/ Gospod oblikuje pomoću glavnih istina, to jest, opštih istina, u kojima su, I od kojih su ostale. Glavne istine su da je Bog jedan; da je Gospod bio rođen kao čovek kako bi spasio ljudski rod; da postoji nebo I pakao; da oni koji idu u nebo, da su to oni koji su živeli životom dobra, a oni koji su živeli zlim životom, da idu u pakao; isto tako da su ljubav prema Bogu I ljubav prema bližnjem zaposvesti od kojih zavise ostale, I da ljubav ne može da postoji bez vere. Ove I slične istine su glavne istine koje Gospod usađuje u dobro kod čoveka, koji se nanovo rađa. Kada se ove usade I kad postanu istine od dobra, tada se usađuju I ostale. a u ove se usađuju opšte ili glavne istine, I pod njima, one se raspoređuju u skladu s nebeskom formom, I tako po stepenima sačinjavaju život neba u tome čoveku, tako da on postaje kao nebo u najmanjoj formi; to jest, to čini da se sve stvari koje pripadaju njegovom razumu, povezuju sa dobrima I istinama anđela, I tako da on može da bude s anđelima.

8774. *I kaza im /stavi pred njih/ sve ove riječi.* Da ovo označava šta je predloženo, zajedno s influksom, vidise iz značenja *staviti reči prednjih*, što je predlaganje. Da to označava *zajedno s influksom*, je zato što *govoriti*, kad to čini Božansko, označava influks (kao gore, br. 8772).

8775. *Koje mu Jehova zapovjedi.* da ovo označava, da ovo dolazi od Božanskog, vidi se bez objašnjavanja.

8776. (Stih 8.) *A sav narod odgovori /skupa/.* Da ovo označava primanje, vidi se iz značenja *odgovoriti*, što je primanje (prihvatanje), kada *govoriti reči* označava influks (vidi vr. 8772). (*Daodogovarati* označava primanje I na drugim mestima, vidi br. 2941,2957, jer to je uzvratanje influksa. br. 2910,4096,8340.)

8777. *I složno rekoše: što god je rekao Jehova, činićemo.* Da ovo označava /da je ovo bilo/ u skladu s influksom od Božanskog, vidi se iz značenja *činiti ono što Jehova kaže*, što je u skladu s influksom od Božanskog, jer se *govorom* označava influks (vidi br. 8772), a *Jehovom*, Božansko.

8778. *I Mojsije javi riječi narodne Jehovi.* Da ovo označava korespondenciju I povezivanje, vidise iz značenja *javiti riječi Jehovi*, što je korespondencija, a otuda povezivanje; jer se govori o zavetu (povezivanju) s narodom; a pošto se zavjeti čine s pristankom s obe strane, stoga se I ovde nešto slično čini, naime, da Jehova predlaže, a narod odgovara, ovde preko Mojsija, kojim je pretstavljena istina od Božanskog povezana s Istinom Božanskom u nebu (vidi br. 8760), a to je istina koja posreduje. Ali zavet se sačinjava jedino kroz primanje influksa istine od Božanskog, I kroz korespondenciju u to vreme; jer kad se više stvari ulivaju u niže, one se primaju samo na taj način. Šta je korespondencija I preko nje primanje, može se videti iz onoga što je pokazano na kraju mnogih poglavlja, kada se govorilo o korespondenciji svih stvari u čoveku sa svim stvarima u nebu, kao I šta je povezivanje prirodnih stvari sa duhovnima, I u opšte nižih stvari s višima; što se izvodi preko ove korespondencije; jer korespondencija postoji samo ako su niže stvari potčinjene višim ; a kada se potčine, više stvari deluju u niže upravo onako kao što uzrok deluje u efektu (učinku). Iz svega ovoga može se videti kakav je slučaj s uzajamnošću (reciprocitetom) čoveka kada se Božansko uliva, I u pogledu povezivanja koje se ovde opisuje u smislu slova načinom kako se sačinjavaju zaveti (sporazumi); naime, da Jehova govori preko posrednika narodu, a posrednik prenosi odgovor Jehovi; jer na ovaj način čovek može da razume kako dolazi do zaveta s Božanskim.

8779. Stih 9. *A Jehova reče Mojsiju: evo, ja ću doći k tebi u gustom oblaku, da narod čuje kad ti stanem govoriti I da ti vjeruje do vijeka. Jer Mojsije bješe javio Jehovi riječi narodne.* (Stih 9.) *I Jehova reče Mojsiju, označava influks Božanskog kroz istinu od Božanskog o otkrovenju; evo, ja ću doći k tebi u gustom oblaku, označava da će se to odigrati na čisto prirodan način; da narod čuje kad ti stanem govoriti, označava da oni koji su u duhovnoj crkvi, mogu shvatiti Božanske stvari; I da ti vjeruje do vijeka, označava da bi bilo vere od istine koja će*

neprekidno trajati; *Jer Mojsije bješe javio Jehovi riječi narodne*, označava korespondenciju I povezivanje.

8780. (Stih 9.) *I Jehova reče Mojsiju*. Da ovo označava influks Božanskog kroz istinu od Božanskog o otkrovenju, vidi se iz značenja *reći*, kada se govori o otkrovenju od Božanskog, što je influks (Da *reći* I na drugim mestima označava influks, br. 5743,7291,7381,8660); da Jehova označava Božansko od kojega je otkrovenje, jasno je; a isto tako da *Mojsije* označava istinu od Božanskog kroz koju dolazi otkrovenje (br. 6771,6827,7014); da se influks odnosi na otkrovenje, vidi se iz onoga što sledi, naime, da će im *Jehova doći u gustm oblaku, snamerom da narod može da čuje kad ja govorim s tobom, I da vjeruje utebe za uvek*, kojim rečima se označava otkrovenje I njegov kavalitet. Ovde se u 2 unutrašnjem smislu, pod otkrovenjemse ne misli na onakvo otkrovenje kakvo je dato Izrailjskom narodu na Gori Sivajskoj, naime, da je Gospod govorio velikim glasom, a narod koji je stajao okolo, da je slušao; nego se ovde misli na otkrovenje koje se ne čuje kao veliki glas, nego kao nešto unutra čoveka. Do ovoga otkrovenja dolazi kroz prosvetljavanje unutrašnjeg vida, koji je vid razuma, kad čovek, koji je u osećanju istine od dobra, čita Reč. Do ovoga prosvetljenja dolazi delovanjem svetlosti neba, koja je od Gospoda koji je tamo sunce. Tom se svetlosšću obasjava razum slično spoljašnjoj svetlosti, koja pripada oku, preko svetlosti koja pripada suncu sveta. Kada se razum prosvetli tom Božanskom svetlosšću, tada (razum/ opaža da je istinito istinito, I 3 to priznaje u samome sebi, I kao da to I vidi. Takvo je otkrovenje kod onih koji su osećanju istine od dobra, kada čitaju Reč. Ali oni koji su u osećanju istine od zla, to jest, koji žele da znaju istine samo radi počasti, dobiti, I ugleda, I slično, oni ne vide istine, nego samo vide stvari koje potvrđuju doktrine njihove crkve, da li su ove istinite ili lažne. Svetlost koja ih obasjava, nije Božanska svetlost iz neba, nego čulna svetlost koju imaju paklenski duhovi, koja svetlost postaje mrkli mrak u prisustvu nebeske svetlosti. Jer kada ovi čitaju Reč, oni su sasvim slepi za istinu koja se ne slaže s njihovim doktrinarnim /verovanjem/; kao na primer, kada smatraju da je spasenje u samoj veri kada čitaju Reč, I kada ne obraćaju pažnju na one stvari koje su tamo o ljubavi I ljubavi prema bližnjemu, koje oni ni ne vide, jer ove /stvari/ kao da padaju u senku, kao stvari koje su sa strane, ili kao one koje su iza; slično tome, Jevrejska nacija, koja

sebe postavlja iznad drugih u celom svetu, ne vidi 4 da su proroci mislili na Gospoda, ma kako da je to jasno. Razlog je to, što vide samo ono što potvrđuje njihovu doktrinu o Mesiji (Pomazaniku), da će On doći kao veliki heroj, da će činiti veća čuda od Mojsijja, I da će ih povesti u zemlju Hanansku, I da će tamo da hodaju svečano, sušajući molbe Neznabožaca (Naroda), koji će ih držati za krajeve haljina kako bi ih pratili. Zbog ovakvih njihovih doktrina, oni ne vide ništa o Gospodu. Iz svega ovoga se vidi kakav je slučaj s otkrovenjem istine iz Reči.

8781. *Evo ja ću doći k tebi u gustom oblaku.* Da ovo označava da će ono /otkrovenje/ biti dato u formi prevashodno prirodnoj, vidi se iz značenja *doći k tebi*, kada to kaže Jehova Mojsiju, čime je pretstavljena istina od Božanskog koje pripada duhovnoj crkvi (br. 8760), što je otkrovenje; I iz značenja *gustog oblaka*, što je biti u formi prevashodno prirodnoj, I kao što je to u Reči Staroga Zaveta u njegovom slovu. Da oblak označava Reč u slovu, vidi predgovor Postanju XVIII., I br. 4060,4391,5922,8106,8443; *gustina* označava zatamnjenje kao što je ono u misli čovekovoju koje dolazi od čulne svetlosti (lumen) same, to jest, prevashodno prirodne /istine/; u kojoj su vrsti svetlosti o Božanskom bili potomci Jakovljevi u to vreme, u I kojoj su Jevrei i danas; jer se Božansko svakome pokazuje u skladu sa stanjem njegovog života a otude I u skladu s njegovm opažanjem. Na taj način nebeska svetlost se ne može drugačije pokazati nego kao gusti oblak onima koji su u ljubavi prema sebi I svetu, u kome je Jevrejska nacija bila više od ostalih. Reč u slovu, osobito proročka Reč, samo ake to u unutrašnjem smislu. U unutrašnjem smislu postoji svetlost, koja je relativno kao svetlost sunca iznad oblaka, koja se svetklost u Reči naziva slavom. Stoga se kaže u Reči, da je jehova nošen na oblacima, da jaše na njima, da leti nad njima, da ima Svoje stanište na njima, I da će Gospod doći u oblacima nebeskim, I u mnogi drugi izrazi, koji se ne bui nikad pomenuli u odnosu na Jehovu, to jest, na Gospoda, ako oni ne bi označavali svetlost istine u kojoj je On u nebu, a oblak označava u kojoj je On u nebu, a oblak označava senku istine u kojoj su oni koji su ispod.

8782. *Da narod čuje kad ti stanem govoriti.* Da ovo označava da oni koji su u duhovnoj crkvi, mogu da shvate Božanske stvari, vidi se iz značenja *čuti*, što je opažati (vidi br. 5017), stoga shvatiti; I iz značenja *sinova Izrailjevih*, a to su narod,

to jest, oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o kojoj često gore); I iz značenja *kad ja govorim*, što su Božanske Istine; jer *glas Jehovin* označava Božansku Istnu (br. 219,220,3563,6971), a isto tako I *govor* /označava Božansku istinu).

8783. *I da ti vjeruju do vijeka.* Da ovo označava da bi postojala istina koja bi bila stalna, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je istina od Božanskog (vidi br. 6771,6827,7014); iz značenja *do vijeka*, a to je ono što je stalno (permanentno). Ovde je slučaj ovakav. Istinu Božansku niko ne opaža ako nije prilagođena njegovom opažanju, stoga ako nema prirodan izgled I oblik; jer u početku ljudski umovi shvataju samo zemaljske I svetske stvari, a nikako I duhovne I nebeske. Stoga kad biduhovne I nebeske stvari bili pokazane u svojoj nagoti, bile bi odbačene kao da nisu ništa, prema Gospodovim rečima kod *Jovana: Kad vam kazah zemaljsko, pa ne vjerujete, kako ćete vjerovati kad vam kažem nebesko?* (III.12). Još manje su to mogli oni koji su živeli pre Gospodovog dolaska, koji su na karaju bili u takvom slepilu, da nisu ništa znali, jer nisu ni želeli da znaju ništa o životu posle smrti, o unutrašnjem smislu, o ljubavi prema bližnjemu I veri, I o bilo čemu nebeskom; koje su stvari bile odbacivane, jer su im bile odbojne. Jer onima koji imaju kao ciljeve zemaljske I svetske stvari, to jest, koji ih vole iznad svih drugih stvari, njih duhovne stvari odbijaju, I osećaju užas kada se ove pomenu. Učeni u svetu doista veruju da bi primili Reč spremnije, ako bi nebeske stvari bile izložene nage, I kad ne bi bile napisane na ovako prost način. Ali oni se jako varaju; oni bi ih više odbacivali nego što to čine prosti, I ne bi ih videli ni u kakvoj svetlosti, nego samo u mrkloj tami; jer ljudska učenost donosi ovakvu tamu kod onih koji se pouzdaju u vlastitu inteligenciju, I zbog toga sebe uznose iznad ostalih. Da su ovakve stvari sakrivene od mudrih a otkrivene prostima, Gospod uči kod *Mateje XI. 25,26*, I kod *Luke X.21*. Isto se lako vidi iz toga što su ateisti I naturalisti, kako ih nazivaju, da su to upravo učeni. Ovo svet zna, a I oni sami znaju.

8784. *Jer Mojsije bješe javio Jehovi riječi narodne.* Da ovo označava korespondenciju (saobraznost) I povezivanje, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore (br. 8778), gde se javljaju slične reči.

8785. Stihovi 10-13.10. *I reče Jehova Mojsiju: idi k narodu I osveti ih danas I sutra, I neka operu haljine svoje;11. I neka budu gotovi za treći dan, jer će u treći dan sići*

Jehova na goru Sinajsku pred svijem narodom. 12. I postaviću narodu među u naokolo, I reći ćeš: čuvajte se da ne stupite na goru I da se ne dotaknete kraja njezina; što se god dotakne gore, poginuće; 13. Toga da se niko ne dotakne rukom, nego kamenjem da se zaspe ili da se ustrijeli, bilo živinče ili čovjek, da ne ostane u životu. Kad rog zatrubi otežući, onda neka pođu na goru.(10.) I reče Jehova Mojsiju, označava otkrovenje o pripremama; idi k narodu, označava povezivanje; I osveti ih danas I sutra, označava prekriti unutrašnje /stvari/ tako da se pokažu u svetosti vere sada I posle; I neka operu haljine svoje, označava čišćenje istina.(11.) I neka budu gotovi za treći dan,označava na ovaj način punu pripremu; jer će u treći dan sići Jehova, označava Gospodov dolazak, a tada I prosvetljenje; na goru Sinajsku pred svijem narodom, označava /da će doći/ u dobru u koje istina treba da se usadi. (12.) I postaviću narodu među u naokolo, označava prostiranje u nebu ne dalje od duhovne sfere dobra; I reći ćeš: čuvajte se da ne stupite na goru, označava nijedan /da dosegne/ nebeska društva, koja su u ljubavi prema dobru; I da se ne dotaknete kraja njezina, označava čak ni do onih /društava/ koja su između; što se god dotakne gore, poginuće, označava koji god od duhovne crkve bude se dotakao nebeskih društava, taj će nestati; (13.) Toga da se niko ne dotakne rukom,označava da su to oni koji se uvuku vođeni samo-pouzdanjem; nego kamenjem da se zaspe,ili da se ustrijeli, označava da će na taj način istine vere koje imaju, nestati; bilo živinče ili čovjek da ne ostane u životu,označava da će na taj način dobro I istina izgubiti duhovni život. Kad rog zatrubi otežući, označava kod onih koji imaju opšte opažanje nebeskog dobra; onda neka pođu na goru, označava prostiranje (širenje) do nebeskih društava.

8786. (Stih 10.) *I Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava otkrovenje o pripremama, vidi se iz značenjareći, kada to čini Jehova, što je otkrovenje od Božanskog. Da to označava otkrovenje o pripremama, vidi se iz onoga što sledi, gde se govori o načinu kako se prima istina od Božanskog.

8787. *Idi k narodu.* Da ovo označava povezivanje, vidi se iz reprezentacije *Mojsija* u ovo vreme, što je istina od Božanskog koje je ispod neba (vidi gore, br. 8760); I iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, koji su ovde *narod* kojemu je trebao da ide, a što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o kojoj često gore). Da *ići k narodu*, kada to

kaže Jehova, označava povezivanje, je stoga što istina od Božanskog, kada je predstavljena Mojsijem, to je ona /istina/ od Božanskog koja posreduje kod onih koji pripadaju crkvi; jer da bi došlo do povezanosti, koja je ovde predstavljena zavetom između Jehove i naroda, mora da postoji posredovanje; stoga se *Mojsijem* predstavlja istina od Božanskog ispod neba, koja je povezana s Istinom Božanskom u nebu (br. 8760), i ovo je radi posredovanja.

8788. *I osveti ih danas i sutra.* Da ovo označava prekrivanje /kao velom/ unutrašnjih stvari, kako bi se pojavili u svetosti vere sada i kasnije, vidi se iz značenja *osvetiti (posvetiti, učiniti svetim)*. što je raspoređivanje kako bi se pojavili u svetosti u pogledu spoljašnjeg (spolja); a pošto se to izvodi prekrivanjem unutrašnjeg, stoga je to označeno i *osvećivanjem*; da *danas i sutra* označavaju sada i kasnije, to je jasno. Kakav je ovo slučaj, biće ukratko objašnjeno. Crkva koja je bila ustanovljena kod Jevreja, što se njih tiče, nije bila crkva, nego reprezentativ (pretstava) crkve; jer da bi bili crkva, kod čoveka te crkve morala bi da postoji vera u Gospoda, kao i ljubav prema Njemu, i ljubav prema bližnjemu. Ove /ljubavi/ čine crkvu. Ali ove nisu postojale kod naroda koji se nazivao *Jakovom*, jer taj narod nije priznavao Gospoda, i stoga nije hteo da čuje o veri u Njega, a još manje o ljubavi prema Njemu, ili prema bližnjemu; jer je bio u ljubavi prema sebi i svetu, koje su ljubavi sasvim protivne ljubavi prema Gospodu i ljubavi prema bližnjemu. Takva naklonost usađena je u njih od njihovih prvih roditelja. Otuda to, da se kod toga naroda nije mogla ustanoviti crkva, nego samo one stvari koje predstavljaju crkvu. Crkva je predstavljena onda kada čovek bogoštuje samo spolja, ali na način koji korespondira (koji je saobrazan) s nebeskim stvarima. Tada se pomoću spoljašnjih stvari predstavljaju unutrašnje, a ove se otvaraju u nebu, a kroz koje tako postoji povezanost. Stoga da bi Izrailjski narod mogao da to predstavlja, kada je njihovo unutrašnje bilo bez vere i nebeske ljubavi, i bilo puno ljubavi prema sebi i svetu, stoga je ovo unutrašnje bilo prekriveno; na taj način je njihovo spoljašnje moglo da komunicira s duhovima, a preko ovih s anđelima, odvojeno od svog unutrašnjeg; stoga da njihovo unutrašnje nije bilo prekriveno, ono bi se bilo otvoreno pokazalo, i tada bi reprezentativ bio nestao, jer bi nečiste stvari izbile napolje i unele zarazu. Da se taj narod mogao tako prekriti više nego neki drugi /narodi/, bilo je stoga što što su oni, više nego drugi, voleli spoljašnje, i

u tome videli svetost, pa I ono što je Božansko u njima /tim stvarima/. Iz ovoga svega se može videti šta se označava *osvećivanjem* (sanktifikacijom), naime, prekrivanje unutrašnjeg kako bi ono imalo izgled svetosti vere; ali ne sebi, nego anđelima koji su bili s njima. (Vidi šta je bilo rečeno I pokazano o ustanovljenju crkve preko toga, br. 4208, 4281,4911,751,8588). Da je osvećivanje kod njih bilo samo izgled svetosti u spoljašnjem, ali bez ičega svetoga kod njih, vidi se iz obreda kojima su se osvećivali, naime, žrtvama, pranjima, kropljenjem krvlju, I pomazanjima, koje ne dodiruju unutrašnje stvari ni najmanje.

8789. *I neka operu haljine svoje.* Da ovo označava čišćenje istina, vidi se iz značenja *pranja*, što je reprezentativ očišćenja od duhovne nečistote (vidi br. 3147,5954kraj); I iz značenja *haljina*, što su istine (br. 4545,4763,5248,6914,6918).

8790. (Stih 11.) *I neka budu gotovi za treći dan.* Da ovo označava potpuno pripremanje, vidi se iz značenja *biti pripremljen*, što je priprema osvećivanjem (kao upravo gore); I iz značenja *trećega dana*, što je potpuno stanje (vidi br. 7715), stoga potpuna priprema.

8791. *Jer će u treći dan.* Da ovo označava, pošto na kraju, kada su spremni da primaju, vidi se iz onoga što je maločas pokazano.

8792. *Jehova će sići u treći dan na goru Sinajku (Jehova će doći na očisveg naroda.* Da ovo označava dolazak Gospoda I prosvetljenje tada, vidi se iz značenja *sići*, kada se kaže za *Jehovu*, to jest, za Gospoda, što je Njegovo prisustvo preko influksa, stoga Njegov dolazak. Ovaj je dolazak Gospodov označen *silaženjem Jehove na oči svega naroda*. Pojavljivanje Jehove bilo je u spoljašnjem obliku pred narodom, koji nisu mogli drugačije da opaze Njegovo prisustvo, jer je njihovo unutrašnje bilo bez istine I dobra, u čemu je Gospod prisutan kod drugih (br. 8787). Prosvetljenje, koje se tada dešava, označeno je sa *naoči svega naroda*, jer u unutrašnjem smislu oči označavaju razumevanje, a otuda vid očiju označava opažanje koje dolazi od vere, a koje je opažanje poreklom od svetlosti neba; stoga, *na oči svega naroda* označava prosvetljenje. (Da *oko* označava razumevanje, a *njegov vid*, opažanje koje potiče od vere, vidi br. 4403-4421, 4523-4534).

8793. *Na Goru Sinajsku.* Da ovo označava u dobru u kojemu istina treba da se usadi, vidi se iz značenja *Gore Sinajske*, što je dobro u kojemu treba da se usadi istina (vidi br. 8753; istina koja treba da se usadi u dobro razmatra se u sledećem poglavlju). Deset zaposvesti koje su tada proglašene sa Gore Sinajske, su unutrašnje istine; a zakoni i uredbe, koje se nalažu u sledećim poglavljima, su spoljašnje istine; i jednim i drugim označavaju se istine koje treba da se usađuju u dobro.

8794. (Stih 12.) *I postavićeš narodu među unaokolo.* Da ovo označava širenje (prostiranje) u nebo ne dalje od duhovne sfere dobra, vidi se iz značenja *postaviti među unaokolo*, što je prostiranje sfere u nebo do određenih granica, koje su određene dobrom svake pojedine; i iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, koji su ovde narod, a to su oni koji su u duhovnom dobru u koje istina treba da se usadi; jer se ovo stanje dobra onih koji su u duhovnoj crkvi, opisuje u ovome i u sledećim poglavljima (vidi br. 8753). Otuda to da se sa *postavićeš narodu među unaokolo*, označava prostiranje u nebo ne dalje od duhovne sfere dobra. Šta je označeno prostiranjem u nebo do duhovne sfere dobra, 2 može da zna samo onaj kome se to otkrije. Slučaj je ovakav. Svako dobro, koje Gospod daje čoveku preko preporoda, prostire se udruštva u nebu. Ovo se prostiranje razlikuje u pogledu veličine granica; u pogledu kvaliteta, kada su više u unutrašnjim ili više u spoljašnjim /granicama/ neba. Dobro samo uliva se u čoveka od Gospoda preko društava neba koja su unaokolo; dobro bez influksa preko društava nije moguće. Društva u nebu su u neprekidnoj povezanosti unaokolo, i nikad se ne pojavljuje neki prekid kontinuiteta. Slično je i sa svakom i svim stvarima dobra, koje sačinjavaju njegov kvalitet. Stoga kadase čovek preporuča, bogaćenje dobrom samo je ulaženje u nebeska društva, 3 i u povezanosti s njima. (Vidi i br. 4067,4073,4077,6598-6613). Ovo je bilo često pokazano živim iskustvom; jer ponekad se oduzme komunikacija s određenim društvima, i tada bi ostalo onoliko života prema tome kakvo i koliko je bilo širenje u preostala društva; akada je mnogo društava oduzeto, tada je život kao prestajao i kao da je iščezavao. Svaki anđeo, duh, i čovek ima duhovnu sferu, a to je prema prostiraju u društva. Ovo prostiranje nije u sama društva, nego samo u sferu njihovog dobra. Ove su stvari tajne nepoznate čoveku, ali one su vrlo poznate u drugom životu. Razlog da nisu poznate čoveku je

zato što danas on veruje da ima život od sebe, pa stoga da ne može da živi bez udruženosti s duhovima I anđelima, stoga bez udruženosti s nebom; ali u ovome on se sasvim vara, jer ceo čovekov život je od Gospoda preko društava. 4 Osim topga, treba da se zna da život onih koji su u duhovnoj crkvi, da se širi u anđeoska društva u drugom nebu, koje se naziva duhovnim nebom; ali ne u treće nebo gde su nebeski /anđeli/. Razlog je to što čovek duhovne crkve ne može da prima Božansko onakvo kakvo je u najdubljem ili trećem nebu, gde su nebeski /anđeli/osim na tako opšti način da to jedva opaža; razlog je to što duhovni nisu u stanju da dođu ni do prvoga praga dobra u kojemu su nebeski /anđeli/ (br. 2718,3833,6500,8521). Iz ovoga svega jasno je šta se označava prostiranjem u nebo ne dalje od duhovne sfere dobra, što je označeno 5 sa *postavićeš međe narodu unaokolo*; kao I šta je označeno onim što sledi. Tako isto neka se zna da svi oni koji su u dobru, da se prostiru u anđeoska društva u skladu sa kvalitetom I kvantitetom njihovog dobra, tako da oni koji su u zlo, oni se prostiru u paklena društva u skladu s kvalitetom I kvantitetom njihovog zla; I dalje, da svako u drugom životu dolazi među one kojima je bio udružen za života u telu. To određuje njegova vladajuća ljubav, jer ona sačinjava sferu života svakoga pojedinca, a ona se prostire u skladu sa svojim kvalitetom I kvantitetom.

8795. I reći ćeš: *čuvajte se da ne stupite na Goru*. Da ovo označava, niko da ne prilazi nebeskim društvima, koja su u ljubavi prema dobru, vidi se iz značenja *stupiti na (popeti se na)*, što je Božansko koje je u višem nebu; I iz značenja *gore*, što je dobro ljubavi tamo (br. 4210,6435,8327,8756). Kakav je ovo slučaj, vidi se iz onoga što je maločas objašnjeno (br. 8794).

8796. *I da se ne dotaknete kraja njezina*. Da ovo označava, čak ni do posrednih /društava/, vidi se iz značenja *krajeva*, što su posredna /društva/; jer je Gospodovo nebesko carstvo u najdubljem ili trećem nebu, odvojeno od duhovnoga carstva, koje je drugo ili srednje nebo, /odvojeno/ preko posrednih. Preko ovih nebesko carstvo utiče u duhovno carstvo, ali ne I obrnuto; jer se ceo influks odvija preko posrednih od unutrašnjih ka spoljašnjim, ali ne I od spoljašnjih u unutrašnja /nebeska društva/ (br. 5259,5779); iz čega je jasno da *krajevi* označavaju posredna /društva/, I da oni koji su u duhovnom carstvu ne mogu da

dosegnu čak ni prve granice dobra nebeskoga carstva (br. 2718,3833,6500,8521). Otuda se sa *da se ne dotaknete kraja gore*, označava da ne će biti proširivanja u nebeska društva koja su u ljubavi od dobra, čak ni u posredna.

8797. *Što se god dotakne gore, poginuće.* Da ovo označava da ako se bilo ko iz duhovne crkve primakne nebeskim /društvima/, taj će nestati, vidi se iz značenja *gore*, što je dobro ljubavi (vidi upravo *gore*, br.8795), ovde Božansko Dobro Božanske Ljubavi u najdubljem nebu, jer ljudi koji su ispod, predstavljaju Gospodovo duhovno carstvo, koje je sredina neba; iz značenja *dotaknuti se*, što je *probiti se (penetrirati do)*, u ovom slučaju sam se probiti (o čemu ubrzo); I iz značenja *poginuće*, što je nestati. Tu je slučaj ovakav. Oni koji su u Gospodovm duhovnom carstvu, ne mogu da uđu u nebesko carstvo, jer ovo poslednje je više ili više unutrašnje, a prethodno je niže I više spoljašnje; jer ono što je spoljašnje ili niže, ne može da utiče na ono što je više ili unutrašnje (br. 5259,5779). Međutim, ponekad se desi da oni koji su u nižem nebu traže da se podignu u više, I to zbog izokrenute želje koja ima poreklo u oholosti, koja teži da gospodari, I u zavisti. Oni koji to pokušavaju zbog ovakve želje, oni se puštaju unutra s vremena na vreme; ; ali kada tamo stignu, jako pate, tada ih uhvati strah, a na kraju i bol, što je sve /praćeno/ slepilom, I gubljenjem inteligencije, kao I /osećanja/ sreće: stoga se bacaju otamo dok im se činida umiru, da bi počeli da oživljavaju onda kada se izbace iz neba. Takva je sudba onih koji se iz nižega neba, vođeni ohološću, željom za vladanjem, ili zavišću, uvuku u više nebo. Razlog je to što je dobro ljubavi u višem nebu, u upoređenju, kao plamen koji sažiže, a istina vere je tamo kao vatrena svetlost koja zaslepljuje one koji se uspnu. Ove su stvari označene u unutrašnjem smislu /nalogom/ da Izrailjski narod ne dodiruje Goru Sinajsku, gde je bio Jehova. Slučaj je sličan s onima koji su u nebeskom carstvu, ako bi nekim slučajem pokušali da se uspnu ka Božanskom; a sličnio je I s onima ispod neba, ako bi poželeli da se popnu u nebo. (Da ovi poslednji osete strašne stvari, vidi br. 4225,4226,4299,5057,5058.)

8798. (Stih 13.) *Toga da ne nitko ne dotakne rukom.* Da se ovo odnosi na one koji koji se uvuku vođeni samo-pouzdanjem, vidi se iz značenja *dotaknuti*, naime, *goru*, što je uvući se u nebesko Dobro Božansko (vidi upravo *gore*, br. 8797); I iz

značenja *ruke*, što je moć (br. 4931-4997,5327,6202,8158,8281); otuda I samo-pouzdanje (br. 878,5544).

8799. *Da se kamenjem zaspe.* Da ovo označava da će tako istine vere, koje imaju, nestati, vidi se iz značenja *biti zasut kamenjem (kamenovan)*, što je kazna za obmanu I za nasilje nad istinom (vidi br. 5156,7456,8575); da je ovo kazna koju trpe oni koji se, vođeni samo-pouzdanjem, popunu do Božasnog u nebu koje je iznad njih, je stoga što tada nestane sva inteligencija koju su pre imali; da tada I oslepe, vidi upravo gore, br. 8797).

8800. *Ili da se ustrijeli.* Da ovo označava da će tada nestati I duhovno dobro, vidi se iz značenja *biti ustrijeljen (biti ubijen strelama)*, što je nestati u pogledu duhovnog dobra; jer se *strelcem lukom* označava nestati u pogledu duhovnog dobra; jer se *strelcem lukom* označava duhovni čovek (vidi br. 2686,2709,6422).

8801. *Bilo živinče ili čovjek.* Da ovo označava da će dobro I istina izgubiti duhovni život, vidi se iz značenja *živinčeta*, što je osećanje dobra (vidi br. 45,46,142,143,5198,7523); iz značenja *čoveka*, što je istina (3134,3459,7716); I iz značenja života, što je duhovni život (br. 5890), otuda ne živeti označava izgubiti taj život. Dobro I istine gube život kada se influks od Gospod više ne opaža, jer oni od ovoga imaju život. Dobro I istina sami tada se doista pokazuju u spoljašnjoj formi kao dobro I istina, ali samo kao nešto naslikano, ali što u sebi nije živo.

8802. *Kad rog zatrubi otežući.* Da ovo označava kod onih koji imaju opšte opažanje nebeskoga dobra, vidi se iz značenja *Kad rog zatrubiotežući*, ili što je isto, kada se *čuje glas trube*, što je opšte opažanje nebeskog dobra; jer sa *čuti* označava se opažanje (br. 5017,8361), a *rogom, ili glasom trubnim*, opažanje nebeskog dobra. Razlog dase nebesko dobro označava *glasom trubnim I rogom*, je to što muzički instrumenti zbog svog zvuka korespondiraju osećanjima istine I dobra, gudački instrumenti osećanjima istine, a duvački instrumenti osećanjima dobra (br. 418-420,4138,8337). *Truba*, pošto je duvački instrument I pošto ima jak zvuk, korespondira osećanju nebeskoga dobra; stoga je *jubilej (proslava)*, kojim se pretstavlja brak dobra I istine koji postoji u najdubljem nebu, dobio ime po tome. (*prim. prev. Jubilarna godina je bila svaka pedeseta godina – posle sedam puta*

sedam godina – koja je bila jubilarna ili godina radosti, godina Gospodova, kada su se praštali dugovi koji do tada nisu bili naplaćeni, I kada se zemlja ponovo delila, sve praćeno radošću. Otuda I naše rečijubilej I jubilarna godina). Otuda to da serogom koji *zatrubi* označavaju oni koji imau opšte opažanje nebeskoga dobra. Onima koji su u opštem opažanju nebeskoga dobra označavaju se oni koji su između Gospodovog nebeskog carstva I Njegovom duhovnog carstva, preko kojih se izvodi influks, komunikacija, I povezivanje (vidi gore, br. 8787,8796). Ovi se prostiru do u nebeska društva, koja su označena onima koji će se popeti na goru. Ovi posredni pretstavljeni su *Mojsijem* (br. 8787), a tako isto I *Aronom*, kojima je bilo dopušteno da se ispnu na goru (vidi stih 24). (Šta je prostiranje u sfere anđeoskih društava, I da je svačije prostiranje u skladu s njegovim dobrom, vidi br. 8794.) Postoji opšte opažanje kod onih koji su u duhovnome dobru I koji su u stanju da primaju opšti influks dobra višega neba, ovde najdublje neba. Na takve se misli *pod onima koji će se uspeti na goru kada rog zatrubi*.

8803. *Onda neka pođu na goru.* Da ovo označava prostiranje čak I u nebeska društva, vidi se iz onoga što je gore pokazano (br. 8791,8795), kao I maločas gore (br. 8802).

8804. Stihovi 14,15. *14. I Mojsije siđe s gore k narodu; I osveti narod, I oprae haljine svoje. 15. I reče narodu: budite gotovi za treći dan, I ne liježite sa ženama. (14.) I Mojsije siđe s gore k narodu, označava primenjivanje I pripremanje pomoću istine od Božanskog radi primanja istina u dobro; I osveti narod, označava prekrivanje unutrašnjeg kako bi se pokazali u svetosti vere; I oprae haljine svoje, označava čišćenje istina vere; (15.) I reče narodu: budite gotovi za treći dan, označava potpunu pripremu; I ne liježite sa ženama, označava čišćenja dobra vere.*

8805. (Stih 14.) *I Mojsije siđe s gore k narodu.* Da ovo označava primenjivanje I pripremanje pomoću istine radi primanja istina u dobro, vidi se iz značenja *sići*, kada se kaže za Mojsija, kojim je pretstavljena istina od Božanskog, što je primenjivanje, a istio tako I pripremanje pomoću te /istine/; iz reprezentacije Mojsija, što je istina od Božanskog (vidi br. 8760,8787), a isto tako I /istina/ koja posreduje (br. 8787), stoga I priprema I primenjuje; iz značenja *gore*, što je

Božansko u nebu, stoga nebo; I iz reprezentacije *sinova Izrailjevih*, što su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi, stoga oni koji su u istini preko koje se dolazi do dobra, I u dobru od kojega je istina, ovde u dobru u koje treba da se prime istine. Potrebno je znati šta se posebno označava *GoromSinajskom*; a I šta je predstavljeno *Mojsijem* u ovome I u lsedecim 2 poglavljaima Knjige *Izlaska*. GOROM SINAJSKOM se posebno označava nebo, iz kojega se ulivaju istine od Gospoda; stoga se *silazanjem Jehove na tu goru* označava Njegovo prisustvo u nebu. A pošto se *GoromSinajskom* označava nebo gde je Jehova, to jest, Gospod, time se isto **3** tako označava I Božansko Dobro sjedinjeno s Božanskom Istinom tamo, jer zbog toga je nebo nebo. Ali IZRAILJSKIM NARODOM pored gore predstavlja se duhovna crkva u pogledu dobra u koje istine vere treba da se usade; jer je već bilo pokazano da oni koji su u duhovnoj crkvi, imaju dva stanja, pređašnje stanje kada ih vode istine u dobro, I potonje stanje kada Ih vodi dobro, a iz toga su I u istinama; u sadašnjem slučaju, kada su u dobru u koje treba istine da se posade, a to je srednje stanje između pređašnjeg I potonjeg. Istine koje treba da se posade, sadržane su u onim stvarima koje je Gospod proglasio s Gore Sinajske , **4** a koje je Mojsije preneo narodu. *Mojsjem* je u ovome I sledecim poglavljima predstavljena istina od Božanskog ispod neba povezana s Istinom Božanskom u nebu, a koja otuda posreduje između Božanskog u nebu I dobra u koje treba da se posade istine (koje je dobro ono koje pripada duhovnoj crkvi), stoga koja posreduje između Gospoda I naroda. Važno je znati ove stvari da bi se razumelo ono što sledi u Knjizi *Izlaska*. Iz ovoga svega može se videti da se sa *Mojsije siđe s gore k narodu*, označava primenjivanje I pripremanje uz pomoć istine od Božanskog radi primanja istina u dobro.

8806. *I osveti (posveti) narod.* Da ovo označava prekrivanje unutrašnjeg kako bi se pokazali u svetosti vere, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8788); a tamo je pokazano šta je osvećivanje kod Izrailjskog naroda, naime, da je to bilo prekrivanje (pokrivanje) unutrašnjeg tako da u svom spoljašnjem izgledaju kao da su u svetosti kada su bili u reprezentativnom bogoštovanju; I da njihovo unutrašnje nije bilo prekriveno, bili bi ne samo onečistili svetost bogoštovanja nečistim mislima I zlim osećanjima, nego bi ga bili I potpuno uništili, tako da ništa nebesko I duhovno ne bi bilo predstavljeno u **2** spoljašnjem, I ne bi se ništa od

toga opažalo u nebu. Pošto se ovde govori o sinovima Izrailjevim, a to su oni koji su bili u duhovnoj crkvi, biće ukratko rečeno šta je označeno osvećivanjem. Oni pripadaju duhovnoj crkvi, koji žive životom istine a otuda i životom dobra, a koje Gospod uzdržava od zala i drži u dobru. Dobro, koje je od Gospoda kod njih, sveto je; stoga onoliko koliko primaju dobro, toliko su sveti; i oni primaju onoliko dobra od Gospoda, to jest, toliko su sveti, koliko žive životom dobra u skladu s pravim istinama vere, i koliko tada veruju da sve dobro koje primaju i čine, da je od Gospoda. Tada se zla kod njih odvajaju takoda se nikako ne pokazuju, osobito ona zla koja su nasledili od roditelja, koja su nečista, jer su se uzastopno nagomilala kod roditelja kroz vekove, i koja su se sakupila kod potomstva. To je ono unutrašnje koje je, kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi, sakriveno i koje kao da je prekriveno (br. 966,1667,2307,4317,8550). Otuda to da se sve Voljno koje imaju po nasleđu, razara; zbog čega se kod njih oblikuje jedno novo Voljno u Intelektualnom delu pomoću istina vere od Gospoda. Ovo je razlog zašto se, kada se preporučaju, vode pomoću istina ka dobru, a kasnije, kada su već preporođeni, od dobra u istine od dobra. Otuda se pokazuje kako Gospod stvara novo Voljno (Volju) kod njih. (Da se ovo /Voljno/ oblikuje u Intelektualnom delu kod onih koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi br. 863,875,895,927,5113,6125.)

8807. *I opraše haljine svoje.* Da ovo označava čišćenje istina vere, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8780), gde se javljaju slične reči.

8808.(Stih 15.) *Budite gotovi (spremni) u treći dan.* Da ovo označava potpunu pripremu, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 8790), gde se javljaju slične reči.

8809.*I ne liježite (ne približavajte se) sa ženama.* Da ovo označava čišćenje od dobra vere, vidi se iz toga što su brakovi kod Izrailjske nacije bili nečisti, jer je njihovo unutrašnje bilo nečisto; jer bračna ljubav potiče od braka dobra i istine; pošto oni koji nisu u dobru i istini u pogledu unutrašnjeg, ne mogu biti u čistom braku.; a oni koji su u zlu i u obmani u pogledu unutrašnjeg, kao što je bila ta nacija, ti su u nečistom braku. Stoga *Ne liježite sa ženama*, označava uzdržati se od onoga što je nečisto. (Da bračna ljubav potiče od nebeskoga braka, koji je brak između dobra i istine, vidi br. 2727-2759, 4434,4835; a da kod naroda koji je potekao od Jakova, nije bilo ničega bračnog, pa im je stoga bilo dopušteno da

imaju nekoliko žena, br. 3246). Ali u pogledu onih koji pripadaju duhovnoj crkvi I koji su pretstavljeni *sinovima Izrailjevim*, ni kod njih nema ničega bračnoga sve dok se istina ne usadi kod njih u dobro. Pre nego se ovo desi, postoji doista brak, ali on nije čist, jer u unutrašnjem još uvek nema braka dobra I istine. Otuda to da se sa *Ne liježite sa ženama*, označava u unutrašnjem smislu biti očišćen u pogledu dobra vere; jer u ovome poglavlju govori se o dobru u koje još nije istina usađena, a u sledećim poglavljljima govri se o usađivanju.

8810. Stihovi 16-19. *16. A treći dan kad bi u jutru, gromovi zagrmješe I munje zasijevaše, I posta gust oblak na gori, I zatrubi truba veoma jako, da zadrhva sav narod kad bijaše u okolu. 17. Tada izvede Mojsije narod iz okola pred Boga I stadoše ispod gore. 18. A gora se Sinajska sva dimljaše, jer siđe na nju Jehova u ognju; I dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, I sva se gora tresijaše veoma. 19. I truba sve jače trubijaše, I Mojsije govoraše a Bog mu odgovaraše glasom. (16.) A treći dan, označava, na kraju pročišćavanja; kad bi u jutru, označava stanje kad su bili u dobru; gromovi zagrmješe I munje zasijevaše, označava Božansko stanje u kome je dato otkrovenje; I posta gust oblak na gori, označava Božansko stanje u pogledu onih koji treba da prime /otkrovenje/; I zatrubi truba (buccina) veoma jako, označava nebesko stanje koje je vladalo svuda naokolo; da zadrhva sav narod kad bijaše u okolu, označava sveti strah kod onih koji su trebali da prime; (17.) Tada izvede Mojsije narod iz okola pred Boga, označava moć istine od Božanskog koja ih priprema da prime Božansko u dobro kod sebe; I stadoše ispod gore, označava daleko od dobra nebeske ljubavi. (18.) A gora se Sinajska sva dimljaše, označava pojavljivanje nebeskog dobra u najvećem zatamnjenju; jer siđe na nju Jehova u ognju, označava zato što je Božansko tamo bilo u nebeskoj ljubavi; I dim se iz nje podizaše kao dim iz peći, označava zatamnjenje kao zatamnjenje od požuda; I sva se gora tresijaše veoma, označava uzburkanost u nebu. (19.) I truba sve jače trubijaše, označava ono što je opšte u otkrovenju kroz anđeosko nebo; I Mojsije govoraše a Bog mu odgovaraše glasom, označava /da je to išlo/ kroz influks istine od Božanskog u kome je bilo Božansko Samo.*

8811. (Stih 16.) *A treći dan.* da ovo označava /da se ovo desilo/ na kraju pročišćavanja, vidi se iz značenja *trećeg dana*, što je stanje priprema za primanje; (vidi gore, br. 8791), stoga kraj pročišćavanja.

8812. *Kad bi u jutru.* Da ovo označava /stanje/ kada su bili u dobru, vidi se iz značenja *jutro*, što je stanje dobra ljubavi (vidi br. 8426). Iz ovoga što je ovde rečeno, da je Jehova, to jest, Gospod sišao na Goru Sinajsku u treći dan, I to u jutru toga dana, jasno se vidi da ovo pretstavlja neku Božansku stvar (res) u nebu, što ne može niko da zna /šta je/ osim preko korespondencije, to jest, preko značenja, između takvih stvari kakve postoje u prirodnom svetu sa stvarima koje postoje u duhovnom svetu; kao ovde, šta znači *jutro*, a šta *treći dan*. Da *treći dan* označava kraj prethodnog stanja, je stoga što *tri* označava ono što je potpuno od početka do kraja (br. 8790); a da *jutro* označava stanje dobra ljubavi, je stoga što je sunce u drugom životu, a koje daje svetlost anđelima kao I sveopštem nebu, da je to Gospod, a plamen tamo je Njegova Božanska ljubav, koja daje životnu toplinu svakoj živoj stvari, a svetlost tamo je Božanska Istina koja prosvetljava sve one koji je primaju; sasvim drugačije od sunca ovoga sveta, čiji plamen nije plamen ljubavi, 2a njegova svetlost je svetlost a ne istina. Iz svega ovoga se vidi kakvi su efekti plamena I svetlosti od sunca sveta, a kakvi su efekti plamena I svetlosti od sunca neba, naime, da su toplota I svetlost onog prvog bez života, a da su toplina I svetlost ono što daje život. Ovi potonji efekti, naime, toplota I svetlost koje potiču od nebeskoga sunca, stoga se nazivaju /duhovnim/, jer imaju život u sebi; dok oni prethodni, koji su od sunca sveta, nazivaju se /prirodnim/, I nemaju života u sebi. Život koji se opaža I živim stvarima u toplini I u svetlosti, nije poreklom od topline sunca sveta, nego od topline sunca neba. Kada se ova toplina uliva u toplinu sveta, ona stvara takav efekt (učinak), I oseća se u telu kao elementarna toplina; ali u njoj postoji životna toplina koja je poreklo od ljubavi koja je toplina od sunca neba. Da je poreklo životne topline iz drugog izvora / a ne od prirodnog sunca/, I da je ono u ljubavi u skladu sa prostiranjem I kvalitetom ljubavi, može svako znati 3 samo ako je voljan da razmisli; ali tako /ne misle/ oni koji ne priznaju ništa unutrašnje u čoveku, I koji sve pripisuju prirodi. Pošto je stoga toplina sunca neba, koje sunce je Gospod, dobro ljubavi, a svetlost iz nje je istina vere, može se videti šta je označeno *jutrom*, a šta *podnevom*, *večeri*, I *noću*,

u drugom životu, naime, da su to stanja dobra I istine, ili ljubavi I vere – *jutro*, stanja dobra ljubavi, *podne*, stanja istine vere, a *veče I noć*, lišenost ovih, što je neznanje I slepilo u **4** stvarima vere, kao I otupelost I hladnoća u stvarima koje pripadaju nebeskoj ljubavi. Pored tioga, ovaj slučaj je sličan sa suncem neba kao sa suncem sveta, da ono stoji na istome mestu, I da se ta stanja ne menjaju zbog njegovog okretanja, nego da su uzrok ona tela /nebeska/koja su okolo njega; kao što se zemlja okreće oko sunca, a u isto vreme oko svoje osovine; otuda dolazi privid da su te promene uzrokovane suncem, a u stvari one nisu posledica /kretanja/ sunca, nego tela koje se kreće oko njega. Tako je I u nebu, s promenama stanja, kojima jutro, podne, veče I noć korespondiraju, a koje ne dolaze od tamošnjeg sunca, jer to sunce neoprekidno odašilje toplinu I svetlost, to jest, dobro ljubavi I istinu vere; nego te promene postoje kod onih koji primaju, naime, kod anđela I duhova, koji su, po pravilnim promenama u skladu s njihovim životom, sad u *jutru*, to jest, u dobru ljubavi; sad u *podne*, to jest, u istini vere; sad u *večeri I noći*, to jest, u **5** senci I zamrlosti u pogledu vere I ljubavi. Razlog da je ovaj slučaj sličan u svetu kao u nebu (s razlikom da su to u svetu stanja vremena koja slede jedno drugo, a u nebu su to stanja života), je to, što su sve stvari u svetu stvarne na sliku onih koje postoje u duhovnom svetu; jer je prirodnim stvarima poreklo u duhovnim stvarima, kao efekti od svojih uzroka. Otuda postoji korespondencija svih stvari u svetu s onima koje su u nebu, pa je stoga sveopšta priroda reprezentativna pozornica Gospodovg carstva (br. 3483,4939,8211).

8813. *Gromovi (glasovi) zagrmješe I munje zasijevaše.* Da ovo označava Božansko stanje u kome se daje otkrovenje, vidi se iz značajnoglasova, što su zvuci gromova, a što su Istine Božanske; I iz značenja *munja*, što je ružičasti sjaj I blistavilo onih istina, jer Istine Božanske sijaju I blistaju iz plamena svetlosti koja dolazi od sunca neba. Otuda se *glasovima I munjama* označava Božansko stanje u kome se daje otkrovenje –Božansko stanje – uz pomoć kojega takve stvari silaze s neba; I /označava se/ otkrovenje, zato što *glasovi I munje* označavaju Istine Božanske. Da se *glasovima*, koji dolaze od gromova s neba, označavaju Istine Božanske, vidi br. 7573; a da *munje* označavaju blistavilo iz toga, koje pogađa čovekov unutrašnji vid, prosvetjujući one koji su u istini od dobra, a zbunjujući one koji su u obmani od zla, vidi se iz odlomaka u Reči gde se munje pominju, kao kod *Davidu: Iz oblaka*

lijaše voda, oblaci davahu glas, I strijele tvoje lećahu; Grmljahu gromovi tvoji po nebu; munje tvoje sijevahu po vaseljenoj, zemlja se tresijaše I njijaše. (Psalam LXX.17,18);gde grmljahu gromovi označavanjihovo blistavilo; a zemlja, crkvu; otuda munje tvoje sijevaju po vaseljeni označava prosvetljavanje crkve preko Istine Božanske. Na sličan način kod istiga: Munje njegove sijevahu po vaseljenoj; vidi I strijepi zemlja. Gore kao vosak tope se od lica Gospodova, od lica Gospodova svoj zemlji (Psalam XCVII.4,5).Što god hoće, sve Jehova čini, na nebesima I na zemlji, u morima I u svijem bezdanima. zvodi oblake od kraja zemlje, munje čini usred dažda, izvodi vjetar iz staja njegovijeh (CXXXV.6,7; Jer. X.13;LI.16);gde munje usred dažda označavaju blistavilo istine koja silazi s neba. Kod Jovana: I bijaše sijevanje munja I glasovi I gromovi, I tresenje zemlje, I grad veliki (Otkr. XI.19;XVI.18);

gde glasovi, munje, I gromovi označavaju Istine Božanske koje prosvetljuju dobre, a zastrašuju zle. Kod Jezikilja: I na oči bijahu te životinje kao živo ugljevlje, gorahu na oči kao svijeće; taj oganj prolazaše između životinja I svijetljaše e, I iz ognja izlažaše munja. I životinje trčahu I vraćahu se kao munja (Otkr. I. 13,14); gde oganj označava dobro ljubavi, a iz ognja izlažaše munja, Istinu Božansku iz toga. Božansko Proviđenje Gospodovo, koje je Istina Božanska proizlazeća od Gospodovog Božanskog Dobra, ovde se opisuje životinjama (živim bićima, herubima). Kod Danila: A to jedan čovjek obučen u platno, I pojas bješe oko njega od čistoga zlata iz Ufaza. ...a lice mu bješe kao munja a oči mu kao lučevi zapaljeni, a ruke kao mjed uglađena, a glas od riječi njihovijeh kao glas mnogoga ljudstva (X.5,6).Lice mu bješe kao munja označava ljubav od istine, jer istina koja je od ljubavi, nosi sa sobom plamen koji izgleda kao munja. Kod Zaharije: I Jehova će se pokazati nad njima, I strijela njegova izaći kao munja, I Jehova Bog će zatrubiti u trubu I poći s vihorma vjetrenijem (IX.14);strijela koja će izaći kao munja, označava istinu Božansku , koja kara I koja prožima. Da strijela označava istinu doktrine, vidi br. 2686,2709; stoga strijela Jehovina označava Istinu Božansku. Kod Nahuma: Konjanici poskakuju, I mačevi se sjaju, I koplja sijevaju, I mnoštvo pobijenih...pada se preko mrtvijeh (III.3).Kod Mojsija: Ako naoštrim sjajni mač Svoj (Zak. Ponovljeni XXXII.41);što označava kako Istina Božanska postupa sa zlima (kako ih prožima); mač označava istinu koja se bori (br. 2799,8294), a munja

njezin sjaj, koja udara Intelektualno I lišava ga sposobnosti da vide istinu; na sličan način kod *Jezekilja XXI.20-32*. Iz svega ovoga se vidi I da *munja* označava Istinu Božansku, kod *Mateje XXVIII.3*, I *Luka XVII.24*.

8814. *I posta gust oblak na gori*. Da ovo označava Božansko stanje u kome su oni koji treba da prime /otkrovenje/, vidi se iz značenja *oblaka*, što je istina prilagođena onima koji treba da je prime, stoga Reč u smislu slova (vidi br. 8443, 8781); ovde Istina Božanska prilagođena narodu koji je potekao od Jakova, a pošto su ti bili u velikoj tami u odnosu na Istine Božanske, stoga se kaže *gusti oblak*, a gore, u *gustinioblaka* (stih 9.), a niže, *dim koji se podizaše kao dim iz peći* (stih 18). Kako je bila velika tama u kojoj su bili, vidi se iz onoga što je gore izneseno (br. 8788) o toj naciji; kao I iz toga što se stvari koje pripadaju unutrašnjem čove, nisu njima otkrile, nego samo stvari koje pripadaju spoljašnjem čoveku. Jer oni nisu shvatali unutrašnje stvari, niti su bili voljni da ih shvate, jer su bile suprotne njihovim ljubavima, a koja je bila u tome, da su želeli da budu uzdignuti iznad svih drugih naroda u svetu, kao I da budu najbogatiji, I da sve druge nacije budu kao ništa u upoređenju s njima. Gde postoje takve ljubavi, ne mogu se primiti nebeske ljubavi, jer one prve uništavaju I guše ove druge. To je bio razlog da se Jehova, to jest, Gospod njima pokazao u gustom I teškom oblaku, kao što je to slučaj u drugom životu. Oni /duhovi/ koji su u obmanama od zla, obavijeni su gustim I crnim oblakom u skladu sa tim kolike I kakve su te obmane. To se pokazuje tamo svakome pred očima, iako tamo sunce neprekidno sija. (O ovome predmetu vidi šta je bilo rečeno, br. 6832,8137,8138.) U opšte, Božansko se u drugom životu pokazuje svakome prema tome kolika I kakva je njegova vera I ljubav.

8815. *I zatrubi truba veoma jako*. Da ovo označava nebesko stanje koje je bilo unaokolo, vidi se iz značenja *glasa, ili zvuka, I trube*, što je istina nebeskoga dobra, gde *glas* označava istinu, a *truba* nebesko dobro (kao gore, br. 8802). Da označava nebesko stanje koje je bilo unaokolo, je stoga što je Božansko u nebu u sredini ili u najdubljem, to jest, u najvišem tamo; a što se tiče anđela, nebo je okolo ili izvan, to jest, ispod, jer ono što je okolo, to je I izvana, a ono što je izvana, to je I ispod. Istina Božanska sama u nebu označena je *glasovima I munjama*, ali nebeska ili

anđeoska istina pridružena onome što je Božansko, koje je ispod ili okolo, označena je *glasom trubnim*, na sličan način I kod *Zaharije: I Jehova će se pokazati nad njima, I strijela će Njegova izaći kao munja, I Jehova će Bog zatrubiti u trubu I poći će s viorima južnijem (IX.14)*. I kod *Davidu: Ide Bog uz podvikivanje, Jehova uz glas trubni (Psalam XLVII.5)*; gde *podvikivanje* označava istinu duhovnog dobra; *glas trubni*, istinu nebeskog dobra. Božanska Istina koja prolazi kroz nebo, isto tako označena je I *trubama u koje su anđeli zatrubili (Otkr. VIII.2;6-8,12,13; IX.14)*. Istina Božanska iz neba bila je pretstavljena I sa *sedam truba (buccina) u koje su trubili sedam sveštenika pred kovčegom*, ili pred Jehovom, kada su pali bedemi Jerihona (*Jošua VI.*); kao I *trubama u koje su trubili tri stotine ljudi*, koji su bili s Gideonom, okolo tabora Medijanaca, Amalekićana, I sinova istoka (*Sudije VII.*). Razlog da su trube ovako delovale je bio u tome što su one predstavljale Istinu Božansku koja prolazi kroz nebo, a koja je takva da čini savršenijim dobre a razara zle: da čini savršenijim dobre je stoga što oni primaju Božansko Dobro koje je u istini; a da razara zle je stoga što oni ne primaju Božansko koje je u njemu /u nebu/. *Bedemi Jerihona* označavali su obmane koje su štitile zla; a *Medijanci, Amalekićani, I sinovi istoka*, okolo čijeg tabora su tri stotine Gideonovih ljudi trubili u trube, označavali su one koji su bili u zlima, a otuda I u obmanama.

8816. *Da zadrhta sav narod koji bijaše u okolu.* Da ovo označava sveti strah kod onih koji treba da prime /Božansku Istinu ili otkrivenje/, vidi se iz značenja *zadrhtati*, što je sveti strah; I iz *značenja naroda kojibijaše u okolu*, a što su oni koji treba da prime Božansku Istinu. Kaže se u Reči na raznim mestima da kad *Jehova siđe, zemlja se zatrese, I gorese tope* (kao u *Psalam LXXVII.17,18; XCVII.4,5; CIV.32*, I drugde); a time se označava uzbuđenje svih u prisustvu Božanskog; jer Božansko je takvo da ga niko ne može izdržati osim kada je kao u oblaku, a tako prilagođeno može da se primi; jer je ono kao vatra koja je u suncu koja, ako bi pala naga na nekoga, sažegla bi ga u trenu. Ali primanje je onakvo kakvo je dobro kod onoga /koji prima/. Oni koji su u dobru, oni doista drhte u prisustvu Božanskog, ali je to sveti strah koji prethodi primanju. Ali oni koji su u zlu, oni su u strahu u prisustvu Božanskog, pa stoga beže, I tada se pokrivaju svojim obmanama kao gustim oblakom, I tako se skrivaju. Ove /obmane/ označene su *pećinama u stenama* u

koje se sklanjaju. Iz svega ovoga se vidi šta je označeno *narodom koji je zadrhtao u okolu*.

8817. (Stih 17.) *I tada izvede Mojsije narod iz okola pred Boga*. Da ovo označava moć istine od Božanskog da ih pripremi da prime Božansko /u dobro koje je kod njih/, vidi se iz značenja *izvesti narod pred Boga*, što je moć da se pripreme da prime Božansko; jer u onome što sledi, subjekat o kome se govori, je proglašavanje zakona na Gori Sinajskoj, što označava Božansko koje će primiti, jer zakon označava Božansku Istinu od Božanskog Dobra. Otuda *izvesti narod da bi se sreo* označava moć pripremanja radi primanja istine od Božanskog, koje je /primanje/ pretstavljeno *Mojsijem* (vidi br. 8760,8787,8805).

8818. *I stadoše ispod Gore*. Da ovo označava /da je ovo bilo/ daleko od dobra nebeske ljubavi, vidi se iz značenja *Gore Sinajske*, što je nebo, pa stoga Dobro Božansko sjedinjeno s Božanskom Istinom tamo (vidi br. 8805); I iz značenja *stajanjem ispod Gore*, što je biti daleko ili udaljeno od toga. U unutrašnjem istorijskom smislu, ovde se govori o Izrailjskoj naciji, koja je bila bez dobra nebeske ljubavi (vidi gore, br. 8788,8805), pa je stoga bila daleko od toga; zbog čega se kaže niže, da je *Mojsijenaredio narodu kao I sveštenicima*, da se ne izađu iz okola I dase ne dotaknu gore, da ne bi poginuli (stihovi 21,22,24,25). Ali u unutrašnjem smislu, u kojemu se govori o onima koji su u duhovnoj crkvi, stajanjem *ispod Gore*, označava se da nije bilo dopušteno uspeti se u više nebo iz drskosti, jer ako se uspnu, poginuće (o čemu gore, br. 8794,8797).

8819. (Stih 18.) *A Gora se Sinajska sva dimljaše*. Da ovo označava pokazivanje nebeskog dobra u najvećem zatamnjenju, vidi se iz značenja *Gore Sinajske*, što je nebesko dobro (vidi upravo gore, br. 8818); I iz značenja *dimiti se*, što je pojavljivati se u zatamnjenju. Pod zatamnjenjem misli se na zatamnjenje vere, kao što je to kod onih u duhovnoj crkvi upoređeno s onima koji su u nebeskoj crkvi (br. 2708,2715,2718,283, 2935,3833,6289). Pod najvećim se zatamnjenjem koje je označeno *sacijela se Gora Sinajska dimljaše*, I onim što je rečeno malo niže, *da se dim dizao kao dim iz peći*, misli se na zatamnjenje u kome je bila Izrailjska nacija, pred kojom se pokazalo /otkrivenje/; jer Jehova, ili Gospod, pokazuje se svakome u skladu s onim kakva je /taj duh/ (vidi br. 8788,8814); stoga /se pokazuje/ kao

svetlost istine onima koji su u dobru, a kao neprijatelj I osvjetnik onima koji su u zlu. Da se ovako pokazao Izrailjskom narodu, vidi se I iz drugih odlomaka kod *Mojsija: I slava Jehovina bijaše po viđenju kao oganj koji sažiže navrh gore pred sinovima Izrailjevim (Izlazak XXIV.17). Kad pristupiste I stajaste pod gorom, a gora ognjem goraše do samoga neba I bijaše na njoj tama I oblak I mrak. I progovori Jehova vama usred ognja (Zak. Ponovljeni IV.11,12;V.22). A vi kad čujete glas isred tamae, jer gora ognjem goraše, pristupiste k Meni, svi glavari od plemena vaših I starješine vaše. I rekoste: gle, pokaza nam Jehova Bog slavu I veličinu svoju, I čusmo glas usred ognja; danas vidjesmo gdje Bog govori sa čovjekom, I čovjek osta živ. Pa sada, zašto da pomremo? jer će nas spasiti onaj oganj veliki; ako još čujemo glas Jehove Boga svojega, pomriječemo (Zak. Ponovljeni V.23-25).* Razlog za ovo je to što niko ne može videti Boga osim od onih stvari koje su u njemu samome /u čoveku/; tako onaj koji je u mržnji (koji mrzi), I onaj ko je u nemilosrđu, taj Njega vidi u nemilosrđu (kao da je On nemilosrdan); a u drugu ruku, oni koji su u ljubavi prema bližnjemu I u milosrđu, ti Ga vide u ljubavi prema bližnjemu I u milosrđu. Ovaj je slučaj kao sa svetlosnim zracima, koji kada padaju na ružne forme, pretvaraju se u ružne boje; a kada padaju na lepe forme, tada se pretvaraju u lepe boje. (Da *dimoznačava* zatamnjenje istine a *gusti dim* obmane, vidi se kod *Isaije IX.18,19; xxxiv.9,10; Joilo II.30,31; kod Osije XIII.1,3) I u Otkr. IX.17,18; XVIII.18; XIX.3).*

8820. *Jer siđe na nju Jehova u ognju.* Da ovo označava da je to bilo stoga što je Božanko tamo bili u nebeskoj ljubavi, vidi se iz značenja *ognja* u kojem je bio Jehova, što je Božanska nebeska ljubav; da *oganj* označava ljubav, vidi br. 934,4906,6849, ovde nebesku ljubav Božansku, to jest, Ljubav Božansku kao što je ona u nebu gde su nebeski anđeli.

8821. *I dim se iz nje podizaše kao dim iz peći.* Da ovo označava zatamnjenje kao zatamnjenje od požuda, vidi se iz značenja *dima*, što je zatamnjenje (vidi gore, br. 8819); I iz značenja *peći*, što je požuda (br. 7519). (Zašto se Gospod, kad je bio u nebeskoj ljubavi, ovako pokazao sinov ima Izrailjevim, vidi br. 8819, I 1861kraj,6832).

8822. *I sva se gora tresijaše veoma.* Da ovo označava uzbuđenje /neba/, vidi se iz značenja *tresti se*, što je uzbuđenje; I iz značenja *GoreSinajske*, što je nebo (vidi br. 8805). (Da dolazi do uzbuđenosti u prisustvu Božanskog, vidi br. 8816).

8823. (Stih 19.) *I truba sve jače trubljaše.* Da ovo označava ono što je opšte u otkrovenju preko anđeoskog neba, vidi se iz značenja *glasa trubnoga*, što je nebeska ili anđeoska istina povezana sa Božanskim (vidi br. 8815), stoga ono što je opšte u otkrovenju; jer Istina Božanska je otkrovenje, a objavljeno preko neba je opšte u odnosu na Istinu Božansku samu u nebu, jer je izvan, I okolo (br. 8815), a ono što je okolo I izvana, to je opšte u odnosu na ono što je u sredini, ili unutra; I iz značenja *jače trubljaše*, što je porast toga. Jer je ovaj slučaj kao što je sa zvukom u uzdiznutim oblastima gde je atmosfera čistija, a gde je zvuk tih; ali kada siđe u niže oblasti gde je atmosfera gušća, postaje glasniji I glasniji. Tako je I sa Božanskom Istinom I Božanskim Dobrom. Ovi su u najvišim oblastima mirni I ne uzrokuju nikakva poremećenje; ali kada se ulivaju u niže, postaju nemirni, I na kraju uzburkani. Ove je stavri Gospod opisao Iliji kada je bio na Hogebru, u prvoj knjizi *Careva: A on reče: izidi I stani na goru pred Jehovom. I gle, Jehova prolažaše, a pred Jehovom velik I jak vjetar, koji brda razdvajaše I stijene razlamaše; ali Jehova ne bješe u vjetru, a iza vjetra dođe trus, ali Jehova ne bješe u trusu; a iza trusa dođe oganj, ali Jehova ne bješe u ognju. A iza ognja dođe glas tih I tanak. (XI. 11,12).*

8824. *I Mojsije govoraša a Bog mu odgovaraše glasom.* Da ovo označava /da se ovo izvelo/ preko influksa istine od Božanskog u kojem je bilo Božansko Samo, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je istina od Božanskog (vidi br. 8760,8787,8805); iz značenja *govoriti*, što je influks (vidi br. 5797,7270),8128); I iz značenja *odgovarati glasom*, što je Božanska Istina koja je izvor. Razlog da su upravo ove stvari označene, je to što su Božanski odgovori istine u kojima je Božansko.

8825. (Stihovi 20-25.)*20. I Jehova sišavši na goru Sinajsku, sa vrh gore, pozva Mojsija na vrh gore; I izađe Mojsije.21. A Jehova reče Mojsiju; siđi, opomeni narod da ne prestepe međe da vide Jehovu, da ne bi izginuli od mene.22. I sami svećenici, koji pristupaju ka Jehovi, neka se osvete, da ih ne bi pobio Jehova.23. A*

Mojsije reče Jehovi: ne će moći narod izaći na goru Sinajsku, jer si nas ti opomenuo rekavši: načini među gori I osveti je.24. A Jehova mu reče: idi, siđi, pa onda dođi ti I Aron s tobom; a svećenici I narod neka ne prestupe međe da se popnu ka Gospodu, da ih ne bi pobio.25. I siđe Mojsije k narodu, I kaza im.(20.) I Jehova sišavši na goru Sinajsku,označava prisustvo Božanskog u nebu; sa vrh gore,označava u najdubljem nebu; pozva Mojsija na vrh gore; I izađe Mojsije, označava povezivanje istine od Božanskog tamo.(21.) A Jehova reče Mojsiju, označava potstrekivanje (ohrabrenje), siđi, opomeni narod da ne prestupe međe da vide Jehovu, označava kako oni u duhovnoj crkvi ne bi poželeli da su uspnu u nebo gde je Božansko Nebesko; da ne bi izginuli od Mene, označava da bi tako nestali. (22.) I sami svećenici, koji pristupaju ka Jehovi, neka se osvete, označava da oni koji su u duhovnom dobru u kome je Božansko, da treba da se pokriju; da ih ne bi pobio Jehova, označava da ne bi došlo do odvajanja od dobra.(23.) A Mojsije reče Jehovi, označava misao istine od Božanskog; ne će moći narod izaći na goru Sinajsku,označava da se oni ne mogu uspeti u nebesko carstvo; jer si nas ti opomenuo rekavši, označava jer su bili opomenuti od Božanskog; načini među gori, označava zbog toga što duhovna sfera dobra prestaje ispod; I osveti je, označava da se na ovaj način oni mogu držati dalje od Božanskog.(24.) A Jehova mu reče, označava dalje potstrekivanje; idi, siđi,označava influks; pa onda dođi ti I Aron s tobom, označava povezivanje s istinom od Božanskog, unutrašnjom I spoljašnjom; ; a svećenici I narod neka ne prestupe međe da se popnu ka Gospodu,označava neka oni koji su u duhovnom dobru I istini ne žele da se uspinju u nebesko nebo; da ih ne bi pobio, označava /mogućnost/ odvajanja od istine I dobra.(25.) I siđe Mojsije k narodu, označava influks Božanskog preko istine od Božanskog; I kaza im, označava potstrekinvanje.

8826. (Stih 20.) *I Jehova sišavši na Goru Sinajsku.* Da ovo označava prisustvo Gospodovo u nebu, vidi se iz značenja *Gore Sinajske*, što je nebo (vidi br. 8805); otuda *siđi na* tu goru, označava prisustvo tamo. Da je to prisusutvo Gopspodovo, je stoga, što *Jehova* u Reči označava Gospoda.

8827. *Na vrh gore.* Da ovo označava /daje to bilo/ u najdubljem nebu, vidi se iz značenjagore, što je nebo (vidi upravo gore, br. 8826). Da *vrh gore* označava

najviši njen deo, a *najviši* označava najdublje (br. 1735,2148,4210,4599,8153). Postoje tri neba, naime, najniže, koje se naziva prvim, srednje, koje se naziva drugim, I najdublje, koje se naziva trećim. Božansko je više u ovome nebu nego u dva niža, jer oni tamo su pod neposrednim pogledom Gospodovim, pošto su oni u ljubavi ka Gospodu, a otuda u miru I nevinosti iznad ostalih. Anđeli koji su tamo, nazivaju se nebeskim anđelima, a anđeli drugoga neba nazivaju se duhovnim anđelima; otuda se Božansko u prethovnom nebu naziva Božanskim Nebeskim, a Božansko u potonjem nebu Božanskim Duhovnim. Iz ovoga se može videti šta je označeno *Jehovom koji je sišao na vrh gore*.

8828. *Pozva Mojsija na vrh gore, I Mojsije izađe.* Da ovo označava povezivanje istine od Božanskog tamo, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8760,8761), gde se javljaju slične reli; ovde se označava povezivanje sa Božanskim Nebeskim, to jest, sa Božanskim najdubljeg neba.

8829. (Stih 21.) *A Jehova reče Mojsiju.* Da ovo označava potstrek (opomenu) od Božanskog, vidi se iz značenja *reći*, što se odnose na ono što sledi, naime, na opomenu da se ne prestupa kroz ogradu kojom je gora bila opkoljena.

8830. *Sidi, opomenui narod da ne prestupe međe Gospodove da vide Jehovu.* Da ovo označava da ne bi oni koji pripadaju duhovnoj crkvi poželeli /da se uspnu/ u nebo gde je Božansko Nebesko, vidi se iz značenja opomenuti, što je potstrek; iz reprezentacije sinova Izrailjevih, Ipko su ovde narod, a to su oni koji pripadaju duhovnoj crkvi (o kojoj često gore); iz značenja prestupiti, naime, međe, što je poželeti uspeti se u više nebo; I iz značenja videti Jehovu, što je opaziti Božansko. Jer se Jehovom na vru gore označava Božansko u najdubljem nebu, koje se naziva nebeskim nebom (vidi br. 8827), a sa reći opažanje (br. 2159,3764,4723,5400).

8831. *Da ne bi izginuli /od Mene/.* Da ovo označava da bi ovako nestali, vidi se bez objašnjavanja.

8832. (Stih 22.) *I sami svećenici, koji pristupaju Jehovi, neka se osvete.* Da ovo označava da oni koji su u duhovnom dobru u kome je Božansko, da treba da budu pokriveni, vidi se iz značenja *svećenika*, koji označavaju dobro (vidi br.

1728,2015kraj,6148), ovde duhovno dobro , jer se *sinovima Izrailjevim*, koji su ovde *svećenici*, prststavljaju oni koji su u duhovnoj crkvi, to jest, oni koji su u dobru kroz istinu, I u istini od dobra (vidi br. 7957,8234); iz značenja *pristupiti Jehovi*, kad se kaže za svećenike, kojima se označava dobro, a to je dobro u kojemu je Božansko; I iz značenja *osvetiti se (posvetiti se)*, što je biti prekriven u pogledu unutrašnjeg (vidi br. 8788,8806).

8833. *Da ne bi izginuli od Mene (od Jehove).* da ovo označava, da e bi došlo do odvajanja od dobra, vidi se iz značenja *izginuti*, što je odvajanje istine od dobra, jer se kaže za svećenike kojima se označava dobro (br. 8832).

8834. (Stih 23.) *A Mojsije reče Jehovi.* Da ovo označava misao istine (istinitu misao) od Božanskog, vidi se iz značenja *reći*, kada to dolazi preko istine od Božanskog, što je pretstavljeno Mojsijem, što je misao (vidi I br. 3395,7107,7244,7937). Kaže se *misao istine od Božanskog*, a označava se misao kod onoga koji pretstavlja istinu odBožanskog. Razlog da se tako kaže, je I stoga što istina kod čoveka koji misli, I čovek kodkojega je misao, da misli preko istine. Jer se Gospod uliva preko dobra u istinu, I tako daje život čoveku. Zato što je ovako, anđeli govore na ovaj način, jer oni pripisuju misao istini od dobra odvojeno od osobe, I tako u isto vreme opazaju otkuda dolazi misao istine. Iz ovoga se vidi kakav je govor anđela, da je to govormudrosti.

8835.*Ne će moći narod izaći na Goru Sinajsku.* Da ovo označava da oni sebe same ne mogu uzdići u nebesko carstvo, vidi se iz značenja *naroda*, ili *sinova Izrailjevih*, a to su oni koji su u duhovnome carstvu (vidi br. 8827). (Kakav je slučaj s ovim stvarimamože e videti gore, br. 8794,8797).

8836. *Jer si nas Ti opomenuo.* Da ovo označava /da je to stoga/ što u bili upozoreni od Božanskog, vidi se bez objašnjavanja.

8837.*Rekavši: načini među gori.* Da ovo označava, da je to zbog toga što duhovna sfera dobra prestaje niže, vidi se iz značenja *načiniti među*, što je prostiranje u nebo ne dalje od duhovne sfere dobra (vidi niže, br. 8794-8797).

8838. *I osveti je.* Da ovo označava da ovako mogu da se drže dalje od Božanskog, vidi se iz značenja *osvetiti*, što je prekriti unutrašnje tako da se spoljašnje pokaže u svetosti (vidi br. 8788,8806), stoga da se drži dalje od Božanskog da ne bi bili povređeni. Jer da nisu bili prekriveni, Božansko bi ih proželo I unuštilo; jer prisustvo Božanskog je kao oganj koji sažiže one koji nisu pokriveni. Otuda se I anđeli prekrivaju oblakom (br. 6849). Iz svega ovoga može se videti šta je označeno pokrivanjem. Da je to označeno sa *biti osvećen*, je stoga kada kada su pokriveni, pokazuju se u svetosti, jer tada Božansko može da utiče I da tamo bude prisutno u stanju dobra I u obliku istine, a što se ne može postići bez pokrivanja.

8839. (Stih 24.) *A Jehova mu reče.* Da ovo označava dalje opominjanje, vidi se iz značenja *reći*, kada Jehova /govori/ Mojsiju, da treba da upozori narod, da se ne primaknu da bi videli, što je opomena. Da je to *dalja /ponovljena/* opomena, je stoga što je Mojsije rekao da su oni već bili upozoreni o toj stvari, I da su bili upozoreni da to ne čine.

8840. *Idi, siđi.* Da ovo označava influks, vidi se iz značenja *ići I sići* narodu I upozoriti ga, kada to Božansko čini preko istine od Božanskog, koja je pretstavljena *Mojsijem*, što je influks, naime /influks/ Božanskog preko istine od Božanskog.

8841. *Pa onda dođi ti I Aron s tobom.* Da ovo označava povezivanje s istinom od Božanskog, unutrašnjom I spoljašnjom, vidi se iz značenja *doći*, naime, *k Jehovi*, što je povezivanje (vidi br. 8760); I iz reprezentacije *Mojsija I Arona*, što je istina od Božanskog, unutrašnja I spoljašnja, *Mojsije* unutrašnja, a *Aron* spoljašnja (vidi br. 7089,7382).

8842. *A svećenici I narod neka ne prestupe međe da se popnu k Jehovi.* da ovo označava, neka oni koji su u duhovnom dobru I istini ne žele da se ispnu u nebesko nebo, što se vidi iz onoga što je gore rečeno (br. 8830,8832), gde se javljaju slične reči.

8843. *Da ih ne bi pobio.* Ovo označava /opasnost, mogućnost/odvajanja od istine I dobra, kao gore (br. 8833); ovde, I od istine, jer se to kaže za narod.

8844. (Stih 25.) *I siđe Mojsije k narodu.* Ovo označava influks Božanskog kroz istinu od Božanskog (kao gore, br. 8840).

8845. *I reče im.* Ovo označava upozorenje (kao gore, br. 8839).

NASTAVAK O DUHOVIMA I STANOVNICIMA ZEMIJE JUPITER.

8846. Među Jupiterovcima ima I duhova koje oni nazivaju *dimničarima*, jer se ovi pokazuju kao oni /kao dimničari/ u odelu I u licu. Oni su među onima koji karaju ljude te zemlje, a koji ih I poučavaju (vidi br. 7801-7812). Na šta se ovi odnose u Velikom Čoveku, I kakvi su, može se videti iz njihovog opisa gore (br. 5056), koje se ovde može ponove izneti.

8847. *Bio je sa mnom neki duh s neke druge zemlje (bio je sa zemlje Jupiter), koji me jako molio da se zauzmem za njega, kako bi ušao u nebo. Reče da ne zna da je učinio neko zlo, osim da je karao stanovnike te zemlje; dodavši, da pošto ih je karao, on ih je i poučavao. Prišao mi je na levu stranu ispod lakta, I govoriokao rascepanim jezikom. Mogao je da izazove sažaljenje. Ali sam mu mogao samo odgovoriti da mu ja ne mogu pomoći, nego samo Gospod; niti ja mogu da se zauzme, jer da ne znam dali bih uspeo ili ne, ali da ako je dostojan, može da se nada. Onda je bio poslat među poštene duho s njegove zemlje; ali oni odgovoriše da on ne može da bude s njima u društvu, jer nije bio kao oni. Ali pošto je ostao s jarkom željom da ga se pusti u nebo, poslat je u jedno društvo pravednih duhova ove zemlje; ali I oni rekoše da ni s njima ne može ostati. U svetlosti neba izgledao je crn, ali za sebe je rekao da nije crn, nego da je mrke boje (braun boje). Rečeno mi je da su ovi ovakvi u početku, a to su oni koji se kasnije prime među one koji čine oblast semenskih mehurića; jer se u ovim mehurićima seme sakuplja I obavlja pogodnom materijom, koja može da ga (seme) sačuva da se ne razaspe, a što može da se položi na vrata materice, kako bi se ono što je ovako sačuvano moglo upotrebiti za začecje. to jest, za oplodjenje jajnika (ovule). Otuda u toj semenskoj materiji napor da dođe do začecja, I kao goruća želja, da se oslobodi I ostavi to seme kako bi ispunilo svoju svrhu. Nešto slično se videlo I na ovome duhu. Došao je k meni opet, ali jadno obučen, I opet rekao da žarko želi da ode u nebo, I da sada*

vidi da je takav /da bi mogao/; ali mi je bilo dato da mu kažem da to možda pokazuje da će uskoro biti primljen. Onda su mu anđeli rekli da odbaci odeću, I on u svojoj želji je I odbaci da nije mogao brže. Ovime je bilo pokazano kakve su želje onih koji su u oblasti kojoj korespondiraju semenske kesice.

8848. Bilo je rečeno da kada se ovi pripremaju za nebo, da im se skida njihova odeća. I da se oblače u novu I sjajnu, I da postaju anđeli. Oni se upoređuju sa gusenicama, koje pošto prođu kroz svoje nisko stanje, pretvaraju se u nimfe, a posle u leptirove, kojima se daje druga odeća I krila plave, žute, srebne ili zlatne /boje/, a u isto vreme daje im se I sloboda da lete po zraku kao u svom nebu, kao I da slave svoje brakove I polažu jajca I da tako stvaraju potomstvo svojoj vrsti, staku I prijatnu hranu od sokova I mirisa raznoga cveća.

8849. Neki duh s te zemlje priđe mi, rekavši da traži Jednog Jedinog Gospoda, I da žele da uđe u nebo; ali nijemogao, jer je u životu tela činio zlo. Reče da je od druga uzimao nešto od male vrednosti, a za što je mislio da drug želi da mu da, I da je to ležalo teško na njegovoj savesti. Iz ovoga se vidi kakvim životom oni žive na toj zemlji, I da njih muči ako učine zlo bilo kome, ma kako da je to neznatno; jer je doneo tu misao sa sobom sa svoje zemlje.

8850. Bi mi pokazna jedna ćelava glava, ali samo njen najviši deo, koji je bio koščat; I bi mi rečeno da tako nešto vide oni koji će umreti za godinu dana, I da se oni tada pripreme. Na toj se zemlji ne plaše smrti, osim zbog supruga, dece, ili roditelja; jer znaju da će živeti posle smrti, pa da stoga ne napuštaju život, jer da idu u nebo; iz toga razloga oni to ne nazivaju smrću, nego odlaženjem u nebo. Oni koji su na zemlji živeli u srećnoj bračnoj ljubavi, I brinuli se za svoju decu kao što to treba roditelji da rade, ne umiru od bolesti, nego tiho, kao u snu, I tako prelaze iz sveta u nebo.

8851. Većina stanovnika žive oko trideset godina, prema godinama na našoj zemlji. Oni koji žive preko toga doba, za njih se kaže da ne mogu da nauče, pa Im ne dolaze duhovi koji kažnjavaju I poučavaju. Razlog da žive tako kratko vreme je to, što jeto Gospodovo providenje, kako stanovništvo ne bi poraslo preko broja koji zemlja može da podnese (izshranjuje). Oni sazrevaju brže nego /ljudi/ na ovoj

zemlji. Oni se žene u prvom cvetu mladosti, I njihovo je uživanje u tome da vole svoje supružnike I da se staraju za svoju decu. Oni druga uživanja smatraju doista uživanjima, ali su ta relativno spoljašnja.

8852. Na kraju sledećeg poglavlja biće govora o duhovima I stanovnicima planete Saturn.

Knjiga Izlaska.

EXODUS.

POGLAVLJE DVADESETO.

DOKTRINA LJUBAVI PREMA BLIŽNJEMU.

8853. Svaki čovek ima proprium /self, ego/ koji voli iznad svega. Ovo se naziva vladajućim (diminantnim), ili radije, svevladajućim načelom kod njega. To je neprestano prisutno u njegovoj misli, tako isto I u njegovoj volji, I ono čini njegov istinski život.

8854. Kao na primer, onaj ko voli bogatstvo iznad svega, bilo novac ili imanje, on se neprestano brine kako da ih pribavi; on se jako raduje kada ih stekne; žalosti se kada ih izgubi; njegovo srce je u njima. Onaj ko voli sebe iznad svega, taj misli o sebi neprestano, govori o sebi, čini sve radi sebe, jer njegov život je život radi sebe.

8855. Čovek ima za cilj ono što najviše voli, I on na to gleda u svemu; to je u njegovoj volji kao sakriveni tok reke, koji ga privlači I nosi, čak I kada čini nešto sasvim drugo, jer je to ono što ga nadahnjuje. To je ono što jedan čovek traži u drugome, I što vidi /u drugome/, I sa čim u skladu vodi ga I postuopa s njim /s drugim čovekom/.

8856. /Ali/ kad se čovek nanovo rodi, ljubav prema bližnjemu usađuje se pomoću vere, sve dok ne postane vladajuća /ljubav/; a kada ljubav prema bližnjem prevlada, on ima nov život, jer ljubav prema bližnjem je tada neprekidno prisutna

u njegovoj misli, I neprekidno u njegovoj volji, ček I u svakom deliću ovih, pa I kada je zauzet poslovima /trgovinom/.

8857. Sličan je slučaj s ljubavlju prema Gospodu. Kada ona preovladava, ona je prisutna u svakoj pojedinoj stvari čovekovog života; kao na primer kod onoga ko voli svoga kralja, ili svog roditelja, njegova ljubav sija prema njemu u njihovom prisustvu iz svake crte njegovog lica; ona se čuje u svakom izrazu njegovoga govora, I vidi se u svakom njegovom pokretu (gestu). To je ono na šta se misli /kad se kaže/ imati Boga neprekidno pred očima, I kad se kaže da ga se voli iznad svega, svom dušom I svim srcem.

8858. Čovek je sasvim onakav kakvo je njegovo vladajuće načelo života; kroz ovo on se razlikuje od drugih; u skladu s ovim odlučuje se njegovo nebo ako je dobar, a njegov pakao ako je zao; jer je to njegova istinska volja, pa stoga I samo esse njegovog života, koje se ne može promeniti posle smrti. Iz svega ovoga se može videti kakav je život onoga ko je nanovo rođen, a kakav je život onoga ko nije nanovo rođen.

POGLAVLJE XX.

1. Tada reče Bog ove riječi govoreći:

2. Ja sam Jehova Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje Egipatske, iz doma ropskoga.

3. Nemoj imati drugoga Boga uza Me.

4. Ne gradi sebi lika rezana, niti kakve slike od onoga što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodi ispod zemlje.

5. Nemoj im se klanjati niti im služiti, jer sam ja Jehova Bog tvoj, Bog revnitelj, koji pohodim grijeha do četvrtoga koljena, onijeh koji mrze na Mene.

6. A činim milost na tisućama onijeh koji Me ljube I čuvaju zapovijesti Moje.

7. Ne uzimaj uzalud imena Jehove Boga svojega; jer ne će pred Jehovom biti prav ko uzme ime Njegovo uzalud.

8. *Sjećaj se dana odmora da ga svetkuješ.*
9. *Šest dana radi, I svršuj sve poslove svoje.*
10. *A sedmi je dan odmora Jehovi Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, nisluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim.*
11. *Jer je za šest dana stvorio Jehova nebo I zemlju, more I što je god u njima; a u sedmi dan počinu; za to je blagoslovio Jehova dan od odmora I posvetio ga.*
12. *Poštuj oca svojega I mater svoju, da ti se produlje dani tvoji na zemlji, koju ti da Jehova Bog tvoj.*
13. *Ne ubij.*
14. *Ne čini preljube.*
15. *Ne kradi.*
16. *Ne svjedoči lažno na bližnjega svojega.*
17. *Ne poželi kuće bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti I šta što je bližnjega tvojega.*
18. *I vas narod vidje grom I munju I trubu gdje trubi I gora gdje se dimi; I narod vidjevši to uzmače se I stade iz daleka.*
19. *I rekoše Mojsiju: govori nam ti, I slušaćemo; a neka nam ne govori Bog, da ne pomremo.*
20. *A Mojsije reče narodu: ne bojte se, jer Bog dođe da vas iskuša I da vam pred očima bude strah njegov da ne biste griješili.*
21. *I narod stajaše iz daleka, a Mojsije pristupi k mraku u kojem bješe Bog.*
22. *I Jehova reče Mojsiju: ovako kaži sinovima Izrailjevim: vidjeli ste gdje vam s neba govori.*

23. *Ne gradite uza Me bogova srebrnijeh, ni bogova zlatnijeh ne gradite sebi.*

24. *Oltar od zemje načini Mi, na kojemu ćeš mi prinositi žrtve svoje paljenice I žrtve svoje zahvalne, sitnu I krupnu stoku svoju. Na kojem god mjestu zapovijedim da se spominje ime Moje, doći ću k tebi I blagosloviću te.*

25. *Ako li mi načiniš oltar od kamena, nemoj načiniti od tesanoga kamena, jer ako povučesh po njemu gvožđem, oskvrnićeš ga.*

26. *Nemoj uz basamake ići k oltaru, da se ne bi otkrila golotinja tvoja kod njega.*

SADRŽAJ.

8859. Ovo poglavlje u unutrašnjem smislu razmatra Istine Božanske, koje treba da se usade u dobro kod onih koji pripadaju Gospodovoj duhovnoj crkvi. Deset zapovesti Dekaloga (Desetorečja) označavaju ove istine. Zapovesti o žrtvama, I o oltaru, koje slede u ovom poglavlju, označavaju spoljašnje istine koje se odnose na bogoštovanje. (*Primedba Redaktora Engleskog prevoda: U svakom slučaju ovaj prevod je s Latinskog a koji se slaže sa Hebrejskim*).

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8860. Stih 1. *Tada reče Bog ove riječi govoreći*, označava Istine Božanske za one koji su u nebima I za one koji su na zemlji.

8861. (Stih 1.) *Tada reče Bog ove riječi govoreći*. Da ovo označava Istine Božanske za one koji su u nebima I za one koji su na zemlji, vidi se iz značenja *riječi koje Bog reče*, što su Istine Božanske, jer ono što Bog kaže samo su istine. Otuda se Istina Božanska I naziva Rečju, a Reč označava Gospoda, *Jovan* I.1, iz razloga što kad je Gospod bio u svetu, On je bio Božanska Istina Sama, a kasnije kada se proslavio, On je postao Božansko Dobro, pa otada sva Božanska Istina proizilazi od Njega. Ova je Božanska istina svetlost anđelima, a koja svetlost prosvetljava naš unutrašnji vid, koji pripada razumu. Pošto ovaj vid ne vidi prirodne, nego duhovne

stvari, njegovi su predmeti /vida/ istine; u razumu, duhovne /istine/ koje se nazivaju /istinama/ vere; ali u Prirodnom, on /taj vid/ ima kao predmete istine pravde, a tako isto i istine morala koje pripadaju časti; a u Poslednjem, /imaju kao predmet/ prirodne istine, koje su zaključci iz predmeta spoljašnjih čula, osobito vida. Iz svega ovoga može se videti kojim redom idu istine jedna za drugom, i da sve pojedinačno i skupa, vuku poreklo od Istina Božanskih, koje su unutrašnji počeci svih istina. Oblici u kojima su, potiče od njihovog zajedničkog porekla, jer su ove stvorene da ih primaju i da ih sadrže. Otuda je očito na šta se misli kod *Jovana*, da su sve stvari stvorene kroz Reč (1.1-3); jer istina Božanska je samo Suštinsko, i to je jedino Supstancijalno kroz koje sve stvari postoje.

8862. Da se pod riječima koje Bog reče misli na Istine Božanske za one koji su u nebima i za one koji su na zemlji, je zato što su deset zapovesti, kojie se nazivaju Dekalogom (Desetorječju), i uredbe koje su kasnije proglašene i zapoveđene sa Gore Sinajske, takve istine koje nisu samo za one koji su na zemlji, nego i za one koji su u nebima; jer sve riječi, to jest, sve istine koje su od Gospoda, nisu samo za ljude, nego u isto vreme i za anđele, jer one prolaze kroz nebo i tako stižu na zemlju. Ali u nebu one ne zvuče kao na zemlji, jer one su u nebu u unutrašnjem obliku, dok su na zemlji u prirodnom obliku. kakve su one stvari koje su u duhovnom obliku u odnosu na one koje su u prirodnom bliku, vide se iz pojedinosti Reči u unutrašnjem smislu i u spoljašnjem smislu. One u unutrašnjem smislu su duhovne, a one u spoljašnjem smislu, koji je smisao slova, su u prirodnom. Potonje su prilagođene ljudima na zemlji, a pređašnje anđelima u nebima. da je ovako, može se videti iz toga što je Reč poslata, i tako je prošla, od Božanskog Samog preko neba na zemlju; i da je kada stigne na zemlju, prilagođena ljudskom rodu, koji je u onme što je zemaljsko i telesno; dok je u nebu prilagođena anđelima, koji su u onome špto je duhovno i nebesko. Pošto je Reč takva, ona je sveta u sebi; jer sadrži ono što je nebesko i Božansko. Ovo se jasno pokazuje na deset zapovesti Dekaloga. Svako može da vidi da su ob+ve zaposvesti takve da su poznate svuda na zemlji; kao da roditelje treba poštivati, da je se ne sme ubijati, preljjubočiniti, i krasti, i niko ne svedoči lažno: sledstveno, a je Izrailjska nacija mogla da zna ove zakone po priordnoj svetlosti (lumen) samoj; jer koja je to nacija koja ih ne zna? Pa iapak, radi njihovog proglašenja, samo

Jehova je sišao i proglasio ih iz ognja koji je goreo sve do srca neba. Otuda se može videti da ove zapovesti sadrže u svojim grudima više stvari nego što se vidi u slovu, naime, ono što je u istozvremeno za neba, jer one su od Božanskog. Sve u Reči je takvo, jer je od Božanskog. Otuda je jasno da otkuda tzo da je Reč sveta, i šta je označeno time što se kaže da je nadahnuta u svakoj joti i titlu, kao i u svakom malom rogu (Mateja V.18; Luka XVI.47). priroda zapovesti Dekaloga u duhovnom smislu, zo je, njihova priroda u nebima, videće se u onome što sledi.

8863. Stihovi 2-7. *2. Ja sam Jehova Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje Egipatske, iz doma ropskoga. 3. Nemoj imati drugoga Boga uza Me. 4. Ne gradi sebi lika rezana, niti kakve slike od onoga što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodi ispod zemlje. 5. Nemoj im se klanjati niti im služiti, jer sam ja Jehova Bog tvoj, Bog revnitelj, koji pohodim grijehe do (trećeg i) četvrtoga koljena, onijeh koji mrze na Mene. 6. A činim milost na tisućama onijeh koji Me ljube i čuvaju zapovijesti Moje. 7. Ne uzimaj uzalud imena Jehove Boga svojega; jer ne će pred Jehovom biti prav ko uzme ime Njegovo uzalud. (2.) Ja sam Jehova Bog tvoj, označava Gospoda kao Božansko Ljudsko koje vlada svuda u svakoj i svim stvarima dobra i istine; koji sam te izveo iz zemlje Egipatske, iz doma ropskoga, označava izbavljenje preko Njega od pakla; (3.) Nemoj imati drugoga Boga uza Me, označava da se o istinama ne sme drugačije misliti nego da im je izvor u Gospodu. (4.) Ne gradi sebi lika rezana, označava ne /sme se misliti o istinama/ iz samo-inteligencije; niti kakve slike, označava /ni iz/ sličnosti s onim stvarima koje su u Božanskom; što je gore na nebu, ili dolje na zemlji označava one stvari koje su u duhovnoj svetlosti, ili one koje su u prirodnoj svetlosti; ili u vodi ispod zemlje, označava one stvari koje su Ćulno- telesne. (5.) Nemoj im se klanjati niti im služiti, označava da im ne treba odavati bogoštovanje; jer sam ja Jehova Bog tvoj, označava Božansko od Gospoda u svakoj i u svim stvarima; Bog revnitelj, označava da su otuda obmana i zlo; koji pohodim grijehe na sinovima do trećeg i četvrtoga koljena, označava u dugom nizu, i povezanosti; onijeh koji mrze na Mene, označava one koji potpuno odbacuju Božansko Gospodovo. (6.) A činim milost na tisućama, označava dobro i istinu za uvek; onijeh koji Me ljube, označava one koji primaju dobro ljubavi; i čuvaju zapovijesti Moje, označava one koji primaju istine vere; (7.) Ne uzimaj uzalud imena Jehove Boga svojega, označava profanaciju i svetogrđe istine i dobra*

vere; jer ne će pred Jehovom biti prav ko uzme ime Njegovo uzalud, označava da ove stavri ne mogu da se oproste.

8864. (Stih 2.)*Ja sam Jehova Bog tvoj.* Da ovo označava Gospoda kao Božansko Ljudsko koje vlada svuda u svakoj I svim stvarima dobra I istine, vidi se iz toga što se u Reči pod Gospodom misli na *Jehovu* (vidi br. 1343,1736,2921,3023,3035,3448,5663,6280,6303,8274), a na sličan način I na *Jehovu Zabaota, I Gospoda Jehovi, Jehovu Boga* (br. 2921,3923,3448,6303); I da se Gospod naziva *Jehovom* od Božanskog Dobra, koje je Božansko *Esse*, a *Bogom* od Božanske istine, koja je Božansko *Existere* (br. 6905, I br. 700,732.1092,2586,4402). Da je Božansko Ljudsko ono na šta se misli pod *Jehova Bog*, je stoga što se Gospod tako označava u Reči, kako sa *Jehova* tako I sa *Bog* – Božansko Dobro- koje je On u Ljudskom, *Jehovom*; a Božanska Istina, koja je On zato što proističe od Njega, *Bogom*. Da se Božansko Ljudsko Gospodovo označava sa *Jehova Bog*, je stoga što Božansko Samo koje je u Gospodu, ne može se videti niti opažati u nebu, stoga ni primati u veru I ljubav, nego samo Božansko Ljudsko. Da se Božansko Samo ne može komunicirati (preneti) anđeoskm nebu, a još manje ljudima na zemlji, osim preko Božanskog Ljudskog, poznato je u crkvama iz Gospodovih reči, gde kaže da je On *vrata*, da je *Posrednik (Medijator)*m, da niko ne može doći Ocu osim Nega, I da *niko nije video Oca*, čak ni *po izgledu* Njegovom. Otuda je jasno da je to Gospod, koji je označen Jehovom *Bogom*. Da je On taj tako isto koji je otkupio ljudski rod I izbavio ga od pakla, dobro je poznato. Ovo je označeno rečima koje slede, naime, koji *te je izveo iz zemlje Egipatske, doma ropskoga. Gora Sinajska* označava Gospoda kao Božansko Ljudsko. Da je to prva stvar koju je rekao Gospod na Gori Sinajskoj, je stoga što Ono mora da vlada svuda (univerzalno) u svakoj I svim stvarima koje slede:jer ono što se kaže mora da se drži u memoriji u onim stvarima koje slede, I mora da se smatra univerzalnim u njima. Šta se smatra *univerzalno vladajućim*, videće se u onome što sledi. Sve stavri koje je Gospod rekao, takve su, naime, da se stvari koje se kažu prvo, da vladaju u onome što sledi, I mora da ih sadrže, I tako uzastopno u nizovima. Stvari koje slede u ovome poglavlju su zapovesti Dekaloga, koje označavaju unutrašnje istine, a kasnije I uredbe, koje označavaju spoljašnje istine. I u jednim I u drugima Gospod kao Božansko Ljudsko mora da vlada , jer one su od

Njega, I one su On, jer istine koje su /uistinu/ istine sve proističu od Njega, a ono što proističe od Njega, to je On. Da Gospod kao Božansko Ljudsko mora da vlada univerzalno u svakoj I u svim stvarima vere, poznato je u crkvama; jer se uči da bez Gospoda nema spasenja, I da su sve istine I dobra vere od Njega; stoga pošto je od Njega vera, to je On vera kod čoveka, a ako je vera, On je isto tako svaka istina koju sadrži doktrina vere, koja je iz Reči. Otuda to da se Gospod naziva *Reč*. Da stvari koje proističu mora da vladaju u stvarima koje slede, I tako u nizovima, kao što je gore rečeno, vidi se iz svake pojedine stvari koju je Gospod rekao, osobito iz Njegove molitve, koja se naziva *Molitvom Gospodnjom*. U ovoj molitvi sve stvari slede jedna drugu u takvom nizu, da one sačinjavaju kao jedan stub koji raste sa dna, u kojima su unutrašnje stvari koje pripadaju onim stvarima koje prethode u nizu. Ono što je tamo prvo, to je najdublje, a ono što dolazi po redu, dodaje se onome najdubljem uzastopno, I tako se povećava (raste). Ono što je najdublje, vlada univerzalno I u svim stvarima; jer je iz ovoga ono što je suštinsko za postojanje svih stvari.

8865. Šta je označeno *univerzalno vladajućim*, može se videti iz onoga što je gore rečeno I pokazano (vidi br. 8853-8858), naime, da to vlada u svemu (univerzalno) kod čoveka, koje je u svakoj I svim stvarima njegove misli, I u svakoj I svim stvarima njegove volje, sa to je ono što sačinjava njegov um, ili život. Takvo Vladajuće mora da bude Gospod kod čoveka, jer takvo Vladajuće je Gospod kod anđela u nebu, za koje se stoga kaže da su *u Gospodu*. Gospod je Onaj koji vlada, onda kada se ne samo veruje da su dobro I istina od Njega, nego I kada se voli da je to tako. Anđeli su ne samo u veri, nego I u opažanju, da je tako. Otuda to da je njihov život, Gospodov život u njima; život njihove volje je život ljubavi od Gospoda, a život njihovog razuma je život vere od Gospoda. Iz ovoga svega je jasno kako to da je Gospod Sve u svim stvarima neba, I da je On Sam nebo. Kad Gospod vlada u svemu kod čoveka crkve, kao što vlada kod anđela, tada je Gospod u svim istinama I **2** dobrima vere kod njega, kao što je srce u svim krvim sudovima, jer ovi vuku od njega /krvi/poreklo, i krv je njihov život. Osm toga, treba da se zna da su duhovi I anđeli kod čoveka takvi kao što je ono što vlada univerzalno kod njega. Razlog je to što ono što vlada univerzalno, to je *esse* svačijega života (br. 8853-8858). Sva veselost I svo zadovoljstvo koje ima čovek, onda I kada misli o drugim

stvarima, otuda su; jer u tome su duhovi I anđeli kod čoveka, I tu je njihovo stanište, I njihova radost se uliva u čoveka, te uzrokuje radost I zadovoljstvo. Da je to izvor toga, čovek ne opaža, jer ne zna da se njegov život uliva /u njega/, niti to da ono što vlada univerzalno, da to čini njegov život, ni to, da kad se ovo Vladajuće dodirne, da je to kao da je dirnuta zenica oka – s uživanjem kad ga dirnu lepi predmeti, a s bolom kad ga dirnu nelepi. To se naziva univerzalnim, jer je to u svakoj pojedinoj stvari u kompleksu ; a ono što vlada univerzalno, to je ono što vlada u svakoj I u svim stvarima (vidi br. 1919kraj, 5949,6338,7648,8067).

8866. *I izveo te iz zemlje Egipatske, doma ropskoga.* Da ovo označava izbavljenje od pakla kroz Njega, vidi se iz značenja *izvesti*, što je izbavljenje; iz značenja *zemlje Egipatske*, što su napadaji od paklenih /duhova/, (vidi br. 7240,7278); I iz značenja *doma ropskoga*, što je duhovno ropstvo (br. 8049). Da *dom ropski* označava duhovno ropstvo, a isto tako I pakao, je stoga što je ropstvo u tome da oni koji su u paklu, da oni vode, a sloboda je u tome, da Gospod vodi (br. 892,905,2870-2875,2882,6205,8209). (Da je Gospod izbavio one koji su u duhovnoj crkvi, a koji su pretstavljeni *sinovima Izrailjevim*, to jest, da su izbavljeni Gospodovim dolaskom u svet I time što je učinio Svoje Ljudsko Božanskim, vidi br. 6854,6914,8018,8321).

8867. (Stih 3.) *Nemoj imati drugih bogova uza Me (pred Mojim licima).* Da ovo označava da se mora misliti da je Gospod izvor istina, vidi se iz značenja *bogova*, što su istine, a u obrnutom smislu obmane (vidi br. 4402,4544,7268,7873,8301); I iz značenja *uza Me (pred Mojim licima)*, kada se odnosi na Boga, što je ljubav, milost, mir, dobro (br. 222,223,2434,5585), stoga Gospod Sam, jer su ovi od Gospoda. Da *Nemoj imati drugih bogova pred Mojim licima* označava da se za istine mora misliti da im je izvor samo u Gospodu, je I stoga što se prvo govori o Božanskom Ljudskom Gospodovom, koje je označeno sa *Ja sam Jehova Bog tvoj*, pa se stoga to drži kao prvo u red, I što mora da vlada univerzalno u svakoj istini koja sledi (br. 8864,8865); stoga se sada opažaju stvari koje treba izbegavati, jer bi one rušile I sprečavale Gospodu da vlada univerzalno u svakoj I svim istinama koje su sadržane u zapovestima I uredbama, koje su bile diktirane I zapovedene sa Gore Sinajske. Prva stvar koja bi rušila, bila bi misliti o istinama kao da ne dolaze

od Gospoda, a što je označeno sa *Nemoj imati drugih bogova pred Mojim licima*. Ostale stvari, koje bi rušile ovo univerzalno Vladajuće, sadržane su u stvarima koje slede redom, naime, da ne smeju da sebi grade lika rezanoga, niti kakve slike od onoga što je gore na nebu, na zemlji, i pod vodom, niti im se klanjati i služiti. Posle ovoga, opet sledi, jer *Ja sam Jehova Bog tvoj*, čime je označeno da Gospod mora da bude u svakoj i svim stvarima.

8868. Još treba neke stvari reći o istinama kojima izvor nije u Gospodu. To su, općenito govoreći, one istine u kojima nije Gospod. Gospod nije u istinama kod čovek a koji Ga /u sebi/ odriče (osporava), Njega i Njegovo Božansko, jer ni onda kada Ga priznaje a ipak veruje da dobro i istina nisu od Njega nego od njega /čoveka/, i kada smatra da je sam po sebi pravedan. Istine u kojima nije Gospod su i one koje se uzmu iz Reči, posebno iz doslovnog smisla, pa se objašnjavaju u korist čovekove vladavine i dobitka. U sebi samima, ove su doista istine, jer su iz Reči; ali u ovome slučaju one nisu istine, jer su krivo objašnjene pa stoga izokrenute. Ovakve su stvari označene Gospodovim rečima kod *Mateje: Tako ako vam ko reče: evo ovdje je Hristos ili ondje, ne vjerujte. Jer će izaći lažni hristosi i lažni proroci, i pokazaće znake velike i čudesne da bi prevarili, ako bude moguće i izabrane. Evo vam kazah unaprijed. Ako vam dakle reku: evo ga u pustinji, ne izlazite; evo ga u sobama, ne vjerujete. Jer kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, tako će biti dolazak Sina čovječijega. (XXIV. 23-26; bidi i br. 3900).* i kod *Luke: Čuvajte se da vas ne prevare, jer će mnogi doći u ime moje govoreći: ja sam, i vrijeme se približi. Ne idite dakle za njima (XIX.8).* **2** Istine koje su od Gospoda još uvek su istine od Gospoda u unutrašnjoj formi, a istine koje nisu od Gospoda izgledaju kao da su istine samo u spoljašnjoj formi, ali nisu u unutrašnjoj formi; jer iznutra su prazne, ili lažne, ili zle. Da bi bila istina, mora da ima život u sebi; jer istine bez života nisu istine vere kod čoveka; a život ima izvor samo u dobru, to jest, pomoću dobra od Gospoda. Stoga ako Gospod nije u nekoj istini, ta je istina bez života, pa stoga nije istina; ali ako je obmana i zlo u njoj, istina sama kod čoveka je obmana ili zlo; jer ono što je unutra, to čini suštinu, a u drugom životu sija kroz spoljašnje. Iz ovog se svega sada može videti kako treba razumeti da se ne sme **3** misliti da su istine iz bilo kod drugog izvora osim od Gospoda. Pošto malo ko zna kakav je slučaj s istinama koje su istine u unutrašnjoj

formi, to jest, koje žive od Gospoda, to će ponešto o njima biti rečeno iz iskustva. U drugom se životu jasno opaža kod svakoga ko govori da li postoji laž sakrivena u rečima njegovoga govora; kao na primer, da li je /laž/ zatvorena unutra ili je otvorena; isto tako, kakvo je osećanje u tome /u rečima/. Ako je osećanje dobra, govor je iznutra mekan; ako je osećanje zla, on je iznutra tvrd; I tako dalje. Kod anđela neba sve su stvari njihovoga govora otvorene sve do Gospoda; što se jasno opaža po mekoti I kvalitetu toga /govora/. Otuda se isto tako zna šta leži iznutra sakriveno u istinama, da li Gospod, ili ne. Istine u kojima je Gospod, istine su koje žive; ali istine u kojima Gospod nije, su istine koje ne žive. One koje žive su istine vere od ljubavi ka Gospodu I od ljubavi prema bližnjemu. One koje ne žive, te nisu istine, jer iznutra je ljubav prema sebi I ljubav prema svetlu. Na ovaj se način duhovi I anđeli mogu razlikovati u drugom životu; jer svako ima istine koje su u skladu s njegovim životom, to jest, u skladu s onim što vlada univerzalno kod njega.

8869. (Stih 4.) *Ne gradi sebi lika rezana.* Da ovo označava , ne od samo-intelegencije /inteligencije od propriuma/, vidi se iz značenja *likarezanoga*, a to je ono što nije od Gospoda, nego od čovekovog propriuma. Ono što potiče od intelektualnog pripriuma označeno je *likom rezanim*, a ono što je od voljnog pripriuma označeno je *jelikomlivenim*. Imati bilo jedno ili drugo kao boga, ili obožavti ga, to je voleti sebe iznad svega, I voleti sve ono što proizlazi od sebe samoga. Oni koji čine ovo, ne veruju da bilo šta od inteligencije I mudrosti dolazi od Božanskog, jer oni pripisuju sve stvari sebi; sve drugo što im se dešava, pripisuju ili sreći ili slučaju. Oni potpuno poriču Božansko Proviđenje u svim stvarima. Oni pretpostavljaju da ako je bilo šta od Božanstva prisutno u bilo čemu, to je po redu prirode, kojoj pripisuju sve stvari. Oni doista kažu ustima da je neki Stvaralac Bog utisnuo takve stvari u prirodu; ali u srcu oni poriču Boga koji je iznad prirode. Takvi su oni koji srcem pripisuju sve sebi I svojoj vlastitoj pameti I inteligenciji, a ništa Božanskom; a oni među njima koji vole sebe same, obožavaju ono što pripada njima; u stvari, oni bi hteli da ih drugi obožavaju kao bogove – otvoreno, kad crkva ne bi to zabranjivala. To su oni koji grade rezane 2 likove, a rezanilikovi sami su ono što se izleže iz njihovog propriuma, I a što oni hoće da se obožava kao da su to božanske stvari. Da su ove stvari označene u Reči *rezanim likovima*,

vidi se iz odlomaka gde se pominju; kao kod *Jeremije: Svaki čovjek posta bezuman od znanja, svaki se zlatar osramoti likom rezanijem, jer su laž likovi rezani njegovi, I nema duha (daha) u njima (X.14;LI.17)*. Zato što rezani lik označava ono što ne proističe od Gospoda, nego od samo-inteligencije, pa se stoga kaže, *Svaki čovek posta bezuman od znanja, I svaki zlatar (topilac) osramoti se likom rezanijem; , a pošto u onim stvarima koje se izlegu iz samo-inteligencije nema duhovnog života, koji jedino dolazi od Gospoda, stoga se kaže, nema duha (daha)u3 njima*. Kod *Avakuma: Što pomaže rezani lik što ga izreza umjetnik njegov? šta liven lik I učitelj laži, te se umjetnik uzda u djelo svoje gradeći nijeme idole?Teško onome koji govori drvetu: preni se! I nijemu kamenu: probudi se! ...Eto, obložen je zlatom I srebrom, a nema duha (daha) u njemu (II.18,19)*. Ovde rezani likovi označavaju ono što se iznedrilo iz samo- 4 inteligencije, u čemu nema ništa od Gospoda. Kod *Jeremije: Suša na vode njegove, I usahnuće, jer je zemlja idolska, I oko lažnijeh bogova luduju. Za to će se ondje nastaniti divlje zvijeri I buljine, I sove će ondje stanovati (L.38,39)*; govoreći o Haldeji I o Babilonu; *suša na vode njegove I usahnuće*, označava istine u kojima nema nimalo života; *zvijeri I buljine, kćeri sovine, tu će se nastaniti*, označava zla I obmane, stoga one stvari koje iznutra pripadaju smrti; otuda to da se nazivaju zemljom idolskom 5 (zemljom rezanih likova). Kod *Isaije: Koji grade rezane likove, svi su ništa, I mile stvari njihove ne pomažu ništa....Ko gradi boga I lije lik, nije ni na kakvu korist. Gle, svi će se drugovi njegovi posramiti, I umjetnici više od drugih ljudi; oni su svedoci sebi, oni ne vide I ne znaju (XLIV.8-11)*; *Koji grade rezane likove*, označavaju one koji iznedre doktrine koje nisu iz istina Reči, nego iz samo-inteligencije, za koju se doktrinu kaže, da *nekoriste ni za šta , da ne vide I ne znaju* . U onome što sledi (stihovi 12-16 toga poglavlja) govori se o umetosti oblikovanja I iznedravanja kroz umovanje od samo-inteligencije, onih stvari koje hoće da priznaju kao Božanske; o kojima se na kraju kaže: *Od ostatka grade boga, rezan lik svoj, pada pred njim na koljena I klanja se, moli mu se I govori; izbvai me, jer si ti bog moj. Ne znaju, niti razumiju, jer su im oči zaslijepljene da ne vide, I srca, da ne razumiju (stihovi 17,18)*. da oni ne znaju, da ne razumiju, I da ne vide, označava da istine I dobra nisu unutra; jer sve stvari koje ishode iz samo-inteligencije iznutra nisu istine I dobra, nego obmane I zla, jer one proizilaze od propriuma. (Da je ovo iz korena zlo, vidi br. 210,2156,684,987,1026,1044,1581,4328,5660,8480). Kod istoga: 6/ s

kim ćete dakle izjednačiti Boga? I kaku ćete mu priliku naći? Umjetnik lije lik, I zlatar ga pozlaćuje, I verižice srebrne lije. A ko je siromah, te nema ništa prinijeti, bira drvo koje ne truhne, I traži vješta umjetnika da načini rezan lik, koji se ne pomiče (XL.18-20). Rezani lik koji umjetnik lije označava lažnu doktrinu koja potiče iz propriuma; zlatar ga pozlaćuje, I verižice srebrene lije, označava da on umovanjem čini da obmane u doktrini izgledaju kao istine. Kod istoga: Ja Jehova pozvah te u pravdi, I držaću te za ruku, I čuvaću te, I učiniću te da budeš 7 zavjet narodu, vidjelo narodima; da otvoriš oči slijepcima, da izvedeš sužnje iz zatvora I iz tamnice koji sjede u tami. ja sam Jehova, to je ime moje, I slave svoje ne ću dati drugome ni hvale svoje likovima rezanijem (XLII.6-8); govoreći o Gospodu, da je On Jehova, I da je sva mudrost od Njega, a ne od čoveka. Da se ovde govori o Gospodu, jasno je. Da je On ovde Jehova, I to se vidi, jer kaže se, Jehova ga pozva u pravdi, a onda, Ja sam Jehova, to je Moje ime, I ne ću dati slave Svoje drugome. Da je od Njega sva mudrost koja pripada životu, označeno je sa, On će otvoriti oči slijepima, da će izvesti sužnje iz tamnice, I iz tamnice one koji sjede utami; a da ništa od mudrosti ne potiče od čoveka, označeno je sa, I ne ću dati hvale Svoje likovima rezanijem. Likovima rezanijem označavaju se stvari samo-inteligencije u sledećom odlomcima: I evo dođoše na kolima ljudi, u dva reda konjici. Tada povika I reče: pade, pade Babilon, I svi rezani likovi bogova njegovijeh razbiše se o zemlju (Isaija XXI.9). I oprznicete (vidjećete dasu nečisti) posrebrene likove svoje rezane I zlatno odijelo likova livenijeh, I bacićete ih kao nečistotu (kao balegu) (Isaija XXX.22). Zašto me razgnjeviše svojim likovima rezanijem, tuđim taštinama? (Jer. VIII.19). Koliko ih zvaše, toliko oni odlaziše od njih; prinošaše žrtve Balima (Valima), kadiše likovima (Osija XI.2). Proklet da je čovjek koji bi načinio lik rezan ili liven, stvar gadnu pred Jehovom, djelo ruku umjetničkih, ako bi I na sakrivena mjesta metnuo. A vas narod odgovarajući reče: amen (Zak. Ponovljeni XXVII.15).

8870. *Niti kakve slike.* Da ovo označava sličnost s onim stvarima koje su od Božanskog, vidi se iz značenja *slike*, što je sličnost. Da ovo označava sličnost s onim stvarima koje su od Božanskog, jasno je iz onoga što prethodi I onoga što sledi: iz onoga što prethodi, da ne će imati drugih *bogova pred licima Jehove Boga, I da ne će graditi lika rezanoga*, čime su označene istine iz drugoga izvora a

ne od Božanskog, ali koje se postavljaju kao da su /od Božanskog/; I iz onoga što sledi, *niti kakve slike onoga što je na nebu, ili na zemlji, ili u vodi*, čime se označavaju stvari koje kao da su od Božanskog, jer se o ovim stvarima govori u onome što sledi, u ovome I u početku sledećega stiha. Sličnost ovih stvari sa Božanskim, stvara se onda kada ljudi govore Božanske stvari ustima, I koji postupaju onako kako je zapovedeno od Božanskog, pa tako čine da se veruje da su u dobru. Dok u istini, a u srcu misle sasvim drugačije, I hoće samo zlo; takvi su oni koji se pretvaraju, licemeri, I obmanjivači, pa su oni ti koji stvaraju sličnost (sliku) s onim stvarima koje potiču od Božanskog. U drugom životu zli duhovi pretvaraju se da su slični onome što dolazi od Božanskog, jer se takvima predstavljaju u spoljašnjim stvarima, ali u čemu iznutra nema ništa od Božanskog. Oni koji se pretvaraju, oni koji su licemeri I oni koji obmanjuju, ovo nauče u drugom životu, a općenito, to nauče svi oni koji su stekli naviku da govore drugačije nego što misle, I da rade drugačije nego što hoće. Kroz ovo neki žele da steknu ugled, to jest, žele da izgledaju dobri, I da tako obmanu; neki, kako bi vladali (dominirali). Ove stvari su I zloupotreba korespondencija (saobraznosti). Ali se spoljašnje preko koga su simulirali ljubav ka bližnjem I veru, postupno od njih oduzima; jer na taj način oni počnu postupati po svojoj istinskoj prirodi koju su stekli u svetu, a ne više pretvaranjem I licemerjem. Oni koji su takvi, kada primete da su te spoljašnje stvari od njih oduzete, kažu da ako bi se njima te stavri ostavile, da bi oni mogli da se druže s drugima u drugom životu, I da na izgled čine dobro kao što su radili u svetu. Ali ovo nije moguće, jer bi preko spoljašnjeg, koje je na izgled dobro, imali komunikaciju s nebom, naime, s onima koji su na obroncima Velikog Čoveka, dok bi preko svog unutrašnjeg komunicirali s paklovima; a pošto su zla koja vladaju unutra, jer pripadaju volji, a dobra koje se patvore u spoljašnjem služe zlu kako bi vladali, to je stoga protivno Božanskom redu ostaviti ih slobodnima da deluju pretvorno I licemerno kao u svetu. Stoga se takve stvari od njih oduzimaju, I oni se predaju samome zlu koje pripada njihovoj volji.

8871. *Ni onoga što je na nebu, ili dolje na zemlji.* Da ovo označava stvari koje su u duhovnoj svetlosti, kao I one koje su u prirodnoj svetlosti, vidi se iz značenja *onoga što je slično stvarima na nebu gore*, a što su stvari koje se pokazuju u

duhovnoj svetlosti, čijise predmeti odnose na dobro I istinu vere, ljubavi prema bližnjem, I ljubavi ka Gospodu; krivotvoriti I oponašati ove, označeno je sa *praviti slike onogašto je na nebu gore*; I iz značenja likova onih stvari koje se vide u prirodnoj svetlosti, koje se stvari odnose na građansko I moralno dobro I istinu. U smislu slova, misli se na one stvari koje se pokazuju na svodu nebeskom (*coelum*), kao što su sunce, mesec, zvezde; kao I stvari koje se pokazuju na zemlji, kao životinje raznih vrsta, koje lete, hodaju, I puze; ali u unutrašnjem smislu misli se na stvari koje su ovim 2označene, od kojih se sve odnose na dobro I istinu, kao što je gore rečeno. Ove su stvari potpunije objašnjene kod *Mojsija*, ovim rečima: *Da se ne biste pokvarili I načinili sebi lik rezan ili kaku god sliku od čovjeka ili od žene, sliku od kakoga živinčeta koje je na zemlji, ili sliku od kake ptice krilate koja leti ispod neba, sliku od čega što puže po zemlji, ili sliku od kake ribe koja je u vodi pod zemljom; I da ne biste podigavši oči svoje k nebu Ividjevši sunce I mjesec I zvijezde, svu vojsku nebesku, prevario se I klanjao im se I služio im; jer ih Jehova Bog tvoj dade svijem narodima pod cijelim nebom.Pazite da ne zaboravitezavjeda Jehove Boga svoga, koji učini s vama, I da ne gradite sebi lika rezanoga, slike od koje god tvari, kao što ti je zabranio Jehova Bog tvoj. Jer je Jehova Bog tvoj oganj koji spaljuje I Bog tvoj koji revnuje. Ako se pokvarite I I načinite sliku rezanu od kake tvari I učinite što je neugodno Jehovi Bogu vašemu, dražeći ga, svjedićim vam danas nebom I zemljom da će vas brzo nestati sa zemlje u koju idetepreko Jordana da je naslijedite, ne ćete dugo biti u njoj, nego ćete se istrijebitili jer će vas rasijati Jehova među narode, I malo će vas ostati među narodima u koje vas odvede Jehova (Zak. Ponovljeni IV. 16-19; 23-28).* Da je bilo tako strogo zabranjeno praviti likove bilo čega u nebima I na zemlji, bilo je stoga što je narod, koje je potekao od Jakova, bio vrlo sklon da se klanja spoljašnjim stvarima. To je bilo stoga što nisi bili voljni da znaju bilo šta o unutrašnjim stvarima crkve, koje pripadaju veri I ljubavi ka Gospodu, I ljubavi prema bližnjemu. Stoga da im se bilo dozvolilo da prave likove stvari, oni bi se bili njima I klanjali kao bogovima; kao što se jasno pokazalo na zlaton teletu koje su sebi načinili posred toliko čuda, kao I iz neprekidnog otpadništva (aposazije) od Božanskoga bogoštovanja ka idolatriji. Pa ipak, u unutrašnjem smislu, ne misli se na ove stavri, nego na one koje su prikazane gore.

8872. *Ili u vodi ispod zemlje.* Da ovo označava one koji su u Čulno-telesnom, vidi se iz značenja *lika onoga što je u vodi ispod zemlje*, a to su stvari koje su ispod onih koje su u prirodnom svetlu; I da su ove stvari takve u Čulno-telesnom, jasno je iz uzastopnih stepeni svetlosti koja pripada Intelektualniom kod čoveka. U prvom stepenu kod čoveka su one koje su u duhovnoj svetlosti, koje su označene *onim koje su unebima iznad*; u drugom stepenu su one koje su u prirodnoj svetlosti, koje su označene *onim što je u zemlji ispod*; a u trećem stepenu su one koje su u Čulno-telesnom, koje su označene *onim koji su u vodi ispodzemlje*. (Šta I kakvo je Čulno-telesno, vidi br. 5084,5089.5128,5580,5767,7442,7693.) Spoljašnja znanja (*scientifica*) koja približno nastaju iz iskustava čula, I njihovih uživanja, odnose se na Čulno-telesno. Kod dobrih ova uživanja I spoljašnja znanja su dobra, jer se primenjuju u dobra; ali kod zlih ona su zla, jer se primanjuju u zla. Obmanjivati pomoću njih, kao što to čine oni koji se pretvaraju, pa zatim licemeri, I obmanjivači, to je *praviti likove od onoga što je u vodi ispod zemlje*.

8873. (Stih 5.) *Nemoj im se klanjati niti im služiti.* Da ovo označava da se Božansko štovanje ne sme odavati njima, vidi se iz značenja *klanjati im se*, što je poniznost (vidi br. 2153,5682,6266,7068); I iz značenja *služiti*, što je potčinjenost (br. 5164). Da ovo označava klanjanje Božanskom, je stoga što su poniznost I potčinjenost suštinske stvari bogoštovanja, jer bogoštovanje bez njih nije bogoštovanje, nego pokreti kojima se oponašaju oni koji su u istini bogoštovanja; u kojem pokretu nema nikakvog života, jer život od Gospod uliva se samo u ponizno I pokorno srce, jer takvo srce je u stanju da prima. Razlog ovome je to, što kad je srce istinski ponizno, tada ljubav prema sebi I svetlu nije prepreka. Da se koriste oba izraza, je stoga što *klanjati se* označava bogoštovanje od dobra ljubavi, a *služiti* označava bogoštovanje od istine vere.

8874. *Jer ja sam Jehova Bog tvoj.* Da ovo označava Božansko od Gospodu svakoj I svim stvarima, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 8864,8865).

8875. *Ja sam Bog revnitelj.* Da ovo označava da su otuda obmana I zlo, vidi se iz toga što u pravom smislu *Bog revnitelj* označava Božansku Istinu Božanskog Dobra, jer *Bog* se odnosi na istinu (br. 2586,2769,7268,8301), a *revnitelj* na dobro (kao što će se videti niže). Ali u odnosu na one koji ne primaju Božansku Istinu od

Gospodovog Božanskog Dobra, *Bog revnitelj* označava obmanu I zlo; jer oni koji su u obrnutom, opažaju Božansku Istinu kao obmanu, a Božansko Dobro kao zlo; jer svako vidi u skladu sa tim kakav je on sam (prema svom kvalitetu). Otuda to da njima *Gospodova revnost*, koja je u sebi ljubav I samilost, izgleda kao gnev; jer kada Gospod iz ljubavi I samilosti štiti Svoje u nebu, oni koji su u zlu, ti su ozlojeđeni I ljute se na dobre, I jure u sferu gde su Božanska Istina I Božansko Dobro, s namerom da razore one koji su tamo; a tada Božanska Istina I Božansko Dobro na njih deluju, I čine da osećaju muke kao one u paklu. Otuda oni pripisuju ljutnju I gnev Božanskom, kao I svo zlo, a u stvari u Božanskom nema ni ljutnje ni zla, nego samo praštanja I milosti. 2 Iz svega ovoga se vidi zašto *revnostan* označava obmanu I zlo, a *revnost* ljutnju. (Vidi što je bilo pokazano o ovim predmetima, naime, da se ljutnja I gnev pripisuju Gospodu, dok su ovi kod onih koji su u zlu, ili kod onih koji se gneve protivu Božanskog, br.

5798,6997,8284,8483; da se zla, kazne, I pustošenja na sličan način pripisuju Gospodu, dok u Gospodu postoji samo ljubav I milost, br. 2447,6071,8282,8632; tako isto da zli sami sebe pustoše I bacaju u prokletstvo I pakao kada pokušavaju da unište 3 dobro I istinu, br. 7643,7679,7989,7980; da se Gospod pokazuje svakome prema tome kakav je taj /čovjek ili duh/, br. 1861kraj,6832,8197.) Da *Gospodovo revnovanje* označava ljubav I milost, I da kada Gospod štiti dobre protivu zlih, da to izgleda kao neprijateljstvo I gnev, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči. *Da revnost Gospodova označava ljubav I milost; kod Isaije: Pogledaj s neba, I vidi iz stana svetinje svoje I slave svoje, gdje je revnost tvoj I sila tvoja, mnoštvo milosrđa (pokreti utrobe) tvojega I milosti tvoje? eda li će se meni ustegniti? (LXIII.15).* Ovde *revnost* označava milost, koja je ovde *milosrđe (pokreti utrobe)*, I odnosi se na dobro; jer se kaže, *tvoja revnost I tvoja sila*, gde se *revnost* kaže za dobro, a *sila* za istinu; na sličan način, *milosrđe (pokret utrobe)* kaže se za dobro, a milost za istinu; na sličan način *stan svetinje* označava nebo gde su oni koji pripadaju nebeskome carstvu, a *stan slave*, nebo gde su oni koji su u duhovnome carstvu. Iz 4 svega ovoga je jasno da u Reči, gde se pomene dobro, pominje se I istina, zbog nebeskoga braka, koji je brak dobra I istine u svakoj pojedinoj stvari Reči, kao što je to u slučaju ona dva imena, *Isus I Hristos*, koji označavaju Božanski brak koji je u Gospodu (o kojemu vidi br. 683,793,801,2516,7945,8339kraj) Kod istoga: *Jer nam se rodi dijete, sin nam se dade, kojemu je vlast na ramenu, I ime će*

mu biti: divni, savjetnik, Bog silni, otac vječni, knez mirni. Bez kraja će rasti vlast I mir na prijestolu Davidovu I u carstvu njegovu da se uredi I utvrdi sudom I pravdom od sada do vijeka. To će učiniti revnost Gospoda nad vojskama (IX. 6,7). Ovo se kaže o Gospodu I o Njegovom dolasku; revnost Jehovina će toučiniti, označava da će On to učiniti iz žarke ljubavida spasi ljudski rod. Ponovo: Iz Jerusalima će izići ostatak, I uteći sa Gore Sionake, Revnost Jehovina će to učiniti (XXXVIII,32);5 Jehova će to učiniti označava de će On to uraditi od ljubavi I milosti, Kod Jezekilja: Povratiću roblje Jakovljevo I smilovaću se svemu domu Izrailjevu I revnovaću za sveto ime Svoje (XXXIX.25);gde revnost označava samilosti. Kod Davida: jer revnost za kuću Tvoju jede me (Psalam LXIX.9); govoreći o Gospodu; revnost za kuću Jehovinu označava Njegovu ljubav prema onima koji primaju dobro I istinu, jer su ti kuća Jehovina. Da revnost ili milost Gospodova štiti dobre, to izgleda kao neprijateljstvo; kod Isaije: Jehova će izaći kao junak, podignuće revnost svoju kao vojnik, vikaće I klikovati, nadvladaće neprijatelje Svoje (XLII.13).7 Kod Joila: Jehova će revnovati za zemlju Svoju, I govoriće narodu Svome (II.18). Da se revnost Gospodova naziva ljutnja I gnev, jer milost izgleda kao neko zlo: kod Mojsija: Ne idite za drugim bogovima između bogova drugih naroda, koji su oko vas. Jer je Bog revnitelj, Jehova Bog tvoj, usred tebe, da se ne bi razgnjevio Jehova Bog tvoj na te I istrijebio te sa zemlje (Zak. Ponovljeni VI.14,15). Oni me razdražoše na revnost onijem što nije Bog, razgnjeviše svojim taštinama; I ja ću njih razdražiti na revnost onijem koji nije narod, narodom ludijem razljutiću ih (Zak. Ponovljeni XXXII.16,17,21). Kod Jezekilja: I tako će se izvršiti gnjev moj I namiriću jarost svoju na njima I zadovoljiću se. I oni će poznati da sam ja Jehova govorio u revnosti Svojoj kad izvršim gnjev Svoj na njima (V.13). Kod Zaharije: Izliču na njih gnjev Svoj, svu jarost Svoga gnjega; jer će u ognju Moje revnosti svi izgorjeti (III.8). Kod Mojsija: Ne će Jehova oprostiti takome, nego će se onda raspaliti gnjev Jehovin I revnost njegova na takvoga čovjeka (XXIX.20). Kod Davida: Dokle ćeš se, Gospode, jednako gnjeviti, revnost Tvoja gorjeti kao oganj? Izlij gnjev na narode koji Te ne znaju, I na carstva koja ne prizivlju ime Tvoje (Psalam LXXIX.5,6). Na sličan način revnost Jehovina se opisuje kao gnev u Ps. XXXVI.1; Jezek. XVI.42; XXIII.25; XXXVIII.19. Iz svega ovoga se može videti šta se označava revnošću /ili ljubomorom/ Jehovinom, a šta Bogom koji revnuje; naime, u pravom smislu, ljubav I milost; ali u smislu koji nije pravi, kao kad se pokazuje kod onih koji su u

zlima i obmanama, izgleda kao gnev i pustošenje. Treba znati da se Jehova, to jest, Gospod, posebno naziva *revniteljem i osvetnikom*, kad ono što treba da vlada univerzalno kod čoveka, postane iskvareno, naime, Božansko, koje se mora voleti, o Njemu misliti, Njega se bojati, iznad svega. kada se ovo iskvare ili izbriše, tada umesto nebeske svetlosti sledi mrkli mrak, jer nema više nikakvoga influksa ove svetlosti od Božanskog, jer nema više primanja. Iz toga se razloga kaže, *Ja sam Jehova Bog tvoj, Bog revnitelj, koji kažnjava nepravdu očeva na sinovima, do trećeg i četvrtoga koljena onih koji mrze na Mene*, a u ovom slučaju oni se klanjaju drugim bogovima ili prave sebi rezane likove; jer ove stvari kvare Božansko koje treba da vlada u svemu. Stoga se to na sličan način izjavljuje kod *Mojsija: Čuvajte se da ne pravite rezanih likova, jer ja sam Jehova Bog oganj koji sažiže, Bog revnitelj (Izlazak XXXIV.14)*. To je bilo tako strogo zabranjeno kod Izrailjske nacije, jer obožavanje drugih bogova, rezanih likova, i slika, briše sve ono što predstavlja crkvu među njima; jer u nebu Jehova, to jest, Gospod vlada univerzalno; Njegov Božansko ispunjava sve stvari tamo, i čini život sviju. Da se klanjalo bilo čemu drugom osim Božanskom, nestalo bi sve ono što predstavlja, pa bi nestala komunikacija s nebom.

8876. *Koji pohodim grijehe otačke na sinovima.* Da ovo označava rasprostiranje obmane od zla, vidi se iz značenja *pohodjenja grijeha otačkih na sinovima*, što je rasprostiranje zala; da *pohoditi* označava prostiranje je stoga što se govori o stanju onih koji sasvim odbacuju od sebe Božansko, i koji nisu više prijemnici dobra, nego zla, i to neprekidno; jer kod ovih, zlo neprestano raste, što je prostiranje (da *otac* označava dobro, a u obrnutom smislu zlo, vidi br. 3703,5902,7833,7834); i iz značenja *sinova*, što su istine (br. 1147,2623,3373), a u obrnutom smislu obmane. U približnom smislu, *pohodjenje grijeha otaca na sinovima* ne znači da sinovi trpe kaznu za grehe svojih otaca, jer je ovo suprotno Božanskom (*Zak. Ponovljeni XXIV.16*); nego da se zlo povećava kod otaca, i tako da se nasleđem prenosi na decu, i da se tako uzastopno nagomilava zlo (r. 2910,3701,4317,8550,8551). A u duhovnom smislu *očevima* se ne označavaju očevi, nego zla; niti se misli na sinove nego na obamne; otuda se ovim rečima označava rasprostiranje obmane od zla neprekidno.

8877. *Do trećega I do četvrtoga koljena.* Da ovo označava u dugom nizu, I povezanosti, vidi se iz značenja *tri*, što is ono što je potpuno od početka do kraja (vidi br. 2788,4495,7715), stoga ono što je u dugom nizu; otuda, *sinovi do trećeg* označavaju obmane u dugom nizu (da *sinovi* označavaju obmane, vidi upravo gore, br. 8876); I iz značenja *četvrtog*, što je povezivanje, slično sa *dva* (br. 1686,5194,8423); otuda, *sinove, do četvrtog* označava obmane povezane u dugom nizu. Da je ovo značenje *sinova, u trećoem I četvrtom /kolenu/* mora da izgleda kao paradoks, ili nešto strano smislu Reči; ali poznato je da u unutrašnjem smislu, *brojevi* ne označavaju brojeve, nego stvari (br. 482,487,5256,6175).

8878. *Onijeh koji mrze ne Mene.* Da ovo označava one koji potpuno odbacuju Božansko Gospodovo, vidi se iz značenja *onih koji mrze naBoga*, a to su oni koji su u zlu, a otuda I u obmani, jer su to oni koji odbacuju Gospodovo Božansko; pa koliko su u zlu a otuda I u obmani, toliko ne samo da odbacuju, nego I mrze. Da oni odbacuju Gospodovo Božansko, je stoga što oni koji su u zlu, oni nisu u nebeskoj svetlosti (*lux*), nego u prirodnoj svetlosti, I na kraju u čulnoj svetlosti, koja potiče o Telesnog /dela uma/. It toga svetla (*lumen*) oni ni ne mogu videti Ljudsko Gospodovo osim kao ono kod drugih ljudi, jer ne mogu da opažaju šta je Božansko Ljudsko, jer imaju savim besmisleni ideju o Božanskom. Kad bi im se reklo da je Božansko Samo Božanska Ljubav, da je Božanska Ljubav *Esse* svega života, I da je Gospod od začeca bio ta ljubav, koja je bila tada najdublje *Esse* Njegovog života, stoga Jehova, I da je proslavio Svoje Ljudsko, to jest, da ga je učinio sličnim, to jest, Božanskim, sve ovo mogu u izvesnoj meri shvatiti oni koji imaju malo intelektualne oštine; ali oni ipak još to ne veruju, jer se spuštaju iz intelektualne svetlosti (*lux*) u onu u kojoj su tada, to jest, u svoju prirodnu I čulnu svetlost, I tada padaju u čisti mrkli mrak u pogledu ove istine, a iz ovoga dolaze do odricanja.

8879. (Stih 6.) *A činim milost na tisućama.* Da ovo označava da imaju dobro I istinu za uvek, vidi se iz značenja *milosti*, što je influks dobra I istine od Gospod, a otuda I duhovni život, koji se stiče preko preporoda (vidi br. 6180,6307), jer stvari koje pripadaju večnom životu I sreći, njih dariva Gospod po milosti; I iz značenja

tisuća, što je vrlo mnogo, a kada se kaže o Božanskoj milosti, to je ono što je za uvek (br. 2575,8715).

8880. *Onijeh koji Me ljube.* Da ovo označava one koji primaju dobro ljubavi, vidi se iz značenja *onih koji ljube Jehovu*, a to su oni koji primaju dobro ljubavi; jer oni koji ljube (vole) Gospoda, ne ljube od sebe, nego od Gospoda, jer se sve dobro uliva od Njega; a oni su ti koji se odupiru zlu, jer zlo ometa I odbija influks dobra od Gospoda. Stoga kada se zlo ukloni, dobro, koje je neprekidno prisutno od Gospoda I koje nastoji da uđe, ono se prima.

8881. *I čuvaju zapovjesti Moje.* Da ovo označava one koji primaju istine vere, vidi se iz značenja *zapovesti*, a što su istine vere (br. 3382,8362). *Čuvati ih* označava primati, je stoga što da bi istine koje se nazivaju istinama vere pripadale veri, I da bi živele kod čoveka, one mora da se ulivaju (da utiču) od Gospoda. Doista, čovek ih uči, I čuva u svojoj memoriji; ali sve dok ih ne hoće, I dok ih ne tvori, one nisu žive. Međutim, kada izađu iz memorije, I kada se usade preko Intrelektualnog u volju, to jest , preko misli u osećanje, a otuda u delo, tada oživljavaju, I pripadaju veri. Ovo I čini Gospod onda kada se čovek odupire zlima (kao što je upravo gore rečeno, br. 8880).

8882. (Stih 7.) *I ne uzimaj uzalud imena Jehove Boga svojega.* Da ovo označava profanacije I svetogrđa (blasfemije) istine I dobra vere, vidi se iz značenja *imena Božijeg*, što je sve u jednom kompleksu preko čega se klanja Gospodu, stoga I svaka istina I dobro vere (vidi br. 2724,3006,6674); I iz značenja *uzalud (u ono što je ništa)*, što je profano I svetogrdno. *Sane uzimaj uzalud imena Jehove Boga svoga* označava se okretanje istine u zlo, to jest, verovati da je nešto istinito, a ipak živeti u zlu; a isto tako, to je okretati dobro u obmanu, to jest, živeti sveto, ali ne verovati, I jedno I drugo su prifanacija (br. 4601), jer verovati pripada razumu, a živeti volji; stoga u onima koji veruju a koji žive drugačije /nego štop veruju/, misao I volja su podeljeni; ali pošto se volja neprestano uliva u razum (jer razum je forma volje, to jest, volja se pokazuje u svetlosti razuma), stoga kada čovek veruje na jedan način, a živi na drugi, istina I dobro, ili dobro I obmana, povezuju se; tako stvari neba se kod čoveka povežu s onima od pakla. Ova se povezanost ne može razbiti, I tako se čovek ne može izlečiti, osim raskidanjem, što sa 2 sobom odnosi

sve što pripada duhovnom životu; stoga se takvi šalju u pakao koji je okrutniji od svih drugih, gde podnose velike muke. Ovo je označeno Gospodovim rečima kod *Mateje: Za to vam kažem: svaki grijeh I hula oprostiće se ljudima; a na Duha svetoga hula ne će se oprostiti ljudima. Iako ko reče riječ na sina čovječijega, oprostiće mu se; a koji reče na Duha svetoga, ne će mu se oprostiti na ovome svijetu ni na onome. (XII.31,32).* Isto tako ovim rečima kod *Luke: Kad nečisti duh izide iz čovjeka, ide kroz bezvodna mjesta tražeći pokoja, I ne našavši reče: da se vratim u dom svoj otkuda sam izašao. I došavši nađe pometen I ukrašen. Tada otide I uzme sedam gorijeh duhova od sebe, I ušavši žive ondje, I bude potonje čovjeku onome gore od prvoga. (XI.24-26).*³ Ovim rečima Gospod opisuje profanaciju istine; *nečistim duhom koji izađe* označava se priznavanje vere od istine; *kućom pometenom* označava se život suprotan istinama; *povratkom sa sedam drugih duhova* označava se stanje profanacije. Ovo je ono što je označeno s *uzimati ime Božije uzalud*. Da ovakvo stanje kod čoveka ne može da se izleči, stoga ne može da se oprost, označeno je rečima koje odmah slede, naime, *jer ne će pred Jehovom biti prav ko uzima ime Njegov uzalud*, čime se označava da se to ne može oprostiti. (Šta je profanacija, I koji su oni koji su krivi za nju, vidi I br. 593,1003,1008,1010,1059,6971,8394.) *Uzimanjem imena Božijeg uzalud* označava se I svetogrđe (blasfemija), do koje dolazi onda kada se s onim što je u Reči, ili u doktrini vere, stoga što je sveto, podruguje, I spušta u nečiste zemaljske stvari, I tako se opogani (vidi br. 4050,5390). Ali *uzimanjem imena Božijeg uzalud*, u odnosu na Izrailjsku naciju, koja nije priznavala nikakvo dobro I istinu vere (što je označeno imenom Božijim), označava se primena (korištenje) imena Jehovinog, kao I zapovesti I uredaba koje su im zapovedene, za klanjanje idolima; kao što su to činili u pustinji sa zlatnim teletom, kojemu su ne samo prinosili žrtve paljenice I prinose, I jeli ono što nije bilo osvećeno, nego su to slavlje nazvali *praznik Jehovina*; o čemu piše kod *Mojsija: A Aron uzev iz ruku njihovijeh sali u kalup, I načini tele saliveno: I rekoše: ovo su bogovi tvoji, Izrailje, koji te izvedoše iz zemlje Egipatske. A kad to vidje Aron, načini oltar pred njim; I povika Aron I reče: sutra je praznik Jehovin. I sutradan ustavši rano prinesoše žrtve paljenice I žrtve zahvalne; I posjeda narod te jedoše I piše; a poslije ustaše da se igraju (Izlazak XXXII. 4-6).* Oni koji su tako uzimali ime Jehove Boga uzalud, njima se nije moglo oprostiti, što je označeno *sane će biti pravi*, što se vidi iz reči Jehove Mojsiju o njima u to vreme:

A Jehova reče Mojsiju: ko mi je sagriješio, onoga ću izbrisati iz knjige svoje. A sada idi, vodi taj narod kuda sam ti rekao. Evo, moj će anđeo ići pred tobom, a kad ih pohodim, pohodiću na njima grijeh njihov (stihovi 33,34).

8883. *Jer ne će pred Jehovom biti prav ko uzima ime Njegovo uzalud. Da ovo označava da ove stvari ne mogu da se oprostite, vidi se iz onoga što je objašnjeno gore, br. 8882).*

8884. *Stihovi 8-11. 8. Sjećaj se dana odmora da ga svetkuješ. 9. Šest dana radi, I svršuj sve poslove svoje. 10. A sedmi je dan odmora Jehovi Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim. 11. Jer je za šest dana stvorio Jehova nebo I zemlju, more I što je god u njima; a u sedmi dan počinu; za to je blagoslovio Jehova dan od odmora I posvetio ga. 8. Sjećaj se, označava ono što je neprekidno u misli; dana odmora, označava u najvišem smislu jedinstvo Božanskog Samog I Božanskog Ljudskog Gospodovog, u unutrašnjem smislu povezanost Božanskog Ljudskog s nebima, I tako /označava/ brak dobra I istine tamo /u nebima/; da ga svetkuješ (da ga držiš svetim), označava bez ikakve povrede. 9. Šest dana radi, I svršuj sve poslove svoje, označava borbu koja prethodi I priprema za taj brak; 10. A sedmi je dan odmora Jehovi Bogu tvojemu, označava dobro koje je usađeno, pa na taj način I brak; ; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim, označava da je tada nebo I blaženstvo u svakoj I u svim stvarima unutrašnjeg I spoljašnjeg čoveka. 11. Jer je za šest dana stvorio Jehova nebo I zemlju, more, označava novo rođenje I oživljavanje onih stvari koje su u unutrašnjem I spoljašnjem čoveku; I što je god u njima, označava sve stvari u njima; a u sedmi dan počinu, označava da je tada mir I dobro ljubavi; za to je blagoslovio Jehova dan od odmora, označava da je tada nebeski brak od Gospoda; I posvetio ga, označava da se nikako ne može povrediti.*

8885. (Stih 8.) *Sjećaj se.* Da ovo označava ono što je neprekidno u misli, vidise iz značenja *sećati se*, kada se kaže o stvarima koje se ne smeju zaboraviti. Ono je neprekidno u misli, što u njoj univerzalno vlada; a unuverzavno vlada kod čoveka

je ono što je neprekidno u njegovoj misli, čak i kada meditira o drugim stvarima, ili kada je zauzet poslovima. Čovekova misao obuhvata mnoge stvari zajedno, jer ona je forma u koju ulaze mnoge stvari uzastopno. One stvari koje se opažaju, te su tada u središtu, pa stoga u svetlosti unutrašnjeg vida, dok su ostale tada sa strane okolo. One koje su u zatamnjenju, te su na obodima, i ne pokazuju se osim kada se pokažu ako su udružene s onim /prvim/. Ali stvari koje su još udaljenije, te nisu na istome planu, nego naginju na dole, a 2to su stvari koje je čovek odbacio i prema kojima oseća odbojnost. Takva su zla i obmane kod dobrih /ljudi/, a dobra i istine kod zlih /ljudi/. U čovekovo su misli one stvari koje su tamo neprekidno, to jest, koje vladaju univerzalno, a to su najdublje stvari. Iz ovih čovek gleda na one koje nisu neprekidno tamo, to jest, na one stvari koje još ne vladaju uniuiverzalno, jer su izvan njega, kao i ispod njega, a koje još nisu u takvom odnosu / s ostalim/, da bi iz njih birao i pridruživao k sebi one stvari koje se slažu s najdubljim stvarima, a od kojeg pridruživanja kao i povezivanja s njima, jačaju najdublje stvari, to jest, one koje univerzalno vladaju. Do ovoga dolazi zahvaljujući novim istinama, s dobrom, i zahvaljujući novim obmanama, ili izokrenutim 3 primenama istina, kod zlih /ljudi/. Pored toga, treba znati da ono što univerzalno vlada, da je to ono što uđe u samu volju, jer sama volja je čovekovo najdublje, jer je stvorena od njegove ljubavi. Jer sve što čovek voli (ljubi), on to hoće, a ono što najviše voli, to i najviše hoće. Dok razum služi tome da pred drugim pokaže stvari koje čovek hoće, to jest, koje voli; a služi i za to da savija volju drugih idejama koje su oblikovana da bi podržale ono što on hoće. Kad se ovo desi, ljubav ili osećanej se ulivaju iz volje u intelektualne ideje, i kao nekim nadahnućem 4 oživljavaju ih i pokreću. Kod dobrih, ove intelektualne ideje čine jedno s osećanjima koja pripadaju njegovoj volji; ali drugačije je sa zlim /ljudima/, jer kod ovih misao i volja se zaista slažu, jer zlo koje volja hoće, razum to misli, pošto se obmana slaže s ovim zlom; ali ovo se slaganje ne pokazuje pred ljudima u svetu, jer oni iz detinjstva uče da govore drugačije nego što misle, i da postupaju drugačije nego što hoće; jednom rečju, oni nauče da odvajaju svog unutrašnjeg čoveka od spoljašnjeg, i da u ovome poslednjem oblikuju drugačiju volju i drugačiju misao nego što je ona u unutrašnjem čoveku, i na taj način nauče da krivotvore dobro koje je sasvim suprotno unutrašnjem čoveku, koji u istom trenu hoće zlo i koji ga misli a da se to ne primećuje. Ali u drugom životu kvalitet unutrašnje volje i msili

pokazuje se u čistoj svetlosti, jer se u tome životu spoljašnje oduzima, a unutrašnje se pokazuje nago.

8886. *Dana odmora.* Da ovo označava, u najvišem smislu, jedinstvo Božanskog I Božanskog Ljudskog Govodovog; u unutrašnjem smislu, povezanost Božanskog Ljudskog s nebima, to jest, s nebom, pa stoga /označava/ I brak dobra I istine u njemu, vidi se iz onoga što je već pokazano (br. 8495). Pošto što su ovakve stvari označene *danom odmora (sabatom)*, stoga je to u reprezentativnoj crkvi bilo nešto najsvetije, I što je trebalo neprekidno da bude u misli, to jest, da vlada univerzalno. (Da ovo čini život čoveka, vidi br. 8859-8858,8885.) Izrailjska nacijea, doista, nije mislila o jedinstvu Božanskog I Božanskog Ljudskog Gospodovog, niti o Njegovom jedinstvu s nebom, niti o povezanosti dobra I istine u nebu, koje su stavri označene *sabatom*, jer su oni bili sasvim u spoljašnjem bez unutrašnjeg. Ali im je bilo naloženo da drže sabat najsvetijim, kako bi ovo Božansko I nebeske stvari bilo pretstavljeno u nebu. Kakav je to slučaj, jasno je iz onoga što je gore pokazano o toj naciji, I reprezentativu (pretstavi) crkve kod njih (br. 4147,3479,7051,8301kraj).

8887. *Da ga svetkuješ (držiš svetim).* Da ovo označava da se ne sme vršiti nikakvo nasilje , vidi se iz onoga što je zapovedeno o *sabatu* (vidi br. 8485), I iz onoga što ovde sledi o *čuvanju sabata* (vidi br. 8495), I iz onoga što sledi o držanju sabata svetim, naime, *Šest dana radi, I svršuj sve poslove svoje, a sedmi dan je odmor Jehovi Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nikakvoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim. jer je za šest dana stvorio Jehova nebo I zemlju, more I što je god u njima; a u sedmi dan počinu; za to je blagoslovio Jehova dan odmora I posvetio ga.* Iz čega je jasno da *držati sabat svetim* označava ne činiti nasilje I na koji način; ali u unutrašnjem smislu, označava se da one stvari koje su označene *sabatom*, ne smeju da se povrede ni na koji način, naime, /da se ne sme povrediti/ jedinstvo Gospodove Božanske suštine s Njegovom Ljudskom suštinom, isto tako ni ovo jedinstvo u nebima, a otuda ni povezanost dobra I istine u njemu (vidi br. 8886); jer jer ako se nad ovim stvarima vrši nasilje, duhovni život kod čoveka nestaje, te

život postaje čisto prirodni, a posle čulni, da bi tada obmana zauzela mesto istine, a zlo mesto dobra, jer tada obmana I zlo vladaju kod čoveka univerzalno.

8888. (Stih 9.) *Šest dana radi, I svršuj sve poslove svoje.* Da ovo označava borbu koja prethodi I priprema za taj brak, vidi se iz značenja *šest dana*, što su stanja borbe (da *šest* označava borbu, vidi br. 720,737,900; I da *dani* označavaju stanja, vidi br. 23,487,493,2788,4850,5962,6110,8426); I iz značenja *svršuj sve poslove2 svoje*, što se odnosi na one stavri koje su nužne za život, ovde one koje su potrebne za duhovni život, to jst, za život u nebu. Osim toga, ovde se borbom koja prethodi I priprema za nebeski brak, označava duhovna borba, ili iskušenje; jer pre nego čovek uđe u nebeski brak, to jest, pre nego se nanovo rodi, on je u borbi protivu zala I obmana u sebi, jer se ovi moraju ukloniti pre nego se istine I dobra od Gospoda prime. Ova se zlai obmane uklanjaju pomoću istina vere, jer se kroz ove čovek ne samo uči o tome šta je dobro, nego se I vodi u dobro. Ovo je prvo stanje čoveka koji se nanovo rađa, I naziva se stanjem koje prethodi I priprema za nebeski brak. Ali kad je čovek u dobru I kada ga Gospod vodi kroz dobro, on je tada u nebeskom braku, stoga u nebu, jer nebeski brak je nebo. Prethodno se stanje označava sa *šest dana*, koji prethode *sedmom*, a potonje stanje *sedmim danom*. (O ova dva stanja kod čoveka, vidi br. 7923,8506,8512,8658,8701,8722). Jer se *sedmim danom* označava nebeski brak, koji je nebo, stoga se carstvo Gospodovo u nebima naziva neprekidnim *sabatom*, to jest, neprekidnim odmorom I mirom, jer tamo više nema *šest dana rada*.

8889. (Stih 10.) *A sedmi dan je odmor Jehovi Bogu tvojemu.* Da ovo označava dobro usađeno pa stoga I brak, vidi se iz značenja *sabata*, što je nebeski brak (vidi gor, br. 8886), stoga dobro usađeno pomoću istina, a kasnije I oblikovano njima; jer dobro kod čoveka nije duhovno dobro sve dok mu istine ne daju oblik, jer tada tek postoji nebeski brak, jer je to povezanost dobra I istine, I to je samo nebo u čoveku. Otuda to da *sedmi dan* označava sveto stanje. (Da *dan* označava stanje, vidi br. 8888; I da *sedam* označava ono što je sveto, br. 395,433,716,88,5265).

8890. *Tada nemoj raditi nijednog posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim.* Da ovo označava, tadasvaka I sve stvari unutrašnjeg I spoljašnjeg čoveka imaju nebio I

blaženstvo, vidi se iz značenja *ne raditi nijednog posla*, što je odmor I mir, stoga nebo; jer kad je čovek u nebu, on je slobodan od svake brige, nemira, I bojazni, a kada je slobodan od ovih, tada je blažen; I iz značenja *ni ti, ni sin tvoj, ni kći, nisluga, ni sluškinja, ni tvoje živinče, ni stranac koji je među vratima tvojim*, što je svaka I sve stvari unutrašnjeg I spoljašnjeg čoveka. Jer se sa *ti* označava sam čovek; sa *sin* se označava njegovo Intelktualno; sa *kći* njegovo Voljno – I jedno I drugo u unutrašnjem čoveku; *slugom* se označava Prirodno u pogledu istine; a *sluškinjom* Prirodno u pogledu dobra – tako oboje u spoljašnjem čoveku; ali *živinčetom* se označava osećanje u opšte; a *strancem među vratima tvojim*, znanje sećanje (Scientifica) u opšte – stoga svaka I sve stvari. Da *sin* označava Intelktualno je stoga što *sin* označava istinu, jer istina sačinjava Intelktualno; a da *kći* označava Voljno je stoga što *kći* označava dobro, jer dobra sačinjavaju Voljno. (Da *sin* označava istinu, pa stoga Intelktualno, vidi br. 489,491,533,1147,2623,2803,3704,4257; da *kći* označava dobro, stoga Voljno, br. 489-491,2362,3024; da *sluga* označava Prirodno u pogledu istine, br. 3019,5305,7998; da *sluškinja* označava Prirodno u pogledu dobra, br. 2567,3835,3835,3849; da *živinče* označava osećanje u opšte, br. 45,46,7523,7872; I da *stranac* označava onoga ko prima pouku u istinama crkve, br, 1463,4444,8007,8013.) Otuda *stranac među vratima* označava Znanje -sećanje u opšte, jer Znanje -sećanje u opšte je između vrata, to jest, na ulazu u istine crkve.

8891. (Stih 11.) *Jer je za šest dana stvorio Jehova nebo I zemlju.* Da ovo označava novo rođenje I oživljavanje onih stvari koje su u unutrašnjem I spoljašnjem čoveku, vidi se iz značenja *šest dana*, što su borbe (o kojima gore, br. 8888), a kada se govori o Jehovi, to jest, o Gospodu, one označavaju Njegove trud kod čoveka pre nego se ovaj nanovo rodi (br. 8510); I iz značenja *neba I zemlje*, što je crkva ili carstvo Gospodovo u čoveku, nebo u unutrašnjem čoveku, a zemlja u njegovom spoljašnjem čoveku (br. 82,1411,3355kraj,4535), stoga /označava/ nanovo rođenog čoveka, to jest, onoga koji je stekao novi život, I tako oživeo; I iz značenja *mora*, što je Čulno koje se pripaja 2 Telesnom čovekovom (br 8872). U ovome se stihu govori o svetkovanju sedmoga dana, ili o ustanovljenju sabata, a što je opisano ovim rečima, *jer za šest dana stvorio je Jehova nebo I zemlju, I more, I sve što je u njima; a u sedmi dan počinu; za to je blagoslovio Jehova dan*

ododmora (sabat) I posvetio ga. Oni čija se misao ne uzdiže iznad smisla slova, mora da veruju da se ovde radi o stvaranju u prvo I drugom poglavlju Knjige *Postanja*, o stvaranju svemira, I da su u šest dana stvoreni nebo, zemlja, more, I sve što je u njima, I na kraju čovek na sliku Božiju. Ali onj ko obrati pažnju na pojedinosti opisa, mora da vidi da se tu ne govori o stvaranju svemira; jer se tamo govori o stvarima za koje se može znati po zdravom razumu da se nisu tako dogodile; kao to, da su pre sunca I mesaca bili dani, kao I svetlo I tama, I da je zelenilo raslo; kad se zna da je preko ovih svetila dato svetlo, I da se razlikovala tama od 3 svetlosti. U onome što sledi, ima sličnih stvari, za koje se teško može reći da su moguće, ako se misli dublje, kao to da je žena načinjena od čovekovog rebra; I da su postvljena dva drveta u raj, a da je bilo zabranjeno jesti plod od jednoga drveta; da je s jednog drveta govorila zmija sa čovekovom ženom, koji čoveka je bio najmudriji smrtnik, I da je ona /zmija/ svojim govoromprevarila njih oboje; kao I to da je ceo ljudski rod, toliko mnogo miliona ljudi, bio osuđen na pakao. Kada se prvo razmisli, ove stvari mora da izgledaju kao paradoksi onima koji sumnjaju u svetost Reči, I to mora da ih vodi da odriču Božansko u njoj /u Reči/. Međutim, treba da se zna da su sve stvari, do najmanje jote u njoj, Božanske, I da sadrže tajne koje se otvaraju pred anđelima u nebima kao u svetlom danu. Da je ovako, je stoga što anđeli ne vidi smisao Reči prema smislu slova, nego prema smislu koji je u njemu sadržan, a što su duhovne I nebeske stavri, a unutar ovih, Božanske. Kada se čita prvo poglavlje Knjige *Postanja*, oni ne opažaju stvaranje čoveka, nego čovekovo novo stvaranje; tako isto pod *rajem* misle na čovekovu mudrost kada se nanovo rodi; sa *dva drvetaposred njega*, dve sposobnosti toga čoveka, naime, volju za dobro drvetom života, a razumevanje istine drvetom znanja. A da je bilo zabranjeno jesti s drugog drveta, je stoga što čoveka koji je preporođen, ne treba više da ga vodi razumevanje istine, nego volja da čini dobro, pa kad nije tako, njegov novi život se gubi. (O čemu vidi br. 202,337,2454,8701,8722.) Sledstveno, *Adamom*, ili čovekom, I *Evom*, njegovom ženom, ovde se misli na jednu novu crkvu, a *jedenjem sa drveta poznanja*, otpadanje te crkve od dobra ka istini, stoga od ljubavi prema Gospodu, u ljubav prema bližnjemu, u veru bez ovih ljubavi, I sve to zbog umovanja koje dolazi od intelektualnog propriuma (ego- a). (Da *zmija* označava ovo umovanje, vidi br. 185-187,6398,6399,6949,7298.) Iz ovioga svega jasno je da su istorijski iskazi 4

stvaranja prvoga čoveka I raja sadrže nebeske I Božanske stvari, I to onako kako je bilo uobičajeno /da se tumači/ u Drevnim Crkvama; a takvi su se spisi širili od njih mnogima izvan Crkve, koji su slično ovima u izmišljenim istorijskim događajima otkrivali tajne, kao što se jasno vidi po piscima iz pradrevnih vremena. Jer je u Drevnoj Crkvi bilo poznato šta stvari u svetu označavaju u nebu; a javni događaji njima nisu bili dovoljno važni da bi se opisivali, kao što su to bile stvari koje pripadaju nebu. Ove su poslednje stvari zaokupljale njihov e umove, jer su oni mislili na više unutrašnji način nego što to misle ljudi danas, pa su stoga imali komunikaciju s anđelkima; zbog čega im je bilo zadovoljstvo da povezuju ovestvari. A Gospod ih je vodio k onim stvarima koje treba da se drže kao svete u crkvama; otuda takve su stvari sastavljene koje potpuno korespondiraju. Iz svega ovoga vidi se šta je označeno nebom I 5 zemljom u prvom stihu prvoga poglavlja Knjige *Postanja*, naime, unutrašnja I spoljašnja crkva. Da su ove stvari označene *nebom I zemljom*, vidi se iz odlomaka kod proroka, gde se pominje novo nebo I nova zemlja, čime se označava jedna nova crkva (vidi br. 82,1411,1733,1850,2117,3355kraj,4535). Iz svega ovoga sada je jasno da se sa *U šest dana stvorio je Jehova nebo I zemlju, I more*, označava novo rođenje I oživljavanje onih stvari koje pripadaju unutrašnjem I spoljašnjem čoveku.

8892. *I što je god u njima.* Da ovo označava oživljavanje svih stvari u tome, vidi se bez objašnjavanja.

8893. *A u sedmi dan počinu.* Da ovo označava da je to mir I dobro ljubavi, vidi se iz značenja počinuti (odmoriti se), što je mir; I iz značenja sedmog dana, što je stanje nebeske ljubavi (vidi br. 84-97). a otuda ono što je sveto (br. 395,433,716,5265,5268). Da se sa počinu sedmoga dana označava mir I dobro ljubavi, je stoga što pre nego li je čovek preporođe, to jest, nanovo stvoren, on je u nemiru I stanju bez odmora, jer se tada njegov prirodni život bori protivu njegovog duhovnog života, I hoće da vlada nad njim; otuda tito da se tada Gospod trudi, jer On se bori za čoveka protivu paklova koji napadaju. Ali čim se usadi dobro ljubavi, borba prestaje, I odmor počinje, jer se tada čovek uvodi u nebo, I Gospod ga vodi u skladu s tamošnjim redom, stoga je u miru. Ove su stvari označene sa u sedmi dan Jehova počinu.

8894. *Za to je Jehova blagoslovio dan od odmora.* Da ovo označava da je tada bio nebeski brak od Gospoda, vidi se iz značenja *biti blagosloven*, što je biti postavljen u nebeski red, I primiti dar dobra ljubavi (vidi br. 3017,3406,4981,8674); I iz značenja *sedmoga dana (sabata)*, što je stanje nebeske ljubavi (br. 84-87), stoga nebeski brak; jer je nebeski brak povezanost dobra I istine, što je nebo u čoveku. Da *sabat* označava ovaj brak, vidi br. 8495,8510).

8895. *I posvetio ga.* Da ovo označava da nikako ne sme da se povredi, vidi se iz značenja *posvetiti*, kada se govori o nebeskom braku kod preporođenoga čoveka, koje je /stanje/ nepovredivo (vidi gore, br. 8887); jer Sveto Gospodovo kod čoveka ne sme da se povredi, niti se sme povrediti čovek koji prima Sveto Gospodovo, to jest, koji je u dobru ljubavi, stoga koji je u nebu.

8896. (Stih 12.) *Poštuj oca svojega I mater svoju, da ti se produlje dani na zemlji, koju ti da Jehova Bog tvoj. Poštuj oca svojega I mater svoju,* u najvišem smislu, to je poštovati Gospoda I Njegovo carstvo; *da ti seprodulje dani na zemlji,* označava stanje života u nebu; *koju ti da Jehova Bog tvoj,* označava tamo gde je Božansko, kako bi influks dolazio otuda.

8897. (Stih 12.) *Poštuj oca svojega I mater svoju.* Da ovo označava ljubav za dobro I istinu, u najvišem smislu za Gospoda I za Njegovo carstvo, vidi se iz značenja poštovati, što je voleti, jer u najvišem smislu, poštovati je voleti (ljubiti), iz razlga što u nebu jedan voli drugoga, a pošto voli, to I poštuje, jer u poštovanju je I ljubav; poštovanje bez ljubavi u nebu se odbacuje, I prezire, jer je bez života od dobra; iz značenja oa, što je dobro (vidi br. 3703,5581,5902,7833,7834), a u najvišem smislu, Gospod kao Božansko Dobro (br. 15,1729,7499,8328); da je u najvišem smislu Gospod ptac, je stoga što On daje novi život čoveku, kako bi ovaj postao sin I naslednik Njegovoga carstva; I iz značenja matere, što je istina (br. 3703,5581), a u najvišem smislu, Gospod kao Božanska Istina, stoga Njegovo carstvo, jer Božanska istina koja proističe od Gospoda sačinjava nebo. Razlog da Božanska Istina Gospodova sačinjava nebo, je u tome što je u drugom životu Gospod kao Božansko Dobre Sunce, a kao Božanska istina Svetlost. Ova Božanska Svetlost od Gospoda kao Sunca je ono što osvetljava anđeoske umove, I ispunjava ih inteligencijom I mudrošću, I čini da postaju anđeli svetla. Božansko Dobro je

unutar Božanske Istine, kao što je toplina unutar svetlosti u vreme proleća I leta u svetu.

8898. *Da ti se produlje dani na zemlji.* Da ovo označava stanje života u nebu, vidi se iz značenja *produljiti*, što se odnosi na dobro I njegov rast (o čemu niže); iz značenja *dana*, što su stanja života (vidi br. 23,487,488,7680,8426); I iz značenja *zemlje*, ovde zemlje Hananske (jer se to kaže sinovima Izrailjevim, *koju Jehova Bog dade tebi*), što je Gospodovo carstvo (br. 1413,1437,1607,1866,3686,3705,4447). Razlog da se *produljiti* odnosi na dobro I njegov rast, je to što je dužina dana trajanje vremena života, a u nebu nema vremena ni prostora, nego umesto toga postoje stanja. Stoga, pošto se *produljiti* odnosi na stanje u pogledu dobra, to označava rast. (Da se *duljina* odnosi na dobro, a *širina* na istinu, vidi br. 1513,4482; da u nebu nema prostora ni vremena, nego samo stanja umesto toga, br. 1274,1382,7218,7381.)

8899. *Koju ti da Jehova Bog tvoj.* Da ovo označava /stanje/ gde je Božansko I influks od toga, vidi se po tome što se ove reči odnose na nebo, koje je ovde označeno *zemljom* (vidi br. 8808); otuda Jehova Bog označava Božansko tamo, a *dati* označava influks; jer nebo je u opšte kod svih, a posebno kod svakoga pojedinačno, primanje influksa od Božanskog. Da su ovakve stvari označene zapovešću o poštovanju roditelja, može izgledati čudno, jer je udaljeno od smisla slova. Ali neka se zna da su zapovesti Dekaloga (Desetorečja) pravila života za one koji su u svetu I za one koji su u nebu .,smisao slova ili spoljašnji smisao je za one koji su u svetu, a duhovni ili unutrašnji smisao za one koji su u nebu – pa otuda oba smisla, spoljašnji I unutrašnji, su za one koji su u svetu a isto tako I u nebu, to jest, za one koji su u dobru života u skladu s istinama doktrine. Da su zapovesti Dekaloga isto tako I za one koji su u nebu, jasno je iz unutrašnjeg smisla svih stvari u Reči, I jasno je iz toga što to govori Jehova Bog, to jest, Gospod Sam, da nisu samo za ljude, ili za svet, nego I za anđele, štaviše, za svo nebo, jer Božanska Istina koja proizlazi od Gospoda se uliva kroz nebo I prolazi da bi se ulivala u čoveka; to je ovako s ovih deset zaposvesti, koje je Gospod **2** Sam izgovorio na Gori Sinajskoj. Pošto nisu bile izgovorene samo za one koji su u svetu, nego I za one koji su u nebu, stoga se ne mogu opažati na isti način u oba – kao na primer

da treba *poštovati oca I mater kakobi se produljili dani na zemlji koju je dao Jehova Bog njima*; jer u nebu roditelji I deca ne sastaju se kao na zemlji; stoga se umesto toga tamo poštuje Gospod, a umesto metere Njegovo carstvo. Niti se može reći za one u nebu da se produlje njihovi dani, jer oni tamo žive u večnosti; niti se tamo pod zemljom misli na zemlju Hanansku, nego umesto tga na nebeski Hanan, ili nebo. Pošto se ocem I materom označava Gospod I Njegovo carstvo, stoga je ova zapovest četvrta po redu, I prevazilazi po svetosti one koji slede. Zapovest o klanjanju Jehovi, to jest, Gospodu, je prva I druga, jer je najsvetija. Sledeća koja dolazi je zapovest o Sabatu, jer ovo u najvišem smislu označava jedinstvo Božanskog Samog I Božanskog Ljudskog u Gospodu. Posle ovoga sledi zapovest o poštovanju roditelja, jer se time označava Gospodova ljubav I ljubav prema dobru I istini, koje su od Gospoda. Pošto su ove stvari označene ovom zapovešću, prezir prema roditeljima se smatrao zločinom koji je označen *prolivanjem krvi (Jezekilj XXII. 6,7)*. pa su stoga neposlušni I I prkosni sinovi bivali kamenovani (*Zak. Ponovljeni 18-21*).

8900. Da se *podocem* misli na Gospoda, a pod *majkom* na Njegovo carstvo, bilo je gore pokazano (br. 8897). Ali da um ne bi lutao I pitao se da li majka u unutrašnjem smislu označava Gospodovo carstvo, dopušteno je da se doda sledeće onome što je gore rečeno. U Reči se *majkom* označavacrkva (vidi br. 289,4257,5581), koja se zbog toga naziva *nevestom*, a ponekad *iženom*, Gospodovom; a pošto je carstvo Gospodovo isto što I crkva, samo s tom razlikom da se carstvo Gospodovo na zemlji naziva *crkvom*, pa je stoga I ovo označeno *majkom* (materom). Otuda *ssinovi rođeni od ove majke* istine, nazivaju *sinovima carstva* (*Mateja XIII.38;br. 3373*). Gospodovo carstvo je tako isto I zenlja svih onih koji su tamo, a svoj zemlja je majka u prirodnom smislu kao što je crkva u duhovnom smislu.

8901. (Stih 13.) *Ne ubij*. Ovo označava ne oduzeti duhovni život nikome, a isto tako ne unuštiti veru I ljubav prema bližnjemu, kao I ne mrzeti bližnjega.

8902. (Stih 13.) *Ne ubij*. Da ovo označava nikome ne oduzeti duhovni život, I ne uništiti veru I ljubav prema bližnjem, kao I ne mrzeti bližnjega, vidi se iz značenja *ubiti*, što je lišiti duhovnoga života. Da je ovo označeno u unutrašnjem smislu, je

stoga što se u ovome smislu govori o duhovnom životu, ili o životu neba kod čoveka; a pošto je duhovni život, ili život neba kod čoveka, život vere i ljubavi prema bližnjemu, stoga se sa *ne ubij* označava ne uništiti veru i ljubav prema bližnjemu ni u kome. Da je *ne ubij* u unutrašnjem smislu ne mrzeti bližnjega, je stoga što onaj ko mrzi, taj neprekidno želi da ubije, i on bi ubio da ga ne zadržava strah od kazne, gubitka života, ugleda, i slično. Jer mržnja dolazi od zla, i ona je suprotna ljubavi ka bližnjem, i odiše umorstvom prema onome koga mrzi – u svetu umorstvom tela – u drugom životu umorstvom njegove duše: Ovo je označeno Gospodovim rečima kod *Mateje*: *Čuli ste kako je kazano starima: ne ubij! jer ko ubije, biće kriv sudu. A ja vam kažem da će svaki koji se gnjevi na brata svojega ni za što, biti kriv sudu; a ako li ko reče bratu svojemu: raka! biće kriv skupštini; a ko reče: budalo! biće kriv paklu ognjenom (V.21,22);*

mržnja protivu bližnjeg označena je sa *gnjeviti se na brata ni za šta*, a stepeni kako raste, opisani su sa *ako mu se kaže Raka, i nazvajući ga budalom*. (Da je *gnev* otkrenuti se od ljubavi ka bližnjem, i da je on od zla, stoga da je to mržnja, vidi br. 357,4164,5034,5798,5888.) Da u unutrašnjem smislu *ubiti* označava oduzeti duhovni život od nekoga, stoga uništiti veru i ljubav prema bližnjem, vidi se iz velikog broja odlomaka u Reči, gde se umorstvo, ili ubijanje pominje; kao kod *Isaije*: *Evo. ide dan Jehovin ljuti s gnjevom i jarošću da obrati zemlju u pustoš, i griješnike da istrijebi iz nje. Jer zvijezde nebeske i prilike nebeske ne će pustiti svetlosti svoje, sunce će pomrčati o rođaju svome, i mjesec ne će pustiti svetlosti svoje. I pohodiću vaseljenu za zloću, i bezbožnike za bezakonje; i ukinuću razmetanje oholijeh, i ponos silnijeh oboriću. Učiniću da čovjek vrijedi više nego zlato čisto, više nego zlato Ofirsko.Ko se od nađe, biće proboden, i koji se god skupe, poginuće od mača. I djecu će im razmrskati nanjihove oči, kuće će im oplijeniti i žene će im sramotiti. ...Nego će iz lukova djecu ubijati, ni na plod u utrobi ne će se smilovati, niti će djece žaliti oko njihovo (XIII.. 9-12,15,16,18)*. Ono o čemu se ovde govori je poslednje vreme crkve, kada više nema vere ni ljubavi prema bližnjem, koje je vreme *dan Jehovin ljuti s gnjevom*. Svak može videti da se ovde nešto drugo označava nego što se vidi iz doslovnog smisla; ali ono što je označeno, može se znati samo iz značenja reči u duhovnom smislu. U ovome smislu *zemlja* označava 3 crkvu (br. 566,662,8011,8732); stoga *obratiti zemlju u*

pustoš, I *griješnike istrijebiti* označava čoveka crkve u to vreme bez vere I ljubavi prema bližnjem. *Zvijezde I prilike nedbeske*(konstelacije) označavaju poznavanja istine I dobra (vidi br. 2120,2495,2849,4697), za koje se kaže da *ne će puštati svjetlosti svoje*, kada ih više ne obasjava svetlost neba koja se uliva preko vere koja potiče od ljubavi prema bližnjemu. Da *sunce* označava ljubav ka Gospodu, a *mjesec* veru u Njega, vidi br. 2120,2441,8644,8812; otuda se sa *sunce će pomrčati u ustanku svome* označava da ljubav ka Gospodu ne može više da postoji kod čoveka; a sa 4 *mjesec ne će puštati svjetlosti svoje* označava se da ne će biti ni ljubavi ka bližnjem ni vere, stoga da čovek više ne može da se nanovo rodi. *Učiniti da čovjek bude ređi /vredniji od zlata, zlata Ofirskog*, označava da se dobro više ne može videti, a ni istina; jer se *čovekom* označava dobro crkve (br.4287,8547), a sa *sinom čovječijim* istina od dobra; u najvišem smislu, Božanska Istina koja proizlazi od Gospoda (br. 1729,1733,2813,3704). sa *ko se nađe, biće proboden* označava se da će sve nestati zbog zla od obmane; I *koji god se skupe, biće proboden mačem*, označava da će nestati zbog obmane (da *proboden* označava 5 nestati zbog zla od obmane, vidi br. 4503; a da *pasti od mača*, znači nestati zbog obmane, br. 2799,4499, 8294). *Djecu će im razmrskati* označava da će sasvim uništiti nevinost, jer djeca označavaju nevinost (br. 430,2126,3188,3494,5608); *žene će biti sramočene* označava da će dobra od istine biti izopačena zbog zala od obmana, jer *žene* označavaju dobra od istine (br. 2517,4510,4823,7022), a *biti sramočene* označava biti izopačen (vidi br. 2466,4865). *Iz lukova mladiće će ubijati* označava da će istine od dobra nestati zbog lažnih doktrina od zla; jer *luk* označava doktrinu istine, a u obrnuto smislu doktrinu obmane (br. 2686, 6422,8800); *mladići* označavaju potvrđene istine (br.7668). *Njihovo ihoko ne će žaliti* označava da onaj ko razume istine, da će ih uništiti, jer *sinovi* označavaju istine (br. 489,491,533,1147,2803,5542), a *oko* označava razumevanje istine (br, 2701,4403-4421,4523-4534). Iz svega ovoga sada je jasno šta je označeno gore prorokovim rečima, naime, da kada crkva dođe do kraja, svaka će istina I dobro nestati. Tako isto 6 jasno je iz ovoga *da biti proboden I razmrskan*, jednom rečju, *biti ubijen*, označava nestanak vere I ljubavi prema bližnjem. Kod Jeremije: *Odvuci ih kao ovce na klanje, I pripravi ih za dan kada će se ubiti. Dokle će tužiti zemlja, I trava svega polja sahnuti sa zloće onih koji žive u njoj? nesta sve stoke I ptica, jer govore: ne vidi kraja našega (XII.3,4). dan kada će*

se ubiti ovde označava opustošenu crkvu, što je njeno poslednje vreme kada više nema vere jer nema ljubavi prema bližnjem; *zemlja će tužiti* označava crkvu; *trava u polju usahnuće* označava da će svaka istine /tako usahnuti/; *nestaće stoke I ptica* označava da ne će biti dobara I istina; da *poljska trava* označava istinu crkve, vidi br. 7571; da *polje* označava crkvu (br. 7571; da *polje* označava crkvu, br. 2871,3310,3766; da *životinje* označavaju dobra I osećanja dobra, br. 45,46,142,143,246,5198; da *ptice* označavaju istine I osećanja istine, br. 5149,7441.) Iz svega ovoga se vidi šta je unutrašnji smisao ovih reči, i da ima nešto duhovno I sveto što pripada crkvi I nebu u svakoj pojedinoj stvari; I da bez unutrašnjeg smisla ne bi se nikako moglo razumeti šta je označeno sa *danom pomora*, šta sa *zemlja će tužiti*, a šta s *trava će se posušiti*, a šta sa *životinje I ptice će nestati*. Kod 7 Zaharije: *Ovako veli Jehova Bog moj: pasi ovce klanice, koje ubijaju oni koji ih drže, niti ih ko krivi (XI.4,5); Gde ovce klanice (za klanje)* označavaju one koji su u prostom dobru, u kojima su se ugasile istine vere, ne njihovom krivicom, nego krivicom onih koji naučavaju. Kod Isaije: 8 *Jednom će se ukorijeniti Jakov, procvjetaće I uzrasti Izrailj, I napuniće vaseljenu plodom. Je li ga udario onako kako je udario one koji njega udaraše? je li ga ubio onako kako su ubijeni oni koje je ubio? (XXVII.6,7); jer, gle, Jehova izlazi iz mjesta svojega da pohodi stanovnike zemaljske za bezakonje njihovo, I zemlja će otkriti krvi svoje niti će više pokrivati pobijenijeh svojih (XXVI.21).* I ovde se u unutrašnjem smislu govori o crkvi, kada će uskrsnuti jedna nova crkva, a stara nestati. *Jakov* označava one koji su u spoljašnjem crkve; *Izrailj* one koji su u unutrašnjem; *vaseljena* označava crkvu u opšte; *zemlja* označava staru crkvu; *pobijeni* su oni u kojima nema više 9 vere jer nema ljubavi prema bližnjem. Kod istoga: *A ti se izbaci iz groba svojega, kao grana gadna, kao haljina pobijenijeh, mačem probodenijeh, koji silaze u jamu kamenu, kao pogažen crv. Ne ćeš se združiti s njima pogrebom, jer si zemlji svoju zatro, narod si svoj ubio (Isa. XIV.19,20).* *pobijeni* označavaju one koji su bili lišeni duhovnog života; *narod si svoj ubio* označava razaranje istina I dobara vere. Ovde se govori o Babelu (Vavilonu), kojim se označava profanacija dobra (br. 1182,1283,1295,1322,1326); kao I pustošenje (br. 1327 kraj). Kod Jeremije: *Jer čujem kao glas porodiljin, cviljenje kao žene koja se prvi put porađa, glas kćeri Sionske, koja rida, pruža ruke svoje govoreći: teško meni! jer mi nestaje duše od ubilaca. (IV.31).* *Prođite po ulicama Jerusalimskim, I vidite sada I razberite I*

potražite po ulicama njegovijem, hoćete li naći čovjeka, ima li ko da čini što je pravo I da traži istinu, pa ću oprostiti (V.1). Kćer Sionska označava nebesku crkvu; oni koji ubijaju, označavaju one koji razaraju dobra I istine; čovjek koji čini ono što je pravo, označava one 11 koji su u istinama od dobra. Kod Jezikilja: *I skrvnite me kod naroda mojega za grst ječma I za zalogaj hljeba ubijajući duše koje ne bi trebalo da umru, I čuvajući u životu duše koj ne bi trebalo da žive, lažuci narodu mojemu, koji sluša laž (XIII.19); ubijajući duše* ovde jasno označava oduzimanje duhovnog života. Zato što ubijanje ima ovo značenje, stoga je to jedno o kletvi s Gore Ebala, *proklet je koji bi ubio bližnjega svojega iz potaje....Proklet koji bi primio 12kakav poklon da ubije čovjeka prava (Zak. Ponovljeni XXVII.24,25).* Kod Mateje: *Tada će vas predati na muke, I pobiće vas, I svi će narodi omrznuti vas imena Mojega radi (XXIV. 9).* Kod Jovana: *Isus reče učenicima: Izgoniće vas iz zbornica; a doći će vrijeme kad će svaki koji vas ubije misliti da Bogu službu čini. I ovo će činiti, jer nepoznaše Oca ni Mene (XVI.2,3).* I ovde ubijanje označava lišavanje duhovnog života, to jest, vere I ljubavi prema bližnjem; *učenicima se označavaju svestvari istine I dobra vere I ljubavi prema bližnjemu (br. 3488,3858kraj,6397).* Da se ovde nemisli na učenike kojima je Gospod govorio, jasno je po tome što se ovde govori u svršetku veka, kada Gospod treba da se vrati u oblacima nebeskim, o čemu su učenici postavili pitanje; a čime se označava 13 poslednje vreme crkve, u koje vreme učenici ne bi bili u životu (vidi br. 3488). Slično kod Marka: *Brat će ustati na brata, a otac na djecu; djeca će ustati naroditelje, I ubijaće ih (XIII.12).* I ovde se radi o poslednjem vremenu, gde se *ubijanjem* označava lišavanje istina I dobara koje pripadaju veri I ljubavi prema bližnjemu, stoga duhovnom životu. 14 Kod Luke: *Poslaću im proroke I apostole, I od njih će jedne pobiti, a druge protjerati. Od krvi Abelove do krvi Zaharijine, koji pogibe među oltarom I crkvom. Da, kažem vam, iskaće se od roda ovoga (XI.49,51).* U duhovnom smislu proroci I apostoli označavaju istine I dobra crkve; *pobiti* označava ugasiti ih; *krv Abelova* označava gašenje ljubavi prema bližnjem. (Da proroci označavaju istine doktrine iz Reči, vidi br. 2534,7269; a da *krv Abelova* označava gašenje ljubavi prema bližnjemu, br. 374.)¹⁵ Slično kod Jovana: *I u njemu se nađe krv proroka I svetijeh, I sviju koji su pobijeni na zemlji (Otkr.XVIII.24).* I tu se krvlju proroka I svetaca označava gašenje dobra I istine vere I ljubavi prema bližnjem, a pobijeni označavaju one koji su nestali u pogledu

duhovnog života. (Da *krv* označava nasilje nanoseno ljubavi preambližnjem, kao I zlo u opšte, br. 374,1005; Isto tako, profanaciju istine , br. 4735, 6978,7317,7326.) Pošto se sa *ubijeni I probodeni* označava gašenje dobra I istine – I pošto su sve stavri ustanovljene u Jevrejskoj Crkvi predstavljale duhovne I nebeske stvari u Gospodovom carstvu, a u najvišem smislu, Božanske stvari u Gospodu - stoga kada bi se našao u polju neko proboden, sledeći postupak ispaštanja za 16 narod bio je zapoveden, naime: *Tada neka iziđu starješine tvoje I sudije tvoje, I neka izmjere od ubijenoga do gradova koji su oko njega. Pa koji grad bude najbliže ubijenoga, starješine onoga grada neka uzmu junicu iz goveda, na kojoj se još nije radilo, koja nije vukla u jarmu, I neka je odvedu starješine onoga grada tu junicu u pustu dolinu gdje sene kopa ni sije, I neka zakolju junicu ondje u dolini. Po tom neka pristupe svećenici, sinovi Levijevi; jer njih izabra Jehova Bog tvoj da mu služe I da blagosiljaju u ime Jehovino, I na njihovim riječima da ostaje svaka raspra I svaka šteta; I sve starješine ovoga grada koji bude najbliže ubijenoga neka operu ruke svoje nad zaklanm junicom u onoj dolini; I tvrdeći neka reku: ruke naše nijesu prolile ove krvi niti su oči naši vidjele. Milostiv budi narodu svojem Izrailju, koji si iskupio, o Jehova, I ne meći krvi prave na narod svoj Izrailja. Tako će se očistiti od one krvi (Zak. Ponovljeni XXI.1-8).* Ko bi ikad znao zašto je ovakav postupak propisan zbog nekoga ko je ležao u polju proboden, ako tonebi znao iz unutrašnjeg smisla šta je označeno *probodenim u polju, najbližim gradom, junicom, I dolino* (s brzim potokom), *pranjem ruku* I ostalim pomenutim stvarima? *Probodenim u polju* se označava gašena istina I dobro (br. 4503); *poljem*, crkva (br. 2971,3310,3766); *starješinama gradskim*, istine koje se slažu s dobrom (br.6524,8578,8585); *junicom koja nije vukla u jarmu*, istina koja jo nije potvrđena ,vidi br. 1824,1825); *pranjem ruku nad junicom u dolini* (kod brzog potoka), označava se očišćenje od toga zla, jer je učinjeno iz 17 neumerene jarosti onoga ko ne zna šta je istina. Iz ovih, kao I iz dugih odlomaka, može se videti koje I kolike su velike tajne sadržane u pojedinostima Reči, koje ne izgledaju kao tajne ako bi se verovalo da je doslovnismisao sve što postoji u Reči, I da stoga ništa svetije I nebesko ne leži sakriveno u tome; doku stvari smislao slova je za ljude u svetu, to jest, za prirodnog čoveka, dok je unutrašnji smisao za čoveka u nebu, to jest, za duhovnog čoveka. Otuda je jasna šta se odnosi zapovest *ne ubij*, naime, da to nijedase ne sme ubiti čovek u pogledu tela, nego isto takoda se ne sme ubijati njegovu dušu;

stoga dane samo da se ne sme niko lišiti života u svetu, nego posebno da se ne lišava života u nebu. Da ova zapovest nje imala I ovo značenje, ona ne bi bila proglašena od Jehove Samoga, to jest, od Gospoda, živim glasom na Gori Sinajskoj, popraćeno tako velikim čudom; jer svaki narod I nacija znaju bez neposrednog otkrovenja, iz svojih zakona, da se nesme čovek ubiti, I da se ne sme vršiti preljuba, da se ne sme krasti, ni lažno svedočiti. Niti treba verovati da je Izrailjska nacija bila tako glupa da jedina ne bi znala ono što znaju sve nacije na svetu. Ali otkivena Reče potiče od Božanskog Samog, čuva u svojim grudima više I sveopšte stvari, naime, onakve kakve su u nebu, koje se ne odnose samo na život tela, nego I na život duše, ili na večni život. U ovomese Reč razlikuje od, I stoji odvojena, I iznad svakog drugog spisa.

8903. Stih 14. *Ne čini preljube.* Označava da one stvari koje pripadaju doktrini vere I ljubavi prema bližnjem ne sme da se izopačavaju; tako, da se Reč ne sme koristiti da se potvrđuju zla I obmane; isto tako, da se ne sme izokretati zakone reda.

8904. (Stih 14.) *Ne čini preljube.* Da ovo označava da se stvari koje pripadaju doktrini vere I ljubavi prema bližnjemu ne smeju izopačavati; tako isto da se Reč ne sme koristiti da se potvrđuju obmane I zla; kao I da se zakoni reda ne smeju izokretati, vidi se iz značenja *činiti preljubu*, I *kurvarsvo*, pošto je to, u duhovnom ili unutrašnjem smislu, izopačavanje dobara I falsifikovanje istina koje pripadaju veri I ljubavi prema bližnjem. A pošto su ove stvari označene *vršenjem preljube*, korištenje Reči da se potvrde zla I obmane isto tako je time označeno, Jer Reč je sama doktrin vere I ljubavi prema bližnjem, a izopačavanje istine I dobra iz nje je njeno primenjivanje u obmanama I u zlima. Da su ove stvari označene *činjenjem preljube*, I *kurvarenjem* u duhovnm smislu, malo ko zna danas, zato što malo ko zna u crkvi danas šta je Duhovni smisao, I kako se on razlikuje od Prirodnog. I malo ko zna da među njima postoji korespondencija, I da je slika jednog pretstavljena u drugom, to jest, da je Duhovni /smisao/ kao duša, a Prirodni je kao njeno telo, I da tako preko influksa I povezanosti oni čine jedan /smisao/; kao što se preporođeni čovek koji se naziva njegovim unutrašnjim, odnosi prema njegovom spolajšnjem čovek koji se naziva prirodnim. Zato što su ove stvari danas nepoznate, stoga se ne može znati šta je označenovršenjem preljube, osim da je biti telesno 2

povezan nezakonito. Zato što su obve stvari nepoznate, kao što je rečeno, to je dopušteno reći šta je označeno sa *ne čini preljube* u duhovnom smislu, a to je izopačavanje onih stvari koje pripadaju doktrini vere I ljubavi prema bližnjemu, stoga /je zabranjeno/ preljubočiniti dobra I falsifikovati istine. Razlog da je to danas jedna tajna, je to što bračna ljubav dolazi od braka dobra I istine, koji se naziva *nebeskim brakom*. Ljubav koja se uliva od Gospoda, koja postoji između dobra I istine u nebu, pretvara se u bračnu ljubav na zemlji, I to preko korespondencije. Otuda to da je u unutrašnjem smislu, falsifikovanje istine kurvarstvo, a falsifikvanje dobra je preljuba. Otuda to da oni koji nisu u dobru I istini, ti ne mogu da budu u pravoj bračnoj ljubavi; isto tako I to, da oni koji nalaze uživanje u preljubama, ti ne mogu više da primaju ništa od vere. Čuo sam kako anđeli kažu, čim neko izvrši preljubu na zemlji I uživa u tome, nebo mu se zatvara, to jest, on odbija da prima od neba bilo šta od vere I ljubavi prema bližnjem. Da se danas u mnogim kraljevstvima gde postoji crkva, smatra da je preljuba nešto bez značaja, je zato što je crkva pri kraju, pa stoga nema više vere, jer nema ljubavi prema bližnjem, jer jedno korespondira drugome. Gde nema vere, tamo umesto istine ima obmane, I zla umesto dobra, iz čega sledi da se preljube više ne smatraju zločinima; jer kad se nebo zatvori kod čoveka, ovakve stvari se ulivaju iz pakla. (Vidi šta je rečeno I pokazano pre o ovome predmetu, br. 2727-2759,4434,4837). Ići za kurvanjem I činiti preljubu, u unutrašnjem 3 ili duhovnom smislu, označava falsifikovati I izokretati istine I dobra vere I ljubavi prema bližnjem, stoga I potvrđivati obmanu I zlo izokrećući primene Reči, može se videti iz pojedinih odlomaka u Reči gde se pominje vršenje preljube I kurvanje, kao I bludničenje (fornicatio), što se jasno vidi iz sledećih odlomaka; kao kod *Jezikilja: Sine čovječiji, pokaži Jerusalmu gadove njegove..... Ali ti se osloni na ljepotu svoju, I prokurva se s glasa svojega, te si prosipala kurvarstvo svoje svakome koji prolazaše, I bivala si njegova. I uzevši krasni nakit svoj od moga zlata I od moga srebra što ti dadoh, I načinila si sebi muške likove, I kurvala se s njima. I uzimala si sinove svoje I kćeri svoje koje si rodila, I njih si im prinosila da se spale. Malo ti bješe kurvarstva tvojega. Kurvala si se sa sinovima Egipatskim, susjedima svojim velika tijela, I umnožila si kurvarstvo svoje da bi me razgnjevila. Kurvala si se sa sinovima Asirskim, jer se ne mogaše nasititi; kurvala si se s njima, I opet se nisi nasitila. I umnažola si kurvarstvo svoje u zemlji Hananskoj dori do Haldeje, I ni*

tako se nijesi nasitila. Nego kao žena preljubčinica, koja mjesto muža svojega prima druge. Svijem kurvama daje se plata, a ti si davala platu milosnicima svojim I darivala si ih da dolaze k tebi sa svijeh strana da se kurvaju s tobom. Za to, kurvo, čuj riječ Jehovinu, I sudiću ti kako se sudi onijema koji koji čine prelijubu I onijem koji krv proljevaju, I daću te na smrt gnjevu I jarosti (XVI.2,15,16,17,20,26,28,29,32,33,35,38).

4 Ko ne može videti da bludničenja ovde označavaju falsifikovanja istine a preljubčinstva dobra? I ko može da bilo šta ovde razume, ako ne zna da *bludničenje* označava ovakve stvari; I ako ne zna šta je označeno *sinovima Egipatskim, sinovima Asirskim, I Haldejom*, sa kojima se kaže da se Jerusolim bludničio? Da ona nije bludničila s tim narodima, jasno je. Stoga treba reći šta ove stvari označavaju u unutrašnjem smislu. *Jerusalimom* se označava izokrenuta crkva; *njenim haljinama* ovde označavaju se istine koje su izokrenute; otuda su to obmane koje se priznaju izvršenim na visinama (visokim mjestima); sinovi Egipatski označavaju znanja-sjećanja (scientifica); *sinovi Asirski*, umovanja; *Haldeja*, profanaciju istine; (Da *haljine* označavaju istine, vidi br. 1073,2576,6914,6918; da visine (visoka mjesta) označavaju bogoštovanje; a *brda*, bogoštovanje obmane, br. 796.) *Posude krasne od zlata I srebra* označavaju poznanja dobra I istine, (Da *posude* označavaju poznanja, vidi br. 3068,3079; da *zlato* označava dobro, br. 113,1551,6914,6917, srebro, istinu od dobra, br. 1551,2048, 2954, 5658.) *Muški likovi* označavaju izgleda I sličnosti istine (br. 2046); *sinovi I kćeri koje si rodila*, označavaju istine I dobra koja su izokrenuta. (Da *sinovi* označavaju istine, vidi br. 489,4891,533,1147,2623,2803,2813,3373; da kćeri označavaju znanja sećanja (scientifica) pomoću kojih se izokreće /istina/, vidi 1164,1165,1186,7926; da *Asirija* označava umovanje, preko kojega se izokreću istine vere pomoću znanja- sećanja, a dobra se preljubčine, br. 119, 1186.) *Umnožavati bludničenje sve do zemlje Haldejske*, označava sve do profanacije istine. (Da *Haldeja* označava profanaciju istine, br. 1368.)Ovde je jasno zašto se kaže *žena preljubčinica*, kao I *kurva*. Na sličan način čitamo o 5 Vavilonu u *Otkrovenju: I dođe jedan od sedam anđela koji imahu sedam čaša, I govori sa mnogom govoreći : hodi, da ti pokažem sud kurve velike, koja sjedi na vodama mnogima; s kojom se kurvaše carevi zemaljski, I koji žive na zemlji opiše se vinom kurvarstva njezina. I ne čelu njezinu ime napisano: tajna, Vavilon veliki, koji ima carstvo nad carevima zemaljskim (Otkr. XVII.12,5;XIV.8;XVIII.3).* Da Vavilon

označava one koji izokreću istine I dobra crkve radi toga da bi vladali I sticali dobitak, I to sve do profanacije, vidi se iz značenja Vavela (br. 1182,1283,1326,1327). Otuda se *Vavilon* naziva kurvom, I *majkomkurvi* (*kurvarstva*). Oni koji ništa ne znaju o unutrašnjem smislu, verovaće da su kraljevi na zemlji bludničili s njom, da su to kraljevi na zemlji, ili u kraljevstvima. Oni ne označavaju ni kraljeve na zemlji ni kraljevstva, nego istine vere koje pripadaju crkvi; da *bludničiti sa njima* označava izvrtati ih /istine/. (Da *kraljevi* (*carevi*) označavaju istine vere, vidi br.1672,2015,2069,4575,4581,6148; I da *zemlja* označava crkvu, br. 566,662,1067,1262,6148, 8011,8732.) *Stanovnici zemaljski koji se opiševinom kurvarstva* označava su oni koji su unutar crkve dovedeni u zablude I zanose zbog obmana od zla; jer *opijati se* označava biti zaveden u zablude kroz lažna umovanja I izokrenuta tumačenja Reči (br. 1072). *Vino* označava obmanu od zla (br. 6377); otuda *vinopreljubočinstva* označava obmanu zbog izokretanje istine. Da *zemlja* označava crkvu, bilo je maločas pokazano; za /Vavilon/ se kaže da *sjedina mnogim vodama*, jer to (znači/ na obmanama, jer u pravom smislu, *6vode* označavaju istine, a u obrnutom smislu, obmane(br. 720,790,8137,8138,8568). da *vršiti preljubu I bludničiti* označava izokretati dobra I istine crkve, jasno se vidi iz *Jezikilja: Sine čovječiji, bijahu dvije žene, kćeri jedne matere. One se kurvahu u Ergiptu, u mladosti svojoj kurvahu se, ondje im opipaše grudi, I ondje im zgnječiše dojke djevojačke. A imena im bijahu, starijoj Ola a sestri joj Oliva; one postaše moje I rodiše sinove I kćeri. Imena im bijahu Ola Samariji, a Oliva Jerusalimu. I Ola kad bijaše moja, kurvaše se, I upaljivaše se za svojim milosnicima, Asircima susjedima. Koji nošahu porfiru, I bijahu vlastelji I knezovi, sve lijepi mladići, vitezovi, koji jahahu na konjma. I udari u kurvanje s njima, koji svi bijahu najljepši između sinova Asirskih, I za kojima se god upaljivaše, skrvnjaše se o sve gadne bogove njihove. A ni s Egipćaima se ne okani kurvanja svoga, jer spavahu s njom od mladosti njezine I oni joj gnječiše djevojačke dojke I s njom se kurvaše (XXIII.2 I sledeći stihovi, do 8).* Ni u ovome odlomku niko ne će propustiti da vidi da se *bludničenjem* označava duhovno bludničenje, to jest, izokretanja dobra I falsifikavanja istine crkve; isto tako da se stvari sadržane u unutrašnjem smislu ne pokazuju ako se ne zna šta je označeno *sinovim Egipatskim, Asircima, Haldejom, I Vavelom*; jer je jasno da se tu ne misli na te nacije, nego da se to odnosi na obmane; jer stanovnici Samarije I Jerusalima

nisu s njima bludničili. A što je označeno *Egiptom, Asirom, 7 Haldejom, IVavilonom*, može se videti upravo gore. Iz sledećih se odlomaka može tako isto videti šta je *bludničenje I preljuba* u unutrašnjem smislu, to jest, da označava falsifikovanja I izokretanja dobra I istine, stoga preljubočinstvo nad ovima; kao kod *Osije: Prite se /prepirite se/ s materom svojom, prite se, jer mi nije žena, niti sam joj ja muž; neka odbaci kurvarstva svoja od lica svojega; I preljube svoje od dojaka svojih. I ne ću se smilovati na djecu njezinu, jer su kopilad. I potrću čokote njezine I smokve, za koje govori: plata su mi, što mi dadoše milosnici moji; I obratiću ih u šumu da ih jede zvijerje poljsko (II.2,4,5,12)*. Ovde se majkom u unutrašnjem smislu označava crkva (br.. 289,2691,5581,8897); na sličan način ženom (br. 252,253,749,77), za koju se kaže da *nije žena*, jer je u izokrenutim istinama, to jest, u obmanama; *sinovima* se označavaju istine crkve, ovde obmane, jer se nazivaju *sinovima bludničenja* (br. 489,491,533,2623,2803,3704,4257). Šta je označeno *hljebom*, a šta *vodom*, šta *vunom I lanom*, a šta *uljem I pićem*, a isto tako *lozom I smokvinim drvetom*, bilo je pokazano na njihovim mestima, naime, da to označava dobra ljubavi I ljubav prema bližnjemu, a isto tako I unutrašnja I spoljašnja dobra I istine vere, ali u obrnutom smislu, zla I obmane; jer dobra postaju zla a istine postaju obmane kada se izokrenu. (Šta je označeno *hljebom*, vidi br. 276,680,2165,2177,3464,3478,3735,6118,6409; šta *vodama*, br. 739,790,8138,8568; šta *lanom*, br. 7601; šta *uljem*, 790,8137,8138,8568, šta *pićem*, br. 3069,3168,3772,8562; šta *lozom*, br. 1069,5113,6376; a šta *smokvinim stablom*, br. 4231,5113.) *Plata kurvinska* označava obmanu doktrine koju proglašavaju za istinu. Kod istoga: *Narod moj pita drvo svoje, I palica mu njegova odgovara; jer duh kurvarski zavodi ih da se kurvaju da se kurvaju odstupivši od Boga svojega. Navrh gore prinose žrtve, I na humovima kade pod hrastovima, topolama I brijestovima, jer im je sjen dobar; za to se kurvaju kćeri vaše I snahe vaše čine preljube. Ne ću karati kćeri vaših kad se kurvaju, ni snaha vaših, kad čine preljubu; jer se oni odvajaju s kurvama I prinose žrtve I nevaljalijem ženama; I narod nerazumni pripašće. Ako se ti kurvaš, Izrailje, neka ne griješi Juda; i ne idite u Galgalu niti idite u Vetaven, I ne kunite se: tako da je živ Jehova! (Osija IV.12-15)*. *Kurvarti se pod njihovim bogom (drvom svojim)* označava izokretati istinu, jer se bogom /drvenim idolom/ u unutrašnjem smislu označava istina, a u obrnutom

smislu, obmana (br. 2586,2769,2807,2822,4295, 4402,4544,7010,7268,8301,8867); *brda I bregovi* označavaju ljubavi prema sebi I svetu (br. 795,796,1691,2722,6435); *drvo koje pitaju* označava dobro uživanja u nekoj požudi (br. 643); *palica koja odgovara* označava zamišljenu moć koja pripada intelektualnom pripriumu (br. 4013,4015,4876,4936,7011,7026). Jer *bogovi* u prvom smislu označavaju istine, a u obrnutom smislu obmane, stoga je ovim označeno falsifikovanje istine I preljubočinstvo s dobrima, *Pošli su da se kurvaju sa tuđinskim bogovima, za Valom (Balom), za Molehom, za idolima (Jezek. VI.9; Levitska XX.; I na drugim mestinama)*. Iz svega ovoga može se sada videti šta se označava preljubama I kurvarstvima u sledećim odlomcima; kao kod *Isaije: A vi sinovi vračarini, rode kurvinski, koji se kurvate, pristupite ovamo. Kim se rugate? na koga razvaljujete usta I plazite jezik? nijeste li sinovi prestupnički, sjeme lažno? Koji se upaljujete za lugovima, pod svakim zelenijem drvetom, koljete sinove svoje u potocima, pod vrletima kamenijem (LVII.3-5)*. Kod istoga: *Jer poslije sedamdeset godina Jehova će posjetiti Tir, a on će se vratiti na kurvarsku zaslugu svoju, I kurvaće se sa svjem carstvima na zemlji (XXIII.17)*. Kod *Jeremije: Ako ko pusti (razvede se, otpusti) ženu svoju, I ona otišavši od njega, uda se za drugga, hoće li se onaj vratiti njoj? Ne bi li ste sa svijem oskrvnula (profanisala) zemlja? A ti se kurvala s mnogim milosnicima; ali opet vrati s k Meni, veli Jehova. Podigni oči svoje k visinama, I pogledaj gdje se nijesi kurvala; na putovima si sjedjela čekajući ih kao Arapin u pustinji, I oskrvnila si zemlju kurvarstvom (preljubom) svojim, I zloćom svojom. Još mi reče: Jehova za vremena cara Jozije: jesi li vidio šta učini odmetnica, Izrailj? kako odlazi na svako visoko brdo I pod svako zeleno drvo, I kurva se ondje. I svidje mi se za sve to što učini preljubu odmetnica Izralj da je pustim I dam joj knjigu raspusnu; ali se ne poboja nevjernica sestra joj Juda, nego otide, te se I ona prokurva. I sramotnijem kurvanjem svojim oskrvni zemlju, jer činjaše preljubu I kamenom I s drvetom (III.1,2,6,8,9)*. (prim. prev. preluba s kamenom, je klanjanje idolima od kamena) Kod istoga: *Za to je dio tvoj I obrok tvoj od mene, govori Jehova, za to što si me zaboravio I pouzdao se u laž. Preljube tvoje, rzanje tvoje, sramotna kurvarstva tvoja po humovima, po poljima, gadove tvoje vidio sam; teško tebi, Jerusalime! zar se ne ćeš očistiti? dokle još? (XIII.25,27)*. Kod istoga: *Radi proroka puca srce u meni, trepeću sve kosti moje, kao pijan sam, I kao čovjek kojega je osvojilo vino. Jehove radi I njegovijeh radi svetijeh riječi. Jer je*

zemlja puna preljubočinaca, I s kletava tuži zemlja, posušiše se paše u pustinji; trk je njihov zao I moć njihova neprava. Ali u proroka Jerusalimskih vidim strahotu: čine preljubu I hode u laži, ukrepljuju ruke zlikovcima da se niko ne vrati od svoje zloće; svi su mi kao Sodoma, I stanovnici njegovi kao Gomora. Ovako veli Jehova nad vojskama: ne slušajte što govore proroci koji vam prorokuju; varaju vas, govore utvare svojega srca, ne iz usta Jehovinih (XXIII.9-11,14,16). Kod istoga: Jer učiniše grdilo u Izrailju čineći preljubu sa ženama bližnjih svojih I govoreći laž na moje ime, što im ne zapovijedih; ja znam to, I svjedok sam, govori Jehova (XXIX.23).

10 Iz ovih se odlomaka jasno pokazuje da činiti preljubu, I kurvarstvo, označavaju objasniti I izokrenuti istine Reči od svog vlastitog srca, to jest, od propriuma, stoga u skladu s ljubavlju prema sebi I svetu ubeđivati /druge/; stoga je to govoriti laži, to jest, obmane, kao što se otvoreno kaže. Dalje dok *Osije: Ne raduj se, Izrailje, veseleći se kao narodi, što se kurvaš odstupivši od Boga svojega, miluješ platu kurvarsku po svijem gumnima žitnijem (IX.1).* Kod istoga: *Reče Jehova Osiji: idi, oženi s kurvom, I rodi kopilad, jer se zemlja prokurva odstupivši od Jehove (I.2).* Kod Nahuma: *Teško gradu krvničkom, vas je pun laži I otimanja, grabež ne izbiva iz njega. Za mnoštvo kurvarstva ljupke kurve, vješte bajačice, koja prodaje narode svojim kurvanjem I plemena vraćanjem svojim (III.1,4).* Kod Mojsija: *A djeca vaša biće pastiri po pustinji četrdeset godina, I nosiće kar za preljube vaše, dokle ne ispropadaju tjelesa vaša u pustinji. Po broju dana , za koje uhodiste zemlju, četrdeset dana, za svaki dan po godinu, nosićete grijehe svoje, četrdeset godina, I poznaćete da sam prekinuo s vama (Brojevi XIV.33,34).* Pošto falsifikovanje istine I preljubočinstva dobra korespondiraju kurvarstvu (preljubi) na zemlji, stoga su preljubočinci bili kažnjavani smrtnom kaznom (*Levitska XX.10*); I ako se kćer svećenikova *oskrvni vršeći preljubu*, ona da se spali živa (*Levitska XXI.9*); isto tako ako se pušta (ako joj se dozvoli) da se bludniči (*Levitska XIX.29*); na sličan način, kopile (vanbračno dete) da ne ulazi u skupštinu Jehovinu, ne ni u desetom kolenu (*Zak. Ponovljeni XXIII.2*); I da se kurvinska plata ne donosi u kuću Jehovinu, jer je to gad (*Zak. Ponovljeni XXIII.18*). Iz ovih odlomaka obilno se može videti šta je označeno *činjenjem preljube*, naime, da je to u spoljašnjem smislu vršiti preljubu; u unutrašnjem reprezentativnom smislu to je klanjati se idolima I drugim bogovima pomoću stvari koje pripadaju crkvi, stoga označava spoljašnju I unutrašnju idolatriju (idolopoklonstvo); ali u unutrašnjem duhovnom smislu

označavaju se preljubočinstva dobra I izokretanje istine. Iz svega ovoga se vidi otkuda to da su preljube tako odvratne, I zašto se nazivaju *gadovima*, naime, zbog njihove korespondencije sabrakom obmane I zla, koji je paklenski brak; a u drugu ruku, zašto je pravi brak svetinja, naime, zbog njegove korespondencije sa brakom dobra I istine, koji je nebeski brak. Doista, prava bračna ljubav silazi s neba, to jest, preko neba od Gospoda; dok je ljubav prema preljubi od braka obmane I zla, stoga od pakla, to jest, od đavola.

8905. Stih 15. *Ne kradi*, označava da se duhovna dobra ne smeju oduzeti ni od koga, I da se ono što pripada Gospodu ne sme se pripisivati sebi.

8906. (Stih 15.) *Ne kradi*. Da ovo označava da se duhovna dobra ne oduzimaju ni od koga, i da ono što pripada Gospodu, da to ne treba pripisivati sebi, što se vidi iz značenja *krasti*, što je oduzimati duhovna dobra od nekoga. Da je ovo označeno *krađom*, je stoga što su bogatstvo I imanje u duhovnom smislu poznavanja dobra I istine, u opšte sve stvari koje pripadaju veri I ljubavi prema bližnjem, to jest, koje čine dohovni život kod čoveka. Stoga ove oduzimati od bilo koga, je krađa u duhovnom smislu. A pošto su sva duhovna dobra, to jest, sve stvari vere I ljubavi prema bližnjemu od Gospoda samog, a ništa od čoveka, stoga *krasti* označava pripisivati sebi ono što je Gospodovo. Oni koji to čine, nazivaju se i *lopovi I hajduci* kod *Jovana: Zaista vam kažem: ko ne ulazi na vrata u tor ovčiji nego prelazi na drugome mjestu, on je lupež I hajduk; A koji ulazi na vrata, jeste pastir ovčama; Ja sam vrata; ko uđe kroza Me, spačće se, I ući će, I izići, I pašu će naći. Lupež ne dolazi ni za šta drugo nego da ukrade I ubije I pogubi. Ja dođoh da imaju život I izobilje (X.1,2,9,10). Ući na vrata u tor ovčiji* označava ući preko Gospoda, jer Gospod je *vrata*, kao što On Sam kaže; *ovce* su oni koji su u ljubavi prema bližnjem a otuda I u veri. Ovi ulaze preko Gospod kad priznaju da je od Njega sva vera I ljubav prema bližnjem, jer tada se ove ulivaju od Njega. Dok pripisivati ih drugima, osobito sebi, je oduzimati, stoga je to *ubijati I krasti*. To su oni koji pripisuju sebi ono što je Gospodovo, kao I oni koji smatraju da se delima stiče zasluga, I koji sebe prave pravednicima (vidi br. 1110,1877,2027,2273,6393,6478). Ovo je tada *krađa* u duhovnom smislu, I to se javlja u umu anđela u nebu kada čovek čita u Reči o krađi, jer anđeli shvataju Reč samo na duhovni način; kod *Osije: Kad liječim*

Izrailja, tada se pokazuje bezakonje Efraimovo I zloća Samarijska; jer čine laž, I lupež ulazi, ana polju udara četa. I ne govore u srcu svom da ja pamtim svako bezakonje njihovo; sada stoje oko njih djela njihova, preda Mnom su.

Nevaljalstvom svojim vesele cara I lažima svojim knezove. (VII.1-3). Kod Joila: Jer ide dan Jehovin, jer je blizu, dan kada je mrak I tama, dan, kada je oblak I magla; kako se zora razastire povrh gora, tako ide narod velik I silan, kakoga nije bilo od kad je vijeka niti će ga poslije biti od koljena do koljena. Pred njim proždire oganj, a za njim pali plamen; zemlja je pred njim kao vrt Edenski, a za njim pustinja prava, ništa ne će uteći od njega; na očima su kao konji I trčaće kao konjici. Skakaće povrh gora topočući kao kola, praskajući kao plamen ognjeni koji sažiže strnjiku, kao silan narod spreman za boj. Pred njim će se prepasti narodi, svako će lice pocrnjeti. Oni će trčati kao junaci, kao vojniti skakaće na zid, I svaki će ići svojim putem, niti će odstupiti od staze svoje. I jedan drugoga ne će tiskati, I svaki će ići svojim putem, I na mačeve navrćući ne će se raniti. Po gradu će hoditi, po zidovima će trčati, u kuće će se peti, ulaziće kroz prozore kao lupež. Pred njima će se zemlja tresti, nebesa će se pokolebati, sunce I mjesec će pomrknuti I zvijezde će ustegnuti svjetlost svoju (II.1-10). Predmet o kome se ovde govori je pustošenje crkve, kada se obmane pojave I razruše istine; ove obmane su lupeži koji se penju u kuće I ulaze kroz prozore. Ko se ne čudi da se kaže da će dan Jehovim biti po izgledu kao konji, I da će tada oni trčati kao konjici, I da će trčati tamo I amo po gradu, trčeći po zidu, peti se u kuće, ulaziti kroz prozore, zemlja će se tresti, sunce I mjesec će pomrčati, a zvijezde ne će davati svjetlosti svoje. Onaj ko ništa ne zna o unutrašnjem smislu, i koji u svom srcu sumnja u svetost Reči, kazaće da su ovo reči lišene bilo čega Božanskog, koje bi bilo sakriveno u njima, I možda bi ih nazvao praznim rečima. Ali onaj ko veruje da je Reč presveta, jer je Božanska, I koji pored toga zna da postoji unutrašnji smisao koji govori o crkvi, o nebu, I o Gospodu Samom, taj će da prizna da svaka reč u tome ima težinu. Stoga će 3 ukratko biti objašnjeno šta te reči I izrazi označavaju. *Dan Jehovino* značava poslednje stanje, ili poslednje vreme, crkve, kad više nema istine, nego ima samo obmane umesto istine; *oganj koji plamti ispred /naroda/* označava požudu od zla; *oganj koji gori za njima* označava požudu od obmane; *izgled konja* označava intelektualno umovanje od obmane kao da je od istine; *konjici koji trče* označavaju one koji umuju; *kola* označavaju doktrinarne stvari obmane; *grad* označava samu

doktrinu; *zid po kojem trče* označava bitnu obmanu; *kuće u koje sepenju* označavaju Voljno čovekovo; *lupež* označava obmanu koja oduzima istinu; *zemlja koja će se trestipred Njim* označava crkvu, a to je označeno *I nebesima koja će drhtati*; *sunce* označava ljubav ka Gospodu; *mjesec, veru u Njega*; za ove se kaže da će *pomrčati* (potamniti) kada se više ne budu pokazivali; *zvijezde* označavaju poznavanja dobra I istine, koja ne će više dobijati svetlosti od vere I ljubavi, to jest, iz neba, što je ovde označeno sa *ustegnuti svjetlostvoju*. Iz svega ovoga može se videti šta ove reči sadrže u opšte, a isto tako I u kojem je smislu *taj dan, ili poslednje stanje crkve*, nazvan *lupežom* koji se penje u kuće, I ulazi kroz prozore, naime, da je to obmana, koja će tada zaposednuti celoga čoveka, kako njegovo Voljno tako I njegovo Intelktualno, I da će to oduzeti svu istinu I dobro. Slično je označeno *lupežom* kod Abdiije (*Obadije*): *Kako si oplijenjen? da su došli k tebi kradljivci ili lupeži noću, ne bi li pokrali koliko im je dosta? (I.5)*. Na sličan način I *lupežom, ili kradljivcem*, kod Zaharije V.1-4; *Psalam* 1. 18-20; *Mateje* VI.19,20. Sve uredbe koje su naređene sinovima Izrailjevim od Gospoda, bile su zasnovane na zakonima reda koji je u nebima, to jest, one vuku svoje postojanje I suštinu od duhovnog sveta, pa tako I uredbe o kojima se govori o krađi; tako da onaj ko ukrade vola, I koji ga proda, treba da vrati pet; ako neku malu stoku, četiri (*Izlazak* XXII.1); isto tako, da ako je lupež povrećen dok provaljuje, da nema krvi; ali ako je sunce granulo, biće krvi, (*prim. prev. onaj ko rani lupeža, ne odgovara za njegovu krv, to jest ako ga ubije*); ali ako je sunce ustalo, onda će biti za krv /odgovoran/; lupež će platiti ili će bitipordan; ako se krađa nađe u njegovoj ruci, vratiće duplo (*Izlazak* XXII.2-4). *Ko ukrade čovjeka I proda ili se nađe u njegovim rukama, da se pogubi (Izlazak* XXI.16.). *Ko se nađe da je ukrao čovjeka između braće svoje, sinova Izrailjevih, I trgovao njim, I prodao ga, neka pogine onaj kradljivac; tako izvadi zlo iz sebe (Zak. Ponovljeni* XXIV,7). U unutrašnjem smislu, *ljudi između sinova Izrailjevih* označavaju one koji su u istinama I dobnrma vere, tako u apstraktnom smislu, oni označavaju istine I dobra vere (br. 5414,5879,5951); stoga *ukrasti čoveka između sinova Izrailjevih* označava ove oduzeti; a *prodati ga* označava otuđiti ih, I učiniti da služe. Jer su istine I dobra vere, pošto su od Gospoda, one su u slobodnom stanju, I služe samo Gospoda; ali kada se otuđe, one se vraćaju u stanje služenja, jer služe svakome zlu koje pripada ljubavi prema sebi ili svetu, to jest, telesnim požudama; otuda potiče I

korespondira gornji zakon; a pošto postaju sluge, tako od živih postaju mrtve, stoga je kazna, koja je učinak, *smrt*.

8907. Stih 16. *Ne svjedoči lažno na bližnjega svojega*, označava da se ne sme dobro nazivati zlom, ni istina obmanom; a ni obrnuto, zlo da se naziva dobrom, i obmana istinom.

8908. (Stih 16.) *Ne svjedoči lažno na bližnjega svojega*. Da ovo označava da se ne sme dobro nazivati zlom, niti istina obmanom; stoga i obratno, ni da se zlo ne naziva dobrim, a obmana istinom, vidi se iz značenja *svjedočiti lažno (laž)*, što je potvrđivanje obmane. (Da *svjedočiti laž* označava potvrđivanje, vidi br. 4197; i da *laž* označava obmanu vere, biće jasno iz onoga što sledi). *Na (protivu) bližnjegasvojega* označava govoriti na takav način protivu bilo koga; jer se *bližnjim* označava svaki čovek ma ko bio, a posebno onaj koji je u dobru (koji je dobar), a u apstraktnom smislu, označava se samo dobro (br. 3419,5025, 6704,6818,8123). Otuda, *ne svjedoči (ne odgovaraj) protivubližnjega svojega laž*, u unutrašnjem smislu, označava ne govoriti nikome ono što je lažno, to jest, reći da je zlo ono što je dobro, i da je 2 lažno ono što je istinito, ili obrnuto. Kakav je ovo slučaj, biće ukratko objašnjeno. Svi oni kod kojih vlada ljubav prema sebi i svetu, koji imaju kao cilj vlastiti položaj, ili počasti, ili bogatstvo. ili dobit, ne prežu da kažu da je nepravdo ono što je pravo, i da tako deluju kao *svedoci laži (lažni svedoci)*. Razlog da su takvi je u tome što je njihova volja potpuno potčinjena ovim ljubavima i njihovim požudama, i da ih je ona potpuno zaposela i ispunila; i tada razum, koji je drugi deo uma, možda doista i vidi šta je pravedno a šta nepravedno, ali ne hoće da vidi, jer volja je jača od razuma, pa je influks ubedi, i na kraju je i oslepi. Takve osobe nemaju savesti, niti znaju da je to po savesti da se pravedno naziva pravednim, a nepravedno nepravednim, samo iz razloga što je pravedno, to jest, zbog ljubavi za ono što je pravedno. Oni koji su takvi u svetlu, takvi su i u drugom životu, ali s tom razlikom da što tada ne nazivaju pravedno nepravednim, nego dobro koje pripada veri, nazivaju zlom, a istinu nazivaju obmanom; jer ono što je pravedno u građanskom svetlu, to korespondira onome što je dobro i istinito u duhovnom svetlu; i ovo oni čine bez savesti i bez stida, jer su 3 na to bili navikli i time bili ispunjeni u životu tela. Često se pominje u Reči laž, a time se u

unutrašnjem smislu svuda označava obmana i zlo vere, a *svedočiti lažno*, što se naziva i *svedok nasilja*, označava se potvrđivanje obmane, bilo to pred sudijom, ili pred bilo kim drugim, ili pred samim sobom iznutra kada čovek sam sebe ubeđuje (kao u *Izlasku* XXIII.1, i sledeći stihovi; *Levitska* XIX.16-20). Da u duhovnom smislu *laž* označava zlo i obmanu vere, vidi se iz sledećih odlomaka: Kod *Jovana*: *Vaš je otac đavo; i slasti oca svojega hoćete činiti: on je krvnik ljudski od početka, i ne stoji na istini; jer nema istine u njemu; kad govori laž, svoje govori: jer je laža, i otac laži (VIII.44)*. *Laž* ovde označava obmanu vere; jer se ovde govori o Jevrejima, naime da nisu hteli da priznaju Gospoda. U duhovnom smislu *đavo* ovde označava obmanu, a *otac njezin* označava zlo; jer obmana dolazi od zla kao sin od svog oca. Obmana koja dolazi od đavola, je obmana vere, a zlo je zlo ljubavi prema sebi i ljubavi prema svetlu. 4 Kod *Isaije*: *Čuli smo za oholost Moaba vrlo ponositog, za ponos njegov i oholost i objest njegovu; laži njegove ne će biti tvrde (XVI.6)*. *Laži* označavaju obmane vere, jer *Moab* označava one koji su u zlu ljubavi prema sebi, pa stoga falsifikuju istine (br. 2468, 8315). Kod istoga: *Uhvastismo vjeru sa smrću, i ugovorismo s grobom; kad zađe bič kao povodanj, ne će nas dohvatiti, jer od laži načinismo sebi utočište, i za prijeveru zaklonismo se (XXVIII.15)*. Kod istoga: *Jer su narod nepokoran, sinovi lažljivi, sinovi koji ne će da slušaju zakona Jehovina (XXX.9)*. Kod *Jeremije*: *I svaki vara prijatelja svojega i ne govori istine; uče jezik svoj da govori laž, muče se da čine zlo (IX.5)*. Kod istoga: *Evo me na one koji prorokuju lažne sne, veli Jehova, i pripovijedajući ih zavode narod moj lažima svojim i hitrinom svojom (XXIII.32)*. Kod istoga: *Mač za laži njihove, i poludjeće; mač na junake njegove, i prepašće se (L.36)*. Kod *Jezikilja*: *Vide taštinu i gatanje lažno, pa govore: Jehova kaže, a Jehova ih nije poslao, i daju nad da će riječ ispuniti. Ne vidate li taštu utvaru u ne govorite li lažno gatanje? Za to ovako veli Jehova Bog: za to što govorite taštinu i vidite laž, za to evo Me na vas, govori Jehova Bog. i ruka će moja biti protiv proroka koji vide taštinu i gataju laž (XIII.6-9)*. Kod *Nahuma*: *Teško gradu krvničkom, vas je pun laži i otimanja, grabež ne izbiva iz njega (III.1)*. Kod *Sofonije*: *Ostatak Izrailjev ne će činiti bezakonja niti će govoriti laži, niti će se naći u ustima njegovijem jezik prijeveran (III.13)*. Kod *Jovana*: *A na polju su psi i vrčari i kurvatri i krvnici i idolopoklonici i svaki koji čini i ljubi laž (Otkr. XXII.15)*. U ovim kao i u mnogim drugim odlomcima *laž* označava obmanu i zlo vere.

8909. Stih 17. *Ne poželi (žudi za) kuće bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ni sluge njegovoga, ni sluškinje njegove, ni vola njegovoga, ni magarca njegovoga, niti i šta što je bližnjega tvojega.* Da ovo označava da se mora čuvati od ljubavi prema sebi i svetu, kako ne bi zla sadržana u prethodnim zapovestima, postala deo volje i išla dalje, vidi se iz značenja *poželeti (žudeti) (concupiscere)*, što je hteti od zle ljubavi. Da *poželeti (žudeti)* označava ovo, je stoga što svaka želja dolazi od neke ljubavi; jer ništa se ne poželi ako se to ne voli, pa stoga *poželiti* je nastavak ljubavi, u ovom slučaju ljubavi prema sebi ili svetu, i to je kao život njegovoga daha; jer ono što neka zla ljubav udahnuje, naziva se *požuda (concupiscentia)*, a ono što dobra ljubav udahnuje, naziva se željom. Ljubav sama pripada drugom delu uma, koji se naziva voljom, jer što god čovek voli, to on i hoće; požuda, međutim, pripada i jednom i drugom /delu uma/, naime kako volji tako i razumu. Iz svega ovoga jasno je otkuda te reči, *ne poželi ništa što pripada tvome bližnjem*, označavaju da se mora paziti da to ne postane deo volje; jer stvari koje postaju deo volje, postaju deo čoveka, jer volja je sam čovek. U svetlu se misli da je misao čovek; ali postoje dve stvari koje čine čovekov život – razum i volja. Misao pripada razumu, a osećanje od ljubavi pripada volji. Misao bez osećanja koje je od ljubavi, ne čini čovekov život; dok misao od osećanja koje dolazi od ljubavi /čini čovekov život/, to jest, razum od volje. Da su ove dve stvari različite, jasno je svakome ko razmisli, iz toga što čovek može da razume i opazi da je zlo ono što on hoće, i da je biti dobar ono što on ili hoće ili neće; iz čega je jasno da je volja sam čovek, a ne misao, osim ako nešto od volje u nju pređe. Otuda to da stvari koje uđu u čovekovu misao, a ne iz misli u volju, one ga ne pogane (kaljaju) nego ga kaljaju one koje iz misli uđu u volju. Ove ga stvari pogane (kaljaju), jer ih čovek usvaja, i tako postaju njegove; jer volja je, kao što je rečeno, sam čovek. Stvari koje pripadnu volji, za njih se kaže da su ušle u njegovo srce i da izlaze iz njega; ali one koje su samo u misli, za njih se kaže da su ušle u njegova usta, ali ne preko njih u stomak i trbuh – u skladu s rečima Gospodovim kod *Mateje*: *Nepogani čoveka što ulazi u usta; nego što izlazi iz usta ono pogani čoveka. Zar još ne znate da sve što ulazi u usta i u trbuh ide, i izbacuje se na polje? A što izlazi iz usta od srca izlazi, i ono pogani čoveka. Jer od srca izlaze zle misli, ubistva, preljube, kurvarstva, krađe, lažna svjedočanstva, hule na Boga (XV.11,17-19).* **3** Iz ovih reči, kao i iz svih drugih Njegovih reči, vidi se kakav je bio Gospodov govor,

naime, da su /njim/ označene duhovne stvari, I to u skladu sa korespondencijama. Jerusta korespondiraju misli, kao I druge stvari koje priadaju ustima, kao usne, jezik, I grlo; a srce korespondira osećanjukoje dolazi od ljubavi, stoga volji. (Da postoji korespondencija srca s ovim stvarima, vidi br. 2930,3313,3896,7542.) Otuda *ulaziti u usta* označava u misao, a izlaziti iz srca označava iz volje; ulaziti u stomak I biti izbačen napolje, ili u nužnik, je biti bačen u pakao, jer stomak (trbuh) korespondira putu prema paklu, a izmet ili nužnik korespondira paklu; a pakao se u Reči naziva I nužnikom. Otuda je jasno šta je označeno sa *sve što ulazi u usta ide u stomak I izbacujesena polje*, naime, da se zlo I obmane ubacuju u čovekovu misao iz pakla, I da se tamo vraćaju. Ove stavri ne mogu opoganiti čoveka, jer se vraćaju natrag, jer čovek ne može da se odupre da ne misli zlo, ali može da se odupre da ga čini; ali čim primi zlo iz misli u volju, to onda ne izlazi iz njega, nego ulazi u njega, I za to se kaže da je ušlo u njegovo srce; dok stvari koje iz njega izlaze, one ga pogane, jer ono što čovek hoće ide u govor I u čin, onoliko koliko spoljašnje sponje ne zadržavaju, a to su strah od zakona, gubitka ugleda, časti, dobitka I života. Iz svega ovoga sada je jasno da se sa *ne poželi* označava da se mora truditi da zlo ne postane deo volje, I tako dalje. Da požuda (concupiscentia) pripada volji, stoga I srcu, vidi se iz ovih Gospodovih reči kod Mateje: *Čuli ste kako je kazano starima: ne čini preljube; a ja vam kažem da svaki koji pogleda na ženu sa željom, već je učiniopreljubu u srcu svome. I ako te desno oko tvoje sablažnjava, iskopaj ga I baci od sebe,; jer ti je bolje da pogine jedan od udova tvojijeh nego da ti sve tijelo tvoje bude bačeno u pakao. (V.29,30)*. Iz ovoga je jasno na koji je način Gospod govorio, naime, od Božanskog, kao I svuda u Reči, takoda je izražavao unutrašnje I nebeske stvari preko spoljašnjih ili prirodnih stvari u skladu sa korespondencijama; ovde osećanje zla ili požuda *desnim okom koje te sablažnjava*; a osećanje obmane ili požuda *desnom rukom koja te sablažnjava*; jer *oko* korespondira dobru vere, *levo oko* istini vere, a u obrnutom smislu zlu koje je od vere; stoga *desno oko koje sablažnjava* korespondira požudi za zlom (br. 4403-4421,4523-4534). **Ruka**, međutim, korespondira moći koja pripada istini, *desna ruka* moći istine od dobra, a u obrnutom smislu moći obmane od zla, pa stoga *desna ruka koja je uzrokuje sablazan*, korespondira njenoj požudi (br. 3091,3563,8281). *Gehena* označava pakao požude. Svako može da vidi da se u ovome odlomku *desnim okom* ne označava desno oko, niti da ono treba da se

iskopa; isto tako da se *desnom rukom* ne označava desna ruka, niti da je treba otseći; nego da je nešto drugo označeno, što se ne može znati ako se ne zna šta je označeno *okom*, a posebno *desnim okom*, a šta *rukom*, posebno *desnom rukom*, a šta je označeno sa *ako te sablažnjava*; niti šta je označeno ovim izrazima, osim iz unutrašnjeg smisla. Pošto su požude (*concupiscentia*) stvari koje potiču od zle volje, stoga iz takvoga srca, a iz srca ili volje ishode umorstva, preljube, bludničenje, krađe, lažna svedočenja, prema Gospodovim rečima kod *Mateje* XV.19, to jest, takve stvari koje su sadržane u prethodnim zapovestima Dekaloga, to se stoga kaže da se sa *Ne poželi (ne žudi) (concupisces) stvari koje pripadaju bližnjemu*, označava da se mora čuvati od toga da ono što je sadržano u *prethodnim zapovestima* ne postane deo volje, i da se onda /ta zla/ ne ispolje. Da se sa *Ne poželi (ne žudi za) ono što pripada bližnjemu* označava da se mora čuvati od ljubavi prema sebi i svetu, je stoga što sva zla požude (*concupiscentia*) izvire iz tih ljubavi kao iz svoga izvora, vidi br. 2045,7178,7255,7366-7377,7488,8318,8878).

8910. (Stih 1) *Ne poželi kuće blišnjega svojega, ne poželi žene blišnjega svojega, ni sluge njegovu, ni sluškinje njegove, ni vola njegovu, ni magarca njegovu, niti išta što je blišnjega tvojega.* Da ovo označava da se mora čuvati od ljubavi prema sebi i svetu, kako zla sadržana u prethodnim zapovestima ne bi postala deo volje i tako dalje, vidi se iz značenja poželeći (*concupiscere*), što je poželeći od zle ljubavi. Da *poželeći* označava ovo, je stoga što poželeći potiče od neke ljubavi; jer se ni za čim požudi ako se to i ne voli, pa je stoga poželeći nastaviti voleti, u ovome slučaju ljubav prema sebi i svetu, a to je kao da život u svome dahu; jer ono čime zla ljubav diše, naziva se *požuda (concupiscentia)*, dok ono čime dobra ljubav diše, naziva se željom. Sama ljubav pripada drugom delu uma, koji se naziva voljom, jer sve što čovek voli, on to i želi; požuda, međutim, pripada oboma, naime i volji i razumu, ali zapravo ona pripada volji u razumu. Iz ovoga je jasno da se rečima, *ne poželi išta od onoga što je blišnjega tvojega*, označava da se se mora čuvati da ove želje ne postanu deo volje; jer ono što postane deo volje, to čovek usvaja, pošto je volja sam čovek. U svetlu se misli da je misao čovek; ali postoje dve stvari koje sačinjavaju čovekov život – razum i volja. Misao pripada razumu, a osećanje, koje potiče od ljubavi, pripada volji. Misao bez osećanja koje pripada ljubavi, ne

postaje deo života kod čoveka; nego misao koja potiče iz osećanja koje je od ljubavi, ta postaje deo njegove volje. Da se ove dve razlikuju, jasno je svakome ko razmisli, zbog toga što čovek može da razume i opaža da je zlo ono što hoće, i da je dobro ono što ili hoće ili neće; iz čega je jasno da je volja sam čovek, a ne misao, osim kad nešto iz volje pređe u nju /u misao/. Otuda to da ono što ulazi u čovekovu misao, a ne i kroz volju u misao, to ga ne opoganjuje, nego ono što ulazi preko misli u volju; ove ga stvari opoganjuju, jer ih on tada usvaja, i one postaju njegove vlastite; jer je volja, kao što je rečeno, sam čovek. Za ono što postane deo volje, kaže se da ulazi u srce i da iz njega izlazi; ali za one koje postanu samo deo misli, za njih se kaže da ulaze preko usta, ali da izlaze preko trbuha na polje – u skladu s Gospodovim rečima kod Mateje: *Ne pogani čovjeka ono što ulazi u usta; nego što izlazi iz usta ono pogani čovjeka. Zar ne znate da sve što ulazi u usta u trbuh ide, i izbacije se na polje? A što izlazi iz usta od srca izlazi i ono pogani čovjeka. Jer od srca izlaze zle misli, ubojstva, preljube, kurvarstva, krađe, lažna svjedočanstva, hule na Boga* (XV. 11,17-19). Iz ovih se reči, kao i iz Njegovih drugih reči, može videti kakav je bio Gospodov govor, naime, da je označavao unutrašnje i duhovne stvari, koje su bile izražene spoljašnjim ili prirodnim stvarima, i to u skladu sa korespondencijama. Jer *usta* korespondiraju misli, kao i sve što izlazi iz usta, kao i s usana, jezika i grla; a *srce* korespondira osećanju koje pripada ljubavi, stoga volji. (Da postoji korespondencija srca s ovim stvarima, vidi br. 2930,3313,3883-3896,7542.) Otuda *ulaziti u usta* označava u misao, a *izlaziti iz srca* označava iz volje; ulaziti u trbuh i biti izbačen na polje, ili u nužnik, je biti bačen u pakao, jer *trbuh* označava put prema paklu, a *na polje* ili *nužnik* korespondira paklu; i u Reči, pakao se naziva *nužnikom*. Otuda je jasno šta je označeno sa, *što ulazi u usta u trbuh ide i izbacije se na polje*, naime, da se zlo i obmana ulivaju u čovekovu misao iz pakla, i da se odtamo šalju natrag. Ove stvari ne opoganjuju čoveka, jer se ne šalju natrag; jer se čovek ne može odupreti misli o zlu, ali može da se odupre da ga čini; ali čim primi zlo iz misli u volju, tada ono ne izlazi iz njega, nego ulazi u njega, i za to se kaže da ulazi u srce; ono što iz njega izlazi, to ga opoganjuje, jer ono što čovek hoće, to ulazi u govor i delo, onoliko koliko spoljašnje spone to dopuštaju, spone kao što je strah od zakona, gubitka ugleda, časti, dobitka i života. Iz svega ovoga sada je jasno da se sa *ne poželio* označava da se mora čuvati da ne bi zlo postalo deo volje, odnosno srca, a

što se vidi iz ovih Gospodovih reči kod *Mateje*: *Ako te oko tvoje desno sablažnjava, iskopaj ga i baci ga od sebe; jer ti je bolje da pogine jedan od udova tvojijeh nego li sve tijelo tvoje da bude bačeno u pakao. I ako te desna ruka tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe; jer ti je bolje jedan od udova tvojijeh nego li sve tijelo tvoje da bude bačeno u pakao.* (V. 29,30). Iz ovih je reči opet jasno na koji je način Gospod govorio, naime, od Božanskog, kao svuda u Reči; tako da je On izražavao unutrašnje i nebeske stvari preko spoljašnjih ili prirodnih stvari u skladu sa korespondencijama; ovde osećanje zla ili požuda, *desnim okom koje te sablažnjava*; a osećanje obmane ili požuda, *desnom rukom koja te sablažnjava*; jer oko korespondira veri, levo oko istini vere, a desno oko dobru vere, a u obrnutom smislu, zlu koje je od vere; stoga *desno oko koje sablažnjava* korespondira požudi za zlom (br. 4403-4421,4523-4534). Ruka, međutim, korespondira moći koja pripada istini, desna ruka moći istine od dobra, a u obrnutom smislu moći obmane od zla, stoga *desna ruka koja sablažnjava* korespondira požudi za zlom (br. 3091,3563,4931-4937,8281). *Gehena* označava pakao požude. Svako može da vidi da se u ovome odlomku *desnim okom* ne označava desno oko, i da ono *treba da se iskopa*; isto tako da se *desnom rukom* ne označava desna ruka, ni da je treba odseći; nego da se označava nešto drugo, što se može znati samo ako se zna šta je označeno *okom*, a posebno *desnim okom*, isto kao i *rukom*, posebno *desnom rukom*, kao i sa *sablazniti*; samo se iz unutrašnjeg smisla može znati šta je označeno ovim izrazima. Pošto su požude (*concupiscentia*) stvari koje dolaze od zle volje, a to znači od takvoga srca, i od srca ili volje potiču ubojstva, preljubočinstva, kurvarstva, preljube, krađe, lažna svedočenja, u skladu s Gospodovim rečima kod *Mateje* XV.19, stoga takve stvari koje su sadržane u prethodnim zapovesima desetorečja, kaže se, *Ne poželi (ne požudi za, concupisces) one stvari koje pripadaju bližnjemu*, čime se označava da se od tih treba čuvati kako zla koja su sadržana u *prethodnim zapovestima* ne bi postala deo volje, i tako dalje. Da se sa *Ne poželi bilo šta što je tvogabližnjega* označava da se treba čuvati ljubavi prema sebi i svetu, je to što sva zla požuda (*concupiscentia*) izvire iz ovih ljubavi kao iz svojih izvora (vidi br. 2045, 7155,7178,7255,7488,8318,8678).

8911. Iz onoga što je do sada rečeno, vidi se kakav je slučaj sa čovekom i njegovim životom, naime, da je čovek onakav kakva je njegova volja, i da takav ostaje posle smrti jer smrt nije kraj života, nego njegov nastavak; posšto je čovek onakav kakva mu je volja, jer, kao što je rečeno, volja je sam čovek, stoga *biti suđen po svojim delima* označava biti suđen prema njegovoj volji, jer volja i dela se ne razlikuju; samo je /razlika/u tome što ga obuzdavaju spoljašnje stege, kao strah od zakona, gubitka časti, dobiti, ugleda, i života; i pored toga, u volji su dela, a u delima je volja. Ovaj je slučaj kao odnos napora i pokreta. Pokret nije ništa drugo nego nastavak napora; jer kad napor prestane, i pokret prestaje, stoga nema u pokretu ništa suštinsko osim napor. Učeni ovo znaju, i to oni priznaju i potvrđuju. Napor u čoveku je volja, a pokret u njemu je delo (akcija); oni se ovako nazivaju u čoveku zato što u njemu žive i napor i pokret. Biti suđen prema volji isto je što i biti suđen prema ciljevima života, isto što i biti suđen u skladu sa životom, jer je čovekova volja njegova ljubav; ona je cilj života, i u samom njegovom životu. Da je ovo vidljivo iz Gospodovih reči koje su gore navedene, da *onaj ko pogleda tuđu ženu i poželi je*, da je počinio je preljubu s njom su srcu svome, vidi *Mateja V. 27,28*; isto tako, da ubiti nije samo učiniti to delom, nego kad je u volji da se to učini, a što je označeno sa *gneviti se na njega i postupati prezrivo s njim*, vidi *Mateja V.21*. Čoveku se sudi i po delima, ali ne preko i iznad onoga što proizlazi iz njegove volje.

8912. Potrebno je ukratko objasniti šta je ovde označeno u unutrašnjem smislu, naime, *kućom, ženom, slugom, sluškinjom, volom, i magarcem*, za kojima ne treba žudeti. Sve su to dobra i istine u kompleksu, koja ne treba ni od koga oduzimati, i koja ne treba povrediti; a ona su u isto vreme one iste stavri koja su označene u unutrašnjem smislu sa *držati sabat, častiti oca i majku, ne ubijati, ne počiniti preljube, ne krasti, nesvedočiti lažno*, u kojima su, u unutrašnjem smislu, kao što je pokazano, stvari koje se odnose na ljubav i veru. *Kućom* se označava svo dobro uopšte; *ženom*, sva istina u opšte; *slugom*, osećanje duhovne istine; *sluškinjom*, osećanje duhovnog dobra; *volom*, osećanje prirodnog dobra; a *magarcem*, osećanje prirodne istine. To je ono za čim ne treba žudeti, to jest, ne smeju se ni od koga oduzimati, i koje ne treba povrediti. Da su ove stavri označene u unutrašnjem smislu, je stoga što je Reč u ovome smislu za one koji su u nebu; jer

oni koji su tamo, ti ne opažaju Reč prirodno, nego duhovno, tako ne opažaju *kuću, ženu, slugu, sluškinju, vola, ili magarca*, nego dobra ljubavi I istine vere. Jednom rečju, spoljašnji smisao ili smisao slova, je za one koji su u svetu, dok je unutrašnji smisao za one koji su u nebu, ali isto tako i za one u svetu, ali samo onoliko koliko su u isto vreme u nebu, to jest, koliko su u ljubavi prema bližnjem I veri.

8913. Stihovi 18-20.18. *I vas narod vidje grom I munju I trubu gdje trubi I gora gdje se dimi; I narod vidjevši to uzmače se I stade iz daleka.*19. *I rekoše Mojsiju: govori nam ti, I slušaćemo; a neka nam ne govori Bog, da ne pomremo.*20. *A Mojsije reče narodu: ne bojte se, jer Bog dođe da vas iskuša I da vam pred očima bude strah njegov da ne biste grijeshili.*18. *I vas narod vidje grom I munju*, označava opažanje Istina Božanskih od dobra; *I trubu gdje trubi*, označava isto to preko neba; *I gora gdje se dimi*, označava dobro samo od istine koja se opaža samou spoljašnjemobliku; *I narod vidjevši to uzmače se (drhtaše)*, označava drhtanje onda kada se primaju /istine I dobra/; *I stade iz daleka*, označava udaljenost od unutrašnjih stvari. 19. *I rekoše Mojsiju*, označava žalbu: *govori nam ti, I slušaćemo*, označava primanje istine u prilagođenom obliku, kojoj će *tada biti poslušni; a neka nam ne govori Bog*, označava istinu u ne-prilagođenom obliku; *da ne pomremo*, označava da bi u tom slučaju kod njih nestao život neba. 20. *A Mojsije reče narodu*, označava obavještanje: *ne bojte se, jer Bog dođe da vas iskuša*, označava da život neba ne će nestati; a sve se stoga događa kako bi njegovo postojanje I kvalitet bili poznati; *I da vam pred očima bude strah njegov da ne biste grijeshili*, označava sveti strah od toga, zbog Božanskog, a ovde radi čuvanje duhovniog života.

8914. (Stih 18.) *I sav narod vidje grom I munju.* Da ovo označava opažanje Istina Božanskih od dobra, vidi se iz značenja *vidjeti*, što je razumeti I opažati (vidi br. 2150,2325,2807,3764,3863,4723,5400); iz značenja *glasova ili grmljavine*, što su Istine Božanske (br. 7573,8813); I iz značenja *baklji ili munja*, što je sjaj koji istine imaju od dobra ljubavi, a koje probadaju I prožimaju (vidi br. 8813). Pod Istinama Božanskim ovde se misli na sve zapovesti Dekaloga (Desetorečja), koje su bile proglašene sa Brda Sinajskoga kroz grmljavinu I munje, koje su se tada pokazale, jer se *grmljavinom* označavaju Istine Božanske, koje se iz toga razloga nazivaju I

glasovima; a *munje* označavaju slaj koji istine dobijaju od dobra, koje se iz ovoga razloga nazivaju *buktinjama* ili *plamenovima*. (Da *plamenovi* označavaju Božanske Istine koje proizlaze od Gospodovog Božanskog Dobra, vidi br. 6832.)

8915. *I trubu gdje trubi (I glas trube (buccina). (prim. prev. buccina jebila truba savijena kao rog, Heb. Shopher).* Da ovo označava iste stvari preko neba, naime, Božanske Istine od dobra, vidi se iz značenja *glasatrube*, što je stanje anđeoskog neba koje okružava Božansko, a što je Istina Božanska iz njega /iz Božanskog/ (vidi br. 8815,8823); iz čega se može videti šta je označeno Gospodovim rečima o svršetku vremena crkve, gde On pretskazuje da – *Tada će Gospod poslati Svoje anđele s kada se približi Poslednji Sud, da će se pojaviti anđeli da sakupe izabrane glasom trubnim (tuba).* Ali ovde se ne misli na trubu (*tuba seubuccina*) niti se misli na glas trube, nego na Božansku Istinu u unutrašnjem obliku preko neba, I na njego proglašenja (jevandelizaciju, ili proglašenje dobre vesti), vidi br, 4060kraj, 8815,8823.

8916. *I goru gdje se dimi.* Da ovo označava dobro samo od istine koje se opaža samo u spoljašnjoj formi, vidi se iz značenja *gore*, ovde Gore Sinajske, što je Božansko Dobro ujedinjeno s Božanskom Istinom u nebu (vidi br. 8805); I iz značenja *dimiti se*, što je spoljašnja forma. Da *dimiti se* označava ovo, je zato što je Božanska Istina, ili Reč u unutrašnjoj formi, kao svetlost (*lux*) I plamen, dok je u spoljašnjoj formi kao oblaci dim. Razlog je to što je Istina Božanska, ili Reč u unutrašnjoj formi, takva kakva je u nebu, stoga takva kakva je u svetlosti tamo; ali u spoljašnjoj formi je takva kao što je u svetu, stoga onakvakakva je u svetlu tamo (*lumen*); a svetlo sveta (*lumen*) je u odnosu na svetlost neba (*lux*) kao oblak u odnosu na plamen. Istina Božanska, ili Reč u unutrašnjoj formi, je unutrašnji smisao Reči, a u spoljašnjoj formi je njen spoljašnji ili doslovni smisao. (Da se ovaj doslovni smisao naziva *oblakom*, vidi Predgovor *Postanju* XVIII., I drugde, br. 4060, 4391,8781; da se naziva *dimom*, je stoga što se *dimom* označava zatamnjena istina, br. 8819.) Da se *gora videla pred sinovima Izrailjevim zadimljena*, nije bilo stoga što je Božansko tamo bilo takvo, nego što se Božansko pokazuje svakome prema tome kakav je taj /čovjek/ koji ga gleda; a oni koji su ga gledali samo su držali do spoljašnjeg u bogoštovanju, ništa do unutrašnjeg; I zato što su oni u

Rečirazumeli samo ono što se slagalo sa smislom slova. Zbog toga se Božanska Istina koja se proglašavala, mogla njima pokazati samo kao dim, to jest, kao nešto zamračeno; otuda se kaže da su *stajali daleko*, čime je označeno dasu bili udaljeni od unutrašnjeg. Ali o ovome više niže.

8917. *I narod vidje, I drhtaše (uzmače se).* Da ovo označava drhtanje (potres, trešnju) kada se prima Božansko, vidi se iz značenja *drhtati*, što je potres, ovde, potres kao kada se primaju Božanske Istine (o kojem drhtanju, vidi br. 5459,8816).

8918. *I /narod/ stade iz daleka.* Da ovo označava udaljenost od unutrašnjeg, vidi se iz značenjastati *iz daleka*, što je udaljenost, ovde, od unutrašnjih stvari, jer je od Gore Sinajske, kojom se označava nebo I Božansko tamo (vidi br. 8805).Da li da se kaže *udaljeno od Božanskog*, ili *od neba, ili od unutrašnjeg*, isto je, jer nebo je u unutrašnjem. Jer čovekovo unutrašnje je u svetlosti neba (*lux*), a njegovo spoljašnje u svetlu sveta (*lux*) sveta; ili što je isto, duša ili duh čovekov je u nebu, dok je njegovo telo u svetu. Nebo je bliže Božanskom nego svet, jer u nebu vlada Gospodovo Božansko, koje je Sve u svemu /neba/. Dalje treba znati da u duhovnom smisludaleko se ne odnosi na prostor, nego na Božansko, stoga na dobro I istinu. Udaljenost od samog dobra koje proizlazi od Božanskog, uzrokuje izgled razdaljine u nebu. Tamo anđeoska društva izgledaju udaljena jedna od druguih; ali ovaj idejni /misaoni/(*ideale*) prostor potiče, kako je pre rečeno, od udaljenosti od dobra I istine koji su od Gospodovoga Božanskog. Ovo mora da izgleda kao paradoks, pa čak I kao absurd mnogima u svetu. Razlog je to što su misao I njegove ideje kod čoveka zasnovane na prostorima I vremenima, toliko da on ne može da misli odvojeno od njih. Stoga ako odvojite vremena I prostore iz čovekove misli, on skoro da ništa ne opaža. Međutim, anđeli u nebu misle sasvim bez ideja vremena I prostora, I to toliko, da njihova misao nadilazi čovekove misli inteligencijom I mudročću hiljadu, I mirijadu puta; I što je za divljenje, ako se kod njih unese neka ideja koja potiče od prostora I vremena, odmah se javlja senka I mrkli mrak u njihovim jumovma, jer oni tada padaju iz svetlosti **2** neba (*lux*) u svetlo prirode (*lumen*), koje je njima mrkli mrak. (Da u drugom životu nama prostora I vremena, nego stanja; ili da izgled prostora I vremena dolazi od

varijacija stanja u odnosu na dobro I istinu, vidi br. 2625,2837,7381). Otuda je sada jasno šta je označeno *stajanjem iz daleka* u duhovnom smislu, naime, udaljenost od neba u kome je Božansko; ovde, udaljenost od unutrašnjih stvari, jer, kao što je rečeno gore, ta nacija, koja je stajala daleko od Gore Sinajske, bila je jako udaljena od unutrašnjih stvari, pošto je bila samo u spoljašnjim, I držala samo do Božanske službe kroz ove /stvari/; što je ovoj naciji bilo dopušteno da čini, jer su tako mogle biti pretstaljene Božanske I nebeske stvari /u nebu/; jer da bi bilo pretstave, treba da postoji nešto spoljašnje, pa je ono dato bez unutrašnjeg (vidi br. 3147,4670,4307,8588). *Daleko* isto tako označava udaljenost od dobra I istine, koji su od Božanskog, stoga od unutrašnjeg, u sledećim odlomcima. Kod *Luke: I u paklu kad bješe u mukama, podiže oči svoje, I ugleda iz daleka Avrama I Lazara u naručju njegovu.I preko svega postavljena je među nama I vama velika popast (provalija), da oni koji bi htjeli odovud k vama prijeći, ne mogu; niti oni otuda k nama da prelaze (XVI.23,26)*. Ovde se pod *Avramom* ne misli na Avrama, jer on je nepoznat u nebu, nego na Gospoda u najvišem smislu, a u odnosnom smislu na one koji su u dobru ljubavi I veri u Gospoda (br. 1834,1876,1965,2011,6894). Za one koji su u paklu, za njih se kaže da vide one u nebu *na daljini*, jer su u stanju jako udaljenom od dobra I istine. *Veliki provalija* između njih označava udaljenost samu od dobra I istine, što daje izgled provalije. **4**Oni koji misle iz ideje prostora, kao što rade svi ljudi u svetu, opažaju kao da su nebo I pakao daleko od čoveka. Ali slučaj je upravo drugačiji. Pakao I nebo su blizu čoveka, bolje, u čoveku – pakao u zlom čoveku, a nebo u dobrom čoveku. Svako dolazi u onaj pakao I u ono nebo u kojima je bio u svetu. Ali tada se stanje menja: pakao koji se nije opažao u svetu, opaža se; isto tako, nebo koje se nije opažalo, opaža se – nebo ispunjeno svakom srećom, a pakao ispunjen svakom nesrećom. Da je nebo u nama, uči sam Gospod kod *Luke: Carstvo Božije je u vama (XVII.21)*. Vidi daleko kod *Isaije: Dolaze iz daljne zemlje, s kraja nebesa (XIII.5)*. Kod istoga: *Slušajte koji ste daleko što sam učinio; I koji ste blizu poznajte moć Moju (XXXIII.13)*. Kod istoga: *kazaću sjeveru; daj; I jugu: ne brani; dovedi sinove moje iz daleka I kćeri moje s krajeva zemaljskih (XLIII.6-8; XLIX. 12)*. Kod istoga: *Poslušajte Me, ostrva; čujte Me, narodi u daljini (XLIX.1; I Jer. XXXI.10)*. Kod *Jeremije: Eto vike kćeri naroda mojega iz daljne zemlje; zar Gospod nije u Sionu? car njegov zar nije u njemu? (VIII.19)*. Kod istoga: *Ti ih oposadi I oni se ukorijeniše, te rastu I rađaju; ti si im blizu usta ali daleko od bubrega (XII.2)*. Kod

istoga: *Nijesam li ja Bog blizu, I Bog daleko? (XXIII.23)*. U ovim odlomcima *daleko* označava udaljenost od dobra.

8919. (Stih 19.) *I rekoše Mojsiju*. Da ovo označava žalbu (prigovor), vidi se iz onoga što sledi u ovome stihu. jer što su rekli, bila je žalba.

8920. *Govori nam ti, /I slušaćemo/*. Da ovo označava primanje istine u prilagođenoj formi, koju će tada slušati, vidi se iz značenja *govoriti*, što je influks I komunikacija (br. 2951, 3060, 4131, 7270, 8128), otuda primanje, jer ono što se uliva I saopštava, to se I prima; I iz reprezentacije *Mojsija*, koji treba da govori, što je Istina od Božanskog ispod neba, povezana s Istinom Božanskom u nebu, stoga **2** onom koja posreduje između Gospoda I naroda (br. 8760, 8787, 8805); otuda to da *Mojsije* ovde označava istinu u prilagođenoj formi. U pogledu istine u prilagođenoj formi, treba znati da kada Istina Božanska silazi kroz nebo k ljudima, kao što Reč silazi, uz put se prilagođava onima koji su na zemlji. Dok je Istina Božanska u sasvim različitoj formi u nebima od one koja je u svetu. U nebima je kao što je u unutrašnjem smislu; šta više, u samim nebima ona je u različitim formama, u jednoj formi u najdubljem ili trećem nebu, u drugoj formi u drugom ili srednjem nebu, a opet I drugoj formi u prvom ili poslednjem nebu. Forma Istine Božanske, to jest, njeno opažanje, misao, I izgovor, u najdubljem ili trećem nebu, toliko prevazilazi onu koja je u srednjem ili drugom nebu, I onu u prvom ili poslednjem nebu. Njen izgovor, u najdubljem ili trećem nebu, toliko prevazilazi onaj u drugom ili srednjem nebu, da se u ovome nebu ne može razumeti, jer je toliko Božanska I uzvišena; jer sadrži bezbrojne stvari koje se ne mogu izgovoriti u drugom nebu; sastoji se od samih promena stanja u pogledu osećanja ljubavi. Dok forma Istine Božanske u srednjem ili drugom nebu prevazilazi na sličan način onu u prvom ili poslednjem nebu, a još više formu Istine Božanske u svetu. Stoga su stvari koje se izgovore u tim nebima takve da ih ljudski um ne može opaziti, niti uho čuti, kao što znaju oni koji to znaju iz iskustva, a koji su bili uzdignuti u nebo. **3** Oni koji ovo ne znaju, veruju da u nebima misle I govore onako kao na svetu; a ovako veruju zato što ne znaju da je čovekovo unutrašnje savršenije od njegovom spoljašnjem, I da je misao I govor onih koji su u nebima nebeski I duhovan, a onih na zemlji prirodan, razlika među njima budući toliko velika da se rečima ne može opisati,

vidi br. 1634-1650,1757-1759,1879,8734). Iz svega ovoga je jasno da kad se Istina Božanska ili Reč, ne bi pokazala u prilagođenoj formi, ne bi se mogla shvatiti; jer kada bi bila u savršenoj formi, ne bi se razumela, I ne bi se verovala. Otuda to da je Reč bila data čoveku u formi slova; jer kad bi se pokazala kakva je u nebu, bila bi odbačena, jer ne mi mogla da uđe u stvari koje pripadaju prirodnoj svetlosti (*lux*); pored toga, bila bi toliko puna tajni tako da ne bi mogla da uđe u čovekovu ideju, koja je puna odbojnih izgleda I obmana koje potiču od sveta zbog čulnih spoljašnjih stvari, a da ne govorimo o mnogostrukom nizu tajni, koje se ne mogu izraziti varijacijama I promenama stanje nebeske svetlosti I plamena preko kojih se izražava anđeoski govor I misao.

8921. *A neka nam ne govori Bog.* Da ovo pretstavlja istinu u ne prilagođenoj formi, vidi se iz onoga što prethodi; jer se *Mojsijem* označava istina Božanska ispod neba povezana s Istinom Božanskom u nebu, stoga s onom koja posreduje između Gospoda I naroda, stoga /označava/ istinu Božansku u prilagođenoj formi (kao što je upravo gore pokazano, br. 8920). Otuda se sa *Neka nam ne govori Bog*, označava Istina Božanska u ne prilagođenoj formi; jer se *Bogom* ovde označava Gospod kao Božanska Istina u nebu (br. 8805), stoga Božanska Istina sama; a što je razlog da se kaže *Bog*, a ne *Jehova*; jer gde se u Reči imenuje *Bog*, misli se na Gospoda kao na Božansku Istinu; a gde se imenuje *Jehova*, misli se na Gospoda kao Božansko Dobro (br. 2586,2769,2807,8301,8867).

8922. *Da ne pomremo.* Da ovo označava da bi ovako nestao život neba, vidi se iz značenja *pomreti*, što je umreti duhovno (vidi br. 6119), stoga nestati u pogledu nebeskog života. Da Istina Božanska ne prilagođena ima uvakav učinak, vidi se iz onoga što je gore pokazano (br. 8920). Jer istina, u formi koja nije prilagođena, kao što je ona u nebu, prevazilazi razumevanje, a ono što prevazilazi razumevanje, to se ne prima, a ono što se ne prima, ne uliva se u veru, tako ni u život vere, koja je život neba. Jer čovek se preporađa, to jest, prima život neba, kroz Istinu Božansku koja pripada veri (br. 2016, 2064,2189,8635-8640,8772).

8923. (Stih 20.) *I reče Mojsije narodu.* Da ovo označava obaveštavanje, vidi se iz značenja reči, ovde Mojsije narodu, što je obaveštavanje; jer ono što je rekao, to je stvar obaveštenja o onome za što se žale. I na drugim mestima sa rećima se

označava obaveštavanje, kada se obaveštava o predmet o kome se nešto ispituje (vidi br. 7769,7793,8041).

8924. *Ne bojte se, jer Bog dođe da vas iskuša.* Da ovo označava da nebeski život ne će nestati; to je samo radi toga da se njegovo postojanje I kvalitet može upoznati /da se ovo desilo/; vidi se iz značenja *ne bojati se*. naime, da će pomreti, što znači /bojati se/ da će u njima nestati nebeskog života (vidi br. 8922); I iz značenja *da vas iskuša*, što je da vas nauči da postoji nebeski život I kakav je. Da je ovo označeno *kušanjem*, je stoga što se kroz svako duhovno iskušenje uče I potvrđujutakve stvarikod čoveka. Jer su iskušenja dopuštena kako bi se vera od istine mogla usaditi I ukoreniti, I kako bi se primio novi život, koji je život neba. Jer iskušenja su borbe sa zlima I obmanama; I kada ih čovek pobedi, on se ojačao, jer on se bori od istina I za istine protivu obmane I zla. Čovek to ne oseća u vreme kada se bori od istina I za istine, jer su istine u unutrašnjem, I ne ispoljavaju se u čulima, koja su u spoljašnjem; ali da je to od njih I za njih, vidi se iz toga što se odvija borba I što se pobeđuje, a što nije moguće bez sukoba suprotnih stvari jedne s drugom; suprotnosti su zlo I dobro, obmana I istina. Ali treba znati da se čovek ne bori, nego Gospod za čoveka, doista protivu paklova, koja tada pokušavaju da napadnu I savladaju čoveak. (Vidi br. 840,1661,1692,8175,8176.) Iz svega ovoga je jasno da se sa *Ne bojte se, jer Bog dođe da vas iskuša*, da ne treba da se plaše da će nebeski život nestati, nego da se ovo dešava kako bi naučili da postoji nebeski život I kakav je. (Ali o iskušenju vidi šta je već rečeno I pokazano, br. 2272,5246,5356, 6144, 8403,8567.)

8925. *I da vam pred očima bude strah njegov, da ne biste griješili.* Da ovo označava sveti strah zbog Božanskog, a otuda I čuvanje duhovnog života, vidi se iz značenja *straha Božijeg*, što je sveti strah zbog Božanskog (o čemu niže); iz značenja *pred očima (pred licima)*, što je unutrašnje (br. 1999,2434,3527,4066,5585,5592); otuda da vam bude *pred očima (licima) strahnjegov* označava sveti strah zboga /postojanja/ Božanskog u unutrašnjem; I iz značenja *da ne biste griješili*, što je čuvanje duhovnog života, jer duhovni život se čuva time što se ne greši. Grešiti je činiti I misliti ono što je zlo I obmana namerno I od volje; jer stvari koje su učinjene namerno I od volje su one koje dolaze od srca

I koje kaljaju čoveka. (*Mateja XV.11,17-19*), stoga koje razaraju duhovni život kod njega (br. 8910). Što se tiče svetoga straha koji je označen u *Rečistrahom Božijim*, neka se zna da je ovaj strah ljubav, ali takva ljubav kao kod male dece prema njihovim roditeljima, roditelja prema njihovoj deci, venčanih supruga jednog prema drugome, koji se plaše da ne učine nešto nažao, što je na neki način povreda ljubavi. Takav se strah usađuje u ljubav dok se čovek preporađa. Pošto se ovaj strah slaže s ljubavlju, I može da bude I stvarno je unutra, ili sjedinjen s ljubavlju, to se iz ovoga razloga naziva *svetim strahom*, I to je strah da se ne greši ili čini ono što je suprotno zapovestima, stoga suprotno Gospodu. Ali ovaj se strah razlikuje kod svakoga prema tome kakva je I kolika ljubav. (Vidi šta je pokazano o ovome, br. 2826,3718,7280,7788.)

8926. Stihovi 21-23.21. *I narod stajaše iz daleka, a Mojsije pristupi k mraku u kojem bješe Bog.*22. *I Jehova reče Mojsiju: ovako kaži sinovima Izrailjevim: vidjeli ste gdje vam s neba govori.*23. *Ne gradite uza Me bogova srebrnijeh, ni bogova zlatnijeh ne gradite sebi.*(21.) *I narod stajaše iz daleka, označava udaljenost od unutrašnjih istina; a Mojsije pristupi k mraku u kojem bješe Bog, označava povezivanje istine od duhovnog dobra s Istinom Božanskom.*(22.) *I Jehova reče Mojsiju, označava dalju pouku; ovako kaži sinovima Izrailjevim, označava onima koji su u duhovnoj crkvi; vidjeli ste gdje vam s neba govori, označava sve stvari Reči preko influksa od Božanskog kroz nebo. (23.) Ne gradite uza Me bogova srebrnijeh, ni bogova zlatnijeh, označava da treba da se uzdržavaju od takvih stvari koje u spoljašnjem izgledaju da su istine I dobra, dok su unutrašnjim zlobne I zla. Ne gradite sebi, označava da treba da budno paze.*

8927. (Stih 21) *I narod stajaše iz daleka.* Da ovo označava udaljenost od unutrašnjih stvari, vidi se iz značenja stajati iz daleka, što je udaljenost od unutrašnjih stvari (o čemu gore, br. 8918).

8928. *A Mojsije pristupi k mraku u kome bješe Bog.* Da ovo označava povezivanje istine od duhovnog dobra s Istinom Božanskom, vidi se iz reprezentacije *Mojsija*, što je Istina Božanska ispod neba povezana s Istinom Božanskom u nebu, pa stoga istina koja posreduje (vidi br. 8760,8787,8805), stoga istina od duhovnog dobra, jer ovo je Istina Božanska ispod neba, u kojoj istini je duhovna crkva

pretstavljenasinovima Izrailjevim; Mojsije kao glava crkve pretstavlja ovu istinu (br. 7041); iz značenja *pristupiti*, što je povezivanje, jer pristupiti Božanskom je povezati se s njim; I iz značenja *mrkloga mraka*; što je Istina Božanska u odnosu na one koji su u duhovnoj crkvi, kao I u odnosu na onaj narod čiji je vođa Mojsije posto. Da je istina Božanska mrkli **2** mraktoj crkvi I tome narodu, je stoga što oni nisu u svetlosti u pogleda Istina Božanskih. Na prvom mestu, oni koji su duhovnoj crkvi veruju da su u svetlosti; ali da su u zatamnjenju, čak I u mrklome mraku u pogledu Istina Božanske, vidi se iz toga što oni ne znaju da ono što crkva kaže da je istinito iz nekog unutrašnjeg opažanja, nego samo zato što crkva tako kaže, pošto to potvrde u sebi bilo da je lažno ili istinito; a onaj ko nije u unutrašnjem opažanju Istine Bnožanske, taj je u mrklome mraku. Na primer, oni koji su u duhovnoj crkvi, ne znaju,a nisu ni voljni da znaju, da postoji neki unutrašnji smisao Reči; a ako bi I verovali, to ne bi bilo zbog nekog unutrašnjeg opažanja da je to tako, nego iz ubeđenosti iz nekog drugog izvora. Uzmimo drugi primer: oni koji su u duhovnoj crkvi kažu da je vera jedino sredstvo spasenja, čak I bez **3** ljubavi prema bližnjem I njenih dela. Oni ovo veruju zato što crkva tako kaže, a ne vide iz opažanja da nema /prave/vere osim one koja dolaziod ljubavi prema bližnjem, I da jedno pripada drugom kao venčani supruzi; stoga da je ljubav prema bližnjemu suštinsko crkve, jer dolazi od dobra. Otuda je jasno u kakvome su zatamnjenju, pa I u mrklome mraku, oni koji su u duhovnoj crkvi. I pošto su u takvome mraku, oni dele crkvu u mnoge crkve, pošto postoje različite doktrine o istinama vere, a što ne bi činili da su u svetlosti. Jer onaj ko je u svetlosti, taj nikada ne sumnja, a još manje poriče da su ljubav ka Gospodu I ljubav ka bližnjemu suštinske stvari crkve, I da na njima počivaju sve istine Reči, stoga I sve istine vere. (Ali ove su stvari bile pokazane jasnije gore, br. 2708,2715,6945,7233. Da oni koji su u duhovnoj crkvi ne dosežu ni do prvoga praga mudrosti, ni prvoga tračka onoga svetla,u kojoj su oni u nebeskoj crkvi, vidi br. 2718,3833,6500.) Drugi razlog zašto se za Mojsija kaže da je ušao u mrak kadase približio Bogu, je to što *Mojsije* kao vođa pretstavlja Izrailjski I Jevrejski narod, koji je bio u takvome mraku u pogledu unutrašnjih istina, tako da o njima nisu ništa znali, jer sve kod bogoštovanja I u vezi sa Božanski stavljali su u spoljašnje stvari. Otuda je Božansko za njih bilo u mrklome mraku; jer svakome je znano da Božansko nije nikada u mraku, nego da je u svetlosti, jer takvo se pokazuje onima koji suu svetlosti. Stoga kada se naziva

mrklim mrakom, to je u odnosu na one koji nisu u svetlosti, jer se ovima Božanska Istina, koja čini svetlo neba, ovako pokazuje . Jer se one /istine/ ne samo ne veruju, nego se i odriču. A Božansko se pokazuje svakome u skladu s tim kakav je život i vera /toga koji je prima/, stoga kao svetlost onima koji su u svetlosti, a kao mrkli mrak onima koji su u mrklome mraku. (Da je Izrailjska i Jevrejska nacija bila takva, vidi br. 3479,4847,4865,4903,6304; i da se Gospod njima pokazao na Gori Sinajskom u *dimu* , *oblaku*, *u mrklom mraku*, prema tome kakvi su, br. 1891kraj,6832,8814,88199.

8929. (Stih 22.) *I Jehova reče Mojsiju*. Da ovo označava dalju pouku, vidi se iz značenja *reči*, što je poučavanje, (vidi i drugde, br. 6879,6881,6883,7380,8127).

8930. *Ovako kaži sinovima Izrailjevim*. Da ovo označava one koji pripadaju duhovnoj crkvi, vidi se iz reprezentacijesinova *Izrailjevih*, što označava one koji pripadaju duhovnoj crkvi (vidi br. 6426, 6826,6868,7035,7062,8234.8805).

8931. *Vidjeli ste gdje vam s neba govori*. Da ovo označava sve stvari Reči kroz influks od Božanskog preko neba, vidi se iz značenja *govoriti sneba*, kada govori Jehova onima koji pripadaju toj crkvi, koji su pretstavljeni *sinovima Izrailjevim* (br. 8930), što je Istina Božanska, ili Reč od Božanskog preko neba; jer ono što Jehova govori, to je Istina Božanska, stoga Reč koja je u crkvi; a ono što govori, to prolazi kroz nebo. Neka se zna da nebo nije neko određeno i izvesno mesto, ni kako se općenito misli, navisini; nego je nebo tamo gde je Božansko, tako kod svakoga i u svakome ko je u ljubavi prema bližnjemu i veri; jer ljubav prema bližnjem i vera su nebo, jer si ovi od Božanskog; u tome i anđeli obitavaju. Da je nebo tamo gde je Božansko, to jest, Gospod, vidi se iz toga što se Gora Sinajska, sa koje je Gospod govorio, ovde naziva *nebo*; a što je razlog da se *Gorom Sinajskom* označava nebo, iz kojega je Božanska Istina (br. 8805). Da sve stvari Reči nešto označavaju, je stoga je Jehova, ili Gospod, tada počeo da otkriva Reč koja treba da služi ljudskom rodu kao doktrina i život, prvo preko Mojsija, a posle preko proroka. Kako bi znali da je Reč od Božanskog preko neba, Gospod Sam je hteo da se spusti, i da živim glasom objavi deset zapovesti, i da tako pokaže da su sledeće stvari zakona, to jest, Reči, isto tako poreklom od influksa od Božanskog preko neba.

8932. (Stih 23.) *Ne gradite uza Me bogova srebrnijeh I bogova zlatnijeh.* Da ovo označava da treba da se uzdržavaju od takvih stvari koje u spoljašnjoj formi izgledaju kao istine I kao dobra, ali su u unutrašnjoj formi obmane I zla, vidi se iz značenja *graditi bogove*, što je bogoštovati, jer onaj ko sebi gradi bogove, to čini radi bogoštovanja; iz značenja *srebra*, što je istina, a otuda u suprotnom smislu, obmana; I iz značenja *zlata*, što je dobro, a u obrnuom smislu, zlo. (Vidi br. 113,1551.1552,6917,7999.) Da su označene one stvari koje izgledaju kao istine I dobra u spoljašnjoj formi, ali u unutrašnjoj su obmane I zla, je stoga što se kaže, *uza Me (kod Mene)*, to jest, uza (pored), Jehovu Boga; jer sama Božanska Istina I Božansko Dobro su u unutrašnjim stvarima, ali I u spoljašnjim; ali Božanska Istina I Dobro u spoljašnjim stvarima pretstavljani su likovima /rezanim/, jer se spoljašnje stvari odnose na, I pretstavljaju unutrašnje stvari u likovima. Spoljašnje stvari su obmana I zlo kada su odvojeni od unutrašnjih, kad ih se smatra svetima I kada im se ukazuje bogoštovanje; ali one još uvek izgledaju **2** kao istine I dobra, jer ih pretstavljaju. Ove su stvari označene sa *graditi uza (pored) Jehovu Boga*, bogove od srebra I zlata. Ova zapovest sledi odmah posle deset zapovesti, iz razloga što su Izrailjski I Jevrejski narod smatrali svetim, I klanjali se kao Božaskom, spoljašnjim stvarima odvojenim od unutrašnjih (br. 3479,3747,4281,8814,8819). Da bi se dalje znalo šta I kakve su one stvari koje u spoljašnjoj formi izgledaju kao istine I dobra, dok su u unutrašnjoj formi obmane I zla, uzmimo kao primer sve obrede Jevrejske crkve, kao žrtve, kađenja, pranja, I mnoge druge. U spoljašnjoj formi ove su stvari bile istine I dobra, ne po sebi, nego zato što su se odnosile ili pretstavljale unutrašnje istine I dobra, koja pripadaju ljubavi i veri u Gospoda. Kadase takve stvari smatraju svetima u spoljašnjem obliku, a još više kada im se ukazuje bogoštovanje (kao što je bilo kod Jevreja I Izraelićana kada su postavši idolopoklonici, sve to primenjivaliklanjajući se stranim bogovima), tada nisu sačuvali ništa od istina I dobara koja su bila pretstavljena /u obredima/, osim izgleda, jer su u unutrašnjoj **3** formi to bile obmane I zla. Slučaj je bio sličan I sa drugim stvarima preko koji su bile pretstavljene stvari nebeske I Božanske. Jer čim su spoljašnje stvari, koje su pretstavljale unutrašnje, bile primenjene na bogoštovanje drugih bogova, oni su se tada klanjali idolima, ili bogovima od srebra I zlata, koje su gradili uza (pored, kod) Jehovu Boga; jer tada u spoljašnjoj formi ti /obredi/ su izgledali kao istine I dobra, ali u **4** unutrašnjoj formi kao obmane I zla.

U opšte, *srebrni I zlatni bogovi* označavaju sve obmane I zla bogoštovanja, koji se prikazuju kao istine I dobra preko izokrenutog I lažnog tumačenja Reči, a u isto vreme I preko umovanja iz samo-inteligencije. Takve su stvari označene *bogovima od srebra I zlata*⁵ u sledećim odlomcima. Kod *Isaije: Tada će baciti čovjek idole svoje srebrne I zlatne, koje načini sebi da im se klanja, miševima I krticama., ulazeći u rasjeline kamene I u pećine od straha Jehovinog I slave veličanstva Njegova (II.20.21). krtice I miševi* označavaju one koji su u mraku, to jest, u obmanama a **5** otuda I u zlima. Kod istoga: *Jer će u onaj dan svaki odbaciti idole svoje srebrne I zlatne idole svoje, koje vam ruke vaše sačiniše za grijeh (XXXI.7)koje vam vaše ruke sačiniše* označava stvari samo-inteligencije. Kod istoga: *Umjetnik lije lik, I zlatar ga poznaćuje, I verižie srebrne lije (XL.19). Liveni likovi* su one stvarikoje potiču od propiuma (vidi br. 8869); *zlatar pozlaćuje* označava učiniti da izgledaju kao dobro u spoljašnjoj formi; *verižice srebrne izlivati* označava činini da stoje skupa kao da su povezane istinama. (Da *zlato* označaa dobro, a *srebro* istinu, može se **6** videti iz odlomaka koji su gore navedeni.) Na sličan način kod Jeremije: *Jer su uredbe u naroda taština, jer su djelo ruku umjetničkih sjekirom. Srebrom I zlatom ukrašuju ga, klinima I čekićima utvrđuju ga da se ne pomiče (X.3,.4).* Kod Osije: *Jefraim jednako griješiše I grade sebi lijući od srebra svojega po razumu svojemu likove, koji su svi djelo umjetničko (XIII.2).* *Jefraim* označava Intelktualno crkve (br. 5354,6222,6234,6267); *izliveni lik od srebra* označava obmanu koja izgleda kao istina, stoga se kaže *po razumu svome; svi su djelo umjetničkooznačava* da je sve bilo preko umovanja od prorpiuma. Kod *Avakuma: Teško onome koji govori drvetu; preni se I nijemu kamenu: probudi se ! Evo, obližen je zlatom I srebrom, a nema duha u njemu. Drvo* označava zlo; *kamen,* obmanu; *obložen srebrom I zlatom,* označava izgled dobra I istine kroz primene. Kod *Danila: Napiv se vina Baltazar zapovjedi da se donesu sudovi zlatni I srebrni,* koje bješe donio Nabukidonosor otac mu, da iz njih piju. I donesoše zlatne sudove koje bjehu odnijeli iz crkve doma Jehovinog u Jerusalimu. I pijahu iz njih. ...Nego su se podigao na jehovu nebeskoga, I sudove Njegove donesoše preda te, I piste iz njih vino, I ti hvali bogove srebrne I zlatne, drvene I kamene, koji ne vide niti čuju niti razumiju, a ne slavi Boga, u čijoj je ruci duša tvoja I svi putovi tvoji (V-2- ,23).*Posude zlatne I srebrne, koje su bile iz hrama u Jerusalimu,* pretstavljaju dobral istine crkva I Gospodovog carstva; *piti vino iz njih,* označava profanisanje

preko zala I obmana, što je označeno *bogovima od zlata Isrebra*. Kod *David*a: *Njihovi idoli su srebro I zlato, djelo umjetnikovo; imaju usta, ali ne govore; oči, ali ne vide (Psalam CXV.4,5;CXXXV.15,16)*. *srebro I zlato kao idoli* označavaju obmane I zla; *djelo umjetnikovo*, označava da potiču od samo-inteligencije. Kod *Mojsija*: *Rezane bogove njihove spali ognjem, nemoj da se polakomiš na srebro I zlato što je na njima I da uzmeš, da ti ne bude zamka, jer je gadno pred Jehovom Bogom tvojim. I nemoj da uneseš gadau dom svoj, da ne budeš proklet kao I on, nego se gadi na nj I grozi se od nejga, jer je proketo (Zak. Ponovljeni VII.25,26)*.*srebro I zlato što je na likovima*, označava obmane I zla kojima se klanja kao istinama I dobrima zbog izgleda koji ih na to navodi.

8933. *Ne gradite sebi*. Da ovo označava da treba da se strogo čuvaju, vidi se iz toga što se po drugi put kaže da se to ne sme činiti. Podvlačenje I ponavljanje označava da se ni po koju cenu to ne sme raditi, ili da treba da se strogo čuvaju /od toga/.

8934. Stihovi 24-26. 24. *Oltar od zemje načini Mi, na kojemu ćeš mi prinositi žrtve svoje paljenice I žrtve svoje zahvalne, sitnu I krupnu stoku svoju. Na kojem god mjestu zapovijedim da se spominje ime Moje, doći ću k tebi I blagosloviću te.*25. *Ako li mi načiniš oltar od kamena, nemoj načiniti od tesanoga kamena, jer ako povučesh po njemu gvoždem, oskvrnićeš ga.* 26. *Nemoj uz basamake ići k oltaru, da se ne bi otkrila golotinja tvoja kod njega.*(24.) *Oltar od zemje načini Mi, označava pretstavu bogoštovanja u opšte od dobra; na kojemu ćeš mi prinositi žrtve svoje paljenice I žrtve svoje zahvalne, označava bogoštovanje posebno u skladu sa stanjemduhovnog života svakoga pojedinca; sitnu I krupnu stoku svoju, označava dobra unutrašnja I spoljašnja; Na kojem god mjestu zapovijedim da se spominje ime Moje, označava stanje vere u Gospoda kod svakoga pojedinca; doći ću k tebi I blagosloviću te, označava prisustvo Božanskog tada. (25.) Ako li mi načiniš oltar od kamena, označava pretstavu (reprezentativ) bogoštobvanja u opšte od istina; nemoj načiniti od tesanoga kamena, označava da ne sme da bude od samo-inteligencije; jer ako povučesh po njemu gvoždem, označava da bi to bilo od samo-inteligencije; oskvrnićeš ga, označava da to onda ne bi bilo bogoštovanje. (26.) Nemoj uz basamake ići k oltaru, označava ideju misli o njima stoga punu obmana; da se ne bi pokazala golotinja tvoja, koja bi se ideja tada pokazala.*

8935 (Stih 24.) *Oltar od zemlje načini Mi*. Da ovo označava pretstavu bogoštovanja u opšte od dobra, vidi se iz značenja *oltara*, što je glavna pretstava Gospoda, a otuda i bogoštovanje Njegovo (vidi br. 921,2777,4489,4541), i iz značenja *zemlje*, što je dobro. Da *zemlja* označava dobro je stoga što se *zemljom* označava crkva koja je u dobru (br.566). Otuda se za Adama kaže daje bio *načinjen od zemlje (humus)* (*Postanje* II.7; iii.19), jer se njima označava čovek nebeske crkve, ili crkva koja je u dobru (br. 478,479). Postoje dve stvari od kojih se izvodi bogoštovanje, dobro i istina. Bogoštovanje od dobra pretstavljeno je *oltarom od zemlje (humus)*, dok je bogoštovanje od istine bilo pretstavljeno *oltarom od kamena*; ovde se govori o obe vrste oltara. Ove dve stvari od kojih se izvodi bogoštovanje su vera i ljubav prema bližnjemu; bogoštovanje od istine se odnosi na veru, dok se bogoštovanje od dobra odnosi na ljubav prema bližnjemu. Što se tiče bogoštovanja od vere i od ljubavi prema bližnjem, ili od istine i od dobra, slučaj je ovakav. Pre nego li se preporodi, čovek je u bogoštovanju od istine, ali kada se preporodi, tada je u bogoštovanju od dobra. Jer pre nego se preporodi, njega istina vodi u dobro, to jest, ide od vere u ljubav prema bližnjem; ali kada se preporodi, on je u dobru, pa otuda i u istini; to jest, on je u ljubavi prema bližnjem, a otuda i u veri (br. 8516, 8536,7643,8648,8658). Ove su dve vrste bogoštovanja ono što je pretstavljeno *oltarima od zemlje (humus) i od kamena*. (Da je *oltar* glavna pretstava Gospodovog bogoštovanja, jer su na njemu prinošene žrtve i paljenice i zahvalne, a u ovima se sastojalo bogoštovanje Hebrejske nacije, a otuda i Izrailjske i Jevrejske nacije, vidi br. 923, 1343,1343,2180,2805,2830.3519,6905.)

8936. *Na koje ćeš mi prinostiti žrtve tvoje paljenice i žrtve zahvalne*. Da ovo označava bogoštovanje posebno u skladu sa stanjem duhovnog života svakoga pojedinca, vidi se iz značenja *žrtava paljenica i žrtvazahvalnih*, što je sve /pretstavlja/ unutrašnje bogoštovanje, u skladu sa varijacijama vrsta nebeskih i duhovnih stvari, to jest, dobra koje dolazi od ljubavi ka Gospodu, i od istine koja dolazi od vere u Njega (vidi br. 922,923,2165,2180,2805,2807,2830,3519,6905); stoga u skladu sa svakim stanjem duhovnog života posebno. Otuda to da su žrtve ustavljene u toliko raznih vrsta, opored svakodnevnih žrtava, one na sabate, na praznike, na novi mesec, na uvođenja u službe (inauguracije), na posvećivanja

(blagoslove), kao i radi svakojake krivice, greha, čišćenja, lečenja, i kod rađanja deteta. Otuda i to da su se prema okolnostima koristile razne vrste životinja, kao volovi, jarci, jagnjad, ovnovi, ovce, koze, čime su bile označene razne vrste dobara duhovnog života posebno.

8937. *Sitnu i krupnu stoku svoju.* Da ovo označava dobra unutrašnja i spoljašnja, vidi se iz značenja *stoke*, što su spoljašnja dobra (vidi br. 2566,5913). Da se *stadima* označavaju unutrašnja dobra, je stoga što jagnjad pripadaju stadu, kao i ovce, i jarići, koze, ovnovi, i jarci, kojima su označene takve stvari koje dolaze od nevinosti, kao i od nebeske i duhovne ljubavi u unutrašnjem čoveku; a da se *stokom* označavaju spoljašnje dobra, je stoga što u stoku spadaju *volovi, teoci, jarci*, kojima se označavaju takve stvari koje dolaze od dobra i istine u spoljašnjem čoveku. (Šta *volovi* označavaju, može se videti, br. 2180,2566,2781; šta *junci*, šta *telad*, br. 1824,2830M šta *jaganjci*. 3549,3994,7840; šta *jarići i koze*, br. 3519,4005,4006,4871; šta *jarci*, br. 2830,4170; a šta *ovnovi*, br. 4169kraj,4769.)

8938. *Na kojem god mestu zapovjedim da se pominje ime Moje.* Da ovo označava stanje vere /u Gospoda/ kod svakoga, vidi se iz značenja *mjesta*, što je stanje (vidi br. 2625,2837,3387,5605,7381); tako svako mesto označava stanje svakoga, ili kod svakoga. Da ovo označava stanje vere, je stoga što ime Jehovino označava sve u jednom kompleksu preko čega se bogoštuje Gospod, stoga sve stvari vere i ljubavi prema bližnjemu (br. 2724,3006,6674); *na kojem god mestu sepominje ime Jehove Boga*, označava kod onoga, ili u onim srcima, gde ima ljubavi prema bližnjemu i vere od Gospoda. To je bilo u skladu sa smislom slova, da treba da prinose žrtve paljenice i zahvalnice, od sitne i krupne stoke, u Jerusalimu, koje je bilo mesto izabrano od Jehove za Njegovo bogoštovanje, stoga mesto gde je hteo da se pominje ime Njegovo; ali prema unutrašnjem smislu, ne misli se na mesto, nego na svakoga čoveka kod koga ima vere i ljubavi prema bližnjem; jer u unutrašnjem smislu, pod *mestom* se ne misli namesto, nego na stanje; niti se *imenom* označava ime, nego vera i ljubav prema bližnjemu; to jest, označava se čovek koji prima veru od Gospoda. Osim toga, u Jerusalimu, što je bilo mesto gde se Gospod bogoštovao žrtvama paljenicama i zahvalnim žrtvama, bile su predstavljene sve stvari crkve; otuda se Jerusalimom u Reči, i Novim Jerusalimom

u *Otkrovenju* (Apokalipsi) označava Gospodova crkva, a Gospodova crkva je kod svakoga onoga ko prima veru i ljubav prema bližnjemu od Gospoda: jer čovek je i sam crkva, i sa mnogima kod kojih je crkva, on čini crkvu u opšte. Otuda je jasno da se *svakim mestom gde se ime Moj pominje*, označava stanje vere kod svakoga.

8939. *Doći ću k tebi, i blagosloviću te.* Da ovo označava prisustvo Božanskog tada, i influks, vidi se iz značenja *doći k nekom*, kada to kaže Jehova, što je prisustvo (vidi i br. 5934, 6063, 6089): i iz značenja *blagosloviti*, kada to dolazi od Jehove, što je biti obdaren verom i ljubavlju prema bližnjemu (br. 2846, 3406, 4981, 8674), na taj način /označava/ i ulivati se, jer se vera i ljubav ka bližnjemu ulivaju od Gospoda kod čoveka. Ovo je blagoslov u unutrašnjem smislu, jer je to ono što čini čoveka blaženim i srećnim u večnosti. Dok čovek živi u svetu, on naziva blagoslovima one stvari koje ga čine blaženim i srećnim u vremenu, a to su bogatstvo i počasti. Dok stvari koje su označene u unutrašnjem smislu Reči nisu vremenske nego večne, a upoređene sa vremenskim, nisu ništa; jer nema odnosa između vremenaskog i večnog, ni da se uporedi s mnogo hiljada i mnogo mirijada godina, jer ove imaju kraj, dok one koje su večne, one nemaju kraja; otuda ono što je veće JESTE; jer ono što je bez kraja, to JESTE, jer ima BIT (Esse) od Božanskog, koje je beskonačno ; a beskonačno u pogledu vremena je Večno; dok ono što je vremensko, nije to u upoređenju, jer kada se završi, više ga nema. Otuda je jasno da je *blagoslov*, u duhovnom smislu, ono što ima u sebi Esse od Božanskog, a to su one stvari koje su u večnom životu, stoga one koje pripadaju ljubavi prema bližnjem i veri. Da vremenski blagoslov nije ništa kada se uporedi s nebeskim blagoslovom, koji je večit, Gospod uči kod *Mateje: Jer kakva je korist čovjeku, ako sav svijet dobije a duši svojoj naudui? (XVI.26)*. Ali čovek, koji je u svetskim i zemaljskim stvarima, ne shvata ove reči; jer svetske i zemaljske stvari to zaguše, čak i učine da poveruje da nema večnog života. Međutim, ja mogu čvrsto da ustvrdim da čim čovek umre, on je u drugom životu, gde živi kao duh među duhovima. I tada sebi i drugima izgleda kao čovek u svetu, obdaren svakim čulom, unutrašnjim i spoljašnjim (br. 1881); stoga /tvrdim/ da je smrt tela samo odbacivanje stvari koje su mu služile u životu, tako da je smrt samo nastavak života, ali u drugom svetu, koji se ne vidi zemaljskim očima, ali se tamo vidi u svetlosti koja je hiljadu puta jača od podnevnog svetla u svetu. Zato što to znam iz

ličnog iskustva od više godina – a to se I sada nastavlja –ja to čvrsto potvrđujem. Ja još uvek govorim, I govorio sam, sa skoro svima koje sam poznao u svetu a koji su mrtvi, s nekim po dva ili tri dana pošto su preminuli. Mnogi od njih su nezadovoljni što nisu verovali u život koji se nastavlja posle smrti. Dato mi je bilo da s njima razgovaram ne samo jedan dan, nego mesecima I godinama; a isto tako bilo mi je dato a vidim stanja njihovog život uzastopno, ili onako kako se razvijao, bilo u paklu ili u nebu. Stoga neka onaj ko želi dabude večno srećan, zna I verujeda će živeti posle smrti. Neka misli o ovome I neka to drži na pameti, jer je to istina. Neka isto tako zna da je Reč jedini nauk (doktrina) koja uči kako čovek mora da živi u svetu da bi bio srećan u večnosti.

8940. (Stih 25.) *Ako li mi načiniš oltar od kamena.* Da ovo označava pretstavu bogoštovanje u opšte od istina (zasnovanog na istinama), vidi se iz značenja *oltara*, što je pretstava Božanskog bogoštovanja u opšte (vidi r. 921, 2777,2811,4489); I iz značenja *kamenja*, što su istine (br. 643, 3720, 6426,8609). Postoji bogoštavanje Gospoda od dobra, I bogoštovanje od istine. Bogoštovanje Gospoda od dobra bilo je pretstavljeno oltarom od zemlje (humus), a bogoštovanje od istine oltarom od kamenja. (O jednoj I drugoj vrsti bogoštovanja, vidi gore, br.8935). Stoga što je oltar od kamenja označavao bogoštovanje od istine, bilo je zapovedeno da se sazida takav oltar čim pređu Jordan I stignu u zemlju Hanansku, na kome će biti napisane zapovesti zakona, to jest, Istine Božanske od neba (iz neba); jer se sa *deset zapovesti* označavaju Istine Božanske sve zajedno. O ovome oltaru napisano je kod *Mojsija: Kada pređeš preko Jordana, postavićeš velike kamenove, I obložiti ih gvožđem; I tada napiši na njima riječi zakona. Posle, sagradi oltar Jehovi Bogu, oltar od kamena, koje ćeš obložiti gvožđem. Od cijeloga kamenja aagradi oltar Jehovi Bogu svome, I na njemu ćeš prinosti žrtve paljenice I žrtve zahvalne. I na kamenovima ispisaćeš riječi zakona, sasvim jasno (Zak. Ponovljeni XXVII.1-8; Jošua . VIIKI.3032).* Da su reči zakona morale biti napisane na oltarskom kamenju, bilo je stoga što se *kamenovima* označavaju istine, a *kamenim oltarom*, bogoštovanje od istina. Ovo je bilo stoga što su deset zapovesti bile napisane na kamenim tablicama. Da je ovo trebalo da se uradi čim pređu Jordan, bilo je stoga što je Joradn bio prva granica zemlje Hananske (na strani gde je bila pustinja), označavao uvođenje u crkvu ili u nebo,

što se izvodi preko poznanja (*cognitiones*) istine i dobra, stoga preko istina, iz Reči (br. 4255); jer sve su reke koje su opkoljavale tu zemlju, označavale prve i posljednje stvari Gospodovoga carstva (4116,4240). kamenim oltarom označene su bile istine vere, i kod *Isaije: Sva korist će biti što će se uzeti grijeh kad se kamenje njegovo razmetne kao razdrobljeno krečno kamenje i ne bude više gajeva ni sunčanih likova (XVII.9);*

gde se govori o pustošenju crkve; kamenje oltarsko krečno da se razdrobi označava da će tako biti i s istinama vere koje pripadaju bogoštovanju. Što se tiče oltara u opšte, bilo ih je od zemlje (*humus*), od kamena, od medi, od drveta, a i od zlata – od mjedi, drveta, i zlata, jer su ove /stvari/ pretstavljale dobro. (O oltaru od mjedi, vidi *Jezikilj IX.2*; o oltaru od zlata, vidi oltar za tamjan, vidi 1 o *Carivima VI.22; VII.48; Otkr. VIII.3*. Da *mjed (bronz)* označava dobro, vidi br. 425,1551; da *drvo* isto tako /označava dobro/, br. 643,2781.8354; a isto tako zlato /označava dobro), vidi 113,1551,5658.)

8941. *Nemoj načiniti od tesanoga kamena.* Da ovo označava da /bogoštovanje/ ne sme da bude od samo-inteligencije, vidi se iz značenja *tesanoga kamena*, što su stvari samo-inteligencije; jer *kamenje* označava istine (br. 8940); a *tesati (klesati)* ili oblikovati (*aptare*) označava iznedriti ili oblikovati istine, ili stvari koje slične istini od propriuma, ili od samo-inteligencije, jer imaju život od čoveka, koji život nije život, jer čovekov proprium je samo zlo (br. 210,215,684,5786,8480); dok ono što nije od čovekovog propriuma, nego od Božanskog, to ima život u sebi, jer sav je život od Božanskog. Ovde se govori o bogoštovanju Gospoda od istine, a to je bogoštovanje označeno *oltarom od kamena* (br. 8940). Istine od kojih Gospod treba da **2** se bogoštuje, treba da imaju izvor u Reči, jer u svakoj pojedinoj reči u Reči postoji život od Božanskog. Kada se istine uzmu iz propriuma, one se odnose i imaju za cilj položaj i počasti u svetu, kao i zemaljske posede i bogatstvo više nego drugi ljudi /što poseduju/, pa stoga one /te istine/ imaju u sebi ljubav prema sebi i svetu, stoga sva zla u kompleksu (br. 7488,8318). Dok se istine koje su iz Reči, odnose i imaju kao cilj, večni život, stoga sva dobra u kompleksu. Kada se istine iznedre iz propriuma, ili iz samo-inteligencije, one vladaju nad istinama koje potiču od Božanskog, jer se posljednje koriste da bi se potvrdile one prve; dok

obrnuto treba da bude, naime, da istine od Božanskog treba da vladaju, a one od propriuma da služe. One koje su od propriuma, ili samo-inteligencije, nazivaju se istinama, ali nisu istine; one samo izgledaju istine u spoljašnjoj formi, ali izgledaju kao istine zbog određene primene doslovnog smisla Reči, I zbog umovanja; u unutrašnjoj formi, međutim, **3** one su obmane. (Šta I kakve su one, vidi gore, br. 8982.) Postoje u svetu dve religioznosti koje su od samo-inteligencije. Jedna je ona u kojoj su ljubav prema sebi I svetu sve; ova religioznost naziva se u Reči *Babelom*; ta je iznutra profanisana zbog ljubavi prema sebi I svetu, a izvana sveta zbog Reči, koja se primenjuje da bi ovu /religioznost/ potvrđivala. Druga religioznost je ona kod koje je svetlo prirode (*lumen*) sve; oni koji su u ovoj religioznosti, ne priznaju ništa za istinu što ne razumeju. Neki od njih priznaju Reč, ali je primenjuju da bi nešto drugo potvrdili, stoga da bi to služilo. Neki, međutim, ne priznaju Reč; ali ovi vide Božansko u prirodi, I njih ne može da prosvetli svetlost neba (*lux*), zato što odbacuju Reč, od koje dolazi svako prosvetljenje. I jedni I drugi koji pripadaju ovim religioznostima, u paklusu, jer su lišeni nebeskog života, koji ne mogu da primaju, jer su odbacili Reč. A oni koji primenjuju Reč da bi /nešto/ potvrđivali, ti nisu dozvolili da Reč deluje na njihovo srce; nego zato što obični ljudi priznaju njen autoritet, oni su je koristili u svoju svrhu, tako da bi pokazali da njihova samo-inteligencija vredi najviše. Zbog svega ovoga se kaže da se ne sme *graditi oltar od tesanoga kamena*. *Tesanim kamenom* označava se ono što pripada samo-inteligenciji u sledećim **4** odlomcima, kao kod *Isaije: I znaće sav narod, Efraim I svi stanovnici Samarijski, koji oholo I ponosita srca govore: Padoše opeke, ali mi ćemo zidati od kamena tesanoga (IX.9,10)*. Kod *Jeremije: Kad vičem I vapijem, odbija molitvu moju. Zagradi putove moje tesanijem kamenom, I prevrati staze moje (Plač III.8,9)*: Kod *Amosa: Za to što gazite siromaha I uzimate od njega žito u danak, sagradiste kuće odesana kamena, ali ne ćete sjedati u njima (V.11)*; U ovom odlomcima *tesani kamen* označava stvari vere koje dolaze od samo-inteligencije. Pošto je takvo značenje *tesanoga kamena*, stoga je prvi oltar koji su zemlji Hananskoj podigli sinovi Izrailjevi, pošto su prešli Jordan, trebao da bude od netesanoga kamena; zato što je prelaskom preko Jordana bilo predstavljeno uvođenje u Gospodovo carstvo, što se postiže pomoću istina vere. O ovome oltaru ovako piše kod *Jošue: Tada Jošua načini oltar Jehovi Bogu Izrailjevu na gori Hebalu, kao što bješe zapovijedio Mojsije sluga Jehovin sinovima Izrailjevim, oltar*

od cijeloga kamena, na kome bješe prevučeno gvožđe (VIII.30,31); I Zak. Ponovljeni XXVII.1-8).⁶ Hram u Jerusalimu bio j sagrađen na sličan način od celog kamena ne tesanoga, o čemu je ovako napisano u prvoj knjizi o Carevima: *A kad zidahu dom, zidahu od kamena, koji dovožahu sa svijem prigotovljen, te se ni čekić ni sjekira niti kako oruđe gvozdeno ne ču u domu kad se zidaše (VI.7)*; jer je hramom bio pretstavljen Gospod kao Božanska Istina. Da je Gospod bio pretstavljen hramom, On Sam uči (Jovan II.19,21,22); a da je bio pretstavljen kao Božanska Istina, bilo je stoga što se ova /istina/ tamo naučavala; stoga je I bio sagrađen od kamena, jer se *kamenom* označavala Božanska Istina (br. 8940); otuda I to da je Gospod Sam Sebe nazvao *stijenm Izrailjevom* (br. 6426). Iz svega ovoga sada je jasno šta je označeno oltarskim kamenom, kao I hramovskim kamenom, gde su kamenovi bili celi I ne tesani, naime, bilo je označeno da se religija mora oblikovati istinama od Gospoda, stoga iz Reči, a ne samo-inteligencijom. One stvari koje pripadaju samo-inteligenciji ovako su opisane kod *Isaije: Umjetnik lije lik, zlatar ga pozlaćuje, I verižice srebrne lije. A ko nema šta prinijeti, bira drvo koje ne truhne, I traži vješta umjetnika da načini rezani lik (XL,19,20)*; *rezani lik* označava religioznost koja je od propriuma, koji se postavlja da bi se bogoštovao kao da je Božansko (vidi br. 8869); *umjetnik* označava one koji iznedravaju I izmišljaju stvari od propriuma; da bi izgledali kao istine, opisuje se *pozlaćivanjem, livenjem verižica* (lančića), kao I *sa tražiti vješta umjetnika*. Opet kod istoga: *Koji grade rezane likovem, svi su ništa (taština), I mile stvaeri njihove ne pomažu ništa, I one su im svjedoci da ne vide I ne razumiju da bi se posramili. Gle, svi će se drugovi njegovi posramiti, I umjetnici više od drugijeh ljudi. Kovač kliještima radi na živom ugljevlju, I kuje čekićem, I radi snagom ruke svoje. Drvodjelja rasteže vrvcu I bilježi crvenilom, teše I zaokružuje, I načinja kao lik čovječiji (homo), kao lijepa čovjeka, da stoji u kući (XLIX.9,11-13)*. I u ovome odlomku opisana je religioznost koja potiče od samo-inteligencije. Slično kod *Jeremije: Jer su uredbe u naroda taština, jer sjeku drvo u šumi, djelo ruku umjetničkih sjekirom; srebrom I zlatom ukrašuju ga, klinima I čekićima utvrđuju ga da se ne miče (X.3,4)*. Kod *Osije: I sada jednako griješe I grade sebi lijući od srebra svojega po razumu svojemu likove, koji su svi djelo umjetničko (XIII.2)*. Religioznost iznedrena od samo-inteligencije, to jest, koja nije izvedena iz Reči, označena je u

unutrašnjem smislu *idolima* (likovima) I *likovima rezanijem*; jer stvari koje su iz propriuma, samo su to, jer su u sebi mrtve, iako su ukrašene kao da su žive.

8942. *I ako povučesh po njemu gvožđem.* Da ovo označava ako je iz propriuma, vidi se iz značenja *gvožđa* (*gozdenog oruđa*), što označava uobličenu istinu, stoga onu iz propriuma; jer oruđe je gvožđe kojim se kamen teše I oblikuje. Stoga je to ovde čovekov proprium, jer ovi oblici treba da pripadaju religiji, kako bi se pokazala u formi istine. Na drugim mestima umesto oruđa, ponekad se govori o *gvožđu*, a ponekad o *sjekiri* (vidi *Zak. Ponovljeni XXVII.5; Jošua VIII.30,31*); 1 o *Carevima VI.7; Isaija XLIV.11,12; Jer. X.3*), a ovde se alatkama (instrumentima) označavaju stvari samo-inteligencije, a koje daju oblik.

8943. *Oskrvničesh ga (profanisačesh ga).* Da ovo označava da tada ne bi bilo bogošovanja, vidi se iz značenja *profanisati* (*oskrvnuti*), što je uzrok da nestane bogoštovanje. Jer ono što je iz samo-inteligencije u svemu je lišeno života, to jest, duhovno je mrtvo; jer čovekov proprium je samo zlo; zbog čega ako se Božansko štovanje od njega načini, to je samo bogoštovanje rezanih likova u kojima nema duha, to jest, nema života. Alisamo ono što je iz Reči, to služi Božanskom štovanju, jer je to u sebi živo. Jer u svakoj pojedinoj stvari u Reči ima duhovni smisao, koji govori o Gospodovom carstvu, a iznutra je je Božansko, jer Reč u najdubljem smislu govori o Gospodu samom; otudaje svetost I život Reči, I ni iz jednog drugog izvora. Reč je kao Božanski Čovek; doslovni smisao je kao njegovo telo, dok je duhovni smisao kao njegova duša; iz toga je jasno da doslovni smisao živi od duhovnog smisla. Izgleda kao da doslovni smisao nestaje ili umire zbog unutrašnjeg smisla, ali upravo je obratno, on ne nestaje, a još manje umire; nego on zbog unutrašnjeg smisla živi. Iz svega ovoga se sada vidi da bogoštovanje koje je istinski Božansko, postoji zbog onih stvari koje pripadaju Reči, a nikako zbog onih koje pripadaju samo-inteligenciji. Otuda to da *ako povučesh po oltarugvožđem, oskrvnučesh ga* označava, ako ti oblikuješ one stvari koje treba da služe bogoštovanju ne iz Reči, nego iz samo-inteligencije, ne će biti ništa od bogoštovanja.

8944. Veruje se u svetu da čovek može znati mnoge stvari koje pripadaju religiji iz svetlosti prirode, stoga bez otkrovenja; kao to da nema Boga, da Mu se netreba

klanjati, I da Ga ne treba voleti, a isto tako da čovek ne živi posle smrti, I mnoge druge stvari koje zavise od ovih; a ove su stvari one koje potiču od samo-inteligencije. Ali ja sam poučen iz mnogo iskustva da sam od sebe, bez otkrivenja, čovek ništa ne zna o Božanskim stvarima, niti o stvarima koje se odnose na nebeski I duhovni život. Jer je čovek rođen u zlima ljubavi prema sebi I svetu, koje su takve da one zatvaraju influks iz neba, a otvaraju influks iz paklova; stoga takav /influks/ čoveka oslepi, I vodi gada odriče Božije postojanje, nebo I pakao, kao I život posle smrti. Ovo se jasno pokazujena učenima u svetu, kojipreko nauka neguju svoje prirodno svetlo (*lumen*) iznad drugih /ljudi/; a vrlo dobro je poznato da ovakvi poriču Božansko, I priznaju prirodu u mesto Božanskog, više nego drugi; ako isto tada govore iz srca, a ne iz doktrine, oni odriču život posle smrti, nebo I pakao, stoga I sve stvari vere, koje oni nazivaju spregama za obični narod. Otuda je jasno kakva je svetlost prirode (*lumen*). Isto tako bilo je pokazano da svi koji su pisali o prirodnoj svetlosti (*lumen*), vešto su potvrđivalio ove stvari koje pripadaju doktrini crkve, a u drugom životu poriču iste stvari u srcu više nego ostali, kao I samu Reč, koju pokušavju da sasvim unište; jer u drugom životu srca govore. Isto tako mi je pokazao da isti ti ne mogu da prime ništa iz influksa izneba, nego samo iz paklova. Otuda je postalo jasnokakva je svetlost prirode (*lumen*) bez otkrivenja; stoga I kakva je ona koja dolazi od samo-inteligencije. Ali javaljavu se dve savri koje dovode ovo u sumnju: prva, da su drevni, koji su bili Neznanošci, znali da postoji Božansko, da ga treba bogoštovati, I da je čovekova duša besmrtna; drugo, isto tako, danas mnogi narodi, kod kojih postoji otkrivenje, ovo znaju. Ali u pogledu drevnih, ove stvari nisu znali iz svje prirodne svetlosti (*lumen*), nego iz otkrivenja, koje se proširilo iz crkve sve do njih; jer Gospodova crkva postojala je u zemlji Hananskoj od pradrevnih vremena. (Vidi br. 3686,4447,4454,51236,6516). Iz ovoga izvora ovakve stvari koje se odnose na Božansko bogoštovanje, raširile su se po nacijama svuda okolo, kao I kod susednih Grka, a od ovih do Italijana ili Rimljana. Iz ovoga izvora Grci I Rimljani imali su spoznanja o Vrhovnom Božanstvu, I o besmrtnosti duše, o čemu su pisali njihovi učeni ljudi. Što se tiče nacija danas, koje znaju da postoji jedno Božanstvo, I da posoji život posle smrti, oni nemaju ovo znamnje iz svoje vlastite svetlosti (*lumen*), nego iz religioznosti koju vuku iz drevnih vremena, a što je bilo zasnovano na stvarima koje su se proširile raznim kanalima od crkve, gde je bilo takvo otkrivenje. Ovo je bilo po Božanskim

Proviđenju. Osim toga, u drugome životu, oni među njima koji iz svoje religioznosti priznaju Božansko nad svim stvarima, I iz svoje religioznosti ispunjavaju dužnosti ljubavi prema bližnjem, kada se pouče, primaju istine vere, I bivaju spaseni (vidi br. 2589-2604).

8945. (Stih 26.) *Nemoj uz basamake ići k oltaru Mojem.* Da ovo označava ne uzdizanje u unutrašnje stvari koje su nebeske, vidi se iz značenja *ići uz basamake (stepenice)*, što je podizati se u unutrašnje stvari, ili u više stvari, isto je, jer unutrašnje stvari izgledaju više (br. 2148,3084,4210,4599); I iz značenja *oltara*, što je glavna pretstava Gospoda (br. 921,2777,2811); stoga *ići uz basamake k oltaru Mojemu* označava uzdizati se ka Gospodu, stoga k unutrašnjim stvarima koje su nebeske; jer Gospod je više prisutan u unutrašnjim stvarima. One se stvari nazivaju nebeskim koje su u najdubljem nebu. Jer se nebo deli u dva carstva, naime, nebesko carstvo I duhovno carstvo. Oni koji su u nebeskom carstvu, ti su u trećem nebu, stoga najbliže Gospodu; jer oni koji su tamo, ti su u ljubavi ka Gospodu, pa su stoga u mudrosti više² nego svi ostali. Dok su oni u duhovnom carstvu u srednjem ili drugom nebu, stoga udaljeni od Gospoda; oni su u ljubavi prema bližnjem, a kroz ljubav prema bližnjem su kod Gospoda; (O ova dvacarstva I o razlikama među njima, vidi br. 2048, 2088,2227,2507,2669,5922,7877). Treba u kratko objasniti šta je to biti uzdignut k unutrašnjim stvarima, stoga ka nebeskim stvarima, što je označeno sa *penjati se basamacimak oltaru*. Nikome u drugom životu nije dopušteno da se uzdigne visočije u nebu nego što je stepen dobra u kojemu je; jer kada bi bio uzdignut više, njegove nečistote, to jest, zla njegovih ljubavi I obmane, tada se pokazuju. Jer što je neka stvar više unutrašnja, to je ona čistija I svetija u nebu. Oni koji su u više nečistom **3** stanju, oni se drže u nižoj sferi, gde se nečistote ne opažaju, jer su u grubljem dobru, I u više zatamnjenoj istini. Ponekad se dešava da oni koji dođu u nebo, žarko žele da odu u više unutrašnje nebo. Veruju da će na taj način uživati veću radost. Kako bi se ova požuda (pogrešna želja) od njih odstranila, oni se doista I uzdižu u više unutrašnje nebo; ali kada tamo stignu, oseće muku zbog zala u svojim ljubavima, koja se zla tada pokazuju. I tada postaju deformisani zbog obmana koja potiču od zala kod njih. Kada ovo primete, bacaju se iz više unutrašnjeg neba, I ne dolaze u mirnije I lakše stanje sve dok se ne povrate u svoj raniji **su** položaj. Ovo je označeno sa *ne*

idi uz basamake k olataru Mojemu, da se ne bi videlagolotinja tvoja. Slučaj je sličan s onima koji su ispod neba. Ako ovi imaju jaku želju da budu uzdignuti pre nego li su pripravljeni, kada se tamo uzdignu, osećaju muke skoro kao one u paklu, i čini im se da su lešine. Život kao da gube, kao oni koji su u smrtnoj borbi (agoniji); stoga se bacaju glavačke dole, i više ne žele da se uspenju iznad stanja života u kojemu su. Treba znati da u drugome životu Gospod ne odriče nikome nebo, i da svako može u njega da bude pripušten. (Nebo je sastavljeno od anđeoskih društava koja su u dobru ljubavi prema bližnjem i u ljubavi ka Gospodu.) Kad su u nebu, oni se uvode u društva kao što su ova. Ali kad se sfera njihovog života, o jest, kad se život njihove ljubavi, ne slaže /s onom u nekom društvu/, javlja se sukob, otuda i muka i bacanje na dole. Oni se na ovaj način poučavaju o životu neba, kao i o stanju svoga života prema upoređenju /s onim u nebu/, kao i o tome da se niko ne prima ili pripušta u nebo, prema opštem mišljenju u svetu; tako isto, da čovek u svetu treba da postane takav da može da bude s onima u nebu. (Ali vidi što je bilo rečeno i pokazano gore o ovome predmetu iz iskustva, br. 3938,4225,4226,8794,8797.) Ovo su stvari koje su označene uredbom da se ne ide basamacima k Njegovom oltaru, da se ne bi pokazala golotinja na njemu; kao i sličnom uredbom u *Izlasku* XXVIII.42,43. Kaže se, *ići uz basamake (stepenice)*, iz razloga što se uzdizanje u više stvari pokazuje u svetu duhova, gde su nebeske i duhovne stvari pretstajene kao one u svetu, kao penjanje stepenicama (basamacima). Otuda to, da je Jakov video anđele kako se penju ka Gospodu stepenicama kao po lestvici (*Postanje* XXVIII.12). Stoga se stepenicama u Reči označava uspon u više, to jest, u unutrašnje stvari, kao kod *Jezikilja* XL.6,22,26,31,34; i kod *Amosa: On je sagradio sebiklijeti (prostorije, stapene) na nebu* (IX. 6).

8946. *Da se ne bi otkrila golotinja tvoja kod njega.* Da ovo označava ideju misli o njima, koja je misao puna obmana, a koja bi se ideja tada pokazala, vidi se iz značenja *golotinje*, što je ono što je lišeno istine (vidi br. 5433), stoga ideja misli puna obmana; iz iz značenja *biti otkriven*, što znači pokazati se. Kakav je ovaj slučaj, bilo je gore pokazano maločas (br. 8945), da kada se čovek, duh, ili anđeo uzdigne dublje u nebo, on se pokazuje onakav kakav je u svakom životu – kakav je u pogledu misli o istini, i kakav je u pogledu života svoje volje o dobrima; jer u

nebima, što je neko višeuzdignut ka unutrašnjem, to je dobro čistije, I to je istina čistija. Stoga da se obamna koje pripadaju misli I zla koj pripadaju volji, ne bi pokazivali, I kako bi bili sakriveni, oni se drže u nižim mestima, gde se vide u relativno zatamnjenoj svetlosti. Iz svega ovoga može se videti na šta se misli pod *Niko ne može videti Jehovu I živeti /ostati živ/,* jer je Jehova čista ljubav, I od Njega je čista svetlost, stoga biti viđen u tim (svetlostima) bilo bi što I nestati. Stoga su I anđeli u nebu pokriveni oblakom (br. 6849); isto tako, iz toga razloga svi oni koji su u paklu, obavijeni su gustima maglama (br. 3310,8137,8138,8814,8819), jer tamo su magle obmane.

O DUHOVIMA I STANOVNICIMA PLANETE SATURN.

8947. Duhovi s te zemlje, kao I sama zemlja, pokazuju se napred na znatnom otstojanju, na planu (visini) nižih delova kolena; I kada se tamo oči otvore, mnoštvo duhova, koji su s te zemlje, pokazuju se pogledu: Oni se vide s ove strane te zemlje, I na desno.

8948. Bilo mi je dato I da s njima razgovaram, I tako da ih uporedim s drugima. Oni su pravedni, I skromni. I pošto sebe relativno malo cene, stoga u drugom životu izgledaju mali, jer je svačiji izgled u drugom životu u skladu s nižim umom (*animusom*), kao I u skladu s njegovim životom.

8949. Kod bogoštovanja krajnje su ponizni; jer se kod bogoštovanje vide kao da nisu ništa. Bogopoštuju našega Gospoda, I Njega priznaju za Jednog Jedinog Boga. Jer Gospod se pokazuje onima s te zemlje u anđeoskom obliku, pa stoga kao čovek; I tada Božansko sija s /Njegovog/ lica I deluje na njihov um (*animus*). Osim toga, kada stanovnici odrastu, oni razgovaraju s duhovima, koji ih poučavaju o Gospodu, kako ga treba bogoštovati, I kako treba da žive.

8950. Kad neko poželi da zavede /zastrani/ duhove s te zemlje, I da ih odstrani od Gospoda, ili od poniznosti prema Njemu, kao I od pravednog života, oni kažu da tada požele da umru; tada se pokažu u njihovim rukama mali noževi, kojim kao da žele da probodu svoje grudi. Kada ih se pita zašto to rade, kažu da bi radije

umrli nego da ih neko udalji od Gospoda. Ponekad se duhovi s naše zemlje izrugavaju s ovim stvarima, I obasipaju ih pitanjima zašto to rade. Ali oni odgovaraju da oni dobro zanju da je to samo izgled, koji sledi volju njihovoga uma (*animusa*) da bi radije umrli nego bili odvojeni od bogoštovanja Gospoda.

8951. Ima I takvih na toj zemlji, koji noćnu svetlost, koja je velika, nazivaju Gospodom; ali ovi se odvajaju od ostalih, I njih drugi ne podnose. Ovo se noćno svetlo prostire od velikoga pojasa koji okružuje tu zemlju na otstojanju, I od meseca koji se nazivaju Saturnovim satelitima (pratiocima).

8952. Pita ih se o velikom pojasu, koji se s naše zemlje vidi kako se diže iznad horizonta te planete, I koji menja svoje položaje. Kažu da to njima ne izgleda kao pojas, nego kao nešto snežno na nebu u raznim pravcima.

8953. Stanovnici I duhovi te zemlje imaju odnos s onim u čoveku što je između duhovnog smisla I prirodnog smisla; ali oni se povlače od prirodnog I približavaju duhovnom /smislu/. Otuda to da se ovim duhovima često čini da ih se nosi, ili da se uzdižu, u nebo, I da se posle toga šalju natragm, I tako uzastopce. Jer sve što pripada duhovnom smislu, u nebu je; dok sve ono što pripada prirodnom smislu, ispod neba je.

8954. Tamo nema gradova, ni carstava, nego žive po porodicama, svaka porodica odvojena od druge, to jest, muž sa ženom I njihovom decom. Kada se deca ožene (udaju), odvajaju se od kuće svojih roditelja, I više se o njoj ne brinu. Stoga se duhovi s te zemlje vide dvoje po dvoje.

8955. Svi na toj zemelji, što nije slučaj na našoj, znaju da će živeti posle smrti; stoga se ne brinu o svojim telima, osim onoliko koliko je potrebno za život, kako je kažu da treba da ostane I da služi Gospoda. Stoga ne pokopavaju tela svojih mrtvih, nego ih bacaju I pokrivaju granama s drveća u šumi.

8956. Malo se brinu za hranu I odeću. Žive (hrane se) od voća I zelenja raznih vrsta koje daje njihova zemlja. Lagano su obučeni, jer su pokriveni debelom kožom ili kaputom koje odbija hladnoću (prim. rprev. vidi *Duhovni Dnevnik* br. 1522-3).

8957. Nastavak o duhovima i stanovnicima zemlje Saturn naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

KNJIGA IZLASKA (EXODUS)

Poglavlje Dvadeset I Prvo.

Doktrina o Ljubavi prema Bližnjemu.

8958. Oni koji se preporađaju, ti prolaze kroz iskušenja.

8959. Iskušenja su duhovne borbe u čoveku; jer one su borbe između zla koje je u njemu od pakla, I dobra u njemu koje je od Gospoda.

8960. Iskušenje unose zli duhovi koji obitavaju kod čoveka u njegovim zlima I obmanama; ovi duhovi potstrekuju njegova zla, I optužuju ga; ali anđeli od Gospoda, koji obitavaju u njegovim dobrima I istinama, brane ga.

8961. Ono oko čega se spori u iskušenjima, je dominacija (prevlast) zla koje je kod čoveka od pakla, ili dominacija dobra koje je kod čoveka od Gospoda. Zlo koje hoće da ima prevlast, je u prirodnom ili spoljašnjem čoveku, dok je dobro u duhovnom ili unutrašnjem čoveku; otuda se u iskušenjima spori oko prevlasti jednog nad drugim. Ako pobedi zlo, prirodni čovek vlada nad duhovnim; ako dobro pobedi, duhovni čovek vlada nad prirodnim.

8962. Ove se borbe vode uz pomoć istina vere iz Reči. Čovek mora da se bori protivu zala I obmana od ovih /istina/; ako se bori od bilo kojih drugih, ne pobeđuje, jer Gospod nije u drugim/istinama/.

8963. Pošto se borba vodi uz pomoć istina vere iz Reči, stoga se čovek ne uvodi u borbu dok nije u spozanjima (*cognitiones*) istine I dobra, I dok se stekne nešto od duhovnog života; stoga se ove borbe ne vode u čoveku dok ne stigne u zrelo doba.

8964. Onaj ko kod sebe nema istina vere iz Reči pomoću kojih bi se borio, stoga onaj koji nema nikakvog duhovnog života iz njih, taj se ne pripušta ni u jednu borbu, jer bi popustio; a ako čovek popusti, njegovo stanje posle iskušenja je gore

nego njegovo stanje pre toga, pošto tada zlo vlada nad dobrom, a obmana nad istinom.

8965. Zato što je u ove dane vera retka, jer je crkva na kraju, malo njih u ovo vreme prolaze kroz duhovna iskušenja. Otuda jedva da se zna da ona postoje, i ka čemu ona vode.

8966. Iskušenja vode potvrđivanju istina vere, kao i njihovom usađivanju, i uvođenju u volju, kako bi postale dobra ljubavi prema bližnjemu. Jer, kao što je pre rečeno, čovek se bori od istina vere protivu zala i obmana; a pošto mu je um tada u istinama, kada pobedi, on se utvrđuje u njima i usađuje ih, a na zla i obmane koje se bore protivu njega, on gleda kao na svog neprijatelja, i odbacuje ih od sebe. Pored toga, preko iskušenja se potčinjavaju požude, koje pripadaju ljubavi prema sebi i svetu, i čovek se oseća ponizno. Tako postaje sposoban da primi život neba od Gospoda, koji je novi život, kao onaj kod čovek koji se nanovo rodi.

8967. Pošto se kroz iskušenja potvrđuju istine vere, i dobra ljubavi prema bližnjem usađuju, dok se požude zla potčinjavaju, to sledi da preko iskušenja duhovni ili unutrašnji čovek stiče vlast nad prirodnim ili spoljašnjim čovekom, tako da /prevladava/ dobro ljubavi prema bližnjemu nad zlom ljubavi prema sebi i svetu. Kada se ovo desi, čovek se prosvetljuje i opaža šta je istinito i šta je dobro, a što je zlo i obmana; otuda ima inteligenciju i murost, koji svakim danom rastu.

8968. Kadase čovek uvede pomoću istina vere u dobra ljubavi prema bližnjem, on prolazi kroz iskušenja; ali kada je u dobru ljubavi prema bližnjemu, iskušenja prestaju, jer je on tada u nebu.

8969. U iskušenjima čovek treba da se bori protivu zala i obmana kao od sebe, ali treba da veruje do to čini od Gospoda. Ako to ve veruje onda kada je u iskušenju samom, jer je tada u zatamnjenom stanju, on treba da to veruje posle. Ako posle iskušenja čovek ne veruje da se sam Gospod borio za njega i pobedio za njega, u tom slučaju on je prolazio sasmo kroz spoljašnje islušenje, koje iskušenje ne prodire duboko, niti tada bilo šta od vere i ljubavi prema bližnjemu hvata korena.

POGLAVLJE XXI.

1. *Ovo su zakoni (presude, sudovi) koje ćeš im postaviti.*
2. *Ako kupiš roba Jevrejina, šest godina neka ti služi, a sedme neka otide slobodan bez otkupa.*
3. *Ako bude došao inokosan (sam, ili kao jedno telo), neka I otide inokosan; ako li bude imao ženu, neka ide I žena s njim.*
4. *Ako ga gospodar njegov oženi, I žena mu rodi sinove I kćeri, ona s djecom svojom neka bude gospodaru njegovu, a on neka otide sam.*
5. *Ako li rob reče tvrdo: ljubim gospodara svojega, ženu svoju, I djecu svoju, ne ću da idem da budem slobodan,*
6. *Onda naka ga dovede gospodar njegov pred sudije I postavi pred vratima ili kod dovratka, I ondje neka mu gospodar probuši uho šilom, I neka mu ondje robuje do vijeka.*
7. *Ako ko proda kćer svoju da bude robinja, da ne odlazi kao što robovi odlaze.*
8. *Ako ne bude po volji gospodaru svojemu, I on je ne uzme za ženu, neka je pusti na otkupe (da je drugi otkupe) ; ali da nema vlasti prodati je u tuđ narod učinivši joj nevjeru.*
9. *Ako li je zaruči sinu svojemu, da joj učini po pravu koje imaju kćeri.*
10. *Ako li uzme drugu, da joj ne umali hrane ni odijela ni zajednice /bračne zajednice/.*
11. *Ako li joj ovo troje ne učini, onda neka ode bez utkupa.*
12. *Ko udari čovjeka (vir), neka umre, da se pogubi.*

13. *Ako li ne bude htio/ako nije bilo hotimično, nego mu ga Bog dade u ruke ili, nego se desi da mu padne u ruke slučajem/, odrediću ti mjesto kuda može uteći (azil).*
14. *Ako bi ko nahvalice (namerno) ustao na bližnjega svojega da ga ubije iz prijevare, odvuci ga I od oltara mojega da se pogubi.*
15. *Ko udari oca svojega ili mater svoju, da se pogubi.*
16. *Ko ukrade čovjeka i proda ili se nađe u njegovim rukama, da se pogubi.*
17. *Ko opsuje oca svojega ili mater svoju, da se pogubi.*
18. *Kad se svade ljudi pa jedan udari drugoga kamenom ili pesnicom, ali onaj ne umre nego padne u postelju,*
19. *Ako se pridigne I I izađe o štapu, da ne bude kriv onaj koji ga je udario, samo nadgubu da mu naknadi I svu vidarinu da plati.*
20. *Ko udari roba svojega ili robinju štapom tako da mu umre pod rukom, da je kriv;*
21. *Ali ako preživi dan ili dva, da nije kriv, jer je njegov novac.*
22. *Kad se svade ljudi, pa koji od njih udari trudnu ženu tako da izađe iz nje dijete, ali da se ne dogodi smrt, da plati globu koliko muž ženin reče, a da plati preko sudija.*
23. *Ako li se dogodi smrt, tada ćeš uzeti život za život.*
24. *Oklo za oklo, zub za zub, ruka za ruku, nogu za nogu.*
25. *Užeg za užeg, ranu za ranu, modricu za modricu.*
26. *Ako ko udari po oku roba svojega ili robinju svoju, te mu pokvari oko njegovo,*
27. *I ako izbije zub robu svojemu ili robinji svojoj, da ga pusti slobodna za zub njegov.*

28. *Ako vo ubode čovjeka ili ženu, te umre, dase vo zaspe kamenjem I da se ne jede meso od njega, a gospodar od vola da nije kriv.*
29. *Ali ako je vo prije bio bodač I gospodar njegov znao za to pa ga nije čuvao, te ubije čovjeka ili ženu, vo da se zaspe kamenjem I gospodar njegov da se pogubi.*
30. *Ako mu se odredi da se otkupi, neka da otkup za život svoj, koliko mu se odredi.*
31. *Ako ubode sina ili kćer, da mu bude po istom zakonu.*
32. *Ako li roba ubode vo ili robinju, da da gospodaru njihovu trideset sikala srebra I vo da se zaspe kamenjem.*
33. *Ako ko (vir) otkrije jamu ili iskopa jamu da se pokrije (a ne pokrije je), pa upadne vo ili magarac,*
34. *Da naknadi gospodar od jame I plati novac gospodaru njihovu, a što je uginulo da je njegovo.*
35. *Ako vo jednoga ubode vola drugoga, te pogine, onda da prodadu vola živoga I novce da podijele, tako da ubijenoga vola podijele.*
36. *Ako li se znalo da je vo prije bio bodač pa ga nije čuvao gospodar njegov, da da vola za vola, a ubijeni da bude njemu.*
37. *Ako ko ukrade vola, I zakolje I proda, da vrati pet volova za jednoga vola, a četiri ovce ili koze za jednu ovcu ili kozu (prim. prev. Stih 37. se nalazi kao stih 1. poglavlja XXII. u Daničićevom prevodu. Swedenborg je sledio Hebrejski original).*

SADRŽAJ.

8970. U unutrašnjem smislu ovoga poglavlja govori se o onima koji povrede ili razore, kod sebe ili kod drugoga, istinu vere ili dobro ljubavi prema bližnjemu; šta je kazna, I šta je nadoknada (restauracija). Takve se stvari navode, koje se odnose

na presude ili zakone o robovima (slugama); o smrti ili povredi bližnjega ili roba (sluge); kao i o volovima koji probodu nekoga rogom, kao i o jami.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

8971. Da je Reč sveta, doista, najsvetija, poznato je svima unutar crkve. Oni koji su u istinama vere i u životu u skladu s njom, ne samo da to priznaju nego i opažaju; jer dok čitaju Reč, oni su neprestano u ideji svetosti. Ali oni koji nisu u istinama vere i u životu u skladu s njom, ne priznaju, a još manje opažaju bilo šta sveto u Reči. Kada oni čitaju Reč, ne opažaju u njoj ništa uzvišeno što ne bi našli i u drugim spisima; a oni koji u svom srcu poriču svetost Reči, kada je čitaju, kažu da su ljudski spisi uglađeniji, jer su u svom doslovnom značenju napisani uglađenijim stilom. O ovome sam se osvedočio iz živog iskustva s onima koji u drugom životu u svom srcu odriču da je Reč nadahnutu od Božanskog. Ali kada im je rečeno da je Reč sveta i Božanska u svakoj joti i u svakoj najmanjoj tački u njoj, oni zastanu i pitaju se otkuda je to tako. A kada im je bilo rečeno dalje, a pokazano i živim iskustvom, da sve stvari u Reči sadrže duhovni smisao koji se ne vidi u slovu, i da anđeli u nebu imaju ovaj smisao Reči dok je čovek čita, oni to priznaju jer im je pokazano; ali kažu da to nisu znali u svetu, a pošto nisu znali, da ih se ne može za to kriviti. Ali kada su ove iste osobe bile ispitane, videlo se da su živele kako im se sviđalo, bez ograda savesti, pa su stoga u srcu poricali Božansko, nebo i pakao, život posle smrti, i sve što se odnosi na veru, i da je to bio razlog danisu priznavali svetost Reči. Dalje je bilo posvedočeno da svi oni koji su bili u istinama vere i u životu u skladu s njom, da su držali da je Reč sveta, i da su, dok su je čitali, sami opažali da je tako. Otuda su bili ubeđeni da uzrok nije bio u Reči, nego u njima samima. Jer kod onih koji su u životu dobra, njihovo unutrašnje je otvoreno prema nebu, odakle sveto Reči utiče (uliva se) od anđela; ali kod onih koji su u životu zla, unutrašnje je zatvoreno prema nebu, a otvoreno prema paklu, odakle se uliva ono što je suprotno. Uzmite kao primer presude (sudove) ili zakone u ovome poglavlju o robovima, robinjama, i volovima: oni koji odriču svetost Reči, jer su u životu zla, kazaće da ne vide ništa Božansko u ovim presudama ili zakonima – kao kad se kaže da rob koji odbije da ode slobodan (da se otkupi), da

treba da se dovede na vrata ili dovratok, I da mu gospodar probuši šilom uho, I da ostane da služi za uvek; tako isto da ako je rob udaren pa poživi dan ili dva, njegov gospodar koji ga je udario, ne će biti kažnjen, jer je njegovo srebro (*prim prev. jer ga jekupio za novac pa je njegovio vlasništvo*); isto tako da treba osloboditi roba za jedno oko ili zub; I da vola, koji je probo čoveka, treba kamenovati, pored mogih drugih stvari koje se pominju. Oni koji u svom srcu odriču svetost Reči, smatraju da ove stavri nisu dostojne Reči, a još manje dostojne da ih izgovara (diktira) Jehova Sam na Gori Sinajskoj; na sličan anačin oni gledaju I na druge stvari u Reči, kako istorijskoj tako I proročkoj. Ali razlog da im ove stvari ovako izgledaju je to, što im je nebo zatvoreno zbog njihovog zlog života, tako da opažaju ono što je obrnuto. Otkuda je svetost Reči koja se uliva iz neba, vidi se iz svega onoga što je do sada bilo rečeno I pokazano o unutrašnjem značenju Reči; naime, da Reč ne samo da ima unutrašnje značenje, I da ovo značenje govori o onome što je u nebu, a što se odnosi na večni život; I da u najdubljem, govori o Gospodu Samonm, stoga o svetim stvarima, to jest, o Božanskim stvarima samim, koje su najsvetije; I da anđeli koji su kod čoveka, imaju taj smisao kada se Reč čita, stoga da otuda dolazi influks svetosti, I njegovo opaženje, kod onih koji su u životu vere I ljubavi prema blišnjemu. A što se tiče presuda ili zakona u ovome poglavlju o robovima, robinjama, I volovima, ove sadrže u unutrašnjem smislu stvari koji pripadaju Božanskom redu o onima koji su u istinama vere; kao I o onima koji povrede Ili razore stvari koje pripadaju veri I ljubai prema blišnjem, i one koje se odnose na ljubav ka Gospodu; a u najdubljem značenju, one stvari /koji su usmerene na to da povrede ili unište/ Gospoda Samog. Otuda može biti jasno svakome kako su te stvari svete, ma koliko da tako ne izgledaju u slovu.

8972. Stih 1. *Ovo su sudovi (zakoni) koje ćeš im postaviti, označava spoljašnje istine kakve treba da budu u građanskom stanju (državi, uređenju) gde postoji reprezentativna crkva, koje se spoljašnje istine ulivaju iz unutrašnjih istina koje pripadaju redu u nebima. Da su ove stvari označene sudovima I zakonimakoje ćeš postaviti pred sinovelzrailjeve, vidi se iz značenja sudova (presuda), što su istine (vidi br. 2235,6397,7206,8685,8695). Da sudovi označavaju istine je stoga što se svi sudovi (presude) izvode pomoću istina; stoga u Reči suditi (presuđivati) označava tvoriti (primenjivati) istine, to jest, suditi u skladu s istinama. Da se*

sudovima u množini, označavaju građanski zakoni, stoga spoljašnje istne kakve su u građanskom stanju (državi), kaže se, gde postoji reprezentativna crkva, iz razloga što one iznutra sadrže I odnose se na one istine koje su red u nebima, što se vidi iz njihovog **2** unutrašnjeg smisla. Zakoni koje je Gospod odredio I naredio sinovima Izrailjevim, razlikuju se od *zapovesti, zakona, I uredaba*. *Zapovestima* su se nazivali oni koji su se odnosili na život; *sudovima* su se nazivali oni koji su se odnosili na građansko stanje (državu, red); dok su se *uredbe*(statuti) odnosile na bogoštovanje. Što se tiče sudova posebno, oni su sadržani u ovome poglavlju, kao I u nekoliko sledećih. Oni su služili kao zakoni tamo gde su unutrašnje stvari bile predstavljene spoljašnjim stvarima; ali one ne služe kao zakoni u crkvi u kojoj unutrašnje stvari nisu više predstavljene spoljašnjim, kao u Hrišćanskoj Crkvi. Razlog je to što su unutrašnje stvari otkrivene čoveku ove Crkve, pa se stoga komunikacija s nebom održava preko unutrašnjih stvari, a ne preko spoljašnjih kao pre. To je razlog da čovek Hrišćanske Crkve ne mora da se drži onih stvari kojese nazivaju *sudovima I uredbama* u njihovom spoljašnjem obliku, nego u njihovom unutrašnjem obliku. (*prim. prev. autor misli na Gospodovo tumačenje uredaba StarogaZaveta, koje se nalaze u Jevanđeljima, a koje su unutrašnje istine, kakoautor to kaže u malom delu O Svetom Pismu, u br. 55, naime, da se ono što je nužno za spasenje u Sv. Pismu, da se vidi kao što se vide ruke I lice na čoveku, a da je ostalo pokriveno kao što je čovekovo telopokrivenoodećom*). No I pored toga, svetost u njima I dalje ostaje, jer u sebi sadrže svete stvari, kao što ih sadrže svaka I sve stvari zapovedene u Reči o žrtvama. Ove, iako opovrgnute, još su uvek svete stvari Reči, zbog Božanskih stvari koje su u njima, a koje su one predstavljale. Jer kada ih čita Hrišćanin, u nebu se opažaju Božanske stvari koje su u njima, koje su u njima predstavljene, a koje ispunjavaju anđele svetošću, I tada, u isto vreme, kroz influks od anđela, one ispunjavaju i čoveka, a još više ako sam taj čovek tada misli **3** o Božanskim stvarima koje su unutar ovih. Iz ovoga je jasno da je Reč, čak I u Starom Zavetu, najsvetija. Da su se zakoni koji su bili obznanjeni I zapovedeni od Gospoda sinovima Izrailjevim razlikovali od *zapovesti*koje su se odnosile na život, od *sudova* koji su se odnosili na građansko stanje (državu, uređenje), I na *uredbe* koje su se odnosile na bogoštovanje, jasno je kod *Mojsija: Jehova reče Mojsiju: idi, reci im: vratite se u šatore svoje. A ti stani ovdje kod Mene, I kazaću ti sve zapovijesti I uredbe I zakone, koje ćeš ih naučiti da tvore u zemlji koju im dajem u*

našljedstvo (Zak. Ponovljeni V.28,30,31).A ovo su zapovijesti I uredbe I zakoni koje Jehova Bog vaš zapovijedi da vas naučim da ih tvorite (Zak. Ponovljeni VI. 1.)Za to drži zapovijesti I uredbe I zakone, koje ti danas zapovijedam, da ih tvoriš (Zak. Ponovljeni VII.11.)Kod Davida: Ako sinovi moji ostave zakon moj, I ne uzidu u zapovijestima mojim; ako pogaze uredbe moje, I zapovijesti mojih ne sačuvaju; onda ću ih pokarati prutom za nepokornost, I ranama za bezakonje njihovo (Psalam LXXXIX.30-32).Osim toga, svi zakoni, koji su postojali u reprezentativnoj crkvi, u opštem nazivali su se sudovima I uredbama, kao kod Mojsija: A sada, Izrailje, čuj uredbe I tvorite, da biste poživjeli I ušli u zemlju koju vam daje Jehova Bog otaca vaših I da biste je naslijedili. I koji je narod koji ima uredbe I zakone pravedne kao što je sav ovaj zakon koji danas iznosim pred vas. (Zak. Ponovljeni IV.1,8; V.1). Kod Jezikilja: Ali promijeni zakone moje, na bezakonje većma nego narodi, I uredbe moje većma nego zemlje što su oko njega, jer odbaciše moje zakone, I ne hodiše po mojim uredbama (V.6,7). Po uredbama mojim hodi, I drži zakone moje tvoreći istinu; taj je pravedan, doista će živjeti (XVII.9). Pored mnogih drugih mesta (kao Levitska xviii.5; xix.5; xix.37; xx.22; xxv.18; xxvi.17; Zak. Ponovljeni XI.12,20;XX.11,13,25; XXXVII.24).

8973. Stihovi 2-6. 2. Ako kupiš roba Jevrejina, šest godina neka ti služi, a sedme neka otide slobodan bez otkupa. 3. Ako bude došao inokosan (sam, ili kao jedno telo), neka I otide inokosan; ako li bude imao ženu, neka ide I žena s njim. 4. Ako ga gospodar njegov oženi, I žena mu rodi sinove I kćeri, ona s djecom svojom neka bude gospodaru njegovu, a on neka otide sam. 5. Ako li rob reče tvrdo: ljubim gospodara svojega, ženu svoju, I djecu svoju, ne ću da idem da budem slobodan, 6. Onda naka ga dovede gospodar njegov pred sudije I postavi pred vratima ili kod dovratka, I ondje neka mu gospodar probuši uho šilom, I neka mu ondje robuje do vijeka. (2). Ako kupiš roba Jevrejina,označava one unutar crkve koji su u istinama doktrine (nauka), ali ne I u dobru u skladu s njom; šest godina neka ti služi,označava stanje truda I neke borbe, o otuda potvrđivanje istine; a sedme neka otide slobodan bez otkupa, označava stanje potvrđene istine bez njenih dela. (3.)Ako bude došao inokosan (sam, ili kao jedno telo),neka otide inokosan, označava stanje istine bez uživanja, kao I stanje posle borbe; ako li bude imao ženu, označava istinu s uživanjem; neka ide I žena s njim, označava stanje istine

povezano s uživanjem, kao I stanje posle borbe; (4.) *Ako ga gospodar njegov oženi*, označava dobro od duhovnog (stanja) pridruženo istini kad je u borbi; *I žena mu rodi sinove I kćeri*, označava istine I dobra koja potiču iz toga; *ona s djecom svojom neka bude gospodaru njegovu*, označava da dobro pridruženo istini od duhovnog (stanja), zajedno s dobrima I istinama koje su otuda, ne će biti spojene s istinom; *a on neka otide sam*, označava stanje posle borbe, koje je samo jednod stanja potvrđene I usađene istine. (5.) *Ako li rob reče tvrdo*, označava misao iz potvrđene istine; *I ljubim gospodara svojega, ženu svoju, I djecu svoju*, označava uživanje u sećanju na duhovna dobra; *ne ću da idem da budem slobodan*, označava uživanje u poslušnosti; (6.) *Onda naka ga dovede gospodar njegov pred Boga (sudije)*, označava stanje u koje on tada ulazi u skladu s Božanskim redom; *I postavi pred vratima ili kod do vratka*, označava stanje komunikacije potvrđenih I usađenih istina kod duhovnoga dobra; *I ondje neka mu gospodar probuši uho šilom*, označava pretstavu poslušnosti; *I neka mu ondje robuje do vijeka*, označava večitost.

8974. (Stih 2.) *Ako kupiš roba Jevrejina*. Da ovo označava one u crkvi koji su u istinama doktrine, ali ne I u dobru u skladu s njima, vidi se iz značenja *kupiti*, što je steći I usvojiti (vidi br. 4397,5374,5426,7999); I iz značenja *roba Jevrejina*, što su oni unutar crkve koji su u istinama doktrine, ali ne I u dobru u skladu s njima; jer se *robom* označava onaj koji je u istini ali ne I u korespondirajućem dobru, I u opšte, označava se istina u odnosu na dobro (br. 3400), dok se *Jevrejinom* označavaju stvari koje pripadaju crkvi I koje služe nečemu. (Da se ovime označavaju stvari koje pripadaju crkvi, vidi br. 5134,5236,6675,6684; kao I stvari koje nečemu služe (koje su korisne), br. 1703,1741,5013.) Stoga što se u onome što sledi govori o robovima I robinjama kod sinova Izrailjevih, mora se reći na što se to odnosi u unutrašnjem smislu. Svako može da vidi da one sadrže tajne neba, jer su zapovedene usmeno od Jehove Mojsiju na Gori Sinajskoj, kao I zato što slede neposredno posle čisto građanskih I javnih zakona kao što su kod drugih naroda na zemlji, u kojim /zakonima/nema nebeske tajne. Ali ove tajne koje su ovde sadržane, otkrivene su samo anđelima u nebima, stoga ne čoveku, osim preko unutrašnjeg smisla; jer ovaj smisao uči kako anđeli opažaju Reč, pa stoga uči tajne koje su unutar Reči. Šta su I kakve su te tajne, biće jasno pokazano u

onome što sledi, kada se budu objašnjavale pojedinosti. 2Kako bi se tekla neka opšta ideja, treba da se kaže šta je posebno označeno *robom Jevrejinom* u unutrašnjem smislu. U duhovnoj crkvi, koju predstavljaju *sinovi Izrailjevi*, postoje dve vrste ljudi: ima onih koji su u istinama vere, ali ne I u odogovarajućem dobru života, a ima I onih koji su u dobru ljubavi prema bližnjemu, ali ne I u odogovarajućoj istini. Oni koji **su** I u dobru ljubavi prema bližnjem I u odogovarajućoj istini vere, ti sačinjavaju crkvu samu, I oni pripadaju unutrašnjoj crkvi. U unutrašnjem smislu Reči, oni se nazivaju *sinovima Izrailjevim*. Ovi su slobodni od sebe (po sebi), jer su u dobru; jer oni koje Gospod vodi pomoću dobra, ti su slobodni (br. 892,905,2870-2893); ali oni koji su u istini vere, ali ne u I odogovarajućem dobru života, ti pripadaju spoljašnjoj duhovnoj crkvi. To su oni koji su u unutrašnjem smislu označeni *robovima Jevrejima*. Pretstavljani su *robovima* (slugama), jer stvari koje pripadaju spoljašnjoj crkvi, u relativnom smislu, samo služe ; to isto se može reći I za istinu vere u odnosu na dobru ljubavi prema bližnjemu, jer istina vere služi da uvede čoveka crkve u u dobru ljubavi **3** prema bližnjemu. Osim toga, treba da se zna da onaj koji zasniva sve što pripada crkvi , stoga I sve što se odnosi na spasenje, na istini vere a ne i na dobru ljubavi prema bližnjemu, I koji čini dobro samo iz poslušnosti, a ne iz osećanja koje pripada ljubavi, taj ne može da se preporodi kao što može onaj koji je u dobru ljubavi prema bližnjemu, to jest, kao onaj koji čini dobro iz osećanja ljubavi; oni se doista popravljaju (reformiraju), ali se ne preporučuju. Ovde se govori o popravku (reformaciji) u unutrašnjem smislu zakona o robovima I robinjama. Tajne toga popravka (reformacije) nisu poznate nikome, u ove dane, stoga što se se nigde u crkvi ne zna da samo istine vere, /zajedno sa / dobrima ljubavi prema bližnjemu, vode spasenju. Doista, ne zna se šta je ljubav prema bližnjemu, kao I to da ljubav ka bližnjemu I I vera treba da budu u braku jedno s drugim kako bi nešto od /prave/ crkve bilo u čoveku; jer je brak dobra istine sama crkva; jer je to nebo u čoveku (br. 2173,2618,2728,2729,5502,6179).

8975. *Šest godina neka ti služi.* Da ovo označava trud (napor) I neku borbu, a otuda I potvrđivanje istine, vidi se iz značenja *šest godina*, što su stanja truda (rada) I borbe. (Da *šest godina* označava trud I borbu, vidi br.737,900.8888; a da *godine* označavaju stanja, br, 487,488,493,893,7839.) Da je označeno I

potvrđivanje istine, je zato što se duhovna istina, koja se naziva istinom vere, potvrđuje trudom I borbom. Kaže se *neke borbe*, zato što se oni koji su samo u istini vere a ne i u odgovarajućem dobru života, ti se ne pripuštaju ni u koju ozbiljnu borbu, to jest, iskušenje, jer bi popustili. Jer kod njih se Gospod ne može ulivati poreko dobra, I tako ih braniti protivu zala kod njih, I tako ih odbraniti od zala I obmana koji napadaju u iskušenjima; oni su samo spoljašnji ljudi, a sve što se uliva od Gospoda, mora da se uliva preko unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg. Kad nisu u odbru ljubavi prema bližnjem, unutrašnji čovek nije otvoren, jer dobro je ono što otvara unutrašnjeg čoveka, I ono što tamo obitava.

8976. *A sedme neka otide bez otkupa (ad liberum gratis)*. Da ovo označava stanje potvrđene istine bez njenih dela, vidi se iz značenja *sedmoga dana*, što je stanje povezanosti dobra I istine; jer se *sedmoga godinom* označava slično onome što je označeno *sedmim danom*, ili *sabatom* (da je ovim označena povezanost dobra I istine, ili nebeski brak, stoga stanje mira koje sledi posle stanja robovanja, vidi br. 8494, 8495, 8510, 8890, 8893; ovde, međutim, stoga što se govori o onima koji su u istini a ne I u odgovarajućem dobru života, to se *sedmim danom* označava stanje potvrđene istine; razlog je to što kod ovih nema povezanosti istine I dobra, kao kod onih koji su u dobru ljubavi prema bližnjemu, a koji su označeni u reprezentativnom smislu *sinovima Izrailjevim*; umesto ovoga postoji potvrđivanje istine; I iz značenja *bez otkupa (gratis)*, što je bez njihovih dela; jer kada se trude (rade) I kad su u nekoj borbi, istinu kod njih Gospod potvrđuje bez ikakvih njihovih dela. Nešto slično označeno je sa *za badava* (ili slobodno, besplatno) kod *Jovana: Daću onome ko je žedan vode žive za badava /gratis) (Otkr. XXI.6). I ko je žedan, neka dođe, I ko hoće neka uzme vodu života za badava (Otkr. XXII.17).* I kod *Isaije: Oj žedni koji ste god, hodite na vodu, hodite, kupujte bez novaca I bez plate vina I mlijeka (LV.1).* *Vode* označavaju istine iz Reči; *vino*, istine od dobra; a *mlijeko*, dobro od istine.

8977. (Stih 3.) *Ako bude došao inokosan (sam)*. Da ovo označava istinu bez uživanja, vidi se iz značenja *inokosan (sam)*, što je istina sama, stoga istina bez njenog uživanja; jer se *sa inokosan* označava rob sam bez žene, stoga bez uživanja, jer žena roba označava uživanje povezano s istinom, kao što će biti jasno

iz onoga što sledi. Što se tiče ove tajne, slučaj je ovakav. Ljudi spoljašnje crkve, koji su pretstavljeni *robotima Jevrejima (Hebrejima)*, to su oni koji nauče istinu bez ikakvog uživanja, samo zbog toga što je to istina crkve, pomoću koje oni misle da se spašavaju. Nužda je to što ih potstiče da je nauče i da je znaju. To su oni koji su u unutrašnjem smislu označeni sa *Ako bude došao inokosan, neka i ode inokosan*. Kod ovih, istina se samo potvrđuje. Ovakvi su u nebu na ulazu neba, a ne u samom nebu; oni se nazivaju *kuticularnim* (kožnim) duhovima, jer u Velikom Čoveku oni korespondiraju *koži* (vidi br. 5553-5559). Međutim, oni kod koji se pridružuje uživanje, to su oni koji su označeni u unutrašnjem smislu *robotima koji dolaze sa ženom*; jer žena označava dobro, onda kada *muškarac (vir)* označava istinu, ali ovde *žena* označava uživanje, jer je to umesto dobra kod čoveka spoljašnje crkve. Dobro koje ima ovaj čovek, nije duhovnog porekla, nego prirodnog, jer on oseća uživanje kada primenjuje i život i kada uči istinu radi dobitka ili počasti, stoga radi sebe samoga. To je razlog da se to naziva uživanjem, a ne dobrom. U spoljašnjem obliku, doista, izgleda kao dobro, ali stoga što je to prirodno dobro, to jest, zato što vuče poreklo od sveta a ne od neba, naziva se uživanjem. Dok se dobro duhovnog porekla označava u unutrašnjem smislu *ženom koju gospodardaje svome robu*, ali ovo se ne povezuje; zbog čega je određeno da kada rob ode, da žena skupa sa sinovima i kćerima, ostaje gospodaru. Jer duhovno dobro je dobro ne radi dobiti, ili počasti, nego radi crkve, i radi dobrobiti (*salus*) bližnjega. Ovakvo dobro ne može da se poveže s onima koji su u spoljašnjoj crkvi, jer do povezivanja dolazi samo preko dobra ljubavi prema bližnjemu, koje izvire iz osećanja koje pripada ljubavi. Jer oni koji su u spoljašnjoj crkvi, na njih ne utiču istine vere osim kada je to njih samih radi, a tek onda radi crkve; oni koji su ovakvi, zaista mogu da postupaju u skladu s istinama, to jest, čine dobro – ali ne iz osećanja, nego iz poslušnosti. To su oni koji su u unutrašnjem smislu označeni onima koji žele da *služe za uvek* (da budu roboti). Ovo su tajne koje su sadržane u unutrašnjem smislu, u ovim uredbama o robotima, a koje mogu da shvate samo oni koji su u dobru ljubavi prema bližnjemu, ali ih ne mogu razumeti oni koji su samo u istinama vere bez toga dobra. Razlog je to što su oni koji su u dobru ljubavi prema bližnjemu, u svetlosti neba, pa iz toga vide stvari koje su u svetu; ali oni koji su u svetlosti istine vere, a ne i u dobru ljubavi prema bližnjemu, ti su u svetlosti (*lux*) sveta, iz koje se ne mogu videti stvari koje su u nebu. Jer je svetlost

neba iznad, to jest, unutra, dok je svetlost sveta ispod ili izvana; iz onoga što je više ili unutra, mogu se videti stvari koje su niže ili izvana, ali ne I obratno; jer nebo može da se uliva u svet, ali ne može svet da se uliva u nebo (br. 3721,5119,5259,57709,6322).

8978. *On neka I ode inokosan.* Da ovo označava stanje istine bez uživanja isto tako posle borbe, vidi se iz značenja *inokosan* (sam), što je istina bez uživanja (o čemu upravo gore, br. 8977); I iz značenja *otići*, pošto je služio šest godina, stoga posle stanja borbe; jer se *služenjem šest godina* označava stanje truda I borbe (br. 8975). (Kakav je ovo slučaj, jasno je iz onoga što je upravo gore rečeno, br. 8977.)

8979. *Ali ako bude imao ženu(ako bude gospodar žene).* Da ovo označava istinu udruženu s uživanjem, vidi se iz značenja *gospodara*, (biti gospodar žene), što je istina (o čemu niže). Da *gospodar* označava istinu, je stoga što se ovde misli na roba kao muža žene (*vir*), a u unutrašnjem smislu se *robom*, kao *imužem* žene, označava istina. (Da se istina označava *robom*, vidi br. 8974, kao I *mužem* (*vir*) (br. 3134,3309,3459,7716.) Da *žena* označava uživanje je stoga što se *ženom* *čovekovom* označava dobro (br. 915,2517,4823,6014,8337). Ali pošto se *robom* kod Izrailjskog naroda pretstavlja čovek (*homo*) spoljašnje crkve, koji ima istinu doktrine, ali ne I odgovrajuće dobro (br. 8974) – pošto on ne tvori istinu istine radi, ni dobro dobra radi, nego da bi primio nagradu – stoga u istini I dobru koje tvori, postoji ideja samoga sebe; jer u duhovnom smislu dobrom se naziva samo ono što potiče iz ljubavi ka Gospodu I ljubavi ka bližnjemju. Ovo dobro doista 2 izgleda kao uživanje prirodnom čoveku, dok ono što je duhovno u čoveku, to čini da to postaje dobro. Kako bi se dalje znalo kakav je ovo slučaj, treba znati da čovek unutrašnje crkve postupa po ljubavi ka bližnjemu, stoga iz osećanja koje pripada ljubavi prema bližnjemu; dok čovek spoljašnje crkve ne postupa iz dobra ljubavi prema bližnjemu, nego od istine vere; stoga ne iz osećanja koje pripada ljubavi prema bližnjem, nego iz poslušnosti, to jest, zato što je tako zapovedeno; iz toga sledi da je čovek unutrašnje crkve slobodan, dok je čovek spoljašnje crkve relativno rob; jer onaj koji postupa iz osećanja koje pripada ljubavi, postupa iz slobode (br. 2870-2893); dok onaj koji postupa iz poslušnosti, ne postupa iz slobode, jer slušati (pokoravati se) ne dolazi od slobode. Ovo je razlog da je onaj koji postupa iz dobra

ljubavi ka bližnjemu, istinski čovek duhovne crkve, pa je stoga u Reči pretstavljen *Izrailjem*; dok onaj koji ne postupa po dobru ljubavi ka bližnjemu, nego po istini vere, taj nije istinski čovek duhovne crkve, nego je relativno njegov rob, pa je stoga I pretstavljen *robom*, koji je nazvan *robom Jevrejinom*, jer je kupljen od sinova Izrailjevih.

8980. *Neka I žena ide s njim.* Da ovo označava stanje istine s uživanjem koje je pridruženo posle borbe, vidi se iz značenja *otići*, naime, otići iz ropstva, što je stanje posle borbe (vidi br. 8975); I iz značenja *žene*, što je pridruženo uživanje (o kojemu upravo gore, br. 8979). Iz svega ovoga je jasno ko je ovde pretstavljen *robovima*, naime, oni koji su u veri doktrine svoje crkve ali ne I u odgovarajućem dobru. Njihovo služenje (robovanje) kod njihovog gospodara je njihovo stanje pre nego se prime u nebo, dok njihovo napuštanje služenja označava njihovo stanje kada se prime u nebo. Ali pošto su samo u doktrinama njihove crkve, a ne I u odgovarajućem dobru, stoga ne u istini od dobra, to jest, u veri koja dolazi od ljubavi rema bližnjem, stoga oni ne mogu da budu primljeni u nebo dalje od ulaza : jer oni koji su na ulazu neba, komuniciraju samo pomoću istine vere s onima koji su u nebu, a pomoću uživanja povezanog s istinom, s onima koji su izvan neba, slično kao što koža ili odeća pokriva telo. Otuda to, da se oni koji su na ulazu u nebo, I koji su pretstavljeni *robovima Jevrejinim*, da se nazivaju *kutikularnim/kožnim/* u Velikom Čoveku (br. 5552-5559); ali ovakvih /duhova/ ima mnogo vrsta I podvrsta, kao što je slučaj I s kožicama I pokrivalima na telu; ima takvih koji pokrivaju unutrašnje delove u opšte, kao što je peritoneum (trbušna maramica), pleaura (plućna maramica), I perikardium; a ima I takvih koji oblažu svaki deo utrobe. Svi su takvi /duhovi/, u relativnom smislu, robovi (sluge).

8981. (Stih 4.) *Ako ga gospodar njegov oženi (ako mu da ženu).* Da ovo označava dobro od duhovnog /stepena/ pridruženog istini kad je u borbi, vidi se iz značenja *gospodara*, a to je ono što je duhovno; jer se pod *gospodarem* ovde misli na nekoga od sinova Izrailjevih, dok se *sinovima Izrailjevim* označavaju oni koji su istinski ljudi (*homines*) duhovne crkve, to jest, oni koji čine dobro iz osećanja koje potiče od ljubavi, ili što je isto, iz ljubavi prema bližnjemu (*da sinovi Izrailjevi* označavaju ljude duhovne crkve, vidi br.

6426,6862,6868,7035,7062,7198,7201,8805); stoga se istim tim označavaju u apstraktnom smislu duhovne istine I dobra, br. 5411,5833,5879); otuda se *gospodarem* označava Duhovno; I iz značenja *dati mu ženu*, što je pridružiti dobro istini; jer *dati*, kada se odnosi na ženu, označava pridružiti, dok *rob* označava onoga koji je u istini doktrine ali ne I u odgovarajućem dobru (br. 8974); dok *žena* označava samo uživanje (br. 8980), ali ovde označava dobro, jer se daje, to jest, pridružuje, od Duhovnog; jer sve što dolazi od Duhovnog, naziva se dobrom, jer je samo Duhovno dobro ljubavi preambližnjemu. (Da *žena* označava dobro, vidi br. 915,2517,4823,6014,8337.). Da to označava /da se to dešavalo/ u borbi, je stoga što se kaže *ako mugospodar da ženu*, tada će, na kraju služenja, žena da pripadne njegovom gospodaru. Otuda je jasno da je žena pripadala robu dok je bio rob, a ne kasnije, a to znači /da mu je pripadala/ dok je bio u borbi, a ne posle borbe; jer se *robovanjem za šest godina* označava 2trud I borba (br. 8975). Ko ne vidi da u ovoj uredbi postoji tajna koju može da zna samo onaj kome je ona otkrivena? Jer u spoljašnjem obliku to izgleda suprotno Božanskoj pravdi, da žena, koja je jednom bila data robu, da ostane gospodaru, kada rob ode iz ropstva, pošto žena treba da pripada svome mužu (*vir*) za uvek. Ima mnogo takvih stvari koje je Jehova zapovedio sinovima Izrailjevim, kao da treba da posude srebrene I zlatne posude od Egipćana, I odeću, I da ih tako oplene; pored mnogih sličnih stvari (o kojima vidi na odgovarajućim mestima). Ali iako, kao što je rečeno, u spoljašnjem obliku ove stvari izgledaju suprotne Božanskoj pravdi, one to nisu, jer se one ulivaju iz zakona Božanskog reda u nebima, koji su zakoni sami istinski zakoni pravde; ali ali se ovi zakoni ne pokazuju osim kad se izvedu iz smisla slova pomoću unutrašnjeg smisla. Zakon iz kojega se ova uredba izvodi, je da se duhovno dobro ne može povezati s onima koji su samo u spoljašnjim stvarima crkve od detinjstva, ali im se može pridodati (pridružiti) sve 3 dok su u borbi, a da se onda to (dobro) posle borbe povlači. Da bi se videlo kakav je ovo slučaj, (jer je to jedna tajna), to će biti ukratko rečeno. Oni koji od detinjstva misle malo o večnom životu, to jest, o spasenju (*salus*) svoje duše, nego samo o svetskim stvarima I svome napredovanju, ali koji su živeli dobrim moralnim životom, I koji su verovali u doktrine svoje crkve, kada oni stignu u zrelo doba, oni se ne mogu reformisati osim kad im se pridruži duhovno dobro kada su u borbi /u iskušenju/; ali oni ne zadrže ovo dobro, nego samo potvrde istine svoje doktrine pomoću

njega. Razlog zašto su takvi je to što su u prošlom životu bili predani svetskim ljubavima, koje kada uhvate korena, ne dopuštaju da duhovno dobro bude povezano s istinom, jer su ove ljubavi odvratne tome dobru. /*prim. prev. autor pod prošlim životom misli na isti život, a ne na neku prethodnu inkarnaciju*). Pa ipak, duhovno dobro može da pobudi njihovu misao, kada ove ljubavi ne deluju, kao kada su nekom strahu, u nevoljama, I u bolesti, I sličnom, tada možeda se uliva osećanje koje ih navodi da čine dobro iz ljubavi prema bližnjemu; ali ovo osećanje služi samo tome da se potvrde I 4 usade dublje istine doktrine, ali ono ne može da se spoji s istinom. Razlog je to što ovo osećanje ljubavi prema bližnjemu, koje se uliva, ispunjava samo Intelektualni deo uma, ne I Voljni deo; a ono što ne uđe I u Voljni deo, to se ne usvaja, to jest, to se ne povezuje, jer se povezanost dobra I istine ostvaruje onda kada istina uđe u volju; sledstveno, onda kada čovek hoće istinu, a iz volje, I tvori je, I tada tek istina postaje dobro, ili što je isto, tada vera postaje ljubav prema bližnjem. Ovo se ne može desiti kod onih koji su od detinjstva u ljubavi prema svetu, ali su ipak u istini doktrine svoje crkve; jer je njihovo Voljno zaposednuto ovim ljubavima, koje su sasvim suprotne dohovnom dobru, I koje ga odbacuju. Oni ga primaju samo u svoj Intelektualni deo uma, to jest, u misao, kada su ove ljubavi uspavane, a što je slučaj onda kada su, kao što je rečeno, u stanju bolesti ili nedaće, ili u strahu, sledstveno kada su u trudu, I u nekoj borbi. Ovo je tajna koja leži sakrivena u ovoj uredbi. I pošto je ova uredba tako pretstavljala zakon Božanskog reda o onima koji su u istini doktrine ali ne I u odgovarajućem dobru, stoga je ta uredba bila u skladu s Božanskom pravdom, čak I u spoljašnjoj formi.

8982. *I žena mu rodi sinove I kćeri.* Da ovo označava istine I dobra otuda izvedena, vidi se iz značenja *sinova*, što su istine (vidi br. 489,491.535,1147,3704,4257); I iz značenja *kćeri*, što su dobra (br. 489-491,2362,3024). Da su to izvedene istine I dobra, to je jasno, jer se *ženom*, koja je majkaonih koji su rođeni, označava duhovno dobro (br. 8981), a u u unutrašnjem smislzu *rođenjima* se označavaju izvođenja (derivacije) (br. 1330,3263,3279).

8983. *Žena sa djecom svojom neka bude gospodaru njegovu.* Da ovo označava da dobro pridruženo istini od Duhovnog, skupa s istinama I dobrima otuda

izvedenim, ne će biti pripojeno istini, vidi se iz značenja *žene*, što je duhovno dobro pridruženo istini dok se ova bori (o čemu vidi gore, br. 8981); iz značenja *djece (potomstva)*, što su izvedene istine I dobra (o čemu gore, br. 8982); I iz značenja *neka budugospodaru njegovom*, što znači da će pripasti Duhovnom od kojeg oni potiču, a ne istini, jer *gospodar* označava Duhovno (br. 8981); a rob, istinu bez odgovarajućeg dobra (br. 8974); sledstveno, to označava da ovi (izvedene istine I dobra) ne će biti usvojeni od ove istine. Jer u unutrašnjem smislju, čovek (*vir*) I žena označava povezanost istine I dobra, jer *brak* na zemlji pretstavlja nebeski brak, a što je brak dobra I 2 istine; a I bračna ljubav korespondira ovome braku (br. 2727-2759,2803). Međutim, između roba I žene koju mu daje gospodar, nema braka, nego postoji samo povezivanje kao što je između inoče (konkubine) sa čovekom (muškarcem), što ne korespondira nebeskom braku, zbog čega se zazvrgava kada rob ode, jer tada žena sa svojim potomstvom pripada gospodaru. Razlog da dolazi do ovakvog povezivanja, je to što je istina koja je pretstavljena robom, u spoljašnjem obliku, dok je dobro koje je pretstavljeno ženom, u unutrašnjem; a dobro unutrašnjeg čoveka se ne može pripojiti istini u spoljašnjem ovliku ako se ne ostvari spajanje pre toga u unutrašnjem. Ove se ne može desiti, jer rob pretstavlja samo spoljašnjeg čoveka koji nema odgovarajućeg dobra, I koje ga ne može usvojiti. Da dobro unutrašnjeg čoveka ne može da se spoji s istinom spoljašnjeg ako pre toga ne dođe do povezivanja u unutrašnjem, to se može videti iz onoga što je već rečeno o čovekovom preporađanju (br. 3321,3469,3493,3882,4353); jer je regeneracija (novo rođenje) povezivanje dobra I istine.

8984. *A on neka ode sam (inokosan)*. Da ovo označava stanje posle borbe, a što je samo stanje potvrđivanja I usađivanja istine, vidi se iz značenja *otići*, naime, *iz robovanja*, a to je stanje posle borbe (vidi gore, br. 8980); I iz značenja *sam (inokosan)*, što je s istinom bez dobra (br. 8977,8978). Da to oznčava stanje potvrđivanja I usađivanja istine, je stoga što je ovo označeno sa *otići sedme godine* (br. 8970), ovde zato što je to duhovno dobro, koje je pretstavljeno ženom, služilo da se potvrdi ona istina, kao I da se usadi nova istina (br. 8981).

8985. (Stih 5.) *Ako li rob reče tvrdo (uporno)*. Da ovo označava tada misao iz usađene istine, vidi se iz značenja *reći*, što je misao (vidi br. 7094,7107,7244); I iz značenja *roba*, što je istina bez odgovarajućeg dobra (br. 8974); ovde, ova istina potvrđena I usađena, jer se kaže o tome robu kada se treba da ode (br. 8984). Kaže se da rob označava isinu, ali se time misli na čoveka koji je u istini bez odgovarajućeg dobra. Razlog zašto se istina, a ne čovek koji je u takvoj istini, naziva *robom*, je to što je apstraktni govor, to jest, govor odvojen od čoveka, anđeoski govor, jer se u nebu misli o nekoj stvari (*res*) odvojeno od te osobe; jer tamo, kada se misli o osobi, društvo, koje je u takvoj stvari ili stanju, uzbudi se, pa se misao određuje otuda /iz toga društva/, I tako se utvrđuje (ograničava); jer u nebu, gde je misao tamo je I prisustvo, prisustvo bi privuklo misao k sebi misli onih koji su u tome društvu, I tako bi se tako povredio influks od Božanskog. Dragačije je kada oni misle apstraktno (odvojeno) o nekoj stvari (*res*); tada se misao širi u svakom pravcu u skladu s nebeskom formom koju stvara influks koji dolazi od Božanskog, a to bi bilo bez remećenja influksa koji dolazi od Božanskog. Jednom rečju, apstraktna misao može da prožme celo nebo iz odlaganja; dok se misao koja je određena (ograničena) osobom, utvrdi I zaustavi. (*prim. prev. na primer. Ako se misli I govori o nekom velikom čoveku, kao što je bio Sokrates, kao osobi, to bi zaustavljalo misao koja bi bila određena sferom onoga društva gde je ta osoba o kojoj se govori, u ovome slučaju Sokrates. Međutim, ako se govori o onome o čemu je naučavao Sokrates, naime, da je najveća I najteža dužnost čovekova da upozna samoga sebe, tada bi se ta misao širila kroz sva nebeska društva I bila bi obogaćena influksom od Božanskog, koji deluje preko tih društava*).

8986. *Ljubim gospodara svojega, ženu svoju, I djecu svoju*. Da ovo označava uživanje sećanja na duhovna dobra, vidi se iz značenja *ljubiti*, što je ovde uživanje sećanja (o čemu niže); iz značenja *gospodara*, što je duhovno dobro od kojega je /uživanje sećanja/ (vidi gore, br.8981); iz značenja *žene*, što je dobro pridruženo pomoću duhovnog (br. 8981); I iz značenaj *djece*, što su dobra I istine otuda izvedene (vidi br. 8982); otuda se *gospodarem, ženom, I djecom*, kao celinom, označavaju duhovna dobra. Da je uživanje sećanja na ona dobra označeno sa *ljubiti*, je stoga što oni koji su pretstavljeni robovima Jevrejinima, to su oni unutar

crkve koji su istinama doktrine a ne I u dobru u skladu s njima (vidi br. 8974,8976); oni koji su takvi, na njih istine ne deluje radi dobra, nego radi uživanja; pa se stoga saljubiti (*diligere*) ovde, jer se kaže o takvima, označava uživanje sećanja. (*prim. prev. Uživanje sećanja je zadovoljstvo koje oseća onaj koji uči I razumeva istine ne radi toga da bi ih primenjivao u život, nego da bi uživao u saznavanju I razgovoru o njima. To je pretstavljeno robom Jevrejino; jer je slobodan od zla samo onajčovek ili duh koji je u dobru, a to je onaj koji tvori istine I tako ih pretvara u dobro. Čovek je slobodan od zla potpuno samo kad je u dobru koj dolazi od Boga*).

8987. *Ne ću da idem da budem slobodan.* Da ovo označava uživanje koje dolazi od poslušnosti, vidi se iz značenja *ići da bi bio slobodan*, što je stanje posle borbe, a to je samo stanje istine potvrđene I usađene (o čemu gore, br. 8976,8980,8984); jer robovanje koje je trajalo šest godina, I koje se naziva nedjeljom (sedmicom) u *Postanju XXIX.27,28*, označava trud ili neku borbukakva je kod onih koji su u istinama a ne I u odgovarajućem dobru, koji su u duhovnom smislu označeni *robovima Jevrejima*. Ovi su takvi da ne mogu da se nanovo rode, nego samo da se *poprave (reformiraju)*; jer *biti nanovo rođen* kaže se za one koji dopuštaju da ih Gospod vodi, istinama koje se nazivaju istinama vere, u dobro duhovnog života; a biti *popravljen (reformisan)* kaže se za koji se ne mogu voditi u dobro duhovnog života pomoću istina vere, nego **2** samo pomiću uživanja (zadovoljstava) prirodnog života. Oni koji dopuštaju da se nanovo rode, ti postupaju u skladu sa zapovestima vere iz osećanja; dok oni koji ne dopuštaju da budu ponovo rođeni, nego samo da budu reformirani, ti deluju ne iz osećanja, nego iz poslušnosti. Ovo je razlika: oni koji deluju iz osećanja, deluju od srca, pa stoga od slobode, I oni tvore istinu radi istine, I dobro radi dobra, I na taj način deluju iz ljubavi prema blišnjemu radi blišnjega; ali oni koji postupaju iz poslušnosti, ne postupaju od srce, stoga ne od slobode: Ako im I izgleda da deluju od srca I od slobode, to je u stvari radi same svoje slave, što čini da se opažaju kao takvi. Niti pak tvore istinu radi istine, ni dobro radi dobra, nego radi uživanja koje dolazi od ove slave. Na taj način oni ne postupaju iz ljubavi prema blišnjemu radi samog blišnjega, nego da bi bili viđeni, I da bi bili nagrađeni. Iz ovoga je jasno, šta su I kaka su oni koji su pretstavljeni *sinovima Izrailjevim*, a ko I kakvi su oni koji su **3** pretstavljeni *robovima Jevrejima*. Ali unutar crkve u ove dane poznavanje ove

razlike se izgubilo. Razlog je to što se crkva tako određuje i naziva, je zbog vere a ne zbog ljubavi prema bližnjem. Malo njih zna šta je vera; mnogi veruju da je vera znati ono što doktrina crkve uči, i biti ubeđen da je to istinito, ali ne da se živi u skladu s tim (s isinama doktrine crkve). Život u skladu s tim istinama oni nazivaju *moralnim životom*, koji oni odvajaju od doktrine crkve, i imenuju je Moralna Teologija; dok učenici veruju da je vera pouzdanje, pa stoga kažu da su oni spaseni, koji imaju ovo pouzdanje, a to znači uz pomoć same vere; ali ne znaju da se pouzdanje u veru nikako ne daje osim onima koji žive životom dobra u skladu s istinama vere; i pošto se to znanje izgubilo, ono što se sada kaže o onima koji su u istinama a ne i u dobru, a koji su označeni *robovima Jevrejima*, mora da izgleda čudno.

8988. (Stih 6.) *Onda neka ga gospodar dovede pred sudije (pred Boga)*. Da ovo označava stanje u koje on tada ulazi u skladu s Božanskim redom, vidi se iz značenja *dovesti pred Boga (pred sudije)*, kada se govori o onima koji u istinama a ne mogu biti i u dobru, što je učiniti da uđu u stanje koje je u skladu s Božanskim redom; jer se sa *dovesti ih* označava ući; a sa *pred Boga* označava se Božanski red (o kojemu u onome što sledi). Da su ove stvari označene, jasno je iz stvari koje slede u ovome stihu, u kojima se opisuje stanje onih koji su u istinama ali ne i u odgovarajućem dobru, naime, koji su u stanju neprekidne poslušnosti; jer oni koji su u ovome stanju, ti su relativno u ropstvu u odnosu na one koji su u dobru koje korespondira istinama; jer ovi, pošto deluju iz dobra, deluju iz osećanja, dok oni koji deluju iz osećanja, deluju iz volje, stoga iz sebe samih; jer što god pripada volji kod čoveka, njegovo je vlastito, jer je *Esse /Biće, ili Biti/* čovekovog života u njegovoj volji. Ali oni koji deluju samo iz poslušnosti, ne deluju po svojoj vlastitoj volji, nego po volju svoga gospodara, stoga ne od sebe nego od nekoga drugoga, zbog čega su relativno u ropstvu. Postupati samo iz poslušnosti a ne iz dobra, je postupati iz *Intelektualnog /dela/*, jer se istine odnose na *Intelektualno* a dobra na *Voljno*; a postupati iz Intelektualnog a ne iz Voljnog, je postupati iz onoga što stoji napolju a ne unutra, i iz onoga što služi, jer je razum dat čoveku da prima istine, i da ih uvede u volju, kako bi postale dobra; jer istine, kada pripadnu volji, nazivaju se dobrima. Ali služiti Gospoda postupajući u skladu s Njegovim zapovestima, i tako biti poslušan, nije biti rob, nego biti slobodan, jer se istinska čovekova

sloboda sastoji u tome da ga Gospod vodi (br. 982,905,2870,2872); jer Gospod udahnuje u samu čovekovu volju dobrom iz koje on postupa; iako je to od Gospoda, ipak se opaža kao da je od sebe, to jest iz slobode. Oni koji su u Gospodu, imaju ovu slobodu, i ona je spojena s neizrecivom srećom. Da u ovome stihu *Bog* označava Božanski red, jer zato što se u Reči kaže *Bog* onda kada se **3** govori o istini, a *Jehova* tamo gde se govori o dobru (br. 2769,2807,2822,3921kraj,4402,7010,7268,8867); zboga toga je u najvišem smislu Božanska Istina koja proizlazi od Božanskog Dobra Gospodovog, *Bog*, a Njegovo Božansko Dobro od koje je Božanska Istina, je *Jehova*. Razlog je to što je Božansko Gospodovo *Esse*, a Božanska Istina je *Existere* iz toga (iz Božanskog Dobra/; ili što je isto, ljubav ka Gospodu i ljubav ka bližnjemu su samo *Esse* neba i crkve, , a vera je *Existere* otuda /iz *Esse*/ . Iz svega ovoga jasno je otkuda to da *Bog* označava Božanski red, jer je to Božanska Istina koja proističe od Gospoda, koja sačinjava red u nebu, pošto je ona red sami. (Da je Božanska Istina red, vidi br. 1728,1919,7995,8700). Stoga kada čovek ili anđeo prima Božansku Istinu od Gospoda u dobru, u čoveku postoji red koji je i u nebima, stoga je on u nebu ili u Gospodovom carstvu posebno, i to u onom stepenu u kojemu je u dobru od istina, a posle u kojem je stepenu u istinama od dobra; i – što je tajna – sami anđeli se pokazuju u ljudskoj formi u nebima sasvim u skladu s istinama kod njih koje su u dobru, s lepotom i sjajem u skladu s tim kakvo je dobro od istina: na sličan način, u pogledu duša, izgledaju ljudi crkve u nebu. Sama Božanska Istina koja proističe od Gospoda, stvara tu formu, kao što se može videti iz onoga što je navedeno o nebu kao o Velikom Čoveku, i o **4** njegovoj korespondenciji sa svim u čoveku, na kraju svakoga poglavlja. Na ovu se tajnu misli u ovim rečima kod Jovana u *Otkrovenju*: *I razmjeri zid njegov na sto i četrdeset i četiri lakta, po mjeri čovječijoj, koja je anđelova (XXI.17)*. Ko bi ikada mogao da razume ove reči ko ne zna šta znači *svetiJerusalim, njegovi zidovi, šta mjera, a šta brojsto četrdeset i četiri*, i šta je označeno sa /*mjera*/ čovjekova, i *anđelova*? *Novim i svetimJerusalimom* se označava Gospodova Nova Crkva koja treba da dođe posle Gospodove Hrišćanske Crkve u sadašnje vreme (br. 2117); *zidom* se označavaju istine vere koje će braniti tu crkvu (br. 1419); mjerenjem i *mjerom* označava se stanje u pogledu istine (br. 3104); brojem *stočetrdeset i četiri* označava se slično što i sa *dvanaest*, jer je *sto četrdeset i četiri* dvanaest pomnoženio sa dvanaest.

(Da se ovim brojevima označavaju sve istine u kompleksu, vidi br. 7973.) Otuda je jasno šta je označeno *mjerom čovjekovom, koja je I anđelova*, naime, istina sama koja proizilazi od Gospoda u svojoj vlastitoj formi, koja, kao što je gore rečeno, forma čoveka-anđela u nebu. Otuda je tajna u gornjim rečima postala jasna, naime, da su ovim rečima označene istine te Crkve **5** koja treba da dođe posle Hrišćanska Crkva, koja postoji danas. Da su ovo istine od dobra, opisano je u stihu koji sledi neposredno, u ovim rečima: *I bješe građa zida njegova jaspis, I grad zlato čisto, kao čisto staklo (stih 18.)* jaspisom se označava istina kao što će biti ona u toj crkvi; jer se *kamenjem* u opšte označavaju istine (br. 1298,3720,6426), a *dragim kamenjem*, istine koje su od Gospoda (br. 643); zlatom se označava dobro ljubavi I mjdrosti (br. 113,1551,1552,5658). Ko bi ikada naslutio da stvari koje su sadržane u ovim rečima? I ko ne može da vidi da bezbrojne tajne leže sakrivene u Reči, a koje se ne pokazuju nikome osim preko unutrašnjeg smisla? I da se ovim smislom, kao ključem, otvaraju Istine Božanske onakve kakve su u nebu, stoga I nebo I Gospod Sam, koji je Sve u svemu Reči u najdubljem smislu.

8989. *I postavi ga na vratima ili kod dovratka.* Da ovo označava komunikaciju potvrđene I usađene istine s duhovnim dobrom, vidi se iz značenja *vrata*, što je uvođenje istine u dobro (vidi br. 2356,2385), ovde istine potvrđene I usađene, koja je označena *robom Jevrejinom*, posle šest godina robovanja (br. 8976,8984); a pošto *vrata* označavaju uvođenje, a isto tko I komunikaciju, jer jedna soba komunicira s drugom kroz vrata; I iz značenja *dovratka*, što je povezivanje one istine s dobrom, jer *dovrata* stoji između dve sobe, I povezuje ih. Ko ne može da vidi da obred o robovima koji ostaju, sadrži tajnu, doista Božansku tajnu? jer ju je diktirao I zapovedio Jehova s Gore Sinajske. Oni koji veruju da nema ništa više sveto I Božansko u ovom I mnogim drugim stvarima sadržanim u Reči nego što se pokazuje u smislu slova, diviće se da ove I mnoge stvari sadržane u ovome I sledećim poglavljima, I da ih je Jehova diktirao živim glasom; jer u slovu one izgledaju upravo onako kakve su u zakonima naroda /Neznabožaca/ ; kao I obred o robovima, da onaj koji nije voljan da ode iz ropstva, da se dovede na vrata I dovratak, I da mu gospodar probode uho šilom. U smislu slova, ovde se ne oseća ništa Božansko, a iapk je najviše Božansko, međutim, ovo se ne pokazuje osim u

unutrašnjem smislu. A unutrašnji smisao je to, da oni koji su samo u istinama a ne i u odgovarajućem dobru, ali su u uživanju sećanja duhovnih dobara (br. 8986,8987), da oni imaju neku komunikaciju i povezanost s duhovnim dobrom. Ovo je bilo predstavljeno *uhom roba* koje je njegov gospodar probio na vratima ili do vratku; jer *vrata* označavaju komunikaciju, a *dovrata* povezanost, *uho* označava poslušnost, a *probiti uho šilom* predstavlja stanje u kome će on ostati. Ovako opažaju ove stvari anđeli, koji su sa čovekom koji čita ovureč. Jer anđeli ne misle o vratima ili o do vratku, ni o uhu ili probijanju /uha/, niti o robu, nego umesto toga misle o komunikaciji i povezivanju o kome je upravo bilo govora. Zato što anđeli shvataju ove stvari, jer su u svetlosti.; a kod njih se dešavaju samo duhovne i nebeske stvari, a ne prirodne i svetske kao što su one koje su sadržane doslovnom smislu Reči; jer je Reč u smislu slova prirodna i svetske (svetovna), a u svom unutrašnjem smislu je duhovna i nebeska; prva je za čoveka, a druga za anđele, pa otuda se kroz Reč **3** održava komunikacija i povezanost neba sa čovekom. Kako bi tajne sadržane u ovome postupku, u slučajurobova koji ostaju kod gospodara, bile još jasnije, treba reći otkuda to, da *vrata i dovrata* označavaju komunikaciju i povezivanje. Anđeli i duhovi imaju staništa koja sasvim izgledaju kao ona u svetu (br. 1116,1626-168,1631,46229, i što je tajna, svaka stvar koja se pokazuje u staništima označava nešto duhovno; one /te stvari/ se ulivaju iz duhovnih stvari koje su u nebu, i koje su tada u umovima ljudi (*mens*). Komunikacije istine s dobrom predstavljene su vratima, a povezivanja *dovratcima*, a ostale stavai samkm sobama, dvorištima, prozorima, i raznim ukrasima. Da je ovako, čovek danas, posebno onaj koji je samo prirodan, ne može poverovati, jer se ovakve stvari ne pokazuju telesnim čulima. Međutim, da su proroci videli ovakve stvari kada je njihovo unutrašnje /biće/ bilo otvoreno u nebo, vidi se iz Reči. Te sam stvari video i opažao i ja hiljadu puta. Često sam ih čuo da kažu, da su vrata njihovih soba otvorena, onda kada su se **4** njihove misli komunicirale meni, a kada se nisu komunicirale, da su zatvorena. Otuda to, da se u Reči pominju vrata onda kada se govori o komunikaciji; kao kod *Isaije: Hajde narode moj, uđi u klijeti (sobe) svoje, i zaključaj vrata svoja za sobom, prikriv se za čas, dokle prođe gnjev (XXVI.20); prikriv se za čas, dokle prođe gnjev*, označava da nema komunikacije sa zlima, koji su *gnjev* (vidi br. 3614,5934,5798,8284,8483). Kod *Malahija: kad je to iz vaših ruku, hoće li na nekoga od vas gledati? ko je među*

vama koji je zatvorio vrata ili zapatio oganj na mom oltaru ni za što? (I.9,10); zatvoriti vrata označava ne komunicirati sa svetim ili Božanskim stvarima. Kod Zaharije: *Otvori, Libane, vrata svoja, i neka oganj proždre cedre tvoje (XI.1); otvoriti vrata* označava primiti ili komunicirati. Kod Davida: *On zapovijeda nebesima ozgo; On otvara vrata nebeska (Psalam LXXVIII.23); otvoriti vrata nebeska* označava omogućiti komunikaciju s istinama i dobrima koja dolaze od Gospoda u nebima. Kod istoga: *Volim biti na pragu doma Božijega nego živjeti u šatorima bezbožničkim (Psalam LXXXIV.10); stajati na pragu* označava komunicirati s dobrom, koje je *dom Božiji* (br.3720). Opet: *Vrata sveta! uzvisite vrhove svoje, uzvisite se vrata vječna! Ide car slave (Psalam XXIV.7.); Vrata sveta, otvorite se,* označava otvaranje i uzdizanje srca ka Gospodu, koji je *Car slave*, pa stoga dajući komunikaciju tako da On može da se uliva s dobrom ljubavi prema bližnjemu i istinom vere. Gospod se naziva *Carem slave* zbog Istinekoja je od Boga. Kod Isaije: *-Ovako govori Jehova pomazaniku svojemu Ciru, kojega držim za desnicu, da oborim pred njim narode i careve raspašem, da se otvaraju vrata pred njim, i da ne budu vrata zatvorena; ja ću ići pred tobom, i uotove neravne poravniću, vrata mjedena razbiću i prijevornice gvozdene slomiću. I daću ti blago tajno i bogatstvo sakriveno, da poznaš da sam ja Jehova Bog Izrailjev, koji te zovem po imenu (XLV.1-3); govoreći o Gospod u pogledu Njegovom Ljudskog, koje je u reprezentativnom smislu Cirus; otvoriti vrata pred njim,* označava primiti Božansko Samo. Otuda to da se On nazivao i po Svom Ljudskom, *Bogom, ovde Bogom Izrailjevim,* Kod Jovana: *Gle, dadoh pred Tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti; i držao si riječ moju, i nijesi se odrekao imena mojega (Otkr. III.8); otvoriti vrata* označava komunikaciju s nebom. Kod istoga: *I potom vidjeh, i gle, vrata otvorena na nebu, i glas prvi koji čuh kao trubu gdje govori za mnom, reče: popni se amo, i pokazaću ti šta će biti s ovijem (IV.1):* Ovde vrata označavaju komunikaciju, jer se govori o otkrovenju koje treba da primi od neba. Iz ovoga se vidi da je komunikacija pretstavljena *vratima*, kao što je gore rečeno. Kod istoga: *Gle, stojim pred vratima, i kucam: ko god čuje glas Moj, i otvori vrata, ja ću ući kod njega, večeraću s njim, i on sa Mnom (III.20).* **8** I ovde vrata jasno označavaju prijem i komunikaciju s nebom, gde je Gospod, stoga s Gospodom. Na sličan način kod Mateje: *A kada one otidoše da kupe /ulje/, dođe ženik, i gotove uđoše s njim na svadbu, i zatvoriše se vrata. A poslije dođoše one druge djevojke govoreći:*

gospodaru, otvori nam! A on I reče: zaista vam kažem, ne poznajem vas (XXV.10-12). Šta ove reči označavaju u unutrašnjem smislu, vidi br. 4635-4638, naime, da *djevojke* označavaju one koji su unutar crkve; *imati ulja usvetiljkama*, označava dobro ljubavi prema bližnjemu u istinama vere; a *ne imati ulja u svojim svetiljkama*, označava imati istine vere, ali ne I dobro ljubavi prema bližnjem u njima; ovim drugima vrata su zatvorena, ker ne komuniciraju s nebom, to jest, kroz nebo, sa Gospodom. Komunikacija s nebom, a kroz nebo sa Gospodom, ostvaruje se kroz dobro ljubavi prema bližnjem, a ne kroz istine, koje se nazivaju istinama vere, bez dobra u njima; stoga se ove poslednje nazivaju *ludim djevojkama*, a one prve *mudrim djevojkama*. Kod Luke: *jer vam kažem, mnogi će tražiti da uđu I ne će moći. Kad ustane domaćin I zatvori vrata, I stanete na polju stajati I kucati na vrata, govoreći: Gospode! otvori nam; I odgovarajući reći će vam: ne poznajem vas otkuda ste. Tada će stati govoriti: mi jedosmo pred Tobom I pismo, I po ulicama našijem učio si. A On će im reći: ne poznajem vas otkuda ste; odstupite od Mene koji nepravdu činite (XIII.24-27).* I ovde vrata jasno označavaju primanje I komunikaciju, kao gore. Da onima kojima se vrata zatvaraju , a koji kucaju a nisu primljeni, da se pretstavljaju oni koji su u istinama vere iz Reči a ne I u dobru ljubavi prema bližnjem, označeno je sa *jesti I piti u Gospodovom prisustvu* *Islušati ga kako uči po ulicama*, ali ne živeti životom vere; jer oni koji ne žive ovaj život, to su oni koji **10** čine nepravdu. Kod Jovana: *Zaista, zaista vam kažem: ko ne ulazi na vrata u tor ovčiji nego prelazi na drugome mjestu, on je lupež I hajduk; a koji ulazi na vrata, jeste pastir ovcama; Ja sam vrata; ko uđe kroza me, spašće se. I ući će, I izići će, I pašu će naći (X.1,2,9);* ući kroz vrata označava kroz istine, koje pripadaju veri, u dobro ljubavi prema bližnjem, I koje istine pripadaju ljubavi, to jest, Gospodu, jer Gospod je **11** Dobro samo; On je I Istina koja uvodi, to jest *vrata*, jer vera dolazi od Njega. Da se *vratima* označava komunikacija, izgleda kao metaforički način govora, ili kao upoređenje, ali to su stvarne korespondencije. Čak se I upoređenja tu prave pomoću stvari koje korespondiraju, što se može videti po onome što je rečeno o vratima, naime, da da se vrata stvarno pokazuju u nebu kod anđela I duhova, I da se ona otvaraju I zatvaraju u skladu sa komunikacijom. Tako I u svim drugim slučajevima.

8990. *I neka mu gospodar probuši uho iglom.* Da ovo označava pretstavu poslušnosti, vidi se iz značenja *uha*, što je poslušnost (vidi br. 2542,3869,4551,4652-4660); I iz značenja *probiti uho šilom*, naime, kod vrata ili dovratka, što je učvrstiti – ovde, jer se govori o poslušnosti, znači posvetiti; stoga sledi da će služiti za uvijek, to jest, da će slušati. (pokoravati se). Iz ovoga je jasno da kada gospodar probije uho šilom na vratima ili dovratku, da to pretstavlja poslušnosti. Kakav je ovo slučaj, **2** može se videti iz onoga što prethodi, naime, da oni koji su samo u istinama, a ne I u korespondirajućem dobru, to jest, koji su u veri a ne I u ljubavi ka bližnjem, da nisu slobodni, nego su robovi. Jer oni koji postupaju iz dobra, ili iz ljubavi prema bližnjemu, slobodni su, jer deluju od sebe; jer delovati iz dobra, ili iz ljubavi prema bližnjem, je delovati iz srca, to jest, iz volje, stoga od sebe; jer ono što pripada volji, pripada čoveku, I ono što se uradi od volje, za to kaže se da dolazi od srca. Ali oni koji su samo u istinama vere a ne I u dobru ljubavi prema bližnjem, relativno su robovi, jer ne deluju od sebe, jer u sebi nemaju dobro iz kojega bi delovali, nego je ono izvan njih, pa stoga postupaju iz njega onako kako ga se sećaju. Oni koji su ovakvi do kraja života, ostaju u ovakvom stanju I posle smrti, I ne mogu se povesti u stanje u kome bi delovali iz osećanja ljubavi prema bližnjemu, to jest, od dobra, nego deluju iz poslušnosti. Ovi u Velikom Čoveku, koje je nebo, **3** sačinjavaju one stvari koje služe unutrašnjim kao opne I kože (br. 8977,8980). Iz ovoga svega može da bude jasno kakav je slučaj s verom samom, to jest, s onima koji iz doktrine postavljaju veru na prvo mesto, a dobro ljubavi prema bližnjemu na drugo, zaista na poslednje mesto. Oni koji stvarno, to jest, u samom životu, tako rade, to su *robovi Jevrejini* u reprezentativnom smislu. Iz ovoga se svega može zaključiti kakav je slučaj s onima koji stavljaju svo spasenje u istine vere, a ništa u dobro ljubavi prema bližnjem, to jest, stvarno, ili u sam život – oni ne mogu ući u nebo, jer u nebu vlada dobro, a ne istina bez dobra; niti je istina istina, ni vera vera, osim kod onih koji su u dobru. Da kad gospodar probode uho šilom pretstavlja poslušnost, vidi se iz činjenice da *staviti uho na vrata je* obratiti pažnju na ono što gospodar zapoveda; to jest, to je slušati neprekidno, stoga pokoravati se, ovde, u duhovnom smislu, onome što dobro hoće I zapoveda, jer se *gospodarom robovim*⁴ pretstavlja duhovno dobro (br. 8981,8986). Pošto uho označava slušanje koje vodi poslušnosti, taj je izraz poreklom iz duhovnog sveta odakle je ušao u ljudski gorov izraz *povući za uši*, to

znači učiniti da osoba obrati pažnju, I zapamtiti; na sličan način I slušati I poslušati nekoga, što je pokoriti se; jer je unutrašnji smisao mnogih izraza poreklom iz duhovnog sveta zbog korespondencija; na sličan način, **5** kada govorimo o *duhovnoj svetlosti*, I o *vidu* iz nje, o *životu* iz nje /iz te svetlosti/, što označava stvari koje se odnose na ljubav. Da se probijanje uha moralo uraditi šilom je zbog toga što se *šilom* označava isto što I *kračunom* I *klinom*, naime, pričvrstiti ili prikovati, u duhovnom smislu, posvetiti nečemu; ali šilo je bio alat koji je nečemu služio, a služenje pretstavlja robovo posvećivanje sebe neprekinoj poslušnosti. Da *kračunil klinovi* označavaju učvršćivanje ili pridodavanje, vidi se iz odlomaka gde se pominju; kao kod *Isaije* XXII.23;XXXII.20; XLI.7; Jer. X.4; Izazak XXVII.19; XXXVIII.31; *Brojevi* III.37; IV.32.

8991. *Pa nek mu robuje do vijeka.* Da ovo označava za večnost, jasno je iz značenja *robovati*, što je pokoravati se, jer *robovi* su oni koji se pokoravaju, a *gospodari* su oni koji zapovedaju; da oni koji su pretstavljeni *robovima* označavaju one koji čine dobro iz poslušnosti, a ne iz osećanja ljubavi prema bližnjem, vidi se iz onoga što prethodi; I iz značenja *do vijeka*, što je u večnost. U smislu slova, *do vijeka* ovde označava robovanje kod gospodara sve do kraja svog života; ali u unutrašnjem ili duhovnom smislu, označava ono što je večito, jer označava stanje posle smrti: kaže se, *do vijeka*, jer oni koji čine dobro iz poslušnosti veri a ne iz osećanja ljubavi ka bližnjem, koji su peretstavljeni robovima, u drugom životu ne mogu se dovesti u stanje dobra, to jest, da postupaju iz dobra, jer svačiji život ostaje posle smrti. Onakav kakav je čovek kada umre, takav ostane; u skaldu s izrekom, *Gde drvo padne, tamo I ostane*; ne da je onakav kakav je u času smrti, nego onakav kaka je za celog svog života u svetu. Stoga oni koji su u toku svog života navikli da čine dobro samo iz poslušnosti, a ne iz ljubavi prema bližnjemu, ostaju takvi kroz večnost. Oni doista postaju savršeniji u poslušnosti, ali nikad ne steknu ljubav prema bližnjemu.

8992. Stihovi 7-11. 7. *Ako ko proda kćer svoju da bude robinja, da ne odlazi kao što robovi odlaze.* 8. *Ako ne bude po volji gospodaru svojem, I on je ne uzme za ženu, neka je pusti na otkupe (da je drugi otkupe) ; ali da nema vlasti prodati je u tuđ narod učinivši joj nevjeru.* 9. *Ako li je zaruči sinu svojem, da joj učini po pravu*

koje imaju kćeri. 10. Ako li uzme drugu, da joj ne umali hrane ni odijela ni zajednice /bračne zajednice/. 11. Ako li joj ovo troje ne učini, onda neka ode bez utkupa. (7.) Ako ko proda kćer svoju da bude robinja, označava osećanje istine iz prirodnog uživanja; da ne odlazi kao što robovi odlaze, označava stanje koje nije kao stanje istine bez osećanja; (8.) Ako ne bude po volji gospodaru svojem, označava ako osećanje istine iz prirodnog uživanja nije u skladu sa duhovnom istinom; I on je ne uzme za ženu, označava da tako ne može da se poveže; neka je pusti na otkupe (da je drugi otkupe), označava otuđivanje od tih istina; ali da nema vlasti, označava ne onima koji ne pripadaju veri crkve; prodati je u tuđ narod, učinivši joj nevjeru, označava ovo je u suprotnosti sa zakonima Božanskoga reda. (9.) Ako li je zaruči sinu svojem, označava ako je u slozi sa nekom izvedenom istinom tako da može da se poveže; da joj učini po pravu koje imaju kćeri, označava da će biti kao što je sa pravim osećanjem istine; (10.) Ako li uzme drugu, označava povezivanje s osećanjem istine iz drugoga stabla; da joj ne umali hrane ni odijela ni zajednice /bračne zajednice/, označavane lišavanje unutrašnjeg života koji je hrana, ni spoljašnjeg života koji je odeća, stoga ne lišavanje povezivanja što je bračna zajednica ili bračni dug; (11.) Ako li joj ovo troje ne učini, označava lišavanje ovih stvari; onda neka ode bez utkupa, označava otuđivanje bez istine spojene s tim /dobrom/.

8993. (Stih 7.) Ako ko (vir) prod kćer svoju da bude robinja. Da ovo označava osećanje istine iz prirodnog uživanja, vidi se iz značenja svoje kćeri, što je osećanje istine, jer se kćerju označava osećanje (vidi br. 2362,3963), ali čovekom (vir), istina (br. 3134), kao Izraelićaninom, koji je ovde označen sa ko (čovekom, vir) (br. 4514,5879,5951,7957,8234); I iz značenja robinje, što je spoljašnje ili prirodno osećanje (br. 2567,3835,3849); otuda se kćerkom čovekovom koja se proda ka robinja označava osećanje istine iz uživanja prirodnog osećanja. Pod prirodnim se uživanjem misli na uživanje koje se uliva iz ljubavi prema sebi I svetu. Oni koji su u osećanju istine iz toga, to su oni koji naučedoktrine crkve, koje se nazivaju istinama vere, ili radi zarade, ili radi počasti, a ne radi života. Ovakva osećanja istine, koja ne proističu iz duhovnog dobra, nego iz prirodnog uživanja, pretstavljena su kćerju čoveka Izraelićanina koja je prodana kao robinja I sluškinja; jer sve što vuče poreklo od ljubavi prema sebi, ili ljubavi prema svetu, nije

sloboda, nego je ropstvo. (Šta je označeno *slobodom* a šta *robovanjem*, vidi br. 892,905,1947,2870-2893,6205). Kakav je slučaj s osećanjem **3** istine koje vodi poreklo od ovih ljubavi, opisuje se u unutrašnjem smislu u onome što sledi. Treba držati na umu da pravo osećanje istine hoće I želida zna same istine vere radi dobra kao cilja, I radi života; ali osećanje istine koja nije prava, ne hoće I ne želi istine radi sebe, nego radi počasti I radi sticanja bogatstva. Oni koji su u osećanju istine ovoga porekla, ne staraju se da znaju da li su ili ne istine prave, po uslovom da ih mogu upotrebiti kao da su prave; zbog čega se oni zadržavaju samo na tome da potvrđuju doktrine crkve u kojoj su rođeni, bilo da su istinite ili ne. Oni su u mraku u pogledu samih istina, jer ih potpuno **4** zaslepljuju svetksi ciljevi, kao što su dobiti, I telesni ciljevi koji su počasti. Ali oni koji su u pravom osećanju istine, to jest, koji žele da znaju istine radi dobre svrhe I radi života, I oni poštuju doktrine crkve dok ne dođu u doba kada počnu da misle od sebe samih; oni tada istražuju Pismo I mole se Gospodu za prosvetljenje, a kada se prosvetle, raduju se iz srca; jer znaju da su bili rođeni gde je neka druga doktrina crkve, čak I tamo gde je navjeće krivoverje (jeres), bez istraživanja Pisma iz pravog osećanja istine, oni bi ostali u toj doktrini; kao na primer, da su bili rođeni kao Jevreji, ili kao Socinijanci. (*Socinijanci nisu verovali u Božansku, nego samo u ljudsku prirodu Gospoda Isusa Hrista*). Otuda je jasno ko su I kakvi oni koji su u pravom osećanju istine, a ko I kakvi su oni koji su u osećanju istine koje nije pravo. Oni koji su u pravom osećanju istine su, u reprezentativnom smislu, *kćeri čoveka Izraelićanina*, a oni koji su u ne-pravom osećanju istine su, u reprezentativnom smislu, *robinje kćeri Izrailjske*.

8994. *Da ne otide kao što robovi što odlaze.* Da ovo označaba stanje koje nije kao stanje istine bez osećanja, vidi se iz značenja *otići*, naime, *iz ropstva*, što je stanje posle borbe (vidi gore, br. 8980,8984); I iz značenja *robova*, što su oni koji su u istinama a ne I u odgovarajućem dobru (br. 8974), stoga oni koji su u istini bez osećanja. Iz ovoga je jasno da se sa *Da ne ode kao što robovi što odlaze*, označava stanje koje nije kao stanje istine bez osećanja. Kakav je slučaj s ovim biće rečeno ukratko. Ima takvih koji su u istini a ne u osećanju istine, a ima takvih koji su u osećanju istine. Prvi su bili pretstavljeni *robovima međusinovima Izrailjevim*; dok su drugi bili pretstavljeni *robinjama isto među sinovima Izrailjevim*. Međutim,

robinjama nisu bili prstavljeni oni koji su u pravom osećanju istine, nego oni koji nisu u pravom osećanju (kao što se može videti iz onoga što je pokazano upravo gore, br. 8993). Razlika između onih koji su u istini bez osećanja, koji su bili pretstavljeni robovima, i onih koji su u osećanju istine, koji su bili pretstavljeni robinjama, je kao ona između poznavati istinu i hteti istinu. Poznavati istinu odnosi se na intelektualni deo (uma), dok se hteti istinu odnosi na Voljni deo, ; pa je na tak način razlika kao između znanja (*scientia*) i osećanja. Oni koji su u znanju istine i dobra, i koji su u reprezentativnom smislu robovi, ili ljudi (*vir*), na njih ne deluje istina i dobro, nego samo poznavanje ovih; sledstveno, oni uživaju u istinama radi znanja. Ali oni koji su u osećanju istine i dobra, i koji su u reprezentativnom smislu pretstavljeni robinjama, ili ženama, na njih ne deluje znanje, nego same istine i dobra kada ih čuju i kada ih opažaju kod drugih. Ovakvo osećanje je obično kod dobrih žena, dok je osećanje znanja i istine obično kod ljudi (muškaraca). Otuda to da oni koji su u duhovnom opažanju, da vole žene na koje deluju istine, a ne vole žene koje su u znanjima; jer je to u skladu s Božanskim redom da ljudi (muškarci) budu u znanjima, a žene samo u osećanjima; pa na taj način da žene ne treba da vole sebe zbog znanja, nego ljudi /treba da vole sebe zbog znanja/; otuda je bračno /osećanje/. Otuda isto tako to što je bilo rečeno u drevna vremena, da žene treba da budu ćutljive (da ne govore) u crkvi. Pošto je slučaj ovakav, to suznanja i spoznaje pretstavljajemuškarcima, a osećanja ženama; ovde su robinjama pretstavljena osećanja istine kojima su izvor uživanja prirodnih ljubavi; a pošto su ove žene sasvim različite prirode od onih muškaraca na koja deluju poznavanja, stoga je slučaj s robinjama sasvim drugačiji nego slučaj s robovima /u reprezentativnom smislu/. Treba da se zna da je ovakav slučaj s onima koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu; ali je obrnuto kod onih koji pripadaju Njegovom nebeskom carstvu. U ovom drugom carstvu muževi su u osećanju, a žene /supruge/ su u poznavanjima dobra i istine; od ovoga potiče bračno /stanje/ kod onih /u nebesko carstvu/. (prim. prev. U svom vrlo popularno delu BRAČNA LJUBAV, kojse delo može naći na našem site-u, autor dalje razvija ovu temu; muž je iznjutra ljubav ka dobru i a izvana ljubva ka istini i znanju; kod žene je obrnuto; Ali, u toku preporoda kroz bračni život, ono što je unutra pokazuje se i sazreva izvana, tako da muškarac postaje dobar i osećajan a žena

voli istinu I znanje. Na kraju, žene su izvana inteligentne a iznutra osećajne, a muškarci su izvana osećajni a izvana inteligentni).

8995. (Stih 8.) *Ako ne bude po volji gospodaru svojem (ako je zla u očima gospodara).* Da ovo označava da ako osećanje istine iz prirodnog uživanja (zadovoljstva) nije u skladu sa duhovom istinom, vidi se iz značenja *robinje* o kojoj se kaže da *nijepo volji (da je zla ili loša)*, što je osećanje iz prirodnog uživanja (vidi br. 8993,8994); I iz značenja *ne po volji* (biti zla ili loša), kada se kaže za ovo osećanje odnosu na duhovnu istinu, da nije u skladu (o čemu niže); iz značenja *u očima (po volji)*, što je biti u opažanju (vidi br. 2829,3529,4339); I iz značenja *gospodara*, što je duhovna istina (br. 8981). Treba reći kakav je ovo slučaj. Da *robinja* označava osećanje istine iz uživanja ljubavi prema sebi I ljubavi prema svetu, već je rečeno (br. 8993,8994); I da ovo osećanje ne može da se poveže s duhovnom istinom, može se videti iz toga što je osećanje duhovne istine unutrašnje osećanje, to jest, ono je u unutrašnjem čoveku, dok je osećanje istine iz prirodnog uživanja u spoljašnjem čoveku. Unutrašnje osećanje, koje pripada duhovnom čoveku, neprestano se povezuje sa spoljašnjim osećanjem, koje pripada prirodnom čoveku, ali na takav način da je unutrašnje osećanje istine vladajuće osećanje, dok je spoljašnje ono koje se pokorava; jer je to po Božanskom redu da duhovni čovek vlada nad prirodnim (br. 8961,8967); a kada duhovni čovek vlada, čovek gleda nagore, što je predstavljeno glavom koja je u nebu; ali kada prirodni čovek vlada, **3** čovek gleda nadole, što se predstavlja glavom koja je u paklu. Da bi se ovo još jasnije pokazalo, još nešto treba reći. Većina ljudi, preko istina koje uči I dobara koja čine, misle da steknu dobit ili počasti koje otuda dolaze u njihovoj zemlji; pa ako se na ove stvari gleda kao na ciljeve, prirodni čovek vlada a duhovni služi; ali ako se ne smatraju ciljevima, nego samo sredstvima koja vode cilju, tada duhovni čovek vlada a prirodni služi, sve u skladu s onim što je prethodno rečeno br. 7819,7820). Jer kada se dobit I počast smatra sredstvom radi cilja, a ne ciljem, tada se ne gleda na ovo kao na cilj, nego kao na službu (svrhu,usus). Kao na primer, onaj koji želi I stiče bogatstvo radi neke svrhe (koristi) koju on voli iznad svega, on u tome slučaju ne uživa u bogatstvu radi bogatstva, nego radi onoga čemu ono služi. Svrhe /usus/ sačinjavaju duhovni život kod čoveka, a bogatstvo je samo sredstvo (br. 6933-6938). Otuda se može

videti kakav je prirodni čovek treba da bude da bi semogao povezati sa duhovnim, naime, treba da /prirodni čovek/ bude sredstvo, a ne cilj; jer ono što čovek smatra ciljem, to sačinjava sami njegov život, jer on to voli iznad **4** svega; jer ono što se voli, smatra se ciljem. Onaj ko ne zna da cilj, ili što je isto, ljubav, sačinjava čovekov duhovni život, stoga da je čovek tamo gde je njegova ljubav – ne može da razume ono što se odnosi na ove stvari. On možda pretpostavlja da uživanje prirodnih ljubavi, koje pripadaju ljubavi prema sebi i svetu, ne mogu da se slažu sa duhovnom istinom i dobrom; jer on ne zna da kada se preporodi, tada se čovek potpuno izokrene, a kada je izokrenut, tada mu je glava u nebu, dok mu je pre toga glava bila u paklu. Njegova je glava bila u paklu kada su mu cilj bile uživanja ljubavi prema sebi i svetu, a njegova je glava u nebu onda kada su ova uživanja sredstvo ka nekom cilju. Jer cilj, koji je ljubav, jedina je stvar kod čoveka koja živi; sredstva ka cilju, po sebi, ne žive, nego primaju život od cilja; otudase sredstva koja vode poslednjem cilju nazivaju posredni ciljevi; a ovi, onoliko koliko su upravljani ka konačnom cilju, koji je glavni cilj, toliko žive. Otuda to da kad se čovek nanovo rodi, tada mu je ljubav ka bližnjem i ka Gospodu cilj, tada voli sebe i svet kao sredstvo. Kad je čovek takav, tada, kada gleda ka Gospodu, on gleda na sebe kao na ništa /kao na nešto bezvredno/, a tako isto gleda i na svet; ali lako smatra sebe kao nešto /vredno/, to je da bi mogao da služi Gospodu. A prethodno, slučaj je bio obrnut: kada je gledao na sebe /kao na nešto vredno/, tada nije cenio Gospoda, ali ako i jeste, to je bilo da bi stekao bogatstvo i počasti. Iz svega ovoga se **5** može videti kakva je priroda tajne koja leži skrivena u ovim uredbama o robinjama među kćerima Izrailjevim, naime, da iako su bile robinje, ipak, ako su bile dobre, njih je gospodar uzimao za žene ako ih je kupio ili za njegovoga sina; ali ako zle /ne po volji/, tada se nisu uzimale za žene, nego su bile otkupljene ili prodane, već prema onome što se kaže u ovim stihovima. Uzeti za ženu robinju, ili držati je kao inoču (konkubinu, naložnicu), bilo je dozvoljeno u reprezentativnoj crkvi, osobito u Jevrejskim i Izraelitskim crkvama, iz razloga što žena pretstavlja osećanje duhovne istine, a robinja osećanje prirodne istine; stoga ona prva pretstavlja unutrašnje stvari crkve kod čoveka, dok ona druga spoljašnje. Ovo je bilo pretstavljeno Agarom, koja je bila inoča Abrahamova; tako isto dvema robinjama koje su bile naložnice Jakovljeve. Iz ovoga svega sada je jasno šta se označava u unutrašnjem reprezentativnom smislu *robinjom kojani je po volji (koja*

je zla, loša) a koja se nije mogla uzet za ženu, naime, da je to osećanje iz prirodnog uživanja (koje je robinja) koje nije u slozi sa duhovnim, što je posebno slučaj kada ono želi da vlada, I kada je takve naravi (*animus*) I takvoga srca da se ne može saviti da voli Gospoda. Osim toga, slaganje ili neslaganje osećanja iz prirodnog uživanja sa duhovnim je I u skladu sa kvalitetom svokoga od njih; ali deliti ih njihovim redom, bilo bi predugo. (Da *robinja* označava sredstvo koje potvrđuje I služi za povezivanje spoljašnjeg I unutrašnjeg čoveka, vidi br. 3913, 3917, 3931).

8996. *I on je ne uzme za ženu.* Da ovo označava, tako da se ne može povezati, vidi se iz značenja *uzeti za ženu*, što je biti povezan; jer oni koji se uzimaju, ti se povezuju. U unutrašnjem smislu, *uzeti za ženu* označava slaganje naravi ili umova (*animi seu mentes*), što prethodi bračnom povezivanju; a stoga što u duhovnom smislu slaganje povezuje, a neslaganje razdvaja, stoga *uzeti za ženu* označava biti povezan.

8997. *Neka je pusti na otkupe.* Da ovo označava otuđivanje od tih istina, vidi se iz značenja *biti otkupljen od onoga ko ju je kupio*, ili od nekoga drugoga, stoga da ju gospodar proda, što je otuđivanje od duhovne istine. (*Biti prodat* označava otuđenje, vidi br. 4098,4752,4758,5886; a *gospodarem* označava se duhovna istina, br. 8981,8995.)

8998. *Ali da nema vlasti prodati je u tuđ narod.* Da ovo označava, ne onima koji ne pripadaju veri crkve, vidi se iz značenja *tuđeg naroda*, a to su oni koji su izvan crkve (vidi br. 2049,2115,7996); I iz značenja *prodati*, što je biti otuđen (o čemu upravo gore, br. 8997). U pogledu ovoga, ovakav je slučaj: oni koji su rođeni unutar crkve, I koji su od detinjstva ispunjeni načelnim istinama crkve, ne treba da sklapaju brak s onima koji su izvan crkve, I koji su ispunjeni načelima koja ne pripadaju crkvi. Razlog je to što u duhovnom svetu među njima nema povezanosti, jer je svak sa svakim u tome svetu udružen u skladu s dobrom I njegovom istinom; a pošto nema povezivanje među takvima u duhovnom svetu, ne treba da ga bude ni na zemlji; jer, gledani u sebi, brakovi su povezivanja naravi I umova (*animi seu mentes*) onih čiji je duhovni život sačinjen od istina I dobara vere I ljubavi prema bližnjemu. Zbog toga se brakovi na zemlji između onih koji

pripadaju različitim religijama, smatraju gadnim , a još više između onih koji pripadaju crkvi I onih koji ne pripadaju. To je bio razlog da je Jevrejskoj I Izrailjskoj naciji bilo zabranjeno da ulazi u brakove s narodima /Neznabišcima/ (*Zak. Ponovljeni VII.3,4*), I zašto je bilo osobito gadno s njima preljubočiniti (*Brojevi XXV.1-9*). Ovo se još više vidi kada se uzme u obzir poreklo bračne ljubavi, a to je brak dobra I istine (br. 2727-2759). Bračna ljubav, pošto silazi otuda, je nebo samo u čoveku. Ovo se razara kada supružnici imaju srca koja pripadaju raznim verama. Otuda to da se robinja među kćerima Izrailjevim , to jest, od toga naroda, ne sme prodati tuđem narodu, to jest, onima koji su izvan crkve; jer bi je ovi tada uzeli za ženu, to jest, povezali bi se s njom, I tako bi profanisali (osvetogrđili) one stvari koje pripadaju crkvi; zbog toga se kaže da je ovo *učiniti joj nevjeru* (postupati podlo, perfidno).

8999. *Učini joj nevjeru.* Da ovo označava da je ovo suprotno zakonima Božanskoga reda, da je ovo označeno *činjenjem nevjere* (postupanjem podlim), što je ono što je suprotno Božanskom redu; da je ovo označeno sa *činiti nevjeru (postupati podlo)*, jasno je iz onoga što je maločas gore navedeno (br. 8998). Zakoni Božanskog reda u nebu su istine, jer Božanski red dolazi od Božanske Istine koja proističe od Gospoda (br. 8700,8988). *Činiti nevjeru (postupati podlo)* je uobičajen način govora u Reči, označavajući u unutrašnjem smislu postupati protivno istini I dobru u nebu, ili što je isto, Božanskom redu; kao kod Isaije XXI.2; XXXIII.1; XLVIII.8; Jer. III.20; V.11; *Osija V.7; VI.7; Malahija II.10,11,14,15; Psalam LXXXVIII.57;CXIX.158.*

9000. (Stih 9.) *Ali ako li je zaruči sinu svojemu.* Da ovo označava, ako se to slaže s nekom izvedenom istinom, da bi se mogao s njom povezati, vidi se iz značenja *sina*, što je istina (br. 489,533,1147,2623,3704,4257), ovde s izvedenom istinom, jer je od gospodara, koji je *otac*, pa je označena glavna istina iz koje su izvedene ostale (br. 89819; I iz značenja *zaručiti*, što je biti povezan (o čemugore, br. 8996).

9001. *Da joj učini po pravu koje imaju kćeri.* Da ovo označava da će to biti kao pravo osećanje istine, vidi se iz značenja *po pravu* , što je s istim pravom; jer *pravom* se označava spoljašnja istina ili pravo, kao ono u građanskom stanju u kojem to pretstavlja crkvu (br. 8972); I iz značenja *kćeri*, što je osećanje istine (br.

2362,3024,3963); ovde pravog osećanja istine, jer se *robinjom* označava osećanje istine iz prirodnog uživanja (br. 8993), stoga ne pravog /osećanja/ sve dok se ne razuči s gospodarem, ili s njegovim sinom. Ali kada se zaruči, to jest, kad se ovo osećanje poveže sa duhovnom istinom koja je označena gospodarem, I sinom, tada postaje kao prava, jer je tada prirodno potčinjeno, pa ne može da raspopleže samo sa sobom, nego njim raspolaže duhovna istina kojoj je potčinjeno; otuda, prirodno postaje kao da je duhovno, jer deluje kao jedno s njim; I tada se život duhovne istine prenosi na prirodno, I oživljava ga. Međutim, zaručivanje ili povezivanje robinjom, razlikuje se od povezivanja sa kćerkom /zraelićana/ s obzirom na to da se ovo drugo povezivanje odigrava u unutrašnjem čoveku, a ono prvo u spoljašnjem čoveku.

9002. (Stih 10.) *Ako li uzme drugu.* Da ovo označava povezivanje s osećanjem istine od drugoga stabla, vidi se iz značenja *uzeti, ili zaručit drugu*, što je biti povezan (see br. 8996); jer u duhovnom smislu, brak, na koji se ovde misli pod *zarukama*, označava povezivanje života jednoga sa životom drugoga. U skladu s Božanskim redom, postoji povezivanje života iz istina vere sa životom iz dobra ljubavi prema bližnjemu; otuda nastaje svako duhovno povezivanje, iz kojega, kao iz izvora, postoji prirodno povezivanje. *Uzimanjem drugoga* označava se povezivanje s osećanjem istine od drugoga stabla, jer robinja, o kojoj je bilo reči, označava osećanje istine iz prirodnog uživanja (br. 8993); **2** sledstveno, *drugi* označava osećanje istine iz drugoga stabla. Na šta se misli pod osećanjem istine iz drugoga stabla, može se znati iz toga što se svako osećanja koje pripada ljubavi, širi na daleko, doista tako daleko da prevazilazi svako ljudsko shvatanje. Ljudsko shvatanje ne ide ni toliko daleko da bi čovek znao vrste I povrste osećanja, a još manje podvrste podvrsta ovoga osećanja, a još manje pojedinosti svake pojedinosti svake jedinice. Jer sve što pripada čoveku, osobito kada to pripada osećanju ili ljubavi, to postoji u bezbroj varijacija, što se jasno pokazuje iz toga što osećanje dobra I istine, koje pripada ljubavi ka Gospodu I bližnjemu, sačinjava sveukupno nebo, I što su ipak svi koji su u nebima, čak I da ih je na mirijade, da se razlikuju jedan od drugoga u pogledu dobra, I da bi se razlikovali onda kada bise te razlike pomnožile bezbrojnim mirijadama mirijada. Jer u ceklom svemiru ne može da postoji ni jedna stvar koja je ista kao I druga, a da kao takva opstoji; mora

dase razlikuje od druge, da bi bila nešto sama po sebi. (Vidi br. 684,690,3241,7833,7836,8003.) Iz svega ovoga može se donekle znati na šta se misli pod osećanjem iz dugoga sgtabla, naime, da se misli na osećanje koje se razlikuje od drugoga /osećanja/, ali koje se ipak može povezati s istom duhovnom istinom. Ovakva osećanja, kao ona koja su pretstavljena robinajma zaručenim za jednog čoveka, ona su jednoga roda (genusa); ali među njima postoji razlika u pogledu vrsta, koje se razlike nazivaju specifičnim razlikama. Ove se stvari mogu ilustrovati raznim primerima, ali je bolje ostati **3** pri opštem pojmu koji se može izvesti iz onoga što je do sada rečeno. Kako bi se povezivanja i potčinjavanja ovakvih osećanja duhovnoj istini mogla pretstaviti, bilo je dopušteno Izrailjskoj I Jevrejskoj naciji da imaju više inoča (konkubina) – kao Abraham (*Postanje XXV.6*), tako I David, I Solomon, I drugi, jer sve što je toj naciji bilo dopušteno, bilo je radi reprezentacije, naime, da bi se spoljašnjim stvarima pretstavile unutrašnje stvari crkve (br. 3246). Ali kada je Gospod otkrio unutrašnje stvari te crkve, prestale su reprezentacije ovih unutrašnjih stvari preko spoljašnjih stvari, jer su to bile unutrašnje stvari, koje pripadaju veri I ljubavi, kojima se čovek crkve može prožeti, I preko kojih može da bogoštuje Gospoda; zbog čega nije više bilo dozvoljeno imati više žena, niti konkubina pored žena (br. 865,2727-2759,3246,4837).

9003. *Da joj ne umali hrane, ni odijela ni zajednice (bračnog duga, obaveze).* Da ovo označava ne lišavanje unutrašnjeg života, koji je *hrana*, niti spoljašnjeg života, koji je *odijelo*, pa stoga ni lišavanje povezivanja, što je *zajednica (bračni dug, obaveza)*, vidi se iz značenja hrane, što je podrška unutrašnjem životu, jer u duhovnom smislu, *hrana, jelo ili piće*, označavaju poznavanja dobra I istine – *jelo*, poznavanje dobra (br. 5147), a *piće*, poznavanja istine (br. 3168,3772); stoga *hrana* označava stvari koje hrane čovekov duhovni život (br. 5293,5576,5579,5915,8562); iz značenja *odijela, ili odeće*, što je podržavanje (ishrana) spoljašnjeg života, jer u duhovnom smislu, *odeća ili haljina* označava niža znanja-sećanja, pošto ona ishranjuju spoljašnji život čoveka (br. 5248,6918), i iz značega *zajednice (bračnog duga)*, što je povezivanje, I iz značenja *ne umali*, što je ne lišiti. Ovo je slučaj ovakav: prirodno osećanje povezano s duhovnom istinom, što je označeno *robinjom zaručenom za sina*, zahteva neprekinu podršku života od duhovne istine, koja je označena *robinjom zaručenom za sina*, zahteva neprekidnu

podršku života od duhovne istine s kojom je povezana, jer osećanje bez podrške (hrane) nestaje. Sa čovekovim osećanjem je kao i sa samim čovekom – ako ne prima hranu, umire. U svom unutrašnjem, čovek nije ništa drugo nego osećanja; dobar čovk je osećanje dobra, a otuda i /osećanje/ istine; dok je zao čovek osećanje zla, a otuda /osećanje/ obmane. Ovo se jasno pokazuje kad čovek postane duh; sfera života koja se tada izliva iz čoveka, je sfera ili osećanja dobra, ili sfera osećanja zla. Njegova hrana tada nije prirodno jelo i piće, nego duhovna hrana i piće, koji su obmana od zla zlome duhu, a ostina od dobra dobrome duhu. Hrana ljudskih umova dok žive u svetu, nije ništa drugo nego to. Otuda to, da sve stvari koje se odnose na hranu - kao hleb, mes, vino, voda, i mnog druge – u Reči, u njenom duhovnom smislu, označavaju stvari koje su duhovna hrana. Iz svega ovoga se vidi štaje označeno Gospodovim rečima kod *Mateje: Čovjek ne živi o hljebu samom, nego od svake riječi iz usta Božijih (IV.4)*. Kao i šta je označeno rečima kod *Luke: Ješćete i piti za Mojom trpezom u carstvu Mome (XXII.30)*. Opet kod *Mateje: Kažem vam da od sad ne ću piti od ovoga roda vinogradskoga do onog dana kad ću piti s vama novoga u carstvu Oca svojega (XXVI.29)*. rekavši ove reči onda kada je ustanovio Svetu Večeru, u kojoj *kruh i vino* označavaju ono što pripada ljubavi i veri; tako isto i *telo i krv*. Iz ovoga se jasno može znati šta je označeno *Gospodovim telom i krvlju* kod *Jovana VI.49-58*; i ovim rečima tamo: *Moje tijelo je doista hrana, a Moja krv je doista piće (stih 55)*. Da *telo* u Reči označava dobro ljubavi, vidi br. 3813,7850; a *krv* dobro vere, br. 4735,6978.7317,7877; isto tako *kruh i vino*, br. 2165,6118,6377.)

9004. (Stih 11.) *Ako joj ovo troje ne učini, onda neka otide bez otkupa*. Da ovo označava biti lišen ovih stvari, vidi se bez objašnjavanja.

9005. *Neka otide bez otkupa (gratis) (bez srebra)*. Da ovo označava otuđivanje od toga bez istine povezane s tim, vidi se iz značenja *otići*, ovde iz ropstva i iz vezanosti, što je zanemarenje od strane gospodara, njenog čoveka (*domini viri sui*), stoga je to otuđivanje; i iz značenja *bez otkupa (srebra)*, što je bez istine povezane s tim. (Da *srebro* označava istinu, vidi br. 1551,2954,5658,6917,8932.). Kakav je slučaj s ovima, vidi se iz onga što je pokazano upravo gore (br. 9003), naime, da prirodno osećanje povezano s duhovnom istinom (koje je osećanje

označeno *robinjom zaručenom za sina*), ne može nikako da opstane bez podrške onoga što je duhovno; stoga ako nema te podrške, povezanost nestaje, pa stoga dolazi do otuđivanja. Da se ovo događa a da se istina ne povezuje s tim, je stoga što se tada /prirodno osećanje/ udružuje s drugom /istinom/, a što se ne može dogoditi sa životom od istine koja je odnekle drugo. Takvo je značenje gornjih reči, jer je takav slučaj s udruživanjima u duhovnom svetu.

9006. Stihovi 12-15. *12. Ko udari čovjeka (vir), neka umre, da se pogubi. 13. Ako li ne bude htio/ako nije bilo hotimično, nego mu ga Bog dade u ruke ili, nego se desi da mu padne u ruke slučajem/, odrediću ti mjesto kuda može uteći (azil). 14. Ako bi ko nahvalice (namerno) ustao na bližnjega svojega da ga ubije iz prijevare, odvući ga I od oltara mojega da se pogubi. 15. Ko udari oca svojega ili mater svoju, da se pogubi. (12). Ko udari čovjeka (vir), označava povredu istine vere and otuda I gubitak duhovnog života; neka umre, označava prokletstvo (osudu); da se pogubi, označava prokletstvo. (13). Ako li ne bude htio,/ako nije bilo hotimično/nego mu ga Bog dade u ruke, /ako izgleda da je bilo slučajno/, odrediću ti mjesto kuda može uteći (azil), označava stanje ukojem nema krivice, to jest, gde je imunitet od kazne.(14). Ako bi ko nahvalice (namerno) ustao na bližnjega svojega, označava prethodnumisao od izopačene volje; da ga ubije iz prijevare, označava ako je iz zlobe I lukavstva hteo da bližnjega liši večnoga života; odvući ga I od oltara mojega da se pogubi, označava prokletstvo čak I iako pobegne da bi bogoštovao Gospoda, I ako moli za oprostjenje, I ako obeća pokajanje.(15). Ko udari oca svojega ili mater svoju, označava svetogrditi Gospoda I Njegovo carstvo; da se pogubi, označavaprokletstvo (večnu osudu).*

9007. (Stih 12.)*Ko udari čoveka (vir) , neka umre.* Da ovo označava povredu istine vere, a otuda I gubitak duhovnog života, vidi se iz značenja *udariti*, što je povreda koju nanosi obmana (vidi br. 7136,7146); iz značenja *čoveka (vir)*, što je istina vere (o čemuniže); I iz značenja *umreti*, što je gubitak duhovnoga života (br. 5407,6119,7494); jer u unutrašnjem smislu samo se misli na taj život; dok se u spoljašnjem smislu misli samo na prirodni život. Razlog da se duhovni život gubi zbog povrede nanesene istini vere, je u tome što dobro ujedinjeno s istinom sačinjava taj život, zbog čeka, kad se istina oduzme (ukrade), dobro, a stoga I

duhovni život, pada na zemlju. Da *čovjek (vir)* označava istinu vere, je zato što se u nebu ne obraća pažnja na osobu, ili bilo šta što pripada osobi, nego na stvari (*res*) odvojeno /apstraktno/ od osobe (br.4380kraj,8343,89859; stoga tamo gde se pominje *čovjek (vir)* u Reči, oni /duhovi/ ne opažaju čoveka, jer čovek je osoba; nego umestotoga opažaju njegovu snagu koja je u njemu, to jest, njegovu intelektualnu snagu; I pošto je to ono što oni opažaju, to oni opažaju istinu vere, jer istina vere pripada toj snazi (sposobnosti), a ona ne samo da ga prosvetljava, nego ga I oblikuje. A pošto se od čoveka opaža u nebu čovekovo Intelaktualno (*homo*), to se preko čoveka (*homo*) opaža njegovo Voljno; jer čovek je čovek (*homo*) zbog volje koja dolazi od razuma. A pošto je volja sam čovek, stoga je čovek dobro ljubavi, jer ovo pripada volji, pa ga ono I usavršava I sačinjava. (Da *čovjek (vir)* označava Intelaktualno, a otuda I istinu vere, vidi br. 158,265,749,1007,7716; a da *čovjek (homo)* označava dobro ljubavi, br. 768,4287,7523,8547,8988).

9008. *Da se pogubi.* Da ovo označava prokletstvo (osudu), vidi se iz značenja *pogubiti*, što je prokletstvo (vidi br. 5407,6119,7494). Da *umreti* označava prokletstvo (vidi br. 5407,6119,7494). Da *smrt* označava prokletstvo, je stoga što su kod onih koji su prokleti, istine vere I dobra ljubavi ugašeni, jer ovi sačinjavaju sami život čovekov, jer su ovi Gospoda od Kojega je ceo život. A kada se ovi ugase, a obmane I zla su uzele njihovo mesto; a koje pošto su suprotne istinama I dobrima koja pripadaju životu, pripadaju smrti, a duhovna smrt je prokletstvo, pakao, nečna nesreća. Da oni koji su u zlima I obmanama, ili koji su u paklu, da još uvek žive, je stoga što su rođeni kao ljudi, pošto imaju sposobnost da primaju život od Gospoda; a oni primajju od Gospoda toliko života, da su u stanju da misle, umuju, I govore, I da zlo koje je kod njih pretstavljaju kao da je dobro, a obmanu kao istinu; I tako da postupaju slično životu /prim. prev. slično životu koji su vodili u svetu/.

9009. (Stih 13.)*Ako li ne bude htio (ako to bude nehotice, slučajno).* Da ovo označava ako ovo nije bilo voljno (namerno), vidi se iz značenja *bude htio (iz zasede, voljno)*, što je delovati namerno, jer onaj ko čeka u zasedi da bi to učinio, taj predviđe (namerava) u svome umu (*animus*); a pošto čini ovo zlo namerno, to

ga čini iz volje, jer to proističe iz nje. Ima I zala koja proističu iz volje, ali nisu namerna (planirana?); a ima zala koja su iz volje, a koja su I namerna. Ona koja potiču iz volje, I koja su namerna (planirana), ta su mnogo gora nego li ona koja nisu planirana; jer čovek vidi da su zla, pa se može I uzdržati od njih, ali ne će , pa ih stoga potvrđuje kod sebe; a zla koja su potvrđena, ona prožimaju prirodu čovekovu, tako da se skoro ne mogu više iskoreniti; jer čovek izaziva **2** (poziva) duhove iz pakla, koji se posle teško povlače. Zla koja proističu iz jednog dela uma, ali ne I iz drugoga, kao ona koja dolaze od Intelektualnog dela, a ne u isto vreme I iz Voljnoga, ne ukorenjuju se I ne usvajaju se od čoveka. Ono se ukoreni I samo ono čovek usvoji, što pređe iz Intelektualnog dela u Voljni deo; ili što je isto, iz misli koja pripada razumu, u osećanje koje pripada volji, a otuda u delo. One stvari koje uđu u volju, to su one za koje se kaže da su ušle u srce. Ali zla koja potiču samo do volje, sto je bez prethodne misli, to su ona kojima čovek naginje po nasleđu, ili iz neke prethodne radnje iz koje potiču. Ova ne opterećuju (optužuju) čoveka, osim ako ih je potvrdio u svom Intelektualnom delu (vidi br. 966,2308,8806); ali kad se potvrde u ovomedelu, ona se tada upišu u čoveka, jer su njegova, I ona mu se računavaju. Ali se ova zla ne mogu potvrditi kod čoveka u Intelektualnom delo osim kad je u zreloom dobu, naime, kada počne da misli I da postaje mudar (*sapere*) od sebe; jer pre ovoga, on nema svoje vere, nego samo ono što ga uče učitelji I roditelji. Iz svega ovoga jasno je šta je označeno sa *ako ne bude hteo (ako nije namerno, hotimice)*, naime, kada nije predviđeno voljom (kada nije bilo voljno).

9010. *Nego mu ga Bog dade u ruke (ako se dogodi slučajem, ili Božijom voljom).* Da ovo označava ako izgleda da je slučajno, vidi se iz ideje o slučaju među drevnima, koji su (verovali) da se to dogodilo od Boga; stoga su slučaj opisivali govoreći, *Bog je učinio da se to desi ruci(prim. da ga je Bog stavio u ruku njegovu. A Američkom građanskon pravu postoji pojam case of God, ili viša sila u Evropskom pravu, a to je slučaj. Tako, ako nekome usled nepogode kuća sa baštom propadne I postane deo mora, to je case of God, ili viša sila, pa njegova kuća I bašta nisu njegovi nego su javno dobro - public domain. Drugim rečima, I danas kod ljudi postoji verovanje, kao kod drevnih, da su mnogi slučajevi volja Božija, I za njih se čovek ne okrivljuje).* Jer oni koji su propadali drevnim crkvama,

oni su znali da je Gospodovo Proviđenje u svakoj I svim stvarima, I da stvari koje su slučajne, koje se dešavaju samo slučajno, da dolaze od Proviđenja. Zbog toga prosti (neuki) , koji nisu mogli da razlikuju između onoga što se dešava po dopuštenju, I onoga što se dešava jer se hoće (iz volje), da se sve pripisuju Gospodu, kako dobre tako I zle stvari – dobre, jer su znali da je sve dobro od Njega, a zle jer tako izgleda. Jer kad čovek čini zla, I tako se otkreće od Gospoda, njemu izgleda da se Gospod otkreće od njega; jer mu se tada čini da je Gospod iza, a na ispred. Otuda je tako, da ako neko udari majku slučajno, stoga bez namere, to se izražavalo rečima, *Bog mu jedade u ruku*. (Da je Gospodovo Proviđenje u svakoj I svim stvarima, vidi br. 1919kraj,4319,5122 kraj,5894kraj,8478,8917: isto tako da stvari koje se dogode, ili koje su slučajevi, da su od Proviđenja, br. 5508,6493,6494; da se zlo pripisuje Gospodu, a da dolazi od čoveka, br. 2447,6997,8284,8483,8632.)

9011. *Odrediću ti mesto kuda može uteći (azil, utočište).* Da ovo označava stanje bez krivice, pa stoga I imunitet od kažnjavanja, vidi se iz značenja *mjesta*, što je stanje (vidi br. 2625,2837,5605,7381); I iz značenja *azila (utočišta, skloništa)*, ili mesta gde treba da utekne onaj koji neočekivano I I slučajem ubije nekoga, što je stanje bez krivice, pa stoga I stanje imuniteta od kažnjavanja; jer oni koji su nekoga udarili slučajno, to jest, nenamerno, stoga bez predumišljaja, niti od zlog osećanja koje pripada volji, nisu trebali da se okrivljuju, zbog čega oni koji bi stigli u mesto azila, nisu bili kažnjavani. Ovim su osobama bili predstavljeni oni koji ne namerno povrede nekoga u pogledu istine I dobara vere, pa na taj način gase nečiji duhovni život; jer ovakvi su u stanju bez krivice I oni se izuzimaju od kazne; kao što su oni koji iz potpune vere svoje religioznosti, iako su u obmani, koji iz nje umuju protivu istine I dobra vere, pa stoga ubeđuju /druge/, kao što rade jeretici koji su savesni, I koji su stoga revni, I koji tako I postupaju. Da su ovakve osobe predstavljene onima koji su bežali u azile (mesta utočišta), vidi se kod *Mojsija: A ovako neka bude s krvnikom koji uteče tamo, da bi ostao živ: ko ubije bližnjega svojega nehotice, ne mrzivi prije na nj. Kao kad bi ko otišao s bližnjim svojim u šumu da siječe drva, pa bi zamahnuo sjekirom u ruci svojoj da posiječe drvo, a ona bi spala s držalice I pogodila bi bližnjega njegova tako da umre, on neka uteče u koji od tih gradova da ostane živ (Zak. Ponovljeni IXX.4,5).* **3** Ovde se opisuje

stanje nekoga ko je bez krivice I koji se izuzima od kažnjavanja, a ko je ranio nekoga obmanom vere za koju je mislio da je istina, ili spoljašnjim znanjima koja su obmane čula, I koji je tako povredio nečiji unutrašnji ili duhovni život. Kako bi se ovo označilo, ovakva greška ili slučaj opisuje se *oruđem neke vrste*, I *kamenom* koji bi on bacio na svog drugara, tako da ovaj umre, isto tako od sekire, ili od sečiva, koje bi otpalo od drške dok su obojica sekli drvo u šumi. Razlog da se ovo opisuje ovakvim stvarima, je to što *alat (instrument)* označava spoljašnje znanje (*scientifica*); *kamen*, istinu vere, a u obrnutom smislu obmanu; slično je I sa *sečivom sekire*; a *seći drva* označava 4 raspravljanje o dobru svoje religioznosti. Svako može da vidi da ubistvo počinjeno greškom, ne bi bilo opisano sečivom koje se padne sa drške u šumi, bez nekog skrivenog uzroka, jer se ovakva zla slučajnost ovako opisuje zbog unutrašnjeg smisla, u kojem se opisuje povreda duši od onoga koji koristi obmane vere koje, iz njegove religioznosti, za koju je verovao da su istine; jer onaj koji povedi (čini štetu) pomoću obmana za koje veruje da su istine, ne čini to namerno, ili svesno, jer je to učinio iz vere svoje religioznosti, pa otuda I s revnošću. Da bi se ove stvari označile u unutrašnjem smislu, one se opisuju, kao što je rečeno, onima koji ubiju svoje drugare nesrećnim slučajem, *kamenom*, ili *sečivom sekire* koje otpadne s drške na drugara dok su sekli drva u šumi; jer *kamen* označava istinu vere u prirodnom čoveku, a u obrnutom smislu obmanu (vidi br. 643,1298,3720,8609,8941), slično /se označava / i sečivom (br. 425,4269), *sečivo sekire* koje otpadne sa držala označava istinu odvojenu od dobra, jer *drvo* označava dobro (br. 643,2812.3720.8354), ali *sečenje drva* u šumi označava raspravljanje o ovima I sličnim stvarima, to označava I religioznost. Ovakve su 5 stvari označene *sečenjem šume sekirama* kod Jeremije: *jer će doći s vojskom I sa sjekirama na nj oni koji sijeku drva. I oni će posjeći šumu njegovu, govori Jehova, I ako joj nema mjere, jer ih je više nego skakavaca I nema im broja. Onaj koji siječe drvo u šumi* označava delo iz lažne religioznosti, i onoga koji razara takve stvari koje pripadaju crkvi; jer crkva se naziva *šumom, vrtom, I rajem – šuma* zbog znanja (*scientia*), *vrt* zbog inteligencije, a *raj* zbog mudrosti (br. 3220), jer *drveta* označavaju opažanja dobra I istine, a isto tako I poznavanja ovih (br. 103,2163,2722,2972,7600,7692); a pošto *šuma* označava crkvu u pogledu znanja (*scientia*), a to znači u pogledu spoljašnjih stvari, to ona isto tako označava I religioznost (*prim. prev, autor nariva religioznošću one religije koje su zasnovane*

na obmana a u koje ljudi veruju I po čijim pravilima žive, u skladu sa zakonima ljubavi prema bližnjemu, zbog čega su svi, koji iskreno veruju 6u te religioznosti, spaseni u duhu). Crkva u pogledu znanja, ili u pogledu spoljašnjeih stvari, označava se šumom kod Davida: Neka skače polje I sve što je na njemu; tada neka se raduju sva drveta šumska (Psalam XCVI.12). Čusmo da je u Efraimovoj zemlji. Nađosmo ga na poljima Kirijat-Jarimskim (Psalam CXXX. 6);

govoreći o Gospodu. Kod Isaije: *jer će vidjelo Izrailjevo biti oganj, a svetac njegov biti plamen, I upaliće I sažeći trnje njegovo I čkalj njegov u jedan dan. I krasotu šume njegove. od duše do tijela, uništiće. I biće kao bjegunackad iznemogne: I što ostane od drveta šume njegove , biće malo, ...I gustu će šumu isjeći sjekirom, I Liban će pasti od silnoga (X.17-19,34.)* Šuma označava crkvu u pogledu poznavanja istine; Karmel, crkvu u pogledu poznavanja dobra; a tako I Lebanon I Hermon; drveta šumska označavaju poznavanja, kao gore; *biti broj koji dijete možeda broji* označava mali broj; *gusta šuma* označava spoljašnja znanja (*scientia*) (br. 2831). Kod istoga: *Rekao si: s mnoštvom kola svojih izidoh na visoke gore, na strane Libanske, I posjeći ću visoke cedre njegove I lijepe jele njegove, I doći ći na najviši kraj njegov, u šumu Karmela njegova (XXXVII.24).* 7Kod Jeremije: *jer ću vas pokarati (pohoditi) po plodu djela vašijeh, veli Jehova, I raspaliću oganj u šumi njegovoj, koji će proždrijeti što je oko njega (XXI.14)* Kod Jezikilja: *Pasi narod svoj s palicom svojom, stado našljedstva svojega, koje živi usamljeno u šumi usred Karmela; neka pasu po Bazanu I po Galadu kao u staro vrijeme (VII.14).* Ko ne vidi da se u ovim odlomcima šumom ne oznčava šuma, a Lebanonom I Karmelom koji su šume, da se ne označava Lebanonom I Karmel, nego nešto što pripada crkvi? pa iapk, ono što se odnosi na crvu, bilo je skriveno do sada, jer je unutrašnji smisao bio sakriven. I što je zadivljujuće, da u takvom svetu kao što je Evropa iznad svih drugih, gde imaju Reč u čijoj svakoj pojedinosti postoji unutrašnji smisao, da nema poznavanja (*cognitio*) ovoga smisla ; a to je poznavanje postojalo kod drevnih u Haldeji, u Egiptu, u Arabiji, a otuda I u Grčkoj, u čijim knjigama, znakovima, hieroglifima takve stvari se susreću. Ali je poznavanje tih stvari nestalo zato što nema vere u ono što je duhovno.

9012. (Stih 14.) *Ko udari čovjeka (namjerno), te umre, da se pogubi.* Da ovo označava prethodnu misao od izopačene volje, vidi se iz značenja *udariti namjerno*, što je delo s predumišljajem, jer onaj ko predomišlja zlo, to misli iz prethodne misli; a pošto je to zlo, i pošto ga čini, ono je iz volje, jer zlo delo potiče iz ovoga izvora. A obmana kojom se zlo potvrđuje, brani, i tako promoviše, dolazi od misli, stoga iz izokrenutog i izopačenog Intelektualnog. (Da je čovek kriv kada čini zlo iz oba (uzroka/, naime, iz Intelektualnogi iz Voljnog, može se videti gore, br. 9009.)

9013. *Da ga ubije iz prijevare.* Da ovo označava zloću (pakost) iz toga, da se bližnji liši večnoga života, vidi se iz značenja *udariti (smaknuti, ubiti)*, što je oduzeti od bližnjega veru i ljubav prema bližnjemu, i tako ga lišiti duhovnoga života, koji je večni život (vidi br. 6767,8902); i iz značenja *prijevare*, što je zloba iz voje s prethodnom misli ili predumišljajem, stoga namerno. Zla se čine ili iz neprijateljstva, ili iz osvete, sa ili bez prevare. Ali zla učinjena s prevarom, najgora su, zato što je prevara kao otrov koji zagađuje (inficira) i razara paklenim **Z**raspadanjem (*tubes*), jer ona ide kroz ceo um sve do unutrašnjeg /čoveka/. Razlog je to što onaj ko je u prevari, taj smišlja zlo, i preko toga hrani i prija svome razumu, i tako razara sve što je istinski ljudsko, to jest, što potiče od života dobra iz istine i ljubavi prema bližnjemu. Oni koji u svetu zavode bližnjega u pogledu svetskih i zemaljskih stvari, u drugome živozu zavode /navode na zlo/ bližnjega u pogledu duhovnih i nebeskih stvari; a pošto ovo čine iz potaje, oni se šalju u paklove koji su iza leđa, duboko dole u skladu sa sročom i štetnošću prevare, i tako su odvojeni od onih koji su napred; prethodni se nazivaju *duhovima*, potonji , genijima (5035,5977,8593,8622,8625). Genijima se ne dozvoljava da dođu čoveku kao što se dozvoljava duhovima, jer oni se ulivaju u osećanja volje, delujući protivu dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjemu tako tajnosvito da se to ne može opaziti, pa tako razaraju istinu vere. U svom paklu, oni se naprave nevidljivim svojim drugarima, jer oni koji su u svetu postupali prevarno, mogu se učiniti neviljivim u drugom životu; ali kada se pokazuju, oni se vide kao ljudi; ali kada ih gledaju anđeli, oni se pokazuju kao zmije, jer imaju prirodu zmija, i ono što iz njih izlazi, to je kao otrov, a doista je duhovni otrov. Stoga u Reči *otrov* označava prevaru, a *otrovne zmije, ka aspide, bazilisk /mitska3 zmija/, i vipera*, označavaju

prevaru; kao kod *David*: *Bezakonja stavljate u srca. U njima je jed (gorčina, žuč) zmijinji, kao gluhe aspide, koja zatiskuje uho svoje (Psalam LVIII.2,4). Koji pomišljaju zlo u srcu I svaki dan podižu rat; oštre jezik svoj kao zmija, jed je aspidin u ustima njihovijem (Psalam CXL.2,3). Kod Isaije: Nose jaja aspidina I tkaju paučinu; ko pojede jaje njihovo umre, a ako koje irazbije, izljeze guja (LIX.5). Kod Jova: jed će aspidin sisati, ubiće ga jezik gujinji (XX.6). Kod Mojsija: Vino je njihovo otrov zmajevski I ljuti jed aspidin (Zak. Ponovljeni XXXII.33). Kod Mateje: Teško vama, književnici, licemjeri! Zmije, porodi aspidini! kako ćete pobjeći od presude u oganj Gehene (pakleni)? (XXIII.29,33).*

4 *Prevara se naziva licemerje kada su ljudi pobožni ustima a bezbožni srcem; ili kada imaju ljubav prema bližnjem u ustima, a mržnju u srcu; ili kada pokazuju nevinost na licu I u pokretima, a okrutni su u duši I u grudima; stoga su to oni koji varaju pokazujući nevinost, ljubav prema bližnjem, I pobožnost. Oni su zmije I vipere u unutrašnjem smislu, jer, kao što je rečeno, kada ih gledaju anđeli u svetlosti neba, izgledjau kao 5zmije, I kao vipere, a to su oni koji sakrivaju zlo ipod istina, to jest, koji prevarno savijaju istine da bi činili zlo; jer oni kao da sakrivaju otrov ispod zuba, I tako ubijaju. Međutim, oni koji su u veri istine I u životu dobra od Gospoda, njima ne može otrov da naudi, jer oni su u svetlosti od Gospoda, u kojoj prevarni /duhovi/ izgledau kao zmije, a njihove prevare kao otrovi. Da ove Gospod čuva, označeno je ovim Gospodovim rečima upućenim učenicima: *Evo vam dajem vlast da stajete na zmije I na skorpije I na svaku silu neprijateljsku, I ništa vam ne će nauditi (Luka X.19).**

Kod Marka: A znaci onima koji vjeruju biće ovi: imenom Mojim izgonićete đavole. Uzimaće zmije u ruke; ako smrtno što popiju, ne će im nauditi (XVI.17,18): I kod Isaije: I dijete odbijeno od sise igraće se nad rupom aspidinom (XI.8).

6 *Oni koji su iznutra zaraženi aspidinim prevarom, to jest, licemerjem, to su oni koji govore protivu Svetoga Duha, za što nema oprostjenja, kod Mateje: *Za to vam kažem: svaki grijeh I hula oprostiće se ljudima; a na Duha Svetoga hula ne će se oprostiti ljudima. I ako ko reče na Sina čovječijega, oprostiće mu se; a koji reče na Duha Svetoga, ne će mu se oprostiti ni na ovome svijetu ni na onome. Ili usadite drvo dobro, I rod njegov biće dobar; ili usadite drvo zlo, I rod njegov biće zao; jer se po rodu drvo poznaje. Porodi aspidini! kako možete dobro govoriti, kad ste zli? jer usta govore od suviška srca (XII.31-34). Kazati riječ protivu Duha Svetoga označava govoriti dobro a misliti zlo, I činiti dobro a hteti zlo, o onome što pripada Gospodu I**

Njegovom carstvu, Njegovoj crkvi, kao i onome što pripada Reči; jer stoga obmana leži unutra sakrivena u istinama koje oni govore, a zlo u dobrima koja oni čine, koji su sakriveni otrov; stoga se nazivaju *porodom aspidinim*. U drugom životu zloj osobi dopušteno je da govori zlo i obmanu, ali ne dobro i istinu, jer svi su tamo primorani da govore iz srca, i nije im dopušteno da imaju podeljen um. Oni koji postupaju drugačije, odvajaju se od ostalih, i sakrivaju se u paklovima iz kojih nikad ne mogu da izađu. a to su oni koji su označeni onima koji kažu reč protiv Duha Svetoga, što se vidi iz gornjih Gospodovih reči, *Usadite drvo dobro, i rod će biti dobar; ili usadite drvo zlo, i rod će biti zao. Kako možete dobro govoriti. kad ste zli? Sveti Duh* označava Božansku Istinu koja proizlazi od 8 Gospoda, stoga Sveto Božansko Samo, koje se tako iznutra bogohuli i profaniše. Da im se to ne će oprostiti, je stoga što licemerje (hipokrizija) ili prevara o Svetim Božanskim stvarima, zagađuje unutrašnje u čoveku, i kao što je gore rečeno, razara sve što pripada duhovnom životu kod njega, sve dok na kraju ne ostane ništa zdravo; jer oprostjenje grehova je u stvari odvajanja zla od dobra, i odbacivanje zla na strane (br. 8393), što se ne može desiti kod onoga u kome je sve dobro razoreno; stoga se kaže: *ne će mu se oprostiti ni na ovome ni u drugom svetu*. Na takve se misli pod rečima, *onaj ko nje obučen usvadbeno ruho*, koji je bio vezan i bačen u daljnu tminu (*Mateja XXII.11-13*, vidi br. 2132). Da prevara u Reči označava licemerje, vidi se iz sledećih 9 odlomaka. Kod Jeremije: *Čuvajte se svaki prijagtelja svojega, i ni jednom bratu ne vjerujte; jer svaki brat radi da potkupi drugoga, i svaki prijatelj ide da opada. i svaki vara prijatelja svojega i ne govore istine; uče jezik svoj da govori laž, muče se da čine zlo. Stan ti je usred prijevare, radi prijevare ne će da znaju za me, govori Jehova (IX.4-6)*. Kod Davida: *Potireš lažljivce; na krvopioce i lukave mrzi Jehova (Psalam V.6)*. *Blago čovjeku, kojemu Gospod ne prima grijeha i u čijem duhu nema lukavstva (XXXII.2)*. *Gospode, izbavi dušu moju od usta lažljivijeh i od jezika lukavoga! (CXX.2)*. Slično u *Psalmima LII.4; CIX.2*.

9014. *Odvuci ga i od oltara mojega, da se pogubi*. Da ovo označava prokletstvo čak i kad pobegne u bogoštovanje Gospoda, i ako moli za oprostjenje i obeća pokajanje, vidi se iz značenja *oltara Jehovinog*, što je glavna pretstava Gospodovog bogoštovanja (br. 921,2777,2811,4541,8940); i, pošto je to bila pretstava bogoštovanja, stoga *pobeći k oltaru* označava pobeći Gospodu, i moliti za

oproštenje, obećati pokajanje, jer jedno sledi drugo; I iz značenja *pogubiti*, što je prokletstvo (br. 5407,6119,908). Kako to stoji s obzirom na ove stvari, može se videti iz onoga što je pokazano u paragrafu gore (br. 9013), naime, da prevara /lukavstvo/u duhovnim stvarima, to jest, licemerje, ne može da se oprost. Razlog je to što je prevara kao otrov koji prožima sve do unutrašnjeg /čovakovog/, I ubija sve što pripada veri I ljubavi prema bližnjem, I razara ostatke (*reliquiae*), koji su istine I dobra vere I ljubavi prema bližnjemu, koje Gospod sačuva u čovekovom unutrašnjem; koji kad su razoreni, ne ostavljaju za sobom ništa od duhovnog života što bi preživelo. (O *ostacima*, vidi br. 468,530,560,1050,7560,7564.) Iz kojeg razloga, kada takve osobe mole Gospoda za oprostjenje I obećavaju pokajanje, što je označeno sa *pobeći k oltaru*, što takve osobe ne mole I ne obećavaju ništa srcem, nego samo ustima; stoga ih se ne čuje, jer Gospod gleda na srce, a ne na reči odaljene I odstranjene od srca; otuda za takve nema oprostjenja, jer **3** bez toga nije moguće oprostjenje. Mnogi u crkvi veruju da oprostjenje grehova znači da se oni brišu I peru kao prljavština vodom, I da posle oprosta oni odu čisti I oprani. Ovakvo mišljenje vlada osobito kod onih koji sve od spasenja pripisuju veri samoj. Ali neka se zna da je s oprostjenjem grehova sasvim drugačije. Gospod oprašta grehove svakome, jer On je milost sama. Međutim, oni se ne uklanjaju ako čovek ne izvrši ozbiljno pokajanje I ne odupre se zlima, I kasnije ne živi životom vere I ljubavi prema bližnjemu, I tako sve do kraja života. Kada je ovo slučaj, čovek od Gospodi primi duhovni život, koji se naziva novim životom. Kad iz ovoga života čovek gleda na zla svog prethodnog života, I kada se od njih okrene I kada ih se užasava, tada se po prvi put grehovi opraštaju, jer tada Gospod drži čoveka u istinama I dobrima, I uzdržava ga od zala; otuda je jasno šta je oprostjenje grehova, I da se ono ne može dati u jednom času, ili za godinu. Da je ovako, crkva zna, da se onima koji prilaze Svetoj Večeri, da im se gresi praštaju ako počinju novi život uzdržavajući se od zala I užasavajući se nad njima. Iz svega **4** ovoga jasno je kakav je slučaj s licemerima, koji su predani zlima u pogledu svog unutrašnjeg – da nisu u stanju da se pokaju; jer su kod njim sami ostaci istine I dobra uništeni I razoreni, a s ovima, sve što pripada duhovnom životu; i pošto ne mogu da se pokaju, ne može da im se oprost. To je označeno /zakonom/ da *oni koji nekoga ubiju, da se odvuku od oltara I pogube*. Njihovo prokletstvo opisano je Davidovim proročkim rečima o Joabu, kada je ovaj pogubio Abnera prevarom: *I neka dom*

Joabov ne bude nikad bez čovjeka bolna od tečenja ili gubava ili koji ide oštapu ili koji padne od mača ili koji nema hljeba (2 Samuilova III.27,29). bolan od tečenja označava profanaciju dobraljubavi; koji je gubav, označava profanaciju istine vere (br. 6963); onaj koji ide o štapu, ili koji je hrom, označava one kod kojih je sve dobro razoreno (br.4302,4314); koji padne od mača, označava one koji neprestano umiru kroz obmane (br. 4499,6353,7102,8294); onaj koji nema hljeba, označava one koji su lišeni duhovnog života, jer hljeb označava hranu duhovnog života kroz dobro (br. 6118,8410). Pošto su ovakvi označeno Joabom, stoga je po naređenju Solomuna, Joab bio pogubljen kod oltara gde je bio pobjegao (1 o Carevima II.28-32).

9015. (Stih 15.) *Ko udari oca svojega i mater svoju.* Da ovo označava svetogrđenje (hulu na) Gospoda i Njegovoga carstva, vidi se iz značenja *udariti*, što je povrediti obmanama (vidi br. 7136,7140,7146,9007), i kada se to odnosi na Gospoda i Njegovog carstvo, što je svetogrditi (bogohuliti); i iz značenja *oca*, što je Gospod; *i matere*, što je Njegovo carstvo. (Vidi br. 8897, gde se objašnjava četvrta odredba dekaloga /desetorečja/, i gde je pokazano što je označeno, u unutrašnjem smislu, *poštovanjem oca i matere*, naime, da je to voleti Gospoda i Njegovo carstvo, a otuda u odnosnom smislu, voleti dobro i istinu.) A tako i *udariti oca i mater*, označava svetogrditi (bogohuliti) dobro i istinu crkve.

9016. *Da se pogubi.* Da ovo označava prokletstvo, vidi se iz značenja *pogubiti*, što je prokletstvo (vidi br. 9008).

9017. Stihovi 16,17. *16. Ko ukrade čovjeka i proda ili se nađe u njegovim rukama, da se pogubi. 17. Ko opsuje oca svojega ili mater svoju, da se pogubi. (16.) Ko ukrade čovjeka i proda, ovo označava primenjivanje istine vere na zlo, i otuđivanje; ili se nađe u rukama njegovijem, označava, još uvek sa priznavanjem toga; da se pogubi, označava prokletstvo (17.) Ko opsuje oca svojega ili mater svoju, označava svaku vrstu poricanja Gospoda i Njegovog carstva od strane onih koji pripadaju crkvi, pa stoga profanaciju dobra i istine crkve; da se pogubi, označava prokletstvo.*

9018. (Stih 16.) *Ko ukrade čoveka, I proda ga.* Da ovo označava primenjivanje istine vere na zlo, I otuđivanje, vidi se iz značenja *ukrasti čoveka*, što je primena istine vere na zlo (da *čovek ili vir*, ovde čovek među sinovima Izrailjevim, označava istinu vere, vidi br. 5414,5879,5951,7957,9007, a *krasti*, njenu primenu na zlo, br. 5135), I iz značenja *prodati*, što je otuđivanje (br. 4098,4752,4758,5886).

9019. *Ili se nađe u njegovim rukama.* Da ovo označava još I uz priznavanje toga, naime, istine vere, vidi se iz značenja *ako se nađe uruci*, kada se kaže za istinu vere, što je priznavanje; jer kada se istina prizna s nekom verom, ona se nalazi kod njega; *u njegovoj ruci*, označava kod njega.

9020. *Da se pogubi.* Da ovo označava prokletstvo, kao gore (br. 9008). Da su prokleti oni koji istine vere primenjuju za zla (koriste za zla), I tako ih udaljavaju od sebe, je zato što su ih prethodno bili priznali; jer kada se istina vere, koja je prethodno bila priznata, primenjuje za zlo, ona se pomeša s obmanom od zla, otkuda dolazi do profanacije (da je ovo profanacija, vidi se iz odlomaka navedenih niže, br. 9021). Kako bi se ovo bolje shvatilo, ilustrujmo to jednm primerom. Oni koji hoće da raspolažu po svojoj volji s onim stvarima koje pripadaju Gospodu, osobito s onima koje se odnose na nebeski život kod čoveka, sa ciljem da vladaju nad svima, I da steknu (osvoje) svet, I kada za ovo izvlače potvrdu iz Gospodovih reči – ovi su *lupeži (kradljivci)* u duhovnom smislu, jer krađu istine iz Reči I primenjuju ih za zla. Da su oni zli, je za to što imaju kao cilj vladavinu I dobit, a ne spasavanje duša. Ako ove osobe primenjuju za zla istine iz Reči, koje su istine prethodnio bili priznali, oni tako pomešaju obmane od zala s istinama. Ovi nikako ne mogu da izbegnu prokletstvo, jer se na taj način lišavaju svakog duhovnog života. Da sebe lišavaju duhovnog života, jasno je iz toga, što kada su sami sa sobom I kada govore između sebe, oni ne veruju u istine, I ne veruju u Gospoda, u nebo, ili u pakao. Međutim, više nego kod svih ostalih, ovo im je u ustima /na jeziku/. Jer ih žar za vladanjem I dobiti potstiče na ove stvari, što sredstva koja vode ciljevima. Ovo je osobito prošireno u Hrišćanskom gentilizmu (neznaboštvu), gde se slike (*idola*) kanoniziranih ljudi izlažu radi obožavanja, pred kojima I oni sami savijaju kolena I prostiru se, sve prevarno, kako bi obmanuli I ubedili. (*prim.*

prev. Ovo se više nego jasno osnosi na Rimo-katoličku crkvu. Autor piše da kanonizirani ljudi (sveci) se slažu s ovim kultovima, osim onih koji su kanonizirani a bili su licemeri, koji se vide kao u plamenu smoljublja dok im se vernici klanjaju i mole. Međutim, autor na više mesta piše da oni ljudi koji iskreno veruju u učenja svoje crkve i koji se pridržavaju njenih učenja, da napreduju duhovno i dolaze u nebo, posle pouka koje prime u duhovnom svetu. Od svih svetaca nama poznatih, autor pominje Ignacija Lojolu kao sveca koji to istinski zaslužuje, što je veliko iznenađenje, s obzirom da se Ignacije borio više od ostalih da utvrdi Katoličku crkvu posle Luterove Reformacije)

9021. (Stih 17.) *Ko opsuje oca svojega ili mater svoju.* Da ovo označava svaku vrstu poricanja Gospoda i Njegovoga carstva od strane onih koji su u crkvi, pa stoga znači i profanaciju dobra i istine crkve, vidi se iz značenja *opsovati*, što je odbojnost i razdvajanje (vidi br. 245,379,1423,3530,3584,5071), otuda i poricanje svake vrste; jer onaj ko se otkrene i razdvoji od Gospoda, on Gau srcu osporava; i iz značenja *oca i matere*, što je Gospod i Njegovo carstvo, a u relativnom smislu, dobro i istina koji su od Gospoda (br. 8897,9015). Razlog da odricanja dolaze od onih koji su u unutar crkve, je zato što su zapovesti, uredbe, i statuti, koje je Gospod proglasio sa Gore Sinajske, bili prvenstveno upućeni sinovima Izrailjevim, kod koji je bila tada ustanovljena pretstava (reprezentativ) crkve, i preko kojih je stoga crkva bila označena (br. 6426,6637,6862,6868,7035,7062,8234.8805); iz kojega razloga se sa *opsovati oca i mater* označava profanacija; jer oni koji unutar crkve potpuno poriču Gospoda i stvari koje pripadaju Njegovom carstvu i crkvi, oni ih profanišu. (Da oni koji su unutar crkve mogu da profanišu svete stvari, a ne oni koji su izvan nje, vidi br. 1008,1010,1059,2051,2298,3399,3898,6971.8882). Otkuda to da odricanje od Gospoda nije profanacija kod onih koji su izvan crkve, kao kod Neznabožava (Gentila), Muhamedanaca, i Jevreja.

9022.*Da se pogubi*, označava prokletstvo (kao gore, br. 9008,9016,9020).

9023. Stihovi 18-21. *18. Kad se svade ljudi pa jedan udari drugoga kamenom ili pesnicom, ali onaj ne umre nego padne u postelju, 19. Ako se pridigne i izađe o štapu, da ne bude kriv onaj koji ga je udario, samo nadgubu da mu naknadi i svu*

vidarinu da plati.20. Ko udari roba svojega ili robinju štapom tako da mu umre pod rukom, da je kriv;21. Ali ako preživi dan ili dva, da nije kriv, jer je njegov novac.(18.) Kad se svade ljudi, označava raspravljanje među sobom o istinama; pa jedan udari drugoga kamenom ili pesnicom, označava slabljenje neke istine /crkve/ zbog neke posebne ili opšte istine; ali onaj ne umre, označava, ako se/istina crkve/ nije ugasila; nego padne u postelju,označava da je odvojena u Prirodnom. (19.) Ako se pridigne I l izađe o štapu,označava sile života (vires) u tome; da ne bude kriv onaj koji ga je udario, označava ne biti kriv za zlo; samo nadgubu da mu naknadi, (cessatio) označava otštetu; I svu vidarinu da plati, označava popravak (u pređašnje stanje, restoraciju).(20.) Ko udari roba svojega ili robinju štapom, označava ako neko unutar crkve nanese štetu spoljašnjim znanjima istine (scientifica), ili osećanju za njih svojom silom; tako da mu umre pod rukom,označava tako da se ugasi dok je pod njegovim nadzorom (intuitio), da je kriv, označava smrtnu kaznu. (21.) Ali ako preživi dan ili dva, označava stanje života koje je ostalo u punini; da nije kriv,označava ne smrtnu kaznu; jer je njegov novac, označava ono što je stečeno od propriuma.

9024. (Stih 18.) *Kad se svade ljudi (litigare).* Da ovo označava raspravljanje među sobom o istinama, vidi se iz značenja *raspravljati se*, što je prepirati se (o čemu niže); I iz značenja *ljudi (vires)*, što je biti inteligentan I /označava/one koji su u istinama, a u apstraktnom smislu, intelektualne stvari I istine (vidi br. 3134,9007); stoga *kada se ljudisvade*, označava raspravu o istinama među onima koji su unutar crkve, a u apstraktnom smislu, o istinama kod sebe; jer u duhovnom smislu, *osporavati* označava raspravu o stvarima koje pripadaju crkvi, stoga o stvarima koje pripadaju veri. Samo se to označava u Reči sa *svađati se /ili raspravljati se /*, jer je Reč duhovna I govori samo o duhovnim stvarima, to jest, o stvarima koje pripadaju Gospodu, Njegovom carstvu u nebu, I Njegovom carstvu na zemlji, to jest, u crkvi. Da u Reči *svađati se* označava raspravljanje o istinama, I u opšte, u korist istina protivu obmana, a isto tako I odbranu od obmna I oslobađanje od obmana, jasno je iz 2sledećih odlomaka. Kod *Jeremije: Proći će graja do kraja zemlje, jer raspru ima Jehova s narodima, sudi se sa svakim tijelom, bezbožnike će dati pod mač, govori Jehova. ...Evo, nevolja će poći od naroda do naroda, I velik će se vihor podignuti od krajeva zemaljskih (XXV.31,32).* Ovako se

opisuje izopačeno stanje crkve. *Graja* označava raspru u korist obmane a protivu istina, I u korist zala a protivu dobara; *zemlja* označava crkvu; *raspru ima Jehova s narodima*, označava raspravu Gospodovu u korist istina a protivu obmana, I u korist dobara a protivu zala, stoga odbranu; *narodi* označavaju obmane I zla; *mač* označava obmanu koja se bori I **3** pobeđuje; *velika graja* označava da obmane prevladavaju; *od krajeva zemaljskih*, označava gde obmane izbijaju od zla. Kod istoga: *Izbavitelj je njihov silan, ime mu je Jehova nad vojskama, on će doista braniti stvar njihovu da umiri zemlju (L.34)*. *Braniti* označava braniti istine protivu obmana I izbavljati; *zemlja* označava crkvu, koja je umirena kad je u dobru, a otuda u istinama. Kod istoga: *raspravljao si, o Gospode, parbu duše moje, I izbavljao si život moje (Plač III.58)*. *raspravljao si parbu duše moje* označava braniti I izbavljati od obmana. Kod *Davida*: *primi se, o Gospode, stvari moje, I odbrani me, po riječi svojoj, oživi me (Psalam CXIX.154)*. *Primi se stvari (Iis)* I ovde označava izbaviti od obmana. Kod *Miheja*: *Sudi se /raspravljaj se/ s gorama I neka čuju humovi glas tvoj (VI.1)*. *Suditi se s gorama* označava raspravu I odbranu od onih koji se sami uzdižu, kao I protivu zala ljubavi prema sebi; *humovi koji će čuti glas Njegov* označava ono što je ponizno, kao I one koji su u ljubavi prema bližnjemu. Kod *Isaije*: *Jer se ne ću do vijeka preti /raspravljati/ niti ću se do vijeka gnjeviti, jer bi iščezao pred mnom duh I duše koje sam stvorio (LVII.16)*. *Raspravljati (preti se)* označava raspravu protivu obmana. Kod *Osije*: *Jehova ima raspru s Judom (XII.2)*; gde je značenje slično. Pored drugih odlomaka.

9025. *Pa jedan udari drugoga kamenom ili pesnicom*. Da ovo označava slabljenje jedne /istine crkve/ među svim spoljašnjim znanjima ili opštim istinama, vidi se iz značenja *udariti*, što je povrediti (vidi br. 7136,7146,9007), ovde oslabiti, jer se govori o istinama među spoljašnjim znanjima; iz značenja *kamena*, što je istina (br. 643,1298,3720,3769,3773,8941; da je to istina u poslednjem reda, to jest, u Prirodnom, stoga da je to spoljašnje znanje, br. 8609); I iz značenja *pesnice*, što je opšta istina; jer se *rukom* označava moć koja dolazi od istine (br. 3091,4931,7188,7189), otuda se *pesnicom* označava puna moć od opšte istine. Opštom se istinom naziva ona koja se prima I koja preovladava svuda; otuda *udariti pesnicom* označava punom snagom I moći – u duhovnom smislu, a to je pomoću istina koje su od dobra, a u obrnutom smislu, pomoću obmana koje su od

zla. U ovom drugom smislu koriste se *kod Isaije: Eto postite da se prete I svađate I da bijete pesnicom bezbožno (LVIII.4). Udariti (biti) pesnicom bezbožno* označava iz sve snage pomoću obmana **2**od zla. Na šta se misli pod slabljenjem neke istine crkve pomoću spoljašnjih znanja (*scientifica*) ili pomoću opštih istina, biće objašnjeno. Pod spoljašnjim znanjima ili istinama (*scientifica*) misli se na istine koje pripadaju doslovnom smislu Reči. Opšte su istine stoga one koje se primaju među ljudima uopšte, I koje se stoga nalaze u običnim govoru. Ovakve su istine vrlo brojne, I prevladavaju s velikom silom. Ali doslovni smisao Reči je za proste (jednostavne), I za one koji su uvedeni u unutrašnje istine vere, I za one koji koji ne razumeju unutrašnje istine vere; jer ovaj je smisao u skladu s izgledom kakav imaju pred čulnim čovekom, stoga u skladu s njegovim razumevanjem. Otuda to da u ovom smislu stvari izgledaju često različite, I kao da su protivurečne jedna drugoj; na primer, da Gospod uvodi u iskušenje, a na drugome mestu se On ne kaje; da Gospod deluje iz gneva I ljutnje, a na drugome mestu da deluje iz sažaljenja I milosti; da se duše vode na sud neposredno posle smrti, a na drugome mestu da će svi biti suđeni u Poslednjem Sudu; I tako dalje. Pošto su ovakve istine uzete iz doslovnog smisla Reči, I nazivaju se spoljašnjim istinama (znanjima, *scientifica*), one se razlikuju od istina vere, koje pripadaju doktrini crkve, jer potonje proističu od prvašnjih preko objašnjenja; jer kada se objasne, čovek prima pouku po kojoj se ovakve stvari kažu u Reči radi toga da bi se razumele, I u skladu s izgledom. Otuda se na mnogim mestima doktrine crkve izvodi iz doslovnog smisla Reči. Poznato je da je istinska doktrina crkve ona koja se ovde naziva *unutrašnjim smislom*; jer u unutrašnjem smislu su istine onakva kakve su kod anđela u nebu.**3** Među sveštenicima I crkvenim ljudima ima takvih koji uče iz doslovnog smisla Reči; a ima I takvih koji naučavaju I uče iz crkvene doktrine vere. Potonji se vrlo razlikuju od prethodnih po opažanju, ali ih običan svet ne razlikuje, jer I jedni I drugi govore slično iz Reči. Ali oni koji naučavaju I koji uče doslovni smisao Reči samo, bez doktrine crkve kao vodiča (*regulatrix*), shvataju samo one stvari koje pripadaju prirodnom ili spoljašnjem čoveku; dok oni koji naučavaju I koji uče iz istinske doktrine crkve, oni razumeju I one stvari koje pripadaju duhovnom ili unutrašnjem čoveku. Prethodni se smisao u Reči naziva *oblakom*, dok se potonji naziva *slavom* u oblacima (br. 5922,6343kraj,6752,8781). Iz svega ovoga se sada može videti na šta se misli pod *raspravom međusobom o istinama*, I

podslabljenjem jedne (istine crkve) od neke doslovne istine ili opšte istine; kao što je već rečeno, spoljašnje i opšte istine su istine iz doslovnog smisla Reči, koje, zato što su različite po izgledu, i kao da su protivurečne, ponekad oslabe duhovnu istinu koja pripada doktrini crkve. Ove oslabe kad misao dođe u sumnju zbog odlomaka u Reči koji su u sukobu jedni s drugima. O ovome se stanju u vezi s istinama vere kod čoveka govori ovde u unutrašnjem smislu.

9026. *Ali onaj ne umre.* Da ovo označava, da nije ugašena, vidi se iz značenja *umreti*, što je prestati biti takav (vidi br. 494,6587,6587,6593), stoga biti ugašena /istina/, ovde ne biti ugašena. Pošto unutrašnji smisao ovde govori o slaganju istine vere s onim /istinama/ koje pripadaju doslovnom smislu Reči, i pošto one stvari koje pripadaju doslovnom smislu Reči ne mogu da se ugase, jer su istine poslednjeg reda, stoga *udariti čoveka od čega umre*, o tome se ovde ne govori, nego o *udariti čoveka od čega on ne umre*; jer stvari doslovnog smisla Reči mogu da se oslabe, ali ne da se i uguše; a isto tako pošto se oslabe, one se mogu odvojiti, i tada ponovo uspostaviti objašnjenjem. Ove su stvari označene onim što je rečeno o čoveku koji *udari drugoga, alikoji 2ustane i hoda o štapu*. Onaj koji istražuje unutrašnji smisao Reči, može da vidi da iz nekog mističnog razloga, koji se može objasniti samo svetlošću neba, Gospod je odredio da onaj koji udari, bude bez krivice ako se udareni podigne iz kreveta i hoda sa štapom; i još više, kada je Gospod odredio da onaj ko udari svog roba, a ovaj ne umre za dva ili tri dana, da ne treba da trpi osвете, jer je njegovo srebro, a ovo je uzimanje čovekovog života, jer je on čovek (*homo*) iako je rob. Ali se mistični razlog Gospodov ne pokazuje osim preko unutrašnjeg smisla, u kome se govori o crkvenim istinama iz Reči, što je slično onome kad se čovek (*vir*) spori s nekim i udari ga, ili kada čovek udari svog roba ili robinju, gde se označavaju stvari koje korespondiraju u unutrašnjem smislu, a koje se sada objašnjavaju. Kod Izrailjaca bila je ustanovljena reprezentativna crkva, to jest, crkva u kojoj su unutrašnje stvari koje pripadaju nebu i crkvi, bile pretstavljene spoljašnjim stvarima. Stoga su ovakve stvari zapovedene, i zaista ustanovljene, koje nemaju važnosti pošto su unutrašnje stvari crkve otvorene i otkrivene od Gospoda; jer od toga vremena, čovek treba da živi unutrašnjim životom u kojemu unutrašnje stvari čine život.

9027. *Nego padne u postelju.* Da ovo označava, da je odvojeno u Prirodnom, vidi se iz značenja *pasti u postelju*, što je biti odvojen; I iz značenja *postelje*, što je Prirodno (vidi br. 6188,6226,6463). Kakav je ovo slučaj, pokazaće se u onome što sledi.

9028. (Stih 19.) *I ako se pridigne I hoda o štapu.* Da ovo označava da su sile (*vires*) života u tome, vidi se iz značenja *pridignuti se*, što se odnosi na neko uzdizanje, ovde uzdizanje duhovne istine ka slaganju s spoljašnjim znanjima (*scientifica*) istine; iz značenja *hodati*, što je živeti (vidi 519,1794,8417,8420); I iz značenja *štapa*, što su sile (*vires*), jer *palica ili štap za hodanje* označava moć koja je u istini, to označava sile (br. 4876,4936,6947,7011,7026), kao I *štap* na isti način, ali u odnosu na one koji nisu u dobrom zdravlju. U istom smislu se koristi kod *David*: *Ustaše na me u dan nevolje moje, ali mi Jehova bi potpora (palica), te me izvede na prostrano mjesto (Psalam XVIII.18,19).* *Dan nevolje* označava slabo stanje u pogledu vere iz istine; *Jehova kaopalica* označava moć u to vreme; *izvede me na prostrano mjesto* označava u istine koje pripadaju veri. (Da je ovo označeno sa *izvesti naprostrano mjesto*, vidi br. 4482). Kao I kod *Isaije: Jer gle, Jehova, Gospod nad vojskama uzeće Jerusalmu potporu (štap) I pomoć (palicu), svaku potporu u hljebu I svaku potporu (palicu) u vodi (III.1).* *Oduzeti štap I palicu* označava /oduzeti/ pomoć I silu (*vires*) koje potiču od istine I dobra; *potpora u hljebu* označava moć od dobra; *potpora uvodi*, moć od istine. U izvornom jeziku *štap* se pominje kao nešto na šta se oslanja I što podržava, što se u duhovnom svetu postiže pomoću istine I dobra.

9029. *Da ne bude kriv onaj ko je udario.* Da ovo označava ne biti kriv za zlo, vidi se iz značenja *ne bude kriv*; jer se govori o nekima koji od neke duhovne istine, koja je istina crkvene doktrine vere iz Reči, gledaju na neku spoljašnju istinu (koja je istina iz smisla slova Reči), I pošto izgleda da postoji neslaganje, duhovna isina je oslabljena I za neko vreme odvojena, ali nije osporena, ili iskorenjena; o ovim se osobama kaže, da *ne budu krivi za zlo*; I iz značenja *udariti*, što je oslabiti (vidi gore, br. 9020.)

9030. *Samo dangubu na mu nadoknadi(cessatio).* Da ovo označava otštetu, vidi se iz značenja otštete (*nadoknade*), ovde, od duhovne istine koja je oslabljena

spoljašnjim istinama. Da se ovo naziva duhovnom istinom koja skupa s dobrom sačinjava život unutrašnjeg čoveka, dok je spoljašnja istina ta koja sačinjava život spoljašnjeg čoveka; potonja istina je iz doslovnog smisla Reči, a prethodna je iz unutrašnjeg smisla Reči, stoga I iz prave doktrine vere u crkvi, jer ova doktrine pripada unutrašnjem smislu.

9031. *I svu vidarinu da plati.* Da ovo označava nadoknadu (restauraciju), naime, preko tumačenja, to je očito; jer ako se stvari doslovnog smisla gledaju iznutra, one se sve slažu. Ovaj je slučaj sa Reči kao sa suncem, da se ono diže I zalazi, kad u stvari se ni ne diže niti zalazi; nego ovako izgleda stanovnicima zemlje, zbog zemljine dnevne rotacije oko svoje ose. Ova prirodna istina leži skrivena u prethodnoj, koja se pokazuje spoljašnjem vidu. Da je nešto obrnuto tome rečeno u Reči, obični ljudi ne bi razumeli, a što obični ljudi ne razumeju, to ni ne veruju. Slučaj je sličan Suncu neba, koje je Gospod, o kome se se kaže da *izlazi*, ali u srcu, kada se čovek iznova rađa, kao I kad je u dobru ljubavi I vere; I da *zalazi*, kada je čovek u zlu a otuda I u obmani; a u stvari Gospod uvek ustaje, zbog čega se I naziva *Sunčani izlazak* (prim. prvobitnog redaktora: *Oriens* od *oriri* što znači kako Sunčanii izlazak tako I ustajanje, I *Istok*, gde Sunce ustaje). I On nikad ne zalazi; niti se On otkreće od čoveka, nego se čovek otkreće od Njega; otuda izgleda da Gospod okreće Svoje lice kao I da nanosi zlo; zbog tiga se tako I kaže u Reči. Ovo je kao I s istinom, ali s prividnom istinom, stoga to nije u sukobu sa prethodnom. Iz ovoga svega se može videti šta je ozačeno u unutanjem smislu sa da *mu plati vidarinu*, naime, ponovno uspostavljanje (restauraciju) duhovne istine, što se izvodi pomoću ispravnog tumačenja spoljašnje **2** istine, ili doslovnog smisla Reči. Sličan je slučaj sa svakom istinom doslovnog smisla; jer u prirodnoj svetlosti (*lux*), koja pripada čulnom čoveku, to izgleda onako kako je rečeno u Reči, jer je doslovni smisao prirodan, pošto je on za čulnoga čoveka. Ali kada se isto pretstavi u svetlosti neba, tada izgleda u skladu s unutrašnjim smislom; jer ovaj je smisao duhovan, I on je za nebeskoga čoveka, jer one stvari koje pripadaju prirodnoj svetlosti, nestaju u svetlosti neba. Jer je prirodna svetlost kao senka ili oblak, a nebeska svetlost je kao slava I sjaj kada se oblaci uklone; zbog čega se doslovni smisao Reči naziva *oblakom*, a **3** unutrašnji smisao *slavom*. (Vidi predgovor *Postanju* XVIII. I br. 4391,5922,8443,8781.) Da *platiti vidarinu* označava u

duhovnom smislu nadoknaditi (restaurirati), je stoga što bolest i boleština označavaju slabost unutrašnjeg čoveka, koja postoji kad je ovaj bolestan u pogledu svog života, koji je duhovni život, a to je kada se okrede od istine obmani, i od dobra zlu. Kada se ovo dogodi, taj se život razboli; i kad se okrene sasvim od od istine i dobra, on umire; ali se smrt unutrašnjeg čoveka naziva duhovnom smrću, koja je prokletstvo. Pošto je ovo slučaj sa životom unutrašnjeg čoveka, stoga se ovakve stvari o bolesti i smrti u prirodnom svetu kažu u Reči za bolesti duhovnog života, i o smrti /duhovnog života/. Tako se kaže i o lečenjima bolesti ili ozdravljenju, kao kod *Isaije: Tako će Jehova udariti Egipat, i udariv iscijeliće, jer će se obratiti ka Jehovi, umoliće Mu se, i iscijeliće ih (XIX.22). Ali On bješe ranjem za naše prijestupe, izbijen bješe za naša bezakonja; kar bješe na Njemu našega mira radi, i ranom Njegovom mi se iscijelismo (LIII.5); govoreći o Gospodu. Kod Jeremije: Vratite se, sinovi odmetnici, i iscijeliću odmete vaše (III.22). Izidi u Galad, i uzmi balsama, djevojko Egipatska; zaludu su ti mnogi lijekovi, ne ćeš se iscijeliti (XLVI.11. Kod Jezikilja: A kraj rijeke po brijegu otud i odovud rašće drveta svakojaka rodna, kojima lišće ne će opadati niti će roda na njima nestajati; svakoga će mjeseca rađati nov rod, jer joj voda teče iz svetinje; za to će rod njihov biti za jelo i lišće njihovo za lijek (XLVII.12.) Rod će njihov biti za jelo označava dobro ljubavi i ljubavi prema bližnjemu, koje služi kao hrana duhovnom životu; lišće će biti za lijek označava istine vere, koje služe za osveženje i obnovu toga života. (Da plod označava dobro ljubavi i ljubavi prema bližnjemu, vidi br. 3146,7690; a da list označava istinu vere, br. 885.)* Kao što bolest i boleštine, tako i ozdravljenja i lekovi, ne označavaju nešto u prirodnom životu, nego nešto u drugom životu koji se razlikuje od prirodnog života, što je jasno onome ko pomisli za trenutak da postoji drugi život, a to je život unutrašnjeg čoveka. Oni koji na grub način misle o čovekovom životu, misle da čovek nema drugoga života osim života tela, koji je život spoljašnjeg ili prirodnog čoveka. Pitaju se šta bi mogao biti život unutrašnjeg čoveka, i šta je unutrašnji čovek. Ako im se kaže da je to život vere i ljubavi prema bližnjem, i da je unutrašnji čovek njegov duh koji živi posle smrti, što je suštinski sam čovek, oni se još više pitaju (čude). A oni među njima koji žive samo za telo a ne i za dušu, stoga koji su čisto prirodni ljudi, ne shvataju ništa o onome što se kaže o životu vere i ljubavi prema bližnjemu, i o unutrašnjem čoveku. Jer za njih misao pripada samo prirodnoj svetlosti, a ne nikako duhovnoj

svetlosti. Stoga oni i posle smrti ostaju grubi u misli, i žive u senci smrti, to jest, u obmanama od zla, i oni su sasvim u gustome mraku, i slepi za svetlost neba.

9032. U poslednja dva stiha govori se o duhovnoj istini (koja je istina doktrine vere iz Reči), koja je oslabljena kroz spoljašnju istinu (*scientifica*) (što je istina doslovnog smisla Reči); ali stoga što se obično veruje da je istina doktrine vere u crkvi jedno te isto što i istina doslovnog smisla Reči, neka je dopušteno rasvetliti ovaj predmet jednim primerom. Prava istina crkvene doktrine je da ljubav prema bližnjemu i ljubav ka Gospodu čine crkvu kod čoveka, to jest, pomoću istina vere iz Reči, stoga da vera sama čini crkvu kod čoveka. Onaj ko je u ovoj istini, i koji zatraži potvrdu u Reči, nalazi potvrde svuda. Ali kada se sretne s rečima o veri, a ne pominje se u isto vreme ljubav, on okleva, i počne da sumnja u istinu doktrine svoje vere; otuda je ova istina za određeno vreme oslabljena i odvojena od ostalih istina u koje se veruje bez ikakve sumnje. Neka reči Gospodove kod Marka o veri posluže kao ilustracija: *Koji izvjeruje i pokrsti se, spašće se; a ko ne vjeruje, osudiće se (XVI.16)*; Ovde, stoga što se govori o veri a ne u isto vreme i o ljubavi, um može da okleva u sumnji o istini svoje doktrine – da nebeska ljubav koja se uliva preko istina vere sačinjava crkvu. Ali kada se ova spoljašnja istina, to jest, ova istina doslovnog smisla Reči posmatra iznutra, jasno je da je ona ipak u slozi s istinom doktrine; jer se u unutrašnjem smislu sa *biti kršten* označava biti preporođen (vidi br. 4255,5120kraj), a biti preporođen je biti vođen u dobro ljubavi i ljubavi prema bližnjemu preko istina vere (br. 8548-8553,8635-8640.8747). Otuda se vidi da istina koja pripada doslovnom smislu Reči jeste u slozi s istinom doktrine, ako se samo shvati značenje reči *biti kršten*. A razlog da se kaže da onaj ko ne veruje, da će biti osuđen, je to što takav ne može da bude kršten, to jest, da bude preporođen, pa tako ne može ni da se uvede u crkvu, a još manje da postane crkva; jer krštenje je znak preporoda, pa stoga i3 uvođnja u crkvu, što se izvodi tako što se čovek uvede u dobro kroz istine iz Reči. Iz svega ovoga jasno je kako treba razumeti one stvari koje su označene u unutrašnjem smislu sa *ako čovek udari nekoga kamenom ili pesnicom, a ovaj ne umre, nego legne u postelju; ako ustane i hoda o štapu, onaj ko je udario da nije kriv, nego da plati dangubu, i vidarinu*. U unutrašnjem smislu /ovo označava/, da ako se istina doktrine vere u

crkvi oslabi kroz spoljašnje istine iz doslovnog smisla Reči, ali se ne ugase, popraviće se i obnoviti, što se izvodi pravilnim tumačenjem.

9033. U prehodna dva stiha govori se o slabljenju duhovne istine, to jest, istine doktrine vere u crkvi; ali u dva stiha koja slede, predmet o kome se govori je slabljenje spoljašnje istine – koja je istina doslovnog smisla Reči – preko duhovne istine, koja je istina doktrine vere u crkvi. Ovaj potonji premet doista izgleda kao onaj prethodni, ali nije tako, zbog čega neka jedan primer posluži da se ovo rasvetli. Duhovna je istina, ili prava istina doktrine vere, da Gospod ne kažnjava nikoga, jer je On sama milost, pa stoga što god On čini, čini iz milosti, a ne uz gneva ili osvete; pa ipak, Gospod kaže kod *Mateje: Ne bojte se onijeh koji ubijaju tijelo a duše ne mogu ubiti; nego se bojte onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu (X.28)*; Ovde se kaže za Boga, da ga se treba bojati, jer On može da pogubi i tijelo i dušu u paklu (Geheni), dok ustvari On ne ubija nikoga; ali ipak to je istina, i stoga je ne treba ugaziti, to jest, osporavati; jer ako se ospori, vera u Reč nestaje – a ako nestane, čovek ne može da duhovno živi, jer čovek ima duhovni život kroz veru iz Reči. Slučaj je ovakav: zakon je Božanskog reda da dobro nosi u sebi svoju nagradu, stoga nebo; otuda i to da zlo ima svoju kaznu, to jest, pakao; prethodni zakon dolazi od Gospoda, jer Gospod hoće svima dobro; dok potonji nije takav, jer Gospod ne hoće zlo nikome. Pa ipak, to se događa, ne od Gospoda, nego od čoveka koji je u zlu, stoga to dolazi od zla. Međutim, to se pripisuje Gospodu u doslovnom smislu Reči, jer tako izgleda; zbog čega, pošto je to naizgled istina, ne treba je osporiti, to jest, ugaziti, jer bi se tako vera u Reč ugazila, koja je vera za proste. (Vidi br. 2447, 6071,6991,7710,8631,8632,9010.).

9034. (Stih 20.) *Ko udari roba svojega ili robinju svoju /štapom/*. Da ovo označava da ako neko unutar crkve naudi spoljašnjoj istini, ili osećanju iz nje, iz svoje vlastite snage, vidi se iz značenja *udariti*, što je nauditi, jer *udariti* se odnosi na neku povredu; iz značenja *čoveka (vir)*, ovde čoveka između sinova Izrailjevih, što je onaj koji je unutar crkve, a otuda i u duhovnoj istini, koja je istina doktrine vere u crkvi iz Reči (vidi br. 6426,7957,8234,8805); iz značenja *roba*, što je spoljašnja istina, koja je istina Reči, ali iz doslovnog smisla (o kome niže); iz značenja *robinje*, što je prirodno osećanje, stoga osećanje Spoljašnje istine, jer ova je u Prirodnom

(br. 1895,2567,8993,8994); I iz značenja *štapa*, što je moć Prirodnog (br. 4876,4936,6947,7011,7026), ovde, svoja vlastita moć, jer *rob* o kome se govori, bio je kupljen. Otuda je jasno da se sa *ako čovek udari svog roba ili svoju robinju*, označava se ako neko unutar crkve nanese štetu (naudi, povredi) spoljašnjoj istini Reči, ili **2** njenom osećanju. Da *rob* označava istinu doslovnog smisla Reči, je stoga što se *robom* u opšte označavaju niže ili spoljašnje istine, jer ove služe višim ili unutrašnjim stvarima (br. 2541,5161,5164,5936,7143); otuda se *robom* označava Prirodno, jer ovosluži Duhovnom (br. 3019,3020,5305,7998), stoga je to spoljašnja istina, koja pripada doslovnom smislu Reči, jer ovaj je od koristi duhovnoj istini, koja pripada unutrašnjem smislu. Istina unutrašnjeg smisla Reči je istošto I prava istina doktrine vere u **3** crkvi. Kako istina doslovnog smisla Reči služi duhovnoj istini, biće ukratko rečeno. Čovek crkve prvo nauči istinu iz doslovnog smisla Reči, što je opšta istina prilagođena spoljašnjem čoveku, koji je u prirodnoj svetlosti. Ova se istina prima spoljašnjim putem, što je slušanjem I spremanjem u memoriju spoljašnjeg čoveka, gde su razne spoljašnje stvari iz sveta (br. 2469-2494). Posle stvari pohranjene u memoriji izlažu se pogledu ili ispitivanju (*intuitio*) unutrašnjeg čoveka, koji vidi iz svetlosti neba. Unutrašnji čovek izaziva iz nje odbirom, istine koje se slažu s dobrom koje se uliva od Gospoda preko duše, I koje dobro čovek prima. Tamo Gospod povezuje istine s dobrom. Istine koje unutrašnji čovek na taj nači povezuje, nazivaju se *duhovnim istinama*, a dobro koje se povezuje s istinama naziva se *duhovnim dobrom*. Ovo dobro oblikovano istinama, to je ono što čini čovekov duhovni život. Same istine se nazivaju *istinama vere*, a dobro se naziva dobrom ljubavi prema bližnjemu. Dobro u kome su istine tako usađene, je crkva kod čoveka. Iz svega ovoga jasno je kako istine ili doslovni smisao Reči služi za oblikovanje duhovnih istina, u opšte za oblikovanje istine I ljubavi prema bližnjem koji čine duhovni život, koji život se sastoji u tome što na njega utiču istine radi dobra, a utiču dobrom iz istina, I na kraju primaju uticaj istina od dobra.

9035. *Tako da mu umre pod rukom.* Da ovo označava tako da je ugasi od njegovim ispitivanjem (*intuitio*), vidi se iz značenja umreti, što je biti ugašen (kao gore, br. 9026), I iz značenja pod njegovom rukom, pšro je po njegovim ispitivanjem, jer se rukom označava moć koja potiče od duhovne istine (br. 5327,5328,7011), to jest, od ispitaibvanja, jer se ispitivanje izvodi od ove istine, I ono je opažanje. Jer iste

doslovnog smisla Reči, pohranjene u čovekovo prirodnoj memoriji, tako oblikuju kao jedno polje za ispitivanje unutrašnjeg čoveka, u kojega se uliva svetlost neba. Iz ovoga polja, kao što je rečeno, unutrašnji čovek odabira takve stvari koje se slažu s dobrom u njemu, lično onome kako oko odabira iz širokoga vrta stvari koje su korisne njegovom životu.

9036. *Da je kriv (treba da se osveti čovek koji je ubijen).* Da ovo označava smrtnu kaznu, vidi se iz značenja *osvete, ili osvetiti se*, što je smrtna kazna, ovde duhovna smrt, koja je prokletstvo; jer istina doslovnog smisla Reči je ugašena, a s njom I vera u Reč. (Kakav je ovo slučaj, vidi gore, br. 9033; I niže, br. 9039.)

9037. (Stih 21.) *Ali ako preživi dan ili dva.* Da ovo označava stanje života koje ostaje u punini, vidi se iz značenja *dana*, što je stanje života (vidi br. 893,2788,3785,4850); I iz značenja *dva dana*, što je sledeće stanje (br. 1335), stoga puno stanje, naime, stanje ispitivanja; jer kada se u Reči pomene *jedan dan, jedna sedmica, jedan mjesec, ili jednagodina*, označava se jedan ceo period vremena ili stanja (br. 2906); a kada se dodaje, ili *dva dana*, to označava puninu.

9038. *Da nije kriv.* Da ovo označava da ne će biti smrtne kazne, vidi se iz značenja *da nije kriv* (ne biti osvećen), što je smrtna kazna (vidi gore, br. 9036).

9039. *Jer je njegovo srebro (njegov novac).* Da ovo označava ono što se stekne od propriuma, vidi se iz značenja *srebra*, što je istina (vidi br. 1551,2954,5658,6112,6914,6917), ovde, pošto se govori o kupljenom robu, to označava istinu stečenu kroz proprium. Ono se naziva istinom stečenom kroz proprium što se veruje da je istina a što potiče od načela prihvaćenih od propriuma, a što ipak nije istina. Takva je istina koju imaju oni koji objašnjavaju Reč a da nisu prosvetljeni svetlošću neba, to jest, koji je ne čitaju iz osećanja istine radi dobra života, jer ovi nisu prosvetljeni. Ako se posle potpunog razmatranja (*intuitio*) ova istina ugasi, nema za to smrtne kazne, to jest, prokletstva, jer to nije Božanska duhovna istina; ali ako se ugasi pre potpunog razmatranja (ispitivanja), tada dolazi do prokletstva, jer je to odbacivanje istine vere same. Jer ono što je stvoreno od nečije vere, čak I da nije istinito, ne treba da se odbacuje osim posle punog ispitivanja (razmatranja); ako je odbačeno pre, početak čovekovog

duhovnog života se iskorenjuje; iz kojeg razloga Gospod nikad ne krši (lomi) ovakvu istinu kod čoveka, nego je savija koliko se to može. Neka jedan primer služi kao ilustracija. Onaj ko **2**veruje da se slava neba sastoji u tome da se vlada nad mnogima, i koji po ovome načelu objašnjava Gospodove reči o onome koji zaradi deset talenata (*minae*) i pet talenata, da će imati vlast nad deset gradova i pet gradova (*Luka XIX.11-26*); isto tako Gospodove reči učenicima, da će sedeti na prestolima i suditi dvanaest plemena Izrailja (*Luka XXII.30*); ako pre potpunog ispitivanja on ugasi ovu veru, koja je vera iz istine od doslovnog smisla Reči, on uzrokuje gubitak svog duhovnog života; ali ako posle punog ispitivanja, on protumači Gospodove Reči Njegovim drugim rečima, da onaj ko želi da bude najveći mora da bude najmanji, i svako ko želi da bude prvi, mora da bude sluga svima (*Mateja XX.26-28; Mark X.42-45; Luka XXII. 24-27*) – ako tada ugasi svoje verovanja o nebeskoj slavi i radosti što će vladati nad mnogima, on ne uzrokuje gubitak svog duhovnog života; jer se gradovima nad kojima oni treba da **3** vladaju oni koji steknu deset talenata, označavaju istine vere (br. 2268,2449,2712,2943,3216), a otuda / treba da steknu inteligenciju i mudrost; tako isto i prestolima na kojima učenici treba da sede (br. 2129,6397). Oni u nebu koji su, zbog istina vere, u inteligenciji i mudrosti iznad ostalih, oni su u takvoj poniznosti da pripisuju svu moć Gospodu, a ništa sebi samima; zbog čega ne vide nikakvu slavu ni radost u tome da se vlada, nego u tome da se služi; i kada su ovakvom stanju, tada vladaju, (*prim. prev. oni tada vladaju nad svojim propriumom i dobijaju novi proprium koji je samo Gospodov*), i tada su u slavi i radosti iznad ostalih; ali, kao što je rečeno, ne iz ljubavi za vladanjem, nego iz osećanja ljubavi i ljubavi prema bližnjemu, koja se sastoji u tome da se služi drugima; jer Gospod utiče (uliva se) u one koji su krotki (ponizni), a ne u one koji su puni sebe (naduveni), jer oni prvi primaju influks, a oni druga ga odbacuju (br. 7489,7491,7492).

9040. Stihovi 22-27. 22. *Kad se svade ljudi, pa koji od njih udari trudnu ženu tako da izađe iz nje dijete, ali da se ne dogodi smrt, da plati globu koliko muž ženin reče, a da plati preko sudija.* 23. *Ako li se dogodi smrt, tada ćeš uzeti život za život.* 24. *Oklo za oklo, zub za zub, ruka za ruku, nogu za nogu.* 25. *Užeg za užeg, ranu za ranu, modricu za modricu.* 26. *Ako ko udari po oku roba svojega ili robinju*

svoju, te mu pokvari oko njegovo,27. I ako izbije zub robu svojemu ili robinji svojoj, da ga pusti slobodna. (22.) Kad se svade ljudi (vires), označava gorku raspru među istinama; pa koji od njih udari trudnu ženu, označava povredu dobra koje potiče od istine; tako da izađe iz nje dijete, označava, ako je ipak potvrđeno u Prirodnom; ali da se ne dogodi smrt, znači da nema povrede tamo; označava nadoknadu ; da plati globu koliko muž ženin reče, označava sve dok se ne složi s istinom iz dobra; a da plati preko sudija, označava onako kako je pravedno.(23.) Ako li se dogodi smrt, označava povredu; tada ćeš uzeti život za život, označava zakon reda, da treba da činiš bližnjemu onako kako želiš da se tebi čini, stoga da kako ti činiš drugome, tako će se i tebi učiniti, gde duša označava duhovni život;(24.) Oko za oko, označava, ako bilo šta u unutrašnjem Intelektualnom; zub za zub, označava ako bilo šta u spoljašnjem Intelektualnom; ruka za ruku, označava, ako bilo šta u spoljašnjem duhovne istine; nogu za nogu, označava, ako bilo šta od moći prirodne istine; (25.) Užeg za užeg, označava ako išta od osećanja ljubavi koja je iznutra u Voljnom; ranu za ranu, označava, ako išta od osećanja ljubavi koja je spolja u Voljnom; modricu za modricu, označava, ako išta od osećanja u Intelektualnom – to jest, ako se neka od ovih ugasi ili povredi;(26.) Ako ko udari po oku roba svojega, označava, ako unutrašnji čovek nanese povredu istini vere u spoljašnjem ili prirodnom čoveku; ili robinju svoju, označava osećanje istine u tome; te mu pokvari oko njegovo, označava ako je razori;(27.) I ako izbije zub robu svojemu ili robinji svojoj, označava , ako razori istinu ili osećanje za nju u Čulnom; da ga pusti slobodna, označava da više ne može da služi Unutrašnjem.

9041. (Stih 22.) *Kad se svade ljudi (viri).* Da ovo označava gorku raspravu između istina, vidi se iz značenja *svađe*, što je gorka rasprava među istinama; I iz značenja *ljudi*, ovde ljudi sinova Izrailjevih, što su oni koji pripadaju crkvi I koji su u njenim istinama – u apstraktnom smislu, istinama crkve (vidi gore, br. br. 9034.

9042. *Pa koji od njih udari trudnu ženu.* Da ovo označava povredu dobra koje je od istine, vidi se iz značenja *udariti*, što je povrediti; I iz značenja *trudne žene*, što je oblikovanje dobra od istine. Da je ovo označeno trudnom ženom, je stoga što u unutrašnjem smislu Reči, čovekov preporod označen rađanjem njegovog prirodnog života koji je od njegovih roditelja. Jer kada se čovek nanovo rađa, on se

prvo začne, potom se nosi kao u materici, a I na kraju se rađa. I pošto je regeneracija, ili rađanje duhovnog života, povezivanje istine I dobra, to jest, vere I ljubavi prema bližnjem, stoga se sa *nositi u materici* označava uvođenje istine u dobro. Otuda je jasno šta je označeno *trudnom ženom*, naime, stanje oblikovanja dobra od istina. (Da *materica* označava /mesto/ gde istina I dobro počivanju začeti, vidi br. 4918,6433; I da *biti u materici, I izaći iz materice* označava biti preporođen, br. 4904,8043; tako isto da *rađanja I porađanja* označavaju rađanja I porađanja istine I ljubavi prema bližnjem, br. 613, 1145,1255,2020,2584,6239.) Stanje oblikovanja dobra od istina označeno je I *trudnom ženom* kod Jeremije: *Evo, ja ću ih dovesti iz zemlje sjeverne, I sabraću ih s krajeva zemaljskih, I slijepa I hroma, I trudnu I porodilju, sve zajedno, zbor veliki vratiće se ovamo (XXXI.8)*. Ovde se govri o Gospodovoj novoj crkvi u unutrašnjem smislu, u kojem smislu se sa *dovesti iz zemlje sjeverne* označava iz zatamnjenosti vere (vidi br. 3708); d *krajeva zemaljskih* iz kojih će bit sabrani, označava tamo /stanje/ gde istina I dobro počinju, jer zamlja označava crkvu (br. 566,662,1066,1262,4447,8011,8732), a s *krajeva* označava gde je njego prvo I gde je poslednje; *slepima* se označavaju oni koji su u neznanju istine, a ipak primaju istinu kadasu poučeni (br. 2383,6990); *hromima*, oni koji su u dobru, ali ne I u pravom dobru zbog njihovog nepoznavanja istine (br. 4302); *ženeom trudnom*, oni koji se oblikuju pomoću istina; a *onom koja se porađa*, oni koji su u životu vere u činu (br. 3905,3915,3919). da su ovakve stvari opvde označene, mođe se videti što bi to bilo suvišno I beznačajno reći *slepon I hromog*, ona koja je trudna, I ona koja se porađa.

9043. *Tako da izađe iz nje djete*. Da ovo označava, da ako se ipak potvrdi u Prirodnom, vidi se iz značenja *izaći*, kada se govori o oblikovanju dobra od istina, što je *izlaziti (rađati se)* od unutrašnjeg ili duhovnog čoveka u spoljašnjeg ili prirodnog (o čemu niže); I iz značenja *djeteta (izdanka)*, što su dobra od istina priznatih poznavanjem I opažanjem, I tako potvrđenih; jer se u duhovnom smilu *rađanjem* označava priznanje u veri I činu (br. 3903,3915,3919,6585). Ovde je ovakav slučaj: Čovek koji je nanovo začet, kao da je nošen u materici, rođen, to jest, biva preporođen, on prvo izvlači iz od doktrine crkve, ili iz Reči, stvari koje pripadaju veri I ljubavi prema bližnjem, koje on tada pohranjuje među spoljašnjim

znanjima u memoriji spoljašnjeg ili prirodnog čoveka; iz ove, te se stvari pozivaju u unutrašnjeg čoveka, I pohranjuju u njegovoj memoriji. (Da čovek ima dve memorije, vidi br. 2469-2494). Ovo je početak duhovnog života kod čoveka, ali on još nije preporođen. Da bi se preporodio, spoljašnji ili prirodni movek mora da se slaže i uklapa s njegovim unutrašnjim čovekom. (Da čovek nije nanovo rođen sve dok I njegov spoljašnji ili prirodni čovek nije nanovo rođen, vidi br. 8742-8747, I da spoljašnji čovek mora da se nanovo rodi od Gospoda kroz unutrašnjeg, br. 3286,3321,3493,4588,5651,8746; I da 2je čovek nanovo rođen kad je njegov prirodni čoven nanovo rođen, br. 7442,7443.)Sada, pošto se stvari koje se odnose na preporod izražavaju u Reči preko stvari koje se odnose na rađanje ili porod čoveka od njegovih roditelja u svetu, može se videti iz prosesa rađanja opisanoga gore, šta je označeno I na šta se misli u duhovnom smislu *začecem, razvojem u materici, I izlaženjem iz materice, I djetetom* (izdankom), naime, da se izlaženjem iz materice označava izlaženje iz unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg ili prirodnog, I da dijete označava duhovno dobro, to jest, dobro ljubavi prema bližnjemu iz istina vere, iz unutrašnjeg čoveka u spoljašnjem ili prirodnog čoveka. Kada je dobro u prirodnom čoveku, tada je on nov; njegov život je tada od dobra, a njegov oblik je od istine iz dobra; I on je kao anđeo, jer anđeli imaju svoj život od dobra, a svoj oblik od istina, koji oblik je ljudski oblik. Ali ovo je paradoks prirodnom čoveku.

9044. *Ali se ne dogodi smrt.* Da ovo označava da tamo nema povrede, naime, u Prirodnom, vidi se bez objašnjavanja.

9045. *Da plati globu.* Da ovo označava nadoknadu, vidi se iz značenja *globiti*, što je nadoknada, jer globa je radi nadoknade.

9046. *Koliko muž ženin reče.* Da ovo označava, dok se ne složi s istinom od dobra, vidi se iz značenja *da plati* (da mu se naredi), kada se govori o globi, što je naknada sve do zadovoljštine, stoga dok ne dođe do sporazuma (o čemu niže); iz značenja *ženinog gospodara*, to jest, čoveka (*vir*), što je istina; I iz značenja *žene*, što je dobro. Jer u duhovnom smislu Reči, *gospodar ili čovek ženin*, označava istinu, a *žena* dobro, jer se brakom čoveka sa ženom pretstavlja brak istine I dobra (vidi br. 915, 2517,4510,4823.) Nadoknadom do slaganja (sporazuma), označava se popravak štetezbog prevremenog rođenja – u duhovnom smislu - zbog

izvođenja ili stavljanja dobra od istine iz unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg ili prirodnog, ne po pravom redu. Popravak je učinjen onda kada se kasnije sporazumeju, I kada spoljašnji ili prirodni čovek ne postupa iz sebe, nego iz unutrašnjeg čoveka, ili kada duhovni deluje u prirodnom kao duša u telu. Kada dođe do ovoga, spoljašnji ili prirodni čovek živi od života unutrašnjeg, koji je novi život, ili život preporođenog čoveka.

9047. *A da plati preko sudija (pred sudijama).* Da ovo označava da bude kako je pravedno, vidi se iz značenja *sudija*, što su oni koji odlučuju I nalažu po onome što je pravo I pošteno; otuda, *da plati preko sudija, ili pred sudijama*, označava prema onome što je pravedno, stoga ni više ni manje; ako je više, oni (sudije) će to učiniti jednakim, isto tako ako je manje.

9048. (Stih 23.) *Ako li se dogodi smrt.* Da ovo označava povredu, vidise bez objašnjavanja.

9049. *Tada ćeš uzeti život za život.* Da ovo označava zakon reda, da treba da činiš svome brižnjemu kao što ti želiš da se tebi čini, stoga da ono što ti činiš drugome, tebi će se učiniti, vidi se iz toga što *dati dušu za dušu, oko za oko, zub za zub, I tako dalje*, označava da kako si radio drugome, tako će se tebi činiti. Da je ovaj zakon bio dat sinovima Izrailjevim, bilo je stoga što je takav zakon u duhovnom svetu, da kad neko čini dobro drugome iz srca, prima slično dobro; otuda, onaj koji čini zlo drugome iz srca, prima slično zlo. Jer dobro iz srca povezano je sa svojom nagradom, a zlo iz srca povezano je sa svojom kaznom; otuda to da dobri imaju nebo, a zli imaju pakao. Da je ovako, bilo mi je dato da saznam iz mnogo iskustva. Slučaj je ovakav. Kod onoga ko čini dobro iz srca, dobro se uliva iz neba na svakoj strani u srce I dušu onoga koji ga čini, I dok ga čini, ono ga nadahnjuje, a tada u isto vreme raste osećanje ljubavi prema bližnjem kome čini dobro. a s ovim osećanjem I zadovoljstvo koje je nebesko I koje je neizrecivo. Uzrok ovome je to što u nebu dobro ljubavi od Gospoda vlada svuda, I ono se neprekidno uliva u skladu sa stepenom u kome se ono ispoljava prema drugome. Sličan je slučaj I sa zlom. Kod onoga ko čini zlo iz srca drugome, zlo se uliva iz pakla na svakoj strani u srce onoga ko ga čini, I dok ga čini, ono (zlo) raste; I tada se u isto vreme osećanje ljubavi prema sebi povećava, a s tim I uživanje u mržnji I osveti protivu

onih koji mu se ne potčinjavaju. Uzrok ovome je to što u paklu zlo vlada svuda, i uliva se (u čoveka) prema stepenu u kome on izražava /zlo/ prema drugome. Kada dođe do ovoga, kaznitelji (kastigatori) su pri ruci, koji zlostavljaju prekršitelja; ovime se obuzdava prekršitelj **2** skupa s uživanjem u njemu. (prim. prev. kastigatori su zli duhovi, koji se se rado prihvataju ove žalosne uloge, da pretuku onoga ko zlostavlja druge. Autor je bio, kako na drugome mestu kaže, prisutan kada se to dešavalo). Ove se stvari dešavaju, jer se zakoni reda u drugom životu ne uče iz knjiga i ne pohranjuju se u memoriju, kao što je slučaj kod ljudi u svetu, nego je /zakon/ napisan na srcu – zakoni zla na srcu zlog /duha/, a zakoni dobra na srcu dobrog /duha/. Jer svaki čovek nosi sa sobom u drugi život ono **3** što je njegov život utisnuo u njegovosrce, naime, zlo kod zlog /čoveka/, a dobro kod dobroga. Zakon reda kod kojih se ove stvari ulivaju je onaj koji Gospod naučava kod *Mateje: Sve što vi želite da vam ljudi čine, činite vi njima; ovo je zakon i proroci (VII.12; Luka VI.31)*. Red je Božanska istina koja proističe od Gospoda. Zakoni reda su istine od dobra u nebu, i istine odvojene od dobra u paklu. Dase kaže da su odvojene, nije zbog Gospoda, nego zbog čoveka. Dobro je odvojeno zato **4** što se ne prima. Zakon, koji se naziva *zakonom retalijacije* (odmazde) ovako se opisuje u knjizi *Levitskoj: Ko ubije živinče, neka vrati drugo, živinče za živinče. I ko rani blišnjega svojega, kako učini tako da mu bude: Ulom za ulom, oko za oko, zub za zub; kako ošteti tijelo ljudsko, onako neka mu se učini. Ko ubije živinče, neka vrati drugo, ali ko ubije čovjeka, da se pogubi (XXOV.18-21)*. Pošto zlo nosi sa sobom svoju kaznu, stoga je Gospod rekao da se *zlu netreba opirati*, a u isto vreme se u sledećim rečima kod *Mateje* objašnjava kako stoji slučaj u duhovnom svetu s onima koji su relativno u dobru upoređeni s onima koji su u zlu: *Čuli da je kazano: oko za oko, zub za zub. A ja vam kažem da se ne branite od zla, nego ako te neko udari po desnome obrazu, okreni mu i drugi. I koji hoće da se sudi s tobom i košulju tvoju da uzme, podaj mu i haljinu. I ako te potjera ko jedan sahat, idi s njime dva. Koji ište u tebe, podaj mu; i koji hoće da mu uzajmiš, ne odreci mu (V. 38-42)*.**5** Ko ne može da vidi da ove reči ne treba razumeti prema smislu slova? Jer ko će okrenuti levi obraz onome ko ga je udario u desni? I ko će dati svoju haljinu onome ko mu je uzeo košulju? I ko će dati svoj posed svakome koji ga traži? I ko se ne će odupreti zlu? Ali niko ne može razumeti ove reči ko ne zna šta je označeno *desnim obrazom, i levimobrazom, šta haljinom a šta košuljom*.

*I šta miljom, a šta pozajmljivanjem, I tako dalje. Tu se u stvari govori o duhovnom životu, ili životu vere, ne o prirodnom životu u svetu. Razlog da je On ovako učinio ove stvari, je to da svetski ljudi ne bi razumeli, nego samo nebeski ljudi. Razlog zašto svetski ljudi ne treba da ovo razumeju, je da ne bi pofanisali unutrašnje stvari Reči, jer ako bi to učinili, oni bi se bacili u najstrašniji pakao, a to je pakao profanatora Reči. Stoga Gospod kaže kod Luke: *Vama je dano da znate tajne (misterije) carstva Božijega; a ostalima je dano u pričama, da gledajući ne vide, I čujući ne razumiju.* I kod Jovana: *Za to ne mogahu vjerovati, jer opet reče Isaija: Zasljepio je oči njihove I okamenio srca njihova, da ne vide očima ni srcem razumiju, I ne obrate se da ih iscijelim (XII.39,40).* Kaže se, *da ih ne iscijelim*, jer oni koji su isceljeni a vrata se obmanama I **6** zlima, ti vrše profanaciju. To su oni na koje se misli kod Mateje XII.43-45. Ali će sada biti rečeno šta je označeno u unutrašnjem smislu Gospodovim rečima koje su gore navedene. U tome smislu govori se o onimakoji pomoću obmana žele da razore istine vere, stoga I duhovni život kod čoveka kada je u iskušenjima I kada je progonjen, I kod dobrih duhova kada ih napadaju zli duhovi. *Obrazom (vilicom)* označava se osećanje unutrašnje istine; *desnim obrazom (vilicom)*, osećanje istine od dobra; sa *udariti* označen je čin povrede ovoga osećanja; *košuljom I haljinom* označena je istina u spoljašnjem obliku (br. 4677,4741,4742); *koji hoće da se sudi*, označava nastojanje da se razori /istina/; *milja (sahat)* označava ono što vodi smrti, jer je slično označeno *miljom* kao I *putem* (da *put* označava ono što vodi ka istini, vidi br. 627,2333,3477); *pozajmiti* označava poučavati. Otuda je jasno šta je označeno sa *davati svima koji ištu*, naime, to znači ispovedati sve stvari svoje vere u Gospoda. Stoga, *zlu se ne treba protiviti*, je stoga što **7** zlo ne šteti onima koji su u istini I dobru, jer njih štiti Gospod. Ovo su stavri koje leže sakrivene pod Gospodvim rečima; pa zbog toga Gospod kaže samo: *Čuli ste da je rečeno : Oko za oko, zub za zub*, ne više; jer se *okom* označava unutrašnja istina vere, a *zubom*, spoljašnja istine vere, kao što će se videti u onome što sledi. Iz svega ovoga sada je jasno kako je Gospod govorio kad je bio u svetu, naime, da je govorio kao svuda u Reči Staroga Zaveta, u isto vreme za anđele u nebu, I za ljude u svetu; jer je Njegov govor bio u sebi Božanski I nebeski, jer je bio od Božanskog preko neba; samo što su stvari koje je govorio bile izražene preko stvari koje korespondiraju u svetu; a čemu korespondiraju, to uči unutrašnji smisao. Da *udariti šamar I udariti obraz* označava razoriti istinu,*

jasno je iz odlomaka u Reči gde se pominje *udariti po obrazu*; a jer u pravom smislu to znači razoriti istinu, stoga u obrnutom smislu to označava razoriti obmanu, u kojem se smislu pominje kod *Davida: Udarićeš sve neprijatelje moje po obrazu; slomićeš zube zlotvorima (Psalam III.7)*. Kod *Mijeha: neka biju prutom po obrazu sudiju Izrailjevu (V.1)*. Kod *Isaije: I bićeu čeljustima /vilicama) narodima koji će ih goniti da lutaju (XXX.28)*. *Obrac (lice)* označava osećanja (br. 4796,4797,5695,6604), otuda /označava/ oni koji pripadaju obrazu, označavaju stvari koje se odnose na osećanja I koje korespondiraju njihovim funkcijama I svrhama; kao *oči* koje korespondiraju razumu, a *nozdrve* percepciji istine; oni koji pripadaju *ustima, kao vilicama, usnama, vratu, jeziku*, označavaju stvari koje se odnose na ispoljavanje (izražavanje) istine (br. 4796-4805).

9050. Da duša označava duhovni život, vidi se iz značenja *duše*, što je čovekov život, a to je život njegove vere, koja je duhovni život. Svuda se u Reči pominje *srce, I duša*, gde se srcem označava život ljubavi, a dušom život vere. Čovek ima dve sposobnosti preko kojih prima život od Gospoda; jedna se naziva voljom, a druga razumom. Sposobnosti koja se naziva voljom, pripada ljubav, jer dobra života čine njegov život; a drugoj sposobnosti koja se naziva razumom, pripada vera, jer istine vere čine njegov život. Ali ova dva života ipak čine jedan život, I kada je jedan, tada stvari koje pripadaju veri, pripadaju I ljubavi, jer se one vole; a s druge strane, stvari koje pripadaju ljubavi, pripadaju I veri, jer **2** se one veruju. Takav je život svih koji su u nebu. Da se u Reči život ljubavi, ili što je isto, volja, naziva *srcem*, I da se život vere, ili što je isto, razum, naziva *dušom*, to je stoga što oni koji su u ljubavi ka Gospodu I koji se nazivaju nebeskim, sačinjavaju oblast *srca* u Velikom Čoveku ili nebu, a oni koji su u veri u Gospoda a otuda I u ljubavi prema bližnjemu, sačinjavaju oblast *pluća*. (Vidi br. 3635,3883-3896). Otuda se u Reči *srcem* označava ljubav, koja je život volje, a *dušom* se označava vera, koja je život razuma (br. 2930,7542,8910); jer u izvornom jeziku, **3** duša (*anima*) je nazvana po disanju, šrto se čini plućima. Da vera pripada intelektualnoj sposobnosti, je stoga što ovu sposobnost Gospod prosvetljava kad čovek primi veru; otuda on /čovek/ ima svetlost, ili opažanje istine, u stvarima koje pripadaju veri kada čita Reč; a da ta ljubav pripada voljnoj sposobnosti, je stoga što ovu sposobnost pali Gospod kada čovek primi ljubav; otuda on /čovek/ ima vatru života i **4**čulnuo opažanje

dobra. Iz svega ovoga vidi se šta se zapravo označava u Reči *srcem*, a šta *dušom*; kao u sledećim odlomcima . Kod *Mojsija*:*-Za to ljubi Gospoda Boga svojega iz svega srca svojega I iz sve duše svoje I iz sve snage svoje (Zak. Ponovljeni V.6). Sada dakle, šta ište od tebe Gospod Bog tvoj, osim da se bojiš Gospoda Boga svojega, da hodiš po svijem putovima Njegovijem, I da ga ljubiš I služiš Gospodu Bogu svojemu iz svega srca svojega I iz sve duše svoje (X.12;XI.13).Pazi dakle I izvršuj ih od svega srca svojega I od sve duše svoje (XXVI.16).* U jevanđeljima: *I ljubi Gospoda Boga svojega svijem srcem svojim I svom dušom svojom I svijem umom svojim I svom snagom svojom (mišlju, umom) (Mateja XXII.37;Mark XII.30,32; LukaX.27). Srce* označava život ljubavi, a duša, život vere, snaga (misao), ono što proističe od života ljubavi, stoga ono što je iz srca, ili volje; a misao (*snaga*), one stvari koje proističu od života vere, stoga one koje su iz **5** duše, ili iz prosvetljenog razuma. Na sličan način kod *Isaije: Taki se hrani pepelom, prevareno srce zavodi ga da ne može izbaviti srce svoje, niti reći: nije li laž što mi je u desnici ?(XLIV.20).*Kod *Jeremije: I radovaću im se čineći im dobro I zasadiću ih u ovoj zemlji tvrdo svijem srcem svojim I svom dušom svojom (XXXII.41);* govoreći o Jehovi, to jest, o Gospodu; *srcem* se opisuje Božansko dobro, koje pripada ljubavi ili milosti; a *dušom* se opisuje Božanska **6** Istina, koja pripada veri kod čoveka. Da se ovo označava *srcem* I *dušom* u Reči, malo ko ovih dana zna u crkvi, jer malo ko uzimaju u obzir to, da čovek ima dva sposobnosti jedna od druge različite, naime, volju I razum, I da ove dve sposobnosti sačinjavaju jedan um, kako bi čovek bio zaista čovek. Niti uzimaju u obzir to, da sve stvari u svemiru, kako u nebo tako I tako u svetu, da se odnose na dobro I istinu, I da one mora da budu povezane kako bi bile nešto, I stvorile nešto.Zbog neznanja o ovim starima došlo je do toga da su odvojili veru od ljubavi; jer onaj ko ne zna ove sveopšte zakone, ne zna da se vera odnosi na istinu, a ljubav na dobro, I da ako ovi nisu spojeni, nema ničega; jer vera bez ljubavi prema bližnjemu nije vera, a ljubav bez vere nije ljubav, jer ljubav dobija svoj kvalitet od vere, a vera ima svoj život od ljubavi; otuda je vera bez ljubavi mrtva, a vera bez ljubavi nije živa. Da je ovo ovako, može se videti iz svega u Reči, jer gde god se govori o veri, govori se I o ljubavi, kako bi postojao brak dobra I istine, to jest, nebo, a u najvišem smislu, Gospod, u svakoj I svim stvarima tamo. (Da postoji takav brak, vidi br. 683,793,801,2516,2516,7945,8339kraj). Iz svega **7** ovoga sada je jasno otkuda to da čovek crkve do sada nije znao šta je

označeno u Reči *srcem*, a šta *dušom*. Da *duša* u Reči označava život vere, može se jasno videti iz odlomaka gde se pominje *duša*, kao u sledećim: kod *Mojsija*: *Niko da ne uzima u zalogu žrvnja gornjega ni donjega, jer bi uzeo dušu u zalogu (Zak. Ponovljeni XXIV.6)*. Kaže se da *niko ne uzima žrvnja, jer bi uzeo dušu u zalogu*, jer u unutrašnjem smislu *žrvanj* (mlinski kamen) označava one stvari koje pripadaju veri (br. 7780). Kod *Isaije*: *Biće kao kad gladan sni da jede, pa kad se probudi a duša mu prazna; ili kada žedan sni da pije, pa kad se probudi, a on iznemogao I duša mu žedna (XXIX,8)*. *Žedna duša I duša koja je žedna*, označavaju želju da se nauče dobra I istine vere. Kod istoga: *I ako otvoriš dušu svoju gladnome, I nasitiš dušu nevoljnu; tada će zasjati u mraku vidjelo tvoje I tama će tvoja biti kao po dne (LVIII.10)*.⁸ *Ako otvoriš dušu svoju gladnome*, označava želeti poučavati u istinama vere. Kod *Jeremije*: *Ako se I oblačiš u skrlet, I ako se kitiš nakitom zlatnijem, I mažeš lice svoje, zaludu se krasiš, preziru te milosnici, traže dušu tvoju (IV.30)*. *Duša* ovde označava život vere, stoga veru samu kod čoveka, jer ona čini njegov duhovni život. Da je vera označena *dušom*, vidi se iz pojedinosti u ovome stihu. Kod istoga: *I doći će i pjevaće na visini Sionskoj, I steći će se k vinu I k ulju, k jaganjcima I teocima; I duša će im biti kao vrt zaliven, I ne će više tužiti. Jer ću napojiti umornu dušu, I nasiti svaku klonulu dušu (XXXI.12,25)*. *Duša* označava život vere kod čoveka crkve, za kojega se kaže da je *postao vrt*, jer se *vrtom* označava inteligencija, koja je od istina vere (br. 100,108,2702); a za *dušu* se kaže da je *zalivena*, jer se sa *biti zaliven*⁹ označava biti poučen. Kod istoga: *Sa strahom za dušu (život) svoj od mača, u pustinju donosimo sebi hljeb (Plač V.9)*. *strah (opasnost) za dušu* označava opasnost gubljenja vere, a otuda I duhovnog života; jer *mač u pustinji* označava obmanu koja se bori protivu istina vere (br. 2799,4499,6353,7102,8294). Kod *Jezikilja*: *Javan, Tubal I Mozoh bijahu tvoji trgovci; s dušama ljudskim I sudima mjedenijem dolažahu na sajme tvoje (XXVII.13)*. *Duša čovjekova* označava unutrašnju istinu vere od dobra; *sudovi mjedeni*, spoljašnje istine vere od dobra –*sudovi* označavaju spoljašnje istine ili spoljašnja znanja istina (vidi br. 3068,3079), a *mjed*, dobro prirodnog (br. 425,1551). Ako se ne zna da *duša čovjekova* označava veru, ne može se razumeti šta je označeno sa *trgovati sa čovekovom dušom, I sa sudovima mjedenijem*. Kod istoga: **10** *I sve što živi (sve životinje) koje se miču kuda god dođu ove rijeke, biće žive I biće veliko mnoštvo riba, jer kad dođe ova voda onamo, druga će postati*

zdrava, I sve će biti živo gdje ova rijeka dođe (XLVII.9). govoreći o novome hramu, to jest, o novoj duhovnoj crkvi od Gospoda; *živa duđa koja se miče* (puzi) označava spoljašnje znanje istine koja pripada veri; *mnoštvo riba* označava spoljašnja znanja (*scientifica*) (br. 40,991); *rijeka* označava stvari inteligencije, koje su od istina vere (br. 2702,3051). Ni jedno ni drugo u ovome odlomku ne bi se znalo ako se ne zna šta je u unutrašnjem smislu označeno sa *mnoštvom riba zbog rijeka koje tu dolaze*. Kod *David*: *Spasi me (pomoz mi) Bože, jer voda dođe do duše (Psalam LXIX.1)*. Kod *Jone*: *Optekoše me vode do duše, bezdana me opkoli, sita omota mi se oko glave (II.6)*. *Vode* označavaju obmane, a isto tako I iskušenja koja su uzrokovana **11** ubacivanjem obmana (br. 705,739,759,756,8138,8368). Kod *Jeremije*: *Popravi se, Jerusalime, da se ne otrgne duša moja od tebe, da te ne obratim u pustinju, u zemlju gdje se ne živi (VI. 8)*. *Duša*, kada se govori o Gospodu, označava Božansku Istinu. Kod *Jovana*: *I drugi anđeo izli čašu svoju u more; I posta krv kao od mrtvaca, I svaka duša živa umrije u moru (Otkr. XVI.3)*. *More* označava spoljašnja znanja istine u kompleksu (br. 28), *krv*, istine vere od dobra, a u obrnutom smislu, istine vere patvorene I profanisane (br. 4735,6978,7317,7326); otuda *živa duša* označava život vere. Kod *Mateje*: **12***Ne brinite se za dušu svoju (za život svoj), šta ćete jesti, ili šta ćete piti; ni za tijelo svoje, u šta ćete se obući (VI.25)*. *Duša* označava istine vere; *jesti I piti* označava biti poučavan u dobru I u istini vere, jer u unutrašnjem smislu tu se govori o duhovnom životu I njegovoj ishrani. Opet: *Koji čuva dušu svoju, izgubiće je; a koji izgubi dušu svoju, Mene radi, naći će je (X.39)*. *Duša* označava život vere onakav kakav je kod onih koji su vernici, a u obrnutom smislu, život ne od vere, kakav je kod nevernika. Kod *Luke*: *Trpljenjem svojim spasavajte duše svoje (XXI.19)*. *Spasavati duše* označava one stvari koje pripadaju veri, a otuda I duhovnom životu. Slično je značeje u mnogim drugim odlomcima.

9051 (Stih 24.) *Oko za oko*. Da ovo označava ako bi oni pozledili bilo šta u unutrašnjem Intelektualnom, vidi se iz značenja *oka*, što je razumevanje (razum), čiji život je život vere. Čovek ima spoljašnji razum I unutrašnji razum. Spoljašnji razum je tamo gde misao treba da stigne da bi došlo do opažanja; dok je unutrašnji razum tamo gde misao ne ulazi u opažanje, ali ulazi u opažanje anđela. Ovaj drugi razum je onaj koji Gospod prosvetljava kada čovek primi veru, jer je

ovaj /razum/ u svetlosti neba, I u njemu je čovekov duhovni život, što se njemu ne pokazuje jasno dok je u svetu, nego u drugom životu, kad postane anđeo među anđelima u nebu. U međuvremenu, ovaj život leži skriven u misli spoljašnjeg razuma, I tamo donosi svetlost I poštovanje za Gospoda, za ljubav I veru u Njega, za Reč, I za sve druge stvari crkve. Da *oko* označava razumevanje (razumu), je stoga što *oko* korespondira razumevanju (razumu) ; jer razum vidi iz svetlosti neba, a oko iz svetlosti sveta. One stvari koje spoljašnje oko vidi su zemaljske, I polje njegove intuicije (uvida) je sve što se pokazuje u svetu. Da u duhovnom smislu *oko* označava razumevanje, I veru, je za to što vera čini život unutrašnjeg razumevanja (vidi br. 2701,4403-4421, 4523-4534). Onaj ko ne zna da se u Reči *okom* označava razumevanje, ne može da zna šta je označeno onim što je Gospod rekao o *oku* kod *Jevanđelista*; kao ovim rečima: *Ako te I oko tvoje sablažnjava, iskopaj ga; bolje ti je s jednijem okom ući u carstvo nebesko, nego li s dva da te bace u pakao ognjeni (Mark IX.47; Mateja V.29)*. Svako zna da ne treba iskopati oko iako uzrokuje sablazan, I da niko ne ulazi u carstvo Božiji s jednom okom; ali *desnim okom* se označava obmana vere o Gospodu, I to je ono što se iskopa. Opet: *Svijeća je tijelu oko. Ako dakle bude oko tvoje zdravo, sve će tijelo tvoje biti svijetlo. Ako oko tvoje krvavo bude, sve će tijelo tvoje tamno biti. Ako li je vidjelo što je u tebi tama, a kamo li tama? (kako li je tama velika?) (Mateja VI.22,23; LukaXI.34)*. Ni u ovome odlomku se *okom* ne označava oko, nego razumevanje istine vere; otuda se *oko* naziva vidjelom tijela, I kaže se, *Ako li je vidjelou tebi tama, kako li je tek velika tama?*, jer *tama* u duhovnom smislu **3** označava obmane vere(br. 189,1860,4418,7711); Isto tako: *A za što vidiš trun u oku brata svojega, a ne vidiš brvno u oku svome? (Mateja VII.3-5)*. *Vidjeti trun u oku brata* označava nešto pogrešno u razumevanju istine; *brvno*(greda) u vlastitom oku označava veliko zlo obmane; jer u unutrašnjem smislu *drvo* označava dobro, a u obrnutom smislu zlo (br. 643,2784,2812,3720,8354). U drugom životu dobro je pretstavljeno *brvnom*; stoga se oni koji izigravaju dobro (pretstavljaju se kao dobri) vide kako nose brvno (gredu), I tako hodaju bezbedno. Bez ovoga značenja *oka I brvna (grede)*, ko bi znao šta je označeno sa *videti brvno u oku*? Poznato je da u Reči *oko* označava razumevanje istine, koja je vera, a bez toga se ne može znati šta znači to kad je Gospod izlečio slepoga čoveka, da je *pljunuo na zemlju I I načinio kao (kal, blato) od pljuvačke, I pomazao kalom oči slijepome. I rekao mu: idi, umij se u banji*

Siloamskoj (Jovan IX.6,7). jer su se Gospodova čuda, kao I sva Božanska čuda, odnosila na ono što je u Gospodovom carstvu I crkvi (br. 7337,8364), kao I ovo (čudo).

9052. Zub za zub. Da ovo označava ako je bilo šta povređeno u spoljašnjem Intelektualnom, vidi se iz značenja *zuba*, što je spoljašnje Intelektualno, a otuda I prirodna istina, jer ovo čini život toga razumevanja. Da *zub* označava ovo je stoga što oni (zubi) melju (mrve) kao žrvanj (mlin), I tako pripremaju hranu koja treba da bude hrana telu; u sadašnjem slučaju, hranu koja treba da hrani dušu. Hrana koja hrani dušu je inteligencija I mudrost. Ova se Prvo prima, melje, I priprema preko spoznaja (*cognitiones*) istine I dobra u prirodnom. (Da je to inteligencija I mudrost koji se nazivaju *duhovnom I nebeskom hranom*, vidi br, 56-58,680,5915,8562,9003). Otuda je jasno otkuda *zubi* označavaju spoljašnje razumevanje. Šta je spoljašnje razumevanje može se videti iz onoga što je pokazano upravo gore (br. 9051) o unutrašnjem **2** razumevanju . Da *zubi* označavaju prirodnu istinu, koja pripada spoljašnjem razumevanju , a u obrnutom smislu obmanu koja razara ovu istinu, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči. Da označavaju prirodnu istinu, kod *Mojsija: Njegove će oči biti srvenije od vina, a njegovi zubi bjelji od mlijeka (Postanje XLIX.12)*. Ovde se oči I zubi pominju zajedno. Ovde se govori o Judi, kojim se označava Gospod kao Božansko nebesko (br. 6363); oči označavaju Božansko Intelektualno Gospodovo (br.6379); a zubi, Njegovo Božansko Prirodno (br. 6380), tako I Božansku Istinu u Prirodnom. Kod *Amosa: I za to vam dadoh da su vam čisti (prazni od nečistote) zubi po svijem gradovima vašim I da nema hljeba nigdje po svijem mjestima vašim (IV.6)*. Prazni (čisti) zubi označava nedostatak istine; *nema nigdje hljeba* , označava nedostatak dobra. Iz svega ovoga se može videti šta je označeno *škr gutom zuba onih koji su u paklu (Mateja VIII.12; XIII.42,50: XXII.13; XXV.30; Luka XIII.28)*, naime, sukob obmana s istinama vere; jer kao što je rečeno, *zubi*, u obrnutom smislu, označavaju obmanu koja razara istinu, Kao kod *Davidu: Ustani, o Jehova! pomози mi, Bože moj! jer ti udaraš po obrazu sve neprijatelje moje; razbijaš zube bezbožnicima (Psalam III.7)*. *razbiti zube bezbožnicima* označava /razbiti/ obamne koje razaraju istine. Kod istoga: *Duša je moja među lavovima, ležim među onima koji dišu plamenom. Zubi su sinova ljudskih koplja I strijele. I njihov jezik mač oštar*

(LVII.4). *zubi lavova* označavaju obmane koje razaraju istine; *lavovi*, obmane od zla u svojoj moći (br. 6367,6369). Kod istoga: *Bože, polomi im zube u ustima njihovijem; razbij čeljusti (vilice) lavovima, o Jehova! (Psalam LVIII.6)*. I kod Joila: *Jer dođe na zemlju moju silan narod I nebrojen; zubi su mu kao u lava, I kutnjaci kao u lavice. Potr vinovu lozu moju, I smokve moje pokida, sa svijem ih oguli I pobaca, te im se grane bijele (I.6,7)* *Zubi I očnjaci* označavaju obmane koje razaraju istine crkve; *loza* označava duhovnu crkvu (br. 1069,5113,6376); a *smokvino drvo*, njeno prirodno dobro (br. 217,4231,5113), da *zubi* imaju ovo značenje, jasno je iz toga što se oni pripisuju naciji koja će biti opustošena. Kod Jovana: *I skakavci bjehu kao konji spremni za boj. I imahu kose kao kose ženske, I zubi njihovi bijahu kao u lavova (Otkr. IX. 7,8)*. *Skakavci* označavaju one koji su u spoljašnjim obmanama (br. 7643); otuda je jasno da *zubi* označavaju I obmane koje razaraju istine.

9053. *Ruku za ruku*. Da ovo označava ako pozlede bilo šta od moći duhovne istine, vidi se iz značenja *ruke*, što je moć koja dolazi od istine (vidi br. 3091,3387,8153,8281); da to označava moć koja dolazi od duhovne istine, vidi br. 5327,5328,7011.

9054. *Noga za nogu*. Da ovo označava ako se povredi bilo šta od moći prirodne istine, vidi se iz značenja *noge*, što je Prirodno (vidi br. 2162,3147,3761,3986,4280,4938-4952); da to označava moć prirodne istine, vidi br. 5327,5328.

9055. (Stih 25.) *Užeg (opekotina) za užeg*. Da ovo označava ako se povredi bilo šta od osećanja ljubavi koja je iznutra u Voljnom, vidi se iz značenja *opekotine (užega)*, što je pozleda ili gašenje dobra ljubavi. Kaže se u Voljnom, jer dobro koje pripada ljubavi, pripada I volji, a istna koja pripada veri, pripada I razumu (br. 9050,9051). Ta to označava unutrašnje u Voljnom, je stoga što *rana* (o čemu niže) označava pozledu ili gašenje osećanja koje potiče od ljubavi koja je izvana u Voljnom. Jer ovde, kao I u onome što prethodi, predmet o kome se govori su povrede koje se nanose kako unutrašnjem čoveku tako I spoljašnjem; jer se povreda unutrašnjem razumevanju označava *okom*, povreda spoljašnjem razumevanju *zubom*, povreda moći istine unutrašnjeg čoveka *rukom*, a povreda

moći /istine/ spoljašnjeg čoveka *nogom*, kao što je pokazano; tako se ovde povreda Voljnom unutrašnjeg čoveka označava *užegom* (*opekotinom*), a ona **2** unutrašnjem, *ranom*. Čovek ima jedno spoljašnje Voljno I jedno unutrašnje, kao što ima i jedno spoljašnje I jedno unutrašnje Intelektualno (br. 9050,9051). Unutrašnje Voljno je tamo gde je unutrašnje Intelektualno, a spoljašnje Voljno je tamo gde je I spoljašnje Intelektualno, jer oni mora da se povežu. Jer tamo gde je istina, tamo je I dobro, a gde je dobro, tamo je I istina; jer istina bez dobra nije istina, a dobro bez istine nije dobro, jer dobro je *esse* istine, a istina je *esse* dobra. Slučaj je sličan sa čovekovim razumom I voljom; jer razum je dat da bi primao istine, a volja da bi primao dobro. Otuda je jasno da kada se čovek nanovo rodi, njemu Gospod daje jedan novi razum preko istina vere, I novu volju preko dobra ljubavi prema bližnjemu; a mora da postoje obe /stvari/, I šta više, da mora da se **3** povežu kako bi se čovek nanovo rodio. Razlog za što *užeg* označava pozledu dobra ljubavi, je to što *vatra* označava ljubav (br. 934, 2446,7324kraj,7575,7852), a pozleda dobra ljubavi je požuda (*concupiscentia*) koja potiče od ljubavi prema sebi (da se ovo naziva *užegom*, vidi br. 1297,5215). Požuda se označava *užegom* I kod *Isaije*: *I mjesto mirisa biće smrad, I mjesto pojasa raspojasina, mjesto pletenica ćela, mjesto širokijeh skuta pripasana vreća, a mjesto ljepote ogorjelina (užeg) (III.24)*; govoreći o kćeri Sionskoj, kojom se označava nebeska crkva, to jest, crkva koja je u ljubavi ka Gospodu. *Ogorjelina* (opekotina) ovde označava zlo požude od ljubavi prema sebi. Onaj ko ne zna da ima unutrašnji smisao u Reči, veruje da *ukrasi ponosa kćeri Siona*, koji se pominju u ovm poglavlju (stihovi 16-24), označavaju takve stvari /kakve se tamo pominju/; I da je to bilo zbog takvih među kćerima Sionskim, da su su Jevrejski I Izrailjski narod bili kažnjeni I pali pod mač, kao što se kaže u istome poglavlju (stihovi 25,26); ali slučaj je sasvim drugačiji. Onim ukrasima označene su duhovne I nebeske stvari te crkve. Da se *kćerima Sionskim* ne označavaju kćeri Sionske, svako može da vidi ko čita Reč, pod uslovom da pogleda odlomke kod proroka gde se pominje Sion, I kćeri Sionske, iz čega će videti da *kćeri Sionske* označavaju crkvu.

9056. Rana za ranu. Da ovo označava da ako se povredi bilošta od osećanja ljubavi koje je izvana u Voljnom, vidi se iz značenjarane, što je pozleda osećanju koje potiče od ljubavi; a pošto potiče od ljubavi, to pripada Voljnom, jer ljubav pripada

volji; da pripada spoljašnjoj volji, je stoga što užeg označava povredu koja je iznutra u Voljnom (o čemu upravo gore, br. 9055). U Reči, pravi se razlika između rane I modrice (uboja), pošto se *rana* odnosi na povredu dobra, a *uboj* na povredu istine; kao kod *Isaije: Od pete do glave nema ništa zdrava, nego uboj I modrice gnojave, ni iscijeljene ni uljem zablazene (I.6)*; gde se *ranom* opisuje razrušeno dobro, a *modricom* (ubojem,udarcem) razorena istina.

9057.*Modricu (uboj, udarac) za modricu.* Da ovo označava ako se povredi ili ugasi nešto od osećanja u Inteliktualnom, vidi se iz značenja *modrice*, što je gašenje ili povreda osećanja Inteliktualnog, to jest, osećanja istine. U izvornom jeziku, *modrica* se izražava istom rečju kao I *točak (kolo)*, zbog skupljanja krvi ili krvne materije (sukrvice); a *krv* u unutrašnjem smislu, označava istinu vere od dobra ljubavi, a u obrnutom smislu, istinu falsifikovanu I profanisanu (vidi br. 4735, 6978,7326); otuda *modrica* označava povređenu ili ugašenu istinu. Ovo je isto tako označeno I *modricom (plaga) u Otkrovenju IX.20;XI.6;XIII.12;XV.1,6,8; XVI.21;XVIII.8*;I kod *Jeremije XXX.12,14,17*; kod *Zaharije XIV.12-15*; kod *Davidu Ps. XXXVIII.5*; I kod *Luke X.30-35*, gde se iznosi parabola o onome koje je pao među razbojnice, koji su mu zadali modrice I ostavili ga pola mrtvog; I da je Samaritanac *povio njegove povrede (paga), polivajući ih uljem I vinom, I stavio ga na svoju tovarnu životinu, I odneo ga u gostionu.* Jer se *Samaritancem* u tome smislu označava onaj ko je u osećanju istine; *previjanjem rana* označava se lečenje ovoga osećanja kada je ono povređeno; *politi uljem I vinom* označava dobro ljubavi I dobro vere; I *time što ga je stavio na svoj tovarnu životinju*, označava se podrška svojim Inteliktualnim. Tako se ovim rečima opisuje ljubav prema bližnjemu – za ljude u svetu na prirodan način, a na duhovan način za anđele u nebu – na prirodan način u smislu slova, a na duhovan u unutrašnjem smislu. Da *Samaritanac* označava onoga ko je u osećanju istine, je zato što *Samarija* u Reči označava ovo osećanje. (Da *ulje* označava osećanje ljubavi, vidi br. 886,3728,4582; da *vinu* označava dobro vere, br. 1798,6377; I da *životinja (tovarna)* označava Inteliktualno, br. 2761,2762,8146,8148). Gospod je govorio na ovaj način, ali malo ko to razume, jer se veruje da je to rečeno samo zato da bi se napravila parabolična priča; ali u takvom slučaju to ne bi bile reči od

Božanskog. Sve reči od Božanskog imaju u sebi one stvari koje pripadaju Gospodu, nebu, I crkvi, I to u svakoj joti (vidi gore, br. 9049kraj).

9058. (Stih 26.) *Ako ko udari po oku roba svojega.* Da ovo označava ako unutrašnji čovek povredi istinu vere u spoljašnjem čoveku, vidi se iz značenja *udariti*, što je povrediti (kao pre); iz značenja *čovjeka (vir)*, ovde čoveka od sinova Izrailjevih, a to je onaj koji pripada crkvi a otuda je u duhovnoj istini, koja je istina vere (vidi br. 9034), stoga unutrašnji čovek (*homo*), jer je istina vere u unutrašnjem čoveku I čini njegov život, koji se naziva duhovnim životom – kaže se, unutrašnji čovek zbog njegovog odnosa prema spoljašnjem, koji je označen *robom*; iz značenja *oka*, što je unutrašnje Intelktualno, a otuda istina vere (br. 9051); I iz značenja *roba*, što je spoljašnje znanje-istina (*scientifica*), koja je u spoljašnjem čoveku (*homo*) (br. 1895,2567,8993,8974). U smislu slova kaže se *čovjek (vir) I rob*, I na tak način se označavaju dve osobe; ali u unutrašnjem smislu, u kojem čovek (*vir*) označava unutrašnjeg čoveka (*homo*), a *rob* spoljašnjeg, oni su u jedna osoba. Razlog je to što se u unutrašnjem smislu ne misli na osobe, nego stvari (br. 5225,5287,8985,9007).

9059. *Ili po oku robinju svoju.* Da ovo označava, ili osećanje istine /u spoljašnjem/, vidi se iz značenja *oka*, što je Intelktualno, a otuda I istina vere (kao upravo gore, br. 9058): I iz značenja *robinje*, što je osećanje prirodne istine (br. 2567,3835,3849,8993).

9060. *Te mu pokvari oko.* Da ovo označava, tako da je ugasi /istinu vere/, vidi se iz značenjarazrušiti, kada se govori o istini vere, koja je označena *okom*, što je biti ugašena.

9061. *Da ga pusti slobodna za oko njegovo.* Da ovo označava da ne može više da služi unutrašnjeg čoveka, vidi se iz značenja *pustiti slobodna*, što je odstraniti iz službe; I iz značenja *za oko njegovo*, koje je razbio svome robu, što je zbog istine vere koja je ugašena u spoljašnjem ili prirodnom čoveku; jer oko označava Intelktualno, a otuda I istinu vere (br. 9058,9059, a *razbiti* označava ugasiti, br, 9060, a da *rob* označava spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, br. 9058). Kakav je ovaj slučaj, ne može se znati ako se ne zna kako stoji stvari s unutrašnjim čovekom u 2

odnosu na spoljašnjeg. Unutrašnji čovek ne može da živi duhovnim životom ako se ne slaže sa spoljašnjim, pa stoga čovek se ne može nanovo roditi ako se nanovo ne rodi i njegov prirodni ili spoljašnji čovek. Isti je slučaj sa spoljašnjim vidom u odnosu na unutrašnji vid; jer ako spoljašnji vidi predmet kao razbijen, tako će ga videti i unutrašnji vid. Ili kao što je slučaj s ostalim udovima tela koji su pokorni volji, kao s rukama, pesnicama, prstima, i nogama; ako se ovi razore, volja ne može da deluje preko njih osim na iskrivljen način; tako je i sa spoljašnjim ili prirodniom čovekom u odnosu na unutrašnjeg; ako se spoljašnje istine u spoljašnjem ili prirodnom čoveku izokrenu ili ugase, unutrašnji čovek ne može da vidi istinu, to jest, ne može da misli i da opaža osim na izokrenut ili varljiv način. Iz svega ovoga jasno je zašto i prirodni čovek mora da se preporodi da bi se čovek preporodio. (Vidi i ono što je gore bilo pokazano o ovim stvarima, br. 3286,3321,3469,8742-8747,9043).

9062. (Stih 27.) *Ili ako izbije zub robu svojem ili robinji svojoj.* Da ovo označava, ako razori istinu ili osećanje istine, u Čulnom, vidi se iz značenja *zuba*, što je spoljašnje Intelktualno, a otuda i istina u Prirodnom (o kojoj gore, br. 9052), ovde istina u poslednjem Prirodnog, to jest, u Čulnom, jer se kaže *rob i robinja*; iz značenja *robinje*, što je osećanje ove istine (o kojoj gore, br. 9059); i iz značenja *izbiti*, što je razoriti. (Šta je Čulno, i kakvo je, vidi br. 4009,5077,6949,7693).

9063. *Da ga pusti slobodna za njegov zub.* Da ovo označava da to više ne može služiti Unutrašnjem, vidi se iz značenja *pustiti slobodna*, što je otpustiti iz službe, stoga ne više služiti (kao gore, br. 9061); i iz značenja *zuba*, što je Čulno (o čemu gore, br. 9062). Kakav je ovo slučaj, može se znati iz onoga što je pokazano upravo gore (br. 9061) o stanju unutrašnjeg čoveka kada je spoljašnje povređeno. Sličan je slučan sa povređenim Čulnim, jer ovo je poslednje /reda/ u prirodnom čoveku. Da i ovo mora da se preporodi kako bi ceo čovek bio preporođen, (vidi br. 6844,6845,7645.). Da ove uredbe (statuti), koji su propisani o **oku** i *zubu roba ili robinje*, sadrže u sebi tajne koji niko ne može da vidi osim preko unutrašnjeg smisla, svakome je jasno. Jer bez nekog tajnog razloga kakvog bi smisla imalo da se robovi otpuste slobodni zbog njihovog oka ili zuba, a ne zbog nekog dela tela, ako se ovi povrede? Ali se tajni razlog otkriva kada se zna šta je označeno u

duhovnom smislu *okom I zubom*. Kad se ovo zna, razlog za ovu uredbu je rasvetljen.

9064. Stihovi 28-36. *28. Ako vo ubode čovjeka ili ženu, te umre, da se vo zaspe kamenjem I da se ne jede meso od njega, a gospodar od vola da nije kriv. 29. Ali ako je vo prije bio bodač I gospodar njegov znao za to pa ga nije čuvao, te ubije čovjeka ili ženu, vo da se zaspe kamenjem I gospodar njegov da se pogubi. 30. Ako mu se odredi da se otkupi, neka da otkup za život svoj, koliko mu se odredi. 31. Ako ubode sina ili kćer, da mu bude po istom zakonu. 32. Ako li roba ubode vo ili robinju, da da gospodaru njihovu trideset sikala srebra I vo da se zaspe kamenjem. 33. Ako ko (vir) otkrije jamu ili iskopa jamu da se pokrije (a ne pokrije je), pa upadne vo ili magarac, 34. Da naknadi gospodar od jame I plati novac gospodaru njihovu, a što je uginulo da je njegovo. 35. Ako vo jednoga ubode vola drugoga, te pogine, onda da prodadu vola živoga I novce da podijele, tako da ubijenoga vola podijele. 36. Ako li se znalo da je vo prije bio bodač pa ga nije čuvao gospodar njegov, da da vola za vola, a ubijeni da bude njemu.(28.) Ako vo ubode čovjeka ili ženu, označava, ako osećanje zla u Prirodnom povredi istinu ili dobro vere; te umre,označava, I da ih razori; da se vo zaspe kamenjem, označava kažnjavanje zbog razorene istine I dobra vere; I da se ne jede meso od njega,označava da se ovo zlo nesme nikako usvojiti, nego da se izbaci; a gospodar od vola da nije kriv, označava da zlo ne dolazi od unutrašnjeg čoveka, jer je to iz Voljnog, a ne iz Intelektualnog. (29.) Ali ako je vo prije bio bodač,označava, akojetada razorio dobro I istinu vere; I gospodar njegov znao za to, označavada je zlo prešlo u Intelektuano; pa ga nije čuvao, označava da nije bilo potiskivanja; te ubije čovjeka ili ženu,označava, ako je tada razorilodobro I istinu vere; vo da se zaspe kamenjem, označava kažnjavanje zbog razorene istine; I gospodar njegov da se pogubi, označava prokletstvo unutrašnjeg čoveka. (30.) Ako mu se odredi da se otkupi, označava, da bi se oslobodio prokletstva; neka da otkup za život svoj,označava teške stvari u ispaštanju; koliko mu se odredi, označava u skladu sa kvalitetom osećanja zla od Intelektualnog;(31.) Ako ubode sina ili kćer, označava napad od strane osećanja zla na istine I dobra vere koji potiču od unutrašnjih stvari; da mu bude po istom zakonu, označava da će kažnjavanje biti slično. (32.) Ako li roba ubode vo ili robinju, označava, ako osećanje zla razori istinu ili dobro u*

Prirodnom; *da da gospodaru njihovu trideset sikala srebra*, označava da unutrašnji čovek mora da da nadoknadu u potpunosti; *I vo da se zaspe kamenjem*, označava kaznu zbog razorene istine I dobra u Prirodnom; (33.) *Ako ko (vir) otkrije jamu*, označava, ako neko primi obmanu od drugoga; *ili iskopa jamu da se pokrije (a ne pokrije je)*, označava, ako je sam smislio obmanu; *pa upadne vo ili magarić*, označava, prevaru koja izokreće dobro ili istinu u Prirodnom. (34.) *Da naknadi gospodar od jame I plati*, označava onaj treba da da otštetu kod koga se nađe obmana; *novac gospodaru njihovu*, označava, pomoću istine kod onoga čije je dobro ili istina u Prirodnom bilo izokrenuto; *a što je uginulo da je njegovo*, označava da će zlo ili obmana ostati kod njega; (35.) *Ako vo jednoga ubode vola drugoga*, označava dve istine čija su osećanja različita; *te pogine*, označava, tako da dobro osećanje nestane; *onda da prodadu vola živoga*, označava da osećanje jedne /istine/ koja je pozledila osećanje druge, treba da se otuđi (otstrani); *I novce (srebo) da podijele*, označava da će se njena istina rasuti; *tako da ubijenoga vola podijele*, označava da I osećanje koje pozleđuje treba da se raspe; (36.) *Ako li se znalo da je vo prije bio bodač*, označava, ako se prethodno znalo da je njeno osećanje bilo takvo; *pa ga nije čuvao gospodar njegov*, označava, ako se /osećanje/ nije držalo po stegom; *da da vola za vola*, označava punu nadoknadu; *a ubijeni da bude njemu*, označava, zbog osećanja koje povređuje.

9065. (Stih 28.) *Ako vo ubode čovjeka ili ženu*. Da ovo označava, ako osećanje zla u Prirodnom povredi istinu ili dobro vere, vidi se iz značenja *ubosti rogom*, što je pozlediti, jer *rog* označava moć obmane od zla (vidi br. 2832), a *ubosti* označava pozlediti; iz značenja *vola*, što je osećanje dobra u Prirodnom (br. 2180,2566,2781,5913,8937), otuda u obrnutom smislu, osećanje zla u Prirodnom; iz značenja *čovjeka (vir)*, što je istina vere (br. 9034); I iz značenja *žene*, što je dobro vere (vidi br. 4823,6014,8337).

9066. *Te umre*. Da ovo označava ako dođe do njihovog razaranja, vidi se bez objašnjavanja.

9067. *Da se vo zaspe kamenjem I da se ne jede meso od njega*. Da ovo označava kažnjavanje za razorenu istinu I dobro vere, vidi se iz značenja *da se kamenuje* (vidi br. 5156,7456,8575,8799).

9068. *I da se ne jede meso od njega.* Da ovo označava da se ovo zlo ni u kome slučaju ne sme usvojiti, nego ga treba odbaciti, vidi se iz značenja *jesti*, što je biti usvojen I povezan (vidi br. 2187,2343,5643,8001); otuda *ne pojesti* znači ne biti usvojen, nego odbačen; da ne treba da se usvoji, nego treba da se odbaci je stoga što ovakvo zlorazara istinu I dobro vere u crkvi; I iz značenja *mesa (tela)*, što je dobro nebeske ljubavi, a u obrnutom smislu, zlo ljubavi prema sebi (br. 3813,7850,8409,8431).

6069. *A gospodar od vola da nije kriv.* Da ovo označava da zlo nije od unutrašnjeg čoveka, jer je od Voljnog I ne I od Intelektualnog, vidi se iz značenja *gospodara vola*, što je unutrašnji ili duhovni čovek, jer se *volom* označava osećanje zla u prirodnom ili spoljašnjem čoveku (br. 9065); otuda *gospodar vola* označava unutrašnjeg čoveka, jer ovde, to je gospodar spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, jer je sposoban da vlada nad osećanjima zla u Prirodnom, kao I da vlada kad je Prirodno potčinjeno, kao što je kod onih koji su preporođeni; I iz značenja *da nije kriv*, što znači da je bez krivnje. Kaže se da je razlog to što zlo potiče od Voljnog a ne i od Intelektualnog, je to što je zlo došlo od Voljnog a ne u isto vreme I od Intelektualnog pa stoga ne osuđuje, jer ga čovek ne vidi, to jest, ne razmatra da li je zlo, zbog čega nije njega svestan. Ovakvo zlo je od nasleđa koje postoji pre nego li je čovek poučen da je to zlo, I ono je samo u spoljašnjem životu, to jest, u njegovom telu, a ne u isto vreme u unutrašnjem životu koji pripada razumu. Jer videti I razumeti da je nešto zlo, a uprkos toga činiti ga, to čini čoveka krivim, kao što Gospod uči kod *Jovana: Fariseji rekoše: jesmo li svi mi slijepi? Isus im odgovori: kad bi bili slijep, ne bi imali grijeha; ali kažete: Vidimo; stoga grijeh vaš ostaje (IX.40,41).* (Da niko nije kažnjen zbog naslednoga greha, nego zbog svojih vlastitih grehova, vidi br. 966,1667,2307,2308,8806.) Takvo je ono /zlo/ koje je označeno *volom* koji probode čoveka ili ženu pre nego li je gospodar znao da bi on to mogao učiniti (da je vo bodadž). U stihu koji sada sledi, govori se o zlu kojega je čovek svestan, a to je zlo označeno *volom kojiubada (volom bodadžem)*, a o čemu je gospodar znao I nije ga čuvao (držao). Stoga je kazna to, da vo treba da se kamenuje, I a d se čovek pogubi, osim ako plati otkupninu koja mu se odredi.

9070. (Stih 29.) *Ali ako li je vo prije (juče trećeg dana) bio bodač.* Da ovo označava, ako je osećanje zla postojalo za duže vremena, vidi se iz značenja *vola koji je bodač*, što je osećnje zla (vidi br. 9065); I iz značenja *prije (juče trećeg dana)*, što je prethodno stanje I vreme (br. 6983,7114), stoga što je prethodilo, I za dugo vremena.

9071. *I gospodar njegov znao za to.* Da ovo označava, I ovo zlo je prešlo u Intelktualno, vidi se iz značenja *znao za to*, što je da je to bilo poznato, stoga, da je prešlo u Intelktualno, jer zlo koje je poznato, prelazi u Intelktualno; jer je Intelktualno čovekov unutrašnji vid, bez kojeg vida Voljno je slepo, pa stoga kada zlo, koje pripada Voljnom, pređe u Intelktualno, ono prelazi iz guste tame u svetlost.

9072. *Pa ga nije čuvao (držao).* Da ovo označava ne potiskivanje, vidi se iz značenja *čuvati (držati)*, kada se kaže o zlu Voljnoga koje je prešlo u svetlost Intelktualnog, što je obuzdavanje I potiskivanje; jer je razum dat čoveku da može da vidi zlo, I da ga obuzdava.

9073. *Te ubije čovjeka ili ženu.* Da ovo označava, ako je to razorilo istinu I dobro vere, vidi se iz značenja *ubiti*, što je razoriti; I iz značenja *čovjeka*, što je istina vere, I *žene*, što je dobro vere (vidi br. 9065).

9074. *Da se zaspe kamenjem.* Da ovo označava kažnjavanje za razorenu istinu, jasno je (vidi gore, br. 9067).

9075. *A gospodar da se pogubi (da umre).* Da ovo označava prokletstvo unutrašnjeg čoveka, vidi se iz značenja *gospodara vola*, što je unutrašnji čovek (vidi br. 9069); I iz značenja *umreti (biti pogubljen)*, što je prokletstvo (o čemu gore, br. 9008). Da je trebalo vola kamenovati a gospodara pogubiti, ako je znao da je vo bio bodač I nije ga čuvao, je stoga što je duhovno značenje ove uredbe iii zakona to, da čovek koji zna da je nešto zlo, I ne potisne to, on je kriv, jer ga odobrava, I tako ugasi svetlost istine, a skupa s tim I veru od istine kod njenog začeca; a kada se ovo ugasi, dobro od Gospoda se ne prima; otuda to da se unutračni čovek ne može otvoriti; sledstveno, duhovni život, koji je život istine I dobra vere, ne može da opstane. Kada je čovekovo stanje ovakvo, on tada živi

prirodnim životom, koji pripada spoljašnjem čoveku. Ali ovaj život bez duhovnog života je mrtav, pa stoga vodi u prokletstvo (vidi br. 749).

9076. (Stih 30.) *Ako mu se odredi da se otkupi.* Da ovo označava, kako bi se oslobodio prokletstva, vidi se iz značenja *otkupiti*, što je da ne bi bio proklet. Jer se otkup tražio do onih koji nisu činili zlo namerno, ili uz prevaru; a bilo je raznih vrsta otkupi za dušu, jer se pomoću njih otkupljivao život. Ali ove spoljašnje stvari označavale su unutrašnje stvari, naime, ispaštanje (iskupljenje) je značilo oslobođenje od prokletstva; a otkup je značio popravak duhovnog života kroz pravo pokajanje. Zato što je otkup (iskupljenje) označavalo oslobađanje od prokletstva, ono istio tako označavalo i oproštenje grehova, a otuda i čišćenje.

9077. *Neka da otkup za život svoj.* Da ovo označava gorke stvari kod pokajanja, vidi se iz značenja *otkupa*, što je dati nešto umesto nečega, kako bi došlo do oslobođenja. (Šta je *otkup* u raznim značenjima, vidi br. 2959,8078-80809. Da se ovde *otkupom za dušu* označavaju gorke stvari pokajanja, je stoga što se ovde govori o oslobađanju od prokletstva, a čovek se ne može osloboditi prokletstva osim ako se ukloni zlo, a uklanjanje zla se postiže samo stvarnim pokajanjem koje pripada životu; a ovo se postiže pomoću duhovnih iskušenja, koja su gorke stvari pokajanja. (Da je oslobođenje od prokletstva, ili što je isto, oslobađanje od grehova, uklanjanje zla, a da se ovo postiže pokajanjem života, vidi br. 8958-8969).

9078. *Koliko mu se odredi.* Da ovo označava, u skladu sa tim kakvo je osećanje zla od Intelektualnog, vidi se iz onoga što je maločas rečeno o ispaštanju i otkupu. Jer treba da se ispašta i otkupi zlo volje koje se vidi u Intelektualnom, pomoću nečega što tome odgovara, stoga u skladu s tim kakvo je osećanje zla od Intelektualnog.

9079. (Stih 31.) *Ako ubode sina ili kćerku.* Da ovo označava napad od strane osećanja zla na istine i dobra vere, koji napadi dolaze od unutrašnjih stvari, vidi se iz značenja *ubosti rogom*, što je povreda (br. 9065), stoga napad; i iz značenja *sina*, što je istina vere, i *kćeri*, što je dobro vere (br. 489-481,533,1147,2362,2623). Da su to istine i dobra koja dolaze od unutrašnjih stvari, je stoga su unutrašnje stvari kao roditelji, od kojih se rađaju dobra i istine kao što se rađaju sinovi i kćeri. Jer sa

preporođenim čovekom dobra I istine su kao rađanja (pokolenja). Neka su umesto roditelja, neka umesto dece, neka umestounuka, I 2 uničica, I tako dalje. Otuda postoje srodnosti I privlačnosti ovih dobara I istina, a istotako I porodica u mnogostrukim nizovima. Društva u nebu tako su uređena, a tako isto I istine I dobra kod čoveka koji se nanovo rađa; otuda to da on postaje nebo u najmanjoj formi; I, onošto je tajna, dobra I istine se uzajamno vole, I u saldu s tom ljubavlju, opriznaju jedni druge, I tako se udružuju. Ovo vuče poreklo iz anđeoskih društava, u kojima oni vole jedni druge, priznaju jedni druge, I udružuju se prema sličnosti I bliskosti svojih dobara; I, što je divno, kad sretnu one koji su u sličnom dobru, osećajuse kao da se znaju iz detinjstva, iako se nikad pre nisu videli. Ovo je uzrok toga da se dobra I istine kod čoveka povezuju u skladu sa formom neba, I stvaraju u njemu sliku neba. Ali ove stavri dolaze od Gospoda, kako u nebu tako I u anđelu čoveku, to jest, u čoveku koji se rađa nanovo I koji postaje anđeo.

9080. *Da mu bude po istom zakonu.* Da ovo označava da će kazna biti slična, vidi se bez objašnjavanja.

9081. (Stih 32.) *Ako vo ubode roba ili robinju.* Da ovo označava, ako osećanje zla razori istinu ili dobro u Prirodnom, vidi se iz značenja *roba*, što je istina u Prirodnom (vidi br. 3019,3020,5305,7998); iz značenja *robinje*, što je osećanje istine u tome (br. 1895,2567,3020,5305,7998); iz značenja *ubosti rogom*, što je razoriti. U Reči se *ubosti rogom* kaže za razaranje obmane pomoću istine, a u obrnutom značenju, razaranje istine pomoću obmane; a to je stoga što se *rogom* označava moć istine od dobra, I moć obmane od zla (vidi br. 2832); kao kod *Jezikilja: Što bocima I ramenima otiskujete I rozima svojim bodete sve bolesne tako da ih razagnaste na polje (XXXIV.21)*:govoreći o onima koji svom svojom silom I moći razaraju istine I dobra crkve pomoću zabludelih umovanjima koja potiču od čulnih stvari; *otiskivati bocima I ramenima* označava svom silom I moći (br. 1085,4931-4937). Otuda je jasno zašto se o *bodenju rogom* govori kod *Mojsija: Krasota je njegova kao u prvenca teleta, I rogovi njegovi kao rogovi u jednoroga; njima će bosti narode sve do kraja zemlje (Zak. Ponovljeni XXXIII.17)*.Ove se reči nalaze u Mojsijevom proročanstvu o Josipu, gde se *Josipom* u unutrašnjem smislu označava Gospod kao Božansko Duhovno, a u

reprezentativnom smislu, Njegovo duhovno carstvo. *Rogovi jednoroga* označavaju stvari koje pripadaju moći od dobra i istine vere; *bostinarode* označava razoriti obmane pomoću istina; *do krajeva zemaljskih* označava sa svake strane gde je crkva. Kod *David*: *Bože, care moj! s Tobom ćemo izbosti neprijatelje svoje* (*Psalam XLIX,4,5*). *Izbosti neprijatelje rogom* ovde označava razoriti obmane uz pomoć istine i dobra vere. Ko ne vidi da se da se ne bi pominjalo izbadanje rogom, što rade ljudi, osim ako se ovde *rogom* označava moć?

9082. *Da da gospodaru njegovu (od vola) trideset sikala srebra.* Da ovo označava da će unutrašnji čovek dati potpunu nadoknadu, vidi se iz značenja *trideset sikala srebra*, što je potpuna nadoknada uz pomoć istine za pretrpljenu povredu; jer *srebro* označava istinu od dobra (vidi br. 1551,2954,5658,7999,8932); *trideset* označava ono što je potpuno (vidi br. 5335,7984); *a gospodar mora da da nadoknadu*, je unutrašnji čovek (9069), stoga istine vere iz Reči, jer ove sačinjavaju život unutrašnjeg čoveka.

9083. *A vo da se kamenuje.* Da ovo označava kažnjavanje zbog razorene istine i dobra u Prirodnom, vidi se iz značenja biti kamenovan, što je kazna za razorenu istinu i dobro vere (vidi br. 5156,7456,8575,8799). Da to označava Prirodno, je stoga što *vo* (kojim se označava osećanje zla u Prirodnom), koje je uzrok razaranja, treba da se kamenuje.

9084. (Stih 33.) *A ko otkrije (iskopa) jamu.* Da ovo označava, ako neko primi obmanu od nekoga, vidi se iz značenja *jame*, što je obmana (vidi br. 4728,4744,5038); i iz značenja *otkriti (otvoriti)*, kada se kaže o obmani, što je primiti, ovde, od nekoga drugoga, jer slede reči, ili ako *čovjek iskopa jamu*, čije je značenje, uzeti, ili smisliti od sebe.

9085. *Ili kad čovek iskopa jamu / a ne pokrije je/.* Da ovo označava, ili ako čovek sam smisli obmanu, vidi se iz značenja *jame*, što je obmana; i iz značenja *iskopati*, što je uzet iz sebe, ili smisliti (o čemu upravo gore, br. 9084).

9086. *Pa upadne vo ili magariac.* Da ovo označava, koja /obmana/ izokreće dobro ili istinu u Prirodnom, vidi se iz značenja *upasti*, što je izokrenuti (o čemu gore); iz značenja *vola*, što je osećanje zla u Prirodnom, stoga zlo u tome (o čemu gore, br.

9065); I iz značenja *magarca*, što je istina u Prirodnom (br. 2781,5492,5741,7024,8078). Da upasti u jamu, kada se radi o dobru I istini u Prirodnom, što je označeno *volom I magarcem*, označava izokrenuti, jasno je iz sadržaja sledećeg stiha, gde se govori o popravku pomoću istine, što se može izvesti s izokrenutim dobrima I istinama, ali ne s onima koje su ugašene; jer kada se dobro ili istina izokrene, one još uvek ostaju, ali se objašnjavaju na izokrenutnačin. *Upasti* tako isto označava spotaći se greškom. Jer je to označeno sa *upasti u jamu*, stoga je rekao Gospod: *Koji od vas ne bi svojega magarca ili vola da mu padne u bunar odmah izvadio u dan subotni? (Luka XIV.5)*; što je Gospod rekao kada je ozdravio čoveka od bolesti debele (oteklog), u dan Sabata. U toj crkvi, Sabat dan bio je najsvetiji jer je označavao nebeski brak, koji je spajanje dobra I istine od Gospoda (br. 8492,8510); otuda to da je Gospod lečiona dan Sabata, jer lečenje se odnosi na lečenje duhovnog života; a bolest debela / vodena/je izokretanje istine I dobra; stoga ozdravljenje označava popravak I nadoknadu za izokrenutu istinu; jer sva Gospodova čuda se odnose I označavaju stanja crkve (br. 8364), kao što su to označaval i sva Božanska čuda (br. 7337). Otuda sada Gospod kaže, *Koji od vas ne bi svojega vola ili magarca da mu upadne u bunar odmah izvadio u dan subotni?* čime je označeno u duhovnome smislu ono što je rečeno; jer što je god Gospod govorio, On je govorio od Božanskog, a pošto je govorio od Božanskog, tamao ima unutrašnji smisao u svakoj pojedinoj stvari (br. 9049,9063kraj). *Bunarom* u ovome odlomku označeno ono slično što I *jamom*, naime, obmana (vidi br. 1688). A pošto *jama* označava obmanu, stoga je Gospod govorio o obmanama crkve, pa je rekao: *Kad slijepi vodi slijepog, oboje padaju u jamu (Mateja XV.14)*; *slep čovvek* označava onoga koje je u zabludama; *upasti u jamu* označava izokretanje istine. Ove se stvari govore s upoređivanjima; a sva upoređivanja u Reči uzeta su iz značenja (br. 3579,8989). Oni koji veruju da Božanska svetost, koja je u Reči, leži sakrivena ne dublje od smisla koji se pokazuje u slovu, vide dasvetost u ovome I drugim odlomcima Reči, dolazi samo iz jednog izvora, a to je verovanje da je ona Božanski nadahnuta, I da u njoj postoje neobjašnjive tajne poznate samo Bogu. A oni koji ni ovo ne verujum, ti preziru Reč, sve zbog njenog stila, koji je po izgledu je prostiji od stila koji je prilagođen geniju sveta, kao što je stil mnogih pisaca drevnih I modernih. Ali neka im je znano da Božanska svetost leži sakrivena u svakoj I svima stvarima Reči, samo što se ona

sastoji u tome, da svaka i sve govore o Gospodu, Njegovom carstvu i crkvi. Ovo su najsvetije stvari, jer su Božanske, pošto su od Gospoda; stoga je u njima večni život, prema rečima Gospodovim kod Jovana: *Riječi koje vam govorim su duh, i život (VI.63)*. Ali ove najsvetije Božanske stvari stoje otvorene pred anđelima u nebu, jer oni ne shvataju Reč na prirodan način, u skladu sa smislom slova, nego na duhovan način, u skladu s unutrašnjim smislom. I ljudi bi shvatali Reč u skladu s ovim smislom, ako bi živeli anđeoskim životom, naime, životom vere i ljubavi. Stvari sadržane u unutrašnjem smislu Reči, ne razlikuju se od onih koje pripadaju pravoj doktrini koju crkva uči. Prava doktrina crkve uči Gospoda, veru u Njega, ljubav ka Njemu, i ljubav prema dobru koje je od Njega. Ova ljubav je ljubav prema bližnjemu (br. 6700,6710,8123). Oni koji žive ovim životom, i nikakvim drugim, oni su prosvetljeni od Gospoda, i vide svete stvari Reči (vidi predgovor *Postanju XVIII.*).

9087 (Stih 34.) *Da nadoknadi gospodar od jame*. Da ovo označava da onaj kod kojega postoji obmana, taj treba da se popravi, vidi se iz značenja *gospodara jame*, što je onaj kod kojega je obmana, jer *jama* označava obmanu (vidi br. 9084,9086); i iz značenja *nadoknaditi*, što je popraviti se. Da *nadoknaditi* označava popraviti se, je stoga što *nadoknada (globa)* označava popravak (9045), a srebro kojim je trebao da plati, označava istinu, pomoću koje se izvodi popravak (o čemu niže).

9088. *I plati srebrom (novcem) gospodaru njegovu*. Da ovo označava, preko istine kod onoga čije je dobro i istina Prirodnom izokrenuto, vidi se iz značenja *srebra*, što je istina (vidi br. 1551,2048,5658,6112,6914,6917,7999), a *dati srebro*, što je otkupiti pomoću istine (vidi br. 2954); i iz značenja *njegovoga gospodara*, naime, onoga čiji su vo ili magarac upali u jamu, što je onaj čije je dobro ili istina u Prirodnom izokrenuto; jer *vo* označava dobro u Prirodnom, a *magarac*2 označava istinu tamo (br. 9086); a *upasti u jamu* označava izokrenuti ove (br. 908). Ovde je ovakav slučaj: ako dobro ili istina budu izokrenuti obmanom, tada ono što je izokrenuto, treba da bude popravljeno istinom - unutar crkve, pomoću istine iz Reči, ili iz doktrine iz Reči. Razlog da mora da bude ovako, je to što istina uči šta je zlo i obmana, pa ih tako čovek (kod sebe) vidi i priznaje; a kada ih vidi i prizna,

tada može I da se popravi. Jer Gospod utiče (uliva se) u one stvari koje čovek zna, a ne on koje ne zna; Iz kojeg razloga On ne popravlja ono što je zlo ili obmana sve dok čovek ne primi pouku da je to zlo ili obmana. Otuda to da oni koji vrše pokajanje, mora da vide I priznaju svoja zla, I da onda žive životom istine (vidi br. 8388-8392). Isto se I sa čišćenjima od zala ljubavi prema sebi I svetu. Čišćenja od ovih ljubavi mogu se izvesti samo pomoću istina vere, jer ove uči da su sve požude poreklom od ljubavi prema sebi. Otuda to da se kod Izrailjske I Jevrejske nacije obrezanje izvodilo pomoću kamenog noža, jer se *obrezanjem* označava očišćenje od prljavih ljubavi, a *kamenim nožem*, kojim se ono izvodi, označava se istina vere (br. 2799 sredina, 7044), a pomoću istina čovek se I nanovo rađa (br. 8635-8640,8772). Ovo je bilo označeno *pranjima*, preko kojih su se u 3staro vreme čistili. Isto je označeno danas *vodom krštenja*, jer *voda* označava istine vere pomoću kojih se uklanjaju zla (br. 739,2702,3058,3424,8568), a *krštenje* označava novo rođenje (br. 4255,5120kraj). Iz svega ovoga jasno je kako pogrešno misle oni koji veruju da se zla ili grehovi kod čovek peru kao prljavština što e čisti vodom, I da su bili očišćeni iznutra oni, koji su se staro vreme prali vodom u skladu s uredbama crkve; I da se I sada ljudi spasavaju tako što se krste; dok je u staro vreme pranje samo predstavljalo čišćenje unutrašnjeg /čoveka/; a *krštenjem* se označava novo rođenje, gde *voda* označava istine vere kojima se čovek čisti I preporađa, jer se njome /vodom/ uklanjaju zla. Krštenje je za one koji su unutar crkve, jer oni imaju Reč, u kojoj su istine vere pomoću kojih se čovek preporađa.

9089. *A što je uginulo (što je mrtvo) da je njegovo.* Da ovo označava da će zlo ili obmana kod njega ostati, vidi se iz značenja *što je uginulo* (što je mrtvo), kada se kaže o dobru ili istini u Prirodnom, koje je označeno *volom ili magarcem*, što je zlo ili obmana; jer kada dobro umre, zlo uzima njegovo mesto; I kad istina umre, obmana uzima njeno mesto; jer ono *što je mrtvo*, to označava zlo I obmanu, pa se stoga nazivaju *mrtvima* oni koji hoće zlo I koji veruju obmanu (br, 7494); I iz značenja *da je njegovo*, što znači da ostaje kod njega. Taj slučaj je ovakav: ako pomoću obmane neko razori dobro I istinu kod sebe ili kod drugoga, on to čini od zla, stoga od Voljnoga pomoću Intelektualnog, jer sve zlo pripada volji, a obmana razumu. Ono što učine I jedno I drugo, to ostaje; jer to prožima ceo čovekov život. Drugačije je kada zlo dolazi od Voljnoga a ne I od Intelektualnog u isto vreme (br.

9009). Otuda je jasno zašto je određeno da bude njegovo ono što je uginulo (što je mrtvo).

9090. (Stih 35.) *Ako vo jednoga /čoveka/ubode vola drugoga /čoveka/.* Da ovo označava dve istine čija su osećanja različita, pa osećanje jedne povredi osećanje druge, vidi se iz značenja *ubosti*, što je pozlediti istinu (o čemu gore, br. 9057); iz značenja *vola*, što je osećanje dobra, a u obrnutom smislu, osećanje zla, u Prirodnom (o kojemu vidi gore, br. 9065); I iz značenja *čovjeka (vir)*, što je istina (br. 9034); otuda se *čovekom I njegovim drugom* označavaju dve istine. Da seoznačavaju različite istine, je stoga što su to volovi, kojima se označavaju osećanja, koja vređaju jedno drugo; jer stvari koje su različite, vređaju jedna 2 drugu, a ne stvari koje nisu različite. Onaj ko ne zna kakav je slučaj sa pretstavama I korespondencijama, mora da se pita kako može vo,koji je životnja, da označava osećanje dobra ili zla u čoveku; ali neka zna da sve životinje označavaju stvari koje se odnose na osećanja ili naklonosti. U duhovnom svetu ovo je vrlo dobro poznato; jer se životinje raznih vrsta često tamo pokazuju, kao volovi, junci, krave, konji, mazge, magarci, ovce, psi, svinje, zmijske, kao I životinje koje se nigde na svetu ne vide, kao I ptice raznih vrsta. Da takve stvari postoje, ne mogu da veruju oni koji veruju samo ono što vide svojim telesnim očima. (*prim. prev. neki vidoviti ljudi tvrde da se u nevidljivom svetu, vidi I patuljci I vile, I mitske životinje u određenim oblastima, jer su one tvorevine čovekove mašta, I dok god ljudi, osobito pesnici - pesnik ili poeta znači stvaralac - zamišljaju I govore o takvim životinjama, one postoje u nevidljivom svetu kao što postoje u čovekovoju mašti. To je u skaldju učenjem da čovek svojim mislima I osećanjima stvara, Božijom silom Imudročću, svoj unutrašnji a u isto vreme I večni život*). Ali takve osobe ne veruju ni da postoje duhovi ii anđeli, a još manje da se oni jedni pred drugima pojavljaju kao ljudi, da vide jedni druge, da govore jedni s drugima, I da dodiruju jedni druge. Razlog je to što su te osobe tako čulne I telesne da veruju da samo telo živi; otuda to, kao što je rečeno, da ovakve stvari prevazilaze sve ono što ni mogu da veruju. Ali ne samo da sam ih /životinje/ ja video hiljadama puta, nego sam bio poučen I o životinjama koje sam video, otkuda su, I šta označavaju; stoga I to da osećanja dobra u Prirodnom, kada se pokažupogledu u životinjskom obliku, vide se kao pitomi volovi, a osećanja zla kao divlji volovi; I da se ostala osećanja pokazuju u

formama drugih životinja. Otuda to da životnje raznih vrsta označavaju kod čoveka one stvari kojima korespondiraju. (Ali o ovome predmetu vidi šta je bilo već pokazano, br.142,143,246,714,5198,7523)

9091. *Te pogine (umre) /vo/*. Da ovo označava , tako da dobro osećanje nestane, vidi se iz značenja *poginuti (umreti)*; I iz značenja *vola*, koji je poginuo zbog uboda drugoga vola, što je dobro osećanje (o čemu vidi gor, br. 9090).

9092. *Onda da prodadu vola živoga*. Da ovo označava da osećanjeone /istine/ koje je povredilo osećanje druge, treba da se otuđi, vidi se iz značenja *prodati*, što je otuđiti (otstarniti) (vidi br. 4098,4752,4758,5886); I iz značenja *živoga vola*, što je osećanje istine koja je povredila osećanje istine drugoga (o čemu vidi gore, br. 9090).

9093. *I novce (srebro) da podijele*. Da ovo označava da će se istina od toga razasuti, vidi se iz značenja *podijeliti*, što je iskoreniti I razasuti (vidi br. 6360,6361); I iz značenja srebra, što je istina (br. 1551,2048,6917,7999). Da podijeliti znači razasuti, jer ako se stvar koje su udružene podele, one se rasipaju, kao onaj koji deli svoj um (*animusseu mens*), taj da razara. Jer je čovekov um sačinjen iz dva dela, od koji se jedan naziva razumom, a drugi voljom. Onaj ko deli ova dva dela rasipa ono što pripada svakom delu, jer jedan deo živi od drugoga; otudato da I drugi (deo) nestaje. Isto je I s onom koji razdvaja istinu od dobra, ili što je isto, veru od ljubavi prema blišnjemu. Onaj ko ovo čini, razara I jedno I drugo. Jednom rečju, sve 2 stvari koje treba da se učine, ako se podele, nestaju. Na ovo razdvajanje se misli pod Gospodovim rečima kod Luke: *Nikakav pak sluga ne može služiti dva gospodara; jer ili će na jednoga mrzeti a drugoga ljubiti, ili će jednoga voljeti a za drugoga ne mariti. Ne možete služiti Bogu I mamonu (bogatstvu) (XVI.13)*;to jest, služiti Gospodu verom, a svetu ljubavlju; tako priznavati istinu, a činiti zlo: onaj ko ovo čini, taj deli /svoj/ um, zbog čega dolazi do razaranja. Iz ovoga svega jasno je otkuda to da *deliti* označava rasipati; a što je vidljivo I kod Mateje: *Doći će gospodar toga sluge u dan kad se ne nada, I u čas kad ne misli, I rasjeći će ga napola, I daće mu platu kao I licemjerima (XXIV.50,51)*;3 gde *rasjeći (podeliti)* označava razdvojiti I odstraniti oddobara I istina (br. 4424), a to je rasuti. Kod Mojsija:*Proklet da je gnjev njihov, što bješe*

nagao, I ljutina njihova, što bješe žesgtoka; razdijeliću ih po Jakovu, I rasuću ih po Izrailju (Postanje XLIX.7). Ovo je bilo rečeno u proročanstvu o Simeunu I Leviju. *Simeonom(Šimunom) I Levijem* pretstavljani su oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu (br. 6352), *Jakovom I Izrailjem* crkva spoljašnje I unutrašnja, kao I spoljašnji I unutrašnji čovek (br. 4286,4598,6360,6361).

Razdijeliti ih u Jakovu označava izagnati ih iz 4 spoljašnje crkve, stoga rasuti dobra I istine crkve koja su kod njih. Da *razdijeliti* ima ovo značenje, jasno je I iz reči napisanih na zidu kad je Baltazar, car Babilova, sa svojim dostojanstvenicima, snjegovim ženama I naložnicama, pio vino iz zlatnih I srebrnih sudova iz hrama u Jerusalimu. Bilo je napisano: *Izbrojeno, izbrojeno, I razdijeljeno (Danilo V.2-4.25-28).* gde *razdijeljeno* označava odvojeno od carstva. U ovome odlomku jasno se vidi da su u to vreme sve stvari bile reprezentativne. Tu se opisuje profanacija dobra I istine što je označeno *Babelom*; (jer *Babel* označava profanaciju, vidi br. 1182,1283,1295,1304-1308,1326); *zlatni sudovi I srebrni* označavaju dobra ljubavi I istine vere od Gospoda (br. 1551,1552,6917); profanacija je označena *pijenjem iz njih*, a u isto vreme hvaljenjem zlaznih, srebrnih, mjedenih, gvozdjenih, drvenih I kamenih bogova (kao što se kaže u četvrtom stihu poglavlja), što označava zla I obmane u jednom nizu (br. 4402kraj,4544,7873,8941); *hramom u Jerusalimu*, odakle su posude došle, označava se u najvišem smislu Gospod, u reprezentativnom smislu Njegovo carstvo I crkva (br. 3720); to što je Baltazarevo carstvo bilo *razdeljeno*, označava rasipanje dobra I istine; a time što je on sam te noći *bio ubijen*, označava se biti lišen života istine I dobra (br. 3607,6767,8902); a *noć*, kada je bio ubijen, označava stanje zla I obmane (br. 2353,7776,7851,7870,7947). Otuda je jasno da su ovde sve stvari reprezentativne (da nešto 5 pretstavljaju). Napisano je kod *Davidu*: *Dijele haljine moje, a za dolamu bacaju ždrijeb (Psalam XXII.18).* Kod *Mateje*: *A kad ga razapeše, razdijeliše haljine Njegove bacivši kocke, kako bi se ispunilo ono što je prorok kazao (XXVII.35).* Isto tako kod *Jovana*: *A vojnici uzeše haljine Njegove, I načiniše četiri dijela, svakome vojniku po dijel. I dolamu; a dolama ne bješe šivena nego izatkana sva s vrha do dna. Onda rekoše: da je ne deremo nego da bacimao kocku za nju kome će dopasti. Da se zbude pismo (XIX,23,24).* Onaj ko čita ove reči a ne zna ništa o unutrašnjem smislu Reči, ne zna da neka tajna u njima počiva, dok je u svakoj I svim stvarima neka Božanska tajna. Tajna je bila da su Jevreji rasuli

Božanske istine, jer Gospod je bio Božanska Istina, pa se otuda I nazivao *Rečju* (Jovan I.) *Reč* označava Božansku Istinu; *Njegove haljine* predstavljaju istine u spoljašnjoj formi; *dijeljenje Njegovih haljina* označava rasipanje istina vere od strane Jevreja. (Da *haljine* označavaju istine u spoljašnjem obliku (vidi br. 2576,5248,5954, 6918 a da *dolama (tunika)* označava istinu u unutrašnjoj formi, br. 4677.) Istine u spoljašnjoj formi su kao one istine Reči u doslovnom smislu; ali istine u unutrašnjoj formi su onakve kakve su u Reči u duhovnom smislu. *Podela haljina na četiridijela* označava potpuno rasipanje, kao /što je to označeno/*idijeljenjem* kod Zaharije XIV.4, I ne drugim mestima; kao I *dijeljenjem udva dijela*, kao što čitamo o zavesu u hramu (*Mateja XXVII.51; Mark XV.38*). *Raspadanjem kamenja* u to vreme (*Mateja XXVII.51*), predstavlja se rasipanje svih stvari vere, jer *kamen (stena)* označava Gospoda kao veru, otuda I veru od Gospoda.

9094. *A ubijenoga vola da podijele.* Da ovo označava da će se I osećanje koje vređa tako isto rasuti, vidi se iz značenja *onoga što je ubijeno (mrtvo)*, što je zlo I obmana (o čemu gore, br. 9008); *ubijenim volomse* označava osećanje zla I obmane u Prirodnom, stoga se označava osećanje koje vređa, jer zlo vređa preko obmane; I iz značenja *podijeliti*, što je rasuti (br. 9093). Kakav je slučaj sa stvarima koje su sadržane u ovome stihu u unutrašnjem smislu, teško se može objasniti da bi se razumelo /sasvim/. To su stvari koje mogu da shvate samo anđeli a ljudi samo donekle. Jer anđeli vide stanje Reči u svetlosti koja dolazi od Gospoda, u kojoj se bezbrojne stvari pokazuju pogled, a koje se ne mogu izgovoriti govornim rečima, čak ne mogu ni da idu u čovekovu ideju misli, sve dok on živi u telu. Razlog je to, što se kod ljudi svetlost neba uliva u svetlost sveta, pa stoga u takve stvari koje gase, ili odbacuju, ili zatamnjuju, I tako je slabe. Takve su stvari brige koje se odnose na svet I na telo, osobito one koje se ulivaju od ljubavi prema sebi I svetu; otuda 2 to da su stvari koje pripadaju anđeoskoj mudrosti uglavnom neizrecive, I neshvatljive. Pa ipak čovek ulazi u takvu mudrost kada odloži svoje telo, to jest, posle smrti, ali samo onaj čovek koji je primio život vere I ljubavi prema bližnjemu od Gospoda u svetu; jer je sposobnost da se prima ta mudrost u dobru vere I ljubavi prema bližnjem. Da su stvari koje anđeli vide I misle u svetlosti neba, neizrecive, bilo mi je dato da znam iz mnogoga iskustva; jer kada sam bio uzdignut

u tu svetlost, činilo mi se da razum stvari koje su tamo anđeli govorili, ali kada sam se otuda spustio, u svetlost spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, I kada sam u toj svetlosti pokušao da se setim što sam bio čuo, nisam to mogao izraziti rečima, niti ih shvatiti idejama misli, osim malog broja, a I ove vrlo zatamnjeno; iz čega je jasno da su stvari koje se vide I čuju u nebu, da su takve kakve oko nije videlo ni 3 uho čulo. Takve su stvari koje leže u dubini unutrašnjeg smisla Reči. Slučaj je sličan sa stvarima koje su sadržane u unutrašnjem smislu u ovome I sledećim stihovima. (*prim.prev. Ovo isto tvrdi apostol Pavle u jednoj poslanici, kada je bio uzdignut u treće nebo*). Stvari koje su tamo sadržane, a koje se mogu razumeti, su ove: sve istine u čoveku imaju život od osećanja neke ljubavi; istina bez života od neke ljubavi je kao zvuk koji ističe iz usta bez neke ideje, ili kao zvuk automata. Otuda je jasno da je život čovekovog razuma poreklom iz života njegove volje, stoga da život istine potiče od života dobra; jer istina pripada razumu, a dobro volji. Stoga, ako postoje dve istine koje ne žive od istog opšteg /zajedničkog/ osećanja, nego od različitih osećanja, one se moraju rasuti, jer se sudaraju; a kada se istine razaspu, I njihova se osećanja rasipaju; jer postoji opšte /zajedničko/ osećanja pod kojim su sve istine kod čoveka udružene skupa. To je osećanje dobra. To je ono što se može reći o stvarima označenim u unutrašnjem smislu volovima koji pripadaju onim dvoma ljudima, gde vo jednoga ubode vola drugoga, tako da ovaj uginu, pa se tada živi vo mora prodati a srebro podeliti, kao I uginuli vo. 4 Ko je taj u crkvi koji ne zna da postoje Božanske stvari u svakoj I svima stvarima Reči? Ali ko može da vidi Božanske stvari u ovim zakonima o volovima I magarcima koji padnu u jamu, I o volovima koji probadaju rogom, ako se na te stvari gleda I objašnjava samo u smislu slova? Ali ako se u istio vreme posmatraju I objasne u unutrašnjem smislu, tada su Božanske I u smislu slova, jer u unutrašnjem smislu, svaka I sve stvari Reči govore o Gospodu, Njegovome Carstvu, I crkvi, pa stoga govore o Božanskim stvarima. Jer da bi nešto bilo Božansko I sveto, ono mora da govori o Božanskim I svetim stvarima; predmet (*res*) o kojoj se govori, tako deluje. Svetske I sudske stvari, kao što su sudovi, uredbe, I zakoni koje je Gospod proglasio sa Gore Sinajske, koji su sadržani u ovome I I sledećim poglavljia *knjige Izlaska*, Božanske su I svete po nadahnuću. Nadahnuće, međutim, nije diktiranje, nego influks od Božanskog. Ono što se uliva od Božanskog, prolazi kroz nebo, I tamo je nebesko I duhovno; ali kada dođe u svet, postaje svetsko, u

kojemu postoji nebesko I duhovno. Otuda je jasno otkuda I gde je Božansko koje je u Reči, I šta je nadahnuće.

9095. (Stih 36.) *Ako li se znalo da je vo bodač prije(juče treći dan).* Da ovo označava, ako je bilo prethodno poznato da je njegovo osećanje takvo, vidi se iz značenja *ako se znalo*, ili *ako se utvrdi (posvedoči)*, što znači da je bilo prošlo kroz Intelktualno (vidi br. 9071), jer ono što uđe tu iz Voljnoga, postaje poznato; I iz značenja *vola bodača*, od *juče trećidan*, što je da je osećaje prethodno bilo takvo (kao I gore, br. 9070).

9096. *Pa ga nije čuvao (držao u) gospodar njegov.* Da ovo označava, ako ga nije držao na uzdi, vidi se iz značenja *čuvati (držati u)*, što je biti držan na uzdama (stegama), naime, /čuvati/ od osećanja zla u Prirodnom ono što bi inače povredilo istinu vere. Da se to označava sa *držati na uzdi(u stezi)*, je stoga što se *sapostati poznat* označava preći u Intelktualno (vidi br. 9095): a Intelktualno je ono što može da vidi zlo; a ono što se vidi, to se može obuzdati I držati u stezi, samo što to ne čini Intelktualno, nego Gospod preko Intelktualnog; jer se Gospod uliva u one stvari kod čoveka, koje su mu /čoveku/ poznate, a ne u one koje mu /čoveku/ nisu poznate. Držanje u stezi znači sprečavati I obuzdavati. U duhovnom smislu stega nisu ništa drugo nego osećanja koja pripadaju ljubavi, jer je to ono što vodi čoveka, I što ga obuzdava. Ako ga vode osećanja zla, treba da postoje I osećanja istine od dobra, koja ga drže u stegama. Unutrašnje stega kod čoveka su osećanja istine I dobra; ova se nazivaju *Istegama savesti*. Dok su spoljašnje stega, osećanja ljubavi prema sebi I svetu, jer ova vode čoveka u spoljašnje stvari. Ako ova osećanja silaze iz unutrašnjih stega koje su osećanja istine I dobra, ona su dobra, jer tada čovek voli sebe I svet ne radi sebe I sveta, nego radi dobrih svrha od sebe I sveta (br. 7819,7820,8995). Ali ako ne silaze od unutrašnjih stega, ona /osećanja/ su zla, I nazivaju se požudama, jer čovek tada voli sebe I svet radi sebe I sveta. Iz ovoga svega može se znati šta je označeno unutrašnjim I spoljašnjim uzdama, koje se često pominju. Ali uzde tako nazvane nisu uzde osim u odnosu na njihovo suprotno; jer onaj ko nešto čini od osećanja ljubavi prema dobru, taj postupa od slobode (slobodno); ali onaj ko postupa od osećanja ljubavi prema zlu, njemu izgleda kao da deluje od slobode, ali ne postupa

od slobode, jer postuopa od požuda koje su od pakla. Onaj je samo slobodan, ko je u u osećanju dobra, jer ga vodi Gospod. To je ono što Gospod uči kod *Jovana: Ako ostanete u Mojoj riječi, vi ste zaista Moji učenici; I vi ćete znati istinu, I istina će vas učiniti slobodnim. Svaki koji počini grijeh, rob je grijeha. Ako vas Sin učini slobodnim, bićete doista slobodni (VIII.31,32,34,36).* Da je biti vođen od Gospoda sloboda, a biti vođen požudama ropstvo, vidi br. 892,905,2870-2893.6205,6477,8209; jer Gospod usađuje osećanja za dobro, I odbojnost za zlo; otuda čovek ima slobodu da čini dobro, dok je ropstvo služiti zlu. Onaj ko veruje da se Hrišćanska sloboda prostire dalje, u velikoj je zabludi.

9097.*Da da vola za vola (neka plati vola za vola).* Da ovo označava nadokandu u potpunosti, vidi se iz značenja *neka plati*, što je dati nadoknadu; *u potpunosti* je označeno sa neka plaćajući plati (prim. *prev, U izvornom jeziku se reč ponovi da se se istakla snaga značenja*); I iz značenja *vola*, što je osećanje u Prirodnom (br. 9065).

9097.I pola. *A ubijeni neka bude njemu.* Da ovo označava, za osećanje koje povređuje, vidi se iz značenja *vola*, što je osećanje zla, jer se *ubijenim (mrtvim)* označava zlo I obmana, prema onome što je gore rečeno (br. 9089). Kakav je slučaj s onim što je sadržano u unutrašnjem smislu u ovome stihu, može se zaključiti iz onoga što je objašnjeno gore (br. 9094).

9098.Stih 37. (*prim. prev. ovaj stih je u našoj Bibliji, počegtak poglavlja XXII).* *Ko ukrade vola ili ovcu ili kozu (jedno od sitne stoke), i zakolje I proda, da vrati pet volova za jednoga vola, četiri ovce ili koze za jednu ovcu ili kozu. (Stih 37.) Kada čovek ukrade vola ili ovcu ili kozu (sitnu stoku),* označava onoga koji od nekoga oduzme dobro, spoljašnjeili unutrašnje, vidi se iz značenja *ukrasti*, što je oduzeti od nekoga njegova duhovna dobra (vidi br. 5135,8906); iz značenja *vola*, što je osećanje dobra u Prirodnom, stoga spoljašnje dobro (br. 2180,2566,2781,2830,5913,8937).; I iz značenja *jedno od sitne stoke*, što je unutrašnje dobro; jer životinje iz *stada* označavaju one stvari koje pripadaju unutrašnjem dobru, dok *životinje iz krda* one stvari koje pripadaju spoljašnjem dobru (br. 2566,5913,6048,8937).

9099. *Ko ukrade vola ili jedno od male stoke (ovcu ili kozu).* Da ovo označava onoga koji oduzme od nekoga njegovo dobro, spoljašnje ili unutrašnje, vidi se iz značenja *ukrasti*, što je oduzeti od nekoga njegova duhovna dobra (vidi br. 5135,8906); iz značenja *vola*, što je osećanje dobra u Prirodnom, stoga spoljašnje dobro (br. 2180,2566,2781,2830,5913,8937); i iz značenja *jedno od male stoke*, što je unutrašnje dobro; jer životinje iz stada označavaju ono što pripada unutrašnjem dobru, a životinje iz krda, ono što pripada spoljašnjem dobru (br. 2566,5913,6048,8937).

9100. *I zakolje.* Da ovo označava ugasiti, vidi se bez objašnjavanja.

9101. *Ili proda.* Da ovo označava, ili će ga otuđiti (otstraniti), vidi se iz značenja *prodati*, što je otuđiti (vidi br. 4098,4752,4758,5886,6143).

9102. *Da vrati (plati) pet volova za jednoga vola.* Da ovo označava kaznu koja korespondira po veličini, vidi se iz značenja *pet*, što je nešto (vidi br. 4638,5291), a ist tako I puno (br. 5708,5956); I iz značenja *platiti*, što je popravak (br. 9087), a isto kao I nadoknada (br. 9097). Da isto tako označava kaznu, je zato što zbogdobra koje je bilo otuđeno, I treba da se popravi, to jest, nadoknadi, čovek puno strada; jer je ili predan svome zlu, stoga I kazni za zlo (jer zlo ide sa svojom kaznom, br. 8214), ili se uvodi u iskušenja preko kojihse zlo savladava I uklanja, koja su iskušenja kazna koja je ovde označena *plaćanjem*. Da je to odgovarajuća kazna, je stoga što zlo kazne korespondira zlu prestupa (vidi br. 1857,6559,8214).

9103. *A četiri ovce ili koze za jednu ovcu ili kozu (jedno od sitne stoke).* Da ovo označava I kaznu koja odgovara (korepondira) u potpunosti, vidi se iz značenja *četiri*, što je povezivanje, jer *četiri* označava isto što I *dva*, jer se prvi broj izvodi iz drugoga, pa je samo prvi udvostručen (da *dva* označava povezivanje, vidi br. 5194,8423, otudai *četiri*, vidi br. 1686,8877); otuda sledi da ovi brojevi označavaju I *u potpunosti*, jer ono što je povezano, to je potpuno; I iz značenja *jedno od sitne stoke* (ovca ili koza), što je unutrašnje dobro (vidi upravo gore, br. 9099); odgovarajuća kazna je označena *plaćanjem*, naime, sa četiri od sitne stoke za jedno od sitne stoke (br. 9102). Unutrašnje dobro je ono koje se naziva ljubavlju prema bližnjemu u unutrašnjem čoveku; a spoljašnje dobro je ljubav prema

bižnjemu u spolajšnjem; potonje (drugo) dobro mora da živi od prethodnog (prvog) dobra, jer je dobro ljubavi prema bližnjem u unutrašnjem čoveku dobro duhovnog života; a dobro ljubavi prema bližnjemu u spoljašnjem je dobro prirodnog života iz **2** prethodnog. Potonje (drugo) dobro dolazi u čovekov oset kao prijatnost; dok prethodno (prvo) dobro ne dolazi u njegov oset, nego u opažanje da nešto treba da bude tako, I ono čini um (*animus*) zadovoljnim.: u drugom životu ovo /duhovno dobro/ dolazi u oset (*oseća se*). Razlog da se sa *pet* volova mora platiti za *jednog* vola, a *četiri* za *jedno* od sitne stoke, ne može niko da zna osim ako zna šta je označeno krađom u duhovnom smislu, kao I volom, I malom stokom. Šta ove stvari označavaju, bilo je već objašnjenio, naime, oduzimanje I otuđivanje spoljašnjeg I unutrašnjeg dobra. Oduzimanje se čini preko zla, a otuđivanje preko obmane; otuda se kazna I nadoknada za ovo označava sa *pet* I *četiri*. Da svi *brojevi* u Reči označavaju stvari, vidi br. 575,4495,4670,5265,6175; ovde, stvari koje obuhvataju nadoknadu, naime, *broj pet* nadoknadu za spoljašnje dobro u znatnoj veličini, a broj *četiri* nadoknadu za unutrašnje dobro u potpunosti. Da se unutrašnje dobro mora nadoknaditi (ponovo uspostaviti) u potpunosti, je zato što dobro čini čovekov duhovni život, te ako se duhovni život ponovo ne uspostavi, spoljašnje dobro koje čini prirodni život, ne može se obnoviti, jer se potonji život obnavlja pomoću prethodnog, kao što se može videti iz čovekovog preporađanja. (Da se spoljašnji čovek preporađa pomoću unutrašnjeg, vidi br. 9043,9046,9061). Ali dobro u spoljašnjem ili prirodnom čoveku ne može da se obnovi u potpunosti, jer tamo ostaje povreda kao ožiljak koji otvrdne kao neko zadebljanje. Ovo su stvari koje su sadržane u ovim brojevima. Još će nekoliko reči biti rečeno o nadoknadi za spoljašnje dobro koje čini čovekov prirodni život. Čovekovo Prirodno vidi stvari u svetlosti sveta (*lux*), koja se svetlost naziva prirodnim svetlom **3**(*lumen*). Čovek dobija ovu svetlost (*lumen*) za sebe pomoću predmeta koji ulaze u preko njegovoga vida I sluha, stoga preko predmeta koji su u svetu; na taj način čovek vidi te predmete uiznutra u sebi skoro kao da ih oko vidi. Predmeti koji ulaze preko ovih čula, pokazuju mu se prvo kao prijatnost I zadovoljstvo; posle, malo dete razlikuje između raznih predmeta, pa tako uči da pravi razliku između korisnih stvari I nekorisnih; otuda počinje da vidi istinu jasno; jer oni što je najmu korisno, to mu je istinito, a ono što je beskorisno, to nije istinito. Ova se jasnoća pogleda

povećava u skladu s influksom svetlosti neba, dok na kraju ne razlikuje ne samo između istina, nego i između istina unutar ovih istina; a ovo čini sa većom jasnoćom kako se komunikacija između unutrašnjeg i spoljašnjeg čoveka otvara; jer svetlost neba se uliva od Gospoda preko unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg čoveka; otuda sada čovek ima opažanje, ali još uvek ne i duhovno opažanje. Ovo opažanje ne dolazi od prirodnih istina, nego dolazi od duhovnih istina. Duhovne **4** su istine ono što se naziva istinama vere. Da duhovno opažanje dolazi od ovih istina, je zato što je svetlost neba Božanska Istina koja proističe od Gospoda, a koja blista kao svetlost pred očima anđela, a isto tako sija u njihovom razumu, i daje im inteligenciju i mudrost, a sve u skladu sa primanjem istine u dobru. Zbog toga mora da postoje spoznaje duhovnih stvari kod čoveka u njegovom Prirodnom, kako bi postojalo to duhovno opažanje; a spoznaje duhovnih stvari moraju se znati iz otkrovenja. kada se svetlost neba uliva u ove, ona se uliva u ono što je njeno, jer, kao što je rečeno, ta svetlost je Božanska Istina koja proizilazi od Gospoda (br. 1053,1521-1521-1533,6313,6608). Otuda je čovek inteligentan i mudar u stvarima večnoga života, što se povećava u **5** skladu sa primanjem te svetlosti, to jest, varijacija vere, u dobru. Dobro je ljubav prema bližnjemu. Da se prirodni ili spoljašnji čovek nanovo rađa, a isto tako popravljiva i obnavlja preko unutrašnjeg, može se videti iz ono što je već rečeno; jer stvari koje su u unutrašnjem čoveku, žive od svetlosti neba, jer je ova svetlost živa, jer proističe od Gospoda koji je Život sam; ali oni ne žive od prirodne svetlosti (**lux**), jer je ova svetlost po sebi mrtva. Stoga da bi stvari koje su u prirodnoj svetlosti mogle živeti, mora da postoji influks žive svetlosti preko unutrašnjeg čoveka od Gospoda. Ovaj influks se prilagođava prema analognim lodgovarajućim spoznajama istine u Prirodnom, i u skladu sa poslušnosti njima (tim istinama). Otuda je jasno da spoljašnji ili čovekovo Prirodno mora da se preporode preko njegovog unutrašnjeg. Na sličan način dobro u Prirodnom, koje je bilo oduzeto i otuđeno, treba da se popravi i ponovo uspostavi.

NASTAVAK O DUHOVIMA I STANOVNICIMA PLANETE SATURN.

9104. Neki duhovi s naše planete pređoše ka duhovima sa zemlje Saturn, koji su, kao što je gore rečeno, daleko na velikom otstojanju, jer izgledaju kao da su na kraju našega sunčanog sveta. Ovaj se prelaz ostvaruje trenutno, jer su rastojanja u drugom svetu samo izgledi zbog razlika u stanjima života (vidi br. 2625,2837,3356,3387,7381); a povezivanje se ostvaruje preko želje da se razgovara s nekim drugim. Otuda to da se u drugom životu sastaju oni koji to žele, koji su bili u nekoj vezi u svetu, bilo ljubavlju, ili prijateljstvom, ili poštovnjem.; ali kasnije se razilaze, prema tome koliko se njihovi životi (stanja života) razlikuju.

9105. Kada su duhovi sa zemlje Saturn završili svoj razgovor s duhovima s naše zemlje, govorili su sa mnom preko duhova koji su bili tu, te su rekli dase čude da duhovi s naše planete tako često dolaze k njima I pitaju ih kojemu se Bogu klanjaju. Kad su primetili da se duhovi s ove zemlje tako raspituju, odgovoriše da su ovi ljudi; jer /za njih/ nema veće uvrede nego pitati kojega se Boga veruje, kad postoji samo Jedan Jedini Bog celoga svemira; I da su ovi utoliko luđi, što ne znaju da je Gospod Jedini Bog, I da On vlada sveopštim nebom, a otuda i celim svetom; jer Onaj ko vlada nebom, taj vlada I svetom, jer svetom se vlada preko neba.

9106. Tako isto rekoše da duhovi druge vrste, koji se kreću u četama, dolaze im često, pitajući kako je kod njih, I da raznim načinima od njih izvlače oni što oni /duhovi sa Saturna/ znaju. O ovima rekoše da ovi nisu ljudi, jer da oni samo žele da znaju iz same želje da znaju , to jest, da je jedina svrha toga znanju. Kasnije su bili poučeni da ovi duhovi sa planete Merkura da uživaju u u samim znanjima (scientia), a otudai u inteligenciji, a ne toliko radi koristi iz toga, osim ako su I koristi (svrhe) neko znanje (*scientia*) (vidi br. 6811, 6921-6932,7170-7177).

9107. U kome pogledu se duhovi s naše zemlje razlikuju od duhova sa zemlje Saturn, dato mi je da saznam živim iskustvom; I da u isto vreme saznam na koji način se duhovni ili unutrašnji čovek I prirodni ili spoljašnji čovek bore I sukobljavaju jedan s drugim, kada ovaj potonji nije u veri I ljubavi prema bližnjemu. Jer u Velikom Čoveku duhovi sa zemlje Saturn odnose se na sredinu između duhovnog I prirodnog smisla; ali se ova sredina odvaja od prirodnog I približava duhovnom (br. 8953); dok se duhovi s naše zemlje odnose na spoljašnjeg čoveka, a oni sa Saturna na unutrašnjeg čoveka /u Velikom Čoveku?/.

Koliko je velik antagonizam I borba između ovih, kada spoljašnji ili prirodni čovek ne prima duhovni život vere u Gospoda, pokazalo se u sledećem iskustvu.

9108. Duhovi sa zemlje Saturn pokazaše se pogledu iz daleka, a tamo je bilo puno duhova s naše zemlje; kad su ovi potonji videli one sa Saturna, kao da su se izbezumili, te počеше da ih napadaju ubacujući u govor nedostojne pojmove o veri, a tako isto I o Gospodu; I dok su se tako derali na njih, bacili su se među njih, I nastojali da ih pozlede. Ali duhovi sa Saturna ne uplašiše se nimalo, jer su bili bezbedni, I bili su u mirovanju; dok oni s naše zemlje, pošto su bili među njima, počеше da teško dišu, a onda I da osećaju strah; I tako se sami izbaciše, jedan ovamo, I drugi onamo, I tako nestadoše.

9109. Otuda su prisutni opazili kakav je spoljašnji ili prirodni čovek odvojen od unutrašnjeg, kada stigne u duhovnu sferu, koja je životna sfera unutrašnjeg čoveka, naime, da je je on bezuman. (Da postoji sfera koja okružava svakoga, a koja ističe iz sfere života njegove ljubavi, vidi br. 1048,1053,1316,1504-1512,4464,5179,6206kraj,7454). Razlog je to što je prirodni čovek, kada je odvojen od duhovnoga, mudar samo od sveta, a nikako od neba; a onaj ko je mudar samo od sveta, ne veruje ništa osim onoga što opaža čulima; a ono što veruje, on veruje od zabluda čula, stoga od obmana; otuda su duhovne stavri njemu ništa, toliko da jedva može da sluša nešto o duhovnome. Otuda on ne opaža šta je unutrašnji čovek, pa stoga ni ne veruje da postoji unutrašnji čovek; zbog čega ovakav postaje bezuman kada se drži u duhovnoj sferi. Drugačije je dok živi u svetu. On tada misli na prirodan način o duhovnim stvarima, ili otkreće uho, to jest, sluša ali ne obraća pažnju. (Da ovakvi osećaju bol I da su slepi kad se uznesu u duhovnu sferu, vidi br. 8797).

9110. Iz gornjeg iskustva postalo je jasno da se prirodni čovek ne može uvesti, to jest, podignuti, u duhovnog čoveka; ali kad je čovek u veri a otuda I u duhovnom životu, I kada misli, tada se duhovni čovek spušta, to jest, misli u Prirodnom. (Da je fizički influks sasvm suprotan redu, I suprotan prirodi, stoga nemoguć, vidi br. 3721,5119,6322,8237.) Stoga kada prirodni čovek, odvojen od duhovnoga, dođe u sferu duhovnoga života, on oslepi, I postane bezuman, a na kraju oseća strah.

Otuda to da oni koji su u paklu, ne usuđuju se da pogledaju prema nebu (br. 4225,4226,8137,8945,8946).

9111. Na kraju sledećeg poglavlja, biće dat izveštaj o duhovima Meseca; kao I to, zašto je Gospod hteo na bude rođen na našoj zemlji, a ne na nekoj drugoj.

KRAJ TOMA X.